

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၇) လျမ်းစာ

အဋ္ဌသာဝနိကာသမာဋ္ဌိကာ

နှင့်

မူလဋီကာနိဿယ

တထိယအုပ်

အဋ္ဌသာဝနိကာသမာဋ္ဌိ နိဿယအဓိပ္ပာယ်နုလင်္ခာဖြင့်
တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။

သံသရာ - ၂၅၄၇

အဝဇာ - ၁၃၂၅

ခေမိ - ၂၀၀၃

နယုဒဘာမားအုပ်စုအောက်ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်

အမရပူရမြို့

အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာ (တ)

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာမူခွင့်ပြုချက်

အမှတ် (၇၀၆/၂၀၀၀) (၁၀)

စာအုပ်စာတမ်းနှင့် စာနယ်ဇင်း မျှက်နှာဖုံး

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၅၉၉/၂၀၀၀) (၁၀)

- ခုနှစ် - ၂၀၀၇-ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ
- အုပ်စု - ၅၀၀၀
- အကြိမ် - ပဉ္စမအကြိမ်
- တန်ဖိုး - ၁၂၀၀
- ထုတ်ဝေသူ - ဦးမောင်မောင် (မြ ၀၃၂၇၁)
မဟာဂန္ဓာရုံစာပေ၊ ပိန်းတန်းရပ်၊
အမရပူရမြို့။
- ပုံနှိပ်သူ - ဦးမောင်မောင် (မြ ၀၁၈၂၇)
နယူးဘားမားအော့(ပ်)ဆက်ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်၊
မဟာဂန္ဓာရုံ မြင်းမူကျောင်း၊ အမရပူရမြို့။

ဖြန့်ချိခြင်း

မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် ဧရပ်ဝင်း၊ အမရပူရမြို့။

၁၂၈-ပါ စမ်းချောင်းလမ်း၊ ရှင်စောပုရပ်ကွက်၊

စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ဘဝသံသရာ ဖြစ်စဉ်အကျဉ်း

- ၁။ အရှင်ဇနကာဘိဝံသဆရာတော်လောင်းသူငယ်ကို စစ်ကိုင်းတိုင်းရွှေဘိုခရိုင် ဝက်လက်မြို့နယ် သရိုင်ရွာ ဦးဇောတိ-ဒေါ်အုန်းလှိုင်တို့မှ ၁၂၆၁-ခုနှစ် တပို့တွဲလပြည့်ကျော် (၁၄)ရက် (၁၉၀၀-ပြည့်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ရက်) အင်္ဂါနေ့တွင် ဖွားမြင်သည်။
- ၂။ ၁၂၆၆-ခုနှစ်၌ ပထမအကြိမ် ရှင်သာမဏေပြုတော်မူသည်။
- ၃။ ၁၂၇၅-ခုနှစ်၌ ဒုတိယအကြိမ် ရှင်သာမဏေ ပြုတော်မူသည်။
- ၄။ ၁၂၇၉-ခုနှစ်၊ သက်တော် ၁၈-နှစ်အရွယ်တွင် ပထမကြီးတန်း စာမေးပွဲကို အောင်တော်မူသည်။
- ၅။ ၁၂၈၀-ပြည့်နှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ ပထမအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော်မူသည်။
- ၆။ ၁၂၈၁-ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်နေ့၌ ဒုတိယအကြိမ် ၁၂၈၁-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ တတိယအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော်မူသည်။
- ၇။ ၁၂၈၇-ခုနှစ်၌ “ပထမကျော်” အောင်မြင်တော်မူသည်။
- ၈။ ၁၂၈၉-ခုနှစ်၌ “သကျသီဟစာမေးပွဲ ‘ခေါ်’ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့ ရရှိအောင်မြင်တော်မူသည်။
- ၉။ ၁၃၀၃-ခု၊ ဝါဆိုဦး (၁၉၄၁-၄၂) ဂျပန်စစ်တပ်များ မြန်မာပြည်သို့ ဝင်ရောက် သိမ်းပိုက်မည့်နှစ်တွင် ယခုလက်ရှိ အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့စဉ်က သံဃာတော် ငါးပါးမျှသာရှိ၍ ပျံလွန်တော်မူချိန်တွင် သံဃာတော်ငါးရာ ကျော်မျှ သီတင်းသုံးလျက်ရှိသည်။
- ၁၀။ (လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးနောက်) ၁၃၁၂-ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ (ရှေးဦးစွာ) “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့တံဆိပ် ဆက်ကပ်ခြင်းကို ခံယူရသေးသည်။

(က) အရှင်နေကာဘိဝံသ၏ 'ဘဝသံသရာဖြစ်စဉ်'အကျဉ်း

၁၁။ ၎င်းနှစ်မှာပင် နိုင်ငံတော်စာသင်ကျောင်းများ၌ မူလတန်း ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲခေါ် သင်ခန်းစာများကို ရေးသားခဲ့သည်။

၁၂။ ၁၃၁၅-ခုနှစ် (က) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဩဝါဒါစရိယ သံဃနာယက၊
(ခ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဘာရနိတ္ထာရက၊
(ဂ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ပါဠိပဋိပိသောကေ၊
(ဃ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဩသာနသောဓေယျပတ္တပါဌက
အဖြစ်တင်မြှောက်တော်မူခြင်းကို ခံယူရသည်။

၁၃။ ၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ ပဲခူးမြို့၌ ကျင်းပအပ်သော ဂိုဏ်းလုံးကျွတ်အစည်းအဝေး ကြီးက ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဥပဥက္ကဋ္ဌ (ဒုတိယသာသနာပိုင်)အဖြစ် တင်မြှောက် ခြင်းကို ခံယူတော်မူသည်။

၁၄။ ၁၂၉၁-ခု၊ သက်တော်(၃၀)မှစ၍ ကျမ်းစာများကို စတင်ပြုစုတော်မူခဲ့ရာ ၁၂၉၃-ခုနှစ်တွင် ပထမဦးဆုံးကျမ်းစာကိုရေးသားပြီးစီးတော်မူ၍ ၁၃၃၈-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလတွင် “နောက်ဆုံးဆယ်လမြတ်ဗုဒ္ဓ” ကျမ်းစာကို ရေးသား ပြီးလျှင် “တစ်ဘဝသံသရာ”အမည်ဖြင့် ထေရုပ္ပတ္တိကို ကိုယ်တိုင်ရေးတော်မူခဲ့ သည်။ ပဉ္စပကရဏဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ ပါဠိတော်နိဿယ များကို ၁၃၃၆-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၅-ရက် (၁၈-၁၁-၇၄) တနင်္လာနေ့ ၁-နာရီအချိန် စတင်ပို့ချရေးသား၍ ၁၃၃၉-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၁၂-ရက် နေ့မှာ ပြီးဆုံးခဲ့ပါသည်။ သုတ်မဟာဝါဘာသာဋီကာကို ၁၃၃၇-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့် ကျော် ၂-ရက် ကြာသပတေးနေ့ (၂၄-၇-၇၅) စတင်ပို့ချရေးသား၍ ၁၃၃၉-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက် (၂၃-၁၂-၇၇) သောကြာနေ့ပျံလွန် တော်မမူမီ ၅-ရက်အလိုတွင် ပြီးတော်မူခဲ့ပါသည်။ ပါထေယျဘာသာဋီကာ ကိုပင် တစ်ရက်မျှသာ ရေးသားပို့ချခဲ့ပါသေးသည်။

၁၅။ ၁၃၃၉-ခုနှစ်၊ သက်တော်(၇၈)နှစ်အရောက် နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၂ရက် (၁၉၉၇-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇-ရက်) အင်္ဂါနေ့ ညနေ (၄)နာရီမိနစ်(၃၀)တွင် တစ်ဘဝအတွက် ငြိမ်းတော်မူပါသည်။

မှတ်ဖွယ် အက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
အင်္ဂဝိဇ္ဇာပါဌကော	၅၅
အညာဏုပေက္ခာ	၄၇
အညာတာဝိဇ္ဇိယံ	၃၄၅
အညိဇ္ဇိယံ	၂၀၄
အတ္တဘာဝ၏ ဝိဂ္ဂဟ	၃၅၆
အဓိကာရ	၁၄
အဓိမုစ္ဆနဋ္ဌေန	၃၅
အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ	၁၄၂
အနညာတံ၏ ကံ	၁၃၅
အနန္တန္တိမနသိကာတဗ္ဗ	၉၄
အနဘိသမယော	၂၄၅
အနုပဒေမ္မဝိပဿနာ	၁၀၆
အနုပ ပရိက္ခာ	၂၃၃
အနေကေ(ကာ)	၅၅
အပစ္စက္ခကမ္မ	၂၄၇
အပဏ္ဏက၏ အနက်	၄၉၁
အပဏိဟိတ	၁၅၇
အပ္ပမညာ	၆၁
အဘိဘာယတန	၂၇
အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏ	၁၉၅
အယာတာဝဒိဋ္ဌိ	၂၂၈
အရတိဝိဃာတ	၄၆
အရူပသမာပတ်၏ အကျိုး	၄၄၉
အသတိယစိတ္တော	၂၃၄
အသနိပါတောဝိယ	၂၅၇
အသမ္မောဓော	၂၄၆
အသုစိမဏ္ဍပေလဂ္ဂေါ	၁၁၂
အသု(အသု) ရောပေါ	၂၆၁
အာဂန္တုကဘဝင်၌ မှတ်ဖွယ်	၃၁၈
အာဂမနဝသေနပိ	၁၆
အာဒါသမဏ္ဍလံ	၄၂၅
အာဘိသမာစာရိကဝတ္ထံ	၃၅၂
အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အပိ	၁၀၅
အာရတ(တိ) ဝိရတ (တိ)	၃၄၇
အာရတိ စသည်	၁၄၅

အာရတ္တနှင့် အာရမဏ	...	၃၉၈
အာရုံတစ်ခုက ဒွါရ ၂-ပါးထင်	...	၃၂၁
အာသပ္ပနာ	...	၂၆၇
ဥဒ္ဓစ္စစိတ်နှင့် အပါယ်ပဋိသန္ဓေ	...	၂၇၁
ဥဒ္ဓစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ်	...	၂၆၉
ဥဒ္ဓါမာတကံ	...	၆၄
ဥပါယ၊ ဟေတု၊ ကာရဏ	...	၇၆
ဥပေက္ခာ၏ အဝေးအနီးရန်	...	၅၄
ဥမာပုပ္ဖသမာနံ	...	၄၂၁
ဥသဒကိတ္တန မှတ်ချက်	...	၂၉၁
ဥဿာရဏာယ	...	၂၅၃
ဦးကာသိရမတ္တံ	...	၃၉၂
ဧကံ ဘဝံ	...	၁၉၃
ဧကန် အဝိနိဘုတ္တ	...	၄၂၀
ကင်္ခါယနာ	...	၂၆၅
ကဋ္ဌကဋ္ဌကတော	...	၂၅၉
ကဋ္ဌမုခေသော မြွေ ၄-မျိုး	...	၃၆၈
ကုတတ္တာ၊ ဥပစိတတ္တာ	...	၂၇၃, ၄
ကန္တာရ	...	၂၄၁
ကမ္ဘာမြေကြီး၏ ပုံသဏ္ဌာန်	...	၅၆၁
ကမ္မဒွါရာနိ	...	၁၂၁
ကရုဏာ၏ အနီးအဝေးရန်	...	၅၁
ကရုဏာ၏ ဝစနတ္ထ	...	၄၄
ကသိဏ္ဍိဋ္ဌိမ	...	၉၁, ၉၃
ကသိုဏ်း ၈-ပါးသာ ဟောတော်မူ	...	၂၂
ကိသ္မိန္ဒိ ပရိယာယေ	...	၅၉
ကုက္ကစ္ဆံ	...	၂၆၀
ကုမဂ္ဂ	...	၂၄၃
ကုသလာနုဂတိကံ	...	၃၄၀
ကုဟနဝတ္ထု	...	၁၅၂
ကေနဋ္ဌေန	...	၃၅
ကောဠာသပုဒ်အနက်	...	၃၅၉
ကောတုဟလမင်္ဂလာဒိ	...	၂၂၇
ခိပ္ပနိသန္တိဘာဝေါ	...	၂၂၆
ဂဏနသင်္ဂဟ၌ မှတ်ဖွယ်	...	၃၈၆
ဂဟဏိ (ဝမ်းမီး)	...	၂၈
ဂဟန	...	၂၄၁
ဂါမိလော(ရွာသားကလေး)	...	၃၂၀

ဂဠု၊ ဖာဏိတ၊ သက္ကရ	...	၈၇
ဂေဟသီတ	...	၅၀
ဂေါတ္ထစရဏာနိ	...	၁၂၁
စက္ခာလောကစသည်	...	၃၂၇
စက္ခု ၅-မျိုး	...	၃၈၇
စက္ခုဝိညာဏ်၌ စက္ခုအကျိုး	...	၂၇၄
စဏ္ဍိက	...	၂၆၁
စတုဝေသာရဇ္ဇညဏ်	...	၂၀
စလတိ(ပဋိပဒါ)	...	၁၉၆
စိတ္တဿ စိတ္တာဓိပတေယျ	...	၁၂၂
ဆန္ဒစသည်မှတစ်ပါး၌ အဓိပတိမရ	...	၄၈၅
ဆမ္ဘိတတ္ထ	...	၂၆၇
တတ္ထ (တထာ)ဟိနသ္မိ	...	၁၂၀
တဒနဓမ္မတာသတိ	...	၁၅
တိတ္ထာယတနံ	...	၂၄၄
တေလဉ္စနရာဂေါ	...	၂၃၁
ထိနံ၊ မိဒ္ဓံ	...	၂၅၀
ဒသဗလညဏ်	...	၂၀
ဒါသဗျ	...	၂၆၀
ဒိဋ္ဌိဂတ၏ အနက် ၃-မျိုး	...	၁၂၉
ဒိဋ္ဌိဂတာနံ	...	၁၂၇
ဒိဋ္ဌိနှင့်မာန တူပုံ	...	၄၈၆
ဒီဃရဿစသော အခေါ်	...	၄၂၃
ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ စသည်	...	၁၀
ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ (လောကုတ္တရာအတွက်)	...	၃၃၂
ဒုဋ္ဌ(ဒုဋ္ဌ) မနော	...	၂၅၅
ဒုမဇ္ဇံ	...	၂၄၇
ဒွေဘဝေ	...	၁၉၃
ဒွေဋ္ဌကံ	...	၂၆၆
နာရာယန ဝိရာဇန	...	၂၅၂
နိကန္တိဓဏ ယူပုတစ်မျိုး	...	၅၁၉
နိဒ္ဒေါသ ဘာဝ(ဗြဟ္မာ)	...	၅၇
နိဗ္ဗယေန	...	၅၀
နိယာမ ၅-ပါး	...	၃၀၃
နိယျာနိကံ	...	၁၂၆
နိလ္လောလုပ္ပစာရော	...	၆၉
ပကိတ္တက ကထာ	...	၄၂
ပစလာယသိနော	...	၁၉၇

အက္ခရာစဉ် မာတိကာ

[ယ]

ပစလာယိကာ	...	၂၅၁
ပစ္စနီက	...	၁၆၄
ပဉ္စကနည်း၊ စတုက္ကနည်း	...	၂
ပဉ္စကနည်း ဒုတိယချာန်	...	၄၃၁
ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ၌ ဝဏ္ဏအနက်	...	၄၁၈
ပဋိဃသညာနံ	...	၈၀
ပဋိပက္ခ	...	၁၆၄
ပဋိပတ္တိအန္တရာယ်ပြုတရား	...	၂၆၄
ပတိဟာရ(တံခါးစောင့်)	...	၃၂၂
ပတိန္ဒ ပဋိသမ္ဘိဒေါ	...	၂၀
ပရာယတ္တ (သောဓဇေ+အာယတ္တ)	...	၄၉၄
ပရိကာမ	...	၁၆၉
ပရိကာယကဋ္ဌ	...	၃၉၅
ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တကမေဝ	...	၂၆၅
ပဟာနသံဝရ	...	၂၂၆
ပါသာဒတလသာဋိကာ	...	၁၁၀
ပါဠိတော်ပါဠိ စိစစ်	...	၁၁၈
ပိဋိဘဝဂံ	...	၃၀၀
ပိဋသပ္ပိ	...	၃၂၅
ပုပ္ဖဆဋက၏ အကျိုးမြင်	...	၇၂
ဗောဇ္ဈင်္ဂ (ဗောဓိ+အင်္ဂ)	...	၁၃၈
ဗျာပါဒေါ	...	၂၅၈
ဗြဟ္မတ္ထမေန	...	၄၂
ဘင်္ဂတ္တမ္ဘိ နတ္တိ	...	၉၈
ဘတ္တဝမိတကံ	...	၃၀
ဘညာ(တြာ)	...	၆၃
ဘာဝေတိ ဝဗေတိ	...	၁၂၆
ဘုရားအလောင်း၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်	...	၂၈၈
ဘူမိလဒ္ဓ ဝဋ္ဋသေတု သမုဋ္ဌါတ	...	၁၉၀
မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ	...	၁၅၅
မန္တထာမဂတ	...	၃၃၀
မနောဝေဉ္စ ဝေ၏ မတ္တအနက်	...	၂၈၀
မဟဋ္ဌသော	...	၃၀
မဟာဂဇနာမ	...	၃၅၅
မဟာတိဿ၏ အဋ္ဌိက ကမ္မဋ္ဌာန်း	...	၇၃
မဟာဘူတာနိ အဖွင့်	...	၃၆၁
မဟာဝိပါက်၌ ကမ္မဒွါရစသော အပြားမရှိခြင်းအကြောင်း	...	၂၈၅
မဟာဝိပါက်၌ သင်္ခါရအပြား	...	၂၈၆

မာန၏ ဒိဋ္ဌိအရာ၌ တည်ပုံ	...	၂၀၈
မိခင်ဥပမာနှင့်ဗြဟ္မာဝိဟာရ	...	၅၉
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်း	...	၂၂၅
မိစ္ဆာမိမောက္ခ	...	၂၃၄
မုဒိတာ၏ အနီးအဝေးရန်	...	၅၂
မုဒိတာ၏ ဝစနတ္ထ	...	၄၄
မူလဝိဘင်္ဂ	...	၂၉၈
မေတ္တာ၏အနီးအဝေးရန်	...	၄၉
မေတ္တာ၏ ဝစနတ္ထ	...	၄၃
မွေးပြီး နည်းနည်းကြီးမှ တဒါရုံဖြစ်	...	၂၉၅
ရာဂစရိတဘောဒ	...	၇၀
ရူပသညာနံ	...	၇၇
ရောဂိနော၏အနံဆေးအကျိုး	...	၇၃
လက္ခဏာရမဏော	...	၁၆၇
လင်္ဂ	...	၂၄၈
လဝိမာန်မှတ်ချက်	...	၄၂၅
လီန၊ ပတိဋ္ဌာန၊ အာယူဟန	...	၁၃၈
လောကနာသကအနက်	...	၂၃၉
လောကုတ္တရာ၏ ဝစနတ္ထ	...	၁၂၅
လောလုပ္ပတဏှာ	...	၃၅၂
ကောဟိတကံ စသည်	...	၆၇
ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ	...	၁၄၄
ဝတ္ထုနိဘာ	...	၄၂၁
ဝဠုနကပဝတ္ထိ	...	၃၅၁
ဝဠုနနဋ	...	၃၉၆
ဝါတပုပ္ဖ	...	၃၄၉
ဝိက္ခာယိတကံ	...	၆၆
ဝိစ္ဆိဒ္ဓကံ	...	၆၅
ဝိခာ၏ အနက်များ	...	၃၈၃
ဝိနိလကံ	...	၆၅
ဝိပရိယာသ	...	၂၄၄
ဝိပ္ပလ္လတ္ထဂ္ဂါဟော	...	၂၄၄
ဝိပုပ္ဖကံ	...	၆၅
ဝိမာနံ	...	၄၂၄
ဝိမောက္ခ	...	၁၅၈
ဝိရတိ ၃-ပါး၏ အနက်ပြု	...	၁၃၆
ဝိသပ္ပနရသော	...	၂၅၇
ဝိသပ္ပနရသော	...	၄၉၃

ဝိသယ၊ ဂေါစရ	...	၄၂၇
ဝိသသံသန္ဓ ပူတိမုတ္တ	...	၂၅၇
ဝိသုကာယိကံ	...	၂၄၂
ဝုဋ္ဌော ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ် မသင့်	...	၅၂၃
ဝေရမဏီ	...	၁၄၅
ဝေလာ အနုတိက္ကမော	...	၁၄၇
သက္ကရာ၊ သက္ကရာ	...	၈၈
သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် သီလဗ္ဗတပရာမာသ	...	၁၂၈
သင်္ခါရာရမဏ	...	၁၆၇
သင်္ခါရာဝသေသ သမာပတ္တိ	...	၃၀၁
သင်္ဂဟသဒ္ဓါ၏ အနက်များ	...	၃၈၄
သဂုဏ	...	၁၆၃
သတ္တဘဝေ	...	၁၉၂
သတ္တမဇော၏အစွမ်း	...	၄၈၁
သတိသံဝရ	...	၂၂၆
သမ္မတ္တ၊ အသမ္မတ္တဂေါစရ	...	၄၁၀
သပ္ပန္နဂဟဏိကော	...	၂၈
သဗ္ဗ ၂-မျိုး	...	၃၇၈
သဘာဝ	...	၁၆၃
သမ္ဘာဝေတွာ၏အနက်	...	၆၀
သမ္ဘာအာဇီဝ၏ ဝေါဒါန	...	၄၆၄
သမာပန္န၊ ဥပပန္န	...	၈၀
သမ္ဘာဝါစာ၏ သိမ်းသွင်းပုံ	...	၄၆၃
သရသ	...	၁၆၃
သရီရသဘာဝပတ္တိ	...	၆၉
သဝိဂ္ဂဟ၊ သနိမိတ္တ	...	၁၆၀
သိတ် ပါတွာကာသိ	...	၃၅၃
သုည၊ သုညတ	...	၁၅၄
သုနဘာဝေန	...	၆၃
သေဋ္ဌတ္ထေန (ဗြဟ္မ)	...	၅၇
သေမှော ဂုဋ္ဌော	...	၂၃၇
သောတပတိတအဓိပ္ပာယ်	...	၅၀၉
သံသယော	...	၂၆၇
ဟတဝိက္ခိတ္တကံ	...	၆၇
ဟရိဝဏ္ဏ(သဒ္ဓလ)	...	၄၂၂
ဟိနကုသိုလ် စသည်အခွဲ	...	၁၁၆
ဟေတု ၄-မျိုး	...	၃၇၉

အဋ္ဌသာလိနိအဋ္ဌကထာ

ဘာသာဋီကာ

ရူပကုသိုလ် ပဉ္စကနည်း

ဣဒါနိ-စတုက္ကနည်းကို အားထုတ်တော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ကတမေ မွော
ကုသလာတိ-အစရှိသော၊ ပဉ္စကနယော-ပဉ္စကနည်းကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓေါ-
အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ပဉ္စကနယော ဘဂဝတာ အာရဒ္ဓေါ-
နည်း၊) ဣတိစေ-ဤသို့မေးအံ့၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေနစေ-ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ၏
အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အဘိဓမ္မာတရားကို နာယူကြသော နတ်ဗြဟ္မာ
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အလိုဆန္ဒ အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသနာဝိလာသေနစေ-ဒေသနာ
ဝိလာသကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဒေသနာတော်ကို တင့်တယ်စံပယ်စေတတ်သော
ဉာဏ်တော်၏အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ကသ္မာကိုကြည့်၍ ဟိတ်အနက်ပေး
လိုက်သည်၊] (ပဉ္စကနယော ဘဂဝတာ အာရဒ္ဓေါ-ပြီ။)

ကိရ-ချဲ့ဦးအံ့၊ သန္နိသိန္နဒေဝ ပရိသာယ-တစ်ပေါင်းတည်းနေထိုင်သော
နတ် ဗြဟ္မာပရိသတ်တွင်၊ ဧကစ္စာနံ-အချို့ကုန်သော၊ ဒေဝါနံ-နတ်ဗြဟ္မာတို့အား၊
ဝါ-နတ်ဗြဟ္မာတို့၏စိတ်၌၊ (ဥပဋ္ဌာသိဉ္စစပ်၊) ဝိတက္ကောဓေ-သည်သာ၊ ဩဠာရိက
တော-ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာသိ-ထင်လာပြီ၊ ဝိစာရပီတိသုခ
စိတ္တေကဂ္ဂတာ-ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာတို့သည်၊ သန္တတော-
ငြိမ်သက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဥပဋ္ဌာသု-ထင်လာကုန်ပြီ၊) တေသံ-ထိုနတ်ဗြဟ္မာ
တို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-လျှောက်ပတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ သတ္တာ-သည်၊ စတုရင်္ဂီကံ-
၄-ပါးသောအင်္ဂါရှိသော၊ အဝိတက္ကံ-ဝိတက်မရှိသော၊ ဝိစာရမတ္တံ-ဝိစာရမျှသာရှိသော၊
ဒုတိယဇ္ဈာနံ နာမ-ဒုတိယဈာန်မည်သည်ကို၊ ဘာဇေသိ-ဝေဖန်တော်မူပြီ၊ ဧကစ္စာနံ-
အချို့သော နတ်ဗြဟ္မာတို့အား၊ ဝါ-၌၊ ဝိစာရော-သည်၊ ဩဠာရိကတော ဥပဋ္ဌာသိ၊
ပီတိသုခစိတ္တေကဂ္ဂတာ-တို့သည်၊ သန္တတော-ဖြင့်၊ (ဥပဋ္ဌာသု)၊ တေသံ-ထိုနတ်ဗြဟ္မာ
တို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-ဖြင့်၊ တိဝင်္ဂီကံ-၃-ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ တတိ
ယဇ္ဈာနံနာမ-ကို၊ ဘာဇေသိ၊ဧကစ္စာနံ-တို့အား၊ ဝါ-၌၊ ပီတိ-သည်၊ ဩဠာရိကတော
ဥပဋ္ဌာသိ၊ သုခစိတ္တေကဂ္ဂတာ သန္တတော(ဥပဋ္ဌာသု)၊ တေသံ-တို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-
ဖြင့်၊ ဒုဝင်္ဂီကံ-၂-ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ နာမ-ကို၊ ဘာဇေသိ-

၂

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[ရူပကုသိုလ်

ကေစွာနံ၊ သုခံ-သည်၊ ဩဋ္ဌာရိကတော ဥပဋ္ဌာသိ၊ ဥပေက္ခာ စိတ္တေ ကဂ္ဂတာ-
တို့သည်၊ သန္တတော၊ (ဥပဋ္ဌာသံ)၊ တေသံ၊ သပ္ပိယဝသေန-ဖြင့်၊ ဒုဝဂီကံ-သော၊
“ဒုဝဂီကမေဝ” ဟုရှိလျှင်ကောင်း၊ နောက်၌ရှိလတ္တံ့။] ပဉ္စမဇ္ဈာန်နာမ-ကို၊ ဘာဇေသိ၊
အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ဒေသနာ ဝိလာသမှရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) ပုဂ္ဂလဇ္ဈာ-
သယော-တည်း၊ (အဘိဓမ္မာတရားကို နာယူကြသော နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အလိုဆန္ဒ
ကွဲပြားပုံတည်း။)

ပန-ကား၊ ယဿာ ဓမ္မဓာတုယာ-အကြင်သဗ္ဗညုတဉာဏ်မြတ် ဓမ္မဓာတ်၏၊
ဝါ-ကို၊ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ-ကောင်းစွာထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
ဒေသနာ-ဒေသနာတော်သည်၊ ဝိလာသပ္ပတ္တာ နာမ-တင့်တယ် စံပယ်ခြင်းသို့
ရောက်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ သာ(ဓမ္မဓာတု)-ထို သဗ္ဗညုတဉာဏ်မြတ်
ဓမ္မဓာတ်ကို၊ တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သုဋ္ဌာ-ကောင်းစွာ၊ ပဋိဝိဒ္ဓါ-

ယဿာ ဓမ္မဓာတုယာ။ ။ဓမ္မဓာတုယာကို “သဗ္ဗညုတဉာဏဿ”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊
ဓမ္မဓာတ်တရားများတို့တွင် ဤနေရာ၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဟူသော ဓမ္မဓာတ်ကို ယူပါ-ဟူလို၊
“ဓမ္မေ-သိသင့်သိထိုက်သော ဧယျတရားတို့ကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်ရွက်သိမှတ်တတ်၏၊ ဣတိ၊
ဓမ္မဓာတု”ဟုပြု၊ ယင်းဉာဏ်တော်ဖြင့် ဒေသေတဗ္ဗ ဓမ္မတို့၏ ဟောထိုက်သောအထူးအပြားကိုလည်း
သိတော်မူ၏၊ ထိုအပြား အားလျော်စွာ ဟောပြောမှုဒေသနာကိုလည်း သတ်မှတ်တော်မူနိုင်၏၊
[ပဏာမဂါထာ၌ ပြခဲ့သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏အစွမ်း ၃-ပါးတွင် “ဒေသေတဗ္ဗပကာရဇာနန”
ဟူသော အစွမ်းကို ဆိုလိုသည်။]

ဒေသနာ ဝိလာသပ္ပတ္တာနာမ။ ။[ဝိလာသ၏အနက်ကို ဟောတု သမ္ပယုတ္တ ဒုက်ခပွင့်၌ပြခဲ့ပြီ၊]
ထိုဒေသေတဗ္ဗတရားတို့၏ အမျိုးမျိုးအပုံပုံ နည်းစုံအောင် သိတော်မူနိုင်ခြင်း၊ ထိုသို့ဟောထိုက်သော
အပြားရှိသမျှကို ဟောပြောတော်မူနိုင်ခြင်းကို “ဒေသနာဝိလာသ” ဟု ထိုဒုက်ခ၌ ဋီကာဖွင့်ခဲ့ပြီ။
[“ဒေသနာ+ဝိလာသပ္ပတ္တာ နာမံ၊ ဝိလာသပ္ပတ္တာ နာမ”ဟု မူ ၂-မျိုးရှိ၏၊ ရှေ့မူကို အနက်ပေး
ထားသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ပဉ္စကနည်း၌ ဒုတိယဈာန်သည် စတုက္ကနည်းဝယ် ဒုတိယဈာန် သို့ဝင်၏၊
တတိယဈာန်ကား စတုက္ကနည်းက ဒုတိယဈာန်နှင့် ထပ်တူတည်း၊ ထို့ကြောင့် သင်္ဂြိုဟ်၌
တတိယဈာန်ကို “ဒုတိယဈာန်ဘုံ၌ အကျိုးပေး၏”ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန်
၂-မျိုးလုံးက ဒုတိယဈာန်ဘုံ၌ အကျိုးပေးရသောကြောင့် ပဋိသန္ဓေ သညာ ၂-မျိုးရှိနေရကား၊
သုတ္တန်ပါဠိတော်များ၌ ဒုတိယဈာန်ဘုံကို “နာနတ္ထသညိ သတ္တဝါတို့၏နေရာဘုံဌာန”ဟု
ဟောတော်မူသည်၊ သညာချင်းမတူသော်လည်း ဓန္ဓာကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်မှာ အလုံးအရပ် တစ်မျိုးတည်း
သာဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယဈာန် ဗြဟ္မာများကို “ကေတ္တကာယ သတ္တဝါ”ဟုလည်း ဆိုရသည်။
[ဤကေတ္တကာယနာနာတ္ထသညိ သတ္တဝါပါသန့်စပ်၍ အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို သတ္တကအင်္ဂုတ္တိုရ်-
မဟာယညဝဂ်၊ ဝိညာဏဋီတိသုတ်၌လည်းကောင်း၊ နဝကအင်္ဂုတ္တိုရ်-သတ္တဝါသဝဂ်-သတ္တဝါသ
သုတ်၌လည်းကောင်းရှုပါ။]

ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဤသို့ ကောင်းစွာ ထိုး၍ ထွင်း၍သိတော်မူနိုင်သည်ကိုပင် ရှေးနိဿယ၌ “လုံမစောက် ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ” ဟုပေးသည်၊ လုံမကြီးဖြင့် အောက်သို့ စောက်ထိုးစိုက်၍ ထိုးလိုက်သကဲ့သို့ ထိုးထွင်း၍သိတော်မူသည်- ဟူလို။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်မြတ် ဓမ္မဓာတ်၏ ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဉာဏမဟတ္တတာယ-ဉာဏ်တော်၏ ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒေသနာ ဝိဓာနေသု-ဒေသနာကိုစီစဉ်ခြင်းတို့၌၊ (တရားဆင်နည်းတို့၌) ကုသလော-ကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ ဒေသနာ ဝိလာသပ္ပတ္တော-ဒေသနာတော်ကို တင့်တယ်စံပယ်စေတတ်သော ဉာဏ်တော်၏အစွမ်းသို့ ရောက်တော်မူသော၊ သတ္တာ-သည်၊ ယံ ယံ အင်္ဂ-အကြင်အကြင်ဈာန်အင်္ဂါကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏။ တဿ တဿ-ထိုထိုဈာန်အင်္ဂါ၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ယထာ ယထာ-အကြင်အကြင်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဒေသန-ဒေသနာတော်ကို၊ နိယမေတံ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ၊) ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိတော်မူ၏၊ တထာ တထာ-ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒေသန-ကို၊ နိယမေတိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣဓ-ဤ ပဉ္စကနည်း၌၊ ပဉ္စဂီကံ-၅-ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ ပဌမဇ္ဈာန်-ကို၊ ဘာဇေသိ၊ စတုရဂီကံ-သော၊ ပေ၊ ဘာဇေသိ၊ တိဝဂီကံ၊ တတိယဇ္ဈာန်-ကို (ဘာဇေသိ၊) ဒုဝဂီက မေဝ-ဒုဝဂီကပင်ဖြစ်သော၊ ပဉ္စမဇ္ဈာန်-ကို၊ ဘာဇေသိ၊ အယံ-ဤသည်ကား၊ ဒေသနာ ဝိလာသောနာမ-မည်၏၊ (ဒေသနာကို တင့်တယ်စံပယ်စေတတ်သော ဉာဏ်တော်၏အစွမ်းမည်၏။)

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ တယော မေ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ သမာဓိတိ-ဟူ၍၊ သုတ္တန္တေ-၌၊ တယော-န်သော၊ ယေ သမာဓိ-အကြင် သမာဓိတို့ကို၊ ဒေသိတာ-အပ်ကုန်ပြီ၊ တေသု-ထို ၃-ပါးသောသမာဓိတို့တွင်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက် စတုတ္ထနည်း၌၊ သဝိတက္က သဝိစာရော-ဝိတက်နှင့်လည်း တကွဖြစ် ဝိစာရနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သမာဓိ-ကိုလည်းကောင်း၊ [ပဌမဈာန် သမာဓိကိုဆိုသည်၊] အဝိတက္က အဝိစာရော-ဝိတက်လည်းမရှိ ဝိစာရလည်းမရှိသော၊ သမာဓိ-ကိုလည်းကောင်း၊ [ဒုတိယဈာန်စသော သမာဓိကိုဆိုသည်၊] ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿိတော-

တယော၊ ပေ၊ သမာဓိ။ ။သုတ္တန်ပါဠိတော်များ၌ ပဉ္စကနည်းဟု တိုက်ရိုက် မဟောပါ၊ သို့သော် သမာဓိ(ဈာန်) ၃-မျိုးကိုပြရာ၌ “အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တောသမာဓိ” သည် ဤအဘိဓမ္မာ ပဉ္စကနည်း၌ ပြအပ်သော ဒုတိယဈာန်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သုတ္တန်ပါဠိတော်များ၌ ပဉ္စကနည်းကို ထုတ်ပြနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။ [နန စ သုတ္တန္တေ စတ္တာရိယေဝ ဈာနာနိ ဝိဘတ္တာနီတိ ပဉ္စကနယော နတ္ထိယေဝါတိ၊ န သဝိတက္က သဝိစာရော သမာဓိတိ အာဒိနာ သမာဓိတ္တယာပဒေသေန ပဉ္စကနယဿ လဗ္ဘမာနတ္တာ၊-အနုဋီကာ။]

ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တော-ဝိတက်ကားမရှိ ဝိစာရမျှသာရှိသော၊ (သမာဓိ-ကို) နံ ဒဿိတော-ပြတော်မူအပ်သေး၊ တံ-ထိုအဝိတက္က ဝိစာရမတ္တ သမာဓိကို၊ ဒဿတုမ္ပိ-ပြတော်မူခြင်းငှာလည်း၊ အယံ ပဉ္စကနယော-ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓေါ-ပြီ၊ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ-ထိုပဉ္စကနည်း၌၊ [ရှေ့ကိုကြည့်၍စွဲသည်၊ ယောနော၌ “တတ္ထ-ထို ပဌမဇ္ဈာန နိဒ္ဒေသ အစရှိသည်တို့တွင်” ဟု နောက်ကိုကြည့်၍ စွဲလေသည်၊] ဒုတိယဇ္ဈာန နိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဖဿာဒိသု-ဖဿအစရှိသောတရားတို့၌၊ ပရိဟာယတိဉ္စစပ်၊) ဝိတက္ကမတ္တံ-ဝိတက်မျှသည်၊ ပရိဟာယတိ-ယုတ်လျော့၏၊ [မတ္တဖြင့် ဝိစာရကို ကန့်၊ စတုတ္ထနည်းတုန်းက ဒုတိယဇ္ဈာန နိဒ္ဒေသဝယ် ဝိတက် ဝိစာရ ၂-ပါးလုံး ယုတ်လျော့သော်လည်း ဤပဉ္စကနည်းဝယ် ဒုတိယဇ္ဈာန နိဒ္ဒေသ၌ ဝိတက်သာ ယုတ်လျော့သည်-ဟူလို၊] ကောဋ္ဌာသဝါရေ-၌၊ စတုရင်္ဂီကံ ဈာနံဟောတိ၊ (စတုရင်္ဂီကော မဂ္ဂေါ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊) အယမေဝ-ဤပါဠိရပ်သည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ သေသံ-သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်၊ ပဌမဇ္ဈာန သဒိသမေဝ-တူသည်သာ။

စ-ဆက်၊ စတုတ္ထနယေ-၌၊ ယာနိ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္တာနိ-အကြင် ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တာနေဝ-ထိုဒုတိယဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန်တို့သည်ပင်၊ ဣမ-ဤပဉ္စကနည်း၌၊ တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တေသံ-ထိုဈာန်တို့ကို၊ အဓိဂမပဋိပါဠိဒီပနတ္ထံ-ရခြင်း၏အစဉ် ကို ပြခြင်း၏အကျိုးငှာ၊ အယံ နယော၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကိရ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ကိရ- ပါဒကမှတစ်ပါး ပါဒကဝန္တကိုဆိုဦးအံ့၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ အမစ္စပုတ္တော-အမတ်သားသည်၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဥပဋ္ဌာတံ-ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ၊ နေပဒ တော-မှ၊ နဂရံ-သို့၊ အာဂတော-လာပြီ၊ သော-ထိုအမတ်သားသည်၊ ဧကဒိဝသမေဝ-တစ်နေ့တည်း၌ပင်၊ (ရောက်ရာတစ်နေ့တည်း၌ပင်) ရာဇာနံ-ကို၊ ဒိသွာ-တွေ့ပြီး၍၊ ပါနဗျသနေန-စီးပွားချမ်းသာကိုဖျက်ဆီးတတ်သော သောက်ဖွယ်ဖြင့်၊ ဝါ-သေရည်အရက်ဖြင့်၊ [နာသေသိ၌ ကရိုဏ်း၊ ရှေးနိဿယ၌ ဟိတ်အနက်ပေး၏။] သဗ္ဗံ-သော၊ ဝိဘဝဇာတံ-စည်းစိမ်ဥစ္စာအပေါင်းကို၊ နာသေသိ-ဖျက်ဆီးပြီ၊ ဧကဒိဝသံ-

အယမေဝ ဝိသေသော။ ။စတုတ္ထနည်း၏ ဒုတိယဇ္ဈာန နိဒ္ဒေသ၌ ဝိတက် ဝိစာရ ၂-ပါးလုံးမပါသောကြောင့် “တိဝင်္ဂီကံ ဈာနံ”ဟု ရှိ၏၊ ဤပဉ္စကနည်း ဒုတိယဇ္ဈာနနိဒ္ဒေသ၌ ဝိတက်မပါသောကြောင့် “စတုရင်္ဂီကံဈာနံ”ဟု ရှိရသည်၊ ဤသို့ ဈာန်အတွက်သာထူး၏၊ မဂ္ဂအတွက်ကား မထူး၊ ထို့ကြောင့် “စတုရင်္ဂီကံ ဈာနံ ဟောတိ” ဟုသာရှိသင့်၏၊ “စတုဂီကော မဂ္ဂေါ ဟောတိ” ကား ပိုဟန်တူသည်။

ပဉ္စကနည်း]

ဘာသာဋီကာ

၅

တစ်နေသ၌၊ သုရာမဒမတ္တံ-မူးယစ်ကြောင်းအရက်ဖြင့် မူးယစ်နေသော၊ တံ-ထို
 အမတ်သားကို၊ နိစ္စောဠ-အဝတ်မရှိအောင်၊ ကတွာ-၍၊ ဇိဏ္ဏကဋ္ဌသာရကမတ္တေန-
 စုတ်ပြတ်ဆွေးမြည့်သော သင်ဖြူးမျှဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ-ဖုံးအုပ်၍၊ ပါနာဂါရတော-
 အရက်ဆိုင်မှ၊ နိဟရိသု-ထုတ်ပစ်ကြကုန်ပြီ၊ တမေန-ထိုအရက်သမား အမတ်သားကို၊
 သင်္ကာရကုဋေ-အမှိုက်ပုံပေါ်၌၊ နိပဇ္ဇိတွာ-လဲလျောင်း၍၊ နိဒ္ဒါယန္တံ-အိပ်ပျော်နေသည်ကို၊
 ဧကော-သော၊ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ ပါဌကော-အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်တတ်သောဆရာသည်၊
 (အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကို တတ်သောဆရာသည်)၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ အယံ ပုရိသော-သည်၊
 မဟာဇနဿ-များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ အဝဿယော-မှီခိုရာသည်၊ ဘဝိဿတိ-
 ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဧသော-ဤယောက်ျားကို၊ ပဋိဇ္ဇေတဗ္ဗော-စောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊
 ဣတိ-သို့၊ သန္နိဋ္ဌာနံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ၊ မတ္တိကာယ-မြေညက်ဖြင့်၊ နှာပေတွာ-
 ရေချိုးစေပြီး၍၊ ထူလံသာဋကယုဂံ-ထူထဲသောအဝတ်အစုံကို၊ နိဝါသာပေတွာ-
 ဝတ်စေပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဂန္ဓောဒကေန-နံ့သာရေဖြင့်၊ နှာပေတွာ-ရေချိုးစေပြီး၍၊
 သုခုမေန-သိမ်မွေ့သော၊ ဒုက္ကလယုဂေန-ဘွဲ့ဖြူအဝတ်အစုံဖြင့်၊ အစ္ဆာဒေတွာ-
 ဖုံးလွှမ်း၍၊ (ဝတ်ပေး၍)၊ ပါသာဒံ-ပြာသာဒ်ထက်သို့၊ အာရောပေတွာ-တင်၍၊
 သုဘောဇနံ-ကောင်းသောဘောဇဉ်ကို၊ ဘောဇေတွာ-စားစေ၍၊ ဝါ-ကျွေး၍၊ ဧထ-
 လာကြကုန်၊ နံ-ထိုယောက်ျားကို၊ ပရိစာရေယျာထ-စံပယ်စေကြကုန်၊ ဝါ-
 ပြုစုလုပ်ကျွေးကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ပရိစာရကေ-အလုပ်အကျွေးတို့ကို၊
 ပဋိစ္ဆာပေတွာ-လက်ခံစေ၍၊ ဝါ-အပ်နှင်း၍၊ [“ပဋိပါဒေတွာ”ဟုလည်းရှိ၏၊ “အပ်နှင်း
 ၍”ဟုပေး၊] ပက္ကမိ-ဖယ်သွားပြီ။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ နံ-ထိုယောက်ျားကို၊ တေ-ထိုအလုပ်အကျွေးတို့သည်၊
 သယနံ-အိပ်ရာပေါ်သို့၊ အာရောပေသု-တင်ကြကုန်ပြီ၊ စ-သည်သာမကသေး၊
 ပါနာဂါရကမနုပဋိဗာဟနတ္ထံ-အရက်ဆိုင်သို့သွားခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊
 နံ-ထိုယောက်ျားကို၊ တာဝ-နောက် ၃-ယောက်မှ ရှေးဦးစွာ၊ စတ္တာရော-န်သော၊
 နော-တို့သည်၊ စတူသု-လေးဖက်ကုန်သော၊ ဟတ္ထပါဒေသု-လက်ခြေတို့၌၊ ဥပ္ပိဋ္ဌေတွာ-
 ဖိနှိပ်၍၊ အဋ္ဌသု-တည်ကြကုန်ပြီ၊ ဧကော-နောက်တစ်ယောက်သည်၊ ပါဒေ-တို့ကို၊
 ပရိမဇ္ဇိ-ဆုပ်နယ်ပြီ၊ ဧကော-နောက်တစ်ယောက်သည်၊ တာလဝဏှံ-ထန်းရွက်

အင်္ဂဝိဇ္ဇာ ပါဌကော။ ။ဝိဒတိ ဇာနာတိ ဧတာယာတိ ဝိဇ္ဇာ-သိကြောင်းအတတ်၊
 အင်္ဂဿ-လက်ခြေစသောအင်္ဂါကို၊ ဝိဇ္ဇာ-သိကြောင်း အတတ်တည်း၊ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ-တတ်၊
 ထိုအတတ်ကိုပြသောကျမ်းကိုလည်း ဖလူ-ဌာနျူပစာရအားဖြင့် “အင်္ဂဝိဇ္ဇာ”ဟု ခေါ်ပါ၊ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ-
 ကို+ပဌတိ-ရွတ်ဖတ်တတ်၏၊ ဣတိ အင်္ဂဝိဇ္ဇာပါဌကော။ [ယောဇနာ၌ “ဟတ္ထာဒိအင်္ဂ ဝိဇ္ဇာတိ
 ဧတာယာတိ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ”ဟု ပြု၏။]

ယပ်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ မိဇိ-ယပ်ခတ်ပြီ၊ ကော-နောက်တစ်ယောက်သည်၊
ဝိဏာ-စောင်းကို၊ ဝါဒယမာနော-တီးလျက်၊ ဂါယန္တော-သီဆိုလျက်၊ နိသီဒိ-ထိုင်
နေပြီ၊ သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ သယနပဂမနေန-အိပ်ရာပေါ်သို့ရောက်ရခြင်းကြောင့်၊
ဝိဂတကိလမထော-ကင်းသောပင်ပန်းခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ထောက်-အတန်ငယ်၊
နိဒ္ဒါယိတွာ-အိပ်ပျော်၍၊ ဝုဋ္ဌိတော-ထပြီးသည်၊ ဝါ-နိုးပြီးသည်၊ (သမာနော-
သော်)၊ ဟတ္ထပါဒနိပ္ပိဋ္ဌနံ-လက်ခြေတို့ကိုဖိနှိပ်ခြင်းကို၊ အသဟမာနော-သည်းမခံ
နိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ [လက်ခြေတို့ကိုဖိနှိပ်သူတို့က လေးယောက်
ရှိသောကြောင့် “ကောဥပ္ပိဋ္ဌေန္တိ” ဟုရှိလျှင်သာ၍ကောင်း၏။] မေ-၏၊ ဟတ္ထပါဒေ-
တို့ကို၊ ဥပ္ပိဋ္ဌေတိ-ဖိနှိပ်သနည်း၊ အပဂစ္ဆထ-ဖယ်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊
တဇ္ဇေသိ-ကြိမ်းမောင်းပြီ၊ တေ-ထိုလက်ခြေတို့ကို ဖိနှိပ်သူလေးယောက်တို့သည်၊
ဧကဝစနေနေဝ-တစ်ခွန်းတည်းသောစကားဖြင့်ပင်၊ အပဂစ္ဆိသု-ဖယ်ကြကုန်ပြီ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ပုန ထောက်နိဒ္ဒါယိတွာ၊ ဝုဋ္ဌိတော-ထပြီးသည်၊
ဝါ-နိုးပြီးသည်၊ [နောက်၌လာလတ္တံ့သော ဈာန်မှထခြင်း၏ ဥပမာဖြစ်သောကြောင့်
“ဝုဋ္ဌိတော” အရ အိပ်ရာမှထသွားသည်ဟုမမှတ်လင့်၊ “နိုးရုံသာနိုးသည်” ဟုမှတ်ပါ။]
(သမာနော) ပါဒပရိမဇ္ဇနံ-ခြေကိုဆုပ်နယ်ခြင်းကို၊ အသဟမာနော(ဟုတွာ)၊ ကော-
သည်၊ မေ-၏၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ ပရိမဇ္ဇတိ-ဆုပ်နယ်သနည်း၊ အပဂစ္ဆ-ဖယ်လော့၊
ဣတိ အာဟ၊ သောပိ-ထိုယောက်ျားသည်လည်း၊ ဧကဝစနေနေဝ၊ အပဂစ္ဆိ-
ဖယ်ပြီ၊ ပုန၊ ပေ၊ ဝုဋ္ဌိတော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ (သမာနော) ဝါတဝုဋ္ဌိဝိယ-လေနှင့်
တက္ခသောမိုးရွာခြင်းကဲ့သို့၊ တာလဝဇ္ဇဝါတံ-ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းလေကို၊ အသဟန္တော
(ဟုတွာ)၊ ဒေ-ဤယပ်ခတ်သူသည်၊ ကော-အဘယ်သူနည်း၊ အပဂစ္ဆတု-ဖယ်လော့၊
ဣတိ-အာဟ၊ သောပိ-ထိုယပ်ခတ်သူသည်လည်း၊ ဧကဝစနေနေဝ အပဂစ္ဆိ၊
ပုန၊ ပေ၊ ဝုဋ္ဌိတော(သမာနော) ကဏ္ဍာသုလံဝိယ-နားတံကျင်ကဲ့သို့၊ (နား၌ တံကျင်ဖြင့်
ထိုးသကဲ့သို့)၊ ဂိတဝါဒိတသဒ္ဓါ-သီဆိုတီးမှုတ်သံကို၊ အသဟမာနော(ဟုတွာ)၊
ဝိဏာဝါဒကံ-စောင်းတီးသူကို၊ တဇ္ဇေသိ-ပြီ၊ သောပိ-ထိုစောင်းတီးသူသည်လည်း၊
ဧကဝစနေနေဝ အပဂစ္ဆိ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဧဝံ-သို့၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊

ပဟိန၊ ပေ၊ သဒ္ဓုပဒ္ဓဝေါ။ ။ ကိလမထောစ+ဥပ္ပိဋ္ဌနဉ္စ+ပရိမဇ္ဇနဉ္စ+ ဝါတပ္ပဟာ
ရာ+ဂိတဝါဒိတသဒ္ဓေါစ ကိလမထုပ္ပိဋ္ဌန၊ ပေ၊ သဒ္ဓါ၊ ကိလမထ၊ ပေ၊ သဒ္ဓါစ+တေ+ဥပဒ္ဓဝါစေဟိ
ကိလမထ၊ ပေ၊ ပဒ္ဓဝါ၊ ပဟိနာ+ကိလမထ၊ ဝေ၊ ပဒ္ဓဝါ ယေနာတိ ပဟိန ကိလမထုပ္ပိဋ္ဌန ပရိမဇ္ဇန
ဝါတပ္ပဟာရ ဂိတဝါဒိတ သဒ္ဓုပဒ္ဓဝေါ၊ ဤဝိဂ္ဂဟအတိုင်း နိဿယပေးထားသည်။

ပဟိန၊ပေ၊ သဒ္ဓုပဒ္ဓဝေါ-ပယ်အပ်ပြီးသော ပင်ပန်းခြင်း၊ ဖိနှိပ်ခြင်း၊ ဆုပ်နယ်ခြင်း၊ ယပ်လေခတ်ခြင်း၊ သီဆိုခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်းဟူသော ဥပဒ္ဓဝေါရှိသည်။ (ပင်ပန်းခြင်း၊ ပေ၊ဥပဒ္ဓဝေါတို့ကို ပယ်ပြီးသည်။) (ဟုတ္တာ)၊ သုခံ-ချမ်းသာစွာ၊ သယိတ္တာ-အိပ်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ရညော-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အဂမာသိ-ပြီ၊ ရာဇာပိ-သည်လည်း၊ အဿ-ထိုအမတ်သားအား၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ဣဿရိယံ-အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူးစည်းစိမ်ကို၊ အဒါသိ-ပြီ၊ သော-ထိုအမတ်သားသည်၊ မဟာဇနဿ-၏၊ အပဿယော-မှီခိုရာသည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ ပါနဗျသနေန-ကြောင့်၊ ပါရိဇညပ္ပတ္တော-ဆုံးရှုံးပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်သော၊ သော အမစ္စပုတ္တော ဝိယ-ထိုအမတ်သားကိုကဲ့သို့၊ အနေကဗျသနပါရိဇညပ္ပတ္တော-သီလဗျသနစသောအားဖြင့် များစွာသောဗျသနကြောင့် ဆုံးရှုံးပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်သော၊ ဃရာဝါသဂတော-အိမ်ဟူသော အာဝါသသို့ရောက်သော၊ ကုလပုတ္တော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ အင်္ဂဝိဇ္ဇာပါဌကော-အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်တတ်သော၊ ဝါ-အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကိုတတ်သော၊ ပုရိသော ဝိယ-ကိုကဲ့သို့၊ တထာဂတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တဿ ပုရိသဿ-၏၊ အယံ-ဤသူသည်၊ မဟာဇနဿ အဝဿယော ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ ပဋိဇဂ္ဂနံ-စောင့်ရှောက်ခြင်းကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ သန္တိဋ္ဌာနံဝိယ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ တထာဂတဿ-၏၊ အယံ-ဤအမျိုးသားသည်၊ မဟာဇနဿ အဝဿယော ဘဝိဿတိ၊ ကုလပုတ္တော-သည်၊ ပဗ္ဗန္တံ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ သန္တိဋ္ဌာနကရဏံ-ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿ-ထိုအင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကိုတတ်သောဆရာ၏၊ အမစ္စပုတ္တဿ-ကို၊ မတ္တိကာမတ္တေန-မြေညက်မျှဖြင့်၊ နှာပနံဝိယ-ရေချိုးစေခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ကုလပုတ္တဿာပိ-၏လည်း၊ ပဗ္ဗန္တော ပဋိလာဘော-ရှင်အဖြစ်ကို ရခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ ထူလသာဋက နိဝါသနံ ဝိယ-ထူထဲသောပုဆိုးကိုဝတ်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-ဤအမျိုးသား၏လည်း၊ ဒသသိက္ခာပဒ၊ပေ၊နိဝါသနံ-ဆယ်ပါ သောသိက္ခာပုဒ်ဟုဆိုအပ်သော သီလအဝတ်ကိုဝတ်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ပုန၊ တဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ ဂန္ဓောဒက နှာပနံဝိယ-နံ့သာရေဖြင့် ရေချိုးစေခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ ပါတိမောက္ခ၊ပေ၊ နှာမပနံ-ပါတိမောက္ခ သံဝရအစရှိသော သီလတည်းဟူသော နံ့သာရေဖြင့် ရေချိုးစေခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ပုန၊ တဿ-ထိုအမတ်သားကို၊ သုခုမဒုက္ကလယုဂဋ္ဌန္တာဒနံ ဝိယ-သိမ်မွေ့သောဘွဲ့ဖြူအဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-ကိုလည်း၊ ယထာ ဝုတ္တ၊ပေ၊ ဒုက္ကလန္တာဒနံ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဘွဲ့ဖြူအဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။

ပန-ဆက်၊ ဒုက္ခလက္ခဒိတဿ-ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ဘွဲ့ဖြူ အဝတ်ရှိသော၊ အဿ-ထိုအမတ်သားကို၊ ပါသာဒါရောပနံ ဝိယ-ပြာသာဒ်ထက်သို့တင်ပေးခြင်းကို ကဲ့သို့၊ သီလဝိသုဒ္ဓိဒုက္ခလက္ခဒိတဿ-ဖုံးလွှမ်းအပ်သော သီလဝိသုဒ္ဓိတည်းဟူသော ဘွဲ့ဖြူအဝတ်ရှိသော၊ ဣမဿာပိ-ကိုလည်း၊ သမာဓိဘာဝနာပါသာဒါရောပနံ-သမာဓိ ဘာဝနာတည်းဟူသော ပြာသာဒ်ထက်သို့ တက်ရောက်စေခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ တဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ သုဘောဇနဘုဉ္ဇနံ ဝိယ-ကောင်းသောဘောဇဉ်ကို စားရခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ သမာဓိပေ၊ ပရိဘုဉ္ဇနံ-သမာဓိအားလျော်သော ကျေးဇူးကိုပြုတတ်သော သတိသမ္ပဗ္ဗေ အစရှိသောတရားအမြို့ကို သုံးဆောင်ရခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ပန-ဆက်၊ ဘုတ္တဘောဇနဿ-စားအပ်ပြီးသောဘောဇဉ်ရှိသော၊ တဿ-ထိုအမတ်သားကို၊ ပရိစာရဏေဟိ-တို့သည်၊ သယနာရောပနံဝိယ-အိပ်ရာပေါ်သို့တင်ပေးခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-ကိုလည်း၊ ဝိတက္ကာဒိဟိ-တို့သည်၊ ဥပစာရဇ္ဈာနာရောပနံ-ဥပစာရဈာန်သို့ တင်ပေးခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏)။

ပုန တဿ ပါနာဂါရမနပဋိဗာဟနတ္ထံ၊ ဟတ္ထပေ၊ စတုက္ကံ ဝိယ-လက် ခြေတို့ကိုဖိနှိပ်သောယောက်ျားလေးယောက်အပေါင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-ကိုလည်း၊ ကာမ၊ ပေ၊ ဗာဟနတ္ထံ-ကာမသညာသို့ရှေ့ရှုသွားခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာရမဏေ-၌၊ စိတ္တပ္ပိဋ္ဌနကော-စိတ်ကိုဖိနှိပ်တတ်သော၊ နေက္ခမ္မဝိတက္ကာ-နေက္ခမ္မဝိတက်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ တဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ ပါဒပရိမဇ္ဇက ပုရိသော ဝိယ၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ အာရမဏေ-၌၊ စိတ္တာနုမဇ္ဇနကော-စိတ်ကို အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်တတ်သော၊ ဝိစာရော (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ တဿ-ထိုအမတ်သားအား၊ တာလ၊ ပေ၊ ဝိယ-ထန်းရွက်ယပ်ပန်းလေကို ပေးသူကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-အားလည်း၊ စေတသော-၏၊ သီတလဘာဝဒါယိကာ-အေးမြသည်၏အဖြစ်ကိုပေးတတ်သော၊ ပီတိ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။

တဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ သောတာနုဂ္ဂဟကရော-နားကိုချီးမြှောက်မှုကို ပြုတတ်သော၊ ဂန္ဓဗ္ဗပုရိသောဝိယ-စောင်းသမားယောက်ျားကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ စိတ္တာနုဂ္ဂဟကံ-စိတ်ကိုချီးမြှောက်တတ်သော သောမနဿံ(ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ တဿ-၏၊ သယနုပဂမနေန-အိပ်ရာပေါ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိဂတကိလမထဿ-ကင်းသောပင်ပန်းခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ ထောကံ-အတန်ငယ်၊ နိဒ္ဒုပဂမနံဝိယ-အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ ဥပစာရဇ္ဈာနသန္နိဿယေန-ဥပစာရဈာန်ဟူသော မှီရာဖြင့်၊ ဝိဂတနီဝရဏ ကိလမထဿ-ကင်းသော နီဝရဏဟူသော ပင်ပန်းခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပဌမဇ္ဈာနပဂမနံ(ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ နိဒ္ဒါယိတ္တာ-အိပ်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထသော၊ (နိုးသော)၊ အဿ-၏၊ ဟတ္ထပေ၊ သဟနေန-လက်ခြေတို့ကို ဖိနှိပ်ခြင်းကို သည်းမခံနိုင်ခြင်း

ပဉ္စကနည်း]

ဘာသာဋီကာ

၉

ကြောင့်၊ ဟတ္ထ၊ပေ၊ပိဋကန-လက်ခြေတို့ကို ဖိနှိပ်သူတို့ကို၊ သံတဇ္ဇနံဝိယ-ခြိမ်းခြောက်ခြင်းကိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တေသံ-ထိုလက်ခြေတို့ကိုဖိနှိပ်သူတို့၏၊ အပဂမနေန-ကြောင့်၊ ပုန ထောက်၊ နိဒ္ဒါပဂမနံဝိယစ-လည်းကောင်း၊ ဣမဿာပိ-ပဋ္ဌမဇ္ဈာနတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထပြီးသည်ဖြစ်၍၊ စိတ္တ၊ပေ၊သဟနေန-စိတ်ကိုဖိနှိပ်တတ်သော ဝိတက်ကိုသည်းမခံနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိတက္ကဒေါသဒဿနံ-ဝိတက်၏အပြစ်ကိုမြင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပုန၊ ဝိတက္ကပ္ပဟာနာ-ဝိတက်ကိုပယ်ခြင်းကြောင့်၊ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တဒုတိယဇ္ဈာနပဂမနံစ-ဝိတက်မရှိ ဝိစာရမျှသာရှိသော ဒုတိယဈာန်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ တဿ တဿ ပုနပျုနံ နိဒ္ဒါယိတွာ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ယထာဝုတ္တေန-သော၊ ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ပါဒပရိမဇ္ဇနာဒိနံ-တို့ကို၊ အသဟနေန-ကြောင့်၊ ပဋိပါဠိယာ-ဖြင့်၊ ပါဒ ပရိမဇ္ဇကာဒိနံ-ခြေကိုဆုပ်နယ်သူအစရှိသည်တို့ကို၊ သန္တဇ္ဇနံ(ဝိယ)-သို့လည်းကောင်း၊ တေသံ တေသံ-ထိုထိုယောက်ျားတို့၏၊ အပဂမနေန-ကြောင့်၊ ပုနပျုနံ ထောက်၊ နိဒ္ဒါပဂမနံဝိယစ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ ပုနပျုနံ၊ ဒုတိယာဒိဟိ-န်သော၊ ဈာနေဟိ-တို့မှ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ယထာဝုတ္တ ဒေါသာနံ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အပြစ်ရှိကုန်သော၊ ဝိစာရာဒိနံ-တို့ကို၊ အသဟနေန-ကြောင့်၊ ပဋိပါဠိယာ၊ ဝိစာရာဒိဒေါသ ဒဿနံ-ဝိစာရ အစရှိသည်တို့၏ အပြစ်ကိုမြင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ တေသံ တေသံ-ထိုထိုဝိစာရစသည်တို့ကို၊ ပဟာနာ-ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ ပုနပျုနံ၊ အဝိတက္က၊ပေ၊ဂမနံစ-ဝိတက်မရှိသော ဒုတိယဈာန်၊ ဝိစာရမရှိသော တတိယဈာန်၊ ပိတိမရှိသော စတုတ္ထဈာန်၊ ပယ်အပ်ပြီးသော သောမနဿရှိသော ပဉ္စမဈာန်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။

ပန-ဆက်၊ သယနာ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-၍၊ ရညော-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂတဿ-သော၊ တဿ-၏၊ ဣဿရိယပ္ပတ္တိဝိယ-အစိုးရသူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ ပဉ္စမဇ္ဈာနတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ဝိပဿနာမဂ္ဂံ-ဝိပဿနာလမ်းကြောင်းသို့၊ ဥပဂတဿ-ကပ်ရောက်သည်ဖြစ်၍၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)၊ ပတ္တိဿရိယဿ-ရောက်အပ်ပြီးသော အစိုးရသူ၏အဖြစ်ရှိသော၊ တဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ ဗဟူနံ-ကုန်သော၊ နောနံ-တို့၏၊ အဝဿယဘာဝေါ ဝိယ-မှီခိုရာ၏အဖြစ်ကိုကဲ့သို့၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိဿ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်ပြီးသော၊ ဣမဿာပိ-ဤအမျိုးကောင်းသား၏လည်း၊ ဗဟူနံ-များစွာသောလူတို့၏၊ အဝဿယဘာဝေါ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ [စာအုပ်များ၌ “ဝေဒိတဗ္ဗော”ဟုတွေ့ရ၏၊ ရှေ့၌ “ဒဋ္ဌဗ္ဗာ”ဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် ဝေဒိတဗ္ဗောပါဌ်သည် ပိုဟန်တူ၏။] ဟိ-မှန်၏၊ (အဝဿယအဖြစ်သည်

မှန်၏။) ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော အကျင့်အစဉ်ဖြင့်၊ ဒေသ(ဒေသော)-ဤအမျိုးကောင်းသားသည်၊ အနတ္တရံ-အတုမရှိမြတ်သော၊ ပုညက္ခေတ္တံနာမ-ကောင်းမှုတည်းဟူသော မျိုးစေတီ၏ စိုက်ပျိုးရာ လယ်ယာမြေကောင်းမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။ ပဉ္စကနယော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ စတုက္ကပဉ္စကနယဒ္ဓယဘေဒေါ-စတုက္က ပဉ္စကနည်း ၂-ပါးအပေါင်းဟူသော အထူးအပြားရှိသော၊ သုဒ္ဓိကနဝကောနာမ-ပဋိပဒါ-အာရုံမဖက်၊ သက်သက်သော ဈာန် ၉-ပါးအပေါင်းမည်သည်၊ ပကာသိတော-ထင်ရှားပြအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဒေသ-ဤသုဒ္ဓိက နဝကသည်၊ အတ္တတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ပဉ္စကနယေ-၌၊ စတုက္ကနယဿ-၏၊ ပဝိဋ္ဌတ္တာ-ဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဈာနပဉ္စကောဝေ-ဈာန် ၅-ပါးအပေါင်းသာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဋိပဒါစတုက္က အဖွင့်

ဣဒါနီ-ပဉ္စကနည်းကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ၊ ဧတံ ဈာန်နာမ-ဤဈာန်မည်သည်၊ ပဋိပဒါကမေနပိ-ပဋိပဒါအစဉ်အားဖြင့်လည်း၊ သိဇ္ဈတိ-ပြီးစီး၏၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ကမေနပိ” ဟု ပိပါ၏၊ ထိုပိဖြင့် ပထဝီကသိုဏ်းဟူသော အာရမဏကိုပေါင်း၊ အာရုံအားဖြင့်သာ ပြီးစီးသည်မဟုတ်သေး၊ ဒုက္ခပုဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာ၊ ဒုက္ခပုဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညာစသော ပဋိပဒါအစဉ်အားဖြင့်လည်း ပြီးသေး၏-ဟူလို၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဤဈာန်မည်သည်၏ ပဋိပဒါအစဉ်အားဖြင့်လည်း ပြီးစီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တဿ-ထိုဈာန်၏၊ ပဋိပဒါဘေဒ-ပဋိပဒါအပြားကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပန-တစ်ဖန်၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ။

တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဒုက္ခပုဋိပဒံ စသည်၌စပ်၊ ယောနော၌ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောဟု ထည့်စပ်၏၊) အဿ-ထိုဈာန်၏၊ ဒုက္ခာ-ခက်ခဲသော၊ ပဋိပဒါ-ဈာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ခက်ခဲသော အကျင့်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ-ထိုဈာန်သည်၊) ဒုက္ခပုဋိပဒံ-ဒုက္ခပုဋိပဒါမည်၏၊ [ဤပုဒ်၏ သဒ္ဓါနည်း အဆုံးအဖြတ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ “ဣတ္ထိယံ ဘာသိတပုမိတ္ထိ” စသောသုတ်၌ ပြထားပြီ၊ အဿ-ထိုဈာန်၏၊ ဒန္တာ-နဲ့နွေးလေးလံသော၊ အဘိညာ-အသိဉာဏ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နဲ့နွေးလေးလံသော အသိဉာဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ ထိုဈာန်သည်၊) ဒန္တာဘိညံ-မည်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဒုက္ခပုဋိပဒန္တိဝါ-

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၁၁

ဒုက္ခပဋိပဒံ ဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တာဘိညန္တိဝါ-သည်လည်းကောင်း၊
ပထဝီကသိဏန္တိဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ တိဏိပိ-သုံးပါးသောအမည်တို့သည်လည်း။
ဈာနသေဝ-ဈာန်တစ်ခုတည်း၏သာလျှင်၊ နာမာနိ-အမည်တို့တည်း။ ဒုက္ခပဋိပဒံ
နိပ္ပါဘိညန္တိ အာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

တတ္ထ-ထိုဒုက္ခပဋိပဒါ စသည်တို့တွင်၊ ပဌမ သမန္နာဟာရတော-ပထဝီကသိုဏ်း
အစရှိသည်ကို ရှေးဦးစွာ နှလုံးသွင်းရာအခါမှ၊ ပဌာယ-စ၍၊ ယာဝ-လောက်၊
တဿ တဿ ဈာနဿ-ထိုထိုအပ္ပနာဈာန်၏၊ ဥပစာရံ-အနီးဖြစ်သော ဥပစာရဈာန်
သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ တာဝ-ထိုဥပစာရဈာန်ဖြစ်သည့်ထိုင်အောင်၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊
ဈာနဘာဝနာ-ဈာန်ကိုဖြစ်စေခြင်းကို၊ (ဈာန်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်
မှုကို၊) ပဋိပဒါတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [ပဋိပဇ္ဇတိဈာန်ဧတာယာတိ ပဋိပဒါ-ဈာန်သို့
ရောက်ကြောင်းအကျင့်၊] ပန-ကား၊ ဥပစာရတော-ဥပစာရဈာန်မှ၊ ပဌာယ ယာဝ၊
အပ္ပနာ-အပ္ပနာ ဈာန်သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ တာဝ-ထိုအပ္ပနာဈာန်ဖြစ်သည့်ထိုင်အောင်၊
ပဝတ္တာ-သော၊ ပညာ-ပညာကို၊ အဘိညာတိ ဝုစ္စတိ။ [အဘိဝိသေသတော+ဇာနာ
တိတိ အဘိညာ+အထူးအားဖြင့် သိသောဉာဏ်။]

ပန-ဆက်၊ သာ ဧသာ ပဋိပဒါ-ထိုသို့သော ဤပဋိပဒါသည်၊ ဧကစ္စဿ-
အချို့ယောဂီအတွက်၊ ဒုက္ခာ-ခက်ခဲသည်၊ ဟောတိ၊ နိဝရဏာဒိ၊ ပေ၊ ဂဟနတာယ-
နိဝရဏ အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့၏ လွန်စွာအထက်၌ ဖြစ်ခြင်း၏
ထူထပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိစ္ဆာ-ခက်ခဲသည်၊ အသုခသေဝနာ-လွယ်ကူစွာ
မှီဝဲရခြင်းမရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧကစ္စဿ-၏၊ တဒဘာဝေန-

ယာဝ၊ ပေ၊ ဥပစာရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ ဤ၌ ဥပစာရဟူသည် ပရိကမ်၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ ဟူသော
ဈာနဝိထိအတွင်း၌ပါသော ဥပစာရစိတ်မဟုတ်၊ ပဌမဈာန်ကို အားထုတ်ရာ၌ နိဝရဏ
ငြိမ်သက်သောအခါ “ဥပစာရဈာန်သို့ရောက်သည်”ဟူ၍ ဆိုရ၏။ ထို ဥပစာရကိုဆိုလိုသည်၊
ထိုဥပစာရဈာန်ဟူသည် ကာမာဝစရ သမာဓိပင်တည်း၊ ဒုတိယဈာန်သို့တက်ရာဝယ် ဝိတက်၌၊
တတိယဈာန်သို့ တက်ရာဝယ် ဝိစာရ၌၊ စတုတ္ထဈာန်သို့ တက်ရာဝယ် ပီတိ၌၊ ပဉ္စမဈာန်
သို့တက်ရာဝယ် သုခ၌ တပ်မက်သော တဏှာကိုပယ်နိုင်လျှင် ဥပစာရဈာန်ဖြစ်၏၊ [တဿ
တဿ ဈာနဿ ဥပစာရန္တိ၊ ပေ၊ ကာမာဝစရသမာဓိ-ဋီကာ။]

နိဝရဏာ ဒိ၊ ပေ၊ ဂဟနတာယ။ ။ နိဝရဏာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အထက်ဈာန်များ အတွက်
ဝိတက်သော ပစ္စနိကဓမ္မတို့ကိုယူ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းစ၍အားထုတ်သည်မှ နောက်ဖြစ်သော အထက်အထက်၌
ထို ပစ္စနိကဓမ္မတို့၏ များစွာ ဖြစ်နေခြင်းကို “သမုဒါစာရ”ဟု ခေါ်၏။ သုဂ္ဂု+ဥဒ္ဓံ+အာစာရော
သမုဒါစာရော၊ ဂဟနသဒ္ဓါသည် တောအုပ် တောရုပ်အနက်ကို ဟောရင်းတည်း။ [အရည် ကာနံ

ထိုနိဝရဏာဒီ ပစ္စနိကဓမ္မ သမုဒါစာရ ဂဟန၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ သုခါ-လွယ်ကူသည်၊ (ဟောတိ)။ အဘိညာပိ-အထူးသိတတ်သော ဉာဏ်ပညာသည်လည်း၊ ဧကစ္စဿ-တွက်၊ ဒန္တာ-လေးနေသည်၊ မန္တာ-နဲ့ညှဲသည်၊ အသိဃပုဝတ္တိ-လျင်စွာဖြစ်ခြင်းမရှိသည်၊ ဟောတိ။ [ဒန္တာကို “မန္တာ” ဟုဖွင့်၍၊ မန္တာကို “အသိဃပုဝတ္တိ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ အချို့စာအုပ်များ၌ “အသိဃပုဝတ္တိနီ” ဟုရှိ၏၊ မကောင်း၊ “သိဃံ (လျင်စွာ)+ပဝတ္တိယဿာတိ သိဃပုဝတ္တိ” ဟု ဗဟုမ္ဘိဟိပြုလျှင် ပြီးသောကြောင့် “သိဃပုဝတ္တိနီ” ဟု ဣနိပစ္စည်းမလို။] ဧကစ္စဿ-တွက်၊ ခိပ္ပါ-လျင်မြန်သည်၊ အမန္တာ-မနဲ့ညှဲသည်၊ သိဃပုဝတ္တိ-လျင်မြန်စွာဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟောတိ)။ ..တသ္မာ-ကြောင့်၊ [“သာပနေသာပဋိပဒါမှစ၍ သိဃပုဝတ္တိ” တိုင်အောင် ဝါကျများကို တသဒ္ဓါဖြင့် ပြန်ညွှန်းသည်၊ ထိုပဋိပဒါ၏အချို့အတွက် ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း၊ အချို့အတွက် သုခဖြစ်ခြင်း၊ အဘိညာ၏လည်း အချို့အတွက် ဒန္တဖြစ်ခြင်း၊ အချို့အတွက် ခိပ္ပဖြစ်ခြင်းကြောင့်-ဟူလို။] ယော-အကြင် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဒိတော-အစမှစ၍၊ ကိလေသေ-တို့တို့၊ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော-ခွာလသော်၊ ဒုက္ခေန-ခက်ခဲသဖြင့်၊ သသင်္ခါရေန-ပြုစီမံတတ်သော သင်္ခါရနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သပ္ပယောဂေန-ပယောဂနှင့်တကွဖြစ်သော အာရုံမနသိကာရစသော အကြောင်းအပေါင်းဖြင့်၊ ကိလမန္တော-ပင်ပန်းလျက်၊ ဝိက္ခမ္ဘေတိ-ခွာရ၏၊ တဿ-၏၊ ဒုက္ခာ-ခက်ခဲသော၊ ပဋိပဒါနာမ-ဈာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်မည်သည်၊ ဟောတိ။

ပန-ကား၊ (ပဋိပဒါမှတစ်ပါး အဘိညာကား၊) ယော-အကြင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိက္ခမ္ဘိတ ကိလေသော-ခွာအပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)။ အပ္ပနာပရိဝါသံ-အပ္ပနာပရိဝါသံကို၊ (အပ္ပနာသို့ ရောက်အောင် ကျင့်သုံးခြင်းကို)၊ ဝသန္တော-ကျင့်သုံးလသော်၊ (ဈာန်ရဖို့ရန် မျှော်လင့်လသော်၊) စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊

ဒါယော၊ ဂဟနံ ဝိပိနံ ဝနံ၊-အဘိဓာန်။] ဂဟဓာတ်မှဖြစ်လာခြင်းမဟုတ်သောကြောင့် (ဂ) ဒွေဘောမရှိရ၊ ဂါဟတိ-မွေ့နှောက်ရှုပ်ထွေးနေ၏၊ ဣတိ ဂဟနံ၊ ဂါဟဓာတ် (ဂါဟဓာတ်) ယုပစ္စည်း၊ ပိသောဒရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ အာကို ရဿပြု။

ဆက်ဦးအံ-နိဝရဏ အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့၏ လွန်စွာ အထက်၌ ရှုပ်ထွေးထူထပ်နေသည်ကို “နိဝရဏာဒိပေါဂဟနတာယ” ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ရှုပ်ထွေးထူထပ်နေသည့်အတွက် ဈာန်သို့ရောက်ကြောင်း ပဋိပဒါသည် လွယ်ကူစွာမဖြစ်၊ ကိစ္ဆာကား ဒုက္ခအဖွင့်တည်း၊ “နိဝရဏာဒိပေါဂဟနတာယ” ကား ကိစ္ဆဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းပြတည်း၊ “အသုခသေဝနာတိ အတ္ထော” ကား၊ အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း၊ ကိစ္ဆဖြစ်သည့်အတွက် ထို ပဋိပဒါကို လွယ်လွယ်ကူကူ မမှီဝဲနိုင်-ဟူလို။

အပွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၁၃

အင်္ဂါတုဘာဝံ-ဈာန်အင်္ဂါတို့၏ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏ္ဏတိ-၏၊ တဿ-၏၊ ဒန္တာ-သော၊ အဘိညာနာမ-အဘိညာဉ်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ [ဒုက္ခာ ပဋိပဒါနာမကဲ့သို့ “ဒန္တာ အဘိညာနာမ” ဟု ဝါကျရှိသင့်၏၊ စာအုပ်များ၌ “ဒန္တာ ဘိညာနာမ” ဟု သမာသ်ရှိ၏။] ယော-သည်၊ (ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသော ဟုတွာ အပ္ပနာ ပရိဝါသဝသန္တော) ခိပ္ပံ-လျင်စွာ၊ အင်္ဂါတုဘာဝံ ပါပုဏ္ဏတိ၊ တဿ-၏၊ ခိပ္ပါ-သော၊ အဘိညာနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ယော-သည်၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ ဝိက္ခမ္ဘောန္တော-သော၊ သုခေန-လွယ်ကူသဖြင့်၊ အကိလမန္တော-မပင်ပန်းဘဲ၊ ဝိက္ခမ္ဘောတိ-ခွာနိုင်၏။ တဿ-၏၊ သုခါ-သော၊ ပဋိပဒါနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ။

တတ္ထ-ထိုဈာန်အရာ၌၊ ယာနိ သပ္ပာယာသပ္ပာယာနိစ-အကြင်သပ္ပာယ၊ အသပ္ပာယတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒါဒိနိ-ပလိဗောဓကို ဖြတ်ခြင်းအစရှိကုန်သော၊ ယာနိ ပုဗ္ဗကိစ္စာနိ စ-အကြင်ပုဗ္ဗကိစ္စတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယာနိ အပ္ပနာ ကောသလ္လာနိ စ-အကြင်အပ္ပနာကောသလ္လာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ စိတ္တဘာဝနာနိဒ္ဒေသေ-စိတ္တဘာဝနာနိဒ္ဒသ၌၊ (မယာ) နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ-အကျယ်ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသု-ထိုသပ္ပာယ အသပ္ပာယ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယော-အကြင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသပ္ပာယသေဝီ-မလျှောက်ပတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်စသည်ကို မှီဝဲလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တဿ-၏၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တာ-သော၊ အဘိညာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ သပ္ပာယသေဝိနော-လျှောက်ပတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် စသည်ကို မှီဝဲလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သုခါ-သော၊ ပဋိပဒါစ-သည်လည်းကောင်း၊ ခိပ္ပါ-သော၊ အဘိညာစ၊ သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ ယော-သည်၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-ရှေ့အဖို့၌၊ အသပ္ပာယံ-မလျှောက်ပတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်စသည်ကို၊ သေဝိတွာ-မှီဝဲပြီး၍၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ သပ္ပာယသေဝီ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-၌၊ သပ္ပာယံ သေဝိတွာ အပရဘာဂေ အသပ္ပာယသေဝီ (ဟောတိ)၊ တဿ-၏၊ ဝေါမိဿကတာ-ပဋိပဒါ အဘိညာဉ်တို့၏ ရောနှောကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒါဒိကံ-သော၊ ပုဗ္ဗကိစ္စံ-ကို၊ အသမ္မာဒေတွာ-မပြီးစေမူ၍၊ ဘာဝနံ-ဘာဝနာကို၊ အနုယုတ္တဿ-အားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဟောတိ၊ ဝိပရိယာယေန-ပြောင်းပြန်ပြန်သောအားဖြင့်၊ (ပလိဗောဓကို ဖြတ်ခြင်းအစရှိသော ပုဗ္ဗကိစ္စကို ပြီးစေသောအားဖြင့်) (ဘာဝနံ အနုယုတ္တဿ) သုခါ-သော၊ (ပဋိပဒါဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ အပ္ပနာကော သလ္လာနိ-အပ္ပနာကောသလ္လာတို့ကို၊ အသမ္မာဒေန္တဿ-မပြီးစေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒန္တာ အဘိညာ ဟောတိ၊ သမ္မာဒေန္တဿ-၏၊ ခိပ္ပါ (အဘိညာဟောတိ။)

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ တဏှာ အဝိဇ္ဇာဝသေန-တဏှာ အဝိဇ္ဇာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမထဝိပဿနာကတာဓိကာရဝသေနဇာပိ-သမထ ဝိပဿနာ တို့၌ ပြုအပ်ဖူးသော အလွန်အကဲပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဧတာသံ- ဤပဋိပဒါ အဘိညာဉ်တို့၏၊ ပဘောဒေါ-အထူးအပြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-ချဲ့၊ တဏှာဘိဘူတဿ-တဏှာသည် လွှမ်းမိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါ- သည်၊ ဟောတိ၊ အနဘိဘူတဿ-တဏှာသည် မလွှမ်းမိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သုခါ (ပဋိပဒါ ဟောတိ)၊ စ-သည်သာမကသေး၊ အဝိဇ္ဇာဘိဘူတဿ-အဝိဇ္ဇာသည် လွှမ်းမိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒန္တာ-လေးနေ့သော၊ အဘိညာ-သည်၊ ဟောတိ၊ အနဘိဘူတဿ-အဝိဇ္ဇာသည် မလွှမ်းမိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ခိပ္ပါ-လျင်မြန်သော၊ (အဘိညာ ဟောတိ)၊ စ-သေး၊ ယော-သည်၊ သမထေ-သမထအရာ၌၊ အကတာ ဓိကာရော-မပြုအပ်သော လွန်လွန်ကဲကဲအားထုတ်မှုရှိ၏၊ ဝါ-လွန်လွန်ကဲကဲ အား ထုတ်မှုကိုမပြုခဲ့၊ တဿ-၏၊ ဒုက္ခာပဋိပဒါ ဟောတိ၊ ကတာဓိကာရဿ- ပြုအပ်ပြီးသောလွန်လွန်ကဲကဲ အားထုတ်မှုရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-လွန်လွန် ကဲကဲအားထုတ်မှုကိုပြုခဲ့သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သုခါ (ပဋိပဒါ ဟောတိ)၊ ပန- ကား၊ ယော-သည်၊ ဝိပဿနာယ-၌၊ အကတာဓိကာရော-သည်၊ ဟောတိ၊ တဿ-၏၊ ဒန္တာ အဘိညာ ဟောတိ-ကတာဓိကာရဿ-၏၊ ခိပ္ပါ (အဘိညာ ဟောတိ)၊ [ဤစကားများကိုထောက်၍ နောက်နောက်အခါဝယ် သုခ ပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာဖြစ်စေလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ယခုဘဝ၌ပင် တရားထူးမရသော်လည်း ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဓိကာရဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းသင့်ကြသည်။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ကိလေသိန္ဒြိယဝသေနာပိ-ကိလေသာ ဣန္ဒြေတို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ ဧတာသံ-ဤပဋိပဒါအဘိညာဉ်တို့၏၊ ပဘောဒေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-ချဲ့၊ တိဗ္ဗကိလေသဿ-ထက်သောကိလေသာရှိသော၊ (ကိလေသာအားကြီးသော) မုဒိန္ဒြိယဿ-နဲ့ညှံသောသဒ္ဓါ အစရှိသော ဣန္ဒြေရှိသူ၏၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါစ- သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တာ-သော၊ အဘိညာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ပန- ကား၊ တိက္ခိန္ဒြိယဿ-ထက်သောသဒ္ဓါ အစရှိသော ဣန္ဒြေရှိသူ၏၊ ခိပ္ပါ-သော၊ အဘိညာ (ဟောတိ)၊ စ-သေး၊ မန္တကိလေသဿ-နဲ့သော ကိလေသာရှိသော၊ (ကိလေသာနည်းပါးသော) မုဒိန္ဒြိယဿ-၏၊ သုခါ၊ ပဋိပဒါစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တာ၊ အဘိညာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ပန-ကား၊ တိက္ခိန္ဒြိယဿ-၏၊

အဓိကာရ။ ။အဓိ-လွန်လွန်ကဲကဲ+ကာရ-ပြုအပ်သော ကောင်းမှုဟူသည် ရှေးဘဝက သမထကို ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်ဖူးခြင်း၊ ဝိပဿနာကို ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်ဖူးခြင်းတည်း၊ ထိုအားထုတ်ခြင်းကို “ဆုတောင်း” ဟု အနက်ပေးမှားကြ၏။ [ကတော+အဓိကာရော ယေနာတိ ကတာဓိကာရော။]

ခိပွါ အဘိညာ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ (“တောသံ ပဘောဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော” ပြန်လှည့်)

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဣမာသု ပဋိပဒါအဘိညာသု-တို့တွင်၊ ယော ပုဂ္ဂလော- အကြင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုက္ခာယ-သော၊ ပဋိပဒါယ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒန္ဓာယ- သော၊ အဘိညာယ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဈာနံ-သို့၊ ပါပုဏာတိ-၏၊ တဿ- ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံ ဈာနံ-တို့၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒ(န္တိ)-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒန္ဓာဘိညာန္တိ- ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ၊ သေသေသုပိ-ကြွင်းသော ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါခိပွါဘိည အစရှိသော ဈာန်တို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော၊ တတ္ထ-ထိုပဋိပဒါ အဘိညာ၌တို့တွင်၊ [ယောဇနာ၌ “တတ္ထ ဈာနာဓိကာရေ-ထိုဈာန်အရာ၌” ဟုစွဲသည်၊] တဒနုဓမ္မတာ- ထိုဈာန်အားလျော်သော သဘောတရားဖြစ်သော၊ သတိ-သည်၊ သန္တိဋ္ဌတိ-ကောင်းစွာ တည်အံ့၊ ဌိတိဘာဂိနီ-တည်တံ့ခြင်းအဖို့ရှိသော၊ ပညာ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိဇေ- သို့၊ ဝုတ္တသတိယာဝါ-ဟောတော်မူအပ်သော သတိကိုလည်းကောင်း၊ တံတံ ဈာန

တဒနုဓမ္မတာသတိ။ ။ဤပါဠိသည် ဉာဏဝိဘင်းပါဠိတော် စတုက္ကဋ်လာသော ပါဠိတည်း၊ ထို၏အဋ္ဌကထာ၌ “တဒနုဓမ္မတာတိ တဒနုပသဘာဝါ”ဟုဖွင့်၏၊ မစ၌ “သဘာဝေါ”ဟုရှိ၏၊ အနုကို “အနုပ”ဟုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မကို “သဘာဝ” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ တာပစ္စည်း အနက်မရှိ-ဟူလို၊ ဤဋီကာ၌ “တဒနုပတာဘူတာ”ဟု ဘူတာထည့်၍ ဖွင့်ခြင်းမှာ ထိုပုဒ်ကို ဗဟုဗ္ဗဟိ မကြံစေလိုသာကြောင့်တည်း၊ “အနုပေါ+ဓမ္မောအနုဓမ္မော၊ အနုဓမ္မောယေဝ အနုဓမ္မတာ၊ တဿ+အနုဓမ္မတာ တဒနုဓမ္မတာ”ဟုပြု၊ သတိကို “မိစ္ဆာသတိ သန္ဓာယ”ဟုဖွင့်၏၊ ထိုမိစ္ဆာသတိဟူသည်လည်း “ထိုပဌမဈာန်ကို သာယာသော နိကန္တိတည်း၊ (တစ်နည်း) ထိုနိကန္တိနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးတည်း” ဟု ဋီကာ၌ ဝဒန္တိဝါဒလာ၏၊ ထိုဝါဒသည် ဝိဘင်း အဋ္ဌကထာဝါဒပင်တည်း။ [ထိုအဋ္ဌကထာကိုကြည့်ပါ။]

ဋီကာ တစ်နည်း။ ။ဋီကာ၌ ဝဒန္တိဝါဒအပြင် “အဝိဂတနိကန္တိကာ တံတံပရိဟရဏ သကံ”ဟု မိမိဝါဒကိုဖွင့်ပြသေး၏၊ ထို၌ “သတိ” ဟူသည် ထိုထိုဈာန်နှင့် ယှဉ်ဖက်တရားတို့ကို ဆောင်ရွက်မှတ်သားတတ်သော သမ္မာသတိပင် တည်း၊ ထိုသို့သမ္မာသတိက အမှတ်ရရာ၌ ဈာန်ကိုနှစ်သက်တတ်သော နိကန္တိတဏှာ ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် သတိအား ကျေးဇူးပြုလျက် ရှိသောကြောင့် “အဝိဂတနိကန္တိကာ” ဟု ဆိုသည်၊ လောက၌ မိမိနှစ်သက်သော အရာဝတ္ထုကို သတိဖြင့် မကြာမကြာ အမှတ်ရနေခြင်းမျိုးတည်း။

ဆိုလိုရင်းကား-“ပဌမဈာန်ကိုရပြီးနောက် ထိုဈာန်၌ နိကန္တိပါသော သတိ ဖြစ်နေလျှင် ထိုဈာန်သည် ရှေ့သို့လည်း မတိုးတက်၊ အောက်သို့လည်း လျော့မကျဘဲ တန့်နေခြင်းအဖို့ရှိသော ဌိတိဘာဂိယဈာန်ဖြစ်သည်” ဟူလို၊ ဒုတိယ စသောဈာန်၏ ဌိတိဘာဂိယဖြစ်ပုံလည်း ဤနည်းပင်၊ ဟာနဘာဂိယ၊ ပိသေသဘာဂိယ၊ နိဗ္ဗေဘာဂိယ ဖြစ်ပုံလည်း ထို ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ရှိပါ။

နိကန္တိယာဝါ-ထိုထိုချာန်၌ တပ်မက်တတ်သော တဏှာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိက္ခမ္ဘနေ-ခွာခြင်း၌၊ ပဋိပဒါ-ကိုလည်းကောင်း၊ တံတံ ဈာနပစာရပုတ္တဿ-ထိုထို ဈာန်၏ ဥပစာသို့ ရောက်ပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပနာယ-အပ္ပနာချာန်ကို၊ ပရိဝါသေ-ကျင့်သုံးခြင်း၌၊ (အပ္ပနာချာန်ရရှိရန် မျှော်လင့်ခြင်း၌) အဘိညာဓ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ အာဂမနဝသေနာပိ-အထက်အထက် ဈာန်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ ပဋိပဒါ-ပဋိပဒါ တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဘိညာဓ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိယေဝ-န် သည်သာ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ-ခက်ခဲသောအကျင့်ရှိသော၊ ဒန္တာဘိည-လေးနုသော အသိဉာဏ်ရှိသော၊ ပဌမဇ္ဈာန-သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ပြီး၍၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ ဒုတိယမ္ပိ-ဒုတိယချာန်သည်လည်း၊ တာဒိသမေဝ-ထို ပဌမဈာန်ကဲ့သို့ ရှိအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [ပဌမဈာန်ကဲ့သို့ “ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ ဒန္တာဘိည ဒုတိယဈာန်ဖြစ်သည်” ဟူလို။] တတိယ စတုတ္ထသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဒေသေဝ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်ပင်၊ နယော-သိကြောင်း အစီအရင်တည်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ စတုတ္ထနယေ-၌၊ (ပဋိပဒါဝသေန-ပဋိပဒါ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စတုဓာ- ၄-ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ဘေဒေါ-ကွဲပြားခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပဉ္စကနယေပိ-၌လည်း၊ ပဋိပဒါဝသေန စတုဓာ ဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ပဋိပဒါဝသေနပိ-ဖြင့်လည်း၊ စတ္တာရော-န်သော၊ နဝကာ-နဝကတို့သည်၊ ဝါ-ချာန် ၉-ပါးအပေါင်းတို့သည်၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

အာဂမနဝသေနာပိ။ ။ပဌမဈာန်သည် ဒုတိယဈာန်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အာဂမနတည်း၊ ဒုတိယဈာန်သည် တတိယဈာန်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အာဂမနတည်း၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ရှေးရှေးချာန်ကို “အာဂမန”ဟုခေါ်သည်၊ [သင်္ဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းလာ ဝိပဿနာဂမန စသော သဘောမျိုးတည်း၊] အပိသဒ္ဓါ သည် ထို အာဂမနကြောင့် ပဋိပဒါအဘိညာတို့၏ ဧကန်မဟုတ်ကြောင်းကိုပြ၏၊ အာဂမန၏ အစွမ်းကြောင့်သာ ပဋိပဒါအဘိညာတို့ ဖြစ်ကြသည်မဟုတ်သေး၊ “ယော အသပ္ပာယသေဝီ” စသည်ဖြင့် ပြခဲ့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း ပဋိပဒါ အဘိညာတို့ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကြသေး၏-ဟူလို။

အာဂမန ဧကန်မဟုတ်ရကိစ္စ။ ။အာဂမန၏ ဧကန်မဟုတ်သောကြောင့် ဈာန်တစ်ပါးပါး၌ ပဋိပဒါ ၄-မျိုး၊ ပရိတ္တာရမဏစသော အာရုံ ၄-မျိုး၊ ထို ၄-မျိုး ၄-လီအားဖြင့် သောဠသက္ခတ္တုကနည်းများရနိုင်ကြ၏၊ အာဂမနက ဧကန်ဖြစ်လျှင်ကား ဈာန်တစ်ပါးလျှင် ပဋိပဒါ တစ်မျိုးသာရ၍ ထိုပဋိပဒါအတွက် စတုတ္ထ ပဉ္စကဈာန် ၉-မျိုး၊ အာရုံတစ်မျိုးသာရ၍ ထိုအာရုံအတွက် ဈာန် ၉-မျိုး၊ ပဋိပဒါအာရုံရောလျက် မိဿကအတွက် ဈာန် ၉-မျိုး၊ ဤသို့ ဟောတော်မူရလိုမည်၊ [ဧတဿ အနေကန္တိကတ္တာ ဧဝံပေ၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ သိယံ၊-ဋီကာ။

တေသု-ထိုဈာန်တို့၌၊ ပါဌတော--ပါဌိတော်ပါဌ်အားဖြင့်၊ ဆတ္တိသ-၃၆-
ပါးသော၊ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [ဈာန် ၉-ပါးကို ပဋိပဒါ ၄-ပါးဖြင့်
မြှောက်၍ ဈာန်စိတ် ၃၆-ပါးဖြစ်သည်၊] ပန-ထိုသို့ပင် ပါဌိတော်ပါဌ်အားဖြင့်
၃၆-ပါးသောစိတ် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အတ္တတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ဝါ-
တရားကိုယ်အားဖြင့်၊ ပဉ္စကနယေ-ပဉ္စကနည်း၌၊ စတုက္ကနယဿ-၏၊ ပဝိဋ္ဌတ္တာ-
ဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသတိမေဝ-၂၀-သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (စိတ္တာနိ) ဘဝန္တိ၊
၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [တရားကိုယ်အရကောက်လျှင် ဈာန် ၅-ပါးသာရှိ၏၊
ထို့ကြောင့် သင်္ဂြိုဟ်၌လည်း ပဉ္စကနည်းအရ ဈာန် ၅-ပါးကိုသာပြသည်၊ ထိုဈာန်
၅-ပါးကို ပဋိပဒါ ၄-ပါးဖြင့်မြှောက်လျှင် ၂၀-ဖြစ်၏။]...ပဋိပဒါစတုက္က-သည်၊
နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

အာရမဏစတုက္က အဖွင့်

ဣဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ၊ ဧတံ ဈာန်နာမ-မည်သည်၊ ပဋိပဒါဘေဒေန-ပဋိပဒါ
အပြားအားဖြင့်၊ (စတုဗ္ဗိမံ-၄-ပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-
တူ၊ အာရမဏဘေဒနာပိ-အားဖြင့်လည်း၊ စတုဗ္ဗိမံ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
(ထိုသို့ဈာန်မည်သည်၏ ပဋိပဒါအပြားအားဖြင့် ၄-ပါးအပြားရှိသကဲ့သို့ အာရုံအပြား
အားဖြင့်လည်း ၄-ပါးအပြားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) အဿ-ဤဈာန်၏၊ တံ
ပဘေဒံ-ထိုအပြားကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပုန၊ ကတမေ ဓမ္မာကုသလာတိအာဒိ-ကို၊
(ဘဝဂတာ) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသောစကား၌၊
("ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမဏန္တိ အာဒိသု"၌စပ်၊ ယောဇနာ၌ "ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟု
ထည့်၏၊) ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမဏန္တိအာဒိသု-အစရှိသော စကားတို့၌၊ (ပရိတ္တံနာမ
စသည်၌စပ်၊) ယံ-အကြင်ဈာန်သည်၊ အပ္ပဂုဏ်-အဝါးဝစွာ၊ မလေ့လာအပ်သည်၊
(ဝသီဘော်မမြောက်သည်၊) ဟောတိ-၏၊ ဥပရိဇ္ဈာနဿ-အထက်ဈာန်၏၊ ပစ္စယော-
အကြောင်းအထောက်အပံ့သည်၊ ဘဝိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကောတိ၊ [အပ္ပဂုဏ် ဟောတိကို
ထပ်ဖွင့်သည်၊ အပ္ပဂုဏ်ဖြစ်သောကြောင့် အထက် အထက်ဈာန်၏ အကြောင်း
အထောက်အပံ့ဖြစ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်-ဟူလို။] ဣဒံ-ဤဈာန်သည်၊ ပရိတ္တံနာမ-
ပရိတ္တဈာန်မည်၏၊ ဝါ-နည်းသော တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသောဈာန် မည်၏။

ပန-ကား၊ ယံ-အကြင်ဈာန်သည်၊ အဝမိတေ-အကျယ်မပွားစေအပ်သော၊
သုပ္ပမတ္တေဝါ-မန်း(ဗန်း) စကော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ သရာဝ
မတ္တေဝါ-ခွက်ငယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အာရမဏေ-ပထဝီ
ကသိုဏ်းစသော ပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံ၌၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်၏၊ တံ-ထိုဈာန်သည်၊ အဿ-

ဤဈာန်၏၊ ပရိတ္တံ-ကျဉ်းငယ်သော၊ အာရမဏံ-သည်၊ (အတ္တိ)၊ ဣတိ-ဤဝစနတ္ထ
 ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏံ-ပရိတ္တာရမဏမည်၏၊ ယံ-သည်၊ ပဂုဏံ-အဝါးဝစွာ၊
 လေ့လာအပ်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတံ-ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ)၊
 ဥပရိဇ္ဈာနဿ-၏၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဘဝိတုံ-ငှါ၊ သက္ကောတိ၊ ဣဒံ-ဤဈာန်သည်၊
 အပ္ပမာဏံနာမ-အပ္ပမာဏဈာန်မည်၏၊ ဝါ-တိုးပွားသောအတိုင်းအရှည်ရှိသော
 ဈာန်မည်၏၊ (အသဒ္ဓါဝုဒ္ဓိအနက်ဟော၊) ယံ-သည်၊ ဝိပုလေ-ပြန့်ကျယ်သော၊
 အာရမဏေ-၌၊ ပဝတ္တံ-၏၊ တံ-သည်၊ ဝုဒ္ဓိပ္ပမာဏတ္တာ-တိုးပွားသောအတိုင်းအရှည်
 ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝုဒ္ဓိဖြင့် “အ” ၏ အနက်ကိုဖွင့်သည်၊) အဿ-ဤဈာန်၏
 အပ္ပမာဏံ-တိုးပွားသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ အာရမဏံ-သည်၊ (အတ္တိ)၊ ဣတိ-
 ဤဝစနတ္ထကြောင့်၊ အပ္ပမာဏာရမဏံ-ဏ မည်၏၊ ပန-ကား၊ ဝုတ္တလက္ခဏာ
 ဝေါမိဿကတာယ-ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာရှိသော အာရုံတို့၏ ရောနှောကုန်
 သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဝေါမိဿကနယော-ရောနှောကြောင်းနည်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-
 ၏၊ ဣတိ-သို့လျှင်၊ အာရမဏဝသေနပိ-ဖြင့်လည်း၊ စတ္တာရော နဝကာ ဝုတ္တာ
 ဟောန္တိ၊ ဧတ္ထ-ဤ အာရမဏစတုက္ကန္တံ၊ စိတ္တဂဏနာပိ-စိတ်အရေအတွက်သည်လည်း၊
 ပုရိမသဒိသာဝေ-ရှေ့ပဋိပဒါ စတုက္ကန္တံ၏ အရေအတွက်နှင့် တူသည်သာ၊ ဣတိ-
 အပြီးတည်း။ ။အာရမဏစတုက္ကန္တံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ။

အာရမဏပဋိပဒါမိဿက အဖွင့်

ဣဒါနိ-၌၊ အာရမဏပဋိပဒါမိဿကံ-အာရုံပဋိပဒါတို့၏ ရောနှောခြင်း
 ရှိသော၊ [ပါဠိတော်၌ ပဋိပဒါကို ရှေ့ကထား၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် “ပဋိပဒါ
 အာရမဏမိဿကံ”ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊] သောဠသက္ခတ္တုကနယံ-
 သောဠသက္ခတ္တုကနည်းကို၊ (ဈာန်တစ်ပါး၌ ပဋိပဒါ ၄-ပါးကိုတည်၍ အာရုံ ၄-
 ပါးဖြင့် မြှောက်လျက် ၁၆-ပါးပြားသောနည်းကို၊) ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပန-တစ်ဖန်
 ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိအာဒိ အာရုံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေဓမ္မာ ကုသလာ
 အစရှိသော သောဠသက္ခတ္တုကနည်းတို့တွင်၊ [ယောဇနာ၌၊ “တတ္ထ-၌”ဟု ပေး၍
 ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောဟု ထည့်စပ်သည်။] ပဌမနယေ-၌၊ ဝုတ္တဇ္ဈာနံ-ဟောတော်
 မူအပ်သော ဈာန်သည်၊ ဒုက္ခပဋိပဒတ္တာ-ခက်ခဲသောအကျင့်ရှိသည်၏အဖြစ်လည်း
 ကောင်း၊ (ဣတိ၌စပ်၊) ဒန္တာဘိညတ္တာ-လေးနေးသောအသိဉာဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်
 လည်းကောင်း၊ ပရိတ္တတ္တာ-နည်းသောတန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊
 ပရိတ္တာရမဏတ္တာ-ကျဉ်းငယ်သော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊

စတုဟိ-နံသော၊ ကာရဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ ဟိနံ-ယုတ်ညံ့၏၊ သောဠသမနယေ-
 ဌံ၊ ဝုတ္တဇ္ဈာနံ-သည်၊ သုဗ္ဗဋ္ဌိပဒတ္တာ-လွယ်ကူသော အကျင့်ရှိသည်၏အဖြစ်လည်း
 ကောင်း၊ ခိပ္ပါဘိညတ္တာ-လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊
 အပ္ပမာဏတ္တာ-တိုးပွားသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသည်၏အဖြစ်
 လည်းကောင်း၊ အပ္ပမာဏာရမဏတ္တာ-တိုးပွားသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော အာရုံ
 ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုဟိ၊ ကာရဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊
 ပဏီတံ-မွန်မြတ်၏၊ သေသေသု-ပဌမနည်း၊ သောဠသမနည်းတို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊
 စုဒ္ဒသသု- ၁၄-ပါးသောနည်းတို့၌၊ ဧကေန-တစ်ပါးသော၊ (ကာရဏေန-အကြောင်
 ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊) ဒွိဟိ၊ (ကာရဏေဟိ-သော်လည်းကောင်း၊) တိဟိ၊
 ကာရဏေဟိစ-တို့ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဟိနပဏီတတာ-ဟိန၊ ပဏီတတို့၏
 အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး၊ စောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအံ့၊ ကဿ၊ အယံ
 နယော-ဤသောဠသက္ခတ္တကနည်းကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒေသိတော-ဟောတော်မူအပ်
 သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဈာနပ္ပတ္တိကာရဏတ္တာ-ဈာန်ဖြစ်ခြင်း၏
 အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အယံ နယော၊ ဒေသိတော-ပြီ၊) ဟိ-ချဲ့၊ သမ္မာ
 သမ္ဗုဒ္ဓေန-သည်၊ ပထဝီကသိဏေ-၌၊ သုဒ္ဓိကဇ္ဈာနံ-ပဋိပဒါအာရုံမဖက်၊ သက်သက်
 သောဈာန်ကို၊ စတုက္ကနယဝသေန-စတုက္ကနည်းအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စကနယ
 ဝသေနစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒသိတံ-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တထာ-တူ၊ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ-
 အာရုံမဖက်၊ သက်သက်သောပဋိပဒါကို၊ (ဒသိတာ) တထာ-တူ၊ သုဒ္ဓိကာရမဏေ-
 ပဋိပဒါမဖက်သက်သက်သောအာရုံကို၊ (ဒသိတံ)၊ တတ္ထ-ထိုသို့၊ ပြတော်မူရာ၌၊
 [ယောနောဌ “တတ္ထ စတုက္ကနယာဒိသု-ထိုစတုက္ကနည်း အစရှိသည်တို့တွင်” ဟု
 စွဲသည်။] ‘ယာ ဒေဝတာ-အကြင် နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ပထဝီကသိဏေ-၌၊
 သုဒ္ဓိကဇ္ဈာနံ-ကို၊ စတုက္ကနယဝသေန-ဖြင့်၊ ဒေသိယမာနံ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊
 ဗုဒ္ဓိတုံ-ငှာ၊ သက္ကောန္တိ-စွမ်းနိုင်ကုန်၏၊ တာသံ-ထိုနတ်ဗြဟ္မာတို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-
 လျောက်ပတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ သုဒ္ဓိကဇ္ဈာနေ-၌၊ စတုက္ကနယော-ကို၊ ဒေသိတော-
 ပြီ၊ ယာ (ဒေဝတာ)-တို့သည်၊ ပဉ္စကနယဝသေန၊ ဒေသိယမာနံ-သော်၊ ဗုဒ္ဓိတုံ
 သက္ကောန္တိ၊ တာသံသပ္ပာယဝသေန ပဉ္စကနယော (ဒေသိတော)၊ ယာ (ဒေဝတာ)-
 တို့သည်၊ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါယ-သက်သက်သော ပဋိပဒါ၌လည်းကောင်း၊ သိဒ္ဓိကာရ
 မဏေ-သက်သက်သောအာရုံ၌လည်းကောင်း၊ စတုက္ကနယဝသေန၊ ပေ၊ သက္ကောန္တိ၊
 တာသံ သပ္ပာယဝသေန၊ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါယ-၌လည်းကောင်း၊ သုဒ္ဓိကာရမဏေ-
 ၌လည်းကောင်း၊ စတုက္ကနယော ဒေသိတော၊ ယာ (ဒေဝတာ) ပဉ္စကနယဝသေန၊ ပေ၊
 သက္ကောန္တိ၊ တာသံ သပ္ပာယဝသေနပဉ္စကနယော (ဒေသိတော)။

ဣတိ-သို့လျှင်၊ ဟေဋ္ဌာ-သောဋ္ဌသက္ခတ္တကနည်းသို့ မရောက်မီ အောက်၌၊
ဝါ-ရှေ့၌၊ [ရှေ့ဖြစ်သောအတိတ်ကိုပင် ရုက္ခာရဋ္ဌနည်းအားဖြင့် အောက်ဟု
ဆိုထားသည်။] ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေန-နတ်ဗြဟ္မာဟူသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလိုဆန္ဒနှင့်
စပ်သဖြင့်၊ ဒေသနာ-ကို၊ ကတာ-ပြီ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဒေသနာဝိလာသပ္ပတ္တော-
ဒေသနာတော်ကို တင့်တယ်စံပယ်စေတတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့
ရောက်တော်မူပြီးသော၊ ဒေသ (ဒေသော)-ဤမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဘိန္ဒူ ပဋိသမ္ဘိဒေါ-
ကွဲပြားသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရှိတော်မူသည်၊ ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇဝိသဒဉာဏော-
၁၀-ပါးသော၊ ဉာဏဗလ၊ ၄-ပါးသော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်ဟူသော သန့်ရှင်းသော
ဉာဏ်ရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)، ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ ယာထာဝသရသလက္ခဏဿ-
မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော မိမိ၏သဘောလက္ခဏာ၏၊ ဝါ-ကို၊ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ-

ပဘိန္ဒူပဋိသမ္ဘိဒေါ။ ။အဘိန္ဒူ-(အတ္တ ဓမ္မ နိရုတ္တိ ပဋိဘာနတို့၌ အမျိုးမျိုး သိသော
အားဖြင့်) ကွဲပြားသော+ပဋိသမ္ဘိဒါ-အပြားအားဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်သည်၊ ယဿ အတ္တိတိ
ပဘိန္ဒူပဋိသမ္ဘိဒေါ၊ ဝိပါကံ၊ ကြိယာ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတော်၏ ဟောနက်ဖြစ်သော
ဘာသိတ္ထ၊ ဤအကျိုးအနက် ၅-ပါးကိုသိသောဉာဏ်သည် အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊
မဂ်၊ ပစ္စည်း၊ ဘာသိတ (ဟောတော်မူအပ်သော သုတ္တဂေယျစသော) တရား၊ ဤအကြောင်း ဓမ္မ
၅-ပါးတို့ကို သိသောဉာဏ်သည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၊ သဘာဝနိရုတ္တိဖြစ်သော ပါဠိဘာသာ၏
လိင်ဝစ်စသောအားဖြင့် အမှားအမှန်ကို သိသောဉာဏ်သည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ရှေ့ဉာဏ် ၃-
ပါးကို (မိမိနှင့်တကွ ၄-ပါးလုံးကိုပင်) သိသောဉာဏ်သည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါမည်၏။

ဒသဗလဉာဏံ။ ။ဌာနာနာနဉာဏံ၊ ဝိပါကဉာဏံ၊ ပဋိပဒါဉာဏံ၊ အနေကဓာတု
နာနာဓာတုလောကဉာဏံ၊ သတ္တာနံနာနာဓိမုတ္တိကဉာဏံ၊ ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တိဉာဏံ၊ ဈာနဝိမောက္ခ
သမာဓိ သမာပတ္တိတို့၏ သံကိလေသဝေါဒါနုဂ္ဂနာန ဉာဏံ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနဿတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊
အာသဝက္ခယဉာဏ်တော်များတည်း။ [ဒသက အင်္ဂုတ္တိုရ်။]

ဌာနာဌာနေ ဝိပါကေ စ၊ ဉာဏံ ပဋိပဒါယ စ၊

နာနာဓာတုမိ လောကမိ၊ သတ္တာနံ အဓိမုတ္တိယာ၊

ဈာနာဒိနံ ကိလေသာဒေါ၊ ဣန္ဒြိယ ပရောပရေ၊

ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဉာဏဉ္စ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခာသဝက္ခယံ။

စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ။ ။ဝိသာရဒဿ+ဘာဂေါ ဝေသာရဇ္ဇံ-ရဲရင့်သော ဘုရားရှင်၏
ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်တော် ၄-ပါးကား-အန္တရာယိဓမ္မကို သိတော် မူခြင်း၊ နိယျာနိကဓမ္မကို
သိတော်မူခြင်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ဝန်ခံတော်မူခြင်း၊ ခိဏာသဝအဖြစ်ကို ဝန်ခံတော်မူခြင်း
ဤ ၄-ဌာန၌ ရဲရင့်တော်မူခြင်းတည်း။ [စတုတ္ထအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ပဌမပုံ၊ တဏှာယောဂဝဂ်။]

အန္တရာယေ စ နိယျာနေ၊ ပုဒ္ဓတ္ထေ အာသဝက္ခယေ၊

စတုသ္မေတေသု ဌာနသေ၊ တထာဂတော ဝိသာရဒေါ။

ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ (ဟိတ်ကူ)၊ ဓမ္မပညတ္တိ ကုသလတာယ-တရားတော်ကို နာမည်တပ်၍ ပညတ်တော်မူခြင်း၌ ကျမ်းကျင်တော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယောယော နယော-ကို၊ လတ္တတိ-၏၊ တဿ တဿ-ထိုထိုရနိုင်သောနည်း၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဒေသန-ကို၊ နိယမေတုံ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာတိ-စွမ်းနိုင်တော်မူ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ထိုထိုရနိုင်သောနည်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဒေသနာတော်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်တော်မူနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဣမာယ ဒေသနာဝိလာသပတ္တိယာပိ-ဤဒေသနာတော်ကို တင့်တယ်စံပယ်စေတတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ တေန-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပထဝီကသိဏေ-၌၊ သုဒ္ဓိက စတုက္ကနယာဒိဝသေန-သုဒ္ဓိက စတုက္ကနည်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧသာ ဒေသနာ-ကို၊ ကတာ-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ယေ ကေစိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဈာန-ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိနာမ-ဖြစ်စေနိုင်ကုန်သည်မည်၏၊ တေ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အာရမဏ ပဋိပဒါဟိ-တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ဥပ္ပါဒေတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ နသက္ကောန္တိ၊ နိယမေတော-မြဲသောအားဖြင့်၊ တသ္မာ ဈာနပုတ္တိကာရကတ္တာ-ထိုသို့ ဈာန်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အယံ သောဠသက္ခတ္ထုက နယော-ကို၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ပါဠိတော်အစဉ်ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိကနဝကော-လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော-န်သော၊ ပဋိပဒါနဝကာ-တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော-န်သော၊ အာရမဏနဝကာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣမေ စ သောဠသနဝကာ-ဤသောဠသနဝကတို့လည်းကောင်း၊ ဝါ- ဤ ၁၆-ပါးသော ဈာန် ၉-ပါးအပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ နဝကာ-တို့သည်၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

တတ္ထ-ထိုနဝကာတို့တွင်၊ ဧကေကသ္မိ-သော၊ နဝကေ-၌၊ စတုက္ကပဉ္စကဝသေန-စတုက္က ပဉ္စကတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒွေဒွေ-ကုန်သော၊ နယာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပညာသံ-၅၀-သော၊ နယာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ-ထို ၅၀-သောနည်းတို့တွင်၊ ပဉ္စဝိသတိယာ-သော၊ စတုက္ကနယေသု-တို့၌၊ သတံ-တစ်ရာသော ဈာန်စိတ်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စကနယေသု-တို့၌၊ ပဉ္စဝိသသတံ-တစ်ရာနှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော ဈာန်စိတ်လည်းကောင်း၊ [“ပဉ္စဝိသံ သတံ” ဟုရှိလျှင် သဒ္ဓါနည်းကောင်းသည်၊ “ပဉ္စဝိသံ-၂၅-ပါး အလွန်ရှိသော၊ သတံ တစ်ရာသော ဈာန်စိတ်လည်းကောင်း”ဟုပေး။] ဣတိ-သို့၊ ပါဠိတော-ပါဠိတော်ပါဌ်အားဖြင့်၊ ပဉ္စဝိသာဓိကာနိ-၂၅-ပါး အလွန်ရှိကုန်သော၊ ဒွေ ဈာနစိတ္တသတာနိ-နှစ်ရာသော ဈာန်စိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် နှစ်ရာနှစ်ဆယ့် ငါးပါးသော ဈာန်စိတ်ဖြစ်ပါ

သော်လည်း၊ ပဉ္စကနယေ-၌၊ စတုတ္ထနယဿ-၏၊ ပဝိဋ္ဌတ္တာ-ဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ပဉ္စဝိသာမိကမေဝ-၂၅-ပါးအလွန်ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ စိတ္တသတံ-ဈာန်စိတ်တစ်ရာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ ပါဠိ-ပါဠိတော်ပါဌ်၌၊ ပဉ္စဝိသာမိကာနိ-နိသော၊ ယာနိ တာနိ ခွေ စိတ္တသတာနိ-အကြင်နှစ်ရာသောဈာန်စိတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တေသု-ထိုနှစ်ရာနှစ်ဆယ့်ငါးပါးသောဈာန်စိတ်တို့တွင်၊ ဧကေကဿ-တစ်ပါးတစ်ပါး သောဈာန်စိတ်၏၊ နိဒ္ဒေသေ-၌ ဓမ္မ ဝဝတ္ထာနာဒယော-ဓမ္မဝ ဝတ္ထာနအစရှိကုန်သော၊ တယော တယော-နိသော၊ မဟာဝါရာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ တေ-ထိုမဟာဝါရတို့ကို၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုဈာန်စိတ်၏ နိဒ္ဒေသ၌၊ နိယမတ္တံမေဝ-နည်းမျှကိုသာ၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူ၍၊ သံခိတ္တာ-ချုံးအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။ပထဝီကသိဏံ-ပထဝီ ကသိုဏ်းရှိသော ဈာန်သည်၊ နိဋ္ဌိတံ။

ဣဒါနိ-ပထဝီကသိဏဈာန်ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ၊ အာပေါကသိဏာဒိသုပိ-အာပေါ ကသိုဏ်းအစရှိသော အာရုံတို့၌လည်း၊ ဧတာနိဈာနာနိ-ဤရူပါဝစရဈာန်တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နန္တိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့၊ အာပေါကသိဏ်းအစရှိသော အာရုံတို့၌လည်း ဤရူပါဝစရဈာန်တို့၏ ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တေသံ-ထိုအာပေါကသိဏ်း အစရှိသည်တို့၌ဖြစ်သော ဈာန်တို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ ပုန၊ ပေ၊ အာရဒ္ဓံ၊ တေသု-ထိုအာပေါကသိဏ်းအစရှိသည်တို့ဝယ်ဖြစ်သော ဈာန်တို့၌၊ သဗ္ဗော-သော၊ ပါဠိနယောစ-ပါဠိတော်နည်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္ထဝိဘာဝနာစ-အနက်ကိုထင်စွာပြခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (အနက် အဖွင့်ကိုလည်းကောင်း၊) စိတ္တဂဏနာစ-စိတ်အရေအတွက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါရသဇ္ဇေပေါစ-ဝါရကိုချုံးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပထဝီကသိဏေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ဘာဝနာနယော-ကို၊ ကသိဏပရိကမ္ပ-ကသိုဏ်းပရိကံကို၊ အာဒိကတွာ-အစပြု၍၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ (မယာ) ပကာသိတောယေဝ-ထင်ရှားပြအပ်ပြီးသည်သာ။

[ပါဠိတော်ချင်းမတူရကား၊ ကျမ်းချင်းညှိလိုသောကြောင့် “မဟာသကုလုဒါယိသုတ္တေ ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ မဟာသကုလုဒါယိသုတ္တေ-မဟာသကုလုဒါယိသုတ်၌၊ ဒသ-နိသော၊ ကသိဏာနိ-တို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ ကသိုဏ်း စ-ပါးသာ ဟောတော်မူသော်လည်း မဟာသကုလုဒါယိသုတ်၌ ဝိညာဏကသိုဏ်း အာကာသကသိုဏ်းထည့်၍ ၁၀-ပါး ဟောတော်မူသည်၊] တေသု-တိုကသိုဏ်း ၁၀-ပါးတို့တွင်၊ ဝိညာဏကသိဏံ-ကို၊ (န ကထိတံ၌ စပ်၊) ဝါ-သည်၊ (ဟောတိ၊ ဘဇတိတို့၌ စပ်၊) အာကာသေ-ကောင်းကင်ပညတ်၌၊ ပဝတ္ထိတ မဟဂ္ဂတ ဉာဏမ္ပိ-ဖြစ်စေအပ်သော မဟဂ္ဂုတ်ဝိညာဏံ

သည်လည်းကောင်း၊ (ပဌမာရပ္ပဝိညာဏ်ကို ဆိုလိုသည်။) တတ္ထ-ထိုမဟဂ္ဂုတ်ဝိညာဏ်
၌၊ ပရိကမ္မ-ကို၊ ကတွာ၊ နိဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်သော၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိပိ-
သည်လည်းကောင်း၊ (ဒုတိယာရပ္ပဝိညာဏ်ကိုဆိုလိုသည်။) ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ သဗ္ဗပ္ပကာရေန-အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်၊ အာရပ္ပဒေသနမေဝ-
အာရပ္ပဒေသနာသို့သာ၊ ဘဇေတိ-ကပ်ဝင်၏၊ (မဟာသကုလုဒါယိသုတ်၌ ဟောတော်
မူအပ်သော ဝိညာဏကသိုဏ်းသည် ပဌမာရပ္ပဝိညာဏ်လည်း ဖြစ်နိုင်၊ ဒုတိယာရပ္ပ
ဝိညာဏ်လည်းဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အာရပ္ပဒေသနာ၌ ပါဝင်သည်-ဟူလို။) တသ္မာ၊
ဣမသ္မိဌာနေ-ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်ဝယ် ကသိဏအရာ၌၊ န ကထိတံ-ဟောတော်
မမူအပ်၊ [ဤတိုင်အောင်သောစကားဖြင့် မဟာသကုလုဒါယိသုတ်၌ ဟောတော်မူ
အပ်သော ဝိညာဏကသိုဏ်းကို ဤဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်၌ ဟောဖို့မလိုကြောင်းကို
ပြသည်။]

[ဤပါဠိတော်၌ အာကာသကသိုဏ်းကို ဟောတော်မူခြင်း၏အကြောင်းကို
ပြလိုသောကြောင့် “အာကာသကသိဏန္တိ ပန” စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊
ကသိဏုဋ္ဌါဋ္ဌိမံ-ကသိုဏ်း ၉-ပါးထို့တွင် တစ်ပါးပါးကိုခွာခြင်းကြောင့် ရအပ်သော၊
အာကာသံပိ-ကောင်းကင်ပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊ တံ-ထိုကောင်းကင်ပညတ်ကို၊
အာရမဏံကတွာ-၍၊ ပဝတ္တက္ခန္ဓာပိ-ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိတ္တိစ္ဆိဒ္ဓါ
ဒီသု-နံရံပေါက် အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရသ္မိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော
အပေါက်၌၊ ဂဟေတဗ္ဗပေ၊ ကာသမ္ပိ-ယူထိုက်သော အာရုံနိမိတ်ဖြစ်သော ပရိစ္ဆေဒါ
ကာသကိုလည်းကောင်း၊ တံ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသကို၊ အာရမဏံ ကတွာ၊ ဥပ္ပန္နံ-
သော၊ စတုက္က ပဉ္စကဇ္ဈာနမ္ပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ အာကာသကသိဏန္တိ-အာကာသက
သိဏဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုနည်းတို့တွင်၊ ပုရိမနယော-ရှေ့နည်းသည်၊
(“ကသိဏုဋ္ဌါဋ္ဌိမံပေ၊ ပဝတ္တက္ခန္ဓာပိ” ဟူသော ရှေးနည်းသည်။) အာရပ္ပဒေသနံ-သို့၊
ဘဇေတိ-ကပ်ဝင်၏၊ ပစ္စိမနယော-သည်၊ (“ဘိတ္တိစ္ဆိဒ္ဓါဒီသုပေ၊ စတုက္က ပဉ္စကဇ္ဈာနမ္ပိ”
ဟူသော နောက်နည်းသည်။) ရူပါဝစရဒေသနံ (ဘဇေတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ မိဿကတ္တာ-
ရူပ အရူပရောနှောနေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣမံ-ဤအာကာသကသိုဏ်းကို၊
ရူပါဝစရဒေသနံ-သို့၊ န အာရဠ-တင်တော်မမူအပ်။

[ထိုသို့ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်ဝယ် အာကာသ ကသိုဏ်းကို ရူပါဝစရ
ဒေသနာသို့ မတင်အပ်ပါသော်လည်း အဋ္ဌကထာ နည်းအားဖြင့် ယူထိုက်ကြောင်းကို
ပြလို၍ “ပရိစ္ဆေဒါကာသေ” စသည်မိန့်။] ပန-ထိုသို့ပင် ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌
ရူပါဝစရဒေသနာတော်သို့ မတင်အပ်ပါသော်လည်း၊ ပရိစ္ဆေဒါကာသေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တဇ္ဈာနံ-
ဖြစ်သာစွာန်သည်၊ ရူပပပတ္တိယာ-ရူပဘုံ၌ဖြစ်ခြင်း၏၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းကြောင်းသည်၊
ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ၊ တံ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသကို၊ ဂဟေတဗ္ဗ-ယူထိုက်၏။

[အဋ္ဌကထာများ၌ ဤသို့ ပရိစ္ဆေဒါကာသကို ယူထားသောကြောင့် ကသိုဏ်း ၈-ပါး၌ အာကာသကသိုဏ်း ၁-ပါးတိုးလာ၏၊ အာလောကကသိုဏ်းကို ထပ်၍ ထည့်လျှင် ၁၀-ပါး ဖြစ်သည်။]

ပန-ဆက်၊ တသ္မိ-ထို ပရိစ္ဆေဒါကာသ၌၊ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနမေဝ-သည်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အရူပဇ္ဈာန-သည်၊ နပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤစကားဖြင့် ပရိစ္ဆေဒါကာသ၏ ရူပ အရူပ ၂-မျိုးလုံး ရောမနေကြောင်းကိုပြသည်၊] ကသ္မာ-နည်း၊ ကသိဏုဋ္ဌါဋ္ဌနဿ-ကသိုဏ်းကိုခွာခြင်း၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသသည်၊ ပုနပ္ပုန-အဖန်ဖန်၊ ဥဋ္ဌါဋ္ဌိယမာနံပိ-ဘာဝနာဖြင့် ခွာအပ်ပါသော်လည်း၊ အာကာသမေဝ-ကောင်းကင်သည်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်နေ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသ၌၊ ကသိဏုဋ္ဌါဋ္ဌနံ-ကို၊ န လတ္တတိ-မရအပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပရိစ္ဆေဒါကာသဝယ် ကသိဏုဋ္ဌါဋ္ဌနကို မရအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တတ္ထ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသ၌၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ ဈာနံ-ရူပါဝစရဈာန်သည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းအကျိုးငှာ၊ သံဝတ္တတိ၊ အဘိညာပါဒကံ-အဘိညာဉ်၏ အခြေခံသည်၊ ဟောတိ၊ ဝိပဿနာ ပါဒကံဟောတိ၊ နိရောဓပါဒကံ-နိရောဓသမာပတ်၏အခြေခံသည်၊ န ဟောတိ၊ [အရူပဈာန်ထိအောင် သမာပတ် ၈-ပါးလုံးကို မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် နိရောဓသမာပတ်၏ အခြေခံ မဖြစ်နိုင်။] ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ပရိစ္ဆေဒါကာသ၌၊ အနုပုဗ္ဗနိရောဓော-အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ခြင်းကို၊ ယာဝ ပဉ္စမဇ္ဈာနာ-ပဉ္စမဈာန်တိုင်အောင်၊ လတ္တတိ-ရအပ်၏၊ [“ထို့ကြောင့် အရူပဈာန်၏ အခြေခံလည်းမဖြစ်”ဟုလို။] ဝဋ္ဋပါဒကံ-ဝဋ်၏အခြေခံသည်၊ ဟောတိယေဝ-သည်သာ၊ [ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် “ဝဋ္ဋပါဒကံ”ဟု ဆိုသည်။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ဧတံ-ဤပရိစ္ဆေဒါကာသ၌ဖြစ်သောဈာန်သည်၊ (ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ-ငှာ၊ သံဝတ္တတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အဘိညာပါဒကံ-သည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာပါဒကံ-သည်၊ ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-တူ၊ ပုရိမကသိဏေသု-ရှေးကသိုဏ်းတို့၌၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ ဈာနံပိ-သည်လည်း၊ (ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ သံဝတ္တတိ၊ အဘိညာပါဒကံ ဟောတိ၊ ဝိပဿနာပါဒကံဟောတိ)၊ ပန-အထူးကား၊ ဧတ္ထ-ဤရှေးကသိုဏ်းတို့၌၊ (ဥပ္ပန္နဿ-သော၊ ဈာနဿ-၏၊) နိရောဓပါဒကဘာဝေါ-နိရောဓသမာပတ်၏ အခြေခံ၏အဖြစ်သည်၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ [နိရောဓသမာပတ်၏ အခြေခံ၏ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသဖြင့် အရူပသမာပတ်၏ အခြေခံဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်တော့၏၊] ဧတ္ထ-ဤရူပါဝစရဈာန်အရာ၌၊ အာကာသကသိဏေ-၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော၊ ယံ-အကြင်စကားသည်၊ ဝတ္တမ္ပံ-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်၏၊ တံ သမ္ပံ-ထိုအလုံးစုံ

သောစကားကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ (မယာ) ဝုတ္တမေဝ-သည်သာ။ [ဤပြခဲ့သော အဓိပ္ပာယ်များသည် သင်္ဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းကို ကောင်းစွာ လေ့လာပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ် အတွက် ခက်ခဲချက်မရှိပါ။ မလေ့လာရသေးလျှင်ကား အတော်အတန် ဖွင့်ပြရုံမျှဖြင့် နားလည်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပာယ်များကို လျစ်လျူရှုရတော့သည်။]

[ဤကသိုဏ်းနှင့်စပ်၍ အဘိညာဉ်အခန်းကို မှာတမ်းပြုလိုသောကြောင့် “ဧကောပိ ဟုတွာ” စသည်မိန့်၊ ပတ်ပြီးကိုပြန်ဆက်သည်။ ကသိုဏ်းအကြောင်းအရာကို ပြပြီး၍ အဘိညာဉ်အကြောင်းအရာကို ပြလိုသောကြောင့် “ပန-ထိမှတစ်ပါး” ဟု လည်းပေးကြ၏။] ပန-ဆက်၊ ဧကောပိ ဟုတွာ၊ ဗဟုဓာ ဟောတိတိ အာဒိနယ-ဧကောပိ၊ ပေ၊ ဟောတိ အစရှိသောနည်းရှိသော၊ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ-တန်ခိုးအတန်တန်၊ ပြုစီမံခြင်းကို၊ [စာအုပ်တို့၌ “ဝိကုဗ္ဗနံ”ဟုသာ ရှိသော်လည်း၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ”ဟုရှိ၏၊ နောက်၌လည်း “ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ”ဟုတွေ့ရလတ္တံ့၊ ဝိ-အမျိုးမျိုး အတန်တန်+ကုဗ္ဗနံ-ပြုစီမံခြင်း။] ဣစ္ဆန္နေန-အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုရိမေသု-နံသော၊ ကသိဏေသု-တို့၌၊ အဋ္ဌအဋ္ဌ-ဂ-ပါး၊ ဂ-ပါးကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော-တို့ကို၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၌ “အဋ္ဌအဋ္ဌ သမာပတ္တိယော”ဟုရှိ၏၊ “ကသိုဏ်း ဝ-ပါးလျှင် သမာပတ် ဂ-ပါးစီ”ဟူလို။] နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ကသိဏာနုလောမ တော-ကသိုဏ်းအနုလုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကသိဏ ပဋိလောမတော-အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကသိဏာနုလောမ ပဋိလောမတော-ကသိုဏ်းအနုလုံ၊ ကသိုဏ်း ပဋိလုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဈာနာနုလောမတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဈာနပဋိ လောမတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဈာနာနုလောမပဋိလောမတော-အားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ဈာနက္ကန္တိကတော-ဈာန်ကို ခုန်ကျော်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကသိဏုက္ကန္တိကတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဈာနကသိဏုက္ကန္တိကတော-အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အင်္ဂသင်္ကန္တိကတော-ဈာန်အင်္ဂါကို ပြောင်းရွှေ့ခြင်းအားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ အာရမဏသင်္ကန္တိကတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂါရမဏ သင်္ကန္တိက တော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂဝဝတ္ထာနတော-ဈာန်အင်္ဂါကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏ ဝဝတ္ထာနတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စုဒ္ဒသဟိ-နံသော၊ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ မရိဒမေတဗ္ဗံ-အဖန်ဖန် ဆုံးမရာ၏၊ တေသံ-ထို ကသိဏာနုလောမ စသော ၁၄-ပါးသော အခြင်းအရာတို့၏၊ ဝိတ္ထာရကထာ-အကျယ်စကားကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ (မယာ) ဝုတ္တာယေဝ-သည်သာ။

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ စုဒ္ဒသဟိ-နံသော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ အပရိဒမေတွာ-အဖန်ဖန်ဆုံးမမှု၍၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးရှေးဘဝ၌၊ အဘာဝိတ ဘာဝနော-မပွားစေအပ်သော ဘာဝနာရှိသော၊ (ဘာဝနာကို မပွားစေခဲ့ဖူးသော၊ ရှေးရှေး

ဘဝက အထုံမရခဲ့ဖူးသော၊) အာဒိကမ္ပိကော-အစဆုံးဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌ ယှဉ်သော၊ ယောဂါဝစရော-ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌ သက်ဝင်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ-ကို၊ သမ္မာဒေသေတိ-ပြီးစီးစေနိုင်လတ္တံ့၊ ဣတိဧတံ ဌာနံ-ဤသို့ပြီးစီးစေနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိဟိ-မှန်၊ အာဒိကမ္ပိကဿ-အစဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌ယှဉ်သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကသိဏပရိကမ္ပပိ-ကသိုဏ်း၌ အဖန်ဖန်စီးဖြန်းမှုသော်မှလည်း၊ ဘာရော-ဝန်လေး၏၊ သတေသု-တစ်ရာတို့တွင်လည်းကောင်း၊ သဟဿေသုဝါ-တစ်ထောင်တို့တွင်လည်းကောင်း၊ ဧကောဝ-တစ်ယောက်တလေသာ၊ (ကသိဏပရိကမ္ပ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊) သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ ကတကသိဏပရိကမ္မဿ-ပြုအပ်ပြီးသော ကသိုဏ်းပရိကမ်ရှိသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နိမိတ္တုပ္ပါဒါနံ-ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ [ရှေးက ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်-ဟုပေးသည်၊] ဘာရော-၏၊ သတေသု သဟဿေသုဝါ ဧကောဝ (နိမိတ္တံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေတုံ-ငှာ၊) သက္ကောတိ။

နိမိတ္တေ-ပဋိဘာဂနိမိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္န-ဖြစ်ပြီးလသော်၊ တံ-ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်ကို၊ ဝဗေတွာ-တိုးပွားစေ၍၊ (အကျယ်ချဲ့၍၊) အပ္ပနာဓိဂမော-အပ္ပနာဈာန်ကို ရခြင်းသည်၊ ဘာရော-၏၊ သတေသု၊ ပေ၊ ဧကောဝ (အပ္ပနံ-အပ္ပနာဈာန်ကို၊ အဓိဂန္တု-ငှာ၊) သက္ကောတိ၊ အဓိဂတပ္ပနဿ-ရအပ်ပြီးသော အပ္ပနာဈာန်ရှိသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စုဒ္ဒသဟိ-န်သော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ စိတ္တပရိဒမနံ-စိတ်ကို အဖန်ဖန်ဆုံးမခြင်းသည်၊ ဘာရော-၏၊ သတေသု၊ ပေ၊ ဧကောဝ (စိတ္တံ-ကို၊ ပရိဒမိတုံ-ငှာ၊) သက္ကောတိ၊ စုဒ္ဒသဟိ အာကာရေဟိ၊ ပရိဒမိတစိတ္တဿပိ-အဖန်ဖန်ဆုံးမအပ်ပြီးသော စိတ်ရှိသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ နာမ-မည်သည်၊ ဘာရော၊ သတေသု၊ ပေ၊ ဧကောဝ (ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊) သက္ကောတိ။

ဝိကုဗ္ဗနုပ္ပတ္တဿာပိ-တန်ခိုးအတန်တန်ကို ပြုစီမံခြင်းသို့ရောက်ပြီးသော ယောဂါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ ခိပ္ပနိသန္တိဘာဝေါ နာမ-လျင်မြန်စွာရှုမြင်နိုင်ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်မည်သည်၊ ဘာရော၊ သတေသု၊ ပေ၊ ဧကောဝ ခိပ္ပနိသန္တိ-လျင်မြန်စွာ ရှုမြင်

ခိပ္ပနိသန္တိဘာဝေါ။ ။နိပုဗ္ဗ စုရာဒိ သမဓာတ်သည် ဒဿနအနက်ကိုဟော၏၊ ထိုဒဿနဟူသည် ဉာဏ်ဖြင့်ရှုခြင်းတည်း၊ နိသာမနံ နိသန္တိ၊ ခိပ္ပါ+နိသန္တိ ယဿာတိ ခိပ္ပနိသန္တိ။ [နိမိတ်ုဏ္ဏိတဿ ဝတ္ထုနော (တန်ခိုးဖန်ဆင်းခြင်းငှာ အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထုကို) နိဗ္ဗာနဝသေန၊ ခိပ္ပါ+နိသန္တိ နိသာမနံ အာလောစနံ ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်ခြင်း) အဓိဂမော(ရခြင်း) ဧတဿာတိ ခိပ္ပနိသန္တိ၊ တဗ္ဘာဝေါ ခိပ္ပနိသန္တိဘာဝေါတိ အာဟနိပ္ပဒဿန ခိပ္ပါဘိညတာတိ၊-အနုဋီကာ။]

နိုင်ခြင်းရှိသည်။ ဝါ-လျင်မြန်စွာ ရှုမြင်နိုင်သော အသိဉာဏ် ရှိသည်။ ဟောတိ၊ (ကောဝိယ-အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း၊) ထေရမ္မတ္ထလေ-ထေရမ္မတ္ထလ အရပ်၌၊ [အရှင် မဟိန္ဒထေရ်၏ ပထမဆုံးကြွရောက်ရာဖြစ်သော သရက်ပင်လည်းရှိသော ကုန်း၌၊] မဟာရောဟနဂုတ္တတ္ထေရဿ-မဟာရောဟနဂုတ္တထရ်၏၊ ဂိလာနပဋ္ဌာနံ-ဂိလာနကို ပြုစုရာအရပ်သို့၊ အာဂတေသု-လာကုန်သော၊ တိသမတ္တေသု ဣဒ္ဓိမန္တသဟဿေသု-တန်ခိုးရှင် သုံးသောင်းတို့တွင်၊ ဥပသမ္ပဒါယ-ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ အဋ္ဌဝဿိကော-ရှစ်ဝါသာရှိသေးသော၊ ရက္ခိတတ္ထေရောဝိယ-ရက္ခိတထေရ်ကဲ့သို့ တည်း၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ ဝိတ္တာရိတမေဝ-ချဲ့အပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ ကသိဏကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အဘိဘာယတနကထာ အဖွင့်

ဧဝံ-သို့၊ အဋ္ဌသု-န်သော၊ ကသိဏေသု-တို့၌၊ ရူပါဝစရကုသလံ-ကို၊ နိဋ္ဌိတွာ-အကျယ်ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ၊ အာရမဏေ-ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသော အာရုံသည်၊ သမာနေဝိ-တူပါသော်လည်း၊ ဘာဝနာယ-ပရိကမ္မစသော ဘာဝနာအားဖြင့်၊ အသမာနံ-မတူသော၊ (ရူပါဝစရကုသလံ၌ စပ်၊) အဋ္ဌသု-န်သော၊ ဣမေသုကသိဏေသု-တို့၌၊ အညမ္ဘိ-ကသိဏာယတန ကုသိုလ်မှတစ်ပါး လည်းဖြစ်သော၊ အဘိဘာယတနသင်္ခါတံ-အဘိဘာယတနဟုဆိုအပ်သော၊ ရူပါဝစရ ကုသလံ-သည်၊ ပဝတ္ထတိ-ဖြစ်သေး၏၊ တသ္မာ၊ တံ-ထိုအဘိဘာယတနဟု ဆိုအပ် သော ရူပါဝစရကုသိုလ်ကို၊ ဒဿေတုံ၊ ပုန၊ ပေ၊ အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အဇ္ဈတ္တံ အရူပ သညိတိ-ကား၊ အလာဘိဘာယဝါ-ရခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်း

အဘိဘာယတနသင်္ခါတံ။ ။အဘိဘာယတနဟုခေါ်အပ်သော ဤရူပါဝစရ ကုသိုလ်သည်၊ ကသိုဏ်းစသော အာရုံကိုပင် အာရုံပြု၏၊ သို့သော် ပရိကမ္မစသော ဘာဝနာပွားပုံမှာ ပြခဲ့ပြီးသော ကသိုဏ်းဈာန်နှင့်မတူချေ၊ “မတူ”ဆိုသည်မှာ ထိုကသိုဏ်း အာရုံကိုပင် လွှမ်းမိုးပုံ (အရေးမစိုက် လောက်ပုံ)ပါသည်ကိုဆိုလိုသည်၊ ထိုသို့ လွှမ်းမိုးနိုင်ခြင်းမှာလည်း ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က ဉာဏ်ထက်လွန်း သောကြောင့် ဖြစ်၏၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို “အဘိဘုယျ” ပုဒ်အဖွင့်၌ပြလတ္တံ့။ [အဘိဘာယတန၏ ဝိဂ္ဂဟကို ဋီကာ၌ တိုက်ရိုက်ပြထားပြီ။]

အဇ္ဈတ္တံ။ ။အဇ္ဈတ္တံကို “အဇ္ဈတ္တရူပေ”ဟုလည်းကောင်း၊ အရူပသညိကို “ပရိကမ္မ သညာဝိရဟိတော”ဟုလည်းကောင်းဖွင့်၏၊ အဇ္ဈတ္တရုပ်ဟူသည် ခန္ဓာကိုယ် ရှိသော နိလကသိုဏ်း ပရိကမ်ပြု၍ရကောင်းသော ဆံပင်-သည်းခြေ-မျက်လုံး၏ ညှိသောအရပ်၊ ဝိတကသိုဏ်း

ကောင်း၊ အနတ္တိကတာယပါ-အလိုမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း (ရစေကာမူ ပရိကမ်ပြုဖို့ရန် အလိုမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း)၊ အဇ္ဈတ္တရူပေ-အဇ္ဈတ္တရုပ်၌၊ ပရိကမ္မသညာ ဝိရဟိတော-ပရိကမ်သညာမှကင်းသည်၊ (ဟုတွာ၊ ပဿတိ၌ စပ်။)

ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိတိ-ကား၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပသန္တာန်၌၊ အဋ္ဌသု-န်သော၊ ကသိဏေသု-တို့၌၊ ကတပရိကမ္မတာယ-ပြုအပ်ပြီးသော ပရိကမ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိကမ္မဝသေနစေဝ-ပရိကမ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပ္ပနာဝသေနစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ အဋ္ဌသု ကသိဏေသု-တို့၌၊ တာနိရူပါနိ-ထိုကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ပဿတိ-ရူ၏၊ ပရိတ္တာနီတိ-ကား၊ အဝဗ္ဗိတာနိ-အကျယ်မပွားစေအပ်ကုန်သော၊ (ရူပါနိ၌စပ်၊) တာနိ-အဘိဘုယျာတိ-ကား၊ ယထာနာမ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ သမ္ပန္နဂဟဏိကော-ပြည့်စုံသော ကမ္မဇဝမ်းမီးရှိသူသည်၊ (ကမ္မဇဝမ်းမီးကောင်းသူ၊ အလွန်အစာကြေသူသည်၊ ကဋ္ဌဇ္ဈမတ္တ-တစ်ဇွန်းမျှလောက်သော၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ လဘိတွာ-၏၍၊ (ထမင်းနည်းနည်းရ၍၊) ဧတ္ထ-ဤတစ်ဇွန်းမျှလောက်သာ ထမင်း၌၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-စားဖွယ်သည်၊ ဝါ-စားစရာသည်၊ ကိ-အတ္ထိ-အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ သက်မိတွာ-စုံရုံး၍၊ ဧကကဗဠမေဝ-တစ်လုတ်တည်းကိုသာ၊ ကရောတိယတာ-ပြုလိုက်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-လျှင်၊ ဉာဏုတ္တရိကော-လွန်ကဲသော ဉာဏ်ရှိသော၊ ဝိသဒညာဏော- သန့်ရှင်းသော ဉာဏ်ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ပရိတ္တကေ-အနည်းငယ်သော၊ ဧတ္ထ အာရမဏေ-၌၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ဝင်စားဖွယ်သည်။

ပရိကမ်ပြု၍ရကောင်းသော အဆိမ့်-အသားဝါသူ၏ အရေ စသည်တည်း၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် လောဟိတဩဒါတကသိုဏ်း ပရိကမ်ပြု၍ ရကောင်းသော မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သောရုပ်ကို “အဇ္ဈတ္တရူပ” ဟု ဆိုသည်။

အရူပသည်။ ။ထိုအဇ္ဈတ္တရုပ်၌ ပရိကမ်ပြု၍ ဈာန်မရပူးသူ၊ ရဖူးစေကာမူ ယခုအချိန်၌ အဇ္ဈတ္တရုပ်ကို အာရုံပြု၍ ပရိကမ္မဘာဝနာမပြုလိုသူကို “အရူပသည်-အဇ္ဈတ္တရုပ်၌ ပရိကမ်သညာ မရှိသူ”ဟု ဆိုသည်။ ဤစကားအရ အရူပသည်ကို “ရူပေ-ကသိုဏ်းရုပ်၌၊ သညာ-ပရိကမ် သညာတည်း၊ (ပရိကမ္မဘာဝနာနှင့် ယှဉ်သော သညာတည်း၊) ရူပညာ၊ ရူပညာ+ယဿ အတ္ထိတိ ရူပသည်၊ န+ရူပသည် အရူပသည်”ဟု ပြုပါ။ [“ကသိုဏ်းရုပ်၌ ပရိကမ်သညာရှိသူ မဟုတ်သည်” ဟု ပါဠိတော်၌ ကျနစွာ အနက်ပေးပါ။]

သမ္ပန္နဂဟဏိကော။ ။ဂဏှာတိတိ ဂဟဏိ (စားအပ်သောအစာရေတို့ကို) ယူတတ်သောဝမ်းမီး၊ [ဂဟဓာတ် “ဂဟာဒိဟူဏိ”ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်၊ ဣဒိ (၆၂)သုတ်ဖြင့် အဏိပစ္စည်းသက်၊ “ဂဟဏိ” ဟု ဤကာရန္တရှိသည်ကား ထိုသုတ်နှင့် မညီ၊] သမ္ပန္နာ+ဂဟဏိ ယဿာတိ သမ္ပန္နဂဟဏိကော-ပြည့်စုံသောဝမ်းမီးရှိသူ၊ ဝမ်းမီးကောင်းသူ။

ဝါ၊ ဝင်စားစရာသည်၊ ကိအတ္တိ-နည်း၊ အယံ-ဤအနည်းငယ်သောအာရုံ၌ သမာပတ် ဝင်စားခြင်းသည်၊ မမ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဘာရော-တာဝန်သည်၊ န-မရှိ၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တာနိ ရူပါနိ-ထိုကသိုဏ်းရုပ်ထို့ကို၊ အဘိဘဝိတွာ-လွမ်းမိုး၍၊ သမာပဇ္ဇတိ-ဝင်စား၏၊ [အဘိဘုယျကို “အဘိဘဝိတွာ”ဟု ဖွင့်၍ “သမာပဇ္ဇတိ” ဟု စပ်ပုဒ်ထည့်သည်။] နိမိတ္တုပ္ပါဒေနော-ပဋိဘာဂနိမိတ် ဖြစ်ခြင်းနှင့်သာလျှင်၊ သဟ-တစ်ပြိုင်နက်၊ စတ္တ-ဤပဋိဘာဂနိမိတ်၌၊ အပ္ပနံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား၊ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ၏ အဓိပ္ပာယ်နက်တည်း။

ပန-ဆက်၊ ဇာနာမိ ပဿာမိတိ ဣမိနာ-ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ အဿ-ထို ယောဂါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုဗ္ဗဘောဂေါ-ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ အာဂမဋ္ဌကထာသု-သုတ္တန် အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ (ကိ)၊ ဣမိနာ-ဤဇာနာမိပဿာမိပါဌ်ဖြင့်၊ အဿ-ထိုယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဘောဂေါ-နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ ကထိတော-ပြီ၊ ဘော စ-ထိုနှလုံးသွင်းခြင်းကိုလည်း၊ သမာပတ္တိတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ- ထပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အတွက် (ကထိတော)၊ အန္တော သမာပတ္တိယံ-သမာပတ်

သဟ နိမိတ္တုပ္ပါဒေန။ ။ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်လျှင်ဖြစ်ချင်းတော့ အပ္ပနာဈာန် ပေါ်အောင် မတတ်နိုင်ပါ၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်ပေါ်လာ၍ ဥပစာရဈာန်ကို ရပြီးနောက် ဘဝင်များစွာ မခြားရဘဲ အပ္ပနာဈာန်ပေါ်လာသည်ကို (အလွန်မြန်သည့်အတွက်) “သဟ နိမိတ္တုပ္ပါဒေန အပ္ပနံ နိဗ္ဗတ္တေတိ” ဟုဆိုပါသည်။ [ဥပစာရဈာနာဓိကမနတော ပရံ ကတိပယဘဝံ စိတ္တာဝသာနေ အပ္ပနံ ပါပုဏန္တော သဟ နိမိတ္တုပ္ပါဒေနောတ္တ အပ္ပနံ ပါပေတိတိ ဝုတ္တော၊-ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ဋီကာ၊ (နိဗ္ဗတ္တေတိနေရာဝယ် “ပါပေတိ” ဟု ထိုအဋ္ဌကထာ၌ ရှိသည်)။]

အမှာ။ ။ယောနော၌ “သဟနိမိတ္တုပ္ပါဒေန” စသောစကားကို “အပ္ပနာဈာန် ပေါ်လာခြင်း၏ လျင်မြန်ပုံကိုပြသောစကား” ဟုဆိုပြီးလျှင် ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်လာ၍ ဥပစာရဈာန် ဖြစ်သည်မှနောက်၌ ၅-ဝိထိထက်မလွန်ဘဲ အပ္ပနာဈာန်ပေါ်လာခြင်းကို “လျင်မြန်သောဖြစ်ခြင်း” ဟုဆိုလေသည်၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ဋီကာနှင့် မတူတတ်ချေ။

ပုဗ္ဗဘောဂေါ။ ။“ဇာနာမိ” ဟူသော နှလုံးသွင်းသည် ဈာန်သမာပတ်အတွင်း၌ မဖြစ်နိုင်၊ ဈာန်သမာပတ်မှထပြီးသု၏ သန္တာန်၌သာ ဖြစ်နိုင်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် “အဘယ်နည်းဖြင့် ပုဗ္ဗ+အဘောဂ (ရှေ့အဖို့က နှလုံးသွင်း) ဖြစ်နိုင်သနည်း” ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား ဈာန်မဝင်စားမီ ရှေ့အဖို့၌ ထိုကဲ့သို့ “ဇာနာမိ ပဿာမိ” ဟူသော နှလုံးသွင်းဖြစ်ခဲ့၏၊ ဈာန်သမာပတ်အနိက်၌ ထိုနှလုံးသွင်းပုံ အခြင်းအရာ ပါနေ၏၊ ထို့ကြောင့် ဈာန်မှထသောအခါ၌လည်း ထိုနှလုံးသွင်းဖြစ်ပြန်ရကား မူလ နှလုံးသွင်း၏ ရှေ့ကျခြင်းကို နောက်နှလုံးသွင်းပေါ်၌ တင်စား၍ “ပုဗ္ဗဘောဂ” ဟု ဆိုရပါသည်၊ [မဂ္ဂပဋိဗ္ဗတာယ၊ ပေါဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊-ဋီကာ။]

အတွင်း၌၊ (ဌိတဿ-တည်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏အတွက်၊) န (ကထိတော)-
ဟောတော်မူအပ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

အပ္ပမာဏာနီတိ-ကား၊ ဝဗ္ဗိတပ္ပမာဏာနိ-တိုးပွားစေအပ်သော ပမာဏရှိကုန်
သော၊ (ရူပါနီ ပဿတိ၌ စပ်၊) ပန-ကား၊ အဘိဘုယျာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော
ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ မဟဋ္ဌသော-များစွာ သောအစာတို့ကို စားနိုင်သော၊ ဝါ-
အစားကြူးသော၊ ပုရိသော-သည်၊ ဧကံ-တစ်ပွဲသော၊ ဘတ္တဝဗ္ဗိတကံ-တိုးပွားစေ
အပ်သောထမင်းကို၊ (တစ်နည်း) ဧကံဘတ္တဝဗ္ဗိတကံ-ထမင်းတစ်ပွဲပြင်ကို၊ လဘိတွာ-
ရ၍၊ အညမ္ဗိ-အခြားထမင်းသည်လည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေဦး၊ ဧတံ-ဤထမင်းသည်၊
မယံ-ငါ့အတွက်၊ ကိံကရိဿတိ-အဘယ်သို့ပြုနိုင်လိမ့်နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊
တံ-ထိုထမင်းတစ်ပွဲပြင်ကို၊ မဟန္တတော-များသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ န ပဿတိ

ပါဠိတော် အနက်ပေး။ ။ပါဠိတော်၌ကား "တာနိ-ထိုကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ဇာနာမိ-
ငါသိ၏၊ ပဿာမိ-ငါမြင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အဘိဘုယျ-လွမ်းမိုး၍၊ သမာပဇ္ဇတိ-ဈာန်ဝင်စား၏" ဟု
အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ အလိုပေး၊ သုတ္တန်အဋ္ဌကထာအလိုမူ "တာနိ-တို့ကို၊ အဘိဘုယျ-၍၊
သမာပဇ္ဇတိ-သမာပတ်ဝင်စား၏၊ ဇာနာမိ ပဿာမိ၊ ဣတိ-သို့၊ အာဘောဂေါ-နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊
ဟောတိ-၏" ဟု ဈာန်ဝင်စားပြီး နောက်မှ နှလုံးသွင်းဖြစ်သည့်အနေအားဖြင့် ပေးရလိမ့်မည်။

မဟဋ္ဌသော။ ။ဃသဓာတ်သည် တက္ခဏ(စားခြင်း)အနက်ကိုဟော၏၊ သက္ကတ၌
"မဟာ" သည် ပါဠိ၌ "မဟာ" ဟုဖြစ်၏၊ ပါဠိ၌ (တံ)ပျောက်ပြီး၍ နောက်ပုဒ်၌ ဒွေ-ဘော်
ရောက်ရသောကြောင့် "မဟဋ္ဌသော"ဟုဖြစ်၏၊ ဃသကိ-စားတတ်၏၊ ဣတိ ဃသော၊ မဟန္တ-
များစွာသော အစာတို့ကို+ဃသော မဟဋ္ဌသော။

ဧကံ ဘတ္တဝဗ္ဗိတကံ။ ။ဝဗ္ဗိယတေ-တိုးပွားစေအပ်၏၊ ဣတိဝဗ္ဗိတံ၊ ထမင်းသည် အိုး၌
တည်ရှိနိုင် ကျစ်နေ၍ထိုးပွားခြင်း(ပွလာခြင်းမရှိသေး)၊ ခူး၍ စားခွက်၌ ထည့်လိုက်သောအခါ
တိုးပွားလာသကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထမင်းစား ခွက်၌ ခူး၍ ထည့်အပ်သောထမင်းကို
"ဝုဗ္ဗိတ"ဟုခေါ်သည်၊ ဝဗ္ဗိတယေပ ဝဗ္ဗိတကံ၊ ဘတ္တံ စ+တံ+ဝဗ္ဗိတကံဇာတိ ဘတ္တဝဗ္ဗိတကံ၊
"အဝ မစားသောအားသေးသော (တစ်ဝက်မျှသာရှိသေးသော) ထမင်းတစ်ပွဲပြင်"ဟု သိစေလို၍
"ဧကံ"ဟုဆိုသည်၊ [ဧကာသနေ ပုရိသေန ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗဘတ္တတော ဥပမုဘတ္တန္တံ အတ္ထော၊-ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်
ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤဝါကျ၌ ဤအဋ္ဌကထာဝယ် "အညာပီ+ကိမေသာ"ဟု
ဣတ္ထိလိင်ရှိသော်လည်း ပရိဗ္ဗာနသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ "အညမ္ဗိ+ကိမေတံ"ဟု နပုံလိင် ရှိ၏၊
ဘတ္တဝဗ္ဗိတကံပုဒ်က နပုံလိင်ဖြစ်၍ နပုံလိင်ရှိခြင်းကကောင်း၏၊ ရှေးနိဿယ၌ကား "အညာဘိက္ခာ၊
သော ဘိက္ခာ"ဟု ထည့်၍စွဲလေသည်၊ ရှေး၌ "ဘတ္တံ လဘိတွာ"ဟု ဘတ္တသဒ္ဒါရှိခဲ့သောကြောင့်
ထိုစွဲပုံကို စဉ်းစားပါ။

ယထာ-မရသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ ဉာဏုတ္တရော ဝိသဒဉာဏော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊
ဧတ္ထ-ဤအာရုံ၌၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗ-ဝင်စားဖွယ်သည်၊ ကိ-အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ ဣဒံ-
ဤအာရုံသည်၊ အပ္ပမာဏံ-တိုးပွားစေသော ပမာဏရှိသည်၊ န-မဟုတ်၊ မယံ-
ငါ၏၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာကရဏေ-စိတ်၏တည်ကြည်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်း၌၊
ဘာရော-သည်၊ န အတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တာနိ-ထို အပ္ပမာဏ အာရုံတို့ကို၊
အဘိဘဝိတွာ-၍၊ သမာပဇ္ဇတိ-၏၊ နိမိတ္တုပ္ပါဒေနဝ-ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်ခြင်းနှင့်
သာလျှင်၊ သဟ-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဧတ္ထ-ဤအာရုံ၌၊ အပ္ပနံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတိ-၏၊
ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ပရိတ္တံ၊ပေ၊ ပရိတ္တာရမဏန္တိဣဓ-ဟူသာ ဤဝါရံ၊ ပရိတ္တာနီတိ-ဟူ၍၊
အာဂတတ္တာ-လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (“ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ” ဟု
လာသောကြောင့်၊) အပ္ပမာဏာရမဏတ္တာ-အပ္ပမာဏအာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ န
ဂဟိတာ-ယူတော်မူအပ်၊] “ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမဏံ၊ အပ္ပမာဏံ ပရိတ္တာရမဏံ”ဟု
ဟော၍၊ “ပရိတ္တံ အပ္ပမာဏာရမဏံ အပ္ပမာဏံ အပ္ပမာဏာရမဏံ”ဟု ဟောတော်
မူအပ်သော အပ္ပမာဏာရမဏဝါရ မပါ-ဟူလို၊] ပရတော-နာဂ် အပ္ပမာဏာရမဏ
ဝါရံ၊ အပ္ပမာဏာနီတိ-ဟူ၍၊ အာဂတတ္တာ-ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏဘာ-ပရိတ္တအာရုံ
ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ (န ဂဟိတာ)၊ [“ဗဟိဒ္ဓါရူပါနိ ပဿတိ အပ္ပမာဏာနိ” ဟု
လာသောကြောင့် ပရိတ္တာရမဏ မဖြစ်နိုင်တော့ရကား “ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမဏံ
အပ္ပမာဏံ ပရိတ္တာရမဏံ”ဟု ဟောတော်မူအပ်-ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ အဋ္ဌကထာယံ-
ရှေးမဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိ)၊ ဣမသ္မိံဌာနေ-ဤနေရာ၌၊ စတ္တာရိစတ္တာရိ-
ကုန်သော၊ အာရမဏာနိ-တို့ကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ-မယူမူ၍၊ ဒွေဒွေဝ-၂-ပါး ၂-ပါး
သောအာရုံတို့ကိုသာ၊ ဂဟိတာနိ-ကုန်ပြီ၊ ကိကာရဏာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်
နည်း၊ ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ စတူသု-လေးပါးသော အာရုံတို့ကို၊ ဂဟိတေသု-
ယူအပ်ကုန်လသော်၊ ဒေသနာ-ဒေသနာတော်သည်၊ သောဠသက္ခတ္တုကာ-တစ်ဆယ့်
ခြောက်ကြိမ်ဝါရရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ သတ္တာရာစ-သည်လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊
သောဠသက္ခတ္တုကာ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ကြိမ်ဝါရရှိသော၊ ဒေသနာ-ကို၊ ကိလဉ္ဇမ္ပိ-
ဖျာပေါ်၌၊ တိလေ-နှမ်းတို့ကို၊ ပတ္တရန္တေနဝိယ-ဖြန့်လှန်းသူကဲ့သို့၊ ဝိတ္တာရတော-
အကျယ်အားဖြင့်၊ ကထိတာ-ဟောတော်မူအပ်ခဲ့ပြီ၊ တဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊
ဣမသ္မိံဌာနေ-ဤနေရာ၌၊ အဋ္ဌက္ခတ္တုကံ-ရှစ်ကြိမ်သော ဝါရရှိသော၊ ဒေသနံ-ကို၊
ကာတုံ-ငှာ၊ အဇ္ဈာသယော-အလိုတော်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
ဒွေဒွေယေဝ-၂-ပါး ၂-ပါးသော အာရုံတို့ကိုသာ၊ ဂဟိတာနိ-ယူတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊
ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဝုတ္တံ-ပြီ။)

သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီတိ-ကား၊ ပရိသုဒ္ဓါပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏာနိ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သောအဆင်းရှိကုန်၊ ထက်ပန်းကျင်မစင်ကြယ်သောအဆင်းရှိကုန်သော၊ (ရူပါနိဉ္စစပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ပရိသုဒ္ဓါနိ-ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်ကုန်သော၊ နီလာဒီနိ-ညိုသောအဆင်းအစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော ပီတ၊ လောဟိတ၊ သြဒါတတို့ကိုယူ။] အပရိသုဒ္ဓါနိ-ပရိသုဒ္ဓမဟုတ်ကုန်သော၊ (နီလာဒီနိ)စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီတိ-သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗတို့ဟူ၍၊ ဣဓ-ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ အဓိပ္ပေတာနိ-အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ [“ပရိသုဒ္ဓါနိ ဟိ နီလာဒီနိ သုဝဏ္ဏာနိ၊ အပရိသုဒ္ဓါနိစ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီတိ ဣဓ အဓိပ္ပေတာနိ”ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ ဤ၌ကား ရှေ့ပရိသုဒ္ဓ အပရိသုဒ္ဓနှင့် ယထာဏ္ဏမနည်းအားဖြင့် “သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ”ဟု ပေါင်း၍ဆိုထားသည်။] ပန-ဝါဒန္တရကား၊ အာဂမဋ္ဌကထာသု-တို့၌၊ သုဝဏ္ဏာနိဝါ-ကောင်းသော အဆင်းရှိကုန်သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ပစေကုန်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိဝါ-မကောင်းသော အဆင်းရှိကုန်သည်မူလည်း၊ (ဟောန္တု)၊ ပရိတ္တအပ္ပမာဏဝသေနေဝ-ပရိတ္တအာရုံ၊ အပ္ပမာဏအာရုံတို့၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဣမာနိ အဘိဘာယတနာနိ-တို့ကို၊ ဒေသိတာနိ-နိဗ္ဗိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ [သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့၌ “ပရိတ္တဝသေနေဝ”ဟုသာရှိသော်လည်း အပ္ပမာဏအာရုံကိုပါယူ၍ “ပရိတ္တအပ္ပမာဏဝသေဝန”ဟု ဤ၌ ဆိုထားသည်။]

ပန-ဆက်၊ စတုသု-ကုန်သော၊ ဣမေသု-ဤအာရုံတို့တွင်၊ ပရိတ္တံ-ပရိတ္တအာရုံသည်၊ ဝိတက္ကစရိတဝသေန-ဝိဘက်စရိုက်ရှိသူ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာဂတံ-လာပြီ၊ အပ္ပမာဏံ-အပ္ပမာဏအာရုံသည်၊ မောဟစရိတဝသေန (အာဂတံ)၊ သုဝဏ္ဏံ-ကောင်းသောအဆင်းရှိသောအာရုံသည်၊ ဒေါသစရိတဝသေန(အာဂတံ)၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ-မကောင်းသော အဆင်းရှိသောအာရုံသည်၊ ရာဂစရိတဝသေန (အာဂတံ)၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတေသံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဧတာနိ-ဤအာရုံတို့သည်၊ သပ္ပာယာနိ-လျှောက်ပတ်ကုန်၏၊ စ-ဆက်၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ သာသပ္ပာယတာ-ထိုလျှောက်ပတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိတ္တာရတော-အားဖြင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ စရိယနိဒ္ဒေသေ-၌၊ (မယာ) ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ။

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊အံ၊ ကဿာ သုတ္တန္တေ-သုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ အဇ္ဈတ္တံ၊ပေ၊ ပရိတ္တာနီတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ ဝုတ္တံယထာ-ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အဝတ္တာ-ဟောတော်မမူဘဲ၊ ဣဓ-ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ စတုသုပိ-၄-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဘိဘာယတနေသု-တို့၌၊ အဇ္ဈတ္တံ-အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌၊ အရူပသညိဘာဝ-ကသိုဏ်းရပ်၌ဖြစ်သော ပရိကမ် သညာ မရှိသူ၏အဖြစ်ကိုသာ၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အဇ္ဈတ္တရူပါနိ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ အနဘိဘာဝနီယတော-မလွမ်းမိုးအပ်၊ မလွမ်းမိုးနိုင်ကုန်သည်၏

အဖြစ်ကြောင့်၊ သုတ္တန္တေ၊ ပေ၊ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီတာဝ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊ [မလွမ်းမိုးအပ်သည်၏အဖြစ်မှာလည်း “မထင်ရှားသောကြောင့်” ဟု ဋီကာဆို၏၊] ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ တတ္ထဝါ-ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော် ဌ်လည်းကောင်း၊ ဣဝေါ-ဤအဘိဓာန်ပါဠိတော်ဌ်လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါရူပါနေဝ- ဗဟိဒ္ဓကသိုဏ်းရုပ်တို့ကိုသာ၊ အဘိဘဝိတဗ္ဗာနိ-လွမ်းမိုးထိုက်ကုန်၏၊ တဿာ- ကြောင့်၊ တာနိ-ထိုဗဟိဒ္ဓကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ နိယမတော-မြဲသောအားဖြင့်၊ (သုတ္တန်ဌ် ဖြစ်စေ၊ အဘိဓမ္မာဌ်ဖြစ်စေ မြဲသောအားဖြင့်၊) ဝတ္တဗ္ဗာနိ-ဟောတော်မူထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတြပိ-ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်ဌ်လည်းကောင်း၊ ဣဓာပိ-ဤအဘိဓာန် ပါဠိတော်ဌ်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာနိ-န်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီတိ ဣဒံ-ဟူသောဤစကားသည်၊ သတ္ထု- ၏၊ ဒေသနာဝိလာသမတ္တမေဝ-ဒေသနာကော်ကို တင့်တယ်စံပယ်စေနိုင်သော သဗ္ဗညုတညဏ်တော်အစွမ်းမျှသာတည်း၊ (ဝေဖြင့် အခြားအကြောင်းမရှိပါ-ဟူလို၊) အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-နိလစသော အဘိဘာယတန ၄-မျိုးတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ စတုသု-န်သော၊ အဘိဘာယထနေသု-တို့၌၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-ရှေ့မဟုတ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း၊ [အချို့စာအုပ်၌ “အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း” ဟိရှိ၏၊] ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ၄-ပါးသော အဘိဘာယတန တို့တွင်၊ သုဒ္ဓိကနယ ပဋိပဒါဘေဒေါ-သုဒ္ဓိကနည်း၊ ပဋိပဒါအပြားကို၊ ပထဝီက သိဏေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဧကေကသ္မိ-သော၊ အဘိဘာယတနေ-၌၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအဘိဘာယတနတို့၌၊ ကေဝလံ-ဆိုအပ်ပြီးနှင့် မဖက် သက်သက်၊ အာရမဏစတုက္ကံ-အာရမဏစတုက္ကသည့်၊ အာရမဏဒုကံ-အာရမဏ ဒုကသည့်၊ ဟောတိ၊ [“ပရိတ္တာနိ” ဟု လာရာဝယ် “အပ္ပမာဏာရမဏာနိ” မပါသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ “အပ္ပမာဏာနိ” ဟု လာရာဝယ် “ပရိတ္တာရမဏာနိ” ဟု မပါသောကြောင့်လည်းကောင်း အာရမဏဒုကသာ ဖြစ်ရသည်-ဟူလို၊] သောဠ သက္ခတ္တုကဉ္စ-သောဠသက္ခတ္တုကဉ္စာန်သည်လည်း၊ အဋ္ဌက္ခတ္တုကံ-အဋ္ဌက္ခတ္တုကဉ္စာန် သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ တာဒိသမေဝ-ထို ဆိုအပ် ပြီးသော အစီအရင်ကဲ့သို့ ရူအပ်သည်သာ၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဧတ္ထ- ဤအဘိဘာယတနတို့တွင်၊ ဧကေကသ္မိ-သော၊ အဘိဘာယတနေ-၌၊ ဧကော- သော၊ သုဒ္ဓိကနဝကော-လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော-န်သော၊ ပဋိပဒါနဝကော- တို့လည်းကောင်း၊ ဒွေ-န်သော၊ အာရမဏနဝကော-တို့လည်းကောင်း၊ အာရမဏ ပဋိပဒါမိဿကေ-၌၊ အဋ္ဌနဝကော-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပန္နရသ-န်သော၊ နဝကော-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ စတုသုပိ-န်သော၊ အဘိဘာယတနေသု-

တို့၌၊ သမသဋ္ဌိ-အတိအကျ ခြောက်ဆယ်သော၊ နဝကာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-
နံ၏။

ပဉ္စမအဘိဘာယတနာဒိသု-ပဉ္စမအဘိဘာယတန အစရှိသည်တို့၌၊ နိလာနိတိ-
နိလာနိဟူသောစကားကို၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန-အလုံးစုံသော အညိတို့ကို
သိမ်းယူသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [သကလနီလ ဝဏ္ဏ နိလနိဒဿန
နိလနိဘာသန သာဓာရဏဝသေန-သုတ်မဟာဝါဒီကာ၊ နောက်၌ ဆိုလတ္တံ့သော
နိလဝဏ္ဏ၊ နိလနိဒဿန၊ နိလနိဘာသနစကားအားလုံးကိုသိမ်းယူသောစကားဖြစ်သည်-
ဟူလို။] နိလဝဏ္ဏာနိတိ-ဟူသော စကားကို၊ ဝဏ္ဏဝသေန-အဆင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
(ဝုတ္တံ)၊ နိလနိဒဿနာနိတိ-ကို၊ နိဒဿနဝသေန-မြင်ရခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ)၊
အပညာယမာနဝိဝရာနိ-မထင်ရှားသော အပေါက်အကြားရှိကုန်သည်၊ (အညိ၏
အကြား၌ တစ်ပါးသောအရောင် အပေါက်အကြား မရှိကုန်သည်၊) အသမ္ဘိန္ဒဝဏ္ဏာနိ-
တစ်ပါးသော အဆင်းကိုနှင့် မရောသောအဆင်းရှိကုန်သည်၊ ဧကနိလာနေဝ-
တစ်ခုတည်းသော အညိတို့သည်သာ၊ ဟုတ္တာ၊ ဒိဿန္တိ-ရှုမြင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပန-ကား၊ နိလနိဘာသာနိတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဩဘာသန
ဝသေန-အရောင်အလင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ၊ နိလောဘာသာနိ-ညှိသော အရောင်
ရှိကုန်သော၊ နိလပ္ပဘာယုတ္တာနိ-ညှိသောအရောင်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ (ရူပါနိ
ပဿတိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဧတေန-ဤနိလနိဘာသာနိဟူသော ပါဠိဖြင့်၊
နေသံ-ထိုကသိုဏ်းရုပ်တို့၏၊ သုဝိသုဒ္ဓတံ-အလွန်စင်ကြယ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊
ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏၊ ဟိ-မှန်၊ သုဝိသုဒ္ဓဝဏ္ဏဝသေန-အလွန်စင်ကြယ်သော
အဆင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ဣမာနိ အဘိဘာယတနာနိ-တို့ကို၊
ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ပိတာနိတိ အာဒိသုပိ-ပိတာနိ အစရှိသော အဘိဘာယတနတို့၌လည်း၊
ဣမိနာဝနယေန-ဖြင့်သာ၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအဘိဘာယတန
တို့၌၊ နိလကသိဏံ၊ ပေ၊ ဝဏ္ဏဓာတုယာဝါတိအာဒိကံ-အစရှိသော၊ ကသိဏကရဏဉ္စ-
ကသိုဏ်းပြုပုံကိုလည်းကောင်း၊ ပရိကမ္မဉ္စ-အဖန်ဖန် စီးဖြန်းမှုကိုလည်းကောင်း၊
အပ္ပနာဝိဓာနဉ္စ-အပ္ပနာအစီအရင်ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-
၌၊ ဝိတ္ထာရတော-ဖြင့်၊ (မယာ) ဝုတ္တမေဝ-သည်သာ၊ စ-ဆက်၊ ပထဝီကသိဏေ-
၌၊ (ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ နဝကာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ) ယထာ-န်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊
ဧတ္ထ-ဤအဘိဘာယတနတို့တွင်၊ ဧကေကသ္မိ-သော၊ အဘိဘာယတနေ-၌၊
ပဉ္စဝိသတိ ပဉ္စဝိသတိ-၂၅-ပါး၊ ၂၅-ပါးသော၊ နဝကာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-
ကုန်၏။ ။ အဘိဘာယတနကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိမောက္ခကဏ္ဍ အဖွင့်

ဣဒါနိ-အဘိဘာယတနကဏ္ဍကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ၊ ဣဒံ ရူပါဝစရကုသလံနာမ-မည်သည်၊ ကေဝလံ-ဝိမောက္ခမဖက် သက်သတ်၊ အာရမဏသင်္ခါတာနံ-အာရုံဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ အာယတနာနံ-အာယတနတို့ကို၊ အဘိဘဝနတော-လွမ်းမိုးနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ အဘိဘာယတနဝသေနေဝ-အဘိဘာယတန၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည်ကား၊ န-မဟုတ်သေး၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ဝိမောက္ခဝသေနပိ-ဝိမောက္ခ၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သေး၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တမ္ဗိနယံ-ထိုဝိမောက္ခနည်းကိုလည်း၊ (အချို့စာအုပ်၌ ပိမပါ၊) ဒဿတုံ ပုန၊ ပေ၊ အာရဒ္ဓံ။

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊အံ၊ ကေနဋ္ဌေန-အဘယ်အနက်သဘောကြောင့်၊ (ဈာနဓမ္မော-ဈာန်တရားကို၊) ဝိမောက္ခော-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိတိုက်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန-အဓိမုစ္စန အနက်သဘောကြောင့်၊ (ဈာနဓမ္မော-ကို။ ဝိမောက္ခော-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊) အယံ အဓိမုစ္စနဋ္ဌေနာမ-ဤအဓိမုစ္စနဋ္ဌ မည်သည်၊ ကော-အဘယ်နည်း၊ ပစ္စနိကဓမ္မေဟိ-နိဝရဏ စသော ဆန့်ကျင်ဘက် တရားတို့မှ၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ ဝိမုစ္စနဋ္ဌောစ-အထူးအားဖြင့် လွတ်ခြင်းအနက်သည် လည်းကောင်း၊ အာရမဏေ-ကသိုဏ်းစသော အာရုံ၌၊ အဘိရတိဝသေန-အလွန်မွေ့လျော်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သုဋ္ဌု-စွာ၊ ဝိမုစ္စနဋ္ဌောစ-လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်ခြင်းအနက်သဘောသည်လည်းကောင်း၊ (“အဓိမုစ္စနဋ္ဌောစ-လွန်လွန်ကဲကဲ

အာယတနာနံ အဘိဘဝနတော။ ။ရှေ့အဘိဘာယတနကဏ္ဍတုန်းက “အဘိဘု+အာယတနံယဿ” စသည်ဖြင့် ဋီကာ၌ ဝိဂြိုဟ်ပြခဲ့၏၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌ “အာရမဏသင်္ခါတာနံ အာယတနာနံ အဘိဘဝနတော”ကိုထောက်လျှင် အာယတနအရ တည်ရာအာရုံဟူသော အနက်ကိုယူ၍၊ “အဘိဘဝတိတိ အဘိဘု (ကုသလဇ္ဈာနံ)၊ အာယတနာနံ+အဘိဘု အာယတနအဘိဘု”ဟု ဖြစ်သင့်လျက်၊ ရှေ့နောက်ပြန်၍ “အဘိဘာယတန” ဖြစ်ရသည်ဟု တစ်နည်းကြံသင့်သည်။

ကေနဋ္ဌေန။ ။ကေနသဘာဝေန၊ သဘာဝေါ ဟိ ဉာဏေန ယာထာဝတော အရဏီယတော ဉာတဗ္ဗတော အတ္တောတိ ဝုတ္တတိ။ သောဝေ ဣကာရဿ ဌကာရံကတွာ အဋ္ဌောတိ ဝုတ္တော၊ [“အရိယတေ ဉာယတေတိ အတ္တော”ဟု ပြ၍ ဣကို ဌပြ-ဟူလို။]

အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန။ ။အဓိကံ သဝိဿသံ မုစ္စနဋ္ဌေန၊ ဧတေန (ဤအဓိမုစ္စန ဋ္ဌေန ပါဠိဖြင့်) သတိပိ သဗ္ဗဿပိ ရူပါဝစရဇ္ဈာနဿ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ပဋိပက္ခတော ဝိမုတ္တဘာဝေ (ရူပဈာန်အားလုံးပင် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်အားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက် နိဝရဏ စသည်တို့မှ လွတ်ကုန်သည်၏အဖြစ် ရှိပါသော်လည်း၊) ယေန ဘာဝနာဝိသေသေန တံဈာနံ (ထိုဝိမောက္ခ အမည်ရသောဈာန်သည်) သာတိသယံ ပဋိပက္ခတော ဝိမုစ္စိတွာ ပဝတ္တတိ၊ သော ဘာဝနာဝိသေသော ဒီပိတော။

သက်ဝင်ခြင်း အနက်သဘောသည်လည်းကောင်း” ဟု လည်းရှိ၏။) အဓိမုစ္စနဋ္ဌောနာမ-မည်၏။ ပိတု-အဘ၏။ အကေ-ရင်ခွင်၌၊ ဝိသဋ္ဌအင်္ဂပစ္စင်္ကဿ-စွန့်လွှတ်အပ်သော အင်္ဂါကြီးငယ်ရှိသော၊ ဝါ-လက်ခြေစသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကိုစွန့်လွှတ်ထားသော၊ ဒါရကဿ-ကလေး၏။ သယနံဝိယ-နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် အိပ်ခြင်းကဲ့သို့၊ အနိဂ္ဂဟိတဘာဝေန-မနှိပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မနှိပ်အပ်သည့်အတွက်၊ နိရာသင်္ကတာယ-ရွံ့ရှားခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အာရမဏေ-၌၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [အဘိရတိဝသေနသည် သုဋ္ဌ၊ ဝိမုစ္စနဋ္ဌော ဟူသော နောက်နည်းကို အဓိပ္ပာယ်ထပ်ဖွင့်သောစကားတည်း။] ဟိ-မှန်၊ ဧဝံ လက္ခဏံ-ဤသို့ သဘောလက္ခဏာရှိသော၊ (ဤသို့ ဝိမုစ္စန အဓိမုစ္စန သဘောလက္ခဏာရှိသော)၊ ဝါ-ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဟေတုမန္တဝိသေသန)၊ ဝိမောက္ခဘာဝပ္ပတ္တိ-ဝိမောက္ခ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ ရူပါဝစရကုသလံ-ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ အယံနယော-ဤဝိမောက္ခနည်းကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓေါ-ပြီ။

တတ္ထ-ထို ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ရူပီတိ-ကား၊ အဇ္ဈတ္တံ-မိမိသန္တာန်၌၊ ကေသာဒီသု-ဆံ အစရှိသော ကသိုဏ်းရပ်တို့၌၊ [မူလဆံပင်၏ အမည်ကို ကသိုဏ်းပဋိဘာဂနိမိတ်ပေါ်၌ တင်စား၍ သဒိသုပစာရ၊ ကာရဏုပစာရ အားဖြင့် “ကေသာဒီသု”ဟု ဆိုသည်၊] ဥပ္ပါဒိတံ-ဖြစ်စေအပ်သော၊ ရူပဇ္ဈာန်-ရူပဈာန်သည်၊ ရူပံ-ရူပမည်၏၊ [“ရူပဇ္ဈာန်”ဟု ဆိုလိုလျက် “ဈာန်” ဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုချေထားသော ဥတ္တရပဒလောပသမာသ်-ဟူလို၊] အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံ-ထို ရူပဈာန်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော) ရူပီ-မည်၏၊ [ရူပီ၌ ဤပစ္စည်းသည် အတိသယအနက်ကို ထွန်းပြသောအဿတ္ထိအနက်ဟောတည်း။] ဟိ-ချေ၊ အဇ္ဈတ္တံ-၌၊ နီလပရိကမ္မံ-နီလပရိကမ်ကို၊ ကရောန္တော-ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကေသေဝါ-ဆံပင်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပိတ္တေဝါ-သည်းခြေ၌သော်လည်းကောင်း၊ အက္ခိတာရကာယဝါ-မျက်နှာဝန်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ကရောတိ-၏၊ [တာရက္ခိ မဇ္ဈေနက္ခတ္တေ၊ တာရောဥစ္စတရဿရေ (အဘိဓာန်-၉၀၄) လာ အနက်တို့တွင် တာရကာသဒ္ဓါသည် အက္ခိမဇ္ဈ အနက်ဟောတည်း။]

တစ်နည်း။ ။တထာ ပစ္စနိကဓမ္မေဟိ သုဋ္ဌ၊ ဝိမုတ္တတာယ ဧဝံ (ပစ္စနိကဓမ္မတို့မှ ကောင်းစွာလွှတ်မြောက်သောကြောင့်ပင်) အနိဂ္ဂဟိတဘာဝေန (ဆန့်ကျင်ဘက်တို့သည် မနှိပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) နိရာသင်္ကတာယ အဘိရတိဝသေန သုဋ္ဌ၊ အဓိမုစ္စနဋ္ဌေနပိ၊-ကေနဋ္ဌေနမှစ၍ အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိရ် (ဘူစာလဝဂ္ဂ) ဋီကာ၊ ဤဋီကာအလို ဝိမောက္ခ၌ “ဝိ”သည် “အဓိက” အနက်ဟောတည်း။ “ဝိမုစ္စတိ-ဆန့်ကျင်ဘက် နိဝရဏတို့မှ လွန်လွန်ကဲကဲ လွှတ်မြောက်တတ်၏၊ ဝါ အာရံ၌ လွန်လွန်ကဲကဲ သက်ဝင်တတ်၏၊ ဣတိ ဝိမောက္ခော” ဟု ပြုပါ။

ပိတပရိကမ္မံ ကရောန္တော၊ မေဒေဝါ-အဆီအခဲ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဆဝိ-
ယာဝါ-ဝါသောအရေ၌သော်လည်းကောင်း၊ အက္ခိနံ-မျက်လုံးတို့၏၊ ပိတဋ္ဌာ နေဝါ-
ရွှေသောအရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ကရောတိ၊ လောဟိတပရိကမ္မံ ကရောန္တော၊
မံသေဝါ-အသား၌သော်လည်းကောင်း၊ လောဟိတေဝါ-အသွေး၌သော်လည်းကောင်း၊
ဇိဝါယဝါ-နီသောလျှာ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထတလပါဒတလေသုဝါ-နီသော
လက်ဖဝါးအပြင်၊ ခြေဖဝါးအပြင်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ အက္ခိနံ-တို့၏၊ ရတ္တဋ္ဌာ
နေဝါ-နီသော အရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ကရောတိ၊ ဩဒါတပရိကမ္မံ ကရောန္တော၊
အဋ္ဌိမ္မိဝါ-အရိုး၌သော်လည်းကောင်း၊ ဒန္တေဝါ-သွား၌သော်လည်းကောင်း၊ နခေဝါ-
လက်သည်း ခြေသည်း၌သော်လည်းကောင်း၊ (အသားမှလွတ်သော လက်သည်း
ခြေသည်း၌သော်လည်းကောင်း၊) အက္ခိနံ-တို့၏၊ သေတဋ္ဌာနေဝါ-ဖြူသောအရပ်၌
သော်လည်းကောင်း၊ ကရောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ပရိကမ္မံ-ကသိုဏ်း ပရိကမ်ကို၊ ကတွာ-
၍၊ ဥပ္ပန္နဇ္ဈာနသမဂ္ဂိနံ-ဖြစ်သော ဈာန်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊
ဧတံ-ဤရူပီဟူသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဋီကာ၌ ရူပီအတွက်
ရနိုင်သော အနက်တစ်မျိုး ဖွင့်၏။]

ရူပါနိ ပဿတိတိ-ကား၊ ဗဟိဒ္ဓါပိ-အပသန္တာန်၌လည်း၊ နိလကသိဏာဒိ
ရူပါနိ-နိလကသိုဏ်း အစရှိသော ရုပ်တို့တို့၊ [ရူပါနိ၌ ကသိဏဟူသော ရှေ့ပုဒ်
ကြေသည်-ဟု သိစေလို၍ “နိလာဒိကသိဏ”ဟု ထည့်၍ဖွင့်၏။] ဈာနစက္ခုနာ-
ဈာန်စက္ခုဖြင့်၊ ပဿတိ-ရှု၏၊ ဣမိနာ-ဤရူပီရူပါနိ ပဿတိ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊
အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါဝတ္ထုကေသု- အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓဟူသော တည်ရာအာရုံရှိကုန်သော၊
ကသိဏေသု-တို့၌၊ ဈာနပဋိလာဘော-ဈာန်ကို ရခြင်းကို၊ ဒဿိတော-ပြတော်မူအပ်
ပြီ၊ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီတိ-ကား၊ အဇ္ဈတ္တံ-၌၊ န ရူပ သညီ-ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သော
သညာမရှိသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကေသာဒိသု-ဆံပင်အစရှိသော ရုပ်ကို၌၊ အနုပ္ပါဒိတ
ရူပါဝစရဇ္ဈာနော-ဖြစ်စေအပ်သော ရူပါဝစရဈာန်ရှိသူ မဟုတ်သည်၊ ဝါ-မဖြစ်စေအပ်
သော ရူပါဝစရဈာန်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ-ရူပါနိ ပဿတိ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊
ဣမိနာ-ဤအဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ အစရှိသောပါဌ်ဖြင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ ပရိကမ္မံ-ကို၊
ကတွာ-၍၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌ပင်၊ ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနတာ-ရအပ်သောဈာန်ရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊
ဒဿိတော-ပြတော်မူအပ်ပြီ။

နရူပသညီ။ ။ရူပေ+သညာ ရူပညာ၊ သညာကို ပဓာနပြု၍ဆိုသည်၊ ဆံပင် စသည်
တို့၌ဖြစ်သော သညာပြဋ္ဌာန်းသော ရူပဈာန်ကိုယူပါ၊ ရူပညာ အဿ အတ္ထိတိရူပသညီ၊
“န+ရူပသညီ-ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သော သညာရှိသူမဟုတ်သည်” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း
အဓိပ္ပာယ်မှာ “ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်စေအပ်သော ရူပဈာန်မရှိသူ”ဟုဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ကေသာဒိသု
အနုပ္ပါဒိတရူပါဝစရဇ္ဈာနော တိ အတ္ထော” ဟု မိန့်သည်။

သုဘန္တိ ဣမိနာ-သုဘဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ သုဝိသုဒ္ဓေသု-အလွန် အထူး သဖြင့် စင်ကြယ်ကုန်သော၊ နိလာဒီသု-နိလအစရှိကုန်သော၊ ဝဏ္ဏကသိဏေသု-တို့၌၊ ဈာနာနိ-တို့ကို၊ ဒဿိတာနိ-ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို “သုဘန္တိ ဝိဝိဇ္ဇေဝကာမေဟိ” အစရှိသော တတိယဝိမောက္ခ၌၊ (စောဒနာသောဓနာနယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ [ရှေးနိဿယဝယ် “တတ္ထ-ထို ဝဏ္ဏကသိုဏ်း၌ဖြစ်သော ဈာန်တို့၌”ဟုပေး၏။] အန္တောအပ္ပနာယံ-အပ္ပနာ၏ အတွင်း၌၊ သုဘန္တိ၊ သုဘံ ဟူ၍၊ ဝါ-တင့်တယ်ပါပေစွ ဟူ၍၊ အာဘောဂေါ-နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ကိဉ္ဇာပိနတ္ထိ-အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ ယော-အကြင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုဝိသုဒ္ဓံ-အလွန် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော၊ သုဘကသိဏံ-တင့်တယ်သောကသိုဏ်းကို၊ အာရမဏံ ကတွာ-၍၊ ဝိဟရတိ-နေ၏၊ သော-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယသ္မာ၊ သုဘန္တိ-ဟူ၍၊ (အဓိမုတ္တော-နှလုံးသွင်း၍) ကာမေဟိ-တို့မှ၊ ဝိဝိဇ္ဇေဝ-၍သာလျှင်၊ ပေ၊ ပဌမံဈာန်-သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ ဝိဟရတိ၊ တထာ-ထိုအတူ (သုဘဟု နှလုံးသွင်း၍) ဒုတိယာဒိနိ-ဒုတိယအစရှိသောဈာန်တို့သို့၊ (ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ)၊ တသ္မာ၊ ဧဝံ-ဤသို့ သုဘန္တိ ဝိဝိဇ္ဇေဝကာမေဟိ အစရှိသည်ဟူ၍၊ ဒေသနာ-ကို၊ ကတာ-ပြီ၊ [ပါဠိတော်ဝယ် “ဝိမောက္ခ အခန်းကို”ကြည့်ပါ။]

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ (ပါဠိတော်အသွားတစ်မျိုးကို ဝါဒန္တ ရဟုဆိုသည်၊) ပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ္ဂေ-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်၌၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်၊ သုဘန္တေဝ-သုဘဟူ၍သာ၊ အဓိမုတ္တော-လွန်လွန်ကဲကဲ သက်ဝင်သည်၊ ဝါ-နှလုံး သွင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ သုဘဟု လွန်လွန်ကဲကဲ နှလုံးသွင်း ခြင်းကြောင့်၊ ဝိမောက္ခော-ဆန့်ကျင်ဘက် နိဝရဏစသည်တို့မှ လွတ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-လွတ်သောဈာန်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်သနည်း၊) ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ မေတ္တာသဟဂတေန-မေတ္တာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ စေတသာ-ဖြင့်၊

ကထံ၊ပေ၊ဝိမောက္ခော။ ။ဤပါဠိသည် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ဝိမောက္ခကထာ အတိုင်းပင်တည်း။ ထို၌ အခြားဝိမောက္ခများနှင့်တကွ “ဣပိ ဣပါနိ ပဿတိတိ ဝိမောက္ခော၊ အဇ္ဈတ္တံအရူပသညိ ဗဟိဒ္ဓါ ဣပါနိ ပဿတိတိ ဝိမောက္ခော၊ သုဘန္တော အဓိမုတ္တော ဟောတိတိ ဝိမောက္ခော”ဟု ဝိမောက္ခ ၃-မျိုးကို အကျဉ်းပြပြီး၍ တို့ ၃-မျိုးကို အသီးအသီး အကျယ်ပြရာ၌ “ကထံ”ဟု စချီပြသည်။ ထိုကထံ၏စပ်ပုဒ်မှာ “ဝိမောက္ခော (ဟောတိ)”တည်း။ ဆိုလိုရင်းကား-“အာရုံတစ်ခုကို သုဘဟု ရှုနေလျှင် သာယာနှစ်သက်တတ်၏၊ ဤနေရာ၌ကားသုဘဟုရှုပါလျက် အဘယ်နည်းဖြင့် ဝိမောက္ခ (ဆန့်ကျင်ဘက် နိဝရဏတို့မှ လွတ်ခြင်း၊ လွတ်သောဈာန်) ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း”ဟု မေးလိုရင်းဖြစ်သည်။ [ရှေးနိဿယ၌ကား “အဓိမုတ္တော-နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ဟောတိ” စသည်ဖြင့် ပေးလေသည်။ “အဓိမုတ္တော ဟောတိ”၏ ပကတိကတ္တားမှာ ဘိက္ခုဖြစ်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။]

ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ဒိသံ-အရပ်ကို၊ ဝါ-အရပ်၌နေသော သတ္တပါအပေါင်းကို၊ (ဖရိတ္တာ-၍)၊ ပေ၊ ဝိဟရတိ၊ မေတ္တာယ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ-ပွားစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ အပ္ပဋိကူလာ-စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် မဟုတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကရုဏာသဟဂတေန၊ ပေ၊ မုဒိတာ သဟဂတေန၊ ပေ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတေန-သော၊ စေတသာ-ဖြင့်၊ ဧကံ၊ ဒိသံ-ကို၊ ပေ၊ ဝိဟရတိ၊ ဥပေက္ခာယ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ-ကြောင့်၊ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ သုဘန္တေဝ-သာ၊ အဓိမုတ္တာ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ သုဘဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ ဝိမောက္ခော-ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏတို့မှ လွတ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏတို့မှ လွတ်သောဈာန်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ထိုသို့ပင် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဣဓ-ဤအဋ္ဌကထာ၌၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဤအဘိဓမ္မာ၌”ဟုစွဲ၏၊] ဥပရိ-၌၊ ပါဠိယံယေဝ-၌ပင်၊ ဗြဟ္မာဝိဟာရာနံ-တို့၏၊ အာဂတတ္တာ-တိုက်ရိုက်လာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ နယံ-ထိုပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်နည်းကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပယ်၍၊ သုနီလက၊ ပေ၊ ဩဒါတဝသေနေဝ-အလွန်ညိုသော အာရုံ၊ အလွန်ရွှေသောအာရုံ၊ အလွန်နီသော အာရုံ၊ အလွန်ဖြူသော အာရုံ၊ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော ညိုသောအာရုံ၊ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော ရွှေသောအာရုံ၊ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော နီသောအာရုံ၊ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော ဖြူသောအာရုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်သာ၊ သုဘ ဝိမောက္ခော-သုဘဝိမောက္ခကို၊ အနညာတော-ခွင့်ပြုအပ်ပြီ၊ [“သုဝိသုဒ္ဓေသု နီလာဒိသု” စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းကိုပင် “ခွင့်ပြု”ဟုဆိုသည်။ ။] ဣတိ-ဤသို့၊ ကသိဏန္တိဝါ-ကသိဏမည်သောဈာန်သည်လည်းကောင်း၊ အဘိဘာယတနန္တိဝါ-အဘိဘာယတနမည်သောဈာန်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိမောက္ခောတိဝါ-ဝိမောက္ခမည်သောဈာန်သည်လည်းကောင်း၊ ရူပါဝစရဇ္ဈာနမေဝ-ရူပါဝစရ ဈာန်ချည်းသာ၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုရူပါဝစရဈာန်ကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ဝါ-သည်၊ (ကသိဏနာမစသည်၌စပ်၊) အာရမဏဿ-၏၊ သလလဋ္ဌေန-အလုံးစုံဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ကသိဏနာမ၊ ကသိဏမည်၏၊ အာရမဏံ-ကို၊ အဘိဘဝနဋ္ဌေန-လွမ်းမိုးခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အဘိဘာယတနနာမ-မည်၏၊ အာရမဏေ-၌၊ အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန-လွန်လွန်ကဲကဲသက်ဝင်ခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စနိကဓမ္မဟိ-တို့မှ၊ ဝိမုစ္စနဋ္ဌေန-အထူးအား ဖြင့် လွတ်ခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိမောက္ခော နာမ-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။

တတ္ထ-ထို ၃-မျိုးသောဒေသနာတို့တွင်၊ ကသိဏဒေသနာ-ကသိဏဒေသနာ
တော်ကို၊ အဘိဓမ္မဝသေန-အဘိဓမ္မာနည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊)
ဣတရာပန-ကသိဏဒေသနာမှ တစ်ပါးသော အဘိဘယတနဒေသနာ၊ ဝိမောက္ခ
ဒေသနာတို့ကိုကား၊ သုတ္တန္တဒေသနာဝသေန-သုတ္တန်ဒေသနာ နည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
ဝုတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-
ဤဝိမောက္ခကထာ၌၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဧကေနသ္မိ-သော၊
ဝိမောက္ခေ-၌၊ ပထဝိကသိဏဝိယ-၌ကဲ့သို့၊ ပဉ္စဝိသတိ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ (နဝကာ-
တို့သည်၊ ဟောန္တိ)၊ ဣတိကတွာ-ဤသို့ပြု၍၊ ဝါ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ပဉ္စသတ္တဝိ-
ဂုဗ္ဗ-ပါးသော၊ နဝကာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏။ ။ဝိမောက္ခကထာ-သည်၊
နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ အဖွင့်

ဣဒါနိ-ဝိမောက္ခဈာန်ကိုပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ မေတ္တာဒိဗြဟ္မဝိဟာရ
ဝသေန-မေတ္တာ အစရှိသော ဗြဟ္မဝိဟာရတို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်သော၊
ရူပါဝစရကုသလံ-ကို၊ ဒသေတံ၊ပေ၊အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ
အစရှိသော စကားရပ်၌၊ မေတ္တာသဟဂတန္တိ-ကား၊ မေတ္တာယ-မေတ္တာနှင့်၊ သမန္နာ
ဂတံ-ပြည့်စုံသော၊ (ဈာန်၌စပ်၊) [သဟဂတ၏ “အာရမဏ” အစရှိသော
အနက်များစွာတို့တွင် “သမန္နာဂတ သဟဂတ”အနက်ကိုဖွင့်သည်၊] ပရတော-
နောက်၌၊ ကရုဏာသဟဂတာဒိသုပိ-ကရုဏာသဟဂတံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊
ဧသေဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ ဧသ-ဤယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယေန ဝိဓာနေန-အကြင်
အစီအရင်ဖြင့်၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်သည်၊ ဟုတွာ၊ မေတ္တာဒိသဟဂတာနိ-မေတ္တာ
အစရှိသည်တို့နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ဈာနာနိ-တို့ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရတိ-

အဘိဓမ္မဝသေန။ ။ “ဣတိ ကသိဏန္တိဝါ၊ပေ၊ ရူပါဝစရဇ္ဈာနမေဝ” ဟူသော စကားအရ
ကသိုဏ်းတို့ကို ဈာန်အမည်ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းသည် အဘိဓမ္မာဒေသနာနည်းတည်း၊ အဘိဓမ္မာ၌
“ပဌမ ဈာန် ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ပထဝိကသိဏံ (ပထဝိကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော)” ဟု
“ကသိဏံနှင့် ဈာန်ကို အရတူဟောတော်မူသည်” ဟူ၍၊ [သုတ္တန်ဒေသနာတော် နည်းအားဖြင့်ကား
ကသိုဏ်းတို့ကို အာရုံအဖြစ်ဖြင့်သာ ဟောတော်မူ၏၊ “ပထဝိကသိဏံ ဧကော သဉ္ဇာနာတိ-
-အချို့ကား ပထဝိကသိုဏ်းအာရုံကို ကောင်းစွာသိ၏” စသည်ဖြင့် ဒီဃနိကာယ်-ပါထိကဝဂ်၊
ဒသုတ္တရ၌လည်းကောင်း၊ ဒသကအင်္ဂုတ္တိုရ် မဟာဝဂ်-ကသိဏသုတ်၌လည်းကောင်း လာသော
ပါဠိတော်တည်း၊] ဤသို့ ကသိဏအတွက် “အဘိဓမ္မာဟောနည်း၊ သုတ္တန်ဟောနည်း”ဟု ၂-
မျိုးရှိသာကြောင့် “အဘိဓမ္မဝသေန”ဟု ဝိသေသနပြုရသည်။

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၄၁

နေနိုင်၏။ မေတ္တာဒီနံ-တို့၏။ တံ ဘာဝနာဝိဇာနံ-ထိုဘာဝနာ အစီအရင်ကို၊ သမ္ပ-
အလုံးစုံကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ (မယာ) ဝိတ္တာရိတမေဝ-ချဲ့အပ်ပြီးသည်သာ၊ အဝသေ
သာယ-ဘာဝနာဝိဇာနမှ ကြွင်းသော၊ ပါဠိယာ-ပါဠိတော်၏၊ အတ္ထော-ကို၊ ပထဝီ
ကသိဏေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ဟံ-စိုးစဉ်အနည်းငယ် အထူးကား၊ ကေဝလံ-နဝကနှင့်မဖက်သက်သက်၊
ပထဝီကသိဏေ-၌၊ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ နဝကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣဓ-ဤ
ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ၌၊ ပုရိမာသု-ရှေ့ဖြစ်ကုန်သော၊ တိသု-၃-ပါးကုန်သော မေတ္တာ
ကရဏာ မုဒိတာတို့၌၊ တိက စတုတ္ထဇ္ဈာနဝသေန-တိကဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်တို့၏
အဖြစ်ဖြင့်၊ [အချို့စာ၌ “ဈာနိက”ဟုရှိ၏၊ မကောင်း၊] ပဉ္စဝိသတိ-သော၊
သတ္တကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဥပေက္ခာယ-ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရ၌၊ စတုတ္ထဈာန်
ဝသေန-စတုတ္ထဈာန်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ [ဤနေရာ၌ “ဈာန”ဟုရှိ၏၊ ကောင်းသည်၊]
ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ ဧကကာ-ဧကကတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ စ-ဆက်၊ ကရဏာ
မုဒိတာသု-တို့၌၊ ဆန္ဒာဒီဟိ-ဆန္ဒ အစရှိကုန်သော၊ [အာဒိဖြင့် “အဓိမောက္ခ၊
မနသိကာရ၊ တတြမဇ္ဈတ္တတာ”တို့ကိုယူ။] စတုဟိ-၄-ပါးကုန်သော ယေဝါပနက
တရားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တက္ခ၊ ကရဏာ-ကရဏာလည်းကောင်း၊ မုဒိတာ-လည်းကောင်း၊
ဣတိ-သို့၊ ဣမေပိ ယေဝါပနကာ-ဤယေဝါပနကတရားတို့ကိုလည်း၊ လတ္တန္တိ-
နံ၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ [ထူးပုံကျန်သေး၏-ဟုလို၊] ဧတ္ထ-ဤဗြဟ္မဝိဟာရ
တို့၌၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်၊) ဒုက္ခပုဋိပဒါဒိဘာဝေါ-ဒုက္ခပုဋိပဒ အစရှိသည်တို့၏
အဖြစ်ကို၊ တာဝ-ကရဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာယ)၊
မေတ္တာယ-မေတ္တာ၌၊ ဗျာပါဒဝိက္ခမ္ဘနဝသေန-ဗျာပါဒကို ပယ်ခွာနိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊
(ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ကရဏာယ-၌၊ ဝိဟိံသာဝိက္ခမ္ဘနဝသေန-ဝိဟိံသာကို ပယ်ခွာနိုင်ခြင်း၏
အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ မုဒိတာယ-၌၊ အရတိဝိက္ခမ္ဘနဝသေန-အရတိကို ပယ်ခွာ
နိုင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဥပေက္ခာယ-၌၊ ရာဂပဋိယ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန-
ရာဂပဋိယတို့ကို ပယ်ခွာနိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [နောက်၌
“ပဋိဃာနသယ ဂူပသမနှင့် ဤ၌ ရာဂပဋိယဝိက္ခမ္ဘနသည် သဘောတူ၏။] ပန-
ကား၊ ပရိတ္တာရမဏတာ-ပရိတ္တာမဏ၏ အဖြစ်သည်၊ န ဗဟုသတ္တာရမဏဝသေန-
မများသော သတ္တဝါဟူသော အာရုံ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဟောတိ)-[“နဗဟု”နေရာ၌
“အဗဟု”ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။] အပ္ပမာဏာရမဏတာ-အပ္ပမာဏာရ
မဏ၏အဖြစ်သည်၊ ဗဟုသတ္တာရမဏဝသေန-များသောသတ္တဝါဟူသော အာရုံ၏
အစွမ်းဖြင့်၊ ဟောတိ၊ ဣတိအယံ-ပြီးကား၊ ဝိသေသော-ကသိုဏ်းမှ အထူးတည်း၊
[“ကေဝလံ ဟိ ပထဝီကသိဏေ” စသော စကားကို “ဣတိအယံ” ဖြင့် ပြန်ညွှန်း

၄၂၂

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ

သည်။] သေသံ-ကြွင်းသောအစီအရင်ကို၊ တာဒိသမေဝ-ထို ပထဝီကသိုဏ်း၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်ကဲ့သို့ ရှိအပ်သည်သာ။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တာဝ-ပကိဏ္ဍကကထာမှ ရှေးဦးစွာ၊ ပါဠိဝသေနေဝ- ပါဠိတော်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ (ဝိဒိတွာ၌စပ်၊) [ဗြဟ္မတ္ထမေန-ဗြဟ္မာတို့ထက် မြတ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝါ-မြတ်သောဗြဟ္မာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကထိတေ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဣမေ ဗြဟ္မဝိဟာရေ- ဤဗြဟ္မဝိဟာရတို့ကို၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အနက်အစဉ်ဖြင့်၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ကား ဘာဝနာအစဉ်ပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ဘာဝနာအစဉ်ကိုလည်း ပြန်ညွှန်းသည်။] ဝိဒိတွာ-သိပြီး၍၊ ဘိယျေ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းထက် အလွန်၊ ဧတေသု-ဤဗြဟ္မ ဝိဟာရတို့၌၊ အယံ ပကိဏ္ဍကကထာပိ-ဤကျယ်ပြန့်သောစကားရပ်ကိုလည်း၊ ဝိညေယျာ-သိထိုက်သေး၏၊ [အချို့စာ၌ “ဧတေသံအယံ” ဟုရှိ၏၊ အရိယာဂါထာဖြစ်၍ “ဧတေသု” ဟုရှိမှ ၃-ဂိုဏ်း၌ ယတိပြတ်သည်။]

ဗြဟ္မတ္ထမေန။ ။ဗြဟ္မတ္ထမေနာဘိ ဧတ္ထ သမ္မုတိဗြဟ္မာနော ဥပပတ္တိဗြဟ္မာနော ဝိသုဒ္ဓိ ဗြဟ္မာနောဘိ တိဝိဓာ ဗြဟ္မာနာ၊ “ပရိဗ္ဗေ မဟာဗြဟ္မေ” စသည်ဖြင့် ပုဏ္ဏားတို့ကို “ဗြဟ္မာ” ဟု ခေါ်ရာ၌ သမ္မုတိဗြဟ္မာတည်း။ ဗြဟ္မာပြည်၌ ဗြဟ္မာတို့သည် ဥပပတ္တိ (ပဋိသန္ဓေသားဖြင့် ဖြစ်သော) ဗြဟ္မာတည်း။ ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ” ၌ ဗြဟ္မသဒ္ဓါသည် အရိယဓမ္မကိုဟော၏၊ ထိုအရိယဓမ္မကြောင့်ဖြစ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ဟူသမျှသည် အရိယဗြဟ္မာတည်း။ ထိုဗြဟ္မာတို့ထက် မြတ်တော်မူသောကြောင့် “ဗြဟ္မာနံ+ဥတ္တမော” အရ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဗြဟ္မတ္ထမ မည်တော်မူ၏၊ တစ်နည်း “ဗြဟ္မာစ+သော+ဥတ္တမော”အရ ဗြဟ္မတ္ထမမည်တော် မူ၏။-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ။ [ဤဝိဂ္ဂဟ ၂-မျိုး၏ အရကောက်ကို ရှေးနိဿယ၌ပြထား၏၊ သတိထား၍ ရိုးရာအတိုင်း လေ့လာကြည့်ပါ။]

ပကိဏ္ဍက ကထာပိ။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဤဂါထာမရောက်မီ ရှေ့ဝယ် ဗြဟ္မဝိဟာရ အားလုံးနှင့်မဆိုင်ဘဲ မေတ္တာနှင့်သာ ဆိုင်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်၊ ကရုဏာ စသည်တစ်ပါးစီနှင့် သာဆိုင်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်များကို အကျယ်ပြခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ယခုပြလတ္တံ့သော စကားသည် ထိုကဲ့သို့ အသာဓာရဏအနက်ကိုမယူဘဲ ဝစနတ္တကိုပြလျှင် မေတ္တာ ကရုဏာ စသော ၄-ပါး လုံးအတွက်၊ လက္ခဏာစသည် ကိုပြလျှင်လည်း ၄-ပါးလုံးအတွက် ကျယ်ပြန့်သော အနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုယူ၍ ဖြစ်စေအပ်သောစကားဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ပကိဏ္ဍကကထာ”ဟု ဆိုသည်၊ “၄ ပါးလုံးအတွက် ကျယ်ပြန့်သော အနက်ပြစကား” ဟူလို။

မဟာဋီကာ။ ။ပုဗ္ဗေဝိယ အသာဓာရဏံ တံတံ ဗြဟ္မဝိဟာရ ပတိနိယတမေဝ (ထိုထိုဗြဟ္မဝိဟာရ၏ အသီးအသီး သတ်မှတ်အပ်ပြီးသောဖြစ်သော) အတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွာ သာဓာရဏဘာဝတော တတ္ထ တတ္ထ (ထိုထိုမေတ္တာ စသည်၌) ပကိဏ္ဍံ ဝိသဋ္ဌံ အတ္ထံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တိတာ ပကိဏ္ဍကထာပိ ဝိဇာနိတဗ္ဗာ။ [ပကိဏ္ဍကသဒ္ဓါသည် ဤနေရာ၌ ဝိသဋ္ဌံ (အကျယ်အပြန့်) အနက်ဟောတည်း။]

ဟိ-ရဲ့၊ ဧတာသု မေတ္တာပေ၊ ဥပေက္ခာသု-တို့၌၊ တာဝ-လက္ခဏာစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ အတ္တတော-ဝစနတ္တအားဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [ဤသို့ ယောနောထည့်သည်၊ ရှေးနိဿယ၌ကား၊ “ပကိဏ္ဍကကထာဝိညေယျာ” ဟု ထည့်၏၊ အတ္တတော တစ်ခုတည်းဖြင့် ပကိဏ္ဍကမဟုတ်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။] (ယာ ဓမ္မဇာတိ) မိစ္ဆတိ-ချစ်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာဓမ္မဇာတိ) မေတ္တာ-မေတ္တာမည်၏၊ သိနိယုတိ-ချစ်တတ်၏၊ ဣတိအတ္တော၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ) မိတ္တေ-မိတ်ဆွေ၌၊ ဘဝါ-ဖြစ်သည်တည်း၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ သာဓမ္မဇာတိ မေတ္တာ)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧသာ (ပဝတ္တိ)-ဤချစ်ခင်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ မိတ္တဿ-မိတ်ဆွေ၏၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိပိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊ မေတ္တာ မည်၏။ [“မိတ္တဿဝါသောပဝတ္တိပိ” ဟု ဝါလည်းပါ၊ ပိလည်းပါခြင်းကား စာသွားရိုးရာမကျ၊ ပိပါလျှင် ဝါမပါသင့်။]

မိစ္ဆတိ။ “မိဒ-သိနေဟေ” ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းနှင့်အညီ သိနေဟအနက်ဟော မိဒဓာတ်ကို ဒိဝါဒိဂိုဏ်းဟု ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ ဆိုသောကြောင့် “မိစ္ဆတိ” ဟုရှိသင့်၏၊ စာအုပ်များ၌ ဝုဒ္ဓိရောက်၍ “မေဇ္ဇတိ” ဟုတွေ့ရသည်၊ ဒိဝါဒိဂိုဏ်း သိနိယုဓာတ်လည်း “ပိတိ-ချစ်နှစ်သက်ခြင်း” အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဝါဒိယပစ္စည်းဖြင့် “သိနိယုတိ” ဟု ပါ၌မှန်ရှိသင့်၏၊ အချို့ စာအုပ်များ၌ “သိနေဟတိတိ သတ္တော” ဟု တွေ့ရ၏၊ စဉ်းစားပါ၊ မေတ္တာ၌ကား မိဒဓာတ်(တ) ပစ္စည်း၊ မိဒ် “ဣ” ကို ဧဝုဒ္ဓိပြုပြီးလျှင်၊ “အာ” ပစ္စည်းသက်၍ “မေတ္တာ” ဟု ဖြစ်၏။

မေးဖွယ်။ “သိနိယုတိ” အရ ချစ်ခြင်းဟူသော သိနေဟသည် တဏှာ သဘောလည်း ရှိသည်မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်သိနေဟကို ယူရပါမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား- သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ဗျာပါဒ (ဒေါသ) ဖြစ်ခြင်းဟူသော အစေး မစပ်ခြောက်ကပ်ကပ်သဘော၏ ဆန့်ကျင်တက်ဖြစ်၍ (ဉာဏ်ရှေ့သွားရှိသော) သတ္တဝါတို့၏ စီးပွားကို လိုလားသော အခြင်း အရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သိနေဟ(အချစ်) ကို ဤမေတ္တာအရာ၌ ယူရသည်၊ တဏှာ၏အစွမ်းဖြင့် ချစ်ခြင်းကို မယူရ။ [သတ္တေသု ဗျာပဇ္ဇနဝသေန လူခဘာဝဿ ပဋိပက္ခဘူတံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဟိတာကာရပ္ပဝတ္တိဝသေန သိနေဟနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ န တဏှာယနဝသေန၊ တံ ဟိ မောဟပုဗ္ဗင်္ဂမံ လုတ္တနသဘာဝံ၊ ဣဒံ ပန အဒဿနသဘာဝံ အလောဘသမ္ပယုတ္တံ၊-ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ။]

မိတ္တေဘဝါ။ “ဤနည်း၌ “မိစ္ဆတိတိ မိတ္တေ” ဟု ပြု၍၊ မိတ်ဆွေဟု ခေါ်အပ်သော ခန္ဓာအစဉ်ကို အရကောက်ပါ၊ ထို့နောက် “မိတ္တေ+ဘဝါ မေတ္တာ” ဟု ဘဝအနက်၌လည်းကောင်း၊ “မိတ္တဿ+ဧသာ မေတ္တာ” ဟု ဣဒံအနက်၌လည်းကောင်း “ဏ” ပစ္စည်း၊ အာ ပစ္စည်းဖြင့် “မေတ္တာ” ဟု ပြီးရသည်။

ဆက်ဦးအံ-မိတ်ဆွေဟုခေါ်အပ်သောခန္ဓာအစဉ်သည် အစဉ်အတိုင်းဖြစ်၍နေစဉ် တစ်ရံ တစ်ခါ မေတ္တာသည် ထိုခန္ဓာအစဉ်၌ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် “မိတ္တေ+ဘဝါ-မိတ်ဆွေ (မိတ်ဆွေဟု ခေါ်အပ်သော ခန္ဓာအစဉ်၌ ဖြစ်သော (ပါဝင်သော) တရား” ဟုဆိုရသည်၊ (တစ်နည်း) မိတ်ဆွေကို

(ယာ ဓမ္မဇာတိ) ပရဒုက္ခေ-သုတစ်ပါး၏ ဒုက္ခသည်။ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ သာဓူနံ-ကရုဏာရှင်၊ သူတော်စင်တို့၏၊ ဟဒယကမ္မနံ-စိတ်နှလုံး၏ တုန်လှုပ်ခြင်းကို၊ (စိတ်နှလုံးကိုတုန်လှုပ်အောင်) ကရောတိ-ပြုတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ ဓမ္မဇာတိ) ကရုဏာ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပရဒုက္ခေ-သုတစ်ပါး၏ ဒုက္ခကို၊ ကိဏာတိ ဟိသတိ-ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဝိနာသေတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ၊ ကရုဏာ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒုက္ခိတေသု-ဒုက္ခိတသတ္တဝါတို့၌၊ ဖရဏဝသေန-ဖြန့်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကိရိယတိ ပသာရိယတိ-ဖြန့်အပ်၏၊ ဣတိ၊ ကရုဏာ-မည်၏။

တာယ-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ တံသမင်္ဂီနော-ထိုမုဒိတာနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ထိုတရားနှင့်ပြည့်စုံသော သဟဇာတ်တရားတို့သည်) မောဒန္တိ-ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏၊ (ဣတိ မုဒိတာ-မည်၏) ဝါ-တစ်နည်း၊ သယံ-မိမိဟူသော

အာရုံပြု၍ဖြစ်သောကြောင့် “မိတ္တေ+ဘဝါ-မိတ်ဆွေအပေါ်၌ အာရုံပြု၍ဖြစ်သောတရား”ဟု ဆိုရသည်။ [မိစ္ဆတိတိ မိတ္တော၊ ဟိတဇ္ဈာသယော ခန္ဓာပုဗ္ဗန္ဓော (စီးပွား၌ လိုလားသော ခန္ဓာအစဉ်)၊ တပုရိယာ ပန္နတာယမိတ္တေ ဘဝါ၊ မိတ္တေဝါ အာရမဏဘူတေ ပိယပုဂ္ဂလေ ဘဝါ၊] “မိတ္တဿ+ဧသော”၌ ချစ်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကို “ဧသော ပဝတ္တိ”ဟုဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် “ဧသော ပဝတ္တိ မဇ္ဇနဝသေ နေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ”ဟု မဟာဋီကာ ဖွင့်သည်။

ကရုဏာ။ ။ယခုမျက်မြင်မှာပင် ဆင်းရဲသူကိုမြင်သောအခါ ကိုယ်ချင်းစာ တတ်သော သူတော်စင်တို့၏စိတ်သည် တုန်လှုပ်တတ်၏။ “တုန်လှုပ်” ဆိုသည်ကား ထိုဆင်းရဲမှုကို ပယ်ရှားလို (မဆင်းရဲအောင်ပြုလို) သည်ဖြစ်၍ သူ၏ဆင်းရဲခြင်းကို မိမိကပါ မခံနိုင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် စိတ်၏ တစ်မျိုးတစ်ဖုံဖြစ်ခြင်းတည်း။ [ကမ္မနန္တိစ ပရေသံ ဒုက္ခံ ဒိတွာ တဿ အပနေတုကာမဿ အသဟနာကာရေန စိတ္တဿ အညထတ္တံ၊ တယိဒံ သပ္ပုရိသာနံ ယေဝ ဟောတိတိ သာဓူနန္တိ၊-မဟာ ဋီကာ၊...ကရုဏာ၏ ရုပ်ပြီးပုံကို ပါရာမီကဏ်ဘာသာဋီကာ ပဏာမဂါထာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ကိဏာတိဝါ။ ။သွာဒိဂိုဏ်း ကိဇာတ်သည် ဝေ (ဟိသန) အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ဟိသတိ”ဟု ဇာတ်နက်ကိုဖွင့်သည်။ “သုတစ်ပါး၏ဆင်းရဲကို ညှဉ်းဆဲခြင်း” ဟူသည် “ထိုဆင်းရဲကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းတည်း” ဟု သိစေလို၍ “ဝိနာသေတိ”ဟုဖွင့်သည်။ [ဝိနာသေတိတိ အဒဿနံ ဂမေတိ-မမြင်ရခြင်းသို့ ရောက်စေ၏၊ “အပနေတိတိ အတ္ထော-ဖယ်ရှား၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။-မဟာဋီကာ။]

ကိရိယတိ။ ။ကိရဇာတ်သည် ဝိက္ခေပ၊ ဝိကိရဏအနက်ကိုဟော၏၊ ဤ၌ ဝိကိရဏအနက်ဟုသိစေလို၍ “ပသာရိယတိ”ဟု ဖွင့်သည်။ “ဖြန့်” ဟူသည် ထိုဒုက္ခိတ သတ္တဝါ ကို အာရုံပြုခြင်းတည်း။ “အာရုံပြု”ဟူသည်လည်း၊ ဒုက္ခကို ပယ်ရှားလိုသောအားဖြင့် အာရုံပြုခြင်းတည်း။ [ဖရဏဝသေနာတိ-ဖုသနဝသေန (ထိရောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်)၊ အာရမဏကရဏ ဝသေနာတိ အတ္ထော၊ အာရမဏကရဏဉ္စတ္ထ ဒုက္ခိတေသု ဒုက္ခာပနယနာ ကာရေနေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မဟာဋီကာ။]

မုဒိတာကိုယ်တိုင်၊ မောဒတိ-ဝမ်းမြောက်တတ်၏၊ (ဣတိ မုဒိတာ)၊ ပါ-တစ်နည်း၊ တံ-ထိုသဘောတရားသည်၊ မောဒနမတ္တမေဝ-ဝမ်းမြောက်ခြင်းမျှသာတည်း၊ ဣတိ မုဒိတာ။ [“မောဒနမတ္တမေဝ”၌ ဧဝံဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ကတ္တုသတ္တိ၊ ကရုဏာသတ္တိကို ကန့်သည်၊ ပရမတ္ထထုံးစံအထိုင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းကြိယာသာရှိ၏၊ ဝမ်းမြောက်တတ်သော ကတ္တား၊ ဝမ်းမြောက်ကြောင်း ကရိုဏ်းမရှိ-ဟူလို။] (ယာ ဓမ္မဇာတိ) အဝေရာ-ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ၊ ရန်မရှိကြကုန်သည်၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း၊ ဣတိ အာဒိ ဗျာပါရပ္ပဟာနေန-ဤသို့ အစရှိသော ဗျာပါရကိုပယ်ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈတ္တဘာဝပဂမနေနစ-လျစ်လျူရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [အသင့်အားဖြင့် ရှုပ်ကို ဝိသေသနပြုသည်၊] ဥပေက္ခာတိ-အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်၏၊ ဣတိ၊ (သာ ဓမ္မဇာတိ) ဥပေက္ခာ-မည်၏။

ပန-ကား၊ (ဝစနတ္ထမှ တစ်ပါး၊ လက္ခဏာဒုတ္တကား၊) လက္ခဏာဒိတော-လက္ခဏာအစရှိသော အနက်အားဖြင့်၊ (ဝိနစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဧတ္ထ-ဤမေတ္တာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ မေတ္တာ-သည်၊ ဟိတာကာရပ္ပဝတ္တိလက္ခဏာ-အစီးအပွားကို လိုလားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ [ဟိတဖြင့် “ဟိတကာမ” တိုင်အောင်ယူ၊ သို့မဟုတ် “ကာမ” အကြေကြံ။] ဟိတူပ သံဟာရရသာ-အစီးအပွားကို ဆောင်ရွက်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ အာယာတဝိနယ ပစ္စုပ္ပန်နာ-ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏၊ သတ္တာနံ-တို့၏၊ မနာပဘာဝဒဿန ပဒဋ္ဌာနာ-မြတ်နိုးဖွယ်တို့၏အဖြစ်ကို ရှုခြင်းလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏၊ ဗျာပါဒုပသမော-သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ဒေါသဗျာပါဒ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်၊ ဧတိဿာ-ဤမေတ္တာ၏၊ သမ္ပတ္တိ-ပြည့်စုံခြင်းတည်း၊ သိနေဟသမ္ဘဝေါ-ချစ်ခြင်းတဏှာ၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝိပတ္တိ-ပျက်စီးခြင်းတည်း၊ [မေတ္တာမုခေန ရာဂေါ ဝဇ္ဇေတိ-မေတ္တာကို ရှေ့ထား၍ ရာဂသည် လှည့်ပတ်တတ်၏။]

ကရုဏာ-သည်၊ ဒုက္ခပနယနာကာရပ္ပဝတ္တိလက္ခဏာ-သူတစ်ပါးဒုက္ခကို ပယ်ရှားလိုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ပရဒုက္ခာသဟနရသာ-သူတစ်ပါး၌ ဒုက္ခဖြစ်သော် သည်းမခံနိုင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ အဝိဟိသာပစ္စုပ္ပန်နာ-ဝိဟိသာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏၊ ဒုက္ခာဘိဘူတာနံ-ဒုက္ခသည် လွှမ်းမိုးအပ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့၏၊ အနာထဘာဝဒဿနပဒဋ္ဌာနာ-ကိုးကွယ်ရာမဲ့ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ရှုခြင်းလျှင် နီးသောအကြောင်း ရှိ၏၊ ဝိဟိသုပသမော-သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ညည်းဆဲတတ်သော ဒေါသ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်၊ တဿာ-ထိုကရုဏာ၏၊ သမ္ပတ္တိ-တည်း၊ သောကသမ္ဘဝေါ-သတ္တဝါတို့၏ ဆင်းရဲခြင်းကြောင့် သောက၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊

၄၆

အဋ္ဌသာလိနိအဋ္ဌကထာ

[ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ

ဝိပတ္တိ-တည်း။ [ကရုဏာမုခေန သောကော ဝဇ္ဇေတိ-ကရုဏာကို ရှေ့ထားလျက် သောကသည် လှည့်စားတတ်၏။]

မုဒိတာ-သည်၊ သတ္တေသု-သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ ပမောဒနလက္ခဏာ- ဝမ်းမြောက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ အနိဿာယနရသာ-မငြူရှုခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အရတိ ဝိဃာတ ပစ္စုပ္ပန်နာ-သူတစ်ပါးစည်းစိမ်၌ မပျော်မွေ့ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တတ် သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏။ (ဝါ-ပန္န သေနာသန၊ အဓိကုသလ ဓမ္မတို့၌ မမွေ့မလျော်မှုကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။) သတ္တာနံ-တို့၏။ သမ္ပတ္တိဒဿနပဒဋ္ဌာနာ-ပြည့်စုံခြင်းကို မြင်ရခြင်းလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ အရတိဝုပသမော-သူတစ်ပါး စည်းစိမ်၌ မပျော်မွေ့ခြင်း၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်၊ တဿာ-ထို မုဒိတာ၏။ သမ္ပတ္တိ-တည်း။ ပဟာသသမ္ပဝေါ-ပျော်ရွှင်ခြင်း၏ ဖြစ်ခြင်း သည်။ [မိမိဆိုင်ရာတို့ ပြည့်စုံနေခြင်းကြောင့် ပျော်ရွှင်နေခြင်းသည်။] ဝိပတ္တိ- တည်း။

ဥပေက္ခာ-သည်၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ မဇ္ဈတ္တာကာရပဝတ္တိလက္ခဏာ-အလယ် အလတ်၌ တည့်မတ်သော သဘောရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-လျစ်လျူရှုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ သတ္တေသု-တို့၌၊ သမဘာဝဒဿနရသာ-မုန်းချစ်နှစ်ဝ၊ ဘက်မကျ တ်၊ ညီမျှသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ရှုခြင်းကိစ္စရှိ၏။ [“အမုန်းဘက်လည်းမကျ၊ အချစ်ဘက် လည်း မကျ၊ အညီအမျှရှုခြင်းကိစ္စရှိသည်”ဟူလို။] ပဋိဃာနနယ ဂူပသမပစ္စုပ္ပန်နာ- မုန်းခြင်း ချစ်ခြင်း၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏။ [“အနု-လျော်စွာ+နယ-ဆွဲဆောင်တတ်သောတရား” ဟူသည် တဏှာလောဘဖြင့် ချစ်ခြင်းတည်း။] သတ္တာ-တို့သည်၊ ‘ကမ္မဿကာ-ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာရှိကုန်၏။ ဝါ-ကံသာလျှင် မှီခိုရာရှိကုန်၏။ [“ကမ္မဿကာတိ ကမ္မဿယာ”ဟု ရှေ့၌ ဖွင့်ခဲ့ သည်။] တေ-ထို ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကြသော သတ္တဝါတို့သည်၊ ကဿ- အဘယ်သူ၏။ ရုစိယာ-အလိုအားဖြင့်၊ သုခိတာဝါ-ဖြစ်သော သုခရှိသူ တို့သည် သော်လည်း၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့နည်း။ [မေတ္တာ၏ သဘောအတိုင်း ချမ်းသားအောင် မဖြစ်နိုင်-ဟူလို။] ဒုက္ခတောဝါ-မှလည်း၊ မုစ္ဆိဿန္တိ-လွတ်နိုင်ကုန်

အရတိဝိဃာတပစ္စုပ္ပန်နာ။ ။သတ္တာနံ သမ္ပတ္တိယာ၊ ပန္နသေနာသနေသု အဓိကုသလ ဓမ္မေသုစ အသဟနံ (သည်းမခံနိုင်ခြင်း) အရမဏံ (မမွေ့လျော်ခြင်း) အရတိဣစ္ဆေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ၊ တဿာ ဝိဟနနာကာရေန (ထိုအရတိကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်) ပစ္စုပ္ပန်တိ၊ တဿာဝါ ဝိဃာတံ ပစ္စုပ္ပန်ပေ တီတိ အရတိဝိဃာတ ပစ္စုပ္ပန်နာ၊-ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ မဟာနိကာ။ [ဤနေရာ၌ သမ္ပတ္တိကိုလည်းကောင်း၊ နောက်၌ ပန္နသေနာသန အဓိကုသလ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း အရတိ၏ အာရုံ အဖြစ်ဖြင့် ဤအဋ္ဌကထာ ဖွင့်လတ္တံ့။]

လတ္တံ့နည်း၊ [ကရုဏာ၏ သဘောအတိုင်းလည်း မဖြစ်နိုင်-ဟူလို။] ပတ္တသမ္ပတ္တိ
တောဝါ-ရောက်အပ်သောစည်းစိမ်မှလည်း၊ နပရိဟာယိဿန္တိ-မယုတ်လျော့ဘဲရှိကုန်
လတ္တံ့နည်း၊ [မုဒိတာ၏ သဘောအတိုင်းလည်း မဖြစ်နိုင်-ဟူလို။] ဣတိ ဧဝံ-သို့၊
ပဝတ္တ၊ပေ၊ပဒဋ္ဌာနံ-ဖြစ်သော ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာရှိသည်၏အဖြစ်ကို ရခြင်းလျှင်
နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ပဋိဃာနနယဂူပသမော-မုန်းခြင်း ချစ်ခြင်းတို့၏ ငြိမ်းအေး
ခြင်းသည်၊ ဝါ-မုန်းတတ်သော ဒေါသ၊ ချစ်တတ်သော လောဘ၏ ငြိမ်းအေးခြင်း
သည်၊ တဿာ-ထိုဥပေက္ခာ၏၊ သမ္ပတ္တိ-တည်း၊ ဂေဟသိတာယ-အိမ်၌မီသော၊
အညာဏုပေက္ခာ-၏၊ သမ္ဘဝေါ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝိပတ္တိ-တည်း။

ပန-ကား၊ (လက္ခဏာချတ္ထမှတစ်ပါး ပယောဇနတ္ထကား၊) စတုဋ္ဌံပိ-၄-ပါး
လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေသံ ဗြဟ္မဝိဟာရာနံ-ဤဗြဟ္မဝိဟာရတို့၏၊ ဝိပဿနာ
သုခဉ္စေတ-ဝိပဿနာချမ်းသာသည်လည်းကောင်း၊ ဘဝသမ္ပတ္တိစ-ဘဝ၏ ပြည့်စုံ

ဣတိ ဧဝံ ၊ သ၊ ပဒဋ္ဌာနာ။ ။ဣတိကို ဧဝံဟု ဖွင့်သည်၊ ပဝတ္တံ၌စပ်၊ ဣတိ ဧဝံတို့သည်
နိဒဿနပုဒ်တည်း၊ ထိုပုဒ်တို့ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော နိဒဿေတဗ္ဗကား “ကမ္မဿကာ သတ္တာ၊ ပေ၊
နပရိဟာယိဿန္တိ”ဟု ပြအပ်ခဲ့သော စကားရပ်တည်း၊ “ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် မေတ္တာ
ကရုဏာ မုဒိတာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ပယ်သော ကမ္မဿကာဘာ ဒဿနဖြစ်သည်” ဟူလို၊
တချို့ကား “ပြောဆိုဆုံးမ၍ မရသူကို ကမ္မဿကာ ထားလိုက်တာပဲ”ဟု ဆိုကြ၏၊ ထို
ကမ္မဿကာဒဿနမျိုးကို ဤဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရ၏ ပဒဋ္ဌာန်ဟု မဆိုလိုပါ။

အညာဏုပေက္ခာ။ ။သောမနဿဒေါမနဿရဟိတံ-သော၊ အညာဏမေဝ-
ဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟသည်ပင်၊ ဥပေက္ခာ-လျစ်လျူရှုတတ်သော သဘောတည်း၊
အညာဏုပေက္ခာ၊ ဤသို့ ဋီကာ၌ ဝိဂြိုဟ်ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာအလိုအားဖြင့် သောမနဿ
ဒေါမနဿဝေဒနာတို့နှင့် မယှဉ်ဘဲ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သော (လောဘမူစိတ် ၄၊ မောဟမူဒွေး၌
ယှဉ်သော) မောဟကိုသာ အညာဏုပေက္ခာဟု ဆိုရသည်၊ [ဧတေန (အညာဏမေဝ
အညာဏုပေက္ခာဟူသော ဤစကားဖြင့်၊ အညာဏေန သမ္ပယုတ္တာ ဥပေက္ခာဝေဒနာတိ အတ္ထံ
နိဝတ္တေတိ မောဟနှင့်ယှဉ်သော ဥပေက္ခာဝေဒနာသည် အညာဏုပေက္ခာမည်၏ဟူသော အနက်ကို
တားမြစ်သည်၊-မဝ။]

အနုဋီကာ။ ။အနုဋီကာ၌ကား “အညာဏ သမ္ပယုတ္တာပိဝါ ဥပေက္ခာဝေဒနာ
အညာဏုပေက္ခာ”ဟု မူလဋီကာမှ တစ်နည်းပြ၍ မောဟနှင့်ယှဉ်သော ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကိုပင်
အညာဏုပေက္ခာဟုဆိုပြီးလျှင် သမ္မောဟဝိနောဒနိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုဝိဘင်း ဆက္ကနိဒ္ဒေသဝတ္ထုနာထို
သာဓကပြုလေသည်၊ ဤအညာဏုပေက္ခာသည် အိမ်၌နေသူလူတို့ဝယ် ဖြစ်တတ်သောကြောင့်
“ဂေဟသိတာယ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ “ဂေဟ+သိတာ နိသိတာ ဂေဟသိတာ”ဟု ပြု။]

ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သာဓာရဏပ္ပယောဇန-ဆက်ဆံသောအကျိုးတည်း၊ ဗျာပါဒါဒိ ပဋိဃာတော-ဗျာပါဒ အစရှိသည်ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်းသည်၊ အာဝေဏိကံ-မိမိနှင့် မကင်းမူ၍ ဖြစ်သောအကျိုးတည်း၊ ဝါ-အသီးအခြားဖြစ်သော အကျိုးတည်း၊ [“န+ဝိနာ-အဝိနာ၊ အဝိနာ ပဝတ္တတိတိ အာဝေဏိကံ”ဟုပြု၊] ဟိ-ချဲ့၊ ဧတ္ထ-ဤမေတ္တာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ မေတ္တာ-သည်၊ ဗျာပါဒပဋိဃာတပ္ပယောဇနာ-ဗျာပါဒကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်းဟူသော အကျိုး၏၊ ဣတရာ-မေတ္တာမှတစ်ပါးသော ကရဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့သည်၊ ဝိဟိသာ၊ပေ၊ပယောဇနာ-ဝိဟိသာကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်း၊ အရတိကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်း၊ ရာဂကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်း ဟူသော အကျိုးရှိကုန်၏။

စ-သာဓကကား၊ နိဿရဏံ၊ပေ၊ ဥပေက္ခာစေတောဝိမုတ္တိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ သုတ္တံ-ကို၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ပိ-သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ [ရှင်သာရိပုတ္တရာက ရဟန်းများကိုခေါ်သော အာလုပ်။] ယဒိဒံ (ယာ+အယံ) မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ-အကြင် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည်၊ အတ္ထိ၊ ဧတံ-ဤမေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိသည်၊ ဗျာပါဒဿ-၏၊ နိဿရဏံ-ထွက်မြောက်ကြောင်း တည်း၊ အာဝုသော၊ ယဒိဒံ (ယာ+အယံ) ကရဏာ စေတောဝိမုတ္တိ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဧတံ-သည်၊ ဝိဟေသာယ-ညှဉ်းဆဲတတ်သော ဒေါသ၏၊ နိဿရဏံ-တည်း၊ အာဝုသော၊ ယဒိဒံ (ယာ+အယံ) မုဒိတာစေတောဝိမုတ္တိ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဧတံ-သည်၊ အရတိယာ-မဗ္ဗေ၊မလျော်ခြင်း၏၊ [သူတစ်ပါးစည်းစိမ်၌ မပျော်မွေ့ခြင်း၊ ကုသိုလ် ကောင်းမှု၌ မပျော်မွေ့ခြင်း၊ ပန္နသေနာသန၌ မဗ္ဗေလျော်ခြင်း၏၊] နိဿရဏံ-တည်း၊ အာဝုသော၊ ယဒိဒံ(ယာ+အယံ) ဥပေက္ခာစေတောဝိမုတ္တိ အတ္ထိ၊ ဧတံ-သည်၊ ရာဂဿ-၏၊ နိဿရဏံ-တည်း၊ (ဒိဃနိကာယံ ပါထိကဝဂ်၊ သင်္ဂီတိသုတ်။)

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဗြဟ္မဝိဟာရတို့တွင်၊ ဧကမေကဿ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော ဗြဟ္မဝိဟာရ၏၊ အာသန္နုရဝသေန-အနီးအဝေး၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒွေဒွေ-၂-ပါး ၂-ပါးကုန်သော၊ ပစ္စတ္တိကာ-ရန်သူတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပုရိသဿ-

သာဓာရဏပ္ပယောဇနံ။ ။ဤဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါးတွင် တစ်ပါးပါးကိုအားထုတ်လျှင် အထက်၌ ဝိပဿနာချမ်းသာကိုလည်း ရနိုင်၏၊ သုဂတိဘဝဟူသော ဘဝသမ္ပတ္တိကိုလည်းရနိုင်၏၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌ “ဝိပဿနာသုခဇ္ဇေဇ ဘဝသမ္ပတ္တိစာတိ ဧတ္ထ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရောဇာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ-သာဓာရဏအကျိုးကို ပြရာ၌ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရ-ယခုဘဝ၌ပင် ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း” ဟူသော အကျိုးကိုလည်း ပြဆိုထိုက်၏ဟု ဆိုသည်။] ဤကား ၄-ပါးလုံးနှင့်ဆိုင်သော အကျိုးတည်း။ [သုခံ သုပတိ-စသော အကျိုးများလည်း သာဓာရဏအကျိုးပင်တည်း၊ သို့သော် ရှေ့၌ ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထပ်၍ မပြတော့သတတ်။

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၄၉

၏။ သမိပစာရော-အနီး၌ လှည့်လည်သော၊ သပတ္တောဝိယ-ရန်သူကဲ့သို့၊ (တထာ-
တူ၊) မေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရဿ-၏။ ဂုဏဒဿနသဘာဂတာယ-မြတ်နိုးဖွယ်ဂုဏ်ကို
ရှုခြင်းအားဖြင့် သဘောတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ရာဂေါ-သည်၊ အာသန္နပစ္စတ္တိကော-
နီးသောရန်သူတည်း၊ သော-ထို ရာဂ တည်းဟူသော ရန်သူသည်၊ လဟုံ-လျင်စွာ၊
ဩတာရုံ-ဝင်ခွင့်အပေါက်အကြားကို၊ လဘတိ-ရတတ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတော-
ထို ရာဂတည်းဟူသော ရန်သူမှ၊ ဝါ-ရာဂ၏ အခွင့်ရခြင်းမှ၊ သုဠ-ကောင်းစွာ၊
မေတ္တာ-မေတ္တာကို၊ ရက္ခိတဗ္ဗာ-စောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊ ပုရိသဿ-၏၊ ပဗ္ဗတာဒိဂဟ
နနိဿိတော-တောင်အစရှိသော ရှုပ်ထွေးသောအရပ်ကို မှီသော၊ သပတ္တောဝိယ-
ရန်သူကဲ့သို့၊ သဘာဝဝိသဘာဂတာယ-သဘောအားဖြင့် တူသော အဖို့မရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့် (သဘောမတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗျာပါဒေါ-သည်၊ ဒူရပစ္စတ္တိကော-
ဝေးသောရန်သူတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတော-ထို ဗျာပါဒတည်းဟူသော ရန်သူမှ၊

ဂုဏဒဿနသဘာဂတာယ။ ။မေတ္တာ သတ္တေသု ယထာရဟံ ဒါနပိယဝစနာဒိ
သီလသုတာဒိဂုဏဂ္ဂဟဏဝသေန (ပေးကမ်းခြင်း ချစ်ဖွယ်ပြောဆိုခြင်း စသော ဂုဏ်၊ သီလ
သုတ စသောဂုဏ်ကို အာရုံယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ပဝတ္တတိ၊ပေ၊ ရာဂေါပိ တတ္ထ (ထိုသတ္တဝါတို့၌)
ယထာ တထာ (ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ) ဂုဏဂ္ဂဟဏ မုခေနော ဝတ္တတိ၊
(ဘာကြောင့်နည်း)၊ မနာပသညာပဋိလာဘတော (မြတ်နိုးဖွယ်=ချစ်စရာဟူသော အမှတ်သညာကို
ရခြင်း ကြောင့်တည်း) ဣတိ အာဟ-ဂုဏဒဿန သဘာဂတာယာတိ၊-မဟာဋီကာ။

အာသန္နပစ္စတ္တိကော။ ။တသ္မာ မိတ္တမုခသပတ္တောဝိယ (မိတ်ဆွေ၏နှုတ်ကဲ့သို့ အပြောချိုသော
ရန်သူကဲ့သို့) တုလျာကာရေန ဒူသနတော (မိတ်ဆွေနှင့်တူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖျက်ဆီး
တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ရာဂေါ မေတ္တာယ အာသန္နပစ္စတ္တိကော။-မဟာဋီကာ။

သော၊ပေ၊ လဘတိ။ ။သော လဟုံ ဩတာရုံ လဘတိ၊ (ဘာကြောင့်နည်း) သတိသမ္ပော
သမတ္တောနာပိ (သတိမရှိဘဲအမှတ်တမဲ့ နေရုံမျှဖြင့်လည်း) မေတ္တာ အပနိယ (မေတ္တာအစစ်ကိုဖယ်၍)
တဿာ ဝတ္ထုသ္မိံ (ထိုမေတ္တာ၏ တည်ရာ သတ္တဝါဟူသော ဝတ္ထု၌) ဥပ္ပနောရဟတ္တာ (ဖြစ်ထိုက်
သောကြောင့်တည်း)-မဟာဋီကာ။ [ဩတာရုံနေရာ၌ "ဩကာသ"ဟုလည်း ရှိသတတ်။]

သဘာဝဝိသဘာဂတာယ။ ။မေတ္တာ၏ သဘောနှင့် ဗျာပါဒ ဒေါသ)၏ သဘောသည်
ဝိသဘာဂဖြစ်၏။ [န+သဘာဂေါ၊ ဝိသဘာဂေါ၊ သဘာဂေါ-ဟူသော အဖို့ရှိသည်+န-မဟုတ်၊
ဝိသဘာဂေါ-ဟုတ်၊ သဘာပေန+ဝိသဘာဂေါ သဘာဝ ဝိသဘာဂေါ။] မေတ္တာသည် သတ္တဝါတို့၌
မြတ်နိုးဖွယ် (ချစ်စရာ) အခြင်းအရာကို ယူလေ့ရှိ၏၊ ဗျာပါဒကား ထိုသတ္တဝါတို့၌ မမြတ်နိုးဖွယ်
(မုန်းစရာ)ကို ယူလေ့ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဗျာပါဒသည် ဝိသဘာဂ (သဘောမတူသော) ရန်သူနှင့်
တူ၏။ ["သဘာဂဝိသဘာဂတာယ"ဟု တချို့စာ၌ရှိ၏၊ မကောင်းပါ။]

နိဗ္ဗယေန-ကြောက်ရွံ့မှုမရှိသဖြင့်၊ မေတ္တာယိတဗ္ဗံ-မေတ္တာကို ဖြစ်စေထိုက်၏၊ မေတ္တာယိဿတိစနာမ-မေတ္တာကိုလည်း ဖြစ်စေလတ္တံ့၊ ကောပဉ္စ-ဒေါသကိုလည်း၊ ကရိဿတိ-ပြုလတ္တံ့၊ ဣတိ ဧတံ-ဤအကြောင်းသည်၊ အဋ္ဌာနံ-သင့်လျော်သော အကြောင်းမဟုတ်။ [ရှေးနိဿယ၌ “အဋ္ဌာနံ” ကို အယုတ္တသမာသ်ဟုယူ၍ “ဣတိ-သို့၊ ဧတံဋ္ဌာနံ-ထိုအကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ”ဟု ပေးလေသည်။]

ကရုဏာ ဗြဟ္မဝိဟာရဿ-၏၊ (အာသန္နပစ္စတ္တိကံ၊ ဒုရပစ္စတ္တိကာ တို့၌စပ်၊) စက္ခုဝိညေယျာနံ-စက္ခုဝိညာဉ်သည် သိထိုက်ကုန်သော၊ ဣဋ္ဌာနံ-အလိုရှိထိုက်ကုန်သော၊ ကန္တာနံ-နှစ်သက်ထိုက်ကုန်သော၊ မနုပ္ပါနံ-စိတ်ကိုပွားစေတတ်ကုန်သော၊ မနောရမာနံ-စိတ်၏ မွေ့လျော်ရာဖြစ်ကုန်သော၊ လောကာမိသပဋိသံယုတ္တာနံ-လောကအာမိသနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ရူပါနံ-ရူပါရုံတို့ကို၊ အပ္ပဋ္ဌိလာဘံ-မရခြင်းကို၊ အပ္ပဋ္ဌိလာဘာတော-မရခြင်းအားဖြင့်၊ သမနုပဿတောဝါ-အဖန်ဖန်ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗံ-ရအပ်ဖူးသော၊ အတီတံ-လွန်လေပြီးသော၊ နိရဒ္ဓံ-ချုပ်လေပြီးသော၊ ဝိပရိဏတံ-ဖောက်ပြန်လေပြီးသော၊ (ရူပံ-ရူပါရုံကို၊) သမနုဿရတောဝါ-အဖန်ဖန်အောက်မေ့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌သော်လည်းကောင်း၊ (အဖန်ဖန်တွေး၍ ပူဆွေးနေသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊) ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇ-တိ၊ ဧဝံ ရူပံ-သော၊ ယံ ဒေါမနဿံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ-ဤဒေါမနဿတို့၊ ဂေဟဿိတံ-ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော အိမ်၌

ဒုရပစ္စတ္တိကာ။ ။တသ္မာ သော ဩတာရံ လဘမာနော စိရေနော လဘောယျ (ထိုဗျာပါဒသည် နိပိစက်ခွင့် အကြားကို ရမည်ဆိုလျှင် အတော်ကြာမှသာ ရနိုင်စရာရှိ၏၊) ဣတိ ပုရိသဿ ဒူရေ ဌိတသပတ္တောဝိယ မေတ္တာယ ဒူရပစ္စတ္တိကာ။

နိဗ္ဗယေ။ ။နိဗ္ဗယေနာတိ အနုဿကံန ပရိသကံနန (ဥဿကံန ပရိသကံန မရှိသဖြင့်၊ ဝါ-အထက်အထက်၌ ရွံ့ရှားမှုမရှိသဖြင့် မေတ္တာယိတဗ္ဗံ၌စပ်) ဘာ ကြောင့်နည်း...လဒ္ဓပ္ပတိဋ္ဌာယ မေတ္တာယ ဗျာပါဒေန ဒုပ္ပခံသိယတ္တာ (ဗျာပါဒသည် အဝေးရန်သူဖြစ်ရကား ထောက်တည်ရာ ရရှိပြီးသော မေတ္တာကို ဗျာပါဒက မဖျက်နိုင်သောကြောင့်တည်း၊) ထို့ကြောင့် အဝေးရန်သူဖြစ်သော ဗျာပါဒမှ ကြောက်ရွံ့မနေဘဲ မေတ္တာကိုသာ ရဲရဲပွားပွားပါ၊ “မေတ္တာကိုလဲ ပွားနေ၊ ဗျာပါဒကိုလဲပြုနေ” ဟု ထို ၂-ထွေသည် တွဲ၍ ဖြစ်နိုင်ဖို့ အကြောင်း မရှိပါ-ဟုလို။

ဂေဟဿိတံ။ ။ဂေဟဿိတန္တိ ကာမဂုဏ်နိဿိတံ၊-မဟာဋီကာ၊ အိမ်သည် ကာမဂုဏ်တို့၏ တည်ရာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဂေဟဖြင့် ထိုတည်သော ကာမဂုဏ်ကို ယူ၍ ဌာနျူပစာရအားဖြင့် “ဂေဟ”ဟုဆိုထားသည်၊ ကာမဂုဏ်၌ မှီသည်ကို “ဂေဟဿိတံ”အရ ယူပါ၊ ဆိုလိုရင်းကား “ဣဋ္ဌ ကန္တစသောအာရုံကို မရခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ရအပ်ပြီးသောအာရုံ၏

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၅၁

မိသော၊ ဒေါမနဿံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၏၊ ဣတိအာဒိနာ-သော၊ [သောတဝိညေယျာနံ သဒ္ဓါနံစသည်ကို အားဖြင့် ယူပါ။] နယေန-ဖြင့်၊ အာဂတံ-သော၊ [ဥပရိပံ-ဝိဘင်္ဂဝဂ်၊ သဠာယတန ဝိဘင်္ဂသုတ်၌လာသော၊] ဂေဟသိတံ-သော၊ ဒေါမနဿံ-သည်၊ ဝိပတ္တိဒဿနသဘာဂတာယ-ပျက်စီးခြင်းကို ရှုခြင်းအားဖြင့် သဘောတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာသန္နပစ္စတ္တိကံ-တည်း၊ [“တံ လဟံသြတာရံလဘတိ၊ တသ္မာ တတော သုဋ္ဌကရဏာ ရက္ခိတဗ္ဗာ” ဟု မေတ္တာအတိုင်းထည့်ပါ။] သဘာဝဝိသဘာဂ တာယ-သဘောအားဖြင့်တူသောအဖို့ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဟေသာ-ညှဉ်းဆဲ တက်သော ဒေါသသည်၊ ဒုရပစ္စတ္တိကာ-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတော-ထိုဝိဟေသာမှ၊ နိဗ္ဗယေန-ဖြင့်၊ ကရဏာယိတဗ္ဗံ-ကရဏာကို ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ကရဏဥနာမ-ကရဏာ မည်သည်ကိုလည်း၊ ကရိဿတိ-ပြုလတ္တံ့၊ ပါဏိအာဒိ ဟိစ-လက်အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်း၊ ဝိဟေသိဿတိ-ညှဉ်းဆဲလတ္တံ့၊ ဣတိဇေတံ-သည်၊ အဋ္ဌာနံ-မဟုတ်။

မှဒိတာ ဗြဟ္မဝိဟာရဿ-၏၊ စက္ခုဝိညေယျာနံ၊ပေ၊ သမနပဿတောဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ပေ၊သမနဿရတောဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ သောမနဿံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝရူပံ-သော၊ ယံ သောမနဿံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣဒံ-ဤသောမနဿကို၊ ဂေဟသိတံ-သော၊ သောမနဿံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဣတိအာဒိနာ

ပျက်စီးခြင်းကို အဖန်ဖန် တွေးသောကြောင့်ဖြစ်စေ ဖြစ်သော ဒေါမနဿ (သောက) သည် ကာမဂုဏ်ကို မှီ၍ဖြစ်သည်” ဟုလို။ [ရှေးနိဿယ၌ “ကာမဂုဏ်သည် တဏှာ၏ ကိန်းဝပ်ရာ ဖြစ်ရကား ဂေဟမည်၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဆိုလေသည်။]

ဝိပတ္တိံ၊ပေ၊ အာသန္နပစ္စတ္တိကံ။ ။အကြင်သတ္တဝါတို့၏ စည်းစိမ် ဆွေမျိုး စသည်တို့၏ ပျက်စီးမှုကို မြင်ရမှုကို အကြောင်းပြု၍ ကရဏာဖြစ်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့၌ပင် ထိုသို့မြင်ရသောအခါ မသင့်မတင့် နှလုံးသွင်းမိလျှင် ဒေါမနဿဟူသော သောကဖြစ်၏၊ ဤသို့ပျက်စီးမှုကို အမြင်ချင်း တူနေရကား ဒေါမနဿ(သောက)သည် ကရဏာဖြစ်မည်နေရာဝယ် အလွယ်တကူဝင်၍ ဖြစ်နိုင်သော ကြောင့် ကရဏာ၏ နီးသော ရန်သူဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

သဘာဝံ၊ပေ၊ ဒုရပစ္စတ္တိကာ။ ။သတ္တဝါတို့၌ဖြစ်သော ဒုက္ခကို ပယ်ရှားလိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ကရဏာ၏သဘောနှင့် ထိုသတ္တဝါတို့၌ ဒုက္ခကို ဆောင်ယူလိုသော (ဒုက္ခဖြစ်အောင် ညှဉ်းဆဲလိုသော) ဝိဟိံသာ၏ သဘောသည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိဟိံသာသည် ကရဏာဖြစ်နေသူ၏ သန္တာန်၌ ဝင်ခွင့်ရစေကာမူ အလွန်ကြာမှသာ ဝင်နိုင်စရာရှိရကား ကရဏာ၏ ဝေးသောရန်သူနှင့်တူ၏။ [ထို့ကြောင့် “ကရဏာပွားနေခိုက်၌ ဝိဟိံသာ ပေါ်လာလေ မည်လား” ဟု မစိုးမရွံ့ဘဲ ကရဏာကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပွားများပါ၊ “ကရဏာကိုလည်းပြု၊ ဝိဟိံသာကို လည်း ပြု”ဟု ဤ ၂-ခုကတော့ အတူတွဲ၍ မဖြစ်နိုင်ပါ-ဟုလို။]

၁၂

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ

ယေန၊ အာဂတံ-သော၊ [ဥပရိပံ-ဝိဘင်္ဂဝဂ်၊ သဗ္ဗာယတနဝိဘင်္ဂသုတ်၌လာသော၊]
 ဂေဟသီတံ-သော၊ သောမနဿံ-သည်၊ သမ္ပတ္တိဒဿနသဘာဂတာယ-သမ္ပတ္တိကို
 ရှုခြင်းအားဖြင့် သဘောတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာသန္နပစ္စတ္တိကံ-တည်း၊ [“တံ
 လဟုံ ဩတာရံ လဘတိ၊ တသ္မာ တတော သုဇ္ဈ မုဒိတာရက္ခိတဗ္ဗာ”ဟု ထည့်ပါ။]
 သဘာဝ ဝိသဘာဂတာယ-ကြောင့်၊ အရတိ-သမ္ပတ္တိ၌ မဗ္ဗေမလျော်ခြင်းသည်၊
 ဒုရပစ္စတ္တိကာ-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတော-ထိုအရတိမှ၊ နိဗ္ဗယေန-ဖြင့်၊
 မုဒိတာ-ကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ ပမုဒိတောစနာမ၊ ဝမ်းမြောက်သူမည်သည်လည်း၊
 ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ပန္တသေနာသနေသုစ-အစွန်အဖျား ကျောင်းတို့၌လည်း
 ကောင်း၊ (ပရိယန္တကို ပန္တဟု ချုံးထားသည်၊) အဓိကုသလဓမ္မေသုစ-လွန်ကဲသော
 သမထဝိပဿနာ ကုသိုလ်တရားတို့၌လည်းကောင်း၊ ဥတ္တဏ္ဍိဿတိ-ပျင်းရိလတ္တံ့၊
 ဣတိဇတံ-သည်၊ အဋ္ဌာနံ-ဟုတ်။ [အဓိကုသလဓမ္မေသုတိ သမထ ဝိပဿနာ
 ဓမ္မေသု၊-မဟာဋီကာ။]

သမ္ပတ္တိ၊ ဟေ၊ အာသန္နပစ္စတ္တိကံ။ ။အကြင်သတ္တဝါတို့၌ စည်းစိမ်ဆွေမျိုး စသည်တို့၏
 ပြည့်စုံခြင်းကို မြင်ရမှုကို အကြောင်းပြု၍ မုဒိတာဖြစ်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့၌ ထိုသို့ မြင်ရသောအခါ
 မသင့်တင့် နှလုံးသွင်းမိလျှင် သောမနဿဟူသော ပဟာသ (ရွှင်လန်း)မှုဖြစ်၏၊ ဤသို့ သမ္ပတ္တိ
 ဒဿနချင်း သဘောတူနေရကား သောမနဿ (ပဟာသ)သည် မုဒိတာ ဖြစ်မည့်နေရာဝယ်
 အလွယ်တကူဝင်၍ ဖြစ်နိုင်သော မုဒိတာ၏ နီးသောရန်သူဖြစ်သည်-ဟု ဆိုသည်။

သဘာဝ၊ ဟေ၊ ဒုရပစ္စတ္တိကာ။ ။သမ္ပတ္တိတို့ဖြင့် ပြည့်ဝနေသော သတ္တဝါတို့အပေါ်၌
 ဝမ်းမြောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော မုဒိတာ၏သဘောနှင့် ထိုသမ္ပတ္တိတို့၌ မဗ္ဗေမလျော်
 နိုင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော အရတိ၏သဘောသည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်
 အရတိ (သူ၏ပြည့်စုံခြင်း၌ မဗ္ဗေ လျော်ခြင်း မနှစ်သက်ခြင်း) သည် မုဒိတာ၏ ဝေးသောရန်သူဖြစ်၏၊
 [ထို့ကြောင့် ထိုအရတိရန်သူမှ မစိုးရိမ်ဘဲ ရဲရဲပင် မုဒိတာကို ပွားများပါ၊ မုဒိတာနှင့် အရတိတို့
 ၂-ပါးတွဲ၍ ဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းမရှိပါ-ဟူလို။]

ပန္တ၊ ဟေ၊ ဥတ္တဏ္ဍိဿတိ။ ။ရှေ့၌ “အရတိ”အရ သူ၏စည်းစိမ်ကို အာရုံပြု၍ မဗ္ဗေ
 လျော်ခြင်းကို ယူခဲ့၏၊ ဤ၌ ပန္တသေနာသန အဓိကုသလတို့ဝယ် ပျင်းရိခြင်း (မဗ္ဗေလျော်ခြင်း)ကို
 ဆိုပြန်ရာ “ရှေ့နောက် မဆန့်ကျင်ပါလော”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-“မုဒိတာသည် ပြီးစီး
 ထမြောက်အောင်မြင်နေလျှင် ထို ပန္တသေနာသန အဓိကုသလတို့၌ အရတိဖြစ်မှုမရှိတော့” ဟု
 မုဒိတာ၏ ရထိုက်သော အကျိုးကို ပြခြင်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သော စကားဖြစ်၏၊ အရတိကိုနိပ်ဖို့ရန်
 ပြသော စကားမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့နောက် မဆန့်ကျင်ပါ။ [ပမုဒိတောစာတိအာဒိ မုဒိတာယ
 သိဒ္ဓိယာ အယမ္ပိ အရတိ နဟောတိတိ လဗ္ဗဗ္ဗ ဂုဏဒဿနဝသေန ဂုတ္တံ၊ န ဣဓ အဓိပ္ပေတအရတံ
 နိဂ္ဂဟဒဿနဝသေန-မဟာဋီကာ။] မဟာဋီကာ၌ အခြားနည်းတစ်နည်းလည်း ပြသေး၏
 ပန္တသေနာသနဖြင့် ကာယဝိဝေကကိုပြ၏၊ အဓိကုသလဓမ္မဖြင့် စိတ္တဝိဝေကကို ပြသည်။

ပန-ကား၊ ဥပက္ခော ဗြဟ္မဝိဟာရဿ-၏၊ စက္ခုနာ-စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ ရူပ-ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဗာလဿ-မလိမ္မာသော၊ မုဋ္ဌဿ-တွေဝေသော၊ ပုထုဇ္ဇနဿ-ပုထုဇဉ် သန္တာန်၌၊ [ထိုကိုထပ်၍ “အနောဓိဇိနဿ”သည်ဖြင့် ဖွင့်သည်။] အနောဓိဇိနဿ-ကိလေသာအပိုင်းအခြားတို့ကို မဂ်အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့် အောင်နိုင်ပြီးမဟုတ်သော၊ အဝိပါကဇိနဿ-၇-ဘဝစသည်မှ အထက်အကျိုးဝိပါက်ကို အောင် နိုင်ပြီးမဟုတ်သော၊ အနာဒိနဝ ဒဿာဝိနော-အပြစ်ကိုရှုလေ့မရှိသော၊ အဿုတဝတော-ကြားနာအပ်ပြီးသော အာဂမ အဓိဂမ မရှိသော၊ ပုထုဇ္ဇနဿ-ပုထုဇဉ်တို့၏ သန္တာန်၌၊ ဥပေက္ခာ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝရူပါ ယာ ဥပေက္ခာ အတ္ထိ၊ သာ-ထိုဥပေက္ခာသည်၊ ရူပ-ရူပါရုံကိုနာတိဝတ္တတိ-မလွန်မြောက်နိုင်၊ [ရူပါရမဏေ ကိလေသေ နာတိဝတ္တတိ၊-မဟာဋီကာ။] တသ္မာ၊ သာ ဥပေက္ခာ-ကို၊ ဂေဟဿိတာတိ-ကာမဂုဏ်ဟူသော အိမ်၌ မှီသော ဥပေက္ခာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဣတိအာဒိနာ နယေန၊ အာဂတာ-သော၊ “ဥပရိပ-ဝိဘင်ဝဂ်၊ သဠာယတန ဝိဘင်သုတ်၌လာသော၊] ဂေဟဿိတာ-သော၊

ဗာလဿ မုဋ္ဌဿ။ ။ဗာလကရ ဓမ္မသမာယောဂတော (ဗလအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော အကုသိုလ်တရားနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်) ဗာလဿ၊ အတ္တဟိတ ပရဟိတ ဗျာမုဋ္ဌတာယ (မိမိစီးပွား သူတစ်ပါးစီးပွားတို့၏စီးပွား၌ တွေဝေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) မုဋ္ဌဿ။ [ဤ၌ “ပုထုဇ္ဇနဿ”ဟု ပါပြီးဖြစ်လျက် နောက်၌ “အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ”ဟုပါပြန်၏၊ ရှေ့စကားကို ထပ်ဖွင့်သောကြောင့် ဤသို့ ၂-ထပ်ပါရသည်ဟု ကြံပါ၊ ရှေးနိဿယ၌ကား ဤသို့သော ပုထုဇဉ်သည် အနုပုထုဇဉ်ဖြစ်၏ဟု ပြလို၍ ၂-ထပ်ပါသည်ဟုလည်းကောင်း၊ တစ်နည်း-ရှေ့ပုထုဇ္ဇနဿသည် ဝိသေသန ဂုဏ်ပဓာန၊ နောက်ပုထုဇ္ဇနဿသည် ဒဗ္ဗပဓာနဟုလည်းကောင်း ခွဲလေသည်။]

အနောဓိဇိနဿ။ ။အဓိနိ-အောင်ပြီး၊ ဣတိဇိနော၊ ဩဓယော-ကိလေသာ အပိုင်းအခြားတို့ကို၊ ဇိနော-အောင်ပြီးသူတည်း၊ ဩဓိဇိနော-သူ၊ (တစ်နည်း) ဩဓိဟိ-မဂ်အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့်၊ ဇိနော ဩဓိဇိနော၊ [သောတာပတ္တိမဂ်တည်းဟူသော မဂ်အပိုင်းအခြားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဟူသော ကိလေသာ အပိုင်းအခြားကို အောင်ပြီးသူ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အထက်မဂ်တို့ဖြင့် အထက်ကိလေသာတို့ကိုအောင်ပြီး ဖြစ်နိုင်ပုံကို လည်းသိပါ၊ ထိုကဲ့သို့ အောင်ပြီးမဟုတ်သောပုထုဇဉ်ကို “အနောဓိဇိန”ဟု ခေါ်သည်။] န+ဩဓိဇိနော အနောဓိဇိနော၊ ဤသို့ပြုလျှင် ယုတ္တသမာသ်ဖြစ်၏၊ “ဩဓယော (ဩဓိဟိဝါ) န+ဇိနော အနောဓိဇိနော” ဟု ပြုလျှင် အယုတ္တသမာသ် ဖြစ်သည်။

အဝိပါကဇိနဿ။ ။ဝိပါကဟူသည် သောတာပန် မဖြစ်လျှင် ၇-ဘဝစသည်မှ အထက် (နောက်)၌ ပေးအပ်လတ္တံ့သောအကျိုးတည်း၊ ထိုအကျိုးကိုမပေးစေသော အားဖြင့် မအောင်နိုင်သော ပုထုဇဉ်ကို “အဝိပါကဇိန”ဟုဆိုသည်။ [“ပုထုဇဉ်သာ ဖြစ်သေးရကား ၇-ဘဝ စသည်မှ အထက်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော အကျိုးဝိပါက်ကို မအောင်ရသေးသူ”ဟုလို့၊ ဤအဝိပါကဇိနဿပုဒ်လည်း အယုတ္တသမာသ်ပင်တည်း၊ ဤပါ၌ဖြင့် အသေက္ခ မဟုတ်သေးကြောင်းကို ပြ၏။]

အညာဏုပေက္ခာ-သည်။ ဒေါသဂုဏာနံ-အပြစ်ဂုဏ်တို့ကို၊ အဝိစာရဏဝသေန-
မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သဘာဂတ္တာ-ကြောင့်၊ အာသန္နပစ္စတ္တိကာ-
တည်း၊ (သာလဟုံ သြတာရံ လဘတိ၊ တသ္မာ တတော သုဋ္ဌ၊ ဥပေက္ခာ ရက္ခိ
တဗ္ဗာ၊) သဘာဝဝိသဘာဂတာယ-ကြောင့်၊ ရာဂပဋိဃာ-ရာဂဒေါသတို့သည်၊
ဒူရပစ္စတ္တိကာ-တို့တည်း၊ တသ္မာ၊ တတော-ထိုရာဂ ဒေါသတို့မှ၊ နိဗ္ဗယေန၊
ဥပေက္ခိတဗ္ဗံ-လျစ်လျူရှုရာ၏၊ ဥပေက္ခိဿတိစ နာမ-လျစ်လျူလည်း ရှုလတ္တံ့၊
ရစ္ဆိဿတိစ-ရာဂဖြင့်လည်း တပ်မက်လတ္တံ့၊ ပဋိဟညိဿတိစ-ဒေါသဖြင့်လည်း
တိပါးချုပ်ချယ်လတ္တံ့၊ ဣတိ ဧတံ အဋ္ဌာနံ။

[ပစ္စတ္တိကကို ပြပြီး၍ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနစသည်ကိုပြလိုသောကြောင့်
“သဗ္ဗေသဋ္ဌ”စသည်ကိုမိန့်၊] စ-ဆက်၊ သဗ္ဗေသံပိ-ကုန်သော၊ ဧတေသံ-ဤဗြဟ္မ
ဝိဟာရတို့၏၊ ကတ္တုကာမတာ ဆန္ဒော-ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ် ဟူသော
ဆန္ဒသည်၊ [မေတ္တာပွားလို့၊ ကရုဏာပွားလို့၊ မုဒိတာပွားလို့၊ ဥပေက္ခာပွားလို့သော
ဆန္ဒသည်၊] အာဒိ-အစတည်း၊ နိဝရဏာဒိဝိက္ခမ္ဘနံ-နိဝရဏ အစရှိသည်ကို ပယ်ခွာ
ခြင်းသည်၊ မဇ္ဈ-အလယ်တည်း၊ အပ္ပနာ-အပ္ပနာသည်၊ ပရိယောသာနံ-အဆုံးတည်း၊
ပညတ္တိဓမ္မဝသေန-ပညတ်တရား၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော

အညာဏု၊ ဟေ၊ ပစ္စတ္တိကာ။ ။အညာဏုပေက္ခာ၏ အရကို ရှေ့၌ပြခဲ့ပြီး၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ
ဥပေက္ခာသည် (သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ စီးပွားကိုဆောင်လိုခြင်း မေတ္တာသဘောလည်းမပါ၊ ဒုက္ခကို
ပယ်ရှားလိုခြင်း ကရုဏာသဘောလည်းမပါ၊ သမ္မုတ္တိဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်း မုဒိတာသဘော
လည်း မပါဘဲ) သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ဂုဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း မစိစစ်တော့ဘဲ
သက်သက်လျစ်လျူရှု သောအားဖြင့် ဖြစ်၏၊ အညာဏုပေက္ခာလည်း ဤအတူပင်ဖြစ်၏၊ ဤသို့
ဂုဏ်အပြစ်ကို မစိစစ်ခြင်းအားဖြင့် သဘောတူသောကြောင့် အညာဏုပေက္ခာသည် ဗြဟ္မဝိဟာရ
ဥပေက္ခာ၏ နီးသော ရန်သူဖြစ်၏။

သဘာဝ၊ ဟေ၊ ဒူရပစ္စတ္တိကာ။ ။ဣန္ဒာရုံ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌ လျစ်လျူရှုခြင်းဟူသော အခြင်း
အရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဥပေက္ခာ၏သဘောနှင့် ထိုဣန္ဒ အနိဋ္ဌအာရုံ ကို၌ ချစ်ခြင်း မုန်းခြင်းဟူသော
အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ရာဂ ပဋိဃာတို့၏သဘောသည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်
ထိုရာဂနှင့် ထိုပဋိဃာတို့သည် ဗြဟ္မဝိဟာရ ဥပေက္ခာ၏ ဝေးသောရန်သူများ ဖြစ်ကြသည်။
[ထို့ကြောင့် ထိုရန်သူတို့မှ မစိုးမရွံ့ဘဲ ဥပေက္ခာကို ရဲရဲပွားပွားပါ-ဟုလို။]

ပညတ္တိဓမ္မဝသေန။ ။“သဗ္ဗေသတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ” စသော ပုဂ္ဂလာမိဋ္ဌာန် ဒေသနာ
တော်၌ “သတ္တာ”ဟုဆိုသော်လည်း အနက်အရကောက်အားဖြင့် သတ္တဝါဟုခေါ်အပ်သော ရုပ်နာမ်
သင်္ခါရကို အရကောက်ရသကဲ့သို့ ဤ၌ ထိုသို့အရမကောက်ရ၊ “သတ္တဝါပညတ်ကိုသာ အရကောက်
ရသည်”ဟု သိစေလို၍ “ပညတ္တိဓမ္မဝသေန”ဟု ဝိသေသနပြုရသည်။

သတ္တဝါ-သတ္တဝါသည်သော်လည်းကောင်း၊ အနေကာ-များစွာကုန်သော၊ သတ္တဝါ-
တို့သည်လည်းကောင်း၊ အာရမဏ်-အာရုံတည်း၊ ဥပစာရေ-ဥပစာရဈာန်သည်၊
(ပတ္တဝါ-ရောက်သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပနာယ-အပ္ပနာဈာန်သည်၊ ပတ္တယဝါ-
ရောက်သော်လည်းကောင်း၊ အာရမဏဝဗ္ဗန-အာရုံကို တိုးပွားစေခြင်းသည်၊ ဝါ-
အာရုံကိုချဲ့ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-နိုင်၏။)

တတြ-ထိုသို့တိုးချဲ့ရာ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝုဗ္ဗနက္ခမော-တိုးချဲ့ပုံ
အစဉ်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့၊ ကုသလော-
ကျွမ်းကျင်သော၊ ကဿကော-လယ်သမားသည်၊ ကသိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ-ထွန်ထိုက်သောအရပ်
ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ပိုင်းခြား၍၊ ကသတိယထာ-ထွန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပဌမမေဝ-
ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ အာဝါသံ-နေရာကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-၍၊ [“ဤ
အာဝါသရီ သတ္တဝါတို့ကို မေတ္တာဖြင့်ဖြန့်မည်”ဟု အာဝါသကိုပိုင်းခြား၍၊] တတ္ထ-
ထိုနေရာ၌၊ သတ္တေသု-သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ (ဘာဝေတဗ္ဗာဉ်စပ်၊) ဣမသ္မိံအာဝါသေ-
ဤနေရာ၌၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ အဝေရာ-ကုန်သည်၊ ဟောန္တု-န်သတည်း၊ ဣတိ
အာဒိနာ နယေန၊ မေတ္တာ-ကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ-ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ဝါ-တိုးပွားစေထိုက်၏၊
တတ္ထ-ထိုနေရာဝယ် သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ မုဒုံ-နှိုးညှံသည်ကို၊ ကမ္မနိယံ-
မေတ္တာအမှု၌ ခံသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒွေ-ကုန်သော အာဝါသာ-တို့ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိ
တဗ္ဗာ-ပိုင်းခြားထိုက်ကုန်၏၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊
တယော-ကုန်သော၊ အာဝါသာ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဒသ-ကုန်သော၊
(အာဝါသာ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊) ဧကော-တစ်ခုသော၊ ရတ္တာ-
လမ်းကို၊ (ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ-၏၊) [ရတ္တာဖြင့် ရတ္တာ၌နေသော သတ္တဝါတို့ကိုယူပါ၊ နေရာ
တိုင်းနည်းတူ၊] ဥပမဂါမော-ထက်ဝက်သောရွာကို၊ (ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ)၊ ဂါမော
တစ်ရွာလုံးကို (ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ)၊ ဧနပဒေါ-ဧနပုဒ်တစ်ခုလုံးကို၊ (ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ)၊
ရန္တံ-တိုင်းပြည်တစ်ပြည်လုံးကို၊ (ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ)၊ ဧကော-သော၊ ဒိသာ-အရပ်ကို
(ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဧကံ-သော၊ စက္ကဝါဠံ-
သည်၊ (အတ္ထိ)၊ (တာဝ-ထိုတစ်ခုသော စကြဝဠာတိုင်အောင်၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ-၏၊)
တတော-ထိုစကြဝဠာတစ်ခုလုံးထက်၊ ဘိယျောဝါ-အလွန်လည်း၊ တတ္ထ တတ္ထ-
ထိုထိုစကြဝဠာ၌၊ သတ္တေသု-ထို၌၊ မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ ကရုဏာဒယော-

အနေကာ။ “အနေကေ”ဟု သဗ္ဗနာမ်အတိုင်းလည်း နေနိုင်၊ “အနေကာ” ဟု ပုရိသာဒိ
ဂိုဏ်းလည်း နေနိုင်၏။ “န+ကေ”ဟု သမသ်တွဲသောအခါ “ကေ”အရ အများကိုရ၏။ သို့မှ
“န”နှင့် တုလျာဓိကရဏဖြစ်နိုင်သည်။ ဥပမာ-“န+ကုသလာ အကုသလာ”ဟု တွဲရာ၌
“ကုသလာ”အရ အကုသိုလ်ရသောကြောင့် တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ကရုဏာအစရှိသော ဗြဟ္မဝိဟာရတို့ကို၊ တထာ-တူ၊ (ဘာဝေတွာ-ကုန်၏၊) ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤဗြဟ္မဝိဟာရတို့၌၊ အာရမဏဝဗုဒ္ဓိဣမော- အာရုံကို တိုးချဲ့ပုံ အစဉ်တည်း။

ပန-ကား၊ ကသိဏာနံ-တို့၏၊ နိသန္ဓော-အကျိုးဆက်သည်၊ အာရပ္ပိ- အရူပသမာပတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိယထာ-ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [အရူပဈာန် သို့ တက်သောအခါ ကသိုဏ်းကိုခွာ၍ ရအပ်သော အာကာသကို စတည်၍ တက်ရသောကြောင့် အရူပသမာပတ်ကို “ကသိဏနိသန္ဓ”ဟု ဆိုသည်၊] သမာဓိနံ- တို့၏၊ နိသန္ဓော-သည်၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ-နေဝသညာနာသညာယတန ဈာန်သည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [သမာဓိတို့၏ အထွတ်အထိပ် အကျိုးဆက်ကား နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်တည်း၊] ဝိပဿနာနံ-တို့၏၊ နိသန္ဓော-သည်၊ ဖလသမာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [ဝိပဿနာ၏အထွတ်အထိပ်ဖြစ်သော အကျိုးဆက်ကား ဖလသမာပတ်တည်း၊ ဝိပဿနာမှတစ်ဆင့် မဂ်ကိုရ၍ မဂ်မှတစ်ဆင့် ဖိုလ်တည်းဟူသော အကျိုးကိုရသည်၊] သမထဝိပဿနာနံ-တို့၏၊ နိသန္ဓော-သည်၊ နိရောဓသမာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားလိုသောအခါ ပဌမဈာန် စသော သမထဈာန်ကို အစဉ်အတိုင်းဝင်စားရ၏၊ ဈာန်မှထပြီးတိုင်း ထိုဈာန်၌ရှိသော အင်္ဂါတို့ကို ဝိပဿနာရှုရ၏၊ ဤသို့ အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီးမှ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားနိုင်၏၊] ဧဝံ-တူ၊ ဧတ္ထ-ဤဗြဟ္မဝိဟာရတို့တွင်၊ ပုရိမဗြဟ္မဝိဟာရတ္ထယဿ- ရှေးဗြဟ္မဝိဟာရ တရားသုံးပါး အပေါင်း၏၊ နိသန္ဓော-သည်၊ ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာ ရော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ [အောက်ဖြစ်သာ မေတ္တာဈာန်၊ ကရုဏာဈာန်၊ မုဒိတာ ဈာန်တို့ကိုရပြီးသူသာ ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရဈာန်ကို ရနိုင်သည်၊ အခြား ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြင့် အောက်ဈာန် ၃-ပါးရသူသည် ဥပေက္ခာဈာန်ကို မရနိုင်-ဟူလို။]

ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့၊ ထမ္ဘေ-တိုင်တို့ကို၊ အနုဿာပေတွာ- မစိုက်ထူမှု၍၊ တုလာသံဃာတံ-ထုပ်လျောက်ကို၊ အနာရောပေတွာ-မတင်မှု၍၊ အာကာသေ-ဟင်းလင်းအပြင် အထက်ကောင်းကင်၌၊ ကုဋ္ဌဂေါပနသီယော-အထွတ် အခြင်ရနယ်တို့ကို၊ ထပေတုံ-ထားခြင်းငှာ၊ နသက္ကာယထာ-မတတ်ကောင်းသကဲ့ သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပုရိမေသု-ရှေးဖြစ်သော ဗြဟ္မဝိဟာရ ၃-ပါးတို့၌၊ တတိယဇ္ဈာနံ-ကို၊ ငါနာ-ကြည့်၍၊ စတုတ္ထံ-စတုတ္ထဗြဟ္မဝိဟာရကို၊ ဘာဝေတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ နသက္ကာ၊ ပန-သည်သာမကသေး၊ ကသိဏေသု-တို့၌၊ ဥပ္ပန္နတတိယဇ္ဈာနသပိ-ဖြစ်သော တတိယဈာန်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်း၊ သော-ဤဥပေက္ခာသည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ-

မဖြစ်နိုင်၊ [“ဥပ္ပန္နတတိယဇ္ဈာနံ နိဿာယပေသာ”ဟုလည်းရှိ၏၊ “ဖြစ်သော တတိယဇ္ဈာန်ကိုမှီ၍လည်း ဥပေက္ခာသည် မဖြစ်နိုင်” ဟု ပေး၊] ကသွာ-နည်း၊ ဝိသဘာဝါရမဏတ္တာ-သဘောမတူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [တတိယဇ္ဈာန်က ကသိုဏ်းကို အာရုံပြု၍ ဤဥပေက္ခာက သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုသည့်အတွက် အာရုံချင်း မတူ” ဟူကို။] ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဧတ္ထ-ဤ ဗြဟ္မဝိဟာရတို့၌၊ (စောဒကဿ-၏၊ ဤဒိသီ-သော၊ စောဒနာ-သည်၊) သိယာ-ဖြစ်၏၊ (ကိဒိသီ-သော၊ စောဒနာ-သည်၊ သိယာ-နည်း၊) ကသွာ၊ ဧတာ မေတ္တာ၊ ပေ၊ ဥပေက္ခာ-ဤမေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာ တို့ကို၊ ဗြဟ္မဝိဟာရတိ-ဗြဟ္မဝိဟာရတို့ဟူ၍၊ ပုစ္ဆန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်သနည်း၊ ကသွာစ-ကြောင့်လည်း၊ စတဿောဝ-၄-ပါးတို့ကိုသာ၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သနည်း၊ ဧတာသံ-ဤ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့၏၊ ကမောစ-အစဉ်သည်လည်း၊ ကော-အဘယ်နည်း၊ ဝိဘဏေစ-ဝိဘင်းပါဠိတော်၌လည်း၊ ကသွာ-ကြောင့်၊ အပ္ပမညာ တိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-နံသနည်း၊ ဣတိ (ဤဒိသီ-သော၊ စောဒနာ-သည်၊ သိယာ-ရာ၏၊) (ပရိဟာရော မယာ) ဝုစ္စတေ၊ တာဝ-ကသွာစ စတဿောဝ စသော အမေး၏ အဖြေမှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၌စပ်၊) သေဋ္ဌဋ္ဌေန-မြတ်ကုန်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒေါသဘာဝေနစ-ဒေါသ မရှိ ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧတ္ထ-ဤမေတ္တာ အစရှိသော ၄-ပါး တို့၌၊ ဗြဟ္မဝိဟာရတာ-ဗြဟ္မဝိဟာရတို့၏ အဖြစ်ကို၊ (ဗြဟ္မဝိဟာရအမည်ကို၊) ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ-ချဲ့၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ သမ္မာ ပဋိပတ္တိဘာဝေန-ကောင်းသော

သေဋ္ဌဋ္ဌေန။ ။သေဋ္ဌဋ္ဌေနဟူသော ပဌမဟိတ်၌ ဗြဟ္မသဒ္ဓါသည် “အမြတ်” ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ဝိဟရန္တိ ဧတေဟိတံ ဝိဟာရာ၊ ဗြဟ္မာနော-မြတ်ကုန် သော+ဝိဟာရာ ဗြဟ္မဝိဟာရာ၊ မိမိအတွက် စီးပွားချမ်းသာ လိုလားမှုစသည် မဟုတ်ဘဲ သတ္တဝါတို့အတွက် စီးပွားချမ်းသာကို လိုလားမှုစသော သမ္မာပဋိပတ် ဖြစ်သောကြောင့် မြတ်သည်ကို “သေဋ္ဌ+ဗြဟ္မ” ဟု ဆိုသည်။

နိဒ္ဒေါသဘာဝေန။ ။နိဒ္ဒေါသဘာဝေနဟူသော ဒုတိယဟိတ်၌ ဗြဟ္မသဒ္ဓါသည် “ဗြဟ္မာ”ဟူသော အနက်ကိုပင်ဟော၏၊ “ဒေါသ မရှိသောကြောင့် ဗြဟ္မာတို့နှင့် တူသည်”ဟုလို့၊ နိဒ္ဒေါသဘာဝေနာတိ နိပ္ပဋိသဘာဝေန၊-ဋီကာ၊ ဗြဟ္မာနော ဝိယာတိ ဗြဟ္မာနော-ဗြဟ္မာနှင့်တူသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၊ ဗြဟ္မာနံ+ဝိဟာရာ ဗြဟ္မဝိဟာရာ၊ ဗြဟ္မာနံ-ဗြဟ္မာနှင့်တူသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝိဟာရော-နေကြောင်းတရားတို့တည်း၊ ဗြဟ္မဝိဟာရာ-တို့။

မှတ်ချက်။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌ “ဗြဟ္မာ”အရ ဘုရားအလောင်း ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ယူသေး၏၊ “နိဒ္ဒေါသအရလည်း နိဝရဏအဖြစ်မရှိ” ဟူသော အနက်ကိုယူ၏၊ ထိုအလို “ဗြဟ္မဝိဟာရာ-ဘုရားအလောင်းတော် သူမြတ်တို့၏ နေကြောင်းတရားတို့” ဟု ပေးပါ။

အကျင့်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတေ ဝိဟာရာ-ဤနေကြောင်းတရားတို့သည်၊ သေဋ္ဌာ-
မြတ်ကုန်၏။ [“သေဋ္ဌဋ္ဌေန” ၏ အကျယ်ကိုပြပြီး၍ “နိဒ္ဒေါသဘာဝေန” ၏ အကျယ်
ကို ပြလိုသောကြောင့် “ယထာစ” စသည်မိန့်။] စ-သည်သာမကသေး၊ ဗြဟ္မာနော-
ဗြဟ္မာတို့သည်၊ နိဒ္ဒေါသ စိတ္တာ-ဒေါသမရှိသော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊
ဝိဟရန္တိယထာ-နေကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဧတေဟိ-ဤ ဗြဟ္မဝိဟာရတို့နှင့်၊
သမ္ပယုတ္တာ-ယှဉ်ကုန်သော၊ ဝါ-ပြည့်စုံကုန်သော၊ ယောဂိနော-တို့သည်၊ ဗြဟ္မသမာဓ-
ဗြဟ္မာနှင့်တူကုန်သည်သာ၊ ဟုတွာ ဝိဟရန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ သေဋ္ဌဋ္ဌေန-ကြောင့်လည်း
ကောင်း၊-နိဒ္ဒေါသဘာဝေနစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဝိဟာရာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ။

ပန-ကား၊ ကဿောစ စတဿောတိ အာဒိပဉ္စဿ-ကဿောစ စတဿော အစ
ရှိသော ပြဿနာ၏၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါ-
ဒိဝသာ-စင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ စတဿော-
ငှ-ပါးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပန-ကား၊ ဟိတာဒိအာကာရဝသာ-စီးပွားကို လိုလား
ခြင်း စသော အခြင်းအရာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာသံ-ဤမေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ
ဥပေက္ခာတို့၏၊ ကမော-အစဉ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ယေန-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊
တာ-ထိုမေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့သည်၊ အပ္ပမာဏေ-အပိုင်းအခြားမရှိ
သော၊ ဂေါစရေ-သတ္တဝါ ပညတ်ဟူသော အာရုံ၌၊ ပဝတ္ထန္တိ၊ တံစ (တေန
ကာရဏေန)-ထိုအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အပ္ပမညာ-တို့ ဟူ၍၊ (ဝုစ္ဆန္တိ)၊ ဟိ-ချဲ့၊
ဧတာသု-ဤ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာတို့တွင်၊ ယသ္မာ၊ မေတ္တာ-
သည်၊ ဗျာပါဒ ဗဟုကဿ-များသော ဗျာပါဒရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ-
စင်ကြယ်ခြင်း၏အကြောင်းတည်း၊) ကရုဏာ-သည်၊ ဝိဟိံသာဗဟုလဿ-များသော
ဝိဟိံသာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ-စင်ကြယ်ခြင်း၏အကြောင်းတည်း၊)
ကရုဏာ-သည်၊ ဝိဟိံသာဗဟုလဿ-များသော ဝိဟိံသာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊
(ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ-တည်း၊) မုဒိတာ-သည်၊ အရတိ ဗဟုလဿ-များသော အရတိ
ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ)၊ ဥပေက္ခာ-သည်၊ ရာဂ ဗဟုလဿ-များသော
ရာဂရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ-တည်း။ [“ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂါဒိဝသာ စတဿော” ၏
အကျယ်တည်း။]

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိဝသာ။ ။မဂ္ဂါ၌ အာဒိဖြင့် နောက်အကျယ်၌ လာလတ္တံ့အတိုင်း “ယသ္မာစ
ဟိတူပသံဟာရ၊ပေ၊ ယသ္မာစ ယထာ မာတာ”စသည်ဖြင့်လာသော ဟိတူပသံဟာရ၊ အဟိတာပန
ယန၊ သမ္ပတ္တိမောဒန၊ အနာဘောဂ၊ ဟူသော မနသိကာရ ဝိသေသ (စိတ်ထားပုံအထူး) တို့ကို
ယူပါ။

ဟိတာဒိ အာကာရ။ ။ဟိတာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အကျယ်လာလတ္တံ့အတိုင်း ဒုက္ခာပနယကာရ၊
သမ္ပတ္တိပမောဒန၊ မဇ္ဈတ္တာကာရတို့ကို ယူပါ။ [ပနာသံ၌ အာသံသည် တာသံနှင့် အနက်တူတည်း၊
တာနောင် နံကို သံပြု၊ တာကို အာပြု၊-အာစ တိလိဂေ (သဒ္ဓနိတိ၊ နာမ်-၁၇၇။)]

[“ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိ” ဌ အာဒိအရပြလို၍ “ယသ္မာ စ” စသည် မိန့်၊] စ-သည်သာ မကသေး၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ မနသိကာရော-နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ဟိတူပသံဟာရ၊ပေ၊ ဝသေန-စီးပွားကိုဆောင်လိုခြင်း (မေတ္တာ၏ကိစ္စ)၊ စီးပွားမဲ့ကို ပယ်ရှားလိုခြင်း (ကရုဏာ၏ကိစ္စ)၊ ပြည့်စုံခြင်းကို ဝမ်းမြောက်ခြင်း (မုဒိတာ၏ကိစ္စ)၊ ဟိတစသည်ကို နှလုံးမသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် (ဥပေက္ခာ၏ ကိစ္စ)၊ စတုဗ္ဗိဓောယေဝ-၄-ပါး အပြားရှိသည်သာ၊ (ထို့ကြောင့် “၄-ပါးဟောရသည်” ဟုလို။

စ-ဆက်ဦးအံ၊ ယသ္မာ၊ မာတာ-မိခင်သည်၊ ဒဟာရ၊ပေ၊ ပသုတေသု-ငယ်ရွယ်သောသား၊ မကျန်းမာသောသား၊ လူလားမြောက်၍ အရွယ်ရောက်သော သား၊ မိမိ၏လူမှုကိစ္စ၌ အားထုတ်နေသောသား ဟူကုန်သော၊ စတုသု-န်သော၊ ပုတ္တေသု-တို့တွင် ဒဟာရဿ-ငယ်ရွယ်သောသား၏၊ အဘိဓုမိကာမာ-ကြီးရင့်ခြင်း ကို လိုလားသည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (မေတ္တာဖြစ်ပုံ)၊ ဂိလာနဿ-မကျန်းမာသောသား၏၊ ဂေလညာပနယနကာမာ-အနာရောဂါကို ပယ်ရှားလိုသည်၊ (ဟောတိယထာ-လည်းကောင်း၊ ကရုဏာဖြစ်ပုံ)၊ ယောဗ္ဗနပ္ပတ္တဿ-လူလားမြောက် ၍ အရွယ်ရောက်သောသား၏၊ ယောဗ္ဗနသမ္ပတ္တိယာ-ကောင်းသောအရွယ်၏ ပြည့်စုံ ခြင်း၌၊ စိရဋ္ဌိတိကာမာ-ကြာမြင့်စွာတည်ခြင်းကို လိုလားသည်၊ (ဟောတိယထာ-လည်းကောင်း၊ မုဒိတာဖြစ်ပုံ)၊ သကိစ္စပသုတဿ-မိမိ၏ လူမှုကိစ္စ၌ အားထုတ် သော သားကြီး၏၊ ကိသ္ဗိဉ္ဇိပိ ပရိယာယေ-တစ်စုံတစ်ခုလည်းဖြစ်သော အလှည့် အကြိမ်၌၊ အဗျာဝဋ္ဌာ-ကြောင့်ကြမစိုက်သည်၊ (ဟောတိယထာ-လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာဖြစ်ပုံ)၊ တထာ-တူ၊ အပ္ပမညာဝိဟာရိ ဧကနာပိ-အပ္ပမညာဖြင့် နေခြင်းရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ သဗ္ဗသတ္တေသု-တို့၌၊ မေတ္တာဒိဝသေန-မေတ္တာ အစရှိ

ယသ္မာ စ ယထာ မာတာ။ ။ယွာယံ စတုဗ္ဗိဓော သတ္တေသု မနသိကာရော ဝုတ္တော (သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ၄-ပါးအပြားရှိသော အကြင် မနသိကာရကိုဆိုအပ်ပြီး) တမေဝ (ထိုမနသိ ကာရကိုပင်) ဥပမာယ ဒသေတုံ “ယသ္မာစ ယထာ မာတာ”တိ အာဒိဝုတ္တံ၊ [ယသ္မာစ၌ စသဒ္ဒါ သည် “အတ္ထုပနယနတ္ထ (ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကို ဥပမေယျအဖြစ်ဖြင့် ကပ်ဆောင်ခြင်းအနက်ရှိ၏)” ဟု မဟာဋီကာဆို၏၊ “ဆိုအပ် ပြီးသော အနက်ကို ဥပမေယျအဖြစ်ဖြင့်ထား၍၊ ယထာ မာတာ စသည်ဖြင့် ဥပမာလုပ်၍ ပြမည်”ဟုလို။]

ကိသ္ဗိဉ္ဇိပိ ပရိယာယေ။ ။ပရိယာယေတိ ဝါရေ၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စဝသေန ပရိပတ္တနက္ကမေတိ အတ္တော၊-မဟာဋီကာ၊ ဆိုလိုရင်းကား-ပရိယာယသဒ္ဒါသည် ဝါရအနက်ဟော တည်း၊ မိခင်သည် သားကြီးအတွက် ကိစ္စတစ်ခုပြီးတစ်ခု အပြောင်း အလွဲဖြစ်နေသော်လည်း မည်သည့်အပြောင်းအလွဲကိစ္စ၌မျှ ကြောင့်ကြမစိုက်တော့၊ (ဘာကြောင့်နည်း) သားကြီးကိုယ်တိုင်၌ ထိုကိစ္စတိုင်း၌ နိုင်နင်းစွာ ဆောင်နိုင်သောကြောင့်တည်း။

သည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဘဝိတဗ္ဗ-ဖြစ်ရာ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣတော ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂါဒိဝသာ-ဤဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စတသေသာ-၄-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အပ္ပမညာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

[ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိဝသာ၏ အကျယ်ကိုပြပြီး၍ “ဟိတာဒိအာကာရဝသာ”၏ အကျယ်ကိုပြလိုသောကြောင့် “ယသ္မာပန” စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ စတသေသာပိ-နိသော၊ ဧတာ-ဤမေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့ကို၊ ဘာဝေတုကာမေန-ဖြစ်စေခြင်းငှာ အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဟိတာကာ ရပ္ပဝတ္တိဝသေန-စီးပွားကိုလိုလားသော အခြင်းအရာ၏ ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ ပဋိပဋ္ဌိတဗ္ဗ-ကျင့်ရာ၏၊ စ-ဆက်၊ မေတ္တာ-သည်၊ ဟိတာကာ ရပ္ပဝတ္တိလက္ခဏာ-ရှိ၏၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ပတ္တိတဟိတာနံ- (သူတို့အတွက်) တောင့်တအပ်သော စီးပွားရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ-တို့၏၊ ဒုက္ခာ ဘိဘဝံ-ဒုက္ခ၏ လွမ်းမိုးခြင်းကို၊ (ဒုက္ခ၏ အလွမ်းမိုးခံနေရပုံကို၊) ဒိသ္မာဝါ- မြင်ရ၍ သော်လည်းကောင်း၊ သုတ္တာဝါ-ကြားရ၍သော်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘာဝေတွာ ဝါ-(ဤသို့ ကျင့်နေလျှင် ငရဲစသည်၌ဖြစ်စရာရှိ၏ဟု) ကြံဆ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခာပနယနာကာရ ပ္ပဝတ္တိဝသေန-ဒုက္ခကို ပယ်ရှားလိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (သတ္တေသု ပဋိပဋ္ဌိတဗ္ဗံ) စ-ဆက်၊ ကရုဏာ-သည်၊ ဒုက္ခာပနယနာကာရပ္ပဝတ္တိလက္ခဏာ-ရှိ၏။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ပတ္တိတဟိတာနံ-မေတ္တာဖြင့် တောင့်တအပ် သော စီးပွားရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပတိတဒုက္ခာပနမနဉ္စ-ကရုဏာဖြင့် တောင့်တ အပ်သော စီးပွားရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပတ္တိတဒုက္ခာပနမနဉ္စ-ကရုဏာဖြင့် တောင့်တအပ်သော ဒုက္ခ၏ကင်းခြင်းရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ နေသံ-ထိုသတ္တဝါ တို့၏၊ သမ္ပတ္တိ-ကို၊ ဒိသ္မာ၊ သမ္ပတ္တိပမောဒနဝသေန-ပြည့်စုံခြင်းကို ဝမ်းမြောက် ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (သတ္တေသု ပဋိပဋ္ဌိတဗ္ဗံ) စ-ဆက်၊ မုဒိတာ-သည်၊ ပမောဒန

တသ္မာ ဣတော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိဝသာ။ ။ရှေ့၌ “ဧတာသု ဟိ ယသ္မာ မေတ္တာ ဗျာပါဒ ဗဟုလဿ၊ ပေ၊ ယသ္မာ ဟိတုပသံဟာရ၊ ပေ၊ ယသ္မာစ ယထာ မာတာ”ဟု အနိယမကာရဏဝါကျ ၃-ဝါကျကိုပြခဲ့၏၊ တသ္မာဖြင့် ထို ၃-ဝါကျကိုပြန်၍ နိယမကာရဏပြုသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂ မဟာဋီကာ၌ ယသ္မာ ၃-ဝါကျ၏ အနက်ကို ချုံး၍ “တသ္မာတိ ယသ္မာ သဗ္ဗေပိ သံကိလေသဓမ္မော ယထာရဟံ ဒေါသမောဟ ရာဂပက္ခိယာ၊ တေဟိစ ဝိသုဇ္ဈနပါယော အပ္ပမညာ၊ ဟိတုပသံဟာရာဒိဝသေန စတုဗ္ဗိမောဝ သတ္တေသု မနသိကာရော၊ တသ္မာ”ဟု ဖွင့်သည်။

သမ္ဘာဝေတွာ။ ။သမ္ဘာဝေတွာ ဝါတိ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ အယံ နိရယာဒိသု နိဗ္ဗတ္တေယျာဘိ ပရိကပ္ပေတွာ ဝါ-(တွေးတောကြံဆ၍) ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ ဋီကာ၊ [သံပုဗ္ဗ+ဘူဇာတ်ကို ပရိကပ္ပအနက်ဟောဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။] ဤ “သမ္ဘာဝေတွာ”ဖြင့် ဘုရားအလောင်း စသည်တို့က သုခိတသတ္တဝါတို့၌သော်မှ ကရုဏာဖြစ်ပုံကို ပြသည်။

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၆၁

လက္ခဏာ-ရှိ၏။ တတော-ထို ဟိတာကာရပဝတ္တိ စသောဖြစ်ခြင်းမှ၊ ပရ-
နောက်၌၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတ္တဗ္ဗာ ဘာဝတော-ပြုထိုက်သော ကိစ္စ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊
အဇ္ဈုပေက္ခကတာသင်္ခါတေန-လျစ်လျူရှုသူ၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ မဇ္ဈတ္တာ
ကာရေန-လျစ်လျူရှုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သတ္တေသု) ပဋိပဋိတဗ္ဗံ၊
စ-ဆက်၊ ဥပေက္ခာ-သည်၊ မဇ္ဈတ္တာကာရပဝတ္တိလက္ခဏာ-ရှိ၏။ တသ္မာ၊ [“ယသ္မာ
ပန စတသော ပေတာ” စသည်ဖြင့် ပြအပ်သော စကားအားလုံးကို “ကသ္မာ” ဟု
ပြန်ညွှန်းသည်။] ဣတော ဟိတာဒိအာကာရဝသာ-ဤ ဟိတအစရှိသော အခြင်း
အရာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာသံ-ဤမေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့တွင်၊ ပဌမံ-
စွာ၊ မေတ္တာ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ကရုဏာ-ကို၊
(ဝုတ္တာ)၊ (အထ-)၌၊ မုဒိတာ-ကို၊ (ဝုတ္တာ၊ အထ-)၌၊ ဥပေက္ခာ-ကို၊ (ဝုတ္တာ)၊
(ဤသို့ ထည့်၍ပေး၊) ဣတိ-သို့၊ အယံ ကမော-ဤအစဉ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန-ကား၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိ အစ၊ ကမောတိုင်အောင်ကို အကျယ်ပြပြီး၍၊
“ပဝတ္တန္တိ” အစ “တဒပ္ပမညာ”တိုင်အောင်ကို အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် “ယသ္မာ
ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ သဗ္ဗာပိ-န်သော၊ တော-ဤမေတ္တာ
ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့သည်၊ အပ္ပမာဏေ-အပိုင်းအခြားမရှိသော၊ ဂေါစရေ-
၌၊ ပဝတ္တန္တိ၊ တသ္မာ၊ အပ္ပမညာတိ ဝုတ္တန္တိ၊ ဟိ-ချေ၊ တောသံ-ဤမေတ္တာ ကရုဏာ
မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့၏၊ ဂေါစရဘူတာ-အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ-တို့သည်၊
အပ္ပမာဏာ-အပိုင်းအခြားမရှိကုန်၊ စ-ဆက်၊ ဧကသတ္တဿာပိ-တစ်ယောက်သော
သတ္တဝါ၏သော်မှလည်း၊ [ပိသည် ဂရဟာဇောတက၊ အများသတ္တဝါ၌ ပမာဏကို

အယံ ကမော။ ။အယံ ကမောတိ အယံ ဣမာသံအပ္ပမညာနံ ယေဘုယျေန
ပဝတ္တနက္ကမောတိ ကတွာ ဝုတ္တံ-များသောအားဖြင့် ဤပြခဲ့သော အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သောကြောင့်
“အယံကမော” ဟု ဆိုအပ်ပြီ၊ န ဣမိနာဝ ကမေန တောသံ ပဝတ္တိ၊ န အညထာတိ-
ဤအစဉ်အတိုင်းသာ ဤအပ္ပမညာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ဖြစ်၏၊ အခြားအစဉ်အားဖြင့် မဖြစ်ဟု
နှလုံးသွင်း၍ “အယံကမော” ဟု ဆိုအပ် သည် မဟုတ်ပါ၊ မှန်၏-မေတ္တာစသော ၃-ပါးတို့တွင်
ရှေးဦးစွာ ‘မေတ္တာကိုသာ ပွားစေရမည်၊ ထို့နောက်မှ ကရုဏာ၊ ထို့နောက်မှ မုဒိတာကို ပွားစေရ
မည်ဟု အမြဲ သတ်မှတ်ထားသော အစဉ်မရှိ၊ မည်သည့်တရားကိုမဆို ရှေးဦးစွာ စ၍ ပွားစေနိုင်
သည်သာ။ [ပါဠိတော်များ၌ မေတ္တာကို စ၍ ထားသည်ကို ဒေသနာက္ကမဟု သော်လည်း တစ်နည်း
မှတ်ပါ။]

အပ္ပမညာ။ ။ပပုဗ္ဗ၊ မာဓာတ်သည် ပရိစ္ဆိန္နန အနက်ဟောတည်း၊ ပ ဥပသာရကြောင့်
အနမှ နကို ဣပ္ပ၊ ပမီယတေ အနေနာတိ ပမာဏံ-ပိုင်းခြား အပ်ကြောင်းဖြစ်သော အပိုင်း
အခြား၊ နတ္ထိ+ပမာဏံ ယဿာတိ အပ္ပမာဏော-အပိုင်းအခြားမရှိသောအရပ်၊ [ဧတ္တကေ
ပဒေသေကိုကြည့်၍ ပဒေသ (ကိုယ်၏အစိတ်အပိုင်းအရပ်) ကို အပ္ပမာဏ-အရကောက်ပါ။]
အပ္ပမာဏေ+ဘဝါ အပ္ပမညာ။

မယူပုံမှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိဟု သမ္ဘာဝနာကိုဆည်း။] ဧတ္တကေ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသေ-အရပ်၌၊ မေတ္တာဒယော-မေတ္တာအစရှိသည်တို့ကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ-ဖြစ်စေ ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပမာဏံ-အပိုင်းအခြားကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ-မယူမူ၍၊ သကလဖရဏဝသေနေဝ-အလုံးစုံသော ကိုယ်ကိုဖြန့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ပေ၊ တဒပ္ပမညာတိ-ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်များကို ဋီကာ၌ ပြထား၏။]

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အပ္ပမာဏဂေါစရတာယ-အပိုင်းအခြားမရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဧကလက္ခဏာသု-တူသော လက္ခဏာရှိကုန်သော၊ တောသုပိ-ဤမေတ္တာ ကရဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့တွင်လည်း၊ ပုရိမာ-န်သော၊ တိသော-၃-ပါးကုန်သော မေတ္တာ ကရဏာ မုဒိတာတို့သည်၊ တိက စတုက္ကဇ္ဈာနိ ကာဝ-တိကဈာန်၊ စတုက္ကဈာန်နှင့် ယှဉ်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ [စတုက္ကနည်းအားဖြင့် တိကဈာန်နှင့်ယှဉ်၍၊ ပဉ္စကနည်းအားဖြင့် စတုက္ကဈာန်နှင့် ယှဉ်ကြသည်။] ကသ္မာ-နည်း၊ သောမနဿာဝိပ္ပယောဂတော-မေတ္တာ ကရဏာ မုဒိတာ သောမနဿနှင့် မကွေမကွာ ယှဉ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ...ပန-ပရိဟာရ၊ ပေ၊ အံ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ပုရိမာန်-န်သော၊ တိဿန္တံ-၃-ပါးသော မေတ္တာ ကရဏာ မုဒိတာတို့၏၊) သောမနဿေန-နှင့် အဝိပ္ပယောဂေါ-မကွေမကွာယှဉ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဒေါမနဿသမုဋ္ဌိတာနံ-ဒေါမနဿကြောင့် ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗျာပါဒါဒိနံ-ဗျာပါဒအစရှိသည်တို့၏၊ [အာဒိဖြင့် ဝိဟိံသာ၊ အရတိတို့ကိုယူ၊] နိဿရဏတ္တာ-ထွက်မြောက်ကြောင်းတို့၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [အချို့စာ၌ “ကသ္မာပနာသံ”ဟုရှိ၏၊ အာသံဟုဆိုလျှင် ၄-ပါးကိုစွဲရမည် ဖြစ်သော ကြောင့် မကောင်း၊ ထို့ကြောင့် “ပုရိမာန် တိဿန္တံ”ဟု သမ္မန် အပိုထည့်ပေးသည်။]

ပန-ကား၊ ပစ္စိမာ-နောက်ဖြစ်သော ဥပေက္ခာသည်၊ အဝသေသေကဇ္ဈာနိကာဝ-တိက စတုက္ကဈာန်တို့မှ ကြွင်းသော တစ်ပါးသော ဈာန်နှင့်သာယှဉ်၏၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ သမ္ပယောဂတော-ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ မဇ္ဈတ္တာကာရပ္ပဝတ္တာ-လျစ်လျူရှုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဗြဟ္မဝိဟာရပေက္ခာ-ဗြဟ္မဝိဟာရ ဥပေက္ခာသည်၊ ဥပေက္ခာဝေဒနံ-ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ န ဂတ္တတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ဣတိ-အပြီးဘည်း၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်များကိုယူ၍ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ဘာဝနာဘောဒအဖွင့်၌ ဂါထာနှင့်တကွ ပြထားပြီ။]

ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၆၃

အသုဘကထာ အဖွင့်

ဣဒါနိ-ဗြဟ္မဝိဟာရကထာကို ပြပြီးရာ၊ ယခုအခါ၌၊ ရာဂစရိတသတ္တာနံ-ရာဂစရိတ်ရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ ဧကန္တဟိတံ-ဧကန်စီးပွားဖြစ်သော၊ [“ရာဂစရိတသတ္တာနံ-တို့အား၊ ဧကန္တဟိတံ-စင်စစ်လျောက်ပတ်သော” ဟု ရှေးနိဿယပေး၏။] နာနာရမဏေသု-အမျိုးမျိုးသော အာရုံတို့၌၊ (ဥဒ္ဓုမာတက စသော ၁၀-မျိုးသော အာရုံတို့၌) ဧကေကဇ္ဈာန ဝသေနေဝ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော ပဌမဈာန်၏ အစွမ်းဖြင့် သာလျှင်၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်သော၊ ရူပါဝစရကုသလံ-ကို၊ ဒသေတုံ၊ ပေ၊ အာရဒ္ဓံ-ပြီ။

တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဥဒ္ဓု၊ ပေ၊ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝါယုနာ၊ ကြောင့်၊ (သမုဂ္ဂတာ-ကောင်းစွာ တက်သော၊ ဝါ-ဖောင်းပွသော၊) ဘဒ္ဓ္မာဝိယ-ဖားဖိုကဲ့သို့၊ ဇီဝိတပရိယာဒါနာ-အသက်၏ကုန်ရာအခါမှ၊ (သေခြင်းမှ) ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက်၌၊ ယထာနုက္ကမံ-အကြင်အကြင် အစဉ်အတိုင်း (တဖြည်းဖြည်း)၊ သမုဂ္ဂတေန-ကောင်းစွာ တက်သော၊ ဝါ-ဖောင်းပွသော၊ သူနဘာဝေန-ဖောက်ပြန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဓမ္မာတတ္ထာ-ဖူးရောင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊

ဘဒ္ဓ္မာ။ ။ဘသဓာတ်သည် ဘာသ (ကုန်းတိုက်စကားပြောခြင်း) ဒိတ္တိ အနက်တို့၌ဖြစ်၏၊ ဘသတိဒိပ္ပတေ အဂ္ဂိယာယာတိ ဘဒ္ဓ္မာ မီးတောက်ကြောင်းဖြစ် သော ဖားဖို၊ တ ပစ္စည်း၊ အာပစ္စည်း၊ တြဏ်ပစ္စည်းသက်လျှင် “ဘဒ္ဓ္မာ” ဟု ဖြစ်၏၊ ဘသဘသ္မိကရဏေ (ပြာဖြစ်အောင်ပြုခြင်း) ဓာတ်နက်ရှိသောကြောင့် “ဘသတိ ဘသ္မိကရောတိ ဧတာယာတိ ဘဒ္ဓ္မာ၊ ဘဒ္ဓ္မာ” ဟုလည်းပြုကြ၏။ [နဒါဒိတောဝါ ဤ သုတ်က [နဒနှင့် တူသော် သဒ္ဓါတို့ကိုယူသော အာကတိဂိုဏ်း ဖြစ်သောကြောင့် ထိုဂိုဏ်းတွင် မပါဝင်သော ဘဒ္ဓ္မနောင် ဤပစ္စည်းမသက်ရ၊ အာပစ္စည်းသာ သက်ရသည်။]

ဥဒ္ဓံ၊ ပေ၊ သမုဂ္ဂတေန။ ။ဥဒ္ဓုမာတက၌ ဥကို ဥဒ္ဓံဟုဖွင့်၏၊ ဥဒ္ဓံ၏ အပါဒါန်ကို “ဇီဝိတပရိယာဒါနာ” ထည့်၏၊ သက္ကတ၌ဇ္ဇာဓာတ်သည် ပါဠိ၌ ဓမ္မာဓာတ် ဖြစ်၏၊ မီးမှုတ်သံကဲ့သို့ “ရှူးရှူး” ဟူသော အသံကိုဟော၏၊ တစ်လုံးဓာတ်ဖြစ်၍ အာလည်းမကြေ၊ “ဓမ္မာယာတိ-ရှူးရှူး” ဟု အသံပြုတတ်၏၊ ဣတိဓမ္မာတာ” ဟု ပြ၍ ရေဖြင့် ပြုအပ်သော ဖားဖိုခေါ် (ပန်းပိဆရာတို့ အသုံးပြုအပ်သော) မီးမှုတ်ဖို့အရာကို ယူပါ၊ ထိုဖားဖိုသည် လေပြည့်သောအခါ ဖောင်းပွလာ၏၊ အသေကောင်လည်း ၂-ရက် ၃-ရက် ကြာသောအခါ ဖောင်းပွလာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဖားဖိုနှင့် တူရကား “ဓမ္မာတာဝိယာတိ ဓမ္မာတံ” ဟု ဖားဖိုကို ဥပမာပြုသည်။

သူနဘာဝေန။ ။“အကောင်ပုပ်၏အဖြစ်ဖြင့်” ဟု ရှေးနိဿယ၌ပေး၏၊ သက္ကတအဘိဓာန်၌ ဣတ္ထိလိင် “သူနာ” ပုဒ်ကို “မံသဝိကြိယ-အသား၏ ဖောက်ပြန်ခြင်း” ဟူသော အနက်လည်းဖွင့်၏၊ ဓမ္မာတန့် သဘောတူပင်တည်း။

(တစ်နည်း) ဥဒ္ဓုမာတတ္တာ-သေသည်မှ အထက် ဖူးရောင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓုမာတံ-မည်၏၊ ဥဒ္ဓုမာတမေဝ-သေသည်မှအထက်၊ နှစ်ရက် သုံးရက်ကြူးသဖြင့် ဖူးဖူးရောင်ရောင် အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဥဒ္ဓုမာတကံ-တကမည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ-စက်ဆုပ် ရွံရှာဖွယ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုစ္ဆိတံ-စက်ဆုပ် အပ်သော၊ ဥဒ္ဓုမာတံ-သေသည်မှအထက်၊ နှစ်ရက်သုံးရက်ကြူးသဖြင့်၊ ဖူးဖူးရောင်ရောင် အလောင်းတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓုမာတကံ-မည်၏၊ ဧတံ-ဤဥဒ္ဓုမာတကံ ဟူသော အမည်သည်၊ တထာရူပဿ-ထိုသို့ ဖူးဖူးရောင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ ဆဝသရီရဿ-အလောင်းကောင်၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ [မသေမီ ဖောရောင်နေသောပုံဂိုဏ်းများလည်း ဥဒ္ဓုမာတကသဘော ရှိသောကြောင့် ထိုအသက်ရှင်ဆဲကိုယ်ကို ယူမည်စိုး၍ အထင်ရရှိအားဖြင့် အသေ ကောင်ကို ယူရကြောင်း သိစေဖို့ရန် “ဆဝသရီရဿတံ အဓိဝစနံ” ဟု အဓိဝစနသဒ္ဓါ ဖြင့် ဖွင့်သည်။]

ဥဒ္ဓုမာတတ္တာ။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ အသုဘခန်း၌ ဥဒ္ဓုမာတတ္တာကို “ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ ဓမ္မာတတ္တာ သုနတ္တာ” ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်အလို ဓမ္မာတနှင့် သုနသည် အနက်တူ၏၊ ဥ-အရ ဥဒ္ဓံလည်း ဝိစ္ဆာအနက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဥဒ္ဓံ၊ ပေ၊ သုနဘာဝေန” ဟူသောစကားအားလုံးကိုလည်း ဥဒ္ဓုမာတတ္တာ၏ အနက်ပြဟူမှတ် ပါ၊ ထိုစကား၌ “ဥဒ္ဓံယထာနက္ကမံ” ကို ထောက်၍ ဥဒ္ဓုမာတမှ ဥကိုလည်း “ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ” ဟု မဟာဋီကာဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။သုနဘာဝေန၏နောက်၌လည်း “ဥဒ္ဓုမာတတ္တာ” ဟု “ဥဒ္ဓံ” ပါဠိမှ မဟာဋီကာဖွင့်ပုံနှင့် ညီမျှသည်၊ ရှေ့၌ ဥအတွက် “ဥဒ္ဓံ” ဟု ပါပြီးမဟုတ်လောဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုဥဒ္ဓံ သုနဘာဝေနသည် ဥဒ္ဓုမာတတ္တာ၏ အနက်ပြဖြစ်သော ကြောင့် “ရှေ့၌ ပါပြီးဖြစ်သော ဥဒ္ဓံသည် ဤဥဒ္ဓုမာတတ္တာမှ တခြားတည်း” ဟု ဖြေပါ။

အပိုထည့်၍ဖွင့်ပုံ။ ။ဥအတွက် အပါဒါန်လို၍ “ဇိဝိတပရိယာဒါနာ” ဟုလည်းကောင်း၊ ဝပြုံးကြည်လင်သော ဓမ္မာတကိုယူမည်စိုး၍ “ဖောက်ပြန်သော ဓမ္မာတ” ဟုသိစေဖို့ရန် “သုနာဘာဝေန” ဟုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မာတ၏ အနက်ပေါ် အောင် “သမုဂ္ဂတေန” ဟုလည်းကောင်း၊ သေလျှင် သေချင်းမပုပ်၊ တဖြည်းဖြည်းမှ အစဉ်အတိုင်း ပုပ်သည်ဟု သိစေလို၍ “ယထာနက္ကမံ” ဟုလည်းကောင်း အပိုထပ်၍ ဖွင့်ရသည်။

က အနက် ရှိ-မရှိ။ ။“ဥဒ္ဓုမာတမေဝ ဥဒ္ဓုမာတကံ” ဟူသော ပဌမနည်း၌ “က” သည် အနက်မရှိ၊ ဥပမာ-ပီတကံ၌ က အက္ခရာသည် အနက်မရှိသကဲ့သို့တည်း၊ ဤပုဒ်မျိုးကို သုတ္တတဒ္ဓိတ်ဟုဆို၏၊ “ပဋိကူလတ္တာဝါ” ဟူသော နောက်နည်း၌ “က” သည် ကုစ္ဆနအနက်ရှိ၏၊ ဥပမာ-ပါပကော (စက်ဆုပ်အပ်စွာ ယုတ်မာသော) ကိတ္တိသဒ္ဓေါ အတ္တဂုစ္ဆတိ” ဟုရာ၌ က အက္ခရာမျိုးတည်း၊ “ကုစ္ဆိတံ+ဥဒ္ဓုမာတံ ဥဒ္ဓုမာတ ကံ” ဟု ကုစ္ဆိတတဒ္ဓိတ်ပြု-မဟာဋီကာ။

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၆၅

ဝိပရိဘိန္ဒနီလဝဏ္ဏံ-အဖြူအနီတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော များသောအားဖြင့် ညိုသောအဆင်းရှိသော အလောင်းကောင်ကို၊ ဝါ-မူလအဆင်းမှ ကွဲပြားသော ညိုသောအဆင်းရှိသော အလောင်းကောင်ကို၊ ဝိနီလံ-ဝိနီလဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဝိနီလမေဝ-ဖြူနီသဘော၊ ရောနှောစပ်တွဲ၊ ညိုမည်းမည်းပုပ်သော အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဝါ-မူလအဆင်းမှ ကွဲပြားသော ညိုသောအဆင်းရှိသော အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဝိနီလကံ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ-ကြောင့်၊ ကုစ္ဆိတံ-သော၊ ဝိနီလံ-ဖြူနီသဘော၊ ရောနှောစပ်တွဲ၊ ညိုမည်းမည်းပုပ်သော အလောင်းကောင်တည်း၊ ဣတိ၊ ဝိနီလကံ-မည်၏၊ ဧတံ-ဤဝိနီလကံဟူသော အမည်သည်၊ ဓံသုဿဒဋ္ဌာနေသု-များသောအသားရှိရာအရပ်တို့၌၊ ရတ္တဝဏ္ဏဿ-နီသောအဆင်းရှိသော၊ ပုဗ္ဗသန္နိစယဋ္ဌာနေသု-ပြည်တို့၏စုဝေးရာအရပ်တို့၌၊ သေတဝဏ္ဏဿ-ဖြူသော အဆင်းရှိသော၊ နီလဋ္ဌာနေ-ညိုသောအရပ်၌၊ နီလသာဋက ပါရတဿေဝ-ညိုသောအဝတ်ဖြင့် ခြုံအပ်သကဲ့သို့၊ ယေဘုယျေန-အားဖြင့်၊ နီလဝဏ္ဏဿစ-ညိုသောအဆင်းရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဆဝသရီရဿ-၏၊ အဓိဝစနံ-တည်း။

ပရိဘိန္ဒဋ္ဌာနေသု-ထက်ဝန်းကျင် ပေါက်ကွဲရာအရပ်တို့၌၊ ဝါ-ထက်ဝန်းကျင် ပေါက်ကွဲရာအရပ်ထို့က၊ ဝိဿန္တမာနပုဗ္ဗံ-ယိုစီးသော ပြည်ရှိသော အလောင်းကောင်သည်၊ ဝိပုဗ္ဗံ-မည်၏၊ [“ဝိဿန္တမာန ပုဗ္ဗံ”ဟု ဝါကျရှိသည်ကား မကောင်း၊ “ဝိဿန္တမာနပုဗ္ဗံ” ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ရှိမှ အလောင်းကောင်ကို ဟောနိုင်သည်၊] ဝိပုဗ္ဗမေဝ-ယိုစီးသော ပြည်ရှိသော အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဝိပုဗ္ဗကံ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ၊ ကုစ္ဆိကံ-သော၊ ဝိပုဗ္ဗံ-ယိုစီးသော ပြည်ရှိသော အလောင်းကောင်တည်း၊ ဣတိ၊ ဝိပုဗ္ဗကံ-ကမည်၏၊ ဧတံ-ဤဝိပုဗ္ဗကံဟူသော အမည်သည်၊ တထာ ရူပဿ-ထိုသို့ယိုစီးသော ပြည်ရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ ဆဝသရီရဿ အဓိဝစနံ။

ဒွိဓာ-၂-ဖြာ၊ ဝါ-၂-ပိုင်း၊ ဆိန္နေန-ဖြတ်အပ်သဖြင့်၊ ဝါ-ဖြတ်ထားခြင်းအားဖြင့်၊ အပဓာရိတံ-ခွဲအပ်သော အလောင်းကောင်ကို၊ ဝိစ္ဆိဒ္ဓံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဝိစ္ဆိမေဝ-၂-ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဝိစ္ဆိဒ္ဓကံ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊

ဝိပရိဘိန္ဒနီလဝဏ္ဏံ။ ။ဝိနီလ၌ ဝိကို “ဝိပရိဘိန္ဒ”ဟု ဖွင့်၏၊ နီလံကို “နီလဝဏ္ဏံ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် နီလံ၌ ဂုဏူပဓာဟု ကြံပါ၊ အညိဂုဏ်၏ နီလအမည်ကို ဂုဏီ(ဂုဏေး) ခြံ အလောင်းကောင်၌ တင်စားသည်ဟူလို၊ ဝိပရိဘိန္ဒကို ဋီကာ၌ “သေတရတ္တေဟိ ပရိဘိန္ဒ ဝိမိဿိတံ-အဖြူ အနီ အဆင်းတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော”ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို “အသမ္ဘိန္ဒ ခတ္တိယ”ဟု ရာ၌ကဲ့သို့ ပရိဘိန္ဒ သဒ္ဓါသည် ရောပြွမ်းခြင်းအနက်ဟောဟု ယူပါ၊ “ပရိမဝဏ္ဏဝိ ပရိကာမဘူတံ ဝါ” ဟု တစ်နည်းဖွင့်၏၊ ထိုအလို “ရှေ့အဆင်းမှ မတူ ထူးခြားကွဲပြားသော” ဟု အနက်မှတ်ပါ။

ပဋိကူလတ္တာ၊ ကုစ္ဆိတံ-သော၊ ဝိစ္ဆိဒ္ဓံ-၂-ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အလောင်းကောင်တည်း။ ဣတိ၊ ဝိစ္ဆိဒ္ဓကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤ ဝိစ္ဆိဒ္ဓကံဟူသော အမည်သည်။ ဝေမဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ ဆိန္နဿ-ရန်သူတို့ ဖြတ်ထားအပ်သော၊ ဆဝသရီရဿ အဓိဝစနံ။

ဣတောစ-ဤ၌လည်းကောင်း၊ ဧတ္တာစ-ထို၌လည်းကောင်း၊ ဝိဝိဓကာရေန-အထူးထူးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သောဏသိင်္ဂါလာဒီဟိ-အိမ်ခွေး၊ တောခွေး အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ ခါယိတံ-ခဲစားအပ်သော အလောင်းကောင်သည်၊ ဝိက္ခာယိတံ-တမည်၏။ ဝိက္ခာယိတမေဝ-အထူးထူး အပြားပြား၊ ခဲစားအပ်သော အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဝိက္ခာယိတကံ-မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ၊ ကုစ္ဆိတံ-သော၊ ဝိက္ခာယိတံ-အထူးထူးအပြားပြား ခဲစားအပ်သောအလောင်းကောင် တည်း။ ဣတိ၊ ဝိက္ခာယိတကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤဝိက္ခာယိတကံဟူသော အမည်သည်၊ တထာရူပဿ-ထိုသို့ အထူးထူးအပြားပြားခဲစားအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘော ရှိသော၊ ဆဝသရီရဿ အဓိဝစနံ။

ဝိဝိဓ-အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့်၊ ခိတ္တံ-လွင့်ပစ်အပ်သော အလောင်းကောင် သည်၊ ဝိက္ခိတ္တံ-မည်၏။ ဝိက္ခိတ္တမေဝ-အထူးထူးအပြားပြား ပစ်လွှင့်အပ်သော အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဝိက္ခိတ္တကံ-မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ၊ ကုစ္ဆိတံ-သော၊ ဝိက္ခိတ္တံ-တည်း။ ဣတိ၊ ဝိက္ခိတ္တကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤဝိက္ခိတ္တကံ ဟူသောအမည်သည်၊ အညေန-အခြားအရပ်၌၊ ဟတ္ထံ-လက်လည်းကောင်း၊ အညေန-၌၊ ပါဒံ-ခြေလည်းကောင်း၊ အညေန-၌၊ သီသံ-ဦးခေါင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဧဝံ-သို့၊ တတော တတော-ထိုထိုအရပ်၌၊ ခိတ္တဿ-ရန်သူတို့ ပစ်လွှင့်အပ်သော၊ ဆဝသရီရဿ အဓိဝစနံ။

ဝိစ္ဆိဒ္ဓံ။ ။ဆိဇ္ဇတေ-ရန်သူတို့သည်၊ ဖြတ်အပ်၏။ ဣတိ ဆိဒ္ဓံ၊ ဝိသည် ဝိယောဂ (တစ်ပိုင်းနှင့်တစ်ပိုင်း မယှဉ်စပ်ခြင်း) အနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် ဒွိဓာသည် အဓိပ္ပာယ်နက်၊ အပဓာရိတံကို “ဝိဝဋ္ဌ ဥဋ္ဌါဋ္ဌိတံ”ဟု မဟာဋီကာဖွင့်၏။ ပါးစပ်ကိုဖွင့်လိုလ်လျှင် အထက်နှုတ်ခမ်းနှင့် အောက်နှုတ်ခမ်း ကွဲသွားသကဲ့သို့၊ ကိုယ်ကိုလည်း ၂-ပိုင်းဖြတ်သောအားဖြင့် ခွဲခွာအပ်သည်ကို “အပဓာရိတံ”ဟု ဆိုသည်။ [အဝဓာရိတံဟု မူကွဲရှိ၏။ အဝဓာရဏပုဒ်သည် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း အနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ အဝဓာရိတံပုဒ်လည်း ပိုင်းခြားအပ်ဟူသော အနက်ကိုပင် ဟော၏။ ထို့ကြောင့် သာ၍ သင့်မည်ထင်၏။ “အဗဒ္ဓါရိတံ”ဟု တချို့စာအုပ်၌ ရှိသည်ကား ဋီကာဖွင့်တို့နှင့် မညီ။]

ဝိက္ခာယိတံ။ ။ဝိသည် ဝိဝိဓအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် “ဝိဝိဓကာရေန”ဟု ဖွင့်သည်။ ခါယိတံ၌ ခေဓာတ်သည် ခါဒနအနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် ဧကို အာယ ပြု၍ “ခါယိတံ” ဖြစ်သည်ဟု ကြံပါ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ကား “ခါဒိတံ”ဟု ရှိ၏။ ဒကို ခပြုဟု ကြံသင့်မည်ထင်၏။ သို့မဟုတ် ဓာတ်နက်ဖြင့် ဖွင့်ခြင်းဟု မှတ်ပါ။

ဟတဇ္ဇ-ညည်းဆဲအပ်ကုန်သည်လည်း ဟုတ်၏။ တံ-ထိုညည်းဆဲအပ်သော အရာဟူသည်၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်သာ၊ ဝိက္ခိတ္တကဇ္ဇ-အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်အပ်သည်လည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ဟတဝိက္ခိတ္တကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤ ဟတဝိက္ခိတ္တကံဟူသော အမည်သည်၊ ကာကပဒါကာရေန-ကျိုး၏ခြေထောက်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ကျိုးခြေသဏ္ဌာန်အားဖြင့်) အင်္ဂပစ္စင်္ဂေသု-အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၌၊ သတ္တေန-ဓားစသောလက်နက်ဖြင့်၊ ဟနိတွာ-သတ်ညည်း၍၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊ (အညေန ဟတ္ထံ-စသော ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်) ဝိက္ခိတ္တကဿ-အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်အပ်သော၊ ဆဝသရီရဿ အဓိဝစနံ။

လောဟိတံ-သွေးကို၊ ကိရတိ ဝိက္ခိပတိ-ပစ်လွှင့်တတ်၏။ ဝါ-ယိုချတတ်၏။ ဣတောစိတောစ-ဤမှဤမှလည်း၊ ပဋ္ဌရတိ-ယိုချတတ်၏။ ဣတိ၊ လောဟိတကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤလောဟိတကံဟူသော အမည်သည်၊ ပဋ္ဌရိတလောဟိတမက္ခိတဿ-ယိုစီးသောသွေးတို့ဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သော၊ ဆဝသရီရဿ အဓိဝစနံ၊ ကိမယော-ပိုးလောက်တို့ကို၊ ပုဠုဝါ-ပုဠုဝတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ-နံ၏။ ပုဠုဝေဟိ-ပိုးလောက်တို့ဖြင့်၊ ဝိကိရတိ-ရောပြွမ်းတတ်၏။ ဣတိ၊ ပုဠုဝကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤပုဠုဝကံဟူသော အမည်သည်၊ ကိမိပရိပုဏ္ဏဿ-ပိုးလောက်တို့ဖြင့် ပြည့်နေသော၊ ဆဝသရီရဿ အဓိဝစနံ၊ အဋ္ဌိယေဝ-အရိုးသည်ပင်၊ အဋ္ဌိကံ-မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ၊ ကုစ္ဆိတံ-သော၊ အဋ္ဌိ-အရိုးတည်း၊ ဣတိ၊ အဋ္ဌိကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤအဋ္ဌိကံဟူသော အမည်သည်၊ အဋ္ဌိသင်္ခလိကာယပိ-အရိုးကွင်းဆက်၏လည်းကောင်း၊ ကေဋ္ဌိကဿပိ-တစ်ချောင်းသော အရိုး၏လည်းကောင်း၊ အဓိဝစနံ။

စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဣမာနိ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိနိ-ဤဥဒ္ဓုမာတက အစရှိသောအာရုံတို့ကို၊ ["ပန-ဆက်၊ ဣမာနိ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိနိစ-တို့ကိုလည်း" ပေး၍ "စဖြင့် သဝိညာဏကအသုဘကိုပေါင်းသည်" ဟု ရှေးနိဿယ၌ဆို၏။] နိဿာယ-၍၊ ဥပ္ပန္နနိမိတ္တာနံပိ-ဖြစ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်တို့၏ လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တေသု-ပဋိဘာဂနိမိတ်တို့၌၊ ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနာနံပိ-ရအပ်သောဈာန်တို့၏လည်း ကောင်း၊ ဧတာနေဝ နာမာနိ-ဤဥဒ္ဓုမာတကစသော အမည်တို့သည်ပင်၊ (ဟောန္တိ)၊ [အဆင့်ဆင့် ဥပစာတင်ထားသည်-ဟူလို။] တတ္ထ-ထိုဥဒ္ဓုမာတက စသည်တို့တွင်၊

သတ္တေနဟနိတွာ။ ။ဝေရိဟိ ခဂ္ဂကရပါလာဒိနာ (သန်လျက်၊ ဆောင်ဓား စသော) သတ္တေန ပဟရိတွာ၊-မဟာမိကာ၊ ကာကမဒါ ကာရေန၌ အာကာရသဒ္ဓါသည် ပုံသဏ္ဌာန် အနက်ကိုဟော၏။ ကျိုးသတ္တဝါ၏ ခြေချောင်းကလေးများကဲ့သို့ အစိတ်စိတ် အမွှာမွှာဖြစ်အောင် ညည်း၍ စိတ်ဖြာထားသည်-ဟူလို။

လောဟိတကံ စသည်။ ။ဤ၌ကား ကသည် ကုစ္ဆိတအနက်ဟော မဟုတ်၊ ကိရဓာတ် ကိပစ္စည်းဖြင့် ရံချေ၊ ကိ၏ ဣကို(အ) ပြုထားသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ပုဠုဝတံ၌ကလည်း နည်းတူ၊ အဋ္ဌိကံ၌ကား ကသည် သုတ္တံ၊ ကုစ္ဆိတအနက်ဟောပင်တည်း။

ဥဒ္ဓုမာတကနိမိတ္တေ-ဥဒ္ဓုမာတကပဋိဘာဂနိမိတ်၌၊ အပ္ပနာဝသေန-ဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နာ-
ဖြစ်သော၊ သညာ-သည်၊ ဥဒ္ဓုမာတကသညာ-မည်၏၊ တာယ ဥဒ္ဓုမာတကသညာယ-
ထိုဥဒ္ဓုမာတကသညာနှင့်၊ သမ္ပယောဂဋ္ဌေန-အညီအမျှအားဖြင့် ယှဉ်သည်၏အဖြစ်
ဟူသော အနက်အားဖြင့်၊ သဟဂတံ-တကွဖြစ်သော ဈာန်သည်၊ ဥဒ္ဓုမာတကသညာ
သဟဂတံ-မည်၏၊ ဝိနိလကသညာသဟဂတာဒိသုပိ-ဝိနိလကသညာသဟဂတ
အစရှိသော ဈာန်တို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအသုဘတို့၌၊ ယံ ဘာဝနာဝိဓာနံ-အကြင် ဘာဝနာ
အစီအစဉ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္ထုဗွဲ-ဆိုထိုက်သည်၊ ဘဝေယျ-၏၊ တံ-ထိုဘာဝနာ
အစီအစဉ်ကို၊ သဗ္ဗကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊
(မယာ) ဝုတ္တမေဝ-သည်သာ၊ အဝေသသာ-သော၊ ပါဠိဝဏ္ဏနာ-ပါဠိတော်၏အဖွင့်ကို၊
ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ-စိုးစဉ်အနည်းငယ်၊ ဆိုဖွယ်
အထူးကား၊ ကေဝလံ-ဒုတိယဈာန် စသည်ကိုနှင့် မရောမယှက် သက်သက်၊
စတုတ္ထဇ္ဈာနဝသေန-ဖြင့်၊ ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရေ-၌၊ (ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ ဧကကာ-
တို့သည်၊ ဟောန္တိ) ဝိယ-န်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဣဓ-ဤအသုဘ၌၊ ပဉ္စဝိသတိ-
သော၊ ဧကကာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ စ-ဆက်၊ အသုဘာရမဏဿ-အသုဘအာရုံ၏၊
အဝနီယတ္တာ-မတိုးပွားစေအပ်၊ မတိုးပွားစေနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိတ္တေ-
သေးငယ်သော၊ ဥဒ္ဓုမာတကဋ္ဌာနေ-ဥဒ္ဓုမာတကအရပ်၌၊ ဥပ္ပန္နနိမိတ္တာရမဏံ-ဖြစ်
သော ပဋိဘာဂနိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်ကို၊ ပရိတ္တာရမဏံ-ပရိတ္တာရမဏ
ဟူ၍၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ မဟန္တေ-ကြီးသော၊ (ဥဒ္ဓုမာတကဋ္ဌာနေ-၌၊ ဥပ္ပန္နနိမိတ္တာရမဏံ-
ကို)၊ အပ္ပမာဏာရမဏံ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သေသေသုပိ-ကြွင်းသော ဝိနိလက
အစရှိသော အသုဘတို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သုဘဂုဏော-တင့်တယ်သော အရဟံ
အစရှိသော ဂုဏ်ရှိတော်မူသော၊ ဒသသတလောစနေန [ရှေးနိဿယ၌ “ဒသသ
တလောစနေန”ဟု ဆန္ဒာနုရက္ခဏ ခွေဘော်ရှိ၏။] တစ်ထောင်သော ဉာဏ်မျက်လုံး
ရှိသော သိကြားမင်းသည်၊ ဝါ-ဉာဏ်မျက်လုံးတစ်ထောင်၊ အမြင်ဆောင်သော
သိကြားမင်းသည်၊ [တစ်ထိုင်တည်းဖြင့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ကိစ္စကို ပြီးစီးအောင်
ကြံစည်နိုင်သော ဉာဏ်အမြင်ရှိသောကြောင့် သိကြားကို “ဒသသတလောစနေ”ဟု
ခေါ်ထားသည်၊ အဘိဓာန်လာ “သဟဿက္ခော” ပုဒ်၏ ပရိယာယ်ပင်တည်း၊]
ထုတိကိတ္တိ-ချီးမွမ်းအပ်သော ကျော်စောသံရှိတော်မူသော၊ ဒသဗလော-ဆယ်ပါးသော
ကာယဗလ၊ ဉာဏဗလ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧကေနဇ္ဈာန

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၆၉

ဟောတူနီ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော ပဌမဈာန်၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ (ဒသ- ဆယ်ပါး ကုန်သော၊) ယာနီ အသုဘာနီ-အကြင်အသုဘတို့ကို၊ အဝေါစ-ဟောတော်မူပြီး၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ပါဠိနယေနဝ-ပါဠိတော်၏ နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ သဗ္ဗာနီ-အလုံးစုံကုန်သော၊ တာနီ (အသုဘာနီ)-ထိုအသုဘတို့ကို၊ ဇာနိတွာ-သိပြီး၍၊ တေသွေဝ-ထိုအသုဘ ၁၀-ပါးတို့၌ပင်၊ ဘိယျော-အလွန်၊ အယံပကိဏ္ဍက ကထာပိ-ဤရောပြွမ်းသော စကားရပ်ကိုလည်း၊ (သောတူဟိ- စာသင်သားတို့သည်၊) ဝိညေယျာ-သိထိုက်သေး၏။ [ဒဿ အသုဘကိုပြသော အရာဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အခြားဂုဏ်တို့ဖြင့် မချီးမွမ်းဘဲ “သုဘဂုဏ်၊ ဒသ သတလောစနေန ထုတိကိတ္တိဂုဏ်၊ ဒသဗလဂုဏ်တို့ဖြင့် ချီးမွမ်းသည်။]

ဟိ-ချဲ့၊ ဧတေသု-ဤအသုဘတို့တွင်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါး သော သုဘ၌၊ အဓိဂတဇ္ဈာနော-ရအပ်ပြီးသော ပဌမဈာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုဝိက္ခန္တိတရဂတ္တာ-ကောင်းစွာ ပယ်ခွာအပ်ပြီးသော ရာဂ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ရာဂကို ကောင်းစွာပယ်ခွာပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိတရာဂေါဝိယ-ကင်းသော ရာဂရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့၊ ဝါ-ရာဂကင်းပြီး ရဟန္တာကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ကဲ့သို့၊ နိဇ္ဈောလုပ္ပစာရော-လျှပ်ပေါ်လော်လီသော အကျင့်မရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [“အသုဘတစ်ပါးပါး၌ ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရဟန္တာကြီးကဲ့သို့ နိဇ္ဈောလုပ္ပစာရဖြစ် လျှင် အသုဘဆယ်ပါး ဟောဖွယ်မလို၊ တစ်ပါးပါးသာ ဟောတော်မူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော”ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဧဝံ သန္တေ” စသည်ကို မိန့်သည်။] ဧဝံ သန္တေပိ-ဤသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ (အမှတ်မရှိသော အသုဘ၌ ဈာန်ရပြီးပုဂ္ဂိုလ် မှန်သမျှ နိဇ္ဈောလုပ္ပစာရ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) ယွာယံ အသုဘဘေဒေါ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ သော-ထိုအသုဘအပြားကို၊ သရီရသဘာဝပ္ပတ္တိဝသေနစ-

နိဇ္ဈောလုပ္ပစာရော။ ။လုဘ-ဂိဒ္ဓေဓာတ်နောင် အစ်ပစ္စည်းဖြင့် လုကို လုလုဟု ဒွေတော်ပြုပြီးနောက် ရှေ့လု၏ ဥကို ဩပြုသောအခါ “လောလုဘ” ဟု ဖြစ်၏၊ ဘကို ပ ပြုသောအခါ “လောလုပ-အလွန်မက်မောသူ”ဟု ဖြစ်၏၊ (ထောမနိဓိ၊) “လောလုပဿ-အလွန် လိုချင်မက်မောသူ၏+ဘာဝေါ လောလုပွံ-အလွန် မက်မောသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာ ပြဋ္ဌာန်းသောအကျင့်၊ စာရနှင့် ကမ္မဓာရဲ တွဲ၊ အာစာရရှိလျှင် ကောင်း၏၊ [သဂြိုဟ် အာရဏသင်္ဂဟအဖွင့် မဏိမဉ္ဇူသာ ဋီကာ၌ “လုပ္ပတိတိ လုပေါ” စသည်ဖြင့် လုပဓာတ် ကြံလေသည်။]

သရီရသဘာဝပ္ပတ္တိ။ ။အလောင်းကောင်ကို “သရီရ”ဟု ခေါ်၏၊ ထိုအလောင်း ကောင်သည် အသက်ရှင်စဉ်က သဘောအတိုင်းမတည်ဘဲ ဥဒ္ဓါမာတက စသောအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော သဘောသို့ ရောက်တတ်၏၊ ထိုသဘောသို့ ရောက်ခြင်းကို “သရီရ သဘာဝပ္ပတ္တိ”ဟု ဆိုသည်၊

သေသောကိုယ်၏ ဥဒ္ဓုမာတ စသော သဘောသို့ ရောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရာဂစရိတဘောဒ ဝသေနစ-ရာဂစရိုက်အပြား၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဝုတ္တော)၊ ဣတိဝေဒိတဗ္ဗော။ [ရာဂစရိုက်ပြားပုံသည် အကျယ်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။]

ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဆဝသရီရံ-သူသေကောင်သည်၊ ပဋိကူလဘာဝံ-စက်ဆုပ် ရွံရှာဖွယ်၏အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇမာနံ-ရောက်လသော်၊ ဥဒ္ဓုမာတကသဘာဝပုတ္တံဝါ-ဥဒ္ဓုမာတကသဘောသို့ ရောက်သည်သော်လည်း၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဝိနီကလာဒိနံ-ဝိနီလက အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရသဘာဝပုတ္တံဝါ-တစ်ပါးပါးသော သဘောသို့ ရောက်သည်သော်လည်း၊ (သိယာ)၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အလောင်းကောင်က ဥဒ္ဓုမာတကစသော သဘောဆယ်မျိုးသို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ယာဒိသံ ယာဒိသံ-အကြင်သို့ ရှုအပ်၊ အကြင်သို့ ရှုအပ်သောသဘောကို၊ လဒ္ဓံ-ရခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တာဒိသေ တာဒိသေဝ-ထိုသို့ရှုအပ်၊ ထိုသို့ရှုအပ်သော သဘော၌သာလျှင်၊ ဥဒ္ဓုမာတကံ ပဋိကူလံ၊ ဝိနီလကံ ပဋိကူလံတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ နိမိတ္တံ-ပရိကမ္မနိမိတ်ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗမေဝ-ယူထိုက်သည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ သရီရသဘာဝပုတ္တံဝသေန ဝါ-ဖြင့်လည်း၊ ဒသဓာ-အားဖြင့်၊ အသုဘပဘောဒေါ-ကို၊ ဝုတ္တော၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

[သရီရသဘာဝပုတ္တံဝသေန၏ အကျယ်ကိုပြပြီး၍၊ ရာဂစရိတဘောဒ ငသေန၏ အကျယ်ကိုပြလိုသောကြောင့် “ဝိသေသတော စေတ္တ”စသည်မိန့်။] စ-သည်သာ မကသေး၊ ပိသေသတော-အထူးအားဖြင့်၊ စေတ္တ-ဤအသုဘဆယ်ပါးတို့တွင်၊ ဥဒ္ဓုမာတကံ-ဥဒ္ဓုမာတကအလောင်းတော်သည်၊ သရီရသဏ္ဌာနဝိပတ္တိပ္ပကာသနတော-ကိုယ်သဏ္ဌာန်၏ပျက်စီးပုံကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ [တစ်ကိုယ်လုံး ဖူးရောင်နေသည့်အတွက် နဂိုသဏ္ဌာန်ပျက်နေပုံကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ [သရီရသဏ္ဌာနရာဂိနော-ကိုယ်သဏ္ဌာန်၌တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်-လျောက်ပတ်၏။ [သရီရသဏ္ဌာန၌ တပ်မက်သောရာဂကို ခွာနိုင်ခြင်းကြောင့် လျောက်ပတ်သည်-ဟူလို။] ဝိနီလကံ-သည်၊ ဆဝိရာဂဝိပတ္တိပ္ပကာသနတော-အရေ၏ တပ်စွဲဖွယ်၏ ပျက်စီးပုံကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ ဆဝိဝဏ္ဏရာဂိနော-အရေ အဆင်း၌ တပ်မက်ခြင်း

ထို့ကြောင့် အကျယ်၌ “ဥဒ္ဓုမာတက သဘာဝပုတ္တံ ဝါ” စသည်ဖြင့် မိန့်လိမ့်မည်၊ [သရီရံ ဟိ ဝိနယမာနံ (အလောင်းကောင်ဖြစ်၍ ပျက်လို့ရှိလျှင်) အညရူပေန ဌိတဿ ရက္ခသဿဝိယ (ပြိတ္တာ ရက္ခိသ်များသည် သူ၏ ပြိတ္တာသဘောအတိုင်း မတည်ဘဲ အမျိုးမျိုး ပုံဟန်ဆောင်၍ ခြောက်လှန့်တတ်သကဲ့သို့) သဘာဝပုတ္တံဝသေနဝ (ဥဒ္ဓုမာတကစသော အမျိုးမျိုးသော ပုံသဏ္ဌာန်သို့ ရောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့်သာ) ဝိနယဘိ၊-မဟာဋီကာ။]

အပွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၇၁

ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ ဝိပုဗ္ဗကံ-သည်၊ ကာယဝဏ္ဏပုဋိဗန္ဓဿ-ကိုယ်တည်း၊ ဟူသော အနာနုဋ္ဌစပ်သော၊ ဒုဂ္ဂန္ဓဘာဝဿ-မကောင်းသောအနံ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပကာသနတော-ကြောင့်၊ မာလာဂန္ဓာဒိဝသေန-ပန်းနံ့သာ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမုဒ္ဓာပိတသရီရဂန္ဓရာဂိနော-ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သော ကိုယ်အနံ့၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်-၏။

ဝိစ္ဆိဒ္ဓကံသည်၊ အန္တော-ခန္ဓာကိုယ်၏အတွင်း၌၊ သုသိရဘာဝပ္ပကာသနတော-အခေါင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ သရီရေ-၌၊ ဃနဘာဝရာဂိနော-လုံးလုံးကျစ်ကျစ်၊ တခဲနက်၏အဖြစ်၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်-၏၊ ဝိက္ခာယိတကံ-သည်၊ မံသုပစယသမ္ပတ္တိဝိနာသပ္ပကာသနတော-အသားစု အသားဆိုင်ပြည့်စုံခြင်း၏ ပျက်စီးပုံကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ ထနာဒိသု-သားမြစ်အစရှိကုန်သော၊ သရီရပွဒေသေသု-ကိုယ်အရပ်တို့၌၊ မံသုပစယရာဂိနော-အသားစုအသားဆိုင်၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ ဝိက္ခိတ္တကံ-သည်၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ-တို့၏၊ ဝိက္ခေပ္ပကာသနတော-ပြန့်ကျဲနေပုံကိုထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂလီလာရာဂိနော-အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ တင့်တယ် စံပယ်ခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ ဟတဝိက္ခိတ္တကံ-သည်၊ သရီရသဃံာတဘေဒဝိကာရပ္ပကာသနတော-ကိုယ်အင်္ဂါတို့ကောင်းစွာ ဖွဲ့စပ်ပုံ၏ ပျက်စီး ဖောက်ပြန်ခြင်းကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ သရီရသဃံာဋ္ဌသမ္ပတ္တိရာဂိနော-ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏ ကောင်းစွာ ဖွဲ့စပ်ပုံ၏ ပြည့်စုံခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ [“သဃံာဋ္ဌောအင်္ဂါနံ သုသမ္ပဒ္ဓတာ လက်ခြေစသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့ အရိုးအဆစ် ပြေပြစ်အောင် ဖွဲ့စပ်ထားခြင်းကို သရီရသဃံာဟု ခေါ်သည်။-ဋီကာ။]

လောဟိတကံ-သည်၊ လောဟိတမက္ခိတပဋိက္ကုလဘာဝပ္ပကာသနတော-သွေးတို့ဖြင့် လိမ်းကျအပ်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ အလင်္ကာရဇနိတသောဘရာဂိနော-တန်ဆာဆင်ခြင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သော တင့်တယ်ခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ ပုဠဝကံ-သည်၊ ကာယဿ-၏၊ အနေကကိမိကုသလသာဓာရဏဘာဝပ္ပကာသနတော-များစွာသော ပိုးမျိုးတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ ကာယေ-၌၊ မမတ္တရာဂိနော-ငါ့ဥစ္စာ၏အဖြစ်ဖြင့် တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ အဋ္ဌိကံ-သည်၊ သရီရဋ္ဌိနံ-ကိုယ်အရိုးတို့၏၊ ပဋိက္ကုလဘာဝပ္ပကာသနတော-စက်ဆုပ်ဖွယ်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ ဒန္တသမ္ပတ္တိရာဂိနော-သွား၏ ပြည့်စုံခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ ဣတိဝေ-သို့၊ ရာဂစရိတ (ဘေဒ) ဝသေနာပိ-ရာဂစရိုက်အပြား၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း၊ ဒသဓာ-ဖြင့်၊ အသုဘပဘေဒေါ-ကို၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ဒသဝိဓေပိ-သော၊ ဧတသ္မိံ အသုဘေ-ဌိ၊ [“ဧကဂ္ဂံ ဟိတွာ တိဋ္ဌတိ” ဌိစပ်၊] သေယျထာပိနာမ-ကား၊ အပရိသဏ္ဌိတ လောယ-ထက်ဝန်းကျင်မတန်ရပ်သော ရေရှိသော၊ သီဃသောတာယ-လျင်မြန်သော ရေအယဉ်ရှိသော၊ နဒိယာ-မြစ်ဌိ၊ အရိတ္တဗလေနေဝ-ထိုးဝါး၏ အစွမ်းကြောင့်သာလျှင်၊ နာဝါ-လှေသည်၊ တိဋ္ဌတိ(သေယျထာပိ)-တည်တန့်နိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အရိတ္တေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ ထပေတုံ-တန့်ထားခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ(သေယျထာပိ)-မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမေဝ၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဒုဗ္ဗလတ္တာ-အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [စိတ်သွားလိုရာအာရုံသို့ မသွားရအောင် စိတ်ကို တန့်၍ မထားနိုင်ခြင်းသည်ပင် အာရုံ၏အားနည်းခြင်းတည်း၊] ဝိတက္ကဗလေနေဝ-ဝိတက်၏ အစွမ်းကြောင့်သာလျှင်၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂံ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံ ရှိသည်၊ ဝါ-တည်ကြည်သည်၊ ဟတွာ၊ တိဋ္ဌတိ-တည်နိုင်၏၊ ဝိတက္ကေန-နှင့်၊ ဝိနာ၊ ထပေတုံ-ထားခြင်းငှာ၊ နသက္ကာ-မစွမ်းနိုင်၊ တသ္မာ၊ ဧတ္ထ-ဤအသုဘ အာရုံ၌၊ ပဌမဇ္ဈာနမေဝ-ပဌမဈာန်သည်သာ၊ (ဝိတက်ပါသော ပဌမဈာန်သည်သာ၊) ဟောတိ၊ ဒုတိယာဒီနိ-ဒုတိယ အစရှိသော ဈာန်တို့သည်၊ န (ဟောန္တိ)။ [ဤ အဓိပ္ပာယ်များကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာသို့ကာဘာဝနာဘေဒ၌ ဂါထာနှင့်တကွ ပြထားပြီ။]

စ-ဆက်၊ ပဋိကူလေပိ--စက်ဆုပ်ဖွယ်လည်းဖြစ်သော၊ ဧတမ္မိံ အာရမဏေ-ဤ အသုဘအာရုံ၌၊ (ပိတိသောမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိဌိ စပ်-) အဒ္ဓါ-မချွတ်ဧကန်၊ ဣမာယ ပဋိပဒါယ-ဤအကျင့်ဖြင့်၊ ဧရာမရဏမှာ-အိုခြင်း သေခြင်းမှ၊ ပရိမုစ္ဆိဿာမိ-လွတ်မြောက်ရတော့အံ့၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အာနိသံသဒဿာဝိတာယ-အကျိုးအာနိ သင်ကို ရှုလေ့ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဝရဏ သန္တာပပ္ပဟာနေနစ- နိဝရဏ၏ပူလောင်ခြင်းကို ပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပိတိသောမနဿ- သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ (ကိမိဝ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊) ဒါနိ-မစင်ပုံကြီးကိုတွေ့ရရာ ယခုအခါ ၌၊ ဗဟုံ-များစွာ၊ ဝေတနံ-မစင်စွန့်ပစ်ခကို၊ (အဟံ-သည်၊) လဘိဿာမိ- ရတော့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ အာနိသံသဒဿာဝိနော-အကျိုးကိုရှုလေ့ရှိသော၊ ပုပ္ဖဆဋ္ဌ ကဿ-ပန်းမှိုက်သွန် ဘင်ကျုံးသမား၏၊ ဂူထရာသိမိ-မစင်ပုံ၌၊ (မစင်ပုံကို မြင်ရာ၌၊) (ပိတိသောမနဿ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိဝိယ-ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) ဥဿန္တဗျာမိ

ပုပ္ဖဆဋ္ဌကဿ။ မိဖုရားတို့ စွန့်ထားအပ်သော ကျင်ကြီးခွက်၌ ပန်းများ ထည့်ထား ကြသတတ်၊ ထိုပန်းအမှိုက်သွန်ရသူကို “ပုပ္ဖဆဋ္ဌက”ဟု ခေါ်၏၊ အမှန်မှာ-ကျင်ကြီးကို စွန့်ပစ် ရသူပင်တည်း၊ ထိုဘင်ကျုံးသမားသည် မစင်ပုံကြီးကိုမြင်ရသော်လည်း (နာခေါင်းရှုံ့လျက် စိတ်ပျက်မနေဘဲ) ရမည့်အကိုမျှော်တွေး၍ ဝမ်းမြောက်သကဲ့သို့၊ ပဋိကူလအသုဘအာရုံ၌သော်လည်း ဧရာမရဏမှလွတ်မည့် အရေးကိုတွေးကာ ပိတိသောမနဿ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဒုက္ခဿ-ကြီးကျယ်များပြားသော ဗျာဓိဒုက္ခရှိသော၊ ရောဂါနော-ရောဂါရှိသူ၏၊ ဝမနဝိရေစနပဝတ္တိယံ-ပျို့အန်ခြင်း၊ ဝမ်းလျှောခြင်း၏ ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပီတိသော မနဿံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိဝိယစ-ကဲ့သို့လည်းကောင်းတည်း။

စ-ဆက်၊ ဒသဝိဓမ္မိ-သော၊ ဧတံအသုတံ-ဤအသုဘသည်၊ လက္ခဏတော-အားဖြင့်၊ စကမေဝ-တစ်ပါးတည်းသာ၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဒသဝိဓဿပိ-သော၊ ဧတဿ-ဤအသုဘ၏၊ အသုစိ၊ ပေ၊ ဘာဝေါဇဝ-မစင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်၊ မကောင်းသော အနံ့ရှိသည်၏အဖြစ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၏အဖြစ်၊ ရွံ့ရှာဖွယ်၏အဖြစ် သည်သာ၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာတည်း၊ တဒေတံ-ထိုအသုဘသည်၊ ဣမိနာ လက္ခဏေန-ဤအသုစိစသော လက္ခဏာအားဖြင့်၊ ကေဝလံ-ဇီဝမာနကမဖက် သက်သက်၊ မတသရီရေယေဝ-အသေကောင်၌သာ၊ န (ဥပ္ပဋ္ဌာတိ)-ထင်လာ သည်မဟုတ်သေး၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ဒန္တဋ္ဌိက ဒဿာဝိနော-မိန်းမ၏ သွားရိုး ကိုမြင်ရသော၊ စေတိယပဗ္ဗတဝါသိ မဟာတိဿတ္ထေရဿ-စေတိယတောင်၌ နေလေ့ရှိသော မဟာတိဿထေရ်အား၊ (ဇီဝမာနက သရီရေ-အသက်ရှင်ဆဲကိုယ်၌၊ ဥပ္ပဋ္ဌာတိဝိယ-ထင်လာသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတံ-ဆင်ကျောက်ကုန်း ၌နေသော၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဥလ္လောကေန္တဿ-မော်ကြည့်သော၊ သံဃရက္ခိတတ္ထေ ရူပဋ္ဌာက သာမဏေရဿ-သံဃရက္ခိတထေရ်၏ အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော သာမဏေအား၊ (ဇီဝမာနက သရီရေ ဥပ္ပဋ္ဌာတိဝိယစ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) တထာ- တူ၊ ဇီဝမာနက သရီရေပိ-၌လည်း၊ ဥပ္ပဋ္ဌာတိ-ထင်လာ၏၊ [“တဒေတံ ဣမိနာ

ရောဂီနော။ ။ရောဂါရှိသူမှာ ဝမ်းသက်ဆေး ပျို့အန်ဆေးကိုစား၍ ဝမ်းသက်ရာ ပျို့အန်ရာအခါ၌ ရောဂါပျောက်မည့်အရေးကို တွေးကာ ဝမ်းမြောက်သကဲ့သို့ ထို့အတူပဋိကူလ အာရုံကို အာရုံပြုရသော်လည်း နိဝရဏကိုပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ပီတိသောမနဿ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဤသို့ ပုပ္ဖဆဋ္ဌကနှင့် အာနိသံသဒဿာဝိတာ ကိုလည်းကောင်း၊ ရောဂါ၏ ဝမနဝိရေစနနှင့် နိဝရဏသန္တာပ ပဟာနကိုလည်းကောင်း စပ်ဟပ်၍ ဥပမာကို မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။“ဥပသန္တဗျာဓိ ဒုက္ခဿ၊ ဥဿန္တဗျာဓိ ဒုက္ခဿ”ဟု ၂-မျိုး ရှိ၏။ ဝမနဝိရေစနသည် ရောဂါရှိသူ၏ နိဝရဏသန္တာပ ပဟာနနှင့် တူသောကြောင့် နဂိုရ်က ငြိမ်းအေး ပြီးသော ရောဂါမဖြစ်ထိုက်၊ ထို့ကြောင့် ဥပသန္တဟူရှိသော ပါဠိက မကောင်း၊ ဥဿန္တဟူရှိသောပါဠိ သာ ကောင်းသည်။

မဟာတိဿတ္ထေရ။ ။စေတိယတောင်မှ အနုရာဓမြို့သို့ ဆွမ်းခံကြွလာသော မဟာ တိဿထေရ်ကို အမျိုးသမီးတစ်ယောက်သည် ခင်ပွန်းသည်နှင့်ရန်ဖြစ်၍ အဝတ်တန်ဆာ ဆင်ယင် ကာဖြင့် အိမ်မှထွက်ကာ မိဘအိမ်သို့ ပြန်လာစဉ် တွေ့မြင်သောအခါ မရိုးသားသောစိတ်ဖြင့် ကျယ်စွာရယ်လေသည်။ အရှင်တိဿထေရ်သည် ထိုအသံကို ကြား၍ကြည့်လိုက်သောအခါ သွားရိုးတို့ကိုမြင်၍ အသုဘသည် ဖြစ်ပေါ်လာသဖြင့် ဝိပဿနာ ဆက်၍ရှုလေရာ ရဟန္တာဖြစ်လေ သည်။-[ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ၊ သီလနိဒ္ဒေသ။]

လက္ခဏေန န ကေဝလံ မတသရီရေယေဝ၊ ဇီဝမာနက သရီရေပိ ဥပဋ္ဌာတိ”သာ
 လိုရင်းဖြစ်၏။ ဒန္တဋ္ဌိကဒဿာဝိနော စသည်တို့ကား အတွင်းသွင်းထားသော
 ဥပမာန ဝါကျတို့သာ။] ဟိ-မှန်၊ မတသရီရ်-သူသေကောင်သည်၊ အသုဘယထေဝ-
 မတင့်တယ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဇီဝမာနကမ္မိ-အသက်ရှင်ဆဲကိုယ်သည်လည်း၊
 အသုဘမေဝ-မတင့်တယ်သည်သာ၊ ပန-ထိုသို့ မတင့်တယ်ပါသော်လည်း၊ ဧတ္ထ-
 ဤအသက်ရှင်ဆဲကိုယ်၌၊ အသုဘလက္ခဏံ-သည်၊ အာဂန္တုကေန-အာဂန္တုက ဖြစ်သော၊
 (မူလကအိမ်၌မရှိသော ဧည့်သည်ကဲ့သို့ နဂိုက ကိုယ်ခန္ဓာတွင် မပါဝင်သော၊)
 အလင်္ကာရေန-တန်ဆာဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆန္တတ္တာ-ဖုံးကွယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န
 ပညာယတိ-မတင်ရှား၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ [သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ အသုဘအခန်း၌
 ဂါထာနှင့်တကွ ပြထားပြီ။]

အသုဘကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ပန-ပရိဟာရ၊ ပေ၊ အံ၊ ပထဝီကသိဏံ-ကို၊ အာဒိ-ကတွာ-၍၊ အဋ္ဌိကသညာ
 ပရိယောသာနာဝ-အဋ္ဌိကသညာ အဆုံးရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဒေသာရူပါဝစရပ္ပနာ-
 ဤရူပါဝစရ အပ္ပနာဈာန်သည်၊ (ဟောတိ) ကိ-ဖြစ်သလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊
 အညာပိ-အခြားသော ရူပါဝစရအပ္ပနာသည်လည်း၊ အတ္ထိကိ-ရှိသေးသလော၊ ဣတိ-
 ဤကား အမေးတည်း၊ [ဤမှနောက်၌ စာအုပ်များဝယ် မူအမျိုးမျိုးဖြစ်နေ၏၊
 “အတ္ထိ အာနာပါနဇ္ဈာန် ဟိ ကာယဂတာ သတိဘာဝနာ စ” ဟူသော မူကိုလိုက်၍
 အနက်ပေးမည်။] (အညာပိ-အခြားသော ရူပါဝစရအပ္ပနာသည်လည်း၊) အတ္ထိ-
 ရှိသေး၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ အာနာပါနဇ္ဈာန်မို့-ကိုလည်းကောင်း၊ ကာယဂတာ သတိ
 ဘာဝနာ စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဣဓ-ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌၊ န ကထိတာ-
 ဟောတော် မမူအပ်၊ ကိဉ္ဇာပိ န ကထိတာ-အကယ်၍ကား ဟောတော်မမူအပ်ပါ
 ပေ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဟောတော်မမူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဝါယောကသိဏေ-ဝါယော
 ကသိုဏ်းကို၊ ဂဟိတေ-တိုက်ရိုက်ယူအပ်ပြီးသော်၊ အာနာပါနဇ္ဈာန်-ကို၊ ဂတိတမေဝ-
 ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ [ဝါယောကသိုဏ်းနှင့် ထွက်သက်ဝင်သက်လေသည်၊ သဘော
 တူသောကြောင့်-ဟူလို။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ဝဏ္ဏကသိဏေသု-နီလစသော ဝဏ္ဏကသိုဏ်းတို့ကို၊
 ဂဟိတေသု-ယူအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ကေသာဒိသု-ဆံအစရှိသည်တို့၌၊ စတုက္က
 ပဉ္စကဇ္ဈာနဝသေန-ဖြင့်၊ ဥပ္ပနာ-သော၊ ကာယဂတာသတိ-ကာယဂတာသတိကို

ဝဏ္ဏကသိဏေသု၊ ပေ၊ သတိ။ ။ဆံပင်၏ အညိုရောင်သည် နီလကသိုဏ်းနှင့်
 သဘောတူ၏၊ ဝါယော အသားအရေရောင်သည် ပီတကသိုဏ်းနှင့် သဘောတူ၏၊ အသွေးသည်
 လောဟိတကသိုဏ်းနှင့် သဘောတူ၏၊ မျက်လုံး၏ ဖြူသော အရပ်သည် ဩဒါတကသိုဏ်းနှင့်

အဖွင့်]

ဘာသာဦးကာ

၇၅

လည်းကောင်း၊ ဒသသု-န်သော၊ အသုဘောသု-တို့ကို၊ ဂဟိတေသု-ယူအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ဒွတ္တိသာကာရေ-၃၂-ပါးသော အဖို့အစဉ်၊ ပဋိကူလမနသိကာရဇ္ဈာနဝသေနစေ-စက်ဆုပ်ဖွယ်နလုံးသွင်းသော ဈာန်၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ နဝသိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာနဝသေနစ-ကိုးပါးသော သင်္ချိုင်း၌ဖြစ်သော အဆင်းကို အာရုံပြုသော ဈာန်၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ- ၉-ပါးသော သိဝထိကာ အပြားရှိသော ဈာန်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂဟိတာဝ-ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ ရူပါဝစရပ္ပနာ-ရူပါဝစရအပ္ပနာသည်၊ ဝါ-ရူပါဝစရအပ္ပနာကို၊ ဣဓ-ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌၊ ကထိတာဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးတော့သည်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤတွင် ရူပါဝစရကုသိုလ်အဖွင့် အပြီးတည်း။

ရူပါဝစရကုသလကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

သဘောတူ၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်၌ဖြစ်သော နိလပိတလောဟိတဩဒါတတို့ကို အာရုံပြု၍ ရအပ်သောဈာန်သည် ကာယဂတာသတိဘာဝနာဖြစ်ရကား နိလကသိုဏ်းစသော ဝဏ္ဏကသိုဏ်း လေးပါးကို ဤ အဘိဓမ္မာ၌ တိုက်ရိုက်ယူထားသဖြင့် ကေသံစသော ကာယ၌ဖြစ်သော ကာယဂတာသတိကိုလည်း ယူပြီးဖြစ်တော့သည်။

ဒသသု၊ ပေ၊ ဂဟိတာဝ။ ။သတိပဋ္ဌာန် ပါဠိတော်၌ “ကေသာ၊ လောဗာ” စသော ၃၂-ကောဋ္ဌာသသည်လည်းကောင်း၊ နဝသိဝထိကာ ပဗ္ဗသည်လည်းကောင်း ပါ၏၊ အသုဘဝ-ပါးကို ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ယူလိုက်လျှင် ပဋိကူလမနသိကာရချင်း တူသောကြောင့် ထိုဒွတ္တိသာကာရကာယဂတာသတိကိုလည်းကောင်း၊ နဝသိဝထိကာ၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ကာယဂတာသတိကိုလည်း ကောင်း ယူပြီးဖြစ်သည်။

နဝသိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာန။ ။သုသေကောင်တို့၏ လတ်လတ်လောလောပစ်ရာ သုသာန်ကို “သိဝထိကာ”ဟုခေါ်၏၊ ထို သိဝထိကာ၌ရှိသော သုသေကောင်ကိုလည်း ဌာနျူပစာရအားဖြင့် “သိဝထိခာ”ဟုခေါ်သည်၊ ထိုသင်္ချိုင်း၌ “ကောဟမတံ ငါဒိဟမတံ ဝါ”စသည်ဖြင့် သုသေကောင် ၉-မျိုးရှိ၏၊ ထို သုသေကောင် ၉-မျိုး၏ အဆင်းတို့ မိမိ၏သက်ရှိကိုယ်၌ ဥပမာပြု၍ အားထုတ်သောအခါ ဈာန်ကိုရသောကြောင့် “နဝသိဝထိကာ ဝဏ္ဏဇ္ဈာန”ဟုခေါ်သည်၊ [နဝသိဝထိကာသု ဝဏ္ဏ ဝသေန ပဝတ္တဇ္ဈာနံ နဝသိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာနံ၊-အနု။]

တစ်နည်း။ ။ဝဏ္ဏသဒ္ဓါသည် ပကာရအနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ၉-ပါး သော သိဝထိကာ အလောင်းကောင်အပြားကို (မိမိ၌ဥပမာဆောင်၍) အာရုံပြုသဖြင့် ရအပ်သောဈာန်ကို “နဝသိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာန”ဟုခေါ်သည်၊ “သိဝထိကပ္ပကာရာနိ ဝါ သိဝထိကာဝဏ္ဏာနိ၊-ဋီကာ။

၇၆

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[အရူပကုသိုလ်

အရူပကုသိုလ် အဖွင့်

အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်

ဣဒါနိ-ရူပါဝစရကုသိုလ်ကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အရူပါဝစရကုသိုလ်၊ ပေး အာရဉ္စံ ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အရူပပပတ္တိယာတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ အရူပဘဝေါ-အရူပဘဝသည်၊ အရူပ-အရူပမည်၏၊ (ဘဝဟူသော နောက်ပုဒ်ချေ၊) အရူပေ-အရူပဘဝ၌၊ ဥပပတ္တိ-ဖြစ်ရခြင်းတည်း၊ ဝါ-ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းတည်း၊ အရူပပပတ္တိ-ခြင်း၊ တဿာအရူပပပတ္တိယာ-ထိုအရူပဘဝ၌ ဖြစ်ရခြင်း၏၊ ဝါ-ထိုအရူပဘဝဝယ် ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း၏၊ မဂ္ဂ ဘာဝေတိတိ-ကား၊ ဥပါယံ-ကပ်ရောက်ကြောင်းဖြစ်သောဈာန်ကို၊ ဟေတု-အကြောင်းဖြစ်သောဈာန်ကို၊ ကာရဏံ-အကြောင်းဖြစ်သောဈာန်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဝပေတိ-တိုးပွားစေ၏။

သဗ္ဗသောတိ-ကား၊ သဗ္ဗကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သဗ္ဗသံ-အလုံးစုံကုန်သော၊ အနဝသေသာနံ-အကြွင်းအကျန်မရှိကုန်သော၊ (ရူပညာနံ ဌိစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

ဥပါယံ၊ ဟေတု၊ ကာရဏံ။ ။မဂ္ဂ၏အဖွင့်တည်း၊ မဂ္ဂအရ ပကတိလမ်းကို ယူမည်စိုး၍ “ဥပါယံ”ဟုဖွင့်သည်။ [ရူပဈာန်တုန်းကလည်း ဤအတိုင်းဖွင့်ခဲ့၏၊] ဥပါယသဒ္ဓါသည် “ဝိသေသန”ဟူသော အနက်ကိုလည်းဟော၏၊ ထိုအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “ဟေတု”ဟုလည်းကောင်း၊ ဟိတ်အမျိုးမျိုးတွင် ပြုတတ်သော ဖြစ်စေတတ်သော ဇနကဟိတ်ကို ယူစေလို၍ “ကာရဏံ”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

သဗ္ဗသော။ ။အာကာရအနက်၌ “သော”ပစ္စည်းကိုပြလို၍ “သဗ္ဗကာရေန” ဟုဖွင့်၏၊ တစ်နည်း-“သဗ္ဗသော” ဟူသော အဗျယတဒ္ဓိတ်ပုဒ်နောင် နိဝိဘတ်ကြေ သည်ဟု ပြလို၍ “သဗ္ဗသံ”ဟုဖွင့်၏၊ ဤသဗ္ဗသည် သာဝသေသသဗ္ဗ မဟုတ်၊ “အနဝသေသသဗ္ဗ”ဟု သိစေလို၍ “အနဝသေသာနံတိ အတ္ထော”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့် သည်။ [သဗ္ဗသော-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သမတိက္ကမာဌိစပ်၊) ဝါ-ကြွင်းမဲ့ ဥဿု၊ အလုံးစုံကုန်သော”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။

သဗ္ဗကာရ။ ။ “အလုံးစုံ အခြင်းအရာအားဖြင့် ရူပသညာကို လွန်မြောက်” ဟုရာ၌ ရုပ်ခန္ဓာရှိခြင်းကြောင့် တုတ်ကိုင်ရ၊ ဓားကိုင်ရ၊ ငြင်းခုန်ရ၊ စသော ကြမ်းတမ်းမှုများဖြစ်ရ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ရုပ်တရား-ရုပ်တရားဟူသော ပဋိဘာဂ နိမိတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ထိုတရားထိုနိမိတ်များကို အာရုံပြုသော အဘိညာဉ်နှင့် ရူပဈာန်တို့၌လည်းကောင်း အပြစ်ကိုမြင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည် ရုပ်နှင့်စပ်၍ အားလုံးပင်စုံနေသောကြောင့် “သဗ္ဗကာရ”မည်၏၊ တစ်နည်း-ထိုရုပ်၊ ထိုအဘိညာဉ်၊ ထိုဈာန်တို့၌ နှစ်သက်မှုကိုပယ်ခြင်း ထိုဈာန်တို့ကို အာဝဇ္ဇနသမာပဇ္ဇန စသည် ပြု လိုတော့ခြင်းကို (ရုပ်နှင့်စပ်၍ အားလုံးပင် စုံသောကြောင့်) “သဗ္ဗကာရ” ဟု ခေါ်သည်။-ဋီကာ။

ရူပသညာနန္ဒိ-ကား၊ သညာသီသေန-သညာကို အဦးပြုသဖြင့်၊ ဂုတ္တရူပါဝစရဇ္ဈာနာနဋ္ဌေဝ-ဟောတော်မူအပ်သော ရူပါဝစရဈာန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တဒါရမဏာနဋ္ဌ-ထိုရူပါဝစရဈာန်၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (သမတိက္ကမာဉ္ဇ ဓပ်၊) ဟိ-ချဲ့ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသွာ) ရူပိ ရူပါနိ ပဿတိတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌၊ ရူပါဝစရဈာန်ပိ-ကိုလည်း၊ ရူပန္တိ-ရုပ်ဟူ၍၊ ဂုတ္တတိ၊ [ရူပိ-ရူပဈာန်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရူပါနိ-ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ပဿတိ-ရှု၏၊] ဗဟိဒ္ဓါ၊ပေ၊ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌၊ တဿ-ထိုရူပါဝစရဈာန်၏၊ အာရမဏံပိ-ကိုလည်း၊ (ရူပန္တိ ဂုတ္တတိ)၊ [ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ-ကောင်းသောအဆင်းရှိကုန်၊ မကောင်းသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ ရူပါနိ-ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ပဿတိ]၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရူပဈာန်၏ ရူပဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်၊ ထိုရူပဈာန်၏ အာရုံ၏လည်း ရူပဟုခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဣဓ-ဤရူပသညာနံဟူသော ပါဠိ၌၊ (အဓိဝစနံဉ္ဇ ဓပ်၊) ရူပေ-ရူပဈာန်၌၊ သညာ-ဖြစ်သောသညာတည်း၊ ရူပသညာ-ရူပဈာန်၌ဖြစ်သော သညာ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတံ-ဤရူပသညာနံဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ သညာသီသေန-ဖြင့်၊ ရူပါဝစရဈာနဿ-ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသောသဒ္ဓါတည်း၊ အဿ-ထိုအာရုံ၏၊ ရုပ်-ရုပ်ဟူသော၊ သညာ-အမည်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တံ-ထိုအာရုံသည်၊ ရူပသည-

သညာသီသေန၊ ပေ၊ ရမဏာနဋ္ဌ။ ။“ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ”ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် သညာကို သာလွန်သလောဟု မေးဖွယ်ရှိရကား၊ “သညာ သီသေန”ဟု မိန့်သည်၊ သညာကိုခေါင်းတပ်၍ ပဓာနနည်းအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းတည်း၊ ရူပဈာန်၊ ထိုဈာန်၏ ကသိုဏ်းအာရုံကိုလည်း လွန်ပါသည်-ဟူလို၊ သညာသီသေနကို ဂုတ္တာဉ္ဇသာဓပ်၊ “သညာကို ခေါင်းတပ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော ရူပါဝစရဈာန်”ဟူလို၊ “တဒါရမဏာနဋ္ဌ”ကား သညာသီသေန နှင့် မစပ်ရ။

ရူပါဝစရဈာနံပိ ဟိ။ ။“ရူပသညာနံ အရ ရူပဈာန်၊ ထိုဈာန်၏ အာရုံတို့ကို အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့် ဖွင့်ပြပြီး၍၊ ထိုကိုချဲ့လိုသောကြောင့် “ရူပါဝစရဈာနံပိ ဟိ” စသည်မိန့်၊ နောက်၌ “တသ္မာ” ဟု ဖလဝါကျရှိသောကြောင့် “ဟိ”ကို ဟေတု ဇောတကလည်းကြ၏၊ ရူပိ ရူပါနိ ပဿတိဝယ် ရူပိ၌ ရူပအရ ရူပဈာန်ကိုလည်း ကောင်း၊ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိဝယ် ရူပအရ နိလကသိုဏ်း စသော အာရုံကိုလည်းကောင်း အဘိဘာယတနကထာတုန်းက ဖွင့်ခဲ့ပြီ။

တသ္မာ၊ ပေ၊ အဓိဝစနံ။ ။“ရူပေ+သညာ ရူပသညာ”ဟု တပျူရိသံသမာသံ ပြုရာ၌ “ရူပေ”အရ ရူပဈာန်ကိုရ၍၊ ထိုဈာန်၌ဖြစ်သော(ယှဉ်သော) သညာစေတသိက်ကို “ရူပသညာ”ဟု ဆိုထားသောကြောင့် တပျူရိသံသမာသံ ထုံးစံအတိုင်း နောက်ပုဒ်၏ အရဖြစ်သော သညာသည် ပဓာနဖြစ်၏၊ ဤသို့ သညာကိုပဓာနအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူရကား အပဓာနအားဖြင့် ရူပဈာန်လည်း ရသောကြောင့် “သညာသီသေန ရူပါဝစရဈာနဿတံ အဓိဝစနံ”ဟု မိန့်သည်၊ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “ရူပသညာနံ-ရူပဈာန်၌ဖြစ်သော သညာတို့ကို”ဟု ပေးပါ။

ရူပသညာမည်၏။ အဿ-ထိုအာရုံ၏။ ရူပ-ရုပ်ဟူသော၊ နာမ-အမည်သည်၊ (အတ္ထိ)။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့လျှင်၊ ဧတံ-ဤရူပသညာနံဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ ပထဝီကသိဏာဒိသောဒဿ-ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသော အပြားရှိသော၊ တဒါရမဏဿစ-ထိုရူပါဝစရဈာန်၏ အာရုံကိုလည်း၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ ဣတိ-ဝေဒိတဗွံ။

သမတိက္ခမာတိ-ကား၊ ဝိရာဂါ-စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိရောဓာစ-ချုပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ဤအဖွင့်ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊ “လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်” ဟု သဒ္ဓတ္ထပေး၊] ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကုသလဝိပါက ကြိယဝသေန-ကုသိုလ်၊ ဝိပါကံ၊ ကြိယာတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ပဉ္စဒသန္တံ-နံသော၊ ဈာနသင်္ခါတာနံ-ဈာန်ဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဧတာသံ ရူပညာနံ-ဤရူပဈာန်၌ဖြစ်သော သညာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့၏လည်းကောင်း၊ ပထဝီကသိဏာဒိဝသေန-ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသည်တို့၏အပြားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌန္တံ-နံသော၊ အာရမဏသင်္ခါကာနံ-နံသော၊ ဧတေသံရူပသညာနံ စ-ဤကသိုဏ်းရုပ် အမည်ရှိသော အာရုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ (တို့၏လည်းကောင်း၊) သဗ္ဗကာရေန-ဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အနဝသေသာနံ-အကြွင်းအကျန်မရှိကုန်သော၊ (ရူပသညာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊) ဝိရာဂါစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိရောဓာစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိရာဂဟေတုစေတ-စက်ဆုပ် ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိရောဓဟေတုစ-ချုပ်ခြင်း

နောက်နည်း။ ။နောက်နည်း၌ကား “ရုပ်ဟူသော အမည် သညာရှိသော” ဟု ဗဟုဗွိဟိ သမာသ်ပြုသောကြောင့် ကသိုဏ်းရုပ်ဟူသောအာရုံကိုရသည်၊ ရူပ မဿနာမံ၌နာမကား သညာ၏ အဖွင့်တည်း၊ သညာစေတသိက်ဟူသော အနက်ကို မယူနှင့်၊ နာမည်ဟူသောအနက်ကို ယူပါ-ဟူလို၊ ဤသို့ရုပ်အမည်ရှိသော ပထဝီ ကသိုဏ်း ရုပ်စသော အာရုံကိုရသောကြောင့် “ဧဝံ၊ ပေ၊ အဓိဝစနံ” ဟု မိန့်သည်၊ [တဒါရမဏဿစ၌ စပြင့်ဆိုအပ်ပြီးသော ရူပါဝစရဈာန်နှင့် ပေါင်း။] ဤနည်းအရ “ရူပသညာနံ-ကသိုဏ်းရုပ်အမည်ရှိသော အာရုံတို့ကို” ဟု ပေး၊ ပါဠိတော်၌ကား ထို ၂-နည်းလုံးကို ဧကသေသ်ပြုပြီးလျှင် “ရူပသညာနံ-ရူပဈာန်၌ဖြစ်သော သညာ၊ ကသိုဏ်းရုပ် အမည်ရှိသော အာရုံတို့ကို” ဟု ပေးပါ။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။ဝိရာဂဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားပြလို၍ “ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟု တက်သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌ သဗ္ဗကာရေနကို ဝိရာဂါ၌လည်းကောင်း၊ အနဝသေသာနံကို နိရောဓ၌လည်းကောင်း တစ်နည်းစပ်ပြသေး၏၊ သဗ္ဗကာရ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှေ့၌ပြခဲ့ပြီ၊ သဗ္ဗကာရေနကို ရှေ့၌ ၂-နည်းဖွင့်ခဲ့သောကြောင့် ဤ၌လည်း “သဗ္ဗကာရေန၊ အနဝသေသာနံ ဝါ” ဟု ၂-နည်းပင်ပြသည်၊ ဝိရာဂါနိရောဓာတို့၌သ္မာဝိဘတ်၏ ဟိတ်အနက်ကိုပြလို၍ “ဝိရာဂဟေတု၊ နိရောဓ ဟေတု” ဟု ဖွင့်သည်၊ ရုပ်နှင့်စပ်သော သညာ၏အဖြစ်ကို မြင်နေခြင်းသည် ဝိရာဂ (ရူပသညာကိုစက်ဆုပ်ခြင်း)တည်း၊ ရုပ်နှင့်စပ်သော ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခွာနိုင်ခြင်း သည် နိရောဓ (ရူပသညာ၏ ချုပ်ခြင်း) တည်း။

ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ ဝိဟရတိ-နေနိုင်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဟိ-ဗျတိရိက်ကို ဆိုဦးအံ့” ဟု ဆို၏၊ ဗျတိရေကဒဠိပင်တည်း။] သဗ္ဗသော-အားဖြင့်၊ အနတိက္ကန္တရူပသညေန-မလွန်မြောက်သေးသော ရူပသညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ-ရူပသညာကို မလွန်မြောက်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧတံ-ဤ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏၊ [ကသ္မာဟု ထည့်ပြီးလျှင် “ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပေ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်” ဟုပေး၍ ရှေ့ဝါကျအားလုံးကို ပြန်လှည့်၍လည်းပေးပါ။]

တတ္ထ-ထိုသညာသမတိက္ကမ၊ အာရမဏသမတိက္ကမ ၂-မျိုးတို့တွင်၊ (“အာရမဏ သမတိက္ကမံ၊ သညာနယေဝ သမတိက္ကမော” ထို၌စပ်၊) ယသ္မာ၊ အာရမဏေ-ကသိုဏ်းအာရုံ၌၊ အဝိရတ္တဿ-ဝိရတ္တမဟုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ [မတပ်နှစ်သက်သူမဟုတ်၊ တပ်နှစ်သက်နေသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊] သညာသမတိက္ကမော-သညာကို ကောင်းစွာ လွန်မြောက်ခြင်းသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်နိုင်၊ သညာသုစ-သညာတို့ကိုလည်း၊ သမတိက္ကန္တာသု-ကောင်းစွာလွန်မြောက်အပ်ပြီးကုန်လသော်၊ အာရမဏ-ကသိုဏ်းအာရုံသည်၊ ဝါ-ကို၊ သမတိက္ကန္တမေဝ-ကောင်းစွာ လွန်မြောက်အပ်ပြီးတော့သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (သညာကို ကောင်းစွာ လွန်မြောက်အပ်လျှင် အာရုံကိုလည်း ကောင်းစွာ လွန်မြောက်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊) အာရမဏသမတိက္ကမံ-အာရုံကို ကောင်းစွာ လွန်မြောက်ခြင်းကို၊ အဝတ္တာ-ဟောတော်မမူဘဲ၊ တတ္ထကတမာ၊ ပေ၊ သမတိက္ကမာဘိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝိဘင်္ဂေ-ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ သညာနယေဝ-သညာတို့ကိုသာ၊ သမတိက္ကမော-ကောင်းစွာ လွန်မြောက်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီး၊ [တတ္ထ-ထို သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ရူပသညာ-ရူပသညာဟူသည်၊ ကတမာ-နည်း၊ ရူပါဝစရသမာပူတ္တိ-သို့၊ သမာပန္နဿဝါ-ကောင်းစွာရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဥပပန္နဿဝါ-ရူပဘုံ၌ဖြစ်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌဗ္ဗေသုခဝိဟာရိဿဝါ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာနေရခြင်းရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊ သညာ-

တတ္ထ ယသ္မာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တော။ ။ “ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ” အရ၌ ဈာန သညာနှင့် အာရုံ ၂-မျိုးလုံး လွန်မြောက်ပုံကို ရပါလျက်ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌ အဘယ့်ကြောင့် “သညာ သမတိက္ကန္တ” ကိုသာ ဟောတော်မူပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့် “တတ္ထာ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-အာရုံ၌ မတပ်မက် မဟုတ် (တပ်မက်နေ) သူမှာ သညာကို မလွန်မြောက်နိုင်၊ သညာကိုလွန်မြောက်လျှင် အာရုံကိုလည်း လွန်မြောက်ပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အာရုံလွန်မြောက်ပုံကို အထူးမဟောတော့ဘဲ သညာလွန်မြောက်ပုံကိုသာ ဟောတော်မူပါသည်-ဟူလို။

သညာသည်၊ သဗ္ဗာနနာ-အမှတ်ပြု၍သိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ သဗ္ဗာနိတတ္ထံ-အမှတ်ပြု၍သိတတ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမာ-ဤသည်တို့ကို၊ ရူပသညာယော-တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ၊ ဣမာရူပသညာယော-တို့ကို၊ အတိက္ကန္တော-လွန်မြောက်ပြီးသည်၊ ဝီတိက္ကန္တော-အထူးသဖြင့် လွန်မြောက်ပြီးသည်၊ သမတိက္ကန္တော-ကောင်းစွာလွန်မြောက်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ တေန-ကြောင့်၊ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ။]

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ဧတာ သမာပတ္တိယော-ဤ အရူပသမာပတ်တို့သို့၊ အာရမဏသမတိက္ကမေန-ရှေးရှေးဈာန်၏အာရုံကို ကောင်းစွာလွန်မြောက်ခြင်း ကြောင့်၊ ပတ္တဗ္ဗာ-ရောက်ထိုက်ကုန်၏၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒိနိဝိယ-ပဌမဈာန်အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ ဧကသ္မိယေဝ အာရမဏေ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌သာ၊ န (ပတ္တဗ္ဗာ)-ရောက်ထိုက်ကုန်သည်မဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဤအရူပသမာပတ်တို့၏ အာရမဏသမတိက္ကမဖြင့် ရောက်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အာရမဏသမတိက္ကမဝသေနာပိ-အာရုံကို လွန်မြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ [ပိဖြင့် သညာသမတိက္ကမကို ပေါင်း။] အယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ-ကို (မယာ) ကတာ-ပြု၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာတိ-ကား၊ စက္ခာဒိနံ-စက္ခု အစရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထုနံ-ဝတ္ထုတို့၏လည်းကောင်း၊ ရူပါဒိနံ-ရူပါရုံအစရှိကုန်သော၊ အာရမဏာနဉ္စ-တို့၏လည်းကောင်း၊ ပဋိသဃ်ဋ္ဌနေန-ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ “ပဋိဃာတေန” ဟုရှိ၏၊ သပ္ပဋိဃရုပ်ဖြစ်သောကြောင့် ကောင်းသည်။] သမုပ္ပန္နာ-ကောင်းစွာ

သမာပန္န စသည်။ “တတ္ထ ကတမာ၊ ပေ၊ သမတိက္ကမာ” သည် ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်တည်း၊ ထို၌ သမာပန္နဿဝါဖြင့် ကုသိုလ်ဈာန် ဝင်စားခိုက်ကို ပြ၏၊ ဥပပန္နဿဝါဖြင့် ဝိပါက်ဈာန် (ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိကိစ္စတပ်ခိုက်) ကိုပြ၏၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခ ဝိဟာရိဿဝါဖြင့် ရဟန္တာသန္တာန်ဝယ် ကြိယာရူပဈာန်ကို ပြသည်။

ယသ္မာ ပန၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌ သညာသမတိက္ကမကိုသာ ဟောတော်မူပါလျက် အဘယ်ကြောင့် အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာသည် အာရမဏ သမတိက္ကမ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း အတ္ထဝဏ္ဏနာကို ပြုရပါသနည်းဟု မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့် “ယသ္မာ ပန” စသည်မိန့်၊ အရူပသမာပတ်တို့သည် ရူပဈာန်တို့ကဲ့သို့ အာရုံတစ်ခု၌ ဈာန်ဆင့်ဆင့်ရနိုင်သော သမာပတ်များ မဟုတ်ကြ၊ အောက်အောက်ဈာန် ၏ အာရုံကို လွန်နိုင်မှ အထက်အထက်ဈာန်သမာပတ်ကို ရနိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် အာရမဏသမတိက္ကမ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း အတ္ထဝဏ္ဏနာကို ပြုရပါသည်-ဟူလို။

ပဋိဃသညာနံ။ ။ပဋိဃေန-အာရုံ ဝတ္ထုတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်+သမုပ္ပန္နာ+ သညာ ပဋိဃသညာ”ဟုပြု၊ ပဉ္စဝတ္ထု၌ ပဉ္စာရုံတို့၏ အချင်းချင်းပေါင်းဆုံခြင်းကို“ထိခိုက်”ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဒွေပဉ္စဂါညာဉ်နှင့် ယှဉ်သော သညာတို့ကို “ပဋိဃသညာ”ဟု

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၈၁

ဖြစ်ကုန်သော၊ သညာ-သညာတို့တည်း၊ ပဋိဃသညာ-ဝတ္ထုအာရုံ ၂-ပါးစုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော သညာတို့၊ ဧတံ-ဤပဋိဃသညာဟူသော အမည်သည်၊ ရူပသညာဒီနံ-ရူပသညာ အစရှိသည်တို့၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ တတ္ထ၊ ပေ၊ (အာဟ)၊ [တတ္ထ-ထို ပဋိဃသညာနံ အတ္တင်္ဂမာဟူသော ပါဠိရပ်၌၊ ပဋိဃသညာ-တို့ဟူ သည်၊ ကတမာ- အဘယ်တို့နည်း၊ ရူပသညာ-ရူပါရုံ၌ဖြစ်သော သညာလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ သညာ-လည်းကောင်း၊ ဣမာ-ဤပဉ္စဝိညာဉ်နှင့်ယှဉ်သော သညာတို့ကို၊ ပဋိဃ သညာယော-ပဋိဃသညာထို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ၊] ကုသလဝိပါကာနံ-ကုသလဝိပါကံဖြစ် ကုန်သော၊ ပဉ္စနံ-၅-ပါးသော ပဉ္စဝိညာဉ်သညာတို့လည်းကောင်း၊ အကုသလဝိပါကာ နံ-နံသော၊ ပဉ္စနံ-၅-ပါးသော ပဉ္စဝိညာဉ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗသော- ကြွင်းမဲ့ဥသံ၊ အလုံးစုံကုန်သော၊ [“သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ”မှ သဗ္ဗသောကို လိုက်စေသည်။] ဒသန္တဝိ-ကုန်သော၊ တာသံ ပဋိဃသညာနံ-ထိုပဉ္စဝတ္ထု ပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပဉ္စဝိညာဉ်သညာတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ အတ္တင်္ဂမာ- ချုပ်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဟာနာ-ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ အသမုပ္ပါဒါ-ကောင်းစွာ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အပ္ပဝတ္တိ-မဖြစ်ခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဝါ-ပြုခြင်းကြောင့်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ-ဟောတိ။

[အပ္ပဝတ္တိကတွာကို အကြောင်းပြု၍ စောဒနာလိုသောကြောင့် “ကာမဇ္ဇေတာ” စသည်ကိုမိန့်။] စ-ဆက်၊ ဧတာ-ဤပဉ္စဝိညာဉ်သညာတို့သည်၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနိ- တို့သို့၊ သမာပန္နဿာပိ-ကောင်းစွာရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌)လည်း၊ ဝါ- ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)လည်း၊ ကာမနသန္တိ-အကယ်၍ကား မရှိပါပေကုန်၊ ဟိ-မှန်၊ တသ္မိံ သမယေ-ပဌမဈာန်စသည်တို့ကို ဝင်စားရာ ထိုအခါ၌၊ ပဉ္စဒွါရ ဝသေန-ပဉ္စဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တံ-သည်၊ န ပဝတ္တတိ-မဖြစ်၊ ဧဝံ သန္တေပိ- ဤသို့ မရှိပါသော်လည်း၊ [ဤပဌမဈာန် အစရှိသည်တို့ကို ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ပဋိဃသညာ မရှိသည်မှန်ပါသော်လည်း၊] အညတ္ထ-အခြားသော ဈာန် အခြားသောမဂ်၌၊ [စတုတ္ထဈာန်မှ အခြားသော ဈာန်၊ အနာဂါမိမဂ်မှအခြားသော မဂ်၌။] ပဟိနာနံ-ပယ်အပ်ပြီးကုန်သော၊ သုခဒုက္ခာနံ-သုခဒုက္ခတို့ကို၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ- ချွ၊ (ဝစနံ) ဝိယ-ပယ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သက္ကာယ

ခေါ်သည်၊ ထိုသညာတို့ကိုပင် “ရူပသညာ” စသည်ဖြင့် ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။ [အတ္တင်္ဂမာ၊ပေ၊ အသမုပ္ပါဒါ တို့တွင် နောက်နောက်ပုဒ်သည် ရှေးရှေးပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ပြတည်း။ “အပ္ပတ္တိ ကတွာ”ကား ဥပုကတ္တပြတည်း။]

ဒိဋ္ဌာဒိနံ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့ကို၊ တတိယမဂ္ဂေ-၌၊ (ဝစနံ) ဝိယစ-ပယ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းတဲသို့လည်းကောင်း၊ (တထာ-တူ၊) ဣမသ္မိဗျာနေ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဗျာန်၌၊ ဥဿာဟဇနနတ္ထံ-အားတက်သရောကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ ဣမဿ ဗျာနဿ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဗျာန်ကို၊ ပသံသာဝသေန-ချီးမွမ်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတာသံ-ဤပဋိဃသညာတို့ကို၊ ဧတ္ထ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဗျာန်၌၊ ဝစနံ-ဟောတော်မူခြင်းကို၊ [အတ္ထင်္ဂမ၏ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းကို၊] ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

[ချီးမွမ်းတော်မူလိုသောကြောင့် ပဋိဃသညာ အတ္ထင်္ဂမကို ဟောတော်မူရသည်ဟူသော နည်းမှတစ်ပါး၊ “မဟောလျှင်မဖြစ်လောက်အောင် ဟောသင့်သော အကြောင်းရှိနေသောကြောင့် ဟောတော်မူရသည်” ဟူသောနည်းကိုပြလို၍ “အထဝါ”ဟု မိန့်သည်။] အထဝါ-ကား၊ တာ-ထိုပဋိဃသညာတို့သည်၊ ရူပါဝစရံ-ရူပါဝစရဗျာန်သို့၊ သမာပန္နဿ-ကောင်းစွာရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌၊ ကိဉ္ဇာပိနသန္တိ-အကယ်၍ကား မရှိပါကုန်၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် မရှိပါကုန်သော်လည်း၊ ပဟိနတ္တာဘာဝနာဖြင့် ပယ်အပ်ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န သန္တိ-မရှိကုန်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ရူပဝိရာဂါယ-ရုပ်ကို စက်ဆုပ်ခြင်းငှာ၊ ရူပါဝစရဘာဝနာ-ရူပါဝစရ ဘာဝနာသည်၊ န သံဝတ္တတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဧတာသံ-ဤရူပါဝစရဘာဝနာတို့၏၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ရူပါယတ္တာဝ-ရုပ်၏စပ်သောဥစ္စာတည်း၊ ဝါ-ရုပ်နှင့်၊ ပသံသည်သာတည်း၊ ပန-ဗျတိရှိက်ကား၊ အယံဘာဝနာ-ဤအရူပဘာဝနာသည်၊ ရူပင်္ဂရာဂါယ-ငှာ၊ သံဝတ္တတိ-၏၊ တဿာ-ကြောင့်၊ တာ-ထိုပဋိဃသညာတို့ကို၊ ဧတ္ထ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဗျာန်၌၊ ပဟိနာ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ လေဝလံ-ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်းမဖက်၊ သက်သက်၊ ဝတ္ထု-ဆိုခြင်းငှာသာ၊ န (ဝဋ္ဋတိ)-သင့်သည်မဟုတ်သေး၊ ဧကံသေနေဝ-စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဗျာန်၌ ထိုသညာတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်ပြီဟူ၍၊) ဓာရေတုံပိ-ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်းငှာလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။

ကိဉ္ဇာပိ။ ။ ရူပဗျာန်ကို ဝင်စားခိုက်၌လည်း ဤပဋိဃသညာတို့ မရှိကြသည် မဟုတ်ပါလော၊ သို့ပါလျက် ဤပဋ္ဌမအရူပဗျာန်ကျမှ “ပဋိဃသညာကိုပယ်” ဟု ဟောတော်မူရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ကိဉ္ဇာပိစသည်ကိုမိန့်သည်၊ ရူပဗျာန်၌ မရှိခြင်းမှာ ပယ်ထားသောကြောင့် မရှိခြင်းမဟုတ်၊ ရူပဗျာန်က ကသိုဏ်းကို အာရုံပြု၍ ရူပါရုံစသည်ကို အာရုံမပြုသောကြောင့် မရှိခြင်းဖြစ်သည်၊ ဤအရူပဗျာန်ကား ရုပ်ကို စက်ဆုပ်ဖို့ရာဖြစ်သာ ဗျာန်တည်း၊ တို့ကြောင့် ဤအရူပဗျာန်ကျမှ “ပဋိဃသညာတို့ကို ပယ်သည်ဟု ဟောတော်မူရသည်-ဟူလို။

ဟိ-မှန်၊ တာသံ-ထိုပဋိပညာတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဣတော-ဤအာကာသာ နန္ဒာယတနသမာပတ်မှ၊ ပုဗ္ဗေ-ဦး၊ အပ္ပဟိနတ္တာယေဝ-မပယ်အပ်ကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ ပဌမဈာန်-သို့၊ သမာပန္နဿ-ကောင်းစွာရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ပဌမဈာန်ဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊) သဒ္ဓေါ-အသံကို၊ ကဏ္ဍကောတိ-ဆူးငြောင့်ဟူ၍၊ ဘဂဝတာ၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဣမ-ဤအာကာသာနန္ဒာယတနဈာန်၌၊ ပဟိ နတ္တာယေဝ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အရူပသမာပတ္တိနံ-တို့၏၊ အာနန္ဒတာ-အာနန္ဒတို့၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သန္တ ဝိမောက္ခတာစ-ငြိမ်သက်သော ဝိမောက္ခတို့၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ [“ယေ တေသန္တာဝိမောက္ခာ”စသည်ဖြင့် သန္တ ဝိမောက္ခအဖြစ်ကို ဟောတော်မူသည်။] [မတုန်လှုပ်ပုံကို ပြလို၍ “အာဠာရော” စသည်မိန့်၊ ပြတ်ပြီးကိုဆက်သော ဝါကျာရမ္မတည်း၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဟိ သစ္စံ” ဟုဆို၏။] စ-ဆက်၊ ကာဠာမော-ကာဠာမအန္တယ်ဖြစ်သော၊ အာဠာရော-အာဠာရ ရသေ့သည်၊ အာရူပသမာပန္နော-အရူပသမာပတ်ကို ကောင်းစွာ ရောက်သည်၊ (သမာနော-ဖြစ်စဉ်၊) ပဉ္စမတ္တာနိ-ငါးလိ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ သကဋသတာနိ- လည်းအရာတို့ကို၊ (တစ်နည်း) ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋသတာနိ-ငါးရာသော လည်းတို့ကို၊ နိဿာယ နိဿာယ-မှီ၍မှီ၍၊ (အနီးအပါ ၌ ကပ်၍ကပ်၍) အတိက္ကန္တာနိ(ကွီကွီ မြည်လျက်) လွန်သွားသည်တို့ကို၊ နေဝ အဒ္ဓသ-မြင်လည်း မမြင်လိုက်၊ သဒ္ဓ- လည်းတို့၏အသံကို၊ န အသောသိ-ကြားလည်း မကြားလိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊) [သုတ်မဟာဝါ၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-အနက် မရှိ။]

နာနတ္ထ သညာနံ အမနသိကာရာတိ-ကား၊ နာနတ္ထေ-အထူးထူးသော သဘောရှိသော၊ ဂေါစရေ-အာရုံ၌၊ ပဝတ္တာနံ-နိသော၊ သညာနံ-တို့ကို၊ ဝါ- တစ်နည်း၊ နာနတ္တာနံ-အထူးထူးသော သဘောရှိကုန်သော၊ သညာနံ-ကိုကို၊ (အမနသိကာရာ၌စပ်) ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မာ၊ [ဧတာကို နောက်၌လာမည့် “သညာ” ပုဒ်ကျမှ တွဲပေး၊] တတ္ထကတမာ၊ ပေ၊ သညာယောတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝိတဂေ- ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ ဝိဘဇိတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဝတ္တာ-နိသော၊ ဣမ-ဤ နာနတ္ထသညာနံဟူသော ပါဠိ၌၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဣမ-ဤဈာန်၌” ဟု ပေးသည်၊] အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်ကုန်သော၊ အသမာပန္နဿ-သမာပတ်သို့ ကောင်းစွာမရောက် သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မနောဓာတု၊ ပေ၊ သင်္ဂဟိတာ-မနောဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်သော၊ [“ပဋိပညာသညာနံ” ဟူသော ပါဠိဖြင့် ပဉ္စဝိညာဉ်သညာကိုကို ယူပြီးဖြစ်သည်။] ဧတာသညာ-ဤသညာတို့သည်၊ ရူပသဒ္ဓါဒိဘေဒေ-ရူပါရုံ သဒ္ဓါရုံ အစရှိသောအပြားရှိသော၊ နာနတ္ထေ-အထူးထူးသော သဘောရှိသော၊ နာနာသဘာဝေ-

အထူးထူးသော သဘောရှိသော၊ [နာနတ္တေကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဂေါစရေ-ဌ၊ ပဝတ္တန္တိ-နံ၏။ (“တသ္မာ၊ နာနတ္တသညာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ” ဟု နောက်၌လှမ်းစပ်။) [တတ္ထ-ထိုနာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာဟူသော ပါဠိ ရပ်၌၊ နာနတ္တသညာ-နာနတ္တ သညာတို့ဟူသည်၊ ကတမာ-တို့နည်း၊ အသမာပန္နဿ-သမာပတ်သို့ ကောင်းစွာမရောက်သော၊ မနောဓာတု သမင်္ဂိဿဝါ-မနောဓာတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သော်လည်းကောင်း၊ မနောဝိညာဏဓာတု သမင်္ဂိဿဝါ-မနောဝိညာဏဓာတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သော်လည်းကောင်း၊ သညာ၊ သဉ္ဇာနနာ၊ သဉ္ဇာနိတတ္ထိ(အတ္ထိ)၊ ဣမာ-ဤတရားတို့ကို၊ နာနတ္တသညာယော-နာနတ္တသညာ တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တန္တိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏။]

စ-ကား၊ (“နာနတ္တေ ဂါစရေ ပဝတ္တာနံ သညာနံ” ၏ အကျယ်မှတစ်ပါး၊ “နာနတ္တာနံ ဝါ သညာနံ” ၏ အကျယ်ကား၊) ယသ္မာ၊ အဋ္ဌ-နံသော၊ (ကာမာဝစရ ကုသလသညာ-ကာမာဝစရ ကုသိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ ဒွါဒသ-နံသော၊ အကုသလ သညာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဧကာဒသ-နံသော၊ ကာမာဝစရကုသလဝိပါကသညာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဒွေ-နံသော၊ အကုသလဝိပါကသညာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဧကာ ဒသ-နံသော၊ ကာမာဝစရကြိယသညာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိဒဝံ-သို့၊ စတုစတ္တာ လီသံပိ-၄၄-ပါးလည်းဖြစ်သော၊ တောသညာ-ဤသညာတို့သည်၊ [ပဋိဃသညာ ၁၀-ပါးကိုနှုတ်၍၊ ကျန်ကာမစိတ် ၄၄-ပါးနှင့်ယှဉ်သော သညာတို့ကိုဆိုသည်။] နာနတ္တာ-အထူးထူးသော သဘောရှိကုန်၏၊ နာနာသဘာဝါ-အထူးထူးသော သဘော ရှိကုန်၏၊ [နာနတ္တာကို ထပ်ဖွင့်သည်၊ အတ္တသဒ္ဓါသည် သဘာဝ အနက်ဟော- ဟူလို။] အညမည-အချင်းချင်း၊ အသဒိသာ-မတူကုန်၊ [နာနာသဘာဝါကို ထပ်ဖွင့် သည်။] တသ္မာ၊ နာနတ္တသညာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

သဗ္ဗသော-အလုံးစုံအားဖြင့်၊ ဝါ-အလုံးစုံကုန်သော၊ [“သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ” မှ သဗ္ဗသောကို လိုက်စေသည်။] တာသံ နာနတ္တသညာနံ-ထိုအထူးထူးသော သဘောရှိသော အာရုံ၌ဖြစ်သော ၄၄-ပါးသော ကာမာဝစရသညာတို့ကို၊ ဝါ-

နာနတ္တ သညာနံ။ ။နာနတ္တ-အထူးထူးသော သဘောရှိသောအာရုံ၌၊ (ရူပ သညာ၊ ပဋိဃသညာကဲ့သို့ အာရုံတစ်မျိုးစီ မဟုတ်ဘဲ ကသိုဏ်းရုပ်အာရုံ၊ ရူပ သဒ္ဓ သော အာရုံ၊ အခြားအခြားအာရုံ၊ အမျိုးစုံ၌) +ဘဝါ+သညာ နာနတ္တသညာ၊ (တစ်နည်း) နာနတ္တာ+သညာ နာနတ္တသညာ-မဟာကုသိုလ်၌ ယှဉ်သော သညာ၊ အကုသိုလ်၌ ယှဉ်သော သညာစသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး သဘောရှိသော သညာတို့-ဟူလို။ [ထိုနာနတ္တသညာသည် သမာပတ် ဝင်စားခိုက်၌ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် “အသမာပန္နဿ” ဟု ဆိုသည်။]

အထူးထူးသော သဘောရှိသော ၄၄-ပါးသော ကာမာဝစရ သညာတို့ကို၊ အမနသိ ကာရာ-နလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်၊ အနာဝဇ္ဇနာ-မဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့်၊ အသမန္နာ ဟာရာ-ကောင်းစွာ မဆောင်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ အပစ္စဝေက္ခဏာ-မဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့်၊ (ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ-၌စပ်၊) ယသ္မာ၊ တာ-ထို ၄၄-ပါးကုန်သော ကာမာဝစရ သညာတို့ကို၊ နာဝဇ္ဇတိ-(အာဝဇ္ဇန်းဖြင့်) မဆင်ခြင်၊ န မနသိကာရောတိ-စိတ်၌ မပြု၊ ဝါ-နလုံးမသွင်း၊ န ပစ္စဝေက္ခတိ-(ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏ်ဖြင့်) မဆင်ခြင်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [တသ္မာဖြင့် အမနသိကာရာ၌ သ္မာဝိဘတ်၏ ကာရိယ “အာ”ဟု သိစေသည်။]

[ဥပသညာတို့ကို “သမတိက္ကမာ”ဟုလည်းကောင်း၊ ပဋိဃသညာတို့ကို “အတ္တင်္ဂမာ” ဟုလည်းကောင်း ဟောတော်မူရခြင်း၊ နာနတ္တသညာတို့ကို “အမန သိကာရာ”ဟု ဟောတော်မူရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ “ယသ္မာ စေတ္ထ” စသည်မိန့်၊] စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ စေတ္ထ ဤ ၃-မျိုးသော သညာတို့တွင် ပုရိမာ-ရှေ့ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပသညာ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိဃသညာစ- တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဣမိနာ ဈာနေန-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ရသော၊ ဘဝေပိ-အရူပဘဝ၌သော်မှလည်း၊ န ဝိဇ္ဇန္တိ-မရှိကုန်တုံသေး၏၊ [ဂရဟာဝါကျ၊] တသ္မိဘဝေ-ထိုအရူပဘဝ၌၊ ဣမံဈာန်-ဤအာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ ဝိဟရဏကာလေ-နေရာအခါ၌၊ ပဝေဝ (ဝိဇ္ဇန္တိ)- အဘယ်မှာ ရှိကုန်တော့အံ့နည်း၊ (တစ်နည်း) ပဝေဝ-ရှေးဦးမဆွ၊ အစကပင်၊ န ဝိဇ္ဇန္တိ-မရှိကုန်၊ [သမ္ဘာဝနာဝါကျ၊] တသ္မာ၊ တာသံ-ထိုရူပသညာ၊ ပဋိဃသညာ တို့၏၊ (အဘာဝေါ၌စပ်၊) သမတိက္ကမာ အတ္တင်္ဂမာတိ-ဟူသော၊ ဒွေဓာပိ-၂-ပါး အပြားအားဖြင့်လည်း၊ အဘာဝေါယေဝ-မရှိခြင်းကိုသာ၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ် ပြီ၊ [အရူပဘုံ၌ မရှိခြင်းကို ဟောတော်မူသည်-ဟူလို။]

ပန-ကား၊ နာနတ္တသညာသု-တို့တွင်၊ (သတ္တဝီသတိသညာ၌စပ်၊) ယသ္မာ၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ကာမာဝစရကုသလသညာ-တို့လည်းကောင်း၊ နဝ-နံသော၊ ကြိယ သညာ-ကာမဝစရကြိယသညာတို့လည်းကောင်း၊ ဒသ-ကုန်သော၊ အကုသလသညာ- တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္တဝီသတိ-သော၊ ဣမာသညာ-တို့သည်၊ ဣမိနာ ဈာနေန-ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တော-သော၊ ဘဝေ-၌၊ ဝိဇ္ဇန္တိ-ရှိကုန်သေး၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရှိကုန်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တာသံ-ထိုနာနတ္တသညာ တို့ကို၊ အမနသိကာရာ-ကြောင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ (ကသ္မာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) တတြာပိ- ထိုအရူပဘုံ၌လည်း၊ ဣမံ ဈာန်-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ (ဈာန်ဝင်စား၍၊) ဝိဟရန္တော-နေသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တာသံ-ထို ၂၇-ပါးသော

နာနတ္ထသညာတို့ကို၊ (အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော ၂၇-ပါးသော နာနတ္ထသညာတို့ကို၊) အမနသိကာရာယေဝ-ကြောင့်သာလျှင်၊ ဥပသမ္ပန္န၊ ဝိဟရတိ-နိုင်၏၊ ပန-ဗျာတိရိတ်ကား၊ တာ-ထို ၂၇-ပါးသော နာနတ္ထသညာတို့ကို၊ မနသိကာရောန္တော-နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသမာပန္နော-သမာပတ်ကို ကောင်းစွာ ရောက်သူမဟုတ်သည်၊ ဈာန်ဝင်စားသူမဟုတ်သည်၊) ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တာသံ-တို့ကို၊ အမနသိကာရာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။)

စ-ဆက်၊ သင်္ခေပတော-အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤရူပသညာနံ သမတိက္ကမာစသော ၃-ပုဒ်တို့တွင်၊ ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာတိ ဣမိနာ-ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗရူပါဝစရဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ ပံဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပဋိဃသညာနံ၊ပေ၊ အမနသိကာရာတိ ဣမိနာ-ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗေသံ-န်သော၊ ကာမာဝစရစိတ္တစေတသိကာနဉ္စ-တို့ကိုလည်း၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အမနသိကာရောစ-နှလုံးမသွင်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပန္နရသန္တံ-ကုန်သော၊ ရူပသညာနံ-တို့ကို၊ သမတိက္ကမေန-ကောင်းစွာလွန်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-ကောင်းစွာ လွန်ခြင်းကိုပြသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဒသန္တံ၊ ပဋိဃသညာနံ-တို့၏၊ အတ္ထဂံမေန-ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကိုပြသော ပဋိဃသညာနံ အတ္ထဂံမာပုဒ်လည်းကောင်း၊ စတုစတ္တာလိသာယ-သော၊ နာနတ္ထသညာနံ-တို့ကို၊ အမနသိကာရေန-နှလုံးမသွင်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-နှလုံးမသွင်းခြင်းကိုပြသော နာနတ္ထသညာနံ အမနသိကာရာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဟိ-န်သော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ္တိယာ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ။

ကိံကာရဏာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (တိဟိ-န်သော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ္တိယာ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ကို၊ ကထေသိ-နည်း၊) ဣတိ စေ-ဤသို့မေးအံ့၊ သောတူနံ-တရားနာကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို၊ (ပလောဘနဉ္စစပ်၊) ဝါ-တို့၏၊ (ဥဿာဟဉ္စစပ်၊) ဥဿာဟဗေဒနတ္ထဉ္စေဝ-အားတက်သရောကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ပလောဘနတ္ထဉ္စ-ဖြားယောင်းခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ (တိဟိ ပဒေဟိ၊ ဖေ၊ ကထေသိ-ပြီ၊) [ကိံကာရဏာဟု အကြောင်းမေးသော်လည်း အကျိုးကိုဖြေလိုက်လျှင် ထိုအကျိုးသည်ပင် ဟောခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်နိုင်၏၊] ဟိ-ချဲ့၊ ကေစိ-န်သော၊ အပဏ္ဍိတာ-ပညာရှိမဟုတ်သူတို့သည်၊ သစေဝဒေယျံ၊ အကယ်၍ပြောဆိုကုန်အံ့၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ ပြောဆိုကုန်ရာသနည်း၊) သတ္တာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ္တိ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေထ-ဖြစ်စေကြကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-၏၊ နိဗ္ဗတ္တိတာယ-ဖြစ်စေအပ်သော၊

တောယ-ဤအာကာသာနဉ္စယတန သမာပတ်၏။ အတ္ထော-အကျိုးသည်။ ကောနုခေါ-အဘယ်နည်း။ အာနိသံသော-အာနိသင်သည်။ ကော-နည်း။ ဣတိ-သို့။ (သစေ ဝဒေယျ-နံအံ) [အတ္ထောကို အာနိသံသောဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ ဤအာနိသံသော၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ပြထားပြီ။] တေ-ထိုအပဏ္ဍိတတို့သည်။ ဧဝံ-သို့။ ဝတ္တံ-ပြောဆိုခြင်းငှာ။ ဝါ-ပြောဆိုခွင့်ကိုး မာ လဘန္တု-မရပါစေကုန်လင့်။ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်းတော်မူ၍၊ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ-ဤအခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ သမာပတ္တိယာ-အာကာသာနဉ္စယတနသမာပတ်၏။ ဝဏ္ဏံ-ကိုး ကထေသိ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဟိ-မှန်။ နေသံ-ထိုအပဏ္ဍိတတို့၏။ တံ-ထိုဂုဏ်ကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့သော အကြံသည်။ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့။ (ကိ)။ အယံ သမာပတ္တိ-ဤအာကာသာနဉ္စယတနသမာပတ်သည်။ ဧဝံ သန္တာကီရ-ဤသို့ ငြိမ်သက်သတတ်။ ဧဝံ ပဏီတာ(ကီရ)-ဤသို့မွန်မြတ်သတတ်။ နံ-ထိုအာကာသာနဉ္စယတနသမာပတ်ကိုး နိဗ္ဗတ္တေဿာမ-ဖြစ်စေကြကုန်အံ့။ ဣတိ-ဤသို့သောအကြံသည်။ (ဘဝိဿတိ)။ အထ-အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ အဿာ-ထိုအာကာသာနဉ္စယတနသမာပတ်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ-ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥဿာဟံ-အားတက်သရောကို၊ ကရိဿန္တိ-ပြုကြကုန်လတ္တံ့။ ["ကရိဿန္တိတိ" ဟု ဣတိရှိသည်ကား မကောင်း။]

စ-ကား၊ (ဥဿာဟဏေနတ္ထ၏ အကျယ်မှတစ်ပါး၊ ပလောဘနတ္ထ၏ အကျယ်ကား၊) နေသံ-ထိုအပဏ္ဍိတတို့ကို၊ ပလောဘနတ္ထံပိ-ဖြားယောင်းခြင်း အကျိုးငှာလည်း၊ ဧတိဿာ-ဤအာကာသာနဉ္စယတန သမာပတ်၏။ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ၊ (ကောဝိယ-အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း၊) ဝိသကဏှက ဝါဏီဇောဝိယ-ဝိသကဏှက ကုန်သည်ကဲ့သို့တည်း၊ ဂုဠဝါဏီဇော-တင်လဲကုန်သည်ကို၊ ဝိသကဏှက ဝါဏီဇော နာမ-ဝိသကဏှကဝါဏီဇောမည်၏ဟူ၍၊ ဂုဠတိ-၏။ ကီရ-ချဲ့၊ သော-ထိုတင်လဲ

ဂုဠ၊ ပေ၊ သက္ကရာဇ်နိ။ ။ဂုဠောစ ဖာဏိတံ ခဏ္ဍော၊ မစ္ဆန္တိသက္ကရာဇ်ဣတိ၊ ဣမေဥဇ္ဈဝိကာရာထ၊ ဂုဠသ္မိံ ဝိသကဏှကံ၊ (၄၆၂) ဘိဓာနံ၊ ထို၏ နိဿယသစ်၌-"ဂုဠ-ကြံသကာခဲ၊ ဝါ-ထန်းလျက်၊ ဖာဏိတံ-တင်လဲရည်၊ ခဏ္ဍ-သကြားနိ၊ (သကြားရိုင်း) မစ္ဆန္တိ-သကာ၊ မှန်ရောင်သကြားခဲ၊ (ငါးဥကဲ့သို့ စု၍နေသော သကြားဖြူခဲ) သက္ကရာ-သကြားဖြူ (သကြားမှုန့်)၊ ဣတိဣမေ-ဤသည်တို့ကား၊ ဥဇ္ဈဝိကာရာ-ကြံအထူးတို့တည်း၊ အထ-ကား၊ ဝိသကဏှကံ-ဝိသကဏှကသဒ္ဒါသည်၊ ဂုဠသ္မိံ-တင်လဲခဲ၌ ဖြစ်၏" ဟု အနက်ပေးတော်မူ၏။

ဋီကာ။ ။တတ္ထ ဂုဠောနာမ ဥဇ္ဈရသံ ပစိတွာ စုဏ္ဏာဒိဟိ မိဿေတွာ သမ္ပိဏ္ဏနေန ပိဏ္ဍိဘူတံ၊ ဖာဏိတံ အပိဏ္ဍိတံ ဩဝိဘူတံ၊ (အရည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊) ခဏ္ဍံ ဘိဇ္ဇနက္ခမံ၊ (ငါးဥကလေးများကဲ့သို့ စွဲ၍ရနိုင်သည်၊) သက္ကရာနာမ ဖလိကသဒ္ဒိသာ၊ သက္ကရာဒိနိတိ အာဒိသဒ္ဒေန

ကုန်သည်သည်၊ ဂုဠဗာဏိတ ခဏ္ဍ သက္ကရာဇီနိ-ကြံသကာခဲ၊ တင်လဲရည်၊ သကြားနီ၊ သကြားမှုန့် အစရှိသည်တို့ကို၊ (အာဒိဖြင့် မစ္ဆန္တီ မည်သော မှန်ရောင် သကြားခဲကိုယူ၊) သကဋေန-ဖြင့်၊ အာဒါယ-၍၊ ပစ္ဆန္တ ဂါမိ-မဇ္ဈိမဒေသ၏ အစွန် အဖျားဖြစ်သော ရွာသို့၊ ဂန္တော-၍၊ သိသကဏှကံဂဏှထ ဝိသကဏှကံ ဂဏှတာတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-ဝိသကဏှကံကို ယူလှည့်ကြ၊ ဝိသကဏှကံကို ယူလှည့်ကြဟူ၍၊ ဥဋ္ဌေါသေသိ-ကြွေးကြော်ပြီ၊ ဝါ-ကြွေးကြော်၍ဈေးရောင်းပြီ၊ တံ-ထိုဈေးရောင်းသံ ကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဂါမိကာ-ကျေးရွာသားတို့သည်၊ ဝိသံနာမ-အဆိပ်မည်သည်၊ တက္ခဋ္ဌ-ကြမ်းတမ်း၏၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ နံ-ထိုအဆိပ်ကို၊ ခါဒတိ-ခဲစား၏၊ သော-သည်၊ မရတိ-သေ၏၊ ကဏှကောပိ-ဆူးသည်လည်း၊ ဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုးဖောက်၍၊ ဝါ-စူး၍၊ မာရေတိ-သေစေတတ်၏၊ ဥဘောပိ-၂-မျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ-ဤအဆိပ်ဆူးတို့သည်၊ ကက္ခဋ္ဌာ-ကြမ်းတမ်းကုန်၏၊ ဧတ္ထ-ဤအဆိပ်ဆူးတို့၌၊ အာနိသံသော-အာနိသင်သည်၊ ကော-နည်း၊ ဣတိ-ကြံ၍၊ ဂေဟဒ္ဓါရာနိ-အိမ်တံခါးတို့ကို၊ ထကေသု-ပိတ်ကြကုန်ပြီ၊ ဒါရကေစ-ကလေးတို့ကိုလည်း၊ ပလာပေသု-ပြေးစေကြကုန်ပြီ၊ တံ-ထိုအခြင်းအရာတို့ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ ဝါဏိဇော-သည်၊ ဣမေ ဂါမိကာ-တို့သည်၊ အဝေါဟာရ ကုသလာ-အခေါ်အဝေါ်၌ မကျွမ်းကျင်ကြကုန်၊ ဟန္တ-ယခု၊ နေ-ထို ကျေးရွာသားတို့ကို၊ ဥပါယေန-ဥပါယ်တမျှဖြင့်၊ ဂဏှာပေမိ-ဝယ်ယူ စေရတော့အံ့၊ ဣတိ-ကြံ၍၊ အတိမဓုရံ-အလွန်ချိုမြိန် ကောင်းမြတ်သော အရသာကို၊ ဂဏှထ-ယူလှည့်ကြကုန်၊ အတိသာဒုံ-အလွန်သာယာအပ်သောအရသာကို၊ ဂဏှထ၊ ဂုဠ-တင်လဲခဲကို၊ (ဂဏှထ)၊ ဗာဏိတံ-တင်လဲရည်ကို၊ (ဂဏှထ)၊ သက္ကရံ-သကြားမှုန့်ကို၊ (ဂဏှထ)၊ သမ္ပန္တ အနည်းငယ်သောအဖိုးဖြင့်၊ (အဖိုးချိုချိုဖြင့်၊ လတ္တံ၊ ရအပ်ရနိုင်၏၊ (ရနိုင်တယ်ဗျူ)၊ [သမ္ပန္တ၌ သံသည် အပ္ပအနက်ဟော၊ ဒုတိယာဝိဘတ်၊ ကြိယာဝိသေသန၊] ကုဋမာသက ကုဋကဟာ

မစ္ဆန္တီကာဒိနံ သင်္ဂတော... ဝိသကဏှ ကောတိ ဂုဠဿ ပါဏိဇ္ဇသမညာ၊ ကြံအထူးကို ကုန်သည်တို့က “ဝိသကဏှက” ဟု ခေါ်ကြသတတ်၊ (မူလပဏ္ဏာသ၊ အာကဇေယျသုတ်ဋီကာ၊ အကျယ်ကို ကျေးဇူးရှင် အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ ရှုပါ။)

သက္ကရာ သက္ကရာ။ ။ ခဏ္ဍမည်သော သကြားရိုင်းမှ အညစ်ကိုထုတ်၍ ကောင်းစွာ ပြုလုပ်အပ်သောကြောင့် မှန်ရောင်သကြားအဖြူကို “သက္ကရာ” ဟု ခေါ်ရကား “သမ္မာ+ကရိယတေတိ သက္ကရာ” ဟု ကြံသင့်၏၊ အဘိဓာနပုဒ်ပိကာ၌ “ခရုဏံ ထဉ္စ- (ပြုတ်ရှုပ်ရှုပ်နေသောကြောင့်) ကြမ်းခြင်း၊ ခရံ-ခြင်း၊ သဟ+ခရေန ဝတ္တတိ သက္ကရာ” ဟု ပြု၏၊ ထို့ကြောင့် ပြခဲ့သော သကြားမှုန့်ကိုပင် ဤ ၂-ပုဒ်လုံးက ဟောနိုင်သောကြောင့် “၂-ပုဒ်လုံး အသင့်” ဟု ယူကြသည်။

အဖွင့်]

ဘာသာဒီကာ

၈၉

ပဏာဒီဟိပိ-မမှန်သော ပဲစေ့၊ မမှန်သော ကျပ်အသပြာ အစရှိသည်တို့ဖြင့်သော် မှလည်း၊ လတ္တဝီ-ရအပ်ရနိုင်၏။ ဤတိ-သို့၊ ဥဇ္ဈေါသေသိ-ကြွေးကြော်ပြီး၊ တံ-ထိုဈေးရောင်းသံကို၊ သုတွာ၊ ဂါမိကာ-တို့သည်၊ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌာ-ရွှင်လန်း၊ အပြားအား ဖြင့် ရွှင်လန်းကုန်သည်၊ ဝါ-အလွန်ရွှင်လန်းကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) နိဂ္ဂန္ဓာ-ထွက်လာ၍၊ ဗဟုမ္ဘိ-များစွာလည်းဖြစ်သော၊ မူလ-အဖိုးကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ ဂဟေသု-ဝယ်ယူကြကုန်ပြီ။ [ကုဋ္ဌ သဒ္ဓါသည် “တုလာကုဋ္ဌ” စသော ပုဒ်ကဲ့သို့ ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲသော မမှန်သောအရာကို ဟော၏။]

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ [ဥဇ္ဈေါသနံ စသည်၌စပ်၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဩပမ္မ သံသန္တနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ” ဟု ထည့်စပ်သည်။] ဝါဏိဇ္ဇဿ-၏၊ ဝိသကဏှကံဂဏှထာတိ-ဟူ၍၊ ဥဇ္ဈေါသနံ-ကြွေးကြော်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဘဂဝတော-၏၊ အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ္တိံ နိဗ္ဗတ္တေထာတိ-ဟူသော၊ ဝစနံ-စကားတော်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဥဘော၊ ပေ၊ အာနိသံသောတိ-ဟူ၍၊ ဂါမိကာနံ-တို့၏၊ စိန္တနံ-ကြံခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဘဂဝါ-သည်၊ အာကာသာ နဉ္စာယတနံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေထ-န်လော၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီး၊ ဧတ္ထ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်၌၊ အာနိသံသော-သည်၊ ကော-နည်း၊ အဿာ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ်၏၊ (ယောဇနာ၌ “အဿ” ဟု ရှိ၏၊) ဂုဏံ-ဂုဏ်ကို၊ န ဇာနာမ-မသိရကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ သောတုနံ-တရားနာသော နတ်ဗြဟ္မာ တို့၏၊ စိန္တနံ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿဝါဏိဇ္ဇဿ-၏၊ အတိမဓရံ ဂဏှထာတိ အာဒိဝစနံ-အစရှိသောစကားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဘဂဝတော-၏၊ ရူပသညာသမတိက္ကမနာဒိကံ-ရူပသညာကို လွန်မြောက်ခြင်းအစရှိသော၊ အာနိသံသပကာသနံ-အကျိုးအာနိသင်ကိုပြကြောင်းစကားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဟိ-အကျိုး ကား၊ ဗဟုမ္ဘိ-များစွာလည်းဖြစ်သော၊ မူလ-အဖိုးကို၊ ဒတွာ၊ ဂါမိကာ-တို့သည်၊ ဂုဋ္ဌံ-ကို၊ (ဂဏှန္တိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ တေ-ထိုတရားနာသော နတ်ဗြဟ္မာ တို့သည်၊ ဣဒံ-ဤအာနိသံသပကာသနစကားကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဣမိနာ အာနိသံသေန-ဖြင့်၊ ပလောဘိတစိတ္တာ-ဖြားယောင်းအပ်သောစိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဟန္တဝိ-ကြီးစွာလည်းဖြစ်သော၊ ဥဿဟံ-အားတက်သရောကို၊ ကတွာ၊ ဣမံ သမာပတ္တိံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေဿန္တိ-ဖြစ်စေကုန်လတ္တံ့၊ (အကျိုးရပုံတည်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဥဿဟဇနနတ္ထံ-ငှာလည်းကောင်း၊ ပလောဘ နတ္ထဉ္စ-ငှာလည်းကောင်း၊ ကထေသိ-ပြီ။

အာကာ၊ပေ၊ သဟဂတန္တိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (အဝယဝတ္ထော-အစိတ်ဖြစ်သော အနက်ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အဿ-ထို ကောင်းကင်ပညတ်၏၊ အန္တော-ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားသည်၊ န-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊

(တံ-ထိုကောင်းကင်ပညတ်သည်၊) အနန္တ-အနန္တ မည်၏၊ အနန္တ-ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း ဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိသော၊ အာကာသ-ကောင်းကင်ပညတ်တည်း၊ အာကာသာ နန္တ-ညတ်၊ အာကာသာနန္တမေဝ-အာကာသာနန္တသည်ပင်၊ အာကာသာနန္တ- အာကာသာနန္တမည်၏၊ တံ အာကာသာနန္တ-ထိုဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟူသောအပိုင်း အခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်သည်၊ ဒေဝါနံ-တို့၏၊ (အာယတနံ-တည်ရာဖြစ် သော နတ်စင်နတ်ကွန်းသည်၊) ဒေဝါယတနံ-ဒေဝါယတနမည်သည်၊ (ဟောတိ) ဣဝ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) သသမ္ပယုတ္တဓမ္မဿ-သမ္ပယုတ်တရားနှင့် တကွဖြစ် သော၊ (ယုဉ်ဖက် စိတ်စေတသိက်နှင့် တကွဖြစ်သော၊) အဿဈာနဿ-၏၊ (ဥပေက္ခာ ကေဂ္ဂတာဟူသော ဤဈာန်၏၊) အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-တည်ရာ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ အာယတနံ-အာယတနမည်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကြောင့်၊ အာကာသာ နန္တယတနံ-မည်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ အာကာသာ နန္တ-အာကာသာနန္တလည်း ဟုတ်၏၊ တံ-ထို အာကာသာနန္တဟူသည်၊ အာယတနဉ္စ- သသမ္ပယုတ္တဈာန်၏ တည်ရာလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ-ဤ ကမ္မဇာရည်းသမာသံ ဝစနတ္ထကြောင့်၊ အာကာသာနန္တယတနံ-မည်၏၊ ဧတံ-ဤအာကာသာနန္တယတနံ

နာဿ အန္တောတိ အနန္တံ။ ။နာဿ ဥပ္ပါဒန္တောဝါ ဝယန္တောဝါ ပညာယတိ၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊) ကောင်းကင်သည် ပညတ်တရားဖြစ်ရကား “မည်သည့်ကာလမှစ၍ ဖြစ်ခဲ့သည်” ဟု ဥပ္ပါဒဟူသော အစ အပိုင်းအခြားမရှိ၊ “မည်သည့်ကာလ၌ ကုန်ဆုံးလိမ့်မည်” ဟု ဝယဟူသော အဆုံးအပိုင်း အခြားလည်းမရှိ၊ ဥပ္ပါဒဝယ ဓမ္မမဟုတ်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “အနန္တ”ဟု အမည်ရသည်၊ အန္တသဒ္ဓါသည် “ကောဋီ (အစွန်း အပိုင်းအခြား) အနက်ကိုဟော၏၊ [ရှေးနိဿယ၌ “အနန္တ- ဥပါဒ် အပိုင်းအခြား၊ ဘင် အပိုင်းအခြား မထင်သော” ဟုပေး၏၊ ဘင်ဟူသော စကားသည် ဓဏတ္ထယနှင့်ဆိုင်သော စကားတည်း၊ ဤ၌ ဓဏတ္ထယကို ပြခြင်းမဟုတ်၊ နောက်ဆုံးအပျက်ကို ပြခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “ဘင်န္တော”ဟု မသုံးစွဲဘဲ၊ ဝယန္တောဟု သုံးစွဲသည်။]

ဣတိ၊ ပေ၊ အာယတနဉ္စာတိ။ ။“အာယတနဉ္စာတိ” ဟု စာအုပ်တို့၌ ပိသဒ္ဓါကို တွေ့ရ၏၊ ရှေ့နည်းမှ တစ်နည်းပြသော ဝါကျမဟုတ်၊ ရှေးနည်းအတိုင်း အဖြောင့် ဝိဂြိုဟ်ပြသော ဝါကျဖြစ်၍ ပိသဒ္ဓါ ပါဗ္ဗယ်မလို၊ မှန်၏-ရှေ့နည်း၌လည်း “တံ အာကာသာနန္တ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန အာယတနံ”ဟု အရတူ ကမ္မဇာရည်းသမာသံ ကိုပင် ပြ၏၊ သို့သော် အခြားစကားများလည်း ပါဝင်နေသောကြောင့် မထင်ရှား၊ ထို့ကြောင့် “ဣတိ၊ ပေ၊ အာယတနဉ္စာတိ” ဟု ကမ္မဇာရည်းသမာသံကို အဖြောင့် ပြရသည်၊ [ဤ အာကာသာနန္တယတနပုဒ်ပြီးပုံကို သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ အာရပ္ပစိတ်ခန်း၌ ပြထားပြီ။]

အမှာ။ ။ရှေးနိဿယ၌ “ဣတိပိ” ဟူသော ပါဠိကိုအတည်ယူ၍ “တံ အာကာသာနန္တ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန အာယတနဓဿ၊ ပေ၊ ဈာနဿ” ဟူသော ရှေ့စကားကို ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသံဟု ယူဆပြီးလျှင် “ဣတိ ဣမိနာ ဝစနတ္ထေန-ဤ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံ ဝစနတ်ကြောင့်” ဟု ပေးလေ၏၊ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံ ဖြစ်လျှင် ဤနည်း၌ အာရုံကို အရမကောက်ရဘဲ ဈာန်ကို

ယတနအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၉၁

ဟူသော အမည်သည်၊ ကသိဏုဋ္ဌိမာကာသဿ-ကသိုဏ်း စ-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို ခွာခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်၏၊ [ဤပါဠိတော်အတိုင်း “ကသိုဏ်း စ-ပါး” ဟုဆိုသည်။] အဓိဝစနံ-တည်း၊ တသို့ အာကာသာနဉ္စာယတန-ထိုအာကာသာနဉ္စာယတနအာရုံ၌၊ (ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသောတည်ရာအာရုံ၌) အပ္ပနာပ္ပတ္တာယ-အပ္ပနာသို့ ရောက်သော၊ သညာယ-နှင့်၊ သဟဂတံ-တကွဖြစ်သော ဈာန်တည်း၊ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ သဟဂတံ-အာကာသာနဉ္စာယတနသညာနှင့်တကွဖြစ်သော ဈာန်။

[သတ္တန်ပါဠိတော်၌ “အနန္တော အာကာသော” ဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့၊ ဤ၌ မဟောရခြင်း၏အကြောင်းကို ပုစ္ဆာ၊ ဝိသဇ္ဇနလုပ်၍ ပြလိုသောကြောင့် “ယထာ ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ (စောဒနာဖွယ်ကို ဆက်ပြသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ “အထူးကား” ဟု ပေး၏၊) အညတ္ထ-အခြားသော သုတ္တန် ပါဠိတော်ထို၌၊ အနန္တော အာကာသောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓ- ဤ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ အနန္တံ တိဝါ- အနန္တဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပရိတ္တံ တိဝါ- ပရိတ္တံဟူ၍လည်းကောင်း၊ နာဂဟိတံ-ယူတော်မမူအပ်၊ ကဿာ၊ (နဂဟိတံ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) ဟိ-အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) (နောက်၌

အရကောကံရလိမ့်မည်၊ ဈာန်ကို အရကောကံလျှင် “ကသိဏုဋ္ဌိမာကာ သဿေဘံ အဓိဝစနံ” ဟူသော စကားနှင့် ဆန့်ကျင်ရုံသာမက၊ တသို့ အာကာသာနဉ္စာယတန အပ္ပနာပ္ပတ္တာယ သညာယ” ဟူသော စကားနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုနိဿယစကားကို စဉ်းစားပါ။

မှတ်ချက်။ ။ အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိတ္တဗ္ဗ၌ အာကာသာနဉ္စာယတနံ အရဗဟုဗ္ဗိဟိ-ကမ္မဇာရည်း ၂-မျိုး ပြုရခြင်းကား အရကောကံတို့ယ်က ဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊ အာရုံကိုလည်းကောင်း ၂-မျိုးရသောကြောင့်တည်း၊ ထို၌ ၂-မျိုးရသော်လည်း ဤ၌ အာရုံတစ်မျိုးသာ ရပါသည်။

ကသိဏုဋ္ဌိမ။ ။ “ကသိဏုဋ္ဌိမ” ပုဒ်ကို “ကသိဏံ ဥဋ္ဌါဋ္ဌေတွာ လဒ္ဓ မာကာသံ” ဟူသော သင်္ဂြိုဟ်အတိုင်းပေးလိုက်၏၊ နောက်၌ဖွင့်လတ္တံ့သော ဋီကာအလို၊ အနက်တစ်မျိုးကို နောက်၌ ပြမည်၊ ရှေးနိဿယ၌ “ကသိဏံ+ဥဋ္ဌါဋ္ဌိယတိ ဧတေနာတိ ကသိဏုဋ္ဌိတော၊ တဒေဝ ကသိဏုဋ္ဌိမံ” ဟု တစ်နည်းပြသေး၏၊ ထိုနည်းသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာနည်းပင်တည်း။

အညတ္ထ၊ပေ၊ ကဿာ။ ။ အဘိဓမ္မာမှ တခြားသော သုတ္တန်ပါဠိတော်များကို “အညတ္ထ” ဟု ဆိုသည်၊ အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိုရ် ဝိမောက္ခပါဠိတော် စသည်၌ “အနန္တော အာကာသောတိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပန္တ ဝိဟရတိ” ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ဤ၌ အဘယ်ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ “အနန္တံ” ဟု လည်းကောင်း၊ “ပရိတ္တံ” ဟုလည်း ကောင်း ဟောတော်မမူပါသနည်း-ဟုလို့။

“တသ္မာ” ရှိသည်။) အနန္တေ-အနန္တကို၊ ဂဟိတေ-ယူအပ်သော်၊ (ယူလိုက်လျှင်၊) ပရိတ္တံ-ပရိတ္တကို၊ န ဂယုတိ-မယူအပ်၊ (မယူနိုင်)၊ ပရိတ္တေ-ကို၊ ဂဟိတေ-သော်၊ အနန္တံ-ကို၊ န ဂယုတိ-အပ်၊ ဧဝံ သန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ အာရမဏစတုက္ကံ-အာရမဏစတုက္ကံသည်၊ နပူရတိ-မပြည့်၊ ဒေသနာ-သည်၊ သောဠသက္ခတ္တုကာ-သောဠသက္ခတ္တုကာ ဒေသနာသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ စ-ဆက်၊ သမ္ဘာသမ္ဗုဿ-၏၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအာရုပ္ပသမာပတ် အရာ၌၊ ဒေသနံ-ဒေသနာကို၊ သောဠသက္ခတ္တုကံ-ကို၊ ကာတံ-ငှာ၊ အဇ္ဈာသယော-အလိုတော်သည်၊ (ဟောတိ-ရှိ၏၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ အနန္တံတိ ဝါ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပရိတ္တံတိ ဝါ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဝတ္ထာ-ဟောတော်မမူဘဲ၊ အာကာသာနဉ္စယတနသညာ သဟဂတန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီး၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ သတိ-သော်၊ ဥဘယမ္ပိ-၂-ပါးစုံသော အနန္တပရိတ္တသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဂဟိတမေဝ-ယူအပ်ပြီးတော့သည်သာ၊ ဟောတိ၊ အာရမဏစတုက္ကံ-သည်၊ ပူရတိ-ပြည့်၏၊ ဒေသနာ-သည်၊ သောဠသက္ခတ္တုကာ-သည်၊ သမ္ဗုဇ္ဇတိ-အပြည့်အစုံဖြစ်၏၊ (ဣတိ-ဤကား အနန္တကို မယူခြင်း၏ အကျိုးတည်း၊) အဝသေသော-ကြွင်းသော၊ ပါဠိ အတ္ထော-ပါဠိတော်အနက်ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက် ပဌမဈာန်စသည်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

[ပဋိပဒါအဘိညာကို ပြလို၍ “ရူပါဝစရ” စသည်မိန့်၊] စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအာကာသာနဉ္စယတနဈာန်၌၊ ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန် နိကန္တိ ပရိယာဒါန ဒုက္ခတာယ-ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန်၌ တပ်မက်သောတဏှာကို ကုန်အောင်ယူရခြင်း၏ ခဲယဉ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရိယာဒိန္န နိကန္တိကဿ-ထက်ဝန်းကျင်ယူအပ်ပြီးသော နိကန္တိရှိသာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-နိကန္တိကို ကုန်းခန်းစေပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပနာပရိဝါသ ဒန္တတာယ-အပ္ပနာသို့ ရောက်အောင် ကျင့်သုံးရခြင်း၏ လေးနူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒန္တာ-လေးနူးသော၊ အဘိညာ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဝိပရိယာယေန-ပြောင်းပြန်အားဖြင့်၊ သုခါ-လွယ်ကူသော၊ ပဋိပဒါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ခိပ္ပါ-သော၊ အဘိညာစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

အနန္တေဟိ၊ပေ၊ န ဟောတိ။ ။အနန္တသဒ္ဓါသည် အပ္ပမာဏသဒ္ဓါနှင့် အဓိပ္ပာယ်တူ၏။ ထို့ကြောင့် “အနန္တအာကာသံ”ဟု အနန္တကို ယူလိုက်လျှင် ထိုအနန္တ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ပရိတ္တံကို မယူနိုင်တော့၊ ပရိတ္တံကို “ပရိတ္တံ အာကာသံ”ဟု ဆို၍ ယူလိုက်ပြန်လျှင် အနန္တ(အပ္ပမာဏ) ကို မယူနိုင်တော့၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင် (ပဌမဈာန်တုန်းက ပါဠိတော်ဝယ် အကျယ်ပြုသည့်အတိုင်း) “ပရိတ္တံ၊ ပရိတ္တာရမဏံ” စသော အာရမဏစတုက္ကံဈာန် မဖြစ်၊ စတုက္ကံမဖြစ်လျှင် ပဋိပဒါ ၄-ပါးကို အာရုံ ၄-ပါးဖြင့် မမြှောက်နိုင်ရကား သောဠသက္ခတ္တုကာ ဒေသနာလည်း မဖြစ်နိုင်တော့။

ပန-ကား၊ (ပဋိပဒါအဘိညာမှတစ်ပါးအာရုံကား၊) ပရိတ္တ၊ပေ၊ အာကာသေ-
ကျဉ်းငယ်သော ကသိုဏ်း၏ ခွာအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ကောင်းကင်ပညတ်၌၊
ပဝတ္တံ-သော၊ ဈာန်-သည်၊ ပရိတ္တာရမဏံ-ပရိတ္တာရမဏဈာန် မည်၏၊ ဝိပုလ
ကသိဏုဋ္ဌိဋ္ဌိမာကာသေ-ပြန့်ကျယ်သော ကသိုဏ်း၏ ခွာအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော
ကောင်းကင်ပညတ်၌၊ ပဝတ္တံ-သော၊ (ဈာန်-သည်၊) အပ္ပမာဏာရမဏံ-ဈာန်မည်၏၊
ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ စ-ဆက်၊ ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရေဝိယ-ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရ
ကဲ့သို့၊ ဣဇာပိ-ဤအာကာသာနဉ္စယတန ဈာန်၌လည်း၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝသေန-ဖြင့်၊
ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ ဧကကာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအာကာသာန
နဉ္စယတနဈာန်၌၊ (ပဉ္စဝိသတိ ဧကကာ ဟောန္တိ) ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣတော-
ဤအာကာသာနဉ္စယတနဈာန်မှ၊ ပရေသုပိ-နောက်ဖြစ်သောဈာန်တို့၌လည်း၊ (ပဉ္စဝိ
သတိ ဧကကာ ဟောန္တိ)၊ ပန-ဆက်၊ တေသု-ထိုနောက်ဈာန်တို့၌၊ ဝိသေသမတ္တမေဝ-
အထူးမျှကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်တော့အံ့။

ဝိညာဏဉ္စယတနဈာန်အဖွင့်

အာကာသာနဉ္စယတနံ သမတိက္ကမာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ တာဝ-
အာရုံ၏ အာကာသာနဉ္စယတနမည်ပုံမှ ရှေးဦးစွာ၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊
(အာကာသာနဉ္စ နမည်ပုံ အာယတနမည်ပုံကို ညွှန်းသည်၊) အဿ-ဤဈာန်၏၊
အာကာသာနဉ္စ-ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြား မရှိသော ကောင်းကင်
ပညတ်ဟူသော၊ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-တည်ရာ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊
အာယတနံ-တည်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ဤဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံဝစနတ္ထကြောင့်၊
ဈာန်ပိ-သည်လည်း၊ အာကာသာနဉ္စယတနံ-မည်၏၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊
(အာကာသာနဉ္စ တံ အာယတနဉ္စာတိ အာကာသာနဉ္စယတနံဟူသော ကမ္မဓာရည်း
သမာသံ ဝစနတ္ထပြုရသောဖြင့်ပင်၊) အာရမဏမ္ဘိ-သည်လည်း၊ (အာကာသာနဉ္စာ
ယတနံ-မည်၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဈာနဉ္စ-ဈာန်လည်းကောင်း၊ အာရမဏဉ္စ-အာရုံလည်း

ကသိဏုဋ္ဌိဋ္ဌိမာကာသေ။ ။သင်္ဂြိုဟ်၌ “ကသိဏံ ဥဋ္ဌါဋ္ဌေတွာ လဒ္ဓမာကာသံ” ဟု
ဆိုသော်ကြောင့် “ကသိဏဿ+ဥဋ္ဌါဋ္ဌေ ကသိဏုဋ္ဌိဋ္ဌေ၊ ကသိဏုဋ္ဌိဋ္ဌေန+လဒ္ဓံ (ပဝတ္တံ ဝါ)
ကသိဏုဋ္ဌိဋ္ဌိမံ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရ၏၊ ဤ၌ကား ဋီကာဝယ် နောက်၌ “ဥဋ္ဌါဋ္ဌဘာဝေါ ဥဋ္ဌါဋ္ဌိမံ” ဟု
ဖွင့်သောကြောင့် ဘာဝတဒ္ဓိတ်ပြု၍ ဣမပစ္စည်း သက်ထားသည်၊ ဥပမာ အဏီမာ၊ လဃိမာပုဒ်တို့၌
“အဏုနော+ဘာဝေါ အဏီမာ” စသည်ဖြင့် ပြုရသကဲ့သို့တည်း၊ “ခွာအပ်သည်၏ အဖြစ်၊
ခွာအပ်သော ကသိုဏ်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ” ဟူသည်လည်း ဘာဝနာဖြင့် ခွာခြင်းကြောင့်
စိတ်ထဲ၌ ထင်မြင်လာသော ကောင်းကင်ပညတ်ပင်တည်း၊ အာကာသောနှင့် သမ္မဓာရည်းတို့ပါ။

ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတံ ဥဘယံပိ-ဤ ၂-ပါးစုံကိုလည်း၊ အပ္ပဝတ္တိကရဏေန စ-မဖြစ်ခြင်းကိုပြခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အမနသိကရဏေန စ-နှလုံးမသွင်းခြင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမတိက္ကမိတွာဝ-လွန်မြောက်ပြီး၍သာလျှင်၊ ဝါ-လွန်မြောက် နိုင်မှသာလျှင်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒံ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ-သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟာတဗ္ဗံ-နေနိုင်၏၊ တသ္မာ၊ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ-ဤဈာန်အာရုံ ၂-ပါးစုံကိုလည်း၊ ဧကန္တံ-တပေါင်းတည်း၊ ကတွာ၊ အာကာသာ၊ ပေ၊ သမတိက္ကမ္မာတိဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ဤအလို “အာကာသာနဉ္စာ ယတနံ-အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၊ အာကာသာနဉ္စာယတန အာရုံကို” ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ၊ သဒ္ဓါနက်ဖော်၍ ပေးလိုလျှင် “အာကာသာနဉ္စာယတနံ-ဖြစ်ပျက်ခြင်း ဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသော တည်ရာအာရုံရှိသော ဈာန်၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ် ဟူသော တည်ရာအာရုံကို” ဟု ပေးပါ။

ပန-ကား၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ သဟဂတန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ အနန္တန္တိ-အနန္တ ဟူ၍၊ မနသိကာတဗ္ဗဝသေန-ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် နှလုံးသွင်းထိုက်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ အဿ-ထိုပဌမာရပုဝိညာဉ်၏၊ အန္တော-ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားသည်၊ န-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနန္တံ-မည်၏၊ အနန္တမေဝ-အနန္တ သည်ပင်၊ အာနန္တံ-မည်၏၊ [သုတ္တံ၌ ဈာပစ္စည်းသက်၊ နကို နိဂ္ဂဟိတံပြု၊ တျကိုစ၊ နိဂ္ဂဟိတံကို ဥ ပြု။] အာနန္တံ-အနန္တဟု နှလုံးသွင်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာနန္တမည်သော၊ ဝိညာဏံ-ပဌမာရပုဝိညာဉ်တည်း၊ ဝိညာဏာနန္တံ-ညာဉ်၊ ဣတိ- သို့၊ အဝတွာ-ဟောတော်မူဘဲ၊ ဝိညာဏဉ္စန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီး၊ [ဝိညာဏဉ္စာယတနံ၌

အပ္ပဝတ္တိ၊ပေ၊ အမနသိကရဏ။ ။အပ္ပဝတ္တိကရဏကို ဈာန်နှင့် တွဲ၊ ဈာန်ကို မဖြစ်အောင် ပြုခြင်းအားဖြင့် လွန်သည်၊ အမနသိကရဏကို အာရမဏ်နှင့် တွဲ၊ အာရုံကို နှလုံးမသွင်းသောအားဖြင့် လွန်သည်၊ (တစ်နည်း) ဈာန်ကို အာဝဇ္ဇန်းဖြင့် မဆင်ခြင်ခြင်းကို အမနသိကာရဏဟုဆိုနိုင်၏၊ အာရုံကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် မဖြစ်စေခြင်းကို အပ္ပဝတ္တိကရဏဟု ဆိုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဈာန် အာရမဏ် ၂-မျိုးလုံးကိုပင် အပ္ပဝတ္တိကရဏအမနသိကရဏ ၂-မျိုးနှင့် တွဲနိုင်သည်၊-ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ။

အနန္တန္တိ မနသိကာတဗ္ဗဝသေန။ ။ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က “ဝိညာဏံ အနန္တံ၊ ဝိညာဏံ အနန္တံ”ဟု နှလုံးသွင်းထိုက်သည်ကို “အနန္တန္တိ မနသိကာတဗ္ဗဝသေန”ဟု ဆိုသည်၊ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ “အနန္တံ”ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကို နှလုံးသွင်းအပ်သော ဝိညာဏအပေါ်၌ တင်စား၍ ပဌမာရပု ဝိညာဉ်ကိုလည်း “အနန္တံ”ဟု ခေါ်ရသည်။ [ဝိညာဏံ-ငါ့အာရုံအာရုံသော ပဌမာရပု ဝိညာဉ် သည်+အနန္တံ-အနန္တဖြစ်သော ကောင်း ကင်ကို အာရုံပြုသည့်အတွက် သူလည်း အနန္တပင်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနန္တံ-အနန္တမည်၏။] အတ္တနော ဖရဏာကာရေနပ အနန္တန္တိ မနသိကာတဗ္ဗတ္တာ အနန္တန္တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။

ယတနအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၉၅

“ဝိညာဏဉ္စ”ဟု ဟောတော်မူသည်။] ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤဝိညာဏဉ္စယတနသညာ သဟဂတံ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ-ဤဝိညာဏဉ္စ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေါ- အထင်ရုဋ္ဌိ သဒ္ဒါတည်း။

တဒေဝ ဝိညာဏဉ္စ-ထိုအနန္တဟု နှလုံးသွင်းအပ်သော ပဌမာရပွဝိညာဉ်သည် ပင်၊ ဣမာယ သညာယ-ဤဒုတိယာရပွသညာ၏၊ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ အာယတနံ-အာယတနမည်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိညာဏဉ္စယတနံ-မည်၏၊ တသ္မိံ ဝိညာဏဉ္စယတနေ-ထိုဝိညာဏဉ္စယတန အာရုံ၌၊ (အနန္တဟု နှလုံးသွင်းအပ် သော ပဌမာရပွဝိညာဉ် ဟူသော တည်ရာအာရုံ၌) ပဝတ္တာယ-သော၊ သညာယ- နှင့်၊ သဟဂတံ-တကွဖြစ်သောစွာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိညာဏဉ္စယတန သညာသဟဂတံ-မည်၏၊ ဧတံ-ဤဝိညာဏဉ္စယတနသညာသဟဂတံဟူသော အမည်သည်၊ အာကာသေ-၌၊ ပဝတ္ထ ဝိညာဏာရမဏဿ-ဖြစ်သော ပဌမာရပွ ဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ ဈာနဿ-ဒုတိယစွာတည်း၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ ဣဓ- ဤဒုတိယာရပွစွာတည်း၊ အာကာသာနဉ္စယတန သမာပတ္တိယာ-၌၊ နိကန္တိ ပရိယာဒါန ဒုက္ခတာယ-တပ်မက်တတ်သော တဏှာကိုကုန်စေခြင်း၏ ခက်ခဲသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါ (ဟောတိ)၊ ပရိယာဒိန္န နိကန္တိကဿ-ထက်ဝန်း ကျင်ယူအပ်ပြီးသော ကန္တိရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-နိကန္တိကို ကုန်ခန်းစေပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပနာပရိဝါသ ဒန္တတာယ-အပ္ပနာသို့ရောက်အောင် ကျင့်သုံးခြင်း၏ လေးနေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒန္တာ-သော၊ သညာ (ဟောတိ)၊ ဝိပရိယာယေန- အားဖြင့်၊ သုခါ-သော၊ ပဋိပဒါ-သည်လည်းကောင်း၊ ခိပ္ပါ-သော၊ အဘိညာဏ- သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ပရိတ္တ ကသိဏုဠိဋ္ဌိမာတာသာရမဏံ-ကျဉ်းငယ်

ဆက်ဦးအံ။ ။ဤသို့ မနသိကာတဗ္ဗ၏ အစွမ်းဖြင့် အနန္တအမည်ရ၍ ဝိညာဉ် ကိုယ်တိုင်မှာ ဥပါဒ်ဘင်အားဖြင့် အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိနေသောကြောင့် “နဿ+ အန္တော” ဟူသော ဝိဂြိုဟ်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ သို့ရာတွင် အမျိုးရှိပါလျက် “နကုလ” အမည်တွင်နေသော ယောကျ်ားကို “နတ္ထိ ကုလံ ယဿ” ဟု ဝိဂြိုဟ် ပြုသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း “ယထာကထန္တိ ဗျုပ္ပတ္တိ”နှင့် အညီ “နဿ အန္တော” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုထားဟန် တူသည်။

အယံ ဟေတ္ထ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေါ။ ။“ဝိညာဏံ အာနဉ္စ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရပါလျက် “ဝိညာဏာနဉ္စ” ဟု မဆိုဘဲအဘယ်ကြောင့် “ဝိညာဏဉ္စ”ဟု ဆိုရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အယံ ဟေတ္ထ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေါ”ဟုမိန့်သည်၊ ဝိညာဏဉ္စသဒ္ဒါသည် ဝိညာဏာနဉ္စသဒ္ဒါ၏ အနက်၌ ထင်ရှားသော အထင်ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါဖြစ်သည်-ဟူလို။ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါတိ ဣမိနာ ဝိညာဏာနဉ္စတိ ဧတဿ ပဒဿ အတ္ထေ ဝိညာဏဉ္စသဒ္ဒေါ နိရုဋ္ဌေတိ ဒဿေတိ၊-မဟာဋီကာ၊ [ဋီကာကျော်၌ကား “ဝိညာဏေန- ဒုတိယာရပွ ဝိညာဉ်သည်+အဋ္ဌိတဗ္ဗံ ပါပုဏိတဗ္ဗံ-ရောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ ဝိညာဏဉ္စ”ဟုလည်း တစ်နည်းပြုသေး၏၊ ထိုအလို ရုဋ္ဌိမဟုတ်၊ အနတ္တပုဒ်သာ၊ မဟာဋီကာ၌လည်း တစ်မျိုးပြုသေး၏။]

သော ကသိုဏ်း၏ ခွာအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ကောင်းကင်ပညတ်လျှင် အာရုံ ရှိသောသမာပတ္တိ-ကို၊ အာရတ္တ-၍၊ ပဝတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏတာ- ပရိတ္တာရမဏ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပရိယာယေန-ဖြင့်၊ [ပရိတ္တ၏ ပြောင်းပြန် “အပ္ပမာဏကသိဏုဋ္ဌါဋီ မာကာသာရဏံ သမာပတ္တိံ အာရတ္တ ပဝတ္တိယာ”-ဟူလို။] အပ္ပမာဏာရမဏတာ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင် သည်၊ ပုရိမ သဒိသမေဝ-ရှေ့၌ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ။ [“ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဝိယ ဣဓာပိ” စသည်ကို ပြန်ညွှန်းသည်။]

အာကိဉ္ဇညာယတနံစျာန်အဖွင့်

ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံ သမတိက္ကမ္မာတိ ဧတ္တာပိ-၌လည်း ပုဗ္ဗေ-ရှေးအာကာသာ နဉ္ဇာယတနံ သမတိက္ကမ္မဟူသော ပါ၌၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ အဿ- ထိုစျာန်၏၊ ဝိညာဏဉ္ဇ-အနန္တဟု နှလုံးသွင်းအပ်သော ပဌမာရပွဝိညာဉ်ဟူသော၊ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ အာယတနံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ဤဗဟုဗွီဟိသမာသံ ဝစနတ္တကြောင့်၊ စျာနမ္ပိ-သည်လည်း၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံ-မည်၏၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- ပင်၊ [စ-ပိုသည်] (“အာကာသာနဉ္ဇံစ+တံ+အာယတနဉ္ဇာတိ အာကာသာနဉ္ဇာ ယတနံ”ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသံဖြင့်ပင်၊) အာရမဏံပိ-သည်လည်း၊ (ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံ-မည်၏၊) ဧဝံ-သို့၊ စျာနဉ္ဇ-စျာန်လည်းကောင်း၊ အာရမဏဉ္ဇ- လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ-ဤ ၂-ပါးစုံကိုလည်း၊ ပေ၊ ဣဒံ အာကိဉ္ဇ ညာယတနံ-သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇဝိဟာတဗ္ဗံ၊ တသ္မာ၊ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ-ကိုလည်း၊ ကေဇ္ဈံ၊ ကတ္တာ၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံသမတိက္ကမ္မာတိဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ အာကိဉ္ဇညာယတနသညာသဟဂတန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝစနတ္တော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အဿ-ဤပဌမာရပွဝိညာဉ်၏၊ ကိဉ္ဇနံ-စိုးစဉ်အနည်းငယ်သည်၊ န- မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုပဌမာရပွဝိညာဉ်သည်၊ အကိဉ္ဇနံ-မည်၏၊ အဿ- ဤပဌမာရပွဝိညာဉ်၏၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဘင်္ဂမတ္တမ္ပိ-ဘင်္ဂမျှလည်း ဖြစ်သော၊ အဝသိဋ္ဌံ-အကြွင်းအကျန်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [အာကိဉ္ဇန၏ အဖြောင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊] အာကိဉ္ဇနဿ-စိုးစဉ်အနည်းငယ်မျှမရှိသော ပဌမာ

ဘင်္ဂမတ္တမ္ပိ၊ ပေ၊ နတ္ထိ။ ။ ကိဉ္ဇနန္တိ-ကိဉ္ဇိပိ၊ (ကိဉ္ဇနံနှင့် ကိဉ္ဇိသည် အနက်တူသော နိပါတ် ချည်းတည်း။) သဘာဝဓမ္မဿ အပ္ပါဝသေသတာနာမ ဘင်္ဂေါပေ သိယာတိ အာဟ-ဘင်္ဂမတ္တမ္ပိ အဝသိဋ္ဌံ နတ္ထိတိ (သဘာဝဓမ္မ၏ ဥပါဒ်ဦးဘင်္ဂဟု အနိက္ခိအတန် ၃-မျိုးရှိရာဝယ် “အနည်းငယ် ကျန်သေး၏” ဟုဆိုလျှင် နောက်ဆုံး ဘင်္ဂအနိက္ခိသာ ဖြစ်ရောရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဘင်္ဂမတ္တမ္ပိ အဝသိဋ္ဌံ နတ္ထိ”ဟု ဆိုသည်၊-မဟာဋီကာ။

ရပွဝိညာဉ်၏။ (အယုတ်သဖြင့် ဘင်မျှ အကြွင်းအကျန် မရှိသော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏။) ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ မရှိခြင်းတည်း။ (နတ္ထိဘောပညတ်တည်း။) အာကိဉ္ဇည်-စိုးစဉ်အနည်းငယ်မျှ မရှိသော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏။ (အယုတ်သဖြင့် ဘင်မျှ အကြွင်းအကျန်မရှိသော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏။) ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မရှိခြင်းတည်း။ (နတ္ထိဘောပညတ်တည်း။) အာကိဉ္ဇည်-စိုးစဉ်အနည်းငယ်မျှ မရှိသော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နတ္ထိသဘောပညတ်။ ဧတံ-ဤအာကိဉ္ဇည်ဟူသော အမည်သည်။ အာကာသာနဉ္ဇာယတန ဝိညာဏာပဂမဿ-အာကာသာနဉ္ဇာယတန (ပဌမာရပွ) ဝိညာဉ်၏ ကင်းခြင်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်၏။ အဓိဝစနံ၊ တံ အာကိဉ္ဇည်-ထိုစိုးစဉ်အနည်းငယ်မျှ မရှိသော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏ အဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နတ္ထိသဘောပညတ်တည်း။ ဣမိဿာ သညာယ-ဤတတိယရပွသညာ၏။ အဓိဋ္ဌာနဌေန-ကြောင့်၊ အာယတနံ-တည်း။ ဣသံ-ဤကမ္မဓာရည်းသမာသံ ဝစနသံကြောင့်၊ အာကိဉ္ဇညာယတနံ-မည်၏။ တသ္မိံအာကိဉ္ဇညာယတန-ထို အာကိဉ္ဇညာယတန အာရုံ၌၊ (ထိုစိုးစဉ် အနည်းငယ်မျှ မရှိသော ပဌမာရပွ ဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နတ္ထိဘောပညတ်ဟူသော တည်ရာ အာရုံ၌) ပဝတ္တာယ-သော၊ သညာယ-နှင့်၊ သဟဂတံ-တကွဖြစ်သောဈာန်တည်း။ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာကိဉ္ဇညာယတနသညာ သဟဂတံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤအာကိဉ္ဇညာတနသညာ သဟဂတံဟူသော အမည်သည်။ အာကာသေ-၌၊ ပဝတ္တိတဝိညာဏာပဂမာရမဏဿ-ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏ ကင်းကွာခြင်းဟူသော အာရုံရှိသော၊ ဈာနဿ-၏။ အဓိဝစနံ-တည်း။ ဣဓ-ဤ တတိယာရပွဈာန်၌၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတန သမာပတ္တိယာ-၌၊ နိကန္တိပရိယာဒါန ဒုက္ခတာယ-ကြောင့်၊ ဒုက္ခာပဋိပဒါ (ဟောတိ)၊ ပရိယာဒိန္နနိကန္တိကဿ-၏။ အပ္ပနာ ပရိဝါသဒန္တတာယ-ကြောင့်၊ ဒန္တာ အဘိညာ(ဟောတိ)၊ ဝိပရိယယန သုခါ ပဋိပဒါ၊ ခိပ္ပာ အဘိညာစ (ဟောတိ)၊ ပရိတ္တ ကသိဏုဏ္ဍိဋ္ဌိမာကာသေ-၌၊ ပဝတ္တိတ ဝိညာဏာပဂမာရမဏ တာယ-ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏ ကင်းကွာခြင်းဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏတာ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပရိယာယေန၊ အပ္ပမာဏာရမဏ တာ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

နေဝသညာနာသညာယတန အဖွင့်

အာကိဉ္ဇညာယတနံ သမတိက္ကမ္မာတိ ဧတ္တာပိ-၌လည်း၊ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ အဿ-ထိုဈာန်၏။ အာကိဉ္ဇည်-စိုးစဉ် အနည်းငယ်မျှမရှိသော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နတ္ထိဘော ပညတ်ဟူသော၊ အဓိဋ္ဌာနဌေန-ကြောင့်၊ အာယတနံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ဤဗဟုဗွိဟိသမာသံ ဝစနတ်ကြောင့်၊ ဈာန်ပိ-သည်လည်း။

၉၈

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[နေဝသညာနာသညာ

အာကိဉ္ဇညာယတနံ-မည်၏။ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်။ (တဒေဝ ဝိညာဏဉ္စ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဣမာသ သညာယ အာယတနန္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံဟု ဆိုအပ်ပြီးသော ကမ္မဇာရည်းသမာသံ ဝစနတ်နည်းဖြင့်ပင်။) အာရမဏမ္ဘိ-သည်လည်း။ (အာကိဉ္ဇညာယတနံ-မည်၏။) ဧဝံပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ နေဝ၊ပေ၊သဟဂတန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယယ သညာယ-အကြင်သညာ၏။ ဘာဝတော-ရှိသေးခြင်းကြောင့်၊ တံ-ထိုဈာန်ကို၊ နေဝသညာနာသညာယတနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတိ-၏။ ယထာ (ယံ ပဋိပတ္တိ)-အကြင် အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နဿ-ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ သံ သညာ-ထိုသိမ်မွေ့သောသညာသည်၊ ဟောတိ-၏။ တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ တံ-ထိုအကျင့်ကို၊ [တံ တာဝ ပဋိပတ္တိ၊ ဋီကာ၊] ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ဝိဘင်္ဂေ-ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ နေဝသညာနာသညာတိ-ဟူ၍၊ ဥဒ္ဒရိတွာ-ထုတ်ဆောင်တော်မူပြီး၍၊ (သံဝဇ္ဈေတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ဆောင်တော် မူပြီး၍) တညေဝ အာကိဉ္ဇညာယတနံ-ထို အာကိဉ္ဇညာယတနာဈာန်ကိုပင်၊ သန္တတော-ငြိမ်သက်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဝါ-ငြိမ်သက်၏ဟူ၍၊ မနသိကရောတိ-နှလုံးသွင်း ၏။ သင်္ခါရာဝသေသ သမာပတ္တိ-ကြမ်းတမ်းသော သင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သမာပတ်ကို၊ ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေ၏။ တေန-ကြောင့်၊ နေဝသညာ နာသညာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတိ-ဆိုအပ်၏။ (ဣတိ-သို့၊) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဈာန ဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ သန္တသော မနသိကရောတိတိ-ကား၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ယတြ (ယာ သမာပတ္တိ)-သည်၊ နတ္ထိဘာဝမ္ဘိ-မရှိသည်၏အဖြစ်ကိုသော်မှလည်း၊ (မရှိခြင်း ဟူသော နတ္ထိဘော ပညတ်ကိုသော်မှလည်း။) အာရမဏံ-ကို၊ ကရိတွာ၊ ဤ၊ ဌဿတိနာမ-တည်နိုင်ပါပေ၏။ [ယတြ၌ ဩပစ္စည်းတို့ ပဌမာအနတ်၌ သက်၊

ယာယသညာယ ဘာဝတော။ ။ယာဒိသာယ သညာယ အတ္ထိဘာဝေန၊ ယာ ဟိ သာ ပဋ္ဌသညာကိစ္စဿ အဘာဝတာ သညာတိပိ နဝတ္တဗ္ဗာ-ထင်ရှားသော သညာကိစ္စ၏ မရှိခြင်းကြောင့် သညာဟုလည်း မဆိုထိုက်၊ သညာသဘာဝါနတိ ဝတ္တနတော အသညာတိပိ နဝတ္တဗ္ဗာ- သညာသဘောကို မလွန်သောကြောင့် သညာမဟုတ်ဟုလည်း မဆိုထိုက်၊ တဿာ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာတိ အတ္ထော၊-မဟာဋီကာ။ [ဤအဋ္ဌကထာဝယ် နောက်နား၌လည်း အထဝါတက်၍ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်လတ္တံ့။]

နေဝသညာ နာသညာ။ ။ဤဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌ နေဝသညာနာသညာဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရသော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ကိုပြ၏။ ထို သညာဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပဓာနပြု၍ နေဝသညာ နာသညာဟူသော ဓမ္မကိုလည်း အပ္ပဓာနအားဖြင့် ပြသည်- ဟု မှတ်ပါ။ [နေဝသညာ နာသညာတိ ဟိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေနဓမ္မံ ဥဒ္ဒရန္တေန (ထုတ်ဆောင်တော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားသည်) သညာ ဝန္တမုခေန သညာ ဥဒ္ဒဋ္ဌာ။-မဟာဋီကာ။]

နာမသဒ္ဒါကို ရှေးနိဿယ၌ “အတ္တရိယတ္ထ” ဟု ဆို၏။] အယံ သမာပတ္တိ-ဝရီခြင်းကိုပင် အာရုံပြုနိုင်သော ဤသမာပတ်သည်၊ သန္တာ ဝတ-ငြိမ်သက်ပါပေစွာ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သန္တာရမဏတာယ-ငြိမ်သက်သော နတ္ထိဘောပညတ်လျှင် အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နံ-ထို တတိယာရုပ္ပသမာပတ်ကို၊ သန္တာတိ-ငြိမ်သက်၏ဟူ၍၊ မနသိကရောတိ။ [“နတ္ထိဘာဝ”ကို ကြည့်၍ “နတ္ထိဘော” ဟုလည်းကောင်း၊ ပရမတ်တရားမဟုတ်သောကြောင့် “ပညတ်” ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။]

သန္တကော-အားဖြင့်၊ စေ မနသိ ကရောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကထံ-သို့လျှင်၊ သမတိက္ကမော-တတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်ကို လွန်မြောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-နိုင်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ အနာဝဇ္ဇိတုကာယမတာယ-ဆင်ခြင်ခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သမတိက္ကမော-သည်၊ ဟောတိ-နိုင်၏၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ-ချဲ့၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဟိ တံ ပါကဋ္ဌံ ကရောမိ” ဟု ဆို၏။] သော-ထို ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (စတုတ္ထဈာန် သမာပတ်ကို အာရုံပြုနေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) နံ-ထို တတိယာရုပ္ပသမာပတ်ကို၊ သန္တကော-အားဖြင့်၊ ကိဉ္ဇာပိ မနသိ ကရောတိ-အကယ်၍ကား နှလုံးသွင်းပါပေ၏၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် နှလုံးသွင်းပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (အာဘောဂေါ စသည်၌စပ်၊) အဟံ-သည်၊ ဧတံ-ဤတတိယာရုပ္ပသမာပတ်ကို၊ အာဝဇ္ဇိဿာမိ-ဆင်ခြင်အံ့၊ သမာပဇ္ဇိဿာမိ-ဝင်စားအံ့၊ အဓိဋ္ဌဟိဿာမိ-ဆောက်တည်အံ့၊ (ဘဝင်ကို လွမ်းမိုး၍ ဈာန်အစဉ်ကို ထားအံ့၊) ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ-ဈာန်မှ ထအံ့၊ ပစ္စဝေက္ခိဿာမိ-ဆင်ခြင်အံ့၊ (ဝသီဘော် ၅-ပါးကို ဆိုနေသည်၊) ဣတိ-သို့၊ ဧသ အာဘောဂေါ-ဤသို့သော နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ (ဧသ) သမန္နာဟာရော-ဤသို့သော စိတ်ကို ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းသည်၊ (ဧသ) မနသိကာရော-ဤသို့သော စိတ်၌ ပြုခြင်းသည်၊ ဝါ-ဤသို့သော နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ကဿာ-နည်း၊ အာကိဉ္ဇညာယတနတော-အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ထက်၊ (မိမိချီးမွမ်းအပ်သော အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ထက်၊) နေဝသညာ နာသညာယတနဿ-နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်၏၊ သန္တတရ ပဏီတတရတာယ-သာ၍ ငြိမ်သက်၊ သာ၍ မွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ရာဇာ-သည်၊ မဟန္တံ-ကြီးကျယ်သော၊ [မဟတ္တာတိ မဟတာ၊ တတိယတ္ထေ ပဌမာ၊-ယောဇနာ၊ မဟန္တမေဝ မဟန္တံ၊ သုတ္တံ၌ ဣပစ္စည်းသက်။] ရာဇာနဘာဝေန-မင်း၏ အာနဘော်ဖြင့်၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတော-ဆင်၏ ကျောက်ကုန်းထက်၌ ရောက်သည်၊ (ဆင်စီးသည်၊) ဟုတ္တာ-၍၊ နဂရဝီထိယံ-မြို့၏လမ်းမ၌၊ ဝိစရန္တော-လှည့်လည်စဉ်၊ ဒန္တကာရာဒယော-ဆင်စွယ်ပြုလုပ်သူ အစရှိကုန်သော၊ ဝါ-ဆင်စွယ်ပွတ်သမား အစရှိကုန်သော၊ သိပ္ပိကေ-အတတ်

တို့ကို၊ ဧကံဝတ္ထံ-အဝတ်တစ်ထည်ကို၊ ဒဠ္ဗ-မြွေ၊ နိဝါသေတွာ-ဝတ်၍၊ ဧကေန (ဝတ္ထေန)-အဝတ်တစ်ထည်ဖြင့်၊ သီသံ-ကို၊ ဝေဌေတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ ဒန္တဗုဏ္ဏာဒီဟိ-ဆင်စွယ်မှုန့် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သမောကိဏ္ဏဂတ္ထေ-ရောပြွမ်းသောကိုယ် ရှိကုန်သည် ဖြစ်၍၊ (ကရောန္တေဌစပ်၊) အနေကာနိ-များစွာကုန်သော၊ ဒန္တဝိကတိအာဒိနိ-အထူးတလည် ပြုအပ်သော ဆင်စွယ်ရုပ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တေ-ပြုလုပ်နေ သည်တို့ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ အဟောဝတရေ-အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွာဟရိ၊ အာစရိယာ-ဆရာတို့သည်၊ ဆေကာ-ကျွမ်းကျင်ပါပေကုန်စွာ၊ ဤဒိသာနိပိ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည် လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သိပ္ပါနိ-အတတ်ထို့ကို၊ ဝါ-အတတ်ဖြင့်၊ ပြုအပ်သော အရပ် တို့ကို၊ ကရိဿန္တိနာမ-ပြုနိုင်ပါပေကုန်စွာ၊ (ဤ၌ နာမသည် အစ္စရိယတ္ထ၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ တေသံ-ထို အတတ်သည်တို့၏၊ ဆေကတာယ-ကျွမ်းကျင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်၌၊ (နိုင်နင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်၌၊) တုဿတိ-နှစ်သက်၏၊ စ-ထိုသို့ပင် နှစ်သက်ပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုပြည့်ရှင်မင်း၏၊ ဧဝံ-ဤသို့သော အကြံသည်၊ န ဟောတိ၊(ကံ)၊ အဟံ-သည်၊ ရဇ္ဇံ-မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဧဝရူပေါ-သော၊ သိပ္ပိကော-အတတ်သည်သည်၊ ဘဝေယျံ-ဖြစ်ရပါမူကား၊ အဟောဝတ- ဪသော် ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-ဤသို့သော အကြံသည်၊ (န ဟောတိ)။

တံ-ထိုမဖြစ်ခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု-နည်း၊ ရဇ္ဇသီရိယာ-မင်းအဖြစ်၏ အသရေ၏၊ မဟာနိသံသတာယ-ကြီးစွာသောအာနိသင် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် တည်း၊ သော-ထိုပြည့်ရှင်မင်းသည်၊ သပ္ပိကော-တို့ကို၊ သမတိက္ကမိတွာဝ- လွန်မြောက်၍သာလျှင်၊ ဂစ္ဆတိယတာ-သွားသကဲ့သို့၊ ဒေသ(ဒေသော)-ဤယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧဝ မေဝ-တူ၊ တံ သမာပတ္တိံ-ထို တတိယာရုပ္ပသမာပတ်ကို၊ သန္တတော-အားဖြင့်၊ ကိဉ္ဇာပိ မနသိကရောတိ-အကယ်၍မူလည်း နှလုံးသွင်းပါပေ၏၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် နှလုံးသွင်းပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဟံ- သည်၊ပေ၊ ဒေသမနသိကရော-သည်၊ နေဝဟောတိ၊ သော-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ-ထိုတတိယာရုပ္ပသမာပတ်ကို၊ သန္တတော-အားဖြင့်၊ မနသိကရောန္တော-နှလုံး သွင်းလျက်၊(အာရုံပြုရင်း)၊ ပရမသုခမံ-အလွန်သိမ်မွေ့သော၊ အပ္ပနာပတ္တံ-အပ္ပနာ သို့ ရောက်သော၊ ကံ သညံ-ထိုနေဝသညာနာသညာသို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ [သညာကို ပဓာနပြု၍ “တံသညံ” ဟုဆို၏၊ အမှန်မှာ ထိုသညာနှင့်ယှဉ်သော ဈာန်သို့ ရောက်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။] ယာယ-ယင်းသညာကြောင့်၊ နေဝသညီ နာသညီနာမ-နေဝသညီနာသညီမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သင်္ခါရာဝသေသ သမာ ပတ္တိံ-ရန်ရင်းသော သင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သိမ်မွေ့သော သင်္ခါရဟူသော သမာပတ် ကို၊ ဘာဝေတိတိ-ဖြစ်စေသူဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ-ဆိုအပ်၏၊ သင်္ခါရာဝသေသ မာပတ္တိံ တိ-

ကား၊ အစွန္တသုခုမဘာ ဝပ္ပတ္တသင်္ခါရ်-စင်စစ် သိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော သင်္ခါရဟူသော၊ စတုတ္ထာရုပ္ပသမာပတ္တိ-ကို၊ (ဘာဝေတိ)။

ဣဒါနိ-၌၊ ယံတံ-အကြင် ဈာန်ကို၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ငါ-ဤသန္တာဟု နှလုံး သွင်းသောအားဖြင့်၊ အဓိဂတာယ-ရအပ်ပြီးသော၊ သညာယ-သိမ်မွေ့သောသညာ၏၊ ဝသေန-ကြောင့်၊ နေဝသညာနာသညာယတနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ငါ-ထို နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ကို၊ အတ္တတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ (တရားကိုယ်အားဖြင့်)၊ ဒသေတံ-ငှာ၊ နေဝသညာ နာသညာယတနန္တိ၊ပေ၊ ဓမ္မာတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ (ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌) ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [နေဝသညာနာသညာ ယတနန္တိ-ကား၊နေဝသညာနာသညာယတနံ-သို့၊ သမာပန္နဿဝါ-ကောင်းစွာ ရောက် သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဥပပန္နဿဝါ-နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ၌ ဖြစ်ရသောပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခဝိဟာရိဿဝါ-ပစ္စက္ခဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ စိတ္တစေတသိကာ-န်သော၊ ဓမ္မာ- တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ [သမာပန္နဿဝါ စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အာကာသာနန္တာယတန ဈာန်-သမတိက္ကမာပုဒ်၏ အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊] တေသု-ထိုသမာပန္န ဥပပန္န ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခဝိဟာရိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဣဓ-ဤကုသိုလ် ဈာန်အရာ၌၊ သမာပန္နဿ-သမာ ပတ်သို့ ကောင်းစွာရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တ စေတသိကာ-န်သော၊ ဓမ္မာ- တို့ကို၊ အဓိပ္ပေတာ-န်၏။

ပန-ကား၊ (အဓိပ္ပေတတ္ထမှ တစ်ပါး ဝစနတ္ထကား၊) ဧတ္ထ-ဤနေဝသညာ နာသညာယတနံ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝစနတ္ထော-ကို၊ (ဧဝံဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဩဋ္ဌာရိ ကာယ-ရန်ရင်းသော၊ ဝါ-ထင်ရှားသော၊ သညာယ-၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်း

သင်္ခါရာဝသေသ သမာပတ္တိ။ ။ပဌမဈာန်မှစ၍ အထက်အထက်သို့ တိုးဘက်ပွားများ စေသော ဘာဝနာသည် တိုး၍တိုး၍ ခရီးသွားနေသွားတူ၏။ ထိုဘာဝနာသည် အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထာရုပ္ပ သမာပတ်သို့ ရောက်သောအခါ သင်္ခါရတို့ကို အဆုံးသို့ ရောက်စေအပ်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုစတုတ္ထာရုပ္ပ သမာပတ်၏ အထက်ဖြစ်သာ နောက်၌ တိုး၍ ဘာဝနာပွားလျှင် စိတ်စေတသိက် ဟူသော သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ရာ နိရောဓသမာပတ်သာရှိတော့၏။ စိတ်စေတသိက်ဟူသော သင်္ခါရ တို့၏ဖြစ်ခြင်းကားမရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် စတုတ္ထာရုပ္ပသမာပတ်ကို “ရှေးရှေးသင်္ခါရထို့၏ နောက်ဆုံး အဖြစ်ဖြင့် ကြွင်းကျန်သော သိမ်မွေ့သော သင်္ခါရသာရှိသော သမာပတ်” ဟု ဆိုအပ်ပေသည်။

ဝစနတ္ထော၊ပေ၊ နာသည်။ ။ဈာနဿသညာ၏ နောက်၌ “နာသညာ၊ နာသည်” ဟု မူကွဲရှိ၏။ ထိုတွင် “နာသည်”ဟူ၍မူ အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာကိုလည်း မဟာဋီကာက “နာသည်”အနေဖြင့်သာ ဖွင့်၏။ အနက်ပေးပုံကို နိဿယကြည့်ပါ။ ထိုသို့ အဓိပ္ပာယ်ရသော်လည်း

ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (အောက်ဈာန်တို့၌ကဲ့သို့ ရုန့်ရင်းသော ထင်ရှားသော သညာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊) သုခုမာယ-သိမ်မွေ့သော၊ (သညာယ-၏၊) ဘာဝတောစ-ရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သသမ္ပယုတ္တဓမ္မဿ-သမ္ပယုတ် တရားနှင့် တကွဖြစ်သော၊ အဿဈာနဿ-၏၊ သညာ-ရုန့်ရင်းသော သညာသည်၊ ဝါ-ထင်ရှားသော သညာသည်၊ နေဝ(အတ္တိ)-မရှိ၊ အသညံ-သိမ်မွေ့သော သညာမရှိသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ရုန့်ရင်းသော သညာမရှိ၊ သိမ်မွေ့သော သညာမရှိသည် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံဈာနံ-သည်၊) နေသညာနာသညံ-မည်၏၊ နေဝသညာနာသညာဉ္စ-နေဝသညာနာသညာ ဈာန်လည်း ဟုတ်၏၊ တံ-ထို နေဝသညာနာသညာဈာန်ဟူသည်၊ မနာယတန ဓမ္မာယတန ပရိယာပနန္တတ္တာ-မနာယတန ဓမ္မာယတန၌ အကျုံးဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာယတနဉ္စ-အာယတနလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ-မည်၏။

ထိုဝိဂြိုဟ်ကို လဟကနည်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သော ဝိဂြိုဟ်ဟု ယူပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ “နေဝဿ၊ ပ၊ ဣတိ” တိုင်အောင် တစ်ဝါကျတည်းသာ၊ ထိုတစ်ဝါကျ၌လည်း စေတနာနှင့် စတို့ကဲ့သို့ နေဝနှင့် နတို့လည်း အသွားတူရမိဖြစ်ပါလျက် ဤနေရာ၌ “နေဝ+အတ္တိ” ဟု ဆိုပြီးလျှင် “န အသညံ-သိမ်မွေ့သော သညာမရှိသည် မဟုတ်” ဆိုသဖြင့် နေဝနှင့် နတို့ အသွား မတူသောကြောင့်တည်း။

ဂရုကနည်း။ ။ထို့ကြောင့် ဂရုကနည်းအားဖြင့် “နေဝ+သညာ နေဝသညာ၊ န+အသညာ နာသညာ”ဟု ရှေးဦးစွာပြု၍၊ “နေဝသညာ+နာသညာ ယဿဈာန သာတိ နေဝသညာနာသညံ”ဟု ပြုစေလိုသည်။ [“ယဿ ဈာနဿ-၏၊ နေဝသညာ-ရုန့်ရင်းသော သညာလည်း မဟုတ်သော+ နာသညာ-သိမ်မွေ့သော သညာမဟုတ်သည်လည်း မဟုတ်သော သညာသည်၊ ဝါ-သိမ်မွေ့သော သညာသည်၊ အတ္တိ-၏” ဟု ပေးပါ။] ဋီကာကျော်၌ကား တစ်ဝါကျတည်းမထားဘဲ “အတ္တိ”ဟု ကြိယာထည့်၍ ၂-ဝါကျ ခွဲပြီးလျှင် သူ့နည်းနှင့်သူ ရုပ်ပြီးပုံကို ပြလေသည်။

မှတ်ချက်။ ။နေဝသညာ၌ နသည် အဘာဝတ္ထတည်း၊ “မရှိ” ဟု နိဿယနက်ပေးရသည်၊ အသညာ၌ အသည် ပဋိသေဓတ္ထတည်း၊ “မဟုတ်” ဟု အနက်ပေးရသည်၊ နာသညံ၌ နကား အညတ္တတည်း၊ “သိမ်မွေ့သော သညာမရှိသည် မဟုတ်သော ဈာန်မှ တစ်ပါးသော သိမ်မွေ့သော ပညာရှိသော ဈာန်” ဟူလို၊ နိဿယ အနက်ပေးရာ၌ကား “မဟုတ်” ဟုပင် ပေးရသည်။

တံ၊ ပေါ၊ သညာယတနံ။ ။ဥပေက္ခာ ကေဂ္ဂတာကို စတုတ္ထာရပ္ပဈာန်ဟု ခေါ်၏၊ သမ္ပယုတ် ဖြစ်သော စိတ်စေတသိက်နှင့်တကွ ထိုဈာန်ကို ခန္ဓာအာယတနဖွဲ့လျှင် မနာယတန၊ ဓမ္မာယတန၌ ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထို သသမ္ပယုတ္တဈာန်သည် အာယကနလည်း အမည်ရသောကြောင့် နေဝသညာနာသညာနှင့် အရတူရကား “နေဝသညာ နာသညာဉ္စ+တံ+အာယတနဉ္စာတိ နေဝ သညာနာသညာယတနံ”ဟု ကမ္မဓာရယဝိဂ္ဂဟပြုရသည်။

☰

အထဝါ-ထိုပြင် တစ်နည်းကား၊ ဧတ္ထ-ဤ စတုတ္ထာရပ္ပဈာန်၌၊ ယာယံ (ယာ+အယံ)သညာ-အကြင်သညာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ-ထိုသညာသည်၊ ပဋ္ဌသညာ ကိစ္ဆ-ထင်ရှားသောသညာ၏ ကိစ္ဆကို၊ [ပဋ္ဌသညာကိစ္ဆ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နောက်၌ တွေ့ရလတ္တံ့။] ကာတု-ငှာ၊ အသမတ္ထတာယ-မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နေဝသညာ-သညာလည်းမဟုတ်၊ (သညာဟုလည်း မဆိုနိုင်၊) သင်္ခါရာဝသေသ သုခုမဘာဝေန-ရန်ရင်းသောသင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သိမ်မွေ့သော သင်္ခါရ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထာ-ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသညာ-သညာမဟုတ် သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ သညာလည်းမဟုတ်၊ သညာမဟုတ် သည်လည်း မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သညာမဟုတ် တဟုတ် ဖြစ်နေသော ကြောင့်) နေဝသညာနသညာ-နေဝသညာနာသညာမည်၏၊ နေဝသညာနာသညာစ- နေဝသညာနာသညာလည်း ဟုတ်၏၊ သာ-ထို နေဝသညာနာသညာဟူသည်၊ သေသဓမ္မာန-သညာမှ ကြွင်းသော သမ္ပယုတ်တရားတို့၏၊ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ (နိဿယသတ္တိ စသည်ဖြင့် တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်) အာယတနဉ္စ-တည်ရာလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နေဝသညာနာသညာယတန-မည်၏။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ စတုတ္ထာရပ္ပဈာန်၌၊ ကေဝလံ-ဝေဒနာစသည်မဖက် သက်သက်၊ သညာဝ-သညာသည်သာ၊ ဒေသိ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော နေဝသညာ နာသညာမည်သည်၊ န-မဟုတ်သေး၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ဝေဒနာပိ-ဝေဒနာ သည်လည်း၊ နေဝ ဝေဒနာ-ရန်ရင်းသော ဝေဒနာလည်း မဟုတ်၊ နာဝေဒနာ- သိမ်မွေ့သော ဝေဒနာမဟုတ်လည်းမဟုတ်၊ စိတ္တံပိ-သည်လည်း၊ နေဝစိတ္တံ- ရန်ရင်းသော စိတ်လည်း မဟုတ်၊ နာစိတ္တံ-သိမ်မွေ့သော စိတ်မဟုတ်သည်လည်း မဟုတ်၊ ဖဿောပိ-သည်လည်း၊ နေဝဖဿော-ရန်ရင်းသော ဖဿလည်းမဟုတ်၊ နာဖဿော-သိမ်မွေ့သော ဖဿ မဟုတ်သည်လည်း မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ် အပ်၏၊ သေသသမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု-ဝေဒနာ စိတ် ဖဿတို့မှ ကြွင်းသော သမ္ပယုတ် တရားတို့၌၊ ဧသ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း အစီ

အထဝါ။ ။နေဝသညာ နာသည်ကို ဗဟုဗွိဟိ ပြုရသောနည်း၊ မနာယတန ဓမ္မာယတန ဖြစ်၍ အာယတန အမည်ရသော ရှေ့နည်းမှ တစ်နည်းပြလို၍ “အထဝါ”ဟု တက်သည်၊ ဤနည်း၌ လိုရင်းမှာ နေဝသညာစ+သာ+နာသညာစာတိ နေဝသညာ နာသညာ”ဟု ပြု၍ အာယတနသဒ္ဓါအတွက် မနာယတနဓမ္မာယတနအနက်ကိုမယူဘဲ၊ အဓိဋ္ဌာန အနက်ယူရသည်၊ [နာသညာ၌ “န+အ”ဟု ပဋိသေခ ၂-ခုရှိသောကြောင့်၊ “သညာမဟုတ်သည် မဟုတ်၊ သိမ်မွေ့သော သညာဟုတ်၏”ဟု မူလအနက်ကို ရသည်၊ “နာသညာတိ သညာဘာဝေါစ ဧတိဿာ အတ္ထိတိ အတ္ထော၊” ဋီကာ။...ဤဝိကပိ၌ နေဝနှင့် နတို့သည် အည အနက်ဟော ချည်းတည်း။]

အရင်တည်း၊ ပန-ထိုသို့ပင် နေဝဝေဒနာ နာဝေဒနာစသည် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အယံ ဒေသနာ-ဤဒေသနာကို၊ သညာသိသေန-သညာကိုအဦးပြုသဖြင့် (သညာကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်) ကတာ-ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ စ-ဆက်၊ ပတ္တမက္ခန တေလပ္ပဘုတိဟိ-သပိတ်ကို သုတ်လိမ်းကြောင်း ဆီ အစရှိကုန်သော၊ ဥပမာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဧသ အတ္ထော-ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော-ထင်စွာ ဖြစ်စေထိုက်၏။

ကိရ-ချဲ့၊ သာမဏေရော-သည်၊ တေလေန-ဖြင့်၊ ပတ္တ-သပိတ်ကို၊ မက္ခေတွာ- သုတ်လိမ်း၍၊ ထပေသိ-ထားပြီး၊ တံ-ထိုသာမဏေကို၊ ယာဂုပါနကာလေ-ယာဂု သောက်ခါနီးအခါ၌၊ ထေရော-သည်၊ ပတ္တ-ကို၊ အာဟာရ-ဆောင်ခဲ့လော၊ ဣတိ၊ အာဟ-ပြောပြီး၊ သော-ထိုသာမဏေသည်၊ ဘန္တေ-ရား၊ ပတ္တေ-၌၊ တေလံ- ဆီသည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီး၊ တတော-ထိုသို့လျှောက်ခြင်း ကြောင့်၊ သာမဏေရ-သာမဏေ၊ တေလံ-ကို၊ အာဟရ-ဆောင်ယူခဲ့လော့၊ နာဠိ- ဆီကျည်တောက်ကို၊ ပူရေဿာမိ-ပြည့်စေအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဘန္တေ-ရား၊ တေလံ-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြန်ပြီး၊ တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ အန္တောဝုတ္တတ္တာ-အကပ္ပိယကုဋိအတွင်း၌ သိုမှီးသိမ်း ဆည်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာဂုယာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ အကပ္ပိယဋ္ဌေန- မအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ တေလံ အတ္ထိတိ-သပိတ်၌ ဆီရှိပါသည်ဘုရားဟူ၍၊ (ဝစနံ-လျှောက်ခြင်းသည်) ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ နာဠိပူရဏာဒိနံ-ဆီကျည်တောက်၌ ပြည့်လောက်သောဆီ အစရှိသည်တို့၏၊ အဘာဝဝသေန-မရှိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ နတ္ထိတိ-မရှိပါဘုရားဟူ၍၊ (ဝစနံ-သည်) ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-တူ၊ သာပိသညာ-ထိုစတုတ္တာရပစ္စုပ္ပန်၌ ရှိသော သညာသည်လည်း၊ ပေ၊ နေဝသညာ-ရန်ရင်းသော သညာလည်း မဟုတ်၊

ဧသအတ္ထော။ ။ ကိန္တဝိသေသံ-တစ်စုံကစ်ခုသော (သိမ်မွေ့သော သညာ ရှိသေးခြင်း သဘောအထူးကို) ဥပါဒါယ (ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍)၊ အတ္ထိတိ ဝတ္တဗ္ဗဿေဝ ဓမ္မဿ (ရှိသည်ဟု ဆိုထိုက်သောတရား၏ပင်)၊ ကိန္တ ဝိသေသံ ဥပါဒါယ (ရန်ရင်း သော သညာ၏ မရှိခြင်းသဘော အထူးကို ဉာဏ်ဖြင့် ယူ၍)၊ နတ္ထိတိ ဝတ္တဗ္ဗတာ သင်္ခါတော အတ္ထော၊-ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ။

ဥပမာန ဥပမေယျ။ ။ ဆီတစ်မျိုးတည်းကိုပင် အကပ္ပိယကုဋိတွင်း၌ သိုမှီး အပ်သည့်အတွက် ယာဂုဖြင့်ရော၍ မသောက်ကောင်းသောကြောင့် “ဆီရှိပါသည်” ဟု လျှောက်ခြင်းကဲ့သို့ “န+အသညာ-သညာဟုတ်သေး၏”ဟု ဆိုရပုံကိုလည်း ကောင်း၊ ကျည်တောက်၌ ပြည့်လောက် အောင် မရှိသည့်အတွက် “ဆီမရှိပါ” ဟု လျှောက်ခြင်းကဲ့သို့၊ ဝိပဿနာ၏ အာရုံဖြစ်လောက်သော သညာ၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကို ဖြစ်စေနိုင်လောက်သော သညာမဟုတ်သည့်အတွက် “နေဝသညာ- သညာမဟုတ်” ဟု ဆိုပုံကိုလည်းကောင်း သိပါ။

(သညာဟုလည်း မခေါ်လောက်၊) သင်္ခါရာဝသေသ သုခုမဘာဝေန-ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-
ကြောင့်၊ အသညာ-သိမ်မွေ့သော သညာမဟုတ်သည်လည်း၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊
(သညာမဟုတ်ဟုလည်း မဆိုနိုင်။)

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊ ဆိုဦးအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤသာပိသညာ၊ပေ၊အသမတ္ထတာယ ဟူသော
ပါဌ်၌၊ သညာကိစ္စ-သညာ၏ ကိစ္စဟူသည်၊ ကိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊
အာရမဏသဉ္ဇာနနဉ္စေ-အာရုံကို အမှတ်ပြု၍ သိခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿ
နာယ-နာ၏၊ ဝိသယဘာဝ-အာရုံ၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂန္တာ-ကပ်ရောက်၍၊ နိဗ္ဗိဒါဇနနံစ-
နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (သညာကိစ္စ-သညာကိစ္စတည်း၊
ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) [အချို့စာအုပ်၌ “နိဗ္ဗိဒါဇနနံ”ဟု ခအောက်ချိုက်ဖြင့်
ရှိ၏၊ မကောင်း၊] ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ သုခေါဒကေ-
ရေအေး၌၊ တေဇောဓာတု-သည်၊ ဒဟနကိစ္စ-လောင်ခြင်းကိစ္စကို၊ (ကာတုံ-ငှာ န
သက္ကောတိ) ဣဝ-မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) သော-ဤသညာသည်၊
သဉ္ဇာနနကိစ္စပိ-အမှတ်ပြု၍သိခြင်းကိစ္စကိုလည်း၊ ပဋ္ဌ-ထင်ထင်ရှားရှား၊ ကာတုံ န
သက္ကောတိ၊ သေသသမာပတ္တိသု-စတုတ္ထာရပူ သမာပတ်မှ ကြွင်းသော သမာပတ်
တို့၌၊ သညာဝိယ-ကဲ့သို့၊ ဝိပဿနာယ-၏၊ ဝိသယဘာဝ-သို့၊ ဥပဂန္တာ-၍၊
နိဗ္ဗိဒါဇနနံပိ-နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကို ဖြစ်စေခြင်းကိုလည်း၊ ကာတုံ န သက္ကောတိ၊ ဟိ-မှန်၊
အညေသု-စတုတ္ထာရပူခန္ဓာမှ တဝါးကုန်သော၊ ခန္ဓေသု-ခန္ဓာတို့၌၊ အကတာဘိနိဝေ
သော-မပြုအပ်သော ဝိပဿနာနုလုံးသွင်းခြင်းရှိသော၊ ဘိက္ခု-ယောဂီရဟန်းသည်၊
နေဝသညာနာသညာယတနက္ခန္ဓေ-နေဝသညာ နာသညာယတန ခန္ဓာတို့ကို၊
သမ္ပသိတွာ-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု သုံးသပ်၍၊ နိဗ္ဗိဒ-နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်သို့၊ ပတ္တု-ငှာ၊
သမတ္ထောနာမ-စွမ်းနိုင်သူမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အပိ-
အရှင်သာရိပုတ္တရာသော်မှလည်း၊ (န သက္ကုဏေယျ-မစွမ်းနိုင်ရာ။) [“အပိစ-
စိုးစဉ်း အနည်းငယ်ဆိုဖွယ်ကား၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော-သည်၊ သက္ကုဏေယျ-
စွမ်းနိုင်ရာ၏” ဟုလည်း ရှိ၏။]

အပိ၊ပေ၊ ပုတ္တော။ ။ဤဝါကျ၌ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဝယ် သေယျတာပိ မပါ၊ ထိုသို့ မပါခြင်းသည်
ကောင်း၏၊ အပိစဟု စသဒ္ဒါလည်း ပါသင့်မည်မထင်၊ ထိုစသဒ္ဒါကိုဖြုတ် ၍ “အပိအာယသ္မာ
သာရိပုတ္တော-အရှင်သာရိပုတ္တရာသော်မှလည်း၊ (န သက္ကု ဏေယျ-မစွမ်းနိုင်ရာ)”ဟု ရှိသင့်မည်
ထင်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း “ဧဝံ သုခုမတ္တံ ဂတာ”ကို “ယထာ ဓမ္မသေနာပတိနာပိနာမ အနုပဒံ
န ဝိပဿနေယျာတိအတ္ထော (ဓမ္မသေနာပတိ ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာသော်မှလည်း
နေဝသညာ နာသညာယတနခန္ဓာကို တစ်ပုဒ်စီ တစ်ပုဒ်စီ ဝိပဿနာမရှုနိုင်)” ဟု မဟာဋီကာ
ဖွင့်သောကြောင့်တည်း။

ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ထပ်၍ပြလိုသောကြောင့် “ပကတိံ ဝိပဿကော ပန” စသည်မိန့်၊ [ပန-ဆက်၊ ပကတိံ ဝိပဿကော-ပင်ကိုအားဖြင့် ဝိပဿနာရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဟာပညော-ကြီးကျယ်သော ပညာရှိသော၊ သာရိပုတ္တသဒိသောဝ-အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့်တူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ၊ သက္ကုဏေယျ-စွမ်းနိုင်ရာ၏၊ [ထို ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ကလာပသမ္မသနနည်းအားဖြင့်သာ ဝိပဿနာရှုခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏ဟု ပြလိုသောကြောင့် “သောပိ” စသည်မိန့်။] သောပိ-ထိုအရှင်သာရိပုတ္တရာကဲ့သို့ ပညာကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤနေဝသညာ နာသညာ ယတန သမာပတ်တရားတို့သည်၊ အဟုတ္တာ-ရှေးက မဖြစ်ဖူးဘဲ၊ သမ္ဘောန္တိကိရ-ယခုဖြစ်ကုန်သတတ်၊ ဟုတ္တာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ ပဋိစ္ဆေန္တိ (ပဋိ+ဝိ+စ္ဆေန္တိ)ကိရ-ကင်းကုန်သတတ်၊ နဿန္တိကိရ-ပျက်ကုန်သတတ်၊ “ဤနဿန္တိပါဌ်သည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၌ မရှိ၊ ပဋိစ္ဆေန္တိကို အနက်ထင်အောင် နောက်မှ ထည့်အပ်သောပါဌ် ဖြစ်ဟန်တူသည်။] ဧဝံ-သို့၊ ကလာပသမ္မသနဝသေနေဝ-အပေါင်းအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် သာလျှင် (သက္ကုဏေယျ-ရာ၏၊) အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာဝသေန-တစ်ဖို့စီ တစ်ဖို့စီသော တရားကို ဝိပဿနာရှုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နော (သက္ကုဏေယျ) မစွမ်းနိုင်ရာ၊ ဒသာ သမာပတ္တိ-ဤစတုတ္ထာရပ္ပသမာပတ်သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သို့ကလောက်၊) သုခုမတ္တံ-သိမ်မွေ့ သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-ရောက်ပြီ။

စ-သည်သာမကသေး၊ ပတ္တမက္ခန တေလူပမာယ-သပိတ်ကို သုတ်လိမ်း ကြောင်း ဆီဥပမာဖြင့်၊ (ဝိဘာဝေတဗ္ဗော) ယထာ-ထင်စွာဖြစ်စေထိုက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ မဂ္ဂဒကူပမာယပိ-လမ်း၌ ရေဥပမာဖြင့်လည်း၊ အယံ အတ္ထော-ကို၊ ဝိဘာဝေ တဗ္ဗော၊ ကိရ-ချဲ့၊ မဂ္ဂ ပဋိပန္နဿ-ခရီးသွားသော၊ ထေရဿ-၏၊ ပုရတော-၌၊

ပကတိံ ဝိပဿကော။ ။ “ပကတိယာ+ဝိပဿကော ပကတိံ ဝိပဿကော”၊ သင်္ဂြိုဟ်၌ “ခန္ဓာဒိနယ မာရဗ္ဗ” စသည်ကို အာရုံပြု၍ အာရုံ ချါရစသည်ဖြင့် ပြအပ်သော ရိုးရာအတိုင်း “ရူပံ အနိစ္စံ” စသည်ဖြင့် ဝိပဿနာရှုသူကို “ပကတိံ ဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ခေါ်သည်။

ကလာပ သမ္မသနဝသေနေဝ။ ။ စတုတ္ထာရပ္ပ စိတ္တုပ္ပါဒ ပရိယာပန္တေ ဖဿာဒိ ဓမ္မေ အဝိနိဘုဇ္ဇ (ဖဿတခြား၊ ဝေဒနာတခြား စသည်ဖြင့် မခွဲခြားမူ၍) ဧကတော ဂဟေတွာ ကလာပတော သမူဟတော သမ္မသနဝသေန၊-မဟာဋီကာ၊...ထိုသို့ ပေါင်း၍ ဝိပဿနာမဂ္ဂဘဲ ဖဿတစ်ပါး၊ ဝေဒနာတစ်ပါးစသည်ဖြင့် တစ်ပါးစီရှုမှုဟူသော အနုပဒဓမ္မ ဝိပဿနာအားဖြင့်ကား အရှင်သာရိပုတ္တရာကဲ့သို့ ဉာဏ်ကြီးသူသော်လည်း မစွမ်းနိုင်ပါ။ [ပဒံပဒံ+အနု အနုပဒံ-ဖဿ ဝေဒနာစသော အဖို့တိုင်းအဖို့တိုင်း၊ (ဝိတ္ထာအဗျယိဘော၊) အနုပဒံစ+တံ+ဓမ္မာစာတိ အနုပဒဓမ္မာ၊ တေသံ-ဝိပဿနာ အနုပဒ ဓမ္မဝိပဿနာ။]

ဂစ္ဆန္တော-သော၊ သာမဏေရော-သည်၊ ထောက်-အနည်းငယ်သော၊ ဥဒကံ-ကို၊ ဒီသွာ-မြင်၍၊ ဘန္တေ-ရား၊ ဥဒကံ-ရေပါတည်း၊ ဥပါဟနာ-ဖိနပ်တို့ကို၊ ဩမုဇ္ဈထ-ချွတ်ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီး၊ တတော-ထိုသို့၊ လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ ထေရေန-သည်၊ (ဝုတ္တော၌ စပ်၊) ဥဒကံသစေ အတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ၊) နာနသာဋကံ-ရေသနပ်ကို၊ အာဟရ-ဆောင်ခဲ့လော့၊ နာယိဿာမိ-ရေချိုးအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဘန္တေ-ရား၊ နတ္ထိ-ရေမရှိပါ၊ ဣတိ၊ အာဟ-လျှောက်ပြန်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ ဥပါဟန တေမနမတ္တဋ္ဌေန-ဖိနပ်ကိုစိုစေခြင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (ဖိနပ်ကို စိုစေလောက်ရုံ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်၊) ဥဒကံ-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝစနံ-လျှောက်ခြင်းသည်၊) ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နာနဋ္ဌေန-ချိုးရေ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (ချိုးလောက်သော ရေဟူသော အနက်ကြောင့်၊) (ဥဒကံ-သည်၊) နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝစနံ-သည်၊) ဟောတိယထာ-သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံပိ-ဤအတူလည်း၊ (ပိဖြင့် ရှေ့ဥပမာ နှင့် တူပုံကိုပေါင်း၊) သာ-ထို သညာသည်၊ ပဋ္ဌသညာကိစ္စ-ထင်ရှားသော သညာ၏ ကိစ္စကို၊ ကာတု-ငှာ၊ အသမတ္တတာယ-ကြောင့်၊ သညာ-သညာသည်၊ နေဝ ဟောတိ-မဖြစ်၊ (သညာဟုလည်း မဆိုလောက်၊) သင်္ခါရာ ဝသေသ သုခုမ ဘာဝေန-ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-ကြောင့်၊ အသညာ-သညာမဟုတ်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ (သညာမဟုတ်ဟုလည်း မဆိုနိုင်၊) စ ဆက်၊ ဧကဝလံ-အခြားဥပမာတို့နှင့် မဖက် သက်သက်၊ ဧတာဟေဝ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော ဥပမာတို့ဖြင့်သာ၊ (ဧသ အတ္ထော-ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော-ထင်စွာ ဖြစ်စေထိုက်သည်ကား၊) န-မဟုတ်သေး၊ အညာဟိပိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အနုရူပါဟိ-လျော်ကန်သော၊ ဥပမာဟိ-တို့ဖြင့် ဧသ အတ္ထော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ [အခြားဥပမာတစ်မျိုးကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ ၌ ပြထား၏၊ ရှုပါလေ။]

[ဤတိုင်အောင် “နေဝသညာနာသညာယတန”၏ အဖွင့်ပြီးပြီ၊ ယခုအခါ “သညာသဟဂတနှင့်တွဲ၍ ပြလိုသောကြောင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အဖွင့်များကိုပင် နိဂုံး အနေအားဖြင့် ညွှန်ပြလိုရကား “ဣတိ” စသည်မိန့်။] ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ နေဝသညာနာသညာယတန-ထင်ရှားသော သညာကား မရှိ၊ သိမ်မွေ့သော သညာ မရှိသည်လည်း မဟုတ်သော မနာယတန ဓမ္မာယတနဟူသော စတုတ္ထာရပူ ဈာန်၌၊ ပဝတ္တာယ-သော၊ ဣမာယ သညာယ-နှင့်၊ (သဟဂတံ-တကွဖြစ်သည် တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နေသ၊ ပေ၊ သဟဂတံ-မည်၏၊ ပဌမနည်း၊) ဝါ-တစ်နည်းကား၊ နေဝ၊ ပေ၊ ဘူတာယ-ထင်ရှားသော သညာလည်းမဟုတ်၊ သိမ်မွေ့သောသညာ မဟုတ်သည်လည်း မဟုတ်သော ကြွင်းသော ဖဿစသော သမ္ပယုတ်တရားတို့၏

တည်ရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သညာယ-သညာနှင့်၊ သဟဂတံ-တည်း၊ ဣတိ၊ နေဝ၊ ပေါ၊
ယတနံ-မည်၏။ [ဤကား အထဝါတက်သော နောက်နည်းတည်း၊ ရှေး၌ နေဝသညာ
နာသညာယတနကို ၂-နည်းဖွင့်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဤ၌လည်း ၂-နည်း သမာသ်
တွဲ၍ပြသည်။] စတံ-ဤနေဝသညာနာသညာယတန သညာသဟဂတံဟူသော
အမည်သည်၊ အာကိဉ္ဇညာယတနသမာပတ္တိ အာရမဏဿ-အာကိဉ္ဇညာယတန
တတိယရပ္ပသမာပတ်လျှင် အာရုံရှိသော၊ ဈာနဿ-စတုတ္ထာရပ္ပဈာန်၏၊ အဓိဝစနံ-
တည်း။

ဤဓ-ဤ စတုတ္ထာရပ္ပဈာန်၌၊ အာကိဉ္ဇညာယတနသမာပတ္တိယာ-အာကိဉ္ဇ
ညာယတနသမာပတ်၌၊ နိကန္တိပရိယာဒါန ဒုက္ခတာယ-နိကန္တိကိုကုန်စေခြင်း၏
ခက်ခဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရိယာဒိန္န
နိကန္တိကဿ-ကုန်စေအပ်ပြီးသော နိကန္တိရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-နိကန္တိကို
ကုန်စေပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပနာပရိဝါသဒန္တတာယ-အပ္ပနာသို့ ရောက်
အောင် ကျင့်သုံးရခြင်း၏ လေးနေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒန္တာ-သော၊ အတိညာ
ထူးသော အသိညာဏ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝိပရိယာယေန-ဖြင့်၊ သုခါ-သော၊ ပဋိပဒါ-
သည်လည်းကောင်း၊ ခိပ္ပာ-သော၊ အတိညာစ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊
ပရိတ္တကသိဏ္ဍုဂ္ဂါဋီမာကာသေ-ကျဉ်းငယ်သော ကသိုဏ်း၏ ခွာအပ်သည်၏ အဖြစ်
ဟူသော ကောင်းကင်ပညတ်၌ ပဝတ္တိတ-ဝိညာဏာပဂမာရမဏံ-ဖြစ်စေအပ်သော
ဝိညာဉ်၏ ကင်းကွာခြင်း နတ္ထိဘော-ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ သမာပတ္တိ-ကို၊
အာရဗ္ဗ၊ ပဝတ္တိတာယ-ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ရှေ့၌ “ပဝတ္တိယာ-
ဖြစ်ခြင်းကြောင့်”ရှိခဲ့၏။) ပရိတ္တာရမဏတာ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပရိယာယေန-
အားဖြင့်၊ အပ္ပမာဏာရမဏတာ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သေသံ-သည်၊
ပုရိမသဒိသမေဝ။

အသဒိသရူပေါ-လူနတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့နှင့် မတူသည်၏အဖြစ်ဟူသော
သဘောရှိတော်မူသော၊ (မတူသော ဂုဏ်ရှိတော်မူသော၊) နာထော လူနတ်ဗြဟ္မာ၊
သတ္တဝါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာသခင်၊ ဘုရားရှင်သည်၊ စတုဗ္ဗိမံ-၄-ပါးအပြားရှိသော၊
ယံ အရပ္ပံ-အကြင် အရူပဈာန်ကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ တံ-ထို အရူပဈာန်ကို၊
ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အဖွင့်အစဉ်အားဖြင့်၊ ဥတွာ-သိပြီး၍၊ တသ္မိ-ထို အရူပ
ဈာန်၌၊ ပကိဏ္ဍကကထာပိ-ရောပြွမ်းသော စကားရပ်ကိုလည်း၊ ဝိညေယျာ-
သိထိုက်သေး၏။

ဟိ-ချဲ့၊ [ပကိဏ္ဍကကထာပိ ဝိညာယျော ဟူသော စကားကို ချဲ့သည်။]
စတသ္မောပိ-၄-ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာ အရူပသမာပတ္တိယော-ဤအရူပ
သမာပတ်တို့သည်၊ အာရမဏာတိက္ကမတော-ကသိုဏ်းရုပ် အစရှိသော အောက်

အောက်စွာန်၏ အာရုံကို လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဧတာသံ-
ဤအရူပသမာပတ်တို့၏ အင်္ဂါတိက္ကမံ-ရူပသမာပတ်တို့ကဲ့သို့ အောက်အောက် စွာန်
အင်္ဂါကို လွန်မြောက်ခြင်းကို၊ ဝိဘာဝိနော-ပညာရှိတို့သည်၊ န ဣစ္ဆန္တိ-အလိုမရှိကုန်။

ဟိ-ချဲ့၊ [အာရမဏာတိက္ကမတောကိုချဲ့သည်။] ဧတာသု-ဤအရူပသမာ
ပတ်တို့တွင်၊ ရူပနိမိတ္တာတိက္ကမတော-ကသိုဏ်းရုပ် နိမိတ် ဟူသော အာရုံကို
လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဌမာ-ပဌမ အရူပသမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ အာကာသာ
တိက္ကမတော-ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသော အာရုံကို လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုတိယာ-
ဒုတိယအရူပသမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ အာကာသေ-ကောင်းကင်ပညတ်၌၊
ပဝတ္တိတဝိညာဏာတိက္ကမတော-ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံကို
လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ တတိယာ-တတိယအရူပသမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊
အာကာသေ-၌၊ ပဝတ္တိတဝိညာဏသေ-ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်၏၊
အပဂမာတိက္ကမတော-ကင်းကွာခြင်း(နတ္ထိဘောပညတ်) ဟူသော အာရုံကို
လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ စတုတ္ထာ-စတုတ္ထအရူပသမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-
ဤသို့လျှင်၊ သဗ္ဗထာ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာရမဏာတိက္ကမတော-
ကြောင့်၊ စတသော ပိ-န်သော၊ (အချို့စာ၌ ပိ မပါ။) ဣမာ အရူပသမာပတ္တိယော-
တို့သည်၊ ဘဝန္တိ၊ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ ပန-ကား၊ ဧတာသံ-ဤအရူပသမာပတ်
တို့၏၊ အင်္ဂါတိက္ကမံ-ကို၊ ပဏ္ဍိတာ-တို့သည်၊ န ဣစ္ဆန္တိ။

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)၊ ကသ္မာ ဧတာသံ အင်္ဂါတိက္ကမံ နဣစ္ဆန္တိ၊ ဟိ ယသ္မာ၊
ရူပါဝစရသမာပတ္တိသု-တို့၌၊ (အင်္ဂါတိက္ကမော-အောက်အောက်စွာန် အင်္ဂါကို
လွန်မြောက်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဧတာသု-ဤ အာရုပ္ပ
သမာပတ်တို့၌၊ အင်္ဂါတိက္ကမော-သည်၊ နအတ္ထိ၊ (တသ္မာ ဧတာသံ အင်္ဂါတိက္ကမံ န
ဣစ္ဆန္တိ)၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗာသုပိ-န်သော၊ ဧတာသု-ဤအာရုပ္ပသမာပတ်တို့၌၊ ဥပေက္ခာ-

အာကာသေ၊ပေ၊ တတိယာ။ ။“အာကာသေ ပဝတ္တိတဝိညာဏ” ဟူသည့် ကောင်းကင်
ပညတ်ကို အာရုံပြုသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်တည်း။ “ထိုဝိညာဉ်ကို လွန်မြောက်နိုင်ခြင်းကြောင့်
တတိယာရူပသမာပတ် ဖြစ်သည်” ဟုလို့ မှန်၏- အာရမဏာတိက္ကမဖြစ်သော အရူပသမာပတ်
တို့သည် အောက်အောက်စွာန်၏ အာရုံကို လွန်မြောက်ကြရ၏၊ ထိုသို့လွန်မြောက်ရာဝယ်
ပဌမာရူပ သမာပတ်သည် ရူပစတုတ္ထစွာန်၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းရုပ်နိမိတ်ကို လွန်မြောက်ခဲ့၏၊
ကောင်း ကင်ပညတ်ကို အာရုံပြု၏၊ ဒုတိယာရူပသမာပတ်သည် ကောင်းကင်ပညတ်ကို
လွန်မြောက်ခဲ့၏၊ ပဌမာရူပဝိညာဉ်ကို အာရုံပြု၏၊ တတိယာရူပသမာပတ်သည် ပဌမာရူပဝိညာဉ်ကို
လွန်မြောက်ခဲ့၏၊ ထိုဝိညာဉ်၏ ကင်းကွာခြင်း (နတ္ထိဘော) ပညတ်ကို အာရုံပြု၏၊ “ဤနည်းအတိုင်း
စတုတ္ထာရူပသမာပတ် လွန်မြောက်ခဲ့ပုံ၊ အာရုံပြုပုံလည်း သင်္ဂြိုဟ်၌ ပြောရိုးအတိုင်း သိပါ။”]

ဥပေက္ခာလည်းကောင်း၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ ၈၀၊ ၂-
ပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဈာနင်္ဂါနီ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-၏၊ ဧဝံသန္တေပိ-ဤသို့
ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးချင်းတူသော်လည်း၊ ဣမ-ဤအာရပ္ပသမာပတ်တို့၌၊ (ပစ္စိမာ ပစ္စိမာ
ဝယ် အပေါင်း အာမာရ၊ အစိတ် အာဓေယံစပ်၊) ဝါ-တို့တွင်း၊ (နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယ၊
နိဒ္ဒါရဏီယစပ်၊) ပစ္စိမာပစ္စိမာ-နောက်၌ဖြစ်ကုန်၊ နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော သမာပတ်တို့
သည်၊ သုပဏီတတရာ-သာလွန်မွန်မြတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ တတ္ထ-
ထိုသို့၊ သာလွန်မွန်မြတ်ရာ၌၊ ပါသာဒတလသာဋီကာ-ပြာသာဒ်အပြင်၊
အဝတ်ဟူကုန်သော၊ ဥပမာ-ဥပမာတို့ကို၊ ဝိညေယျာ-ကုန်၏။

ဟိ-ချဲ့၊ စတုဘူမကပါသာဒဿ-၄-ခုသော ဘုံရှိသော ပြာသာဒ်၏
(၄-ထပ်ပြာသာဒ်၏၊) ဟေဋ္ဌိမတလေ-အောက်ဆုံးအပြင်၌၊ (အောက်ဆုံးအထပ်၌၊)
ဒိဗ္ဗနစ္စဂီတဝါဒီတသုရဘိဂန္ဓမာလာ သာဓုရသပါနဘောဇနသယနန္တာဒနာဒိဝသေန၊
နတ်၌ဖြစ်သော ကခြင်း သီဆိုခြင်း တီးမှုက်ခြင်း၊ ကောင်းသောအနံ့ရှိသော ပန်း၊
ကောင်းသောအရသာရှိသော သောက်ဖွယ် စားဖွယ်၊ အိပ်ရာ အဝတ် အစရှိသည်တို့၏
အစွမ်းဖြင့်၊ ပဏီတာ-မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ-န်သော၊ ကာမဂုဏာ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊
ပစ္စုပဋ္ဌိတာ-ရှေးရှုတည်ကုန်သည်၊ အဿု-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ ဒုတိယေ-ဒုတိယအပြင်၌၊
(ဒုတိယထပ်၌၊) တတော-ထို ပဌမအပြင်ဝယ် ကာမဂုဏ်ထက်၊ ပဏီတတရာ-
သာလွန်မွန်မြတ်ကုန်သော၊ (ပဉ္စကာမဂုဏာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ အဿု၊) တတိယေ-
တတိယအပြင်၌၊ (တတိယထပ်၌၊) ထတော-ထိုဒုတိယအပြင်ဝယ် ကာမဂုဏ်ထက်၊
ပဏီတတမာ-အထူးသဖြင့် သာလွန်မွန်မြတ်ကုန်သော၊ (ပဉ္စကာမဂုဏာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ
အဿု၊) စတုတ္ထေ-စတုတ္ထအပြင်၌၊ (စတုတ္ထထပ်၌၊) သဗ္ဗပဏီတာ-အလုံးစုံသော
အောက်ကာမဂုဏ်တို့ထက် သာလွန်မွန်မြတ်ကုန်သော၊ (ပဉ္စကာမဂုဏာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ
အဿု၊) တတ္ထ-ထိုဥပမာ စကားရပ်၌၊ စတ္တာရိပိ-၄-ထပ်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊
တာနိ-ထိုအပြင်တို့သည်၊ ပါသာဒတလာနေဝ-ပြာသာဒ်အပြင်တို့ချည်းသာတည်း၊
နေသံ-ထို အပြင်တို့၏၊ ပါသာဒတလဘာဝေန-ပြာသာဒ်အပြင်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊
ဝိသေသော-အထူးသည်၊ ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ ပဉ္စကာမဂုဏာ
သမိဒ္ဓဝိသေသေန-၅-ပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၏ အထူးအားဖြင့်၊
ဟေဋ္ဌိမတော ဟေဋ္ဌိမတော-အောက်၌ဖြစ်သော အောက်၌ဖြစ်သော အပြင်ထက်၊
ဥပရိမံ ဥပရိမံ-အထက်၌ဖြစ်သော အထက်၌ဖြစ်သော အပြင်သည်၊ ပဏီတတရံ-
အထူးသဖြင့် မွန်မြတ်သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။

[“ပါသာဒထလသာဋီကာ”ဝယ် ပါသာဒတလ၏ ဥပမာအကျယ်ကိုပြပြီး၍၊
သာဋီကာဥပမာ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ယထာ စ” စသည် မိန့်၊]

ယဏနအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၁၁၁

စ-သည်သာမကသေး၊ ကောယ-တစ်ယောက်သော၊ ဣတ္ထိယာ-သည်၊ ကန္တိတ ထူလ သဏှ သဏှတရ သဏှတမ သုတ္တာနံ-ငင်အပ်သော ကြမ်းသောချည်၊ သိမ်မွေ့သောချည်၊ အထူးသဖြင့် သိမ်မွေ့သောချည်၊ အလွန်အကြူး အထူးသိမ်မွေ့ သောချည်တို့၏၊ စတုပလ တိပလ ဒွိပလ ကေပလသာဋီကာ-၄-ပိုလ်အချိန် ရှိသော အဝတ်၊ ၃-ပိုလ်အချိန်ရှိသော အဝတ်၊ ၂-ပိုလ်အချိန်ရှိသော အဝတ်၊ တစ်ပိုလ်အချိန်ရှိသော အဝတ်တို့သည်၊ [ထူလသုတ္တဖြင့် ရက်အပ်သောကြောင့် ၄-ပိုလ် အချိန်ရှိသောအဝတ်၊ သဏှတရသုတ္တဖြင့် ရက်အပ်သောကြောင့် ၃-ပိုလ် အချိန်ရှိသောအဝတ်၊ သဏှတရသုတ္တဖြင့် ရက်အပ်သောကြောင့် ၂-ပိုလ်အချိန်ရှိ သော အဝတ်၊ သဏှတမသုတ္တဖြင့် ရက်အပ်သောကြောင့် တစ်ပိုလ်အချိန်ရှိသော အဝတ်တို့သည်။] အာယာမေန-အလျားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိတ္တာရေ နစ- အနံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [အချို့စာ၌ "အာယာမတော ဝိတ္တာရတော" ဟု ရှိ၏၊] သမပ္ပမာဏာ-တူမျှသော ပမာဏရှိကုန်သည်၊ အသု-ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ စတသောပိ-၄-ထည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တာ သာဋီကာ-ထိုအဝတ်တို့သည်၊ အာယာမတောစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိတ္တာရ တောစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမပ္ပမာဏာ-နံသည်၊ ကိဉ္ဇာပိ(ဟောန္တိ)-အကယ်၍လည်း ဖြစ်ပါပေကုန်၏၊ တာသံ-ထိုအဝတ်တို့၏၊ ပမာဏတော-အားဖြင့်၊ ဝိသေသော၊ အထူးသည်၊ ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ-အကယ်၍လည်း မရှိပါပေ၊ ပန-ထိုသို့၊ ပမာဏအား ဖြင့် မထူးပါသော်လည်း၊ သုခသမ္ပဿ သုခမဘာဝမဟဋ္ဌဘာဝေဟိ-ကောင်းသော အတွေ့ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၊ သိမ်မွေ့ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ များသောအဖိုး ရှိကုန် သည်၏အဖြစ်တို့ဖြင့်၊ [အချို့စာ၌ "ဒုက္ခသမ္ပဿ" ပါနေ၍ မကောင်း၊ သုခသမ္ပဿ စသည်ချင်း မတူကြောင်းကိုသာ ပြသောအရာဖြစ်၍ "ဒုက္ခသမ္ပဿအဝတ်" မပါ၊] ပုရိမာယ ပုရိမာယ-ရှေး၌ဖြစ်သော ရှေး၌ဖြစ်သော အဝတ်ထက်၊ ပစ္ဆိမာ ပစ္ဆိမာ- နောက်၌ ဖြစ်သော နောက်၌ဖြစ်သော အဝတ်တို့သည်၊ ပဏီတတရာ-သာ၍ မွန်မြတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိယထာ-နံသကဲ့သို့လည်းကောင်း။

ဝေမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ စတုသုပိ-နံသော၊ တောသု-ဤအရပ္ပသမာပတ် တို့၌၊ ဥပေက္ခာ-လည်းကောင်း၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေယေဝ- နံသော၊ တောနိ အင်္ဂါနိ-တို့သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ ဟောန္တိ၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် ဈာန်အင်္ဂါတူပါကုန်သော်လည်း၊ ဘာဝနာ ဝိသေသေန-ဘာဝနာအထူးကြောင့်၊ ဘေသံ အင်္ဂါနိ-ထိုအင်္ဂါတို့၏၊ ပဏီတ ပဏီတတရဘာဝေန-မွန်မြတ်ကုန်၊ သာ၍မွန်မြတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဣဓ-ဤ အရပ္ပသမာပတ်တို့၌၊ ဝါ- တို့တွင်၊ ပစ္ဆိမာ ပစ္ဆိမာ-တို့သည်၊ သုပဏီတတရာ-သာလွန်မွန်မြတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗာ။...စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊

(တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့်၊) ပဏိတ ပဏိတာ-မွန်မြတ်ကုန် မွန်မြတ်ကုန်သော၊ စတသောပိ-နံသော၊ (ဂါထာမှ ယူပေးသည်။) တော-ဤအာရုပ္ပ သမာပက်တို့ကို၊ (ဉာတဗ္ဗာ၌စပ်၊) အသုစိမိ-မစင်မကြယ်၊ ရွံစဖွယ်အရပ်၌၊ (သာမညအာဓာရ) မဏ္ဍပေ-မဏ္ဍပ်၌၊ (ဝိသေသအာဓာရ)၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော ယောက်ျားသည်၊ လဂ္ဂေါ-ဆွဲချိတ်သကဲ့သို့၊ (ဌိတော-တည်နေ၏၊) အပရော-ဒုတိယမြောက်၊ အခြားတစ်ယောက်သည်၊ တံ-ထို ပဌမယောက်ျားကို၊ နိဿိတော-မိသည်၊ (ဟုတွာ ဌိတော၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊) အညော-တတိယမြောက်၊ အခြားတစ်ယောက်သည်၊ တံ-ထိုပဌမယောက်ျားကို၊ (အကျယ်၌ တံနိဿိတံဟု ဖွင့်လတ္တံ့၊) အနိဿာယ-မမီမူ၍၊ ဗဟိ-မဏ္ဍပ်၏ပြင်ဘက်၌၊ (ဌိတော)၊ အပရောစ-စတုတ္ထမြောက်၊ အခြားတစ်ယောက်သည်လည်း၊ တံ-ထိုတတိယယောက်ျားကို၊ နိဿာယ-မီ၍၊ ဌိတော-တည်၏၊ စတုဟိ-၄-ယောက်ကုန်သော၊ ဧတေဟိပုရိသေဟိ-ဤယောက်ျားတို့နှင့်၊ ယထာဏ္ဏမံ-အစဉ်အတိုင်း၊ သမာနတာယ-တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိဘာဝိနာ-ပညာရှိသည်၊ ဉာတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏။

တတြ-ထိုဂါထာ၌၊ အယံ-ကား၊ အတ္ထယောနော-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ အသုစိမိ-မစင်မကြယ်၊ ရွံစဖွယ်ကောင်းသော၊ ဒေသေ-အရပ်၌၊ (မစင်တွေ ပြည့်နေသောအရပ်၌၊) ဧကော-တစ်ခုသော၊ မဏ္ဍပေါ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧကော-သော၊ ပုရိသော-သည်၊ အာဂန္ဓာ-၍၊ တံအသုစိ-တိုမစင်မကြယ် ရွံစဖွယ်ကို၊ ဇီဂုစ္ဆမာနော-စက်ဆုပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တံမဏ္ဍပံ-ကို၊ ဟတ္ထေဟိ-လက်တို့ဖြင့်၊ အာလမ္ဗိတွာ-တွဲရလွှဲဆွဲ၍၊ တတ္ထ-ထိုမဏ္ဍပ်၌၊ လဂ္ဂေါ လဂိတောဝိယ-ကပ်ငြိသကဲ့သို့၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ၊ [ဂါထာ၌ လဂ္ဂေါကို “လဂိတောဝိယ”ဟု ဖွင့်သည်၊ လဂဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ ဣအာဂုမ်ဖြင့် “လဂိတော”ဟုသာရှိသင့်၏၊ “လဂ္ဂိတော”ဟု မရှိသင့်၊] အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အပရော-ဒုတိယမြောက်၊ အခြားတစ်ယောက်သည်၊ အာဂန္ဓာ-၍၊ မဏ္ဍပလဂ္ဂံ-မဏ္ဍပ်၌ တွယ်ကပ်နေသော၊ တံ ပုရိသံ-ကို၊ နိဿိတော-မိသည်၊ (ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ)။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အညော-တတိယမြောက် အခြားတစ်ယောက်သည်၊ အာဂန္ဓာ၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ၊ (ကိ)၊ ယော ဒေသ-အကြင်သို့သော ဤယောက်ျားသည်၊ မဏ္ဍပေ-၌၊ လဂ္ဂေါ-တွယ်ကပ် ဆွဲမှီနေ၏၊ ယောစ-အကြင် ဒုတိယယောက်ျားသည်လည်း၊ တံ-ထိုပဌမယောက်ျားကို၊ နိဿိတော-(ဟုတွာအဋ္ဌာသိ)၊ ဥဘောပိ-နံသော၊ ဧတေ-ဤယောက်ျားတို့သည်၊ ခုဋ္ဌိတာ-မကောင်းသဖြင့် တည်နေကုန်၏၊ [ခုဋ္ဌိတဖြစ်ပုံကိုပြလို၍ “ခုဝေါစ” စသည်မိန့်၊] နေသံ-ထိုယောက်ျားတို့၏၊ မဏ္ဍပပါတေ-မဏ္ဍပ်၏ ပြိုကျခြင်းကြောင့်၊ ပါတော-ကျရခြင်းသည်၊ ခုဝေါစ-

မချွတ်ကေနံ၊ အမှန်လည်းမြဲ၏။ (ဣတိ-ကြောင့်) ဟန္တ-ယခု၊ အဟံ-သည်၊ ဗဟိယေဝ-မဏ္ဍပ်အပြင်ဘက်၌သာ၊ တိဋ္ဌာမိ-တည်တော့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ-ပြီ) (ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍) သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ တံနိဿိတံ-ထိုဒုတိယယောက်ျားသည်မှီအပ်သော ပဌမယောက်ျားကို၊ [တံနိဿိတံတိ တေန နိဿိတံ၊-ဋီကာ။] အနိဿာယ-ဆက်၍မှီမိုတ်၊ ဗဟိယေဝ-မဏ္ဍပ်ပြင်ဘက်၌သာ၊ အဋ္ဌာသိ-တည်နေပြီ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အပရော-စတုတ္ထမြောက်၊ အခြားတစ်ယောက်သည်၊ အာဂန္တော-၍၊ မဏ္ဍပလဂ္ဂဿ-မဏ္ဍပ်၌ ဆွဲချိတ်နေသော ပထမယောက်ျား၏လည်းကောင်း၊ တံနိဿိတဿစ-ထိုချိတ်ဆွဲနေသူကိုမှီသော ဒုတိယယောက်ျား၏လည်းကောင်း၊ အခေမဘာဝံ-ဘေးမကင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍လည်းကောင်း၊ ဗဟိ-မဏ္ဍပ်ပြင်ဘက်၌၊ ဌိတံ-တည်သောယောက်ျားကို၊ သုဌိတော-ကောင်းစွာတည်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ မန္တောစ-သိ၍လည်းကောင်း၊ တံ-ထိုပြင်ဘက်၌နေသူကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ။

တတ္ထ-ထို ဥပမာစကားရပ်၌၊ အသုစိမှီ-မစင်မကြယ်၊ ရုံစဖွယ်ကောင်းသော၊ ဒေသေ-၌၊ မဏ္ဍပေါ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ-မှတ်ထိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) ကသိဏုဋ္ဌါဋီမာကာသံ-ကသိုဏ်း၏ ခွာအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ကောင်းကင်ပညတ်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏၊ အသုစိဇီဂုဏ္ဍာယ-မစင်ကို စပ်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်၊ မဏ္ဍပလဂ္ဂေါ-မဏ္ဍပ်၌တွယ်ကပ်နေသော၊ ပုရိသော-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ရူပ နိမိတ္တဇီဂုဏ္ဍာယ-ကသိုဏ်းရပ်နိမိတ်ကို စပ်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်၊ အာကာသာရမဏံ-ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ မဏ္ဍပလဂ္ဂံ-မဏ္ဍပ်၌ တွယ်ကပ်နေသော၊ ပုရိသံ-ကို၊ နိဿိတော-မှီ၍နေသောယောက်ျားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အာကာသာရမဏံ-ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို၊ အာရဗ္ဗ-အာရုံပြု၍၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ-ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။

ဒွိန္ဒုပိ-၂-ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုယောက်ျားတို့၏၊ အခေမဘာဝံ-ဘေးမကင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ စိန္တေတွာ-၍၊ မဏ္ဍပလဂ္ဂံ-သော၊ တံ-ထိုယောက်ျားကို၊ အနိဿာယ-မှီမူ၍၊ ဗဟိ-မဏ္ဍပ်ပြင်ဘက်၌၊ ဌိတော-တည်နေသော တတိယမြောက် ယောက်ျားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) အာကာသာနဉ္စာယတနံ-ကို၊ အာရမဏံ-ကို၊ အကတွာ-၍၊ တဒဘာဝါရမဏံ-ထိုအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၏ မရှိခြင်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ အာကိဉ္စညာယတနံ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ [တဒဘာဝ (တ+အဘာဝ) ထို၏မရှိခြင်းနှင့် “နတ္ထိတာဝ”သည် သဘောတူတည်း။])

မဏ္ဍပလဂ္ဂဿ-၏လည်းကောင်း၊ တံနိဿိတဿစ-၏လည်းကောင်း၊ အဓေမတံ-ဘေးမကင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ စိန္တေတွာ-၍လည်းကောင်း၊ ဗဟိ-၌၊ ဌတံ-တည်သောယောက်ျားကို၊ သုဋ္ဌိတော-ကောင်းစွာတည်သူတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မန္တောစ-သိ၍လည်းကောင်း၊ တံ-ထိုမဏ္ဍပ်ပြင်ဘက်၌တည်သူကို၊ နိဿာယ-၍၊ ဌိတော-တည်သော စတုတ္ထမြောက် ယောက်ျားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ဝိညာဏာဘာဝ သင်္ခါတေ-ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်၏ မရှိခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ ဗဟိပဒေသေ-အပြင်ဘက်အရပ်၌၊ (နတ္ထိဘောပညတ်၌) ဌိတံ-သော၊ အာကိဉ္ဇညာယ တနံ-အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို၊ အာရမ္ဘ-၍၊ ပဝတ္တံ-သော၊ နေဝသညာနာသညာ ယတနံ-နေဝသညာနာသညာ ယတနဈာန်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မှတ်ထိုက်၏။

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ (အပြင်ဘက်အရပ်ဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်၌တည်သော အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို အာရံပြု၍) ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ဝါ-ဖြစ်သော၊ ဣဒံ-ဤနေဝသညာနာသညာယတနဈာန်သည်၊ တံ-ထို အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန် ကို၊ အညာဘာဝေန-တစ်ပါးသောအာရံ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကရောတေဝ-ပြုရတော့သည်သာ၊ (ကောဝိယ-အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း၊) ဇနော-မင်းခယောကျ်ားသည်၊ ဒိဋ္ဌဒေါသံ-မြင်အပ်ပြီးသောအပြစ်ရှိသည်၊ (သမာနံ) ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ရာဇာနံ-ကြမ်းတမ်းသောမင်းကို၊ ဝုတ္တိဟေတု-အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (နိဿာယ-မှီ၍၊ ဝတ္တတိ) ယထာ-ဖြစ်ရသကဲ့သို့တည်း။

ဟိ-ချဲ့၊ ဣဒံ နေဝသညာနာသညာယတနံ-ဤနေဝသညာနာသညာယတနဈာန်သည်၊ (“အာရမဏံ ကရောတေဝ”၌စပ်၊) အယံ သမာပတ္တိ-ဤတတိယာ ရုပ္ပသမာပတ်သည်၊ အာသန္နဝိညာဏဉ္ဇာယတန ပစ္စတ္တိကာ-နီးသော ဝိညာဏဉ္ဇာယတန ဟူသော ရန်သူရှိ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဒိဋ္ဌဒေါသံ-မြင်အပ်ပြီးသော အပြစ်ရှိသည်၊ (သမာနံ) ပိ-သော်လည်း၊ တံ အာကိဉ္ဇညာယတနံ-ကို၊ (“အာရမဏံ ကရောတေဝ”၌စပ်၊) အညဿ-သော၊ အာရမဏဿ-၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကရောတေဝ-ပြုရတော့သည်သာ၊ ယထာကံ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ဇနော-မင်းခယောကျ်ားသည်၊ ဒိဋ္ဌဒေါသံ-သည်၊ (သမာနံ)ပိ-သော်လည်း၊ ဝါ-သော၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဝုတ္တိဟေတု-အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (နိဿာယ-မှီ၍၊ ဝတ္တတိ) ယထာ-ကဲ့သို့တည်း။

ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ ဇနော-သည်၊ အသံယတံ-စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ်နှုတ်စိတ် မရှိသော၊ ဖရသကာယဝစီမနောသမာစာရ်-ကြမ်းသောကိုယ် အကျင့် နှုတ်အကျင့် စိတ်အကျင့်ရှိသော၊ ကဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သဗ္ဗဒီသမ္ပတိ-အလုံးစုံသောအရပ်၏ အရှင်ဖြစ်သော၊ [သဗ္ဗဒီပပတိ-အလုံးစုံသော ကျွန်းတို့၏အရှင်

ဖြစ်သော၊ ဤသို့လည်း မူကွဲရှိ၏၊ ဤဝိသေသနဖြင့် ဤမင်းကို မစားဘဲ အခြား အရပ်သို့ သွားစရာမရှိ-ဟု ပြသည်။] ရာဇာနံ-ကို၊ အယံ-ဤမင်းသည်၊ ဖရသသမာစာရော-ကြမ်းတမ်းသောအကျင့်ရှိ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဒိဋ္ဌဒေါသံ (သမာနံ)ပိ၊ အညတ္ထ-အခြားသော အရပ်၌၊ ဝုတ္တိ-အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကို၊ အလဘမာနော-မရနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝုတ္တိဟေတု-ကြောင့်၊ နိဿာယ-၍၊ ဝတ္တတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဒိဋ္ဌဒေါသံ-သည်၊ (သမာနံ) ပိ-သော်လည်း၊ ဝါ-သော၊ တံ အင်္ဂိဉ္ဇညာယတနံ-ကို၊ အညံ-သော အာရမဏံ-ကို၊ အလဘမာနံ-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣဒံ နေဝသညာ နာသညာယတနံ-ဤနေဝသညာ နာသညာယတန ဈာန်သည်၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကရောတေဝ-ပြုရတော့သည်သာ။

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ (အာရမဏံ-ကို) ကုရုမာနံ-ပြုလသော်၊ (ဝတ္တတိဉ္ဇ စပ်) ဝါ-ပြုသော၊ (ဣဒံ-ဤနေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်သည်၊ ဝတ္တတိဉ္ဇပင် စပ်) ဒိဃနိဿေတိ-ရည်မြင့်သော ထန်းတက်လှေကားကို၊ အာရဇ္ဈော-တက်သော ယောက်ျားသည်၊ (အညဿ-လှေကားဘောင်မှ အခြားသော ကိုင်စရာလက်ရုံးတန်း၏၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်) နိဿေတိဗာဟုကံ-လှေကားဘောင်ကို၊ (ဩလုဗ္ဘတိ) ယထာ-ထောက်ကိုင်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗတဂ္ဂံ-အထစ်အထစ်ရှိသော တောင် ထိပ်သို့၊ အာရဇ္ဈော-သည်၊ (အညဿ-တောင်ထွတ်တောင်ထိပ်မှ အခြားသော ကိုင်စရာ၏၊ အဘာဝေန) ပဗ္ဗတမတ္တကံ-တောင်ထွတ်တောင်ထိပ်ကို၊ (ဩလုဗ္ဘတိ) ယထာစ-လည်းကောင်း၊ [ပဗ္ဗံ-အထစ်အထစ်အဆစ်အဆစ်တို့သည်၊ ယဿ အတ္ထိတိ ပဗ္ဗတော-အဿတ္ထိအနက်၌ တပစ္စည်း။]

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဂီရိ-အဆစ်မနော၊ စင်းကြောတောင်သို့၊ အာရဇ္ဈော-သည်၊ (အညဿ-မိမိဒူးပဆစ်မှတစ်ပါး၊ အခြားသော ကိုင်စရာ၏၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်း ကြောင့်) အတ္တနောယေဝ-မိမိ၏သာလျှင်၊ ဇဏ္ဍကံ-ဒူးပဆစ်ကို၊ ဩလုဗ္ဘတိ ယထာ-ထောက်ကိုင်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တထေဝ-ထိုအတူသာလျှင်၊ ဧတံ ဈာနံ-ဤအင်္ဂိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို၊ ဩလုဗ္ဘ-ထောက်ကိုင်၍၊ (အာရံပြု၍) ဝတ္တတိ- ဖြစ်ရ၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အရူပါဝစရကုသလကထာ-သည်၊

နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

တေဘူမကကုသိုလ် အဖွင့်

ဣဒါနိ-အရူပါဝစရကုသိုလ်ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ (အာရဒ္ဓံ၌ စပ်၊) ယသ္မာ၊ သဗ္ဗာနိပိ-နံသော၊ ဧတာနိ တေဘူမက ကုသလာနိ-ဤတေဘူမက ကုသိုလ်တို့သည်၊ ဟိနာဒိနာ-ဟိနအစရှိသော၊ ပဘောဒေန-အပြားအားဖြင့်၊ ဝတ္တန္တိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တေဘူမကကုသိုလ်တို့၏ ဟိန အစရှိသော အပြားအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တေသံ-ထိုတေဘူမကကုသိုလ်တို့၏၊ တံ ပဘောဒံ-ထိုဟိန အစရှိသော အပြားကို၊ ဒဿေတံ-ငှာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသသာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဟိနန္တိ-ကား၊ လာမကံ၊ ညံသော၊ (ရှေးက “ယုတ်သော” ဟု ပေး၏၊ စိတ္တံ၌ စပ်၊) တံ-ထိုညံသော ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ အာယူဟန ဝသေန-အားထုတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဟိနုတ္တမာနံ-ညံသောစိတ်၊ မြတ်သောစိတ်တို့၏၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ဘဝံ-ဖြစ်သောစိတ်တည်း၊ မဇ္ဈိမံ-အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သောစိတ်၊ ပဓာနဘာဝံ-ပြဋ္ဌာန်းသည်၏အဖြစ်သို့၊ နိတံ-ဆောင်အပ်သောစိတ်တည်း၊ ပဏီတံ-ပြဋ္ဌာန်းသည်၏အဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သော စိတ်၊ [ပ (ပြ) ၌ ရပါသောကြောင့် နိတံ၌ နကို ဏ ပြန်၊] ဥတ္တမံ-မြတ်သောစိတ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တာနိပိ-ထို မဇ္ဈိမပဏီတ ကုသိုလ်စိတ်တို့ကိုလည်း၊ အာယူဟနဝသေန-အားထုတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။

ဟိ-ချဲ့၊ ယဿ-အကြင်ကုသိုလ်၏၊ ဝါ-ကို၊ အာယူဟနက္ခဏေ-အားထုတ်ရာခဏ၌၊ ဆန္ဒောဝါ-ဆန္ဒသည်သော်လည်း၊ ဟိနော-ညံနေသည်၊ ဟောတိ၊ ဝီရိယံဝါ-သော်လည်း၊ (ဟိနံ ဟောတိ)၊ စိတ္တံ ဝါ-စိတ်သည်သော်လည်း၊ (ဟိနံ ဟောတိ)၊ ဝီမံသာ ဝါ-ပညာသည်သော်လည်း၊ (ဟိနာ ဟောတိ)၊ [အဓိပတိပစ္စည်း ထိုက်သော တရား ၄-ပါးလုံးသည်၊ အဓိပတိပစ္စည်းမတပ်ရုံသာမက၊ တစ်ပါးပါး က ညံနေသည်-ဟူလို။] တံ-ထိုကုသိုလ်သည်၊ ဟိနံနာမ-ဟိနမည်၏၊ ယဿ-အကြင်ကုသိုလ်၏၊ ဝါ-ကို၊ (အာယူဟနက္ခဏေ-၌) တေ ဓမ္မာ-ထိုဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ္တံ၊ ဝီမံသာ တရားတို့သည်၊ မဇ္ဈိမာစေတ-အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်ကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဏီတာစေတ-မွန်မြတ်ကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ) တံ-ထိုကုသိုလ်သည်၊ မဇ္ဈိမဉ္ဇေဝ- မဇ္ဈိမကုသိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဏီတဉ္ဇေဝ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ။)

အနုဋီကာ၏ ဟိနစသည်။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ယဿ ဟိ အာယူဟနက္ခဏေ ဆန္ဒော ဝါဟိနော”စသည်ဖြင့် ဆန္ဒ စသည်၏ အယုတ် အလတ် အမြတ်လိုက်၍ ဟိန မဇ္ဈိမ ပဏီတ ကုသိုလ်ဟု ခွဲထား၏၊ အနုဋီကာ၌ ထိုနည်းမှ တစ်မျိုးခွဲပုံကိုလည်း ပြသေး၏။-

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၁၁၇

ပန-ကား၊ ယံ-အကြင်ကုသိုလ်ကို၊ (အာယူဟိတံ၌စပ်၊) ကတ္ထုကာမတာ သင်္ခါတံ-ပြုလိုသည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဆန္ဒ-ကို၊ ဓရံ-ပဓာနကို၊ ဆန္ဒ-ကို၊ ဇေဋ္ဌကံ-အကြီးအကဲကို၊ ဆန္ဒ-ကို၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ-ရှေ့သွားကို၊ ကတ္တာ-၍၊ အာယူဟိတံ-အားထုတ်အပ်ပြီး၊ (ဓရံ၊ ဇေဋ္ဌကံ၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမံတို့ကား ပရိယာယံတည်း၊) တံ-ထို ကုသိုလ်သည်၊ ဆန္ဒာဓိပတိတာ-ဆန္ဒာဓိပတိမှ၊ အာဂတတ္တာ-လာသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျနာမ-ဆန္ဒာဓိပတေယျမည်၏၊ ဝီရိယာ ဓိပတေယျာဒိသုပိ-ဝီရိယာဓိပတေယျကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော-တည်း။

ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံဌာနေ-ဆန္ဒာဓိပတေယျ စသည်တို့ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ဤဌာန၌၊ ဌတ္တာ-တန်ရပ်၍၊ နယာ-နည်းတို့ကို၊ ဂဏေတဗ္ဗာ-ရေတွက်ထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ-ချေ၊ သဗ္ဗပဌမံ-အလုံးစုံသော နည်းတို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ ဝိဘတ္တော-ဝေဖန်တော်

၁။ အစိတ္တိကာရေနဝါ ကတံ ဟိနံ၊ အဇ္ဈပေက္ခနေန ကတံ မဇ္ဈိမံ၊ သက္ကစ္စကတံ ပဏီတံ=မလေးမစားပြုအပ်သော ဒါန သီလ စသော ကောင်းမှုသည် ဟိန၊ လျစ်လျူရှုသောအားဖြင့် ပြုအပ်သောကောင်းမှုသည် မဇ္ဈိမ၊ ကောင်းမွန်စွာ ပြုအပ်သော ကောင်းမှုသည် ပဏီတ။

၂။ အာမိသကိဉ္ဇကွာဒိဟေတု ဝါ ကတံ ဟိနံ၊ ပုညဖလကာမတာယ ကတံ မဇ္ဈိမံ၊ အရိယဘာဝေ ဌိတေန ကတံ ပဏီတံ=ဤဘဝ၌ပင် အနည်းငယ်သော အာမိသကို ရလိုခြင်းစသော အကြောင်းကြောင့် ပြုအပ်သောကောင်းမှုသည် ဟိန၊ နောက်ဘဝတို့၌ ကုသိုလ်အကျိုးကိုလိုလား၍ ပြုအပ်သောကောင်းမှုသည် မဇ္ဈိမ၊ မည်သည့်အကျိုးကိုမျှ မတောင့်တဘဲ "သူတော်သူမြတ်တို့ ပြုထိုက်သော အလုပ်"ဟု မြတ်သူ၏အဖြစ်၌ တည်လျတ် ပြုအပ်သော ကောင်းမှုသည် ပဏီတ။

၃။ ဘဝသမ္ပတ္တိလောဘေန ဝါ ပဝတ္တိတံ ဟိနံ၊ အလောဘဇ္ဈာသယေန ပဝတ္တိတံ မဇ္ဈိမံ၊ ပရဟိတာယ ပဝတ္တိတံ ပဏီတံ=ဘဝစည်းစိမ်ကို တောင့်တသော လောဘ အရင်းခံ၍ဖြစ်စေအပ်သော ကောင်းမှုသည် ဟိန၊ ဘဝသမ္ပတ္တိကို မတောင့်တဘဲ အလောဘ (မလိုချင်မှု) ဓာတ်ခံရှိ၍ ဖြစ်စေအပ်သောကောင်းမှုသည် မဇ္ဈိမ၊ သူတစ်ပါးအကျိုးကို လိုလား၍ (သူတစ်ပါးချမ်းသာအောင်) ကိုယ်ကျိုးမငဲ့သော ကောင်းမှုသည် ပဏီတ။ [ဘုရားအလောင်း သူတော်ကောင်းတို့၏ ကောင်းမှုမျိုး တည်း။]

၄။ ပရိတ္တကတံ ဟိနံ၊ မတ္တသော ကတံ မဇ္ဈိမံ၊ အမိမတ္တသော ကတံ ပဏီတံ=နည်းနည်း ပါးပါးပြုအပ်သော ဒါန သီလ ဘာဝနာကောင်းမှုသည် ဟိန၊ သင့်ရဲ့တော်ရုံပြုအပ်သောကောင်းမှု သည် မဇ္ဈိမ၊ အလွန်အကဲများများစားစား ပြုအပ်သောကောင်းမှုသည် ပဏီတ။ [စေတနာချင်း တူညီလျှင် များများအလှူက အကျိုးများသည်။]

၅။ မဟဂ္ဂတေသု ပဋိလဒ္ဓမတ္တံ (မဟဂ္ဂုတ်ဈာန်တို့တွင် ရအပ်ကာမျှ ဈာန်သည်) ဟိနံ၊ နာတိသုဘာဝိတံ (အလွန်အလေ့အလာ မပြုအပ်သောဈာန်သည်) မဇ္ဈိမံ၊ သုဘာဝိတံ ဝသီဘာဝဌတ္တံ (ကောင်းစွာ ပွားများအပ်၍ ဝသီဘော်ရောက်သော ဈာန်သည်) ပဏီတ။

မူအပ်သော၊ ဧကော-သော၊ နယော-သုဒ္ဓိကနည်းလည်းကောင်း၊ ဟိနန္တိ-ဟိနံဟူ၍၊ (ဝိဘတ္တော-သော၊) ဧကော-သော၊ (နယော-လည်းကောင်း၊) မဇ္ဈိမန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝိဘတ္တော) ဧကော-သော၊ (နယော-လည်းကောင်း၊) ပဏီတန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝိဘတ္တော) ဧကော-သော၊ (နယော-လည်းကောင်း၊) ဆန္ဒာဓိပတေယျန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝိဘတ္တော) ဧကော-သော၊ (နယော-လည်းကောင်း၊) တာဝ-ဝီရိယာဓိပတေယျစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျ-ဦး၊ ပဉ္စ-နံသော၊ ဣမေ နယာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ဝီရိယာဓိပတေယျာဒိသုပိ-ဝီရိယာဓိပတေယျ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧဝံ-ဤအတူ တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရော-နံသော၊ ပုဉ္ဇကာ-ပဉ္ဇကတို့သည်၊ ဝိသတိ-၂၀- သည်၊ ဟောန္တိ။

(ပါဠိတော် အစဉ်အတိုင်း တစ်နည်း ရေတွက်ပြလိုရကား “ပုရိမော ဝါ ဧကော” စသည်ကို မိန့်သည်။) ဝါ-တစ်နည်း၊ [ပုရိမော-ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ဧကော- တစ်ပါးသော၊ သုဒ္ဓိကနယော-သုဒ္ဓိကနည်းလည်းကောင်း၊ ဟိနန္တိအာဒယော-ဟိန အစရှိကုန်သော၊ တယော-နံသော၊ (နယာ-တို့လည်းကောင်း၊) ဆန္ဒာဓိ ပတေယျန္တိ အာဒယော-နံသော၊ စတ္တာရော-နံသော၊ (နယာ-တို့လည်းကောင်း၊) ဆန္ဒာဓိပတေယျ

ဣမေ တာဝ၊ ပေ၊ ဝိသတိ။ “ဆန္ဒာဓိပတေယျ ပဉ္စနယာ” ဟူရာ၌ ပါဠိတော်ကို ကြည့်လျှင် ပဌမ ၅-နည်းတွင် နောက်ဆုံးတစ်နည်း၌သာ “ဆန္ဒာဓိပတေယျ”ပုဒ်ကို တွေ့ရ၏၊ သို့သော် “ရှေ့ ၄-နည်းလည်း ဆန္ဒာဓိပတေ ယျသို့ ရှေးရှု၍ဖြစ်၏”ဟု ရည်ရွယ်၍ “ဣမေ တာဝ ဆန္ဒာဓိပတေယျ ပဉ္စနယာ”ဟု ဆိုကြောင်းကို ဋီကာဖွင့်သည်။ ဣမေ တာဝ၊ ပေ၊ ဆန္ဒာဓိ ပတေယျနယေ အန္တေ ပုရိမနယာနံ တနယာဘိမုခပ္ပဝတ္တိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။

ဋီကာကပယ်ခြင်း။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဧဝံ ဝီရိယာဓိပတေယျာဒိသုပိတိ စတ္တာရော” ဟုဆို၏၊ ထိုအဆိုအတိုင်းမှန်လျှင် “၁-သုဒ္ဓိကနယ၊ ၂-ဟိန၊ ၃-မဇ္ဈိမ၊ ၄-ပဏီတ၊ ၅- ဝီရိယာဓိပတေယျ” ဟု ပါဠိတော်၌ အစဉ်ရှိရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ကား မရှိ၊ ထို့ကြောင့် “အယံ ပန ပကာရော န ပါဠိ အနဂတော (ဤ အဋ္ဌကထာ တွက်ပြအပ်သော ၂၀-ပြားသည် ပါဠိတော်သို့ အစဉ်မလိုက်)၊ န ဟိ သုဒ္ဓိကနယာဒယော ဝတ္တာ ဝီရိယာဓိပတေယျာဒိနယာ ဝုတ္တာတိ” ဟု မိန့်သည်။

ပါဠိတော်ပါဠိကို စိစစ်။ ။အဋ္ဌကထာဝယ် ဝိသတိနယကို တွက်ပြရာ၌ “သဗ္ဗပဌမံ ဝိဘတ္တော ဧကော နယော”ဟု ပထမတွက်နည်း၌လည်းကောင်း၊ “ပုရိမောဝါ ဧကော သုဒ္ဓိက နယော”ဟု ဒုတိယတွက်နည်း၌လည်းကောင်း ဟိန စသည်နှင့် မတွဲဘဲ သုဒ္ဓိကနည်း တစ်နည်း ကိုပြထား၏၊ ယခုပါဠိတော်စာအုပ်များ၌မူ “ဉာဏသမ္ပယုတ္တံဟိနံ”ဟု တွဲလျက်တွေ့ရ၏၊ အမှန် အားဖြင့် ဟိနံနှင့်မတွဲဘဲ “ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ”တွင် ရပ်၍ “တသ္မိံသမယေ ဖသော” စသည်ကို လည်းကောင်း၊ “ယသ္မိံ သမယေ” စသည်ကိုလည်းကောင်း ပေယျာလမြှုပ်ထားသော ပါဠိတော် တစ်ရပ်ရှိရဦးမည်၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “ဉာဏ သမ္ပယုတ္တံ၊ ပေ၊ ဟိနံ၊ ပေ၊” စသည်ဖြင့် သုဒ္ဓိကနယသီးခြားရှိသေး၏-ဟု မှတ်ပါ။

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၁၁၉

ဟိနန္တိ အာဒယော-ဟိန အစရှိကုန်သော၊ ဒွါဒသ-တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော၊ (နယာ-နည်းတို့လည်းကောင်း၊) ဣတိ ဧဝမ္မိ-ဤသို့လည်း၊ ဝိသတိ-နှစ်ဆယ်သော၊ နယာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိသတိ-သော၊ ဣမေ မဟာနယာ-ဤနည်းကြီးတို့ကို၊ ကတ္ထ-အဘယ်ပါဠိရပ်၌၊ (ဘဂဝတာ) ဝိဘတ္တာ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ မဟာပကရဏေ-ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌၊ ဟိနတ္ထိကေ-ဟိနတိက်၌၊ (ဘဂဝတာ) ဝိဘတ္တာ-နိဗ္ဗိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးဝယ် ဟိနတိက်၌ ဝေဖန်တော်မူအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-တေဘူမက ကုသလကထာ၏ အဆုံးဖြစ်သော ဤပါဠိရပ်၌၊ [ဧကသ္မိံ တေဘူမက ကုသလကထာဝသာနဌာနေ၊-ဋီကာ။] ဟိနတ္ထိကတော-ဟိနတိက်မှ၊ (ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဟိနတိက်မှ) မဇ္ဈိမရာသိ-မဇ္ဈိမအစုကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဟိနမဇ္ဈိမပဏိတဝသေန-ဟိန မဇ္ဈိမ ပဏိတတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တယော-ကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ-အဖို့အစုတို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ တတောပိ-ထိုအဖို့အစုတို့မှလည်း၊ မဇ္ဈိမရာသိ-မဇ္ဈိမအစုကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ဟိနပဏိတေ-ဟိနပဏိတအစုတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ နဝနဝ-၉-ပါး ၉-ပါးကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ အစုတို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-န၏။

ဟိနတ္ထိကေ ဝိဘတ္တာ။ ။ “ပဋ္ဌာန်းကျမ်းဝယ် ဟိနတိက်၌ ဝေဖန်အပ်ကုန်ပြီ” ဟု ဆိုသော်လည်း ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌လာသော အစဉ်အတိုင်း ဝေဖန်အပ် ကုန်သည်မဟုတ်ပါ၊ ဤပါဠိတော်၌ ပြအပ်-အဋ္ဌကထာ၌ ရေတွက်အပ်သော ဝိသတိနယသည် ကုသိုလ်ချည်းသာဖြစ်၍ ဝိပါကံကြိယာမပါသောကြောင့် “မဇ္ဈိမဓမ္မေ ကဒေသဘူတာ”ဟု ဋီကာမိန့်သည်။ ထိုသို့ ပဋ္ဌာန်းဟိနတိက်လာ မဇ္ဈိမတရား၏ တစ်စိတ်ဖြစ်သော်လည်း ပဋ္ဌာန်းကျမ်းတွင် ပါဝင်သော တရားများ ပင်ဖြစ်သောကြောင့် “မဟာပကရဏေဟိနတ္ထိကေ ဝိဘတ္တာ”ဟု အဋ္ဌကထာဆရာဆိုသည်။

ဟိနတ္ထိကတော၊ပေ၊ ကာတဗ္ဗာ။ ။ “ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ” စသော စကားသည် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ကမ္မဒွါရတို့ကိုပြလို၍ တက်လာသောစကားတည်း၊ [နဝက ၂-ပါးကိုကား တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ကမ္မဒွါရတို့၏ အခြေခံဖြစ်၍ ပြရသည်။ လိုရင်းကား မဟုတ်ပါ၊] ဟိနတိက်၌ “ဟိနာဓမ္မာ၊ မဇ္ဈိမာဓမ္မာ၊ ပဏိတာ ဓမ္မာ”ဟု ၃-မျိုးရှိရာဝယ် မဇ္ဈိမရာသိကိုသာ ယူသည်၊ ထိုမဇ္ဈိမရာသိ၌လည်း ဟိန-မဇ္ဈိမ-ပဏိတအားဖြင့် ၃-မျိုး ခွဲနိုင်ပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် “မဇ္ဈိမရာသိ ဂဟေတွာ၊ပေ၊ တယော ကောဋ္ဌာသာကာတဗ္ဗာ”ဟု မိန့်သည်။

တတော ပိ၊ပေ၊နဝနဝ။ ။အဋ္ဌာရသကမ္မဒွါရကိုပြရာ၌ မကျွတ်ထိုက်သူတို့၏ ကုသိုလ်ကံသည် ဟိနကမ္မဒွါရဖြစ်၍ ကျွတ်ထိုက်သူတို့၏ ကံမှာ ပဏိတကမ္မဒွါရ ဖြစ်၏၊ အကျိုးမပေးသော အဟောသိကံကုသိုလ်ကား မဇ္ဈိမဖြစ်၍ အဋ္ဌာရသကမ္မဒွါရ တွင် မပါဝင်သောကြောင့် “မဇ္ဈိမရာသိ ထပေတွာ”ဟု ဆိုသည်။

ဟိ-ခွဲ၊ ဟိနသ္မိယေဝ-ဟိနကုသိုလ်၌ပင်၊ ဟိန-ဟိနကုသိုလ်သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ မဇ္ဈိမ-မဇ္ဈိမကုသိုလ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ပဏီတံ-ပဏီတကုသိုလ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ပဏီတသ္မိပိ-ပဏီတကုသိုလ်၌လည်း၊ ဟိန-သည်၊ အတ္ထိ၊ မဇ္ဈိမ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ပဏီတံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထို ၃-မျိုးစီပြားသော ဟိနပဏီတတို့တွင်၊ ဟိန ဟိနသ္မိ-ဟိနဟိနကုသိုလ်၌၊ ဟိန-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဟိနဟိနသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဟိနဟိနသ္မိ-၌၊ ပဏီတံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဟိနမဇ္ဈိမသ္မိ-ဟိနမဇ္ဈိမကုသိုလ်၌၊ ဟိန-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဟိနမဇ္ဈိမသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဟိနမဇ္ဈိမသ္မိ-၌၊ ပဏီတံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဟိနပဏီတသ္မိ-ဟိနပဏီတကုသိုလ်၌၊ ဟိန-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဟိနပဏီတသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဟိနပဏီတသ္မိ-၌၊ ပဏီတံ-သည် (အတ္ထိ)၊ ဣတိ အယံ ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ နဝကော-နဝကတည်း၊ (၉-မျိုးသော ကုသိုလ်စိတ်တို့၏ အပေါင်းတည်း။)

ပဏီတဟိနသ္မိပိ-ပဏီတဟိန ကုသိုလ်၌လည်း၊ ဟိန နာမ-ဟိန ကုသိုလ် မည်သည်၊ အတ္ထိ၊ ပဏီတဟိနသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပဏီတဟိနသ္မိ-၌၊ ပဏီတံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ပဏီတမဇ္ဈိမသ္မိ-ပဏီတ မဇ္ဈိမ ကုသိုလ်၌၊ ဟိန-ဟိနကုသိုလ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပဏီတမဇ္ဈိမသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပဏီတမဇ္ဈိမသ္မိ-၌၊ ပဏီတံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပဏီတပဏီတသ္မိ-ပဏီတ ပဏီတ ကုသိုလ်၌၊ ဟိန-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပဏီတ ပဏီတသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပဏီတပဏီတသ္မိ-၌၊ ပဏီတံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဒုတိယော-၂-ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ နဝကော-နဝကတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ခွေ-

ဟိနသ္မိယေဝ ဟိ။ ။ “နဝ နဝ ကောဋ္ဌာသာ” ၏ အကျယ်ကိုပြလို၍ “ဟိနသ္မိ ယေဝ ဟိ” စသည်ကိုမိန့်သည်။ ပြခဲ့သော ဟိနကုသိုလ်ကိုလည်း ဟိန-မဇ္ဈိမ-ပဏီတအားဖြင့် ၃-မျိုး၊ ပဏီတကုသိုလ်ကိုလည်း ဟိန-မဇ္ဈိမ-ပဏီတအားဖြင့် ၃-မျိုး ဤသို့ထပ်၍ပွားနိုင်ပြန်၏။ ထို့ကြောင့် “ဟိနသ္မိ ယေဝ ဟိ၊ ပဏီတံ အတ္ထိ” ဟု အခြေခံစကားကို မိန့်သည်။

တတ္ထ ဟိနဟိနသ္မိ။ ။ စာအုပ်၌ “တထာ ဟိန ဟိနသ္မိ” ဟု တွေ့ရ၏။ တထာသဒ္ဒါ၏ ထားရိုးဖြစ်သော ဥပမာနိဂုံး၊ အတိဒေသ၊ ပက္ခန္တရစသော အနက်များသည် ဤနေရာ၌ မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့၌ပြခဲ့သော ဟိနပဏီတတို့ကို ဖြစ်စေ၊ နောက်၌ ပြအပ်လတ္တံ့သော ဟိနဟိန စသည်ကိုဖြစ်စေ ညွှန်ပြသော နိဒ္ဒါရဏ အနက်ပြ “တတ္ထ” ဟုသာ ရှိသင့်ပါသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၄ ခုနှစ်က ရေးအပ်သော မင်းခင်းဆရာတော်၏ အဋ္ဌသာလိနီဂဏ္ဍိ၌လည်း “မဇ္ဈိမကိုထား၍ ဟိန၌ ဟိန-မဇ္ဈိမ-ပဏီတ ၃-ပါး၊ ပဏီတ၌လည်း ၃-ပါး” ဟု ရှေ့ဝါကျကို မြန်မာပြန်ပြီးလျှင် “ထိုတွင် ဟိနဟိန၌ ၃-ပါး” စသည်ဖြင့် မြန်မာပြန်၏။ “ထိုတွင်” ဟူသောစကားသည် “တတ္ထ” ပုဒ်၏ မြန်မာပြန်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

၂-ပါးကုန်သော၊ နပကာ-နဝကာတို့သည်၊ အဋ္ဌာရသ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣမာနိ အဋ္ဌာရသ-ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ကုသိုလ်တို့သည်၊ ကမ္မဒွါရာ နိနာမ-ကမ္မဒွါရတို့မည်၏၊ ဝါ-ထိုထိုအကျိုး၏ အကြောင်းဖြစ်သောကံတို့ မည်၏။

ဣမေဟိ-ဤကမ္မဒွါရတို့သည်၊ ပဘာဝိတတ္တာ-အပြားအားဖြင့် ဖြစ်စေအပ် ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အချင်းချင်းမတူအောင် ခွဲခြား၍ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဣမေသံ ဤကမ္မဒွါရတို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌာရသ- တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုးကုန်သော၊ ခတ္တိယာ-ခတ္တိယာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌာရသ- န်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ-ပုဏ္ဏားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌာရသ-န်သော၊ ဝေဿာ- ဝေဿတို့ကိုလည်းကောင်း၊ [အမှုလုပ်ငန်းတို့ကို ပြုလုပ်တတ် လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှုဖြင့် အသက်မွေးတတ်ကုန်သော အသီးအသီး အလုပ်ရှိသူတို့ကို “ဝေဿ”ဟုခေါ်သည်၊] အဋ္ဌာရသ-န်သော၊ သုဒ္ဓါ-သုဒ္ဓတို့ကိုလည်းကောင်း၊ [တံငါ မုဆိုး စသောအလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးကြသော ကြမ်းတမ်းသူများကို “သုဒ္ဓ”ဟု ခေါ်သည်။] အဋ္ဌစတ္တာလီသ-၄၈-ပါးသာ၊ ဂေါတ္တစရဏာနိ-ဂေါတ္တစရဏတို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။

ကမ္မဒွါရာနိနာမ။ ။ကမ္မာနိစ-ကံတို့လည်း ဟုတ်၏၊ တာနိ-ထိုကံတို့ဟူသည်၊ ဒွါရာနိစ- ထိုထိုအကျိုး၏အကြောင်းတို့လည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ ကမ္မဒွါရာနိ၊ (တစ်နည်း)မဟာကုသိုလ် ပဌမစိတ် စေတသိက်-စသော ကိုထိုတရားအစ၌ စိတ်သည် ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ကံ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် စိတ်တို့ကို “ကမ္မာနံ+ဒွါရာနိ”အရ ကမ္မဒွါရဟုဆိုသည်၊ (တစ်နည်း) ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ် မနတို့ကို ထိုထိုကံ၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မဒွါရတို့ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရသည်၊ “ကမ္မာနံ+ဒွါရာနိ”ဟုပင် ဝစနတ္ထပြု၊ ဤနောက်ကြောင်းနည်းသည် “ကာယဝိညတ္တိ သင်္ခါတေ ကာယဒွါရေ” စသော စကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း။

ဂေါတ္တစရဏာနိ။ ။ဋီကာ၌ “၄၈-ပါးသော ဂေါတ္တစရဏတို့သည် ထိုခတ္တိယ စသူတို့၏ အပြားပင်တည်း”ဟုဖွင့်၏၊ ၄၈-ပါးသရုပ်ကို မပြ၊ အနုဋီကာ၌ “ဘာရဒွါဂေါတမာဒယော အဋ္ဌစတ္တာလီသ လောကေ ဂေါတ္တာနိ မူလဘူတာနိ” ဟု အစမျှလောက်သာ သရုပ်ပြ၏၊ ဓမ္မပဒီပကျမ်း၌ “သာဏှိလျော ကဿပေါစေတ၊ ပေ၊ စတုဝိသတိ ဂေါတ္တာနံ၊ ကထိတာ ပုဗ္ဗပဏ္ဍိတာ”ဟု ၂၄-ပါးမျှ သရုပ်ပြထား ၏၊ ထို့ပြင် ဝုဒ္ဓမန၌လည်း “ဗိဟပ္ပတိ”စသူတို့ကိုပြထား၏၊ ထိုအားလုံးကို တဒ္ဓိတ် ဘာသာဋီကာ (၂)သုတ်၌ ပြထားပြီ၊ ထိုဂေါတ္တတဒ္ဓိတ်၌ အခြားသော ဂေါတ္တများ လည်း ရှိသေးရကား ထိုအနွယ်အားလုံးပေါင်း၍ “၄၈-ပါး”ဟု ဆိုဟန်တူသည်။

စရဏ။ ။စရဏသဒ္ဓါ၏ အနက်များစွာတို့တွင် ဂေါတ္တအနက်တို့လည်း ထောမနိစိ၌ ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဂေါတ္တနှင့် စရဏသည် ပရိယာယ်ပင် ဖြစ်ဟန်တူ၏၊ သို့သော် အနုဋီကာ၌ “အဋ္ဌကာလာပါဒယောအဋ္ဌစတ္တာလီသေဝ စရဏာနိ” ဟုဖွင့်သောကြောင့် စရဏသည် ဂေါတ္တမှ သီးခြားယူဖွယ်ရှိပြန်သည်၊ လောကီကျမ်းတို့၌ ကျွမ်းကျင်သူများကို စုံစမ်းကြပါလေ။ [မခု၌

စပန-ထပ်၍ဆက်၊ တေဘူမကေသု-ဘုံပါး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေသု ကုသလေသု-တို့တွင်၊ ကာမာဝစရကုသလံ-ကာမာဝစရကုသိုလ်သည်၊ ဉာဏ သမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တဝသေန-ဉာဏသမ္ပယုတ်ကုသိုလ်၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကုသိုလ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိဟေတုကမ္မိ-တိဟိတ်ကုသိုလ်သည်လည်း၊ (ဟောတိ ရှိ၏၊) ဒုဟေတုကမ္မိ-ဒုဟိတ်ကုသိုလ်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရ- ရူပါဝစရကုသိုလ် အရူပါဝစရကုသိုလ်သည်၊ တိဟေတုကမေဝ-တိဟိတ်ချည်းသာ တည်း၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တမေဝ-ချည်းသာတည်း၊ ဧတ္ထ-ဤတေဘူမက ကုသိုလ်တို့တွင်၊ ကာမာဝစရံပိ-ကာမာဝစရကုသိုလ်သည်လည်း၊ အဓိပတိနာ-အဓိပတိနှင့်၊ သဟာပိ- တကွလည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝိနာပိ-ကင်း၍လည်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ရူပါဝစရာရူပါဝါစရ- သည်၊ အဓိပတိသမ္ပန္နမေဝ-အဓိပတိနှင့် ပြည့်စုံသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ “အမြဲ အဓိပတိယှဉ်သည်-ဟူလို။]

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤတေဘူမကကုသိုလ်တို့တွင်၊ ကာမာဝစရကုသလေ-၌၊ အာရမဏာဓိပတိ-အာရမဏာဓိပတိလည်းကောင်း၊ သဟဇာတာဓိပတိ-လည်း ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေပိ-နသော၊ အဓိပတယော-အဓိပတိတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ-ရအပ် ကုန်၏၊ [ရအပ်သည်ဆိုသည်မှာ “အဓိပတိပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သည်”ဟု ဆိုလိုသည်။] ရူပါဝစရာရူပါဝစရေသု-တို့၌၊ အာရမဏာဓိပတိ-ကို၊ နလဗ္ဘတိ၊ သဟဇာတာဓိပတိယေဝ-ကိုသာ၊ လဗ္ဘတိ။ [ဤအဓိပတိရ-မရကို အဓိပတိ ပစ္စည်းကြည့်မှသိမည်၊ ၃-ချက်စုကြည့်လျှင်ပင် သိနိုင်ပါ၏။] တတ္ထ-ထို အဓိပတိ တို့တွင်၊ စိတ္တဿ-စိတ်၏၊ စိတ္တာဓိပတေယျဘာဝေါ-စိတ္တဓိပတေယျ၏ အဖြစ်ကို၊

“အဋ္ဌစတ္တာလီသဂေါတ္ထစရဏာနီတိ ဧတ္ထ ဒွေ ဂေါတ္တာနိ ဟိနဉ္စ ဂေါတ္တံ၊ ဥက္ကဋ္ဌဉ္စ ဂေါတ္တံ” စသည်ဖြင့် အဘိဓမ္မာဂဏ္ဍိပုဒ်၏ဝါကျကိုပြု၍၊ “တဉ္စအဋ္ဌကထာယ ဝိရုဒ္ဓံဝိယ ဒိဿတိ=အဋ္ဌကထာ နှင့် ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့ ထင်၏”ဟု ထိုစကားကိုပင် အပြစ်ပြလေသည်။] အချုပ်မှာ-ဤ ဂေါတ္ထစရဏတို့လည်း ပြခဲ့သော ကမ္မဒွါရတို့၏ ကွဲပြားမှုကြောင့် (ကံကွဲပြားသလို) ကွဲပြားကြရသည်” ဟု ဆိုလိုသည်။

စိတ္တဿ စိတ္တာဓိပတေယျဘာဝေါ။ ။ “ယသို့ ယမယောပေ၊ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ ပေ၊ စိတ္တာဓိပတေယျံ” ဟူသော ပါဠိကော်၌ “စိတ္တံ၊ စိတ္တာဓိပတေယျံ” ၂-ပုဒ်လုံးသည် ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၌ စပ်ရသောကြောင့် အရတူပုဒ်တည်း၊ စိတ္တာဓိပတေယျံ ကို ဝိဂြိုဟ်ပြသောအခါ၌ကား “အဓိပတိ ဧဝ အာဓိပတေယျံ” သွတ္တံ၌ ဇောယျပစ္စည်းသက်၊ “စိတ္တံ+အာဓိပတေယျံ ဧတဿာတိ စိတ္တာဓိပတေယျံ=စိတ် ဟူသော အဓိပတိရှိသော သမ္ပယုတ်တရားအပေါင်း” ဤသို့ ဗဟုဗ္ဗိဟိ ပြုသည်ဖြစ်စေ၊ “စိတ္တံ+အဓိပတိ စိတ္တာဓိပတိ၊ စိတ္တာဓိပတိတော+ဇာတံ စိတ္တာဓိပဟေယျံ” ဟု ဇာတတဒ္ဓိတ် ပြုသည်ဖြစ်စေ စိတ်ကိုမရဘဲ ဖဿစသော သမ္ပယုတ်တရားအပေါင်း ရ၏၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင် “စိတ္တံနှင့် စိတ္တာဓိပတေယျံ”တို့ အဘယ်နည်းဖြင့် အရတူနိုင်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၁၂၃

သမ္မယုတ္တဓမ္မာနံ-ဗသေသော သမ္မယုတ်တရားတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ခွိန္တံ-၂-ပါးကုန်သော၊ စိတ္တာနံ-တို့၏၊ ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ အဘာဝေန-မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သမ္မယုတ္တစိတ္တဿ-သမ္မယုတ်ဖြစ်သော၊ စိတ်၏၊ စိတ္တာဓိပတိနာမ-စိတ္တာဓိပတိ(အဖြစ်) မည်သည်၊ နတ္ထိ-ဆန္ဒာဒီနံ-ဆန္ဒ အစရှိသည်တို့၏၊ ဆန္ဒာဓိပတိအာဒယော-ဆန္ဒာဓိပတိ အစရှိသည်တို့သည်၊ တထာ-ထို့အတူတည်း။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ-တို့သည်၊ စိတ္တဝတော-စိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ- မှာ၊ ကုသလံ-သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (စေ သတိ)၊ မယံပိ-စိတ်ရှိသော ငါ၏

သမ္မယုတ္တ၊ပေ၊ ဝုတ္တော။ ။ထိုအမေးကို ဖြေသည့်အနေအားဖြင့် “သမ္မယုတ္တ ဓမ္မာနံ ဝသေန ဝုတ္တော”ဟု မိန့်သည်။ “ယသ္မိံ သမယောပေ၊ စိတ္တံ ဥပ္ပန္တံ”၌ စိတ္တ သဒ္ဓါသည် သမယကို ပိုင်းခြားသော သဒ္ဓါတည်း၊ ထို စိတ္တသဒ္ဓါသည် စိတ်စေတသိက်အပေါင်း၌ ဖြစ်၏၊ [စိတ္တံ ဥပ္ပန္တံ”အရ စိတ်ကိုသာ မယူရ၊ ပဓာန နည်းအားဖြင့် စိတ်ကို ခေါင်းတပ်သော်လည်း စိတ်စေတသိက်အပေါင်းကို ယူရသည်-ဟူလို၊] စိတ္တာဓိပတေယျံ၌လည်း ပြခဲ့သော ဝိဂြိုဟ်အရ စိတ်ဟူသော အဓိပတိရှိသော စေတသိက်အပေါင်း ရ၏၊ “စိတ်ဟူသာ အဓိပတိရှိ၏” ဟု ဆိုသဖြင့် အရင်းခံ စိတ်လည်း (တဂ္ဂုဏသဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံ ဖြစ်သောကြောင့်) ရနိုင်၏၊ (စိတ္တာဓိပတေယျကို ဇာတတဒ္ဓိတ်ပြု၍ စေတသိက်အပေါင်းရလျှင် နာနန္တရိကနည်းအားဖြင့် စိတ်ကိုလည်း ယူနိုင်၏၊) သို့ဖြစ်လျှင် စိတ္တံနှင့် စိတ္တာဓိပတေယျသည် စိတ်စေတသိက် ၂-ပါးစုံရခြင်းအားဖြင့် အရတူပင်ဖြစ်တော့သည်၊ ဤကား မူလဋီကာ မှီသော အဓိပ္ပာယ်တည်း။

အနုဋီကာ။ ။အနုဋီကာ၌ကား စိတ္တံ ဥပ္ပန္တံ အရ၌လည်း စိတ်သာ ရ၏၊ သမ္မယုတ်တို့၏ စိတ္တာဓိပတေယျအမည်သည် စိတ်ကြောင့်ရသော အမည်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အကျိုးသမ္မယုတ်တရားတို့၏ စိတ္တာဓိပတေယျအမည်ကို ဖလုပစာရအားဖြင့် အကြောင်းစိတ်၌ တင်စားသောအခါ စိတ်ကိုသာ စိတ္တာဓိပတေယျဟုခေါ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် စိတ္တံနှင့် စိတ္တာဓိပတေယျသည် အရတူ ဖြစ်နိုင်ပါသည်-ဟု မူလဋီကာ နည်းမှ တစ်နည်းပြသည်။ [သမ္မယုတ္တဝသေနာတိ ယော စိတ္တပ္ပဘာဝိတော သမ္မယုတ္တာနံ စိတ္တာဓိပတေယျ ဘာဝေါ၊ သော တံ နိမိတ္တေ ဥပစရိတောတိ ဧဝံ ဝါ ဧတ္ထ အတ္ထော။-အနု။]

တထာ ဆန္ဒာဒီနံ။ ။တသ္မိံ သမယေ ဖသော ဟောတိ စသည်၌ ဝိရိယ၊ ဝိမံသ(ပညာ)ကို၌လည်း ပါ၏၊ ယေ ဝါ ပနက၌ ဆန္ဒ လည်းပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆန္ဒာဓိပတေယျ စိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌ အဘယ်နည်းဖြင့် ဆန္ဒ ဖြစ်စေနိုင်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တထာ ဆန္ဒာဒီနံ” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ဆန္ဒ၏ ဆန္ဒာ ဓိပတေယျအဖြစ် စသည်ကိုလည်း ထို့အတူ သိပါလေ-ဟူလို၊ ဆိုလိုရင်းကား ဆန္ဒာဓိပတေယျအရ ဆန္ဒဟူသော အဓိပတိရှိသော သမ္မယုတ်တရားများ ရ၏၊ ထိုသမ္မယုတ်တရားကို အကြောင်းပြု၍ ဆန္ဒလည်း ဖလုပစာရအားဖြင့် ရ၏၊ ထိုဆန္ဒာဓိပတေယျစိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌ ဆန္ဒလည်း ဖြစ်၏၊ ထို့အတူဝိရိယာဓိပတေယျ စိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌ ဝိရိယိန္ဒြေလည်း ဖြစ်၏၊ ဝိမံသာဓိပတေယျ စိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌ ပညိန္ဒြေလည်း ဖြစ်၏ဟုမှတ်ပါ။

(သန္တာန်၌)လည်း၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ယံ စိတ္တံ-ကို၊ ဓုရ်-ပဓာနကို၊ ကတွာ၊ ဇေဋ္ဌကံ-အကြီးအကဲကို၊ ကတွာ၊ အပရ်-တစ်ပါးသော၊ ကုသလစိတ္တံ-နောက်နောက် ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ အာယူဟိတံ-အားထုတ်အပ်ပြီး၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံ ပုရိမစိတ္တံ-ထိုရှေ့ဖြစ်သောစိတ်သည်၊ စိတ္တာဓိပတိ နာမ ဟောတိ၊ တတော-ထိုရှေ့၊ စိတ္တာဓိပတိမှ၊ အာဂတတ္တာ-ဖြစ်ပေါ်လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤနောက် ဖြစ်သောစိတ်သည်၊ စိတ္တာဓိပတေယျနာမ(ဟောတိ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ အာဂမန ဝသေနာပိ-နောက်နောက် စိတ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းဖြစ်သော ရှေးရှေးစိတ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ အဓိပတိနာမ-အဓိပတိမည်သည်ကို၊ ဣစ္ဆန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အလိုရှိကြပါကုန်သော်လည်း၊ အံယံ နယော-ကို၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ နေဝ (ဒိဿတိ)-မတွေ့မြင်အပ်၊ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ န ဒိဿတိ၊ တသ္မာ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-("သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ဝသေန ဝုတ္တော" ဟု) ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အဓိပတိဘာဝေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

စ-ဆက်၊ ဧကူနဝိသတိယာ-သော၊ ဣမေသု မဟာနယေသု-ဤနည်းကြီးတို့၌၊ ပုရိမေ-ရှေ့ဖြစ်သော၊ သုဒ္ဓိကနယေ-သုဒ္ဓိကနည်း၌၊ ဝုတ္တပရိမာဏာနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ စိတ္တာနိစ-စိတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နဝကာ စ-နဝကတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါဠိပါရာ စ-ပါဠိ ပါဠိအကြိမ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ [ရွတ်ဖတ်အပ်သော ပါဠိတော်ပါဠိ၏ အလှည့်အကြိမ်တို့သည်လည်းကောင်း၊] ဟောန္တိ၊ တသ္မာ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေသု-ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်တို့၌၊ ဝုတ္တပရိမာဏတော-ဆိုအပ်ပြီးသော အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဝိသတိဂုဏော-၂၀-အစရှိသော၊ (ဂုဏသဒ္ဓါရာသိ အနက်ဟော၊) ဝါ-၂၀-ဖြင့် မြှောက်အပ်သော၊ စိတ္တနဝက ဝါရဘောဒေါ-စိတ္တအပြား၊ နဝကအပြား၊ ပါဠိ ဝါရအပြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ စတူသု-န်သော၊ ဉာဏဝိပဿယုတ္တေသု-တို့၌၊ (ဝုတ္တပရိမာဏတော) သောဠသဂုဏော-သော၊ (စိတ္တနဝကဝါရဘောဒေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဣတိ အယံ-ကား၊ တောဘူမက ကုသလေ-၌၊ ပကိဏ္ဏကကထာနာမ-မည်၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

တောဘူမကကုသလံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ကေမိ၊ဗေ၊ ဣစ္ဆန္တိ။ ။အဘိဓမ္မာ၌ အဓိပတိနှင့်လျှင် "သဟဇာတ၊ အာရမဏ" ၂-မျိုးသာရှိ၏၊ ဤ၌လည်း သဟဇာတကိုသာဆိုလို၏၊ "စိတ်ရှိသူမှာ ဘယ်အရာမဆို မဖြစ်ဘဲရှိအံ့နည်းဟု ရှေးရှေးစိတ်ကို ပဓာနပြု၍ နောက်နောက်စိတ်ဖြစ် ရာဝယ် နောက်စိတ်ကို "စိတ္တာဓိပကေယျ-စိတ္တာဓိပတိမှ ဖြစ်လာသောစိတ်"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှန်ရသော်လည်း ရှေးရှေးစိတ်က နောက်နောက်စိတ်အား သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး မပြုနိုင်သောကြောင့် "ထိုနည်းကို ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ၌ မတွေ့အပ်"ဟု ဆိုသည်။

လောကုတ္တရကုသိုလ် အဖွင့်

စဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ (တောဘူမက ကုသလကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဤနည်းဖြင့်၊) ဘဝတ္တယ သမ္ပတ္တိ နိဗ္ဗတ္တကံ-တဝ ၃-ပါး အပေါင်း၌ သမ္ပတ္တိကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကုသလံ-ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ၊ သဗ္ဗဘာဝ သမတိက္ကမနာယ-အလုံးစုံသောဘဝတို့ကို လွန်မြောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ လောကုတ္တရကုသလံ၊ ပေ၊ အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ လောကုတ္တရန္တိ-ကား၊ ကေနဋ္ဌေန-အဘယ် အနက်သဘောကြောင့်၊ လောကုတ္တရံ-လောကုတ္တရမည်သနည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) (ယံ ဈာနံ-သည်၊) လောကံ-တောဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခဟူသော လောကကို၊ တရတိ-ကူးတတ်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သဘောကြောင့်၊ [ကေနဋ္ဌေနအမေးနှင့် လိုက်အောင်ပေးသည်၊] (တံ ဈာနံ-သည်၊) လောကုတ္တရံ-မည်၏၊ (ယံ ဈာနံ) လောကံ-ကို၊ ဥတ္တရတိ-လွန်မြောက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ ဈာနံ) လောကုတ္တရံ-မည်၏၊ (ယံ ဓမ္မဇာတံ-သည်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုရသောကြောင့် သာမညပေးသည်၊) လောကံ-ကို၊ သမတိက္ကမ္မ-လွန်မြောက်၍၊ အဘိဘုယျ-လွမ်းမိုး၍၊ တိဋ္ဌတိ-တည်တတ်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သဘောကြောင့်၊ (တံ ဓမ္မဇာတံ) လောကုတ္တရံ-မည်၏၊ (ဣတိ-ဤကား

လောကံ တရတိ။ ။ “လောကော ဝုစ္ဆတိ လုဇ္ဈနပလုဇ္ဈနဋ္ဌေန ဝဋ်” ဟု “လောကိယာ ဓမ္မာ” မာတိကာပုဒ်၌ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြခဲ့သည်အတိုင်း တောဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခကို “လောက” ဟု ခေါ်၏။ တရဇာတ်သည် (ရေကူးရာ၌ကဲ့သို့) ကူးခြင်းအနက် ကိုဟော၏။ မဂ်ဇာတ်၌ လောကကို လွန်အောင် ကူးနေသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “ဧတေန လောကသမတိက္ကမ ပဋိပတ္တိမာဟ” ဟု မိန့်သည်။ [ဤနည်း၌ ဥသည် အနက်မရှိ။]

လောကံ ဥတ္တရတိ။ ။ ဤနည်း၌ ဥပသာရ ဥအတွက် အနက်မရှိသောကြောင့် ကူးခြင်းအနက်ကိုမယူဘဲ လွန်မြောက်ခြင်းအနက်ကိုယူရသည်။ “မဂ်တရားဖြင့် လောကကို ကူးလာခဲ့ရာ ဖိုလ်ဇာသို့ ရောက်သောအခါ လောကကို လွန်မြောက် နေသည်” ဟု လို။ [ဧတေန ကောကန္တ ဂမနံ၊ ပေ၊ ဖလံ၊-ဋီကာ။]

လောကံ၊ ပေ၊ တိဋ္ဌတိ။ ။ တရဇာတ်သည် အဘိဘဝနအနက်ကိုလည်းဟော၏။ ဥအတွက် “သမတိက္ကမ္မ” ဟုလည်းကောင်း၊ တရဇာတ်အတွက် “အဘိဘုယျတိဋ္ဌတိ” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။ နိဗ္ဗာန်သည် “လောကကိုလွန်မြောက်၍လည်းကောင်း၊ လောကနှင့်မယှဉ်စပ်ဘဲ လွမ်းမိုး၍လည်းကောင်း၊ တည်နေသည်” ဟုလို။ [သမတိက္ကမ္မာတိ အာဒိနာ နိဗ္ဗာနံ၊ သမတိက္ကမ္မာတိ ဟိ နိဿရိတွာ(ထွက်မြောက်၍)၊ အဘိဘုယျာတိ ဝိသယတ္တံ ဟုတွာတိ အတ္ထော၊ (အဓိပ္ပာယတ္ထ။)]...ဋီကာ၌ လောကုတ္တရကုသိုလ် မဂ်ကို ပြနေသော အရာဖြစ်သောကြောင့် ထိုဝိဂြိုဟ်နက် ၃-မျိုးကို မဂ်၌သာ သုံးစွဲရမည်ဟု တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။ မဂ်တရားသည် ဝဋ်ဒုက္ခဟူသော လောကကို လွန်အောင်ကူးနေသော တရားလည်း ဟုတ်၏။ ဝဋ်ဒုက္ခ၌ မပါဝင်သောကြောင့် လွန်မြောက်နေသော တရားလည်းဟုတ်၏။ ဝဋ်ဒုက္ခကို လွမ်းမိုးနေသော တရားလည်း ဟုတ်သည်-ဟုလို။

၁၂၆

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[လောကုတ္တရာကုသိုလ်

အဖြေတည်း၊) ဈာန် ဘာဝေတိတိ-ကား၊ ဧကစိတ္တက္ခဏံ-တစ်ခုသော စိတ္တက္ခဏ ရှိသော၊ အပ္ပနာဈာန်-အပ္ပနာဈာန်ကို၊ ဘာဝေတိဇနေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ (ဘာဝေတိ) ဝဗေတိ-တိုးပွားစေ၏။

(ယံ ဈာန်) လောကတော-တောဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခဟူသော လောကမှ၊ နိယျာတိ-ထွက်မြောက်တတ်၏၊ ဝဋ္ဌတော-ဝဋ်ဒုက္ခမှ၊ နိယျာတိ-၏၊ ဣတိ-(တံဈာန်)၊ နိယျာနိကံ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတေန-ဤလောကုတ္တရာဈာန်ကြောင့်၊ (တံ သမင်္ဂီပုဂ္ဂလော-ထိုလောကုတ္တရာဈာန်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်) နိယျာတိ၊ ဣတိ၊ နိယျာနိကံ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချေ၊ တံ သမင်္ဂီ-ထို လောကုတ္တရာဈာန်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ဒုက္ခ-ဒုက္ခသစ္စာကို၊ ပရိဇာနန္တော-ပိုင်းခြား၍သိလျက်၊ နိယျာတိ-ထွက်မြောက်တတ်၏၊ သမုဒယံ-သမုဒယသစ္စာကို၊ ပဗဟန္တော-ပယ်စွန့်လျက်၊ နိယျာတိ၊ နိရောဓံ-နိရောဓသစ္စာကို၊ သန္တိကရောန္တော-မျက်မှောက်ပြုလျက်၊ နိယျာတိ၊ မဂ္ဂ-မဂ္ဂသစ္စာကို၊ ဘာဝေန္တော-ဖြစ်စေလျက်၊ နိယျာတိ။

[နိယျာနိကံကိုဖွင့်ပြပြီး၍၊ “အပစယဂါမိ” ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ယထာ စပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ (စ အနက် မရှိ၊) တောဘူမက ကုသလံ-သည်၊ ဝဋ္ဌသ္မိ-ဝဋ်ဒုက္ခ၌၊ စုတိပဋိသန္ဓိယော-တို့ကို၊ အာစိနာတိ-စိတတ်၏၊ ဝဗေတိ-

ကော၊ပေ၊ ဝဗေတိ။ ။မဂ်သည် စိတ္တက္ခဏ တစ်ချက်မျှသာကြာသောကြောင့် “ဧကစိတ္တက္ခဏံ”ဟုလည်းကောင်း၊ လောကုတ္တရာ အပ္ပနာသို့ရောက်သော ဈာန်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “အပ္ပနာ”ဟုလည်းကောင်း ထည့်၍ဖွင့်သည်။ ဘူဓာတ်၏ ဇနန ဝနန ၂-နက်ကို ဟောနိုင်ခြင်းကြောင့် ဘာဝေတိကို “ဇနေတိ ဝဗေတိ”ဟု ၂-နက်ဖွင့်သည်။ ထိုတွင် လောကုတ္တရာဈာန်၏ ဥပါဒ်ခြင်းကို “ဇနန”ဟုဆို၏။ ထိုသို့ လောကုတ္တရာဈာန်ဖြစ်လာသောအခါ ဉာဏ်ပညာသည် လောကီဈာန်ထက် တိုးပွားလာသောကြောင့် ဉာဏ်ပညာအားဖြင့် တိုးပွားခြင်းကို “ဝနန”ဟု ဆိုသည်။ [လောကီ ဈာန်တို့ကဲ့သို့ အထပ်ထပ် ဖြစ်စေခြင်းဟူသော ဝနနအနက်ကား ဤ မဂ်ဈာန်၌ မရနိုင်။]

လောက၊ပေ၊နိယျာနိကံ။ ။နိပုဗ္ဗ ယာဓာတ်၊ ကတ္တာပော အနိယပစ္စည်းဖြင့် “နိယျာတိတိ နိယျာနိယံ”ဟု ဖြစ်ထိုက်လျက် နိဋ္ဌ ရဿ၊ ယကို ကပြ၍ “နိယျာနိတံ”ဖြစ်ရသည်ဟု ဋီကာ ဆို၏။ ထို နိယျာတိပုဒ်က အပါဒါနီကိုဇ်သော (အပါဒါနီပါမှ အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံသော)ကြောင့် “လောကတော”ဟု ထည့်သည်။ လောကအရလည်း တောဘူမက ဝဋ်တရားရသောကြောင့် လောကတောကိုပင် “ဝဋ္ဌတော”ဟု တပ်ဖွင့်သည်။ [လောကီယာ မော ဒုက်အဖွင့်ကို ကြည့်ပါ။]

နိယျာတိဝါ။ ။ဤဒုတိယဝိကပ်၌ကား “နိယျာတိ ဧတေနာတိ နိယျာနံ” ဟု ပြီးစေပြီးမှ သုတ္တံ၌ ဣကပစ္စည်းဆင့်၍၊ နိယျာနိကံ ပြီးစေရသည်။ ဣကပစ္စည်း နှောင်းသော်လည်း ဝုဒ္ဓိအပြု မမြဲသောကြောင့် “နိယျာနိကံ”မဖြစ်ဟု ဋီကာဆိုသည်။ [“နိယျာနိကံ-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက် ကြောင်းဖြစ်သော”ဟု ပေးပါ။]

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၁၂၇

တိုးပွားစေတတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာစယဂါမိနာမ-အာစယဂါမိမည်သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ [နပုံလိင်ဖြစ်၍ “ဂါမိ”ဟု ရဿရှိစေ၊ (တထာ-တူ၊) ဣဒံ-ဤလောကုတ္တရာကုသိုလ်သည်၊ (အာစယဂါမိနာမ၊ မည်သည်၊) န-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ဣဒံ-ဤလောကုတ္တရာကုသိုလ်သည်၊ (“အပစိနန္တံ၊ပေ၊ အပစယဂါမိ”တိုင်အောင်စပ်၊) ဧကသ္မိ-တစ်ယောက်သော၊ ပုရိသေ-သည်၊ (ပန်းရန်သမားသည်၊) အဋ္ဌာရသဟတ္ထံ-တစ်ဆယ့်ရှစ်တောင်ရှိသော၊ ပါကာရံ-မြို့ရိုးကို၊ စိနန္တေ-စီလသော်၊ အပရော-အခြားတစ်ယောက်သည်၊ ဝါ-က၊ မဟာမုဂ္ဂရံ-တင်းပုတ်ကြီးကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ တေန-ထိုပထမယောက်ျားသည်၊ စိတစိတဋ္ဌာနံ-စီအပ်ပြီး စီအပ်ပြီးသော အရပ်ကို၊ အပစိနန္တော (ဧဝ) အစီကိုဖျက်လျက်သာ၊ ဝိဒ္ဓံ သေန္တောဧဝ-ဖျက်ဆီးလျက်သာ၊ ဂစ္ဆေယျယထာ-သွားရာသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-လျှင်၊ တေဘူမကကုသလေန-သည်၊ စိတာ-စီအပ်ကုန်သော၊ စုတိပဋိသန္ဓိယော-တို့ကို၊ ပစ္စယဝေကလ္လကရဏေန-အကြောင်းချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်ကိုပြုခြင်းအားဖြင့်၊ [အဝိဇ္ဇာပါမှ တေဘူမက ကုသိုလ်တွေက စုတိပဋိသန္ဓေတို့ကို စီနိုင်၏၊ ထိုအဝိဇ္ဇာထဏှာကုန်ခန်းအောင်ပြုခြင်းအားဖြင့် ဟူလို။] အပစိနန္တံ-အစီကိုဖျက်လျက်၊ ဝိဒ္ဓံ သေန္တံ-ဖျက်ဆီးလျက်၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အပစယဂါမိ-မည်၏၊ [ဤပုဒ်ပြီးပုံကို အာစယဂါမိတိက်အဖွင့်ပြန်ကြည့်ပါ၊ ဤ၌လည်း ဈာန်နှင့်တူအောင် အပစိနန္တံဟု နပုံလိင်ဖြစ်သောကြောင့် “ဂါမိ”ဟု ရဿ ရှိရမည်။

ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာနာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဂုဏဂတံ-ကျင်ကြီး၊ မုတ္တဂတံ-ကျင်ငယ်၊ ဣတိ အာဒိနိ ဝိယ-ဤသို့အစရှိသော ပုဒ်တို့ကဲ့သို့၊ ဒိဋ္ဌိယောဝေ-မိစ္ဆာအယူတို့သည်ပင်၊ (ဂတသဒ္ဓဿ-၏၊ တဗ္ဘာဝ ဂုတ္တိတ္တာ-တဗ္ဘော အနက်၌ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-ဒိဋ္ဌိဂတတို့ မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒွါသဋ္ဌိယာ-၆၂-ပါးသော၊ ဒိဋ္ဌိနံ-မိစ္ဆာအယူတို့၏၊ အန္တောဂဓတ္တာ-အတွင်းဝင်ကုန်

ဒိဋ္ဌိဂတာနိ၊ပေ၊ဝိယ။ ။ဂုဏမေဝ ဂုဏဂတံ၊ မုတ္တမေဝ မုတ္တဂတံ၊ ဤပုဒ်တို့၌ ဂတသဒ္ဓါသည် အနက် သီးခြားမရှိသကဲ့သို့၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ၌ ဂတသဒ္ဓါလည်း အနက်သီးခြားမရှိ၊ “ဒိဋ္ဌိယောဝေ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ”ဟု ပြုရသည်၊ ဤသမာသ်မျိုးကို တဗ္ဘာဝဂုတ္တိကမ္မဇာရည်းသမာသ်ဟု ခေါ်၏၊ အကျယ်ကို သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ ရှုပါ။

ဒိဋ္ဌိယာဝါ၊ပေ၊ ဂတာနိ။ ။ဂတသဒ္ဓါအနက်မရှိနည်းမှထစ်ပါး၊ အနက်ရှိနည်း ကို ပြလို၍ “ဒွါသဋ္ဌိယာ ဝါ” စသည်မိန့်၊ မိစ္ဆာအယူသည် ၆၂ ပါးရှိ၏၊ [ဗြဟ္မဇာလ သုက်၌ ရှုပါ၊] မည်သည့်ဒိဋ္ဌိမဆို ထို ၆၂-ပါး၌ ပါဝင်သောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိသု+ဂတာနိ ဒိဋ္ဌိ ဂတာနိ”ဟု သတ္တမီတဖျုရိသ်ပြုရသည်၊ “ဂတာနိ-ဖြစ်ကုန်”ဟူရာ၌ “ပါဝင်ကုန်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ယူစေလိုသောကြောင့် “အန္တောဂဓတ္တာ”ဟု မိန့်သည်။ [ဤဒုတိယ နည်း၌ ဝါ သဒ္ဓါ ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် “ဂတာနိတိပိ”ဟု ပိသဒ္ဓါ ပါဖွယ် မလို။]

သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပါဝင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဒိဋ္ဌိသု-၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့၌၊ ဂတာနိ-ဖြစ်သောအယူတို့တည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-တို့မည်၏၊ ဧတေသံ-ဤအကုသိုလ်တို့၏၊ ဒိဋ္ဌိယာ-ဒိဋ္ဌိ၏၊ ဂတံဣဝ-ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့သော၊ ဂတံ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္တိ-ရှိ၏)၊ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ (တာနိ-တို့သည်)၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-တို့မည်၏၊ ဒိဋ္ဌိသဒိသဂမနာနိ ဒိဋ္ဌိသဒိသပ္ပဝတ္တာနိ-ဒိဋ္ဌိနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော အကုသိုလ်ထို့၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ဂမနအရ “သွားခြင်း” အနက် ယူမည်စိုး၍ “ပဝတ္တာနိ”ဟု ထပ်၍ဖွင့်သည်၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိတုန်းက ဂတလည်း ဤ ပဝတ္တာန အနက်ပင်တည်း။

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊ဆိုဦးအံ၊ တာနိ-ထို ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော တရားတို့ဟူသည်၊ ကာနိ-အဘယ်တို့နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ သသမ္ပယုတ္တာနိ-သမ္ပယုတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊ကုသလာနိ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိ၊ အပါယ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟဟူသော အကုသိုလ်တို့တည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ-မှန်၊ [ထိုအကုသိုလ်တရားတို့ကို “ဒိဋ္ဌိသဒိသဂမန”ဟု ဆိုခြင်းသည်မှန်၏၊] တာနိ-ထိုအကုသိုလ်တို့ကို၊ (ဝုစ္ဆန္တိဉ္စပ်၊) ယာဝ-

ဒိဋ္ဌိယာဝါ ဂတံ၊ပေ၊ ဂတာနိ။ ။ဤဝါကျ၌ စာအုပ်များဝယ် “ဒိဋ္ဌိယာဝါ”ဟု ရှိ၏၊ ယောဇနာ၌ “ဒိဋ္ဌိယာဝ ဒိဋ္ဌိယာ ဂတံ ဣဝ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိယာဝ” ဟု ရှိသင့်၏၊ [ရှေးနည်းကိုပေါင်းသော သမုစ္စယတ္ထ ပိသဒ္ဓါပါသောကြောင့် “ဝါ” သဒ္ဓါလည်း မလို။] ထိုသို့ ဣဝသဒ္ဓါပါမှလည်း နောက်၌ “ဒိဋ္ဌိသဒိသ”ဟူသော စကားနှင့် ထပ်မီမည်။ [“ဒိဋ္ဌိယာ+ဂတံ+ဣဝ+ဂတံ+ဧတေသံတိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ”ဟု ပြုစေလိုရင်းတည်း၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဝဏ္ဏတစ်ပုဒ်ကြေသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဂတတစ်ပုဒ် အကြေကြပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤဝိဂ္ဂဟသည် ပယောဂတဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏဗဟုဗ္ဗိဟိ ဝိဂ္ဂဟတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌိစေတသိက်လည်း ယှဉ်ဖက်အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်ရကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိတို့ကိုပါ အရကောက်ထားသည်-ဟု မှတ်ပါ။

တာနိ၊ပေ၊မောဟ ကုသလာနိ။ ။ပြခဲ့သော ဝိဂ္ဂဟ ၂-ပါး၏ အရကောက်၌ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သာ ရ၏၊ ဤဝိဂ္ဂဟအရကား အဘယ်တရားများ ရပါသနည်း-ဟု ကိုယ်တိုင် ပုစ္ဆာထုတ်၍ “သသမ္ပယုတ္တာနိ၊ပေ၊ သလာနိ”ဟု မိန့်သည်၊ ဤနည်း၌ ယှဉ်ဖက် စိတ်စေတသိက်နှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာစသော တရားများ ရသည်-ဟူလို။ [သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိ ၂-မျိုးပါနေရာဝယ် နိက္ခေပကဏ္ဍ-ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗ တိက်အဖွင့်၌ ရှိသည့်အတိုင်း ဤ၌ဆိုထား သည်ဟု မှတ်ပါ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိကို သီးခြား ဟောတော်မူခြင်းမှာလည်း ထိုသို့ ယူသူတွေက များသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိအထူးဖြစ်၍ သီးခြားဟောတော်မူဟန် ရှိသည်၊ အပါယဂမနိယဖြစ်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့ကား ထိုပါဠိတော်၌ ပါသော တဒေကဋ္ဌကိလေသာတို့တည်း၊ တဒေကဋ္ဌပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ထိုအဖွင့်၌ သိရလတ္တံ့။]

အဖွင့်]

ဘာသာနိကာ

၁၂၉

လောက်၊ ပဌမ မဂ္ဂဘာဝနာ-ရှေးဦးစွာသော သောတာပတ္တိမဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ-ရှေးဦးစွာသော သောတာပတ္တိမဂ်ကို ဖြစ်စေရာ ကာလကိုင်အောင်၊ ပဝတ္တိသဟ္ဘာဝတော-ဖြစ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိသဒိသဂမနာ နိတိ-ဒိဋ္ဌိသဒိသဂမနတို့ ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ။

ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော၊ ဝစနတ္ထကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိယောစ-မိစ္ဆာအယူတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတာစ-၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့၌ ပါဝင်သော အယူတို့ သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော အကုသိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-ဒိဋ္ဌိဂတတို့မည်၏၊ တေသံ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-ထိုမိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ ဝါ-ထို ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့၌ ပါဝင်သော အယူတို့ကို၊ ဝါ-ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော အကုသိုလ်တို့ကို၊ (ပဟာနာယဉ္စစပ်၊) ပဟာနာယာတိ- ကား၊ သမုစ္ဆေဒဝသေနေဝ-အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ [ဧဝံဖြင့် တဒဂ်ပဟာနံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနံတို့ကိုကန့်၊] ပဟေနတ္ထာယ-ပယ်ခြင်းအကျိုးငှာ။

ပဌမာယာတိ-ကား၊ ဂဏနဝသေနပိ-ဂဏန်းအစဉ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ပဌမုပ္ပတ္တိ ဝသေနပိ-ပဌမဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဌမာယ- ပဌမဖြစ်သော၊ ဘူမိယာတိ-ကား၊ အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာတိအာဒိသု-အစရှိ သော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တာဝ-စိတ္တုပ္ပါဒမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-သော၊) အယံ ပထဝီ- ဤမြေကြီးကို၊ ဘူမိတိ-ဘူမိဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ၊ [အနန္တရဟိတာယ-အကြား၌ တားအပ် သော အခင်းမရှိသော၊ ဘူမိယာ-မြေ၌၊ (ပတ္တော န နက္ခိပိတဗ္ဗောဉ္စစပ်၊ ဝိနည်း မဟာဝါ၊ ဥပဇ္ဈာယကထာပါဠိတော်၊) အန္တရေ+ဓိယတိ ထပိယတိတိ အန္တရဟိတံ (အတ္တရဏံ)၊ နတ္ထိ+အန္တရဟိတံ ယဿာတိ အနန္တရဟိတာ (ဘူမိ)။] သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေတိ အာဒိသု-တို့၌၊ စိတ္တုပ္ပါဒေါ-စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို၊ (ဘူမိတိ ဝုစ္ဆတိ)။ [သုခဘူမိယံ-သုခဝေဒနာ၏ဖြစ်ရာဖြစ်သော၊ ကာမာဝစရေ-ကာမဝစရတရားတို့၌၊- နိက္ခေပကဏ္ဍ ပါဠိတော်ဖြစ်၍ အဖွင့်ကို ထိုပါဠိတော်၌ တွေ့ရလတ္တံ့။]

ဣတိ၊ပေ၊ဂတာနိ။ ။ဣတိဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိဂ္ဂဟ ၃-မျိုးလုံးကို ညွှန်သည်။ “ဒိဋ္ဌိယောစ”သည် ပဌမဝိဂ္ဂဟ အတွက်တည်း၊ “ဒိဋ္ဌိဂတာနိစ”ကား ဒုတိယ ဝိဂ္ဂဟအတွက်တည်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိစအရ၌ ဒိဋ္ဌိလည်းပါဝင်သောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိယောစ ဒိဋ္ဌိဂတာနိစ”ကို ရှေ့ကဖွင့်ပြီးကို ပြန်၍ညွှန်းသော စကားသာဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ၊ ဧကသေသံပြဟု မမှတ်လင့်၊ ပါဠိတော်၌ “ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-(ပဌမနည်းအရ) မိစ္ဆာအယူတို့ကို” ဟု ပေး၍၊ (နောက် ၂-နည်းအရ) “၆၂-ပါး သော မိစ္ဆာအယူတို့၌ ပါဝင်သော အယူတို့ကို၊ ဝါ-ဒိဋ္ဌိနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော အကုသိုလ်တို့ကို”ဟု ပေးပါ။

ပန-ကား၊ (တစ်နည်း) ပန-အတ္ထုဒ္ဓါရ သာမညမှတစ်ပါး အတ္ထုဒ္ဓေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့၊ ဣဓ-ဤပဌမာယဘူမိယာဟူသော ပါဠိ၌၊ သာမညဖလံ- သာမညဖိုလ်ကို၊ (သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်၏အကျိုးဖြစ်သော သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို)၊ အဓိပ္ပေတံ၊ [သမဏဿ-ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်သော သမဏ၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ “သာမည” ဟူသည် ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းသတ်တတ်သောမဂ်တည်း၊] ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ်သည်၊ (ဘူမိ၌စပ်၊) သမ္ပယုတ္တာနံ-ဖဿဝေဒနာစသော သမ္ပယုတ်တရားတို့၏၊ နိဿယဘာဝတော- မှီရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤဖိုလ်ဟုဆိုအပ်သော စိတ်စေတသိက်အစ၌၊ တေဓမ္မာ- ထိုသမ္ပယုတ်တရားတို့သည်၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဘူမိ- မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ယသ္မာ၊ လောကုတ္တရဘာဝေ-လောကကို လွန်မြောက်ပြီး၏ အဖြစ်သည်၊ သမာနေပိ-တူမျှပါသော်လည်း၊ [လောကံ ဥတ္တိဏ္ဏဘာပေါ-ဋီကာ၊ ဤစကားဖြင့် ဖိုလ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသာဆိုသည်၊] သယမ္ပိ-မိမိဟူသော သောတာပတ္တိဖိုလ် သည်လည်း၊ ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပေါ် ဥပါဒ်တတ်၏၊ နိဗ္ဗာနဝိယ-နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့၊ အပါတုဘာဝံ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းမရှိသည်၊ န-မဟုတ်၊ တသ္မာပိ-ကြောင့်လည်း၊ ဘူမိတိ ဝုစ္ဆတိ၊ [ဤအလို“ဘဝံတိတံ ဘူမိ”ဟု ပြု၊] ပဌမာယ-ဂဏန်းသင်္ချာ အားဖြင့် ပဌမဖြစ်သော၊ ဝါ-(ဖြစ်စဉ်အားဖြင့်) ရှေးဦးစွာဖြစ်သော၊ တဿာ ဘူမိယာ-ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ်ဟူသော ဘုံသို့၊ (ပတ္တိယာ၌ စပ်၊) [ရှေ့ဝိကပ် အလို “ဘူမိယာ-သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ မှီရာအားဖြင့်ဖြစ်ရာ သောတာပတ္တိဖိုလ် တည်း ဟူသော ဘုံသို့”ဟုလည်းကောင်း၊ နောက်ဝိကပ်အလို “နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ ထင်ရှားမဖြစ် မဟုတ်၊ ထင်ရှားဖြစ်စေတတ်သော သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့”ဟုလည်းကောင်း ပါဠိတော် သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။

ပတ္တိယာတိ-ကား၊ သောတာပတ္တိဖလသင်္ခါတဿ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ပဌမဿ-သော၊ သာမညဖလဿ-သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်၏ အကျိုးဖြစ်သောဖိုလ်သို့၊ ပတ္တတ္ထာယ-ရောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ [ဤစကားဖြင့် “ပတ္တိယာ” သဝိဘတ်၏ တဒတ္ထသမ္ပဒါန်အနက်ကိုပြသည်၊] ပဋိလာဘတ္ထာယ-ရခြင်းအကျိုးငှာ၊ [ပတ္တတ္ထာယကို ထပ်ဖွင့်သည်၊ “ရောက်ခြင်း” ဟူသည် “ရခြင်းပင် တည်း”ဟုလို။] ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ-ဤပဌမာယဘူမိယာ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဝိဝိစ္စာတိ-ကား၊ သမုစ္ဆေဒဝိဝေကဝသေန-သမုစ္ဆေဒဝိဝေက၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိဝိစ္စိတွာ- ကင်းဆိတ်၍၊ ဝိနာ-ကင်းသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ (ပိဟရတိ-၌စပ်။)

ဣဒါနိ-၌၊ (ပါဠိတော်ဝယ် “ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇဝိဟရတိ”ဟု ဟောတော် မူပြီးရာ ယခုအခါ၌ “ဒေသေတု၊ပေ၊ မာဟ”၌စပ်၊) လောကိယဇ္ဈာနံပိ-လောကီ ဈာန်မှသော်လည်း၊ ပဋိပဒါယ-ဈာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊

ကိစ္ဆာပိန ဣဇ္ဈတိ အကယ်၍လည်း မပြီးစီးပါပေ၊ ဧဝံ သန္တေပိ-ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ (လောကီဈာန်၏သော်မှလည်း ပဋိပဒါနှင့်ကင်း၍ မပြီးစီးနိုင်သည်မှာ မှန်ပါသော်လည်း၊) ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာဈာန်အရာ၌၊ သုဒ္ဓိကနယံ-သုဒ္ဓိကနည်းကို၊ ပဟာယ-ပယ်၍၊ လောကုတ္တရာဈာန်-ကို၊ ပဋိပဒါယ-ပဋိပဒါနှင့်၊ သဒ္ဓိယေဝ-တကွသာလျှင်၊ ဂရံ-အလေးဂရုကို၊ ကတွာ၊ ဒေသေတု ကာမတာယ-ဟောခြင်းငှာ အလိုတော်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ ဒန္တာဘိညန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ။

တတ္ထ-ထိုဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ ဒန္တာဘိည အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော-အကြင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဒိတောဝ-အစမှစ၍သာလျှင်၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော-ခွာလသော်၊ ဒုက္ခေန-ခဲယဉ်းသဖြင့်၊ သသင်္ခါရေန-သင်္ခါရနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သပ္ပယောဂေန-ပယောဂနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပစ္စယဂဏေန-အကြောင်းအပေါင်းဖြင့်၊) [ကိလေသာတို့ကို ခွာဖို့ရန် ကမ္မဋ္ဌာန်း နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းအပေါင်းဖြင့်၊] ကိလမန္တော-ပင်းပန်းလျက်၊ ဝိက္ခမ္ဘေတိ-ခွာရ၏၊ တဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါ-မဂ်သို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသော-ခွာအပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိပဿနာပရိဝါသံ-ဝိပဿနာကို ကျင့်သုံးခြင်းကို၊ ဝသန္တော-ကျင့်သုံးလသော်၊ စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊ မဂ္ဂပါတုဘာဝံ-မဂ်၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ တဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒန္တာ-လေးနေ့သော၊ အဘိညာ-ထူးသော အဘိညာဉ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ယောကောစိဝါရော-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ဝါရကို၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ ဒန္တာဘိညာနာမ-ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ ဒန္တာဘိညအမည်ရှိ၏ဟူ၍၊ ကတော-ရေးဆရာတို့ ပြုအပ်ပြီ။

ကိစ္ဆာပိ၊ ဧဝံ၊ အာဒိမာဟ။ ။လောကီယဈာန်ပိ၌ ပိသည် ဂရဟာဇောတက၊ လောကုတ္တရာဈာန်ကို သမ္ဘာဝနာပြုသောအားဖြင့် ဆည်း၊ လောကုတ္တရာဈာန်ကို မဆိုထားဘိ၊ လောကီဈာန်သော်မှလည်း ပဋိပဒါနှင့်ကင်း၍ မပြည့်စုံနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ ပဋိပဒါနှင့် မကင်းသော လောကီဈာန်ကိုပြရာဝယ် ပဋိပဒါနှင့် မဖက် သုဒ္ဓိကဈာန် သက်သက်ကိုလည်း ရှေးဦးစွာပြတော်မူသကဲ့သို့၊ ဤလောကုတ္တရာဈာန်၌လည်း သုဒ္ဓိကနယကို ပြတော်မူသင့်သေး၏၊ ထိုသို့ပြတော်မူသင့်ပါ လျက် မပြဘဲ အဘယ်ကြောင့် ပဋိပဒါနှင့် တစ်ခါတည်းတွဲ၍ “ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ” စသည်ကို ဟောတော်မူရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ကိစ္ဆာပိ”စသည်မိန့်သည်။ [အဖြေကို နိဿယအတိုင်းကြည့်၍ သိပါ။]

ယောကောစိဝါရော။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အာဒိတောဝ၊ပေ၊ တဿ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ”ဟု သာမညအားဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့် “ယောကောစိဝါရော-နောက်လာမည့် သက် ဝိက္ခမ္ဘနဝါရ၊ ဒိက္ခတ္ထံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရ၊ တိက္ခတ္ထံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရ၊ စတုက္ခတ္ထံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရ၊ အနေကက္ခတ္ထံ၊

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊ ဆိုဦးအံ့၊ ကတမံ ဝါရံ-အဘယ်ဝါရကို၊ (အဋ္ဌကထာ စရိယာ-တို့သည်၊) ရောစေသုံ-နှစ်သက်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ယတ္ထ-အကြင်ဝါရ၌၊ သကိံ-တစ်ကြိမ်၊ ဝိက္ခမ္ဘိတာ-ခွာအပ်ပြီးကုန်သော၊ ကိလေသာ-တို့သည်၊ သမုဒါစရိတွာ-အထက်အထက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍၊ ဒုတိယမ္ဗိ-မြောက်လည်း၊ ဝိက္ခမ္ဘိတာ-ပြီးကုန်သော၊ (ကိလေသာ) ပန၊ သမုဒါစရန္တိ-အထက်အထက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏၊ ပန-ကား၊ တတိယံ-၃-ကြိမ်မြောက်၊ ဝိက္ခမ္ဘိတေ-ခွာအပ်ပြီး ကုန်သော ကိလေသာတို့ကို၊ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတေဝ-ထိုအတိုင်းခွာအပ်ပြီးသည်တို့ကို သာ၊ (ခွာမြဲတိုင်း ခွာအပ်ပြီးသည်တို့ကိုသာ၊) ကတွာ၊ မဂ္ဂေန-မဂ်ဖြင့် သမုဏ္ဍိတံ-အကြွင်းမဲ့ သတ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ပါပေတိ-ရောက်စေ၏၊ ဣမံ ဝါရံ-ကို၊ (အဋ္ဌကထာ စရိယာ၊) ရောစေသုံ-ကုန်ပြီ၊ ဣမဿ ဝါရဿ-၏၊ ဒုက္ခပ္ပဋိ ပဒါ ဒန္ဓာဘိညာတိ နာမံ-ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာဟူသောအမည်ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထကေန-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားဖြင့်၊ ပါကဋ္ဌ-ထင်ရှားသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဝိဘာဝနာ-ထင်စွာဖြစ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ မဟာဘူတာနိ-တို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-ပိုင်းခြားကာယူပြီး၍၊ ဥပါဒါရူပံ-ဥပါဒါရုပ်ကို။ ပရိဂ္ဂဏှာတိ-၏၊ အရူပံ-နာမ်ကို၊

ဝိက္ခမ္ဘနဝါရတို့တွင် “မည်သည့် ဝါရမဆို ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညမည်၏”ဟု ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့ နာမည်ပြုအပ်ရာ ရောက်နေသည်-ဟူလို။

ဣမံ ဝါရံ ရောစေသုံ။ ။ထိုအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်“ဤဝါရကို နှစ်သက် ကြကုန်၏” ဟု ရာ၌ ဤဝါရဟူ သည် တတိယအကြိမ်တိုင်အောင် ခွာအပ်မှ ကိလေသာတို့ နောက်ထပ်မဖြစ်ဘဲ မဂ်ပေါ်လာစေနိုင်သော ဝါရတည်း၊ ဤသို့ ၃-ကြိမ် တိုင်အောင် ကိလေသာတို့ကို ခွာနေရသောဝါရကို “ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ”ဟု ရှေးဆရာတို့ နှစ်သက်ကြသည်ဟူလို၊ ၃-ကြိမ်ထက် ပိုခွာ၍ရသော ဝါရတို့၏ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဖြစ် ကြောင်းမှာ ဆိုဖွယ်မလိုတော့၊ တစ်ကြိမ်ခွာရုံ၊ ၂-ကြိမ်ခွာရုံဖြင့် ကိလေသာတို့ကို သတ်နိုင်သောဝါရကိုကား “သုခပ္ပဋိပဒါ”ဟု ဆိုလိုသည်။

ပရိဂ္ဂဟေတွာ၊ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ ။ရုပ်ကိုဖြစ်စေ၊ နာမ်ကိုဖြစ်စေ လက္ခဏာရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တို့ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းသိခြင်းကို “ပရိဂ္ဂဟေတွာ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ပရိဂ္ဂဏှာတိ”ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်၊ ဤစကားဖြင့် “လက္ခဏာရသပစ္စုပဋ္ဌာန ဝသေန နာမရူပပရိဂ္ဂဟော ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနာမ”နှင့်အညီ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကိုပြ၏၊ ထိုသို့ပိုင်းခြား ၍ ယူရာ၌ ခက်ခက်ခဲခဲယူရလျှင် ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဖြစ်၏၊ ရုပ်ကိုပိုင်းခြား၍ယူကုန်က လွယ်ထူခဲစေကာမူ နာမ်ကို ပိုင်းခြားယူရာ၌ ခဲယဉ်းနေပြန်လျှင် ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါပင်တည်း၊ ဤသို့လျှင် [ပဋိပါဒါနယ်မကုန်သမျှ တစ်နေရာရာ၌ ခဲယဉ်းနေလျှင် ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဟုချည်း ခေါ်ရသည်။]

ပရိဂ္ဂဏှာတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ရူပါရူပံ-ရုပ်နာမ်ကို၊ ပရိဂ္ဂဏှန္တော-ပိုင်းခြား၍ယူလသော်၊ ဒုက္ခေန-ခဲယဉ်းသဖြင့်၊ ကသိရေန-ကသိကအောက်ဖြင့်၊ ကိလမန္တော-ပင်းပန်းလျက်၊ ပရိဂ္ဂဟိတံ-ပိုင်းခြား၍ယူခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒုက္ခာပဋိပဒါနာမ-ဒုက္ခာပဋိပဒါမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ပရိဂ္ဂဟိတရူပါရူပဿ-ပိုင်းခြား၍ယူအပ်ပြီးသော ရုပ်နာမ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိပဿနာပရိဝါသေ-ဝိပဿနာကို ကျင့်သုံးရာအခါ၌၊ မဂ္ဂပါတုဘာဝဒန္တတာယ-မဂ်၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၏ လေးနေ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒန္တာဘိညာနာမ-ဒန္တာဘိညာမည်သည်၊ ဟောတိ။

ယောပိ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ရူပါရူပံ-ရုပ်နာမ်ကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-ပိုင်းခြားကာယူ၍၊ နာမရူပံ-နာမ်ရုပ်ကို၊ ဝဝတ္ထပေန္တော-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်လသော်၊ ဒုက္ခေနပေ၊ ဝဝတ္ထပေတိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်နိုင်၏၊ စ-ဆက်၊ နာမရူပေ-နာမ်ရုပ်ကို၊ ဝဝတ္ထပိတေ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်ပြီးသော်၊ ဝိပဿနာပရိဝါသံ-ဝိပဿနာကို ကျင့်သုံးခြင်းကို၊ ဝသန္တော-ကျင့်သုံးလသော်၊ စိရေန၊ မဂ္ဂ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေတံ-ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ၊ တဿာပိ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ ဒုက္ခာပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ။

အပရော-အခြားတစ်ယောက်သည်၊ နာမရူပံ-ကို၊ ဝဝတ္ထပေတွာပိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပြီး၍လည်း၊ ပစ္စယေ-နာမ်ရုပ်၏အကြောင်းတို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဏှန္တော-ပိုင်းခြား၍ယူလသော်၊ ဒုက္ခေန ကသိရေန၊ ကိလမန္တော-ပင်ပန်းလျက်၊ ပရိဂ္ဂဏှာတိ-ပိုင်းခြား၍ ယူရ၏၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာစ-ပိုင်းခြားကာယူပြီး၍လည်း၊ ဝိပဿနာပရိဝါသံ၊ ပေ၊ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဧဝမ္ပိ-ဤသို့ ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ (ခဲယဉ်းစွာပိုင်းခြားရယူခြင်း၊ ကြာမြင့်မှ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊) ဒုက္ခပုဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ။

အပရော-အခြားတစ်ယောက်သည်၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာပိ-ပိုင်းခြားကာ ယူပြီး၍လည်း၊ လက္ခဏာနိ-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော-ထိုးထွင်း၍သိလသော်၊ ဒုက္ခေန၊ ပေ၊ ပဋိဝိဇ္ဈတိ-ထိုးထွင်း၍ သိ၏၊ ပဋိဝိဒ္ဓလက္ခဏော-

နာမရူပံ ဝဝတ္ထပေန္တော စသည်။ ။ဤကိုယ်၌ နာမ်ရုပ်မျှသာရှိ၏၊ အတ္တ ဧဝံ ပုဂ္ဂလမရှိဟု ပိုင်းခြား၍ သိမှုကို နာမရူပဝဝတ္ထာနဉာဏ်ဟုခေါ်၏၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နယ်ပင်တည်း၊ “ပစ္စယေ ပရိဂ္ဂဏှန္တော”ဖြင့် “တေသမေဝေ နာမရူပါနံ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟော ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိနာမ”နှင့်အညီ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိကိုပြ၏၊ လက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈန္တောဖြင့် သမ္ပသနဉာဏ်ကိုပြ၏၊ [သဂြိုဟ်အစဉ်ကို သတိပြုပါ။] နိကန္တိ ပရိယာဒိယမာနောဖြင့် ဝိပဿနပက္ခိလေသကို ကုန်စေရသော မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိကိုပြ၏၊ ဤမဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမှ နောက်၌ ပဋိပဒါကိစ္စ ကုန်ပြီး၍ အဘိညာဘက်သို့ ရောက်လေသည်။

ထိုးထွင်း၍သိအပ်ပြီးသော လက္ခဏာရှိသည်၊ (ဟုတွာ) စ-ဖြစ်၍လည်း၊ ဝိပဿနာ၊ ပေ၊ ဥပ္ပါဒေတိ-၏၊ ဧဝံပိ-ဤသို့ဖြစ်ပြန်သော်လည်း (ခဲယဉ်းစွာ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၊ ကြာမြင့်မှ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပြန်သော်လည်း) ဒုက္ခပုဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာ နာမ ဟောတိ။

အပရော-အခြားတစ်ယောက်သည်၊ လက္ခဏာနိ-တို့ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာပိ- ထိုးထွင်းကာ သိပြီး၍လည်း၊ ဝိပဿနာဉာဏေ-ဝိပဿနာဉာဏ်သည်၊ တိက္ခေ- ထက်သည်ဖြစ်၍၊ သုရေ-ရဲရင့်သည်ဖြစ်၍၊ ပဿန္တေ-ကြည်လင်သည်ဖြစ်၍၊ ဝဟန္တေ- ရွက်ဆောင်လသော်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဝိပဿနာ နိကန္တိ-ဝိပဿနာ၏ ညစ်ညူးကြောင်းဖြစ်သော နိကန္တိကို၊ (ဩဘာသစသည်၌ နှစ်သက်နေသော နိကန္တိကို၊) ပရိယာဒိယမာနော-ထက်ဝန်းကျင်ယူလသော်၊ (ကုန်ခန်းစေလသော်၊) ဒုက္ခေက သိရေန၊ ကိလမန္တော-ပင်ပန်းလျက်၊ ပရိယာဒိယတိ-ထက်ဝန်းကျင်ယူရ၏၊ (ကုန်ခန်းစေရ၏၊) စ-ဆက်၊ နိကန္တိ-ဝိပဿနာ၏ ညစ်ညူးကြောင်းဖြစ်သော နိကန္တိကို၊ ပရိယာဒိယိတွာ-ထက်ဝန်းကျင်ယူပြီး၍၊ (ကုန်ခန်းစေပြီး၍) ဝိပဿနာ ပရိဝါသံ-ကို၊ ဝသန္တော-သော်၊ စိရေန မဂ္ဂံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဧဝံ-လည်း၊ ခဲယဉ်းစွာ နိကန္တိကို ကုန်ခန်းစေခြင်း၊ ကြာမြင့်မှ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊) ဒုက္ခပုဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာ နာမ ဟောတိ၊ ဣမံဝါရံ-ဤဝါရကို၊ (အဋ္ဌကထာစရိယာ) ရောစေသုံး၊ [ဤ“ဣမံဝါရံ”၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ ၂-နည်းပြထားပြီ။] ဣမဿ ဝါရဿ-၏၊ ဧတံ နာမံ-ဤဒုက္ခပုဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာဟူသော အမည်ကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ၊ “ဣတိ-သို့၊ အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဝိဘာဝနာ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏၊ ဤသို့ရှေးကခံပြီးသော စကားကို ပြန်၍အုပ်ပါ။] ဣမိနာဝ ဥပါယေန- ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ ပရတော-နောက်၌၊ တိဿော-န်သော၊ ပဋိပဒါ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- န်၏၊ [“ဒုက္ခပုဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာ၊ သုခိပ္ပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာ၊ သုခိပ္ပဋိပဒါ ခိပ္ပါ ဘိညာ”တို့၌ပါသော ပဋိပဒါတို့ကို “တိဿော ပဋိပဒါ”ဟု ဆိုသည်။]

ဖဿော ဟောတိတိအာဒိသု-ဖဿော ဟောတိ အစရှိသော ဓမ္မဒွေသတို့၌ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ-ဟူသောပုဒ်လည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါစာ-လည်းကောင်း၊ သမ္မာကမ္မန္တော-လည်းကောင်း၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ- န်သော၊ ပဒါနိ-ပုဒ်တို့သည်၊ အဓိကာနိ-ပိုလွန်ကုန်၏၊ [သောတာပတ္တိမဂ်က “အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ” ဟု သီးခြား နာမည်ရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါစာ စသည်ကိုက လောကုတ္တရာစိတ်၌ နိယတယောဂီစေတသိက်ဖြစ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း ဤနေရာ၌ နာမည်တပ်၍ ဟောတော်မူသည်၊] နိဒ္ဒေသ ဝါရေစ-နိဒ္ဒေသဝါရ၌လည်း၊ ဝိတက္ကာဒိ နိဒ္ဒေသေသု-ဝိတက်အစရှိသည်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့၌၊ မဂ္ဂင်္ဂတိ အာဒိနိ-မဂ္ဂင်္ဂ အစရှိကုန်သော၊ ပဒါနိ-တို့သည်၊ အဓိကာနိ၊

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၁၃၅

သေသံ-သော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ပဌမ မဟာကုသိုလ် စိတ်၌၊) ဝုတ္တသဒိသမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အပေါင်းနှင့်တူသည်သာ၊ ပန-အတူး ကား၊ ဘူမန္တရဝသေန-ဘုံအတူး၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ လောကုတ္တရတာဝ-လောကုတ္တရာ၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ဣဓ-ဤလောကုတ္တရကုသလကထာ၌၊ ဝိသေသော-ထူး၏။
 [“ဗဿစသော ပုဒ်တို့က လောကုတ္တရဗဿစသည် ဖြစ်ရခြင်းသာ ထူး၏” ဟူလို။]

[အဓိကပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ပြလို၍ “တတ္ထ” စသည်မိန့်၊ ယာဇနာ၌ “တတ္ထဗသောတိ အာဒိပဒေသု” ဟု ဖွင့်၏၊ နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယဟူသည် မိမိအပေါင်းမှ ထုတ်အပ်သော အစိတ် နိဒ္ဒါရဏီယ ရှိသလောက်သာ သိမ်းယူနိုင်၏၊ ဗသော စသည်ကား နောက်၌ နိဒ္ဒါရဏီယအဖြစ်ဖြင့် လာမည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် လာလတ္တံ့အတိုင်းသာ စွဲပါ။] တတ္ထ-ထို အဓိကပုဒ်တို့တွင်၊ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယန္တိ-ကား၊ အနမတဂ္ဂေ-မသိအပ်သော အစရှိသော၊ (နှစ်ရာထောင်လောက်၊ ဉာဏ်ဖြင့် လျှောက်လည်း၊ မဖောက်မပြန်၊ ကေနသိအပ်သော အစရှိသော၊) သံသာရဝဋ္ဌေ-သံသရာဝဋ်၌၊ [ဝဋ်ထိ-မနားမရပ်၊ ပတ်ပတ်လည်၍ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝဋ်၊] အနညာတံ-တစ်ရံ တစ်ခါမျှ မသိဖူးသော၊ အမတံပဒံ-မအိုမသေ၊ အမြဲနေခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ [“အမတ ပဒံ” ဟု ဆိုလိုလျက် ဝါစာသိလိဋ္ဌနိဂ္ဂဟိတံလာ၊] (တစ်နည်း) အမတံ-မအို မသေသော၊ ပဒံ-နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော တရားစုကို၊ ဇာနိဿာမိ-သိအံ့၊ ဝါ-သိအောင်ပြုအံ့၊ (ဉာဿာမိ၏အဖွင့်၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ (အနမတဂ္ဂေ၊ သံသာရဝဋ္ဌေ၊ အနညာတံ-သော၊) စတုသစ္စ ဓမ္မမေဝ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားကိုပင်၊ [သိရိုးသိစဉ်ဖြစ်၍ သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏဇဝဖြင့်ဆိုသည်။] ဇာနိဿာမိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိပန္နဿ-ကျင့်ပြီးသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဣမိနာပုဗ္ဗဘောဂေန-ဤရှေး၌ဖြစ်သော နှလုံးသွင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဣန္ဒြိယံ-ဣန္ဒြေတည်း၊ [“အနညာတံ+ ဉာဿာမိတိ+ဥပ္ပန္နံ+ဣန္ဒြိယံ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ” ဟု ပြု၊ အမတံ ပဒံ၊ စတုသစ္စဓမ္မတို့ကား၊ အနညာတံ၏ အဘိဓေယျတို့တည်း၊] ပန-ဆက်၊ အဿ-ဤ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေ၏၊ လက္ခဏာဒီနိ-လက္ခဏာ အစရှိသည်တို့ကို၊) လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တို့ကို၊) ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ကာမာဝစရ ကုသလကထာ ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌၊) ပညိန္ဒြိယေ-ပညိန္ဒြေ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ပေဒိတဗ္ဗာနိ-န်၏။

သုန္ဒရာ-ကောင်းသော၊ ဝါစာ-စကားတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဿတ္တာ-ချိုးမွမ်းအပ်သော၊ ဝါစာ၊ သမ္မာဝါစာ-ကောင်းသော စကား၊ ဝါ-ချိုးမွမ်းအပ်သော စကား၊ သမ္မာအတွက် သုန္ဒရာ၊ ပဿတ္ထ ၂-နက်ဖွင့်သည်၊ ဧတံ-ဤ သမ္မာဝါစာ

ဟူသော အမည်သည်၊ ဝစီဒုစရိတ သမုဋ္ဌိဒီကာယ-ဝစီဒုစရိတ်ကို အကြွင်းမဲ့ခွာ တတ်သော၊ မိစ္ဆာဝါစာ ဝိရတိယာ-မိစ္ဆာဝါစာဝိရတိ၏၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ [သမ္မာဝါစာ အရ စကားသံကို နာမည်ရသော်လည်း၊ “အကျိုးစကား၏အမည်ကို အကြောင်း ဝိရတိ၌ တင်စား၍ ဖလူပစာရအားဖြင့် ဝိရတိကို သမ္မာဝါစာခေါ်သည်၊] သာ- ထိုသမ္မာဝါစာသည်၊ ပရိဂ္ဂဟလက္ခဏာ-သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုသိမ်းပိုက်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏၊ ဝါ-နားထောင်သူ လူပေါင်းကို သိမ်းသွင်းခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ [ဋီကာ၌ ဖွင့်ထားပြီ၊] ဝိရမဏရသာ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ မိစ္ဆာဝါစာပုဟာနုပစ္စုပ္ပန်နာ- မိစ္ဆာဝါစာကို ပယ်ရှားတတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

သုန္ဒရော-သော၊ ကမ္မန္တော-အလုပ်တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဿတ္ထော-သော၊ ကမ္မန္တော-တည်း၊ သမ္မာကမ္မန္တော-ကောင်းသောအလုပ်၊ ဝါ-ချီးမွမ်းအပ်သော အလုပ်၊ ဧတံ-ဤသမ္မာကမ္မန္တ ဟူသော အမည်သည်၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တ သမုဋ္ဌေဒီကာယ-မိစ္ဆာကမ္မန္တ ကို အကြွင်းမဲ့သတ်ဖြတ်တတ်သော၊ ပါဏာတိပါတာဒိ ဝိရတိယာ-ပါဏာတိပါတ အစရှိသည်တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဝိရတိ၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ [သမ္မာကမ္မန္တ အရ အလုပ်ကိုရသော်လည်း ရှေးနည်းအတိုင်း အကျိုး၏အမည်ကို အကြောင်း၌တင်စား သော ဖလူပစာရအားဖြင့် ဝိရတိကိုယူပါ။] သော-ထိုသမ္မာကမ္မန္တသည်၊ သမုဋ္ဌာန လက္ခဏာ-ပြုထိုက်သော ကာယိကကိစ္စကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-ထထကြွကြွဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို မြှောက်ပင့်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ ဖွင့်ထားပြီ] ဝိရမဏရသော- ၏၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တပုဟာနုပစ္စုပ္ပန်နာ-မိစ္ဆာကမ္မန္တ ကို ပယ်တတ်သော တရားဟု ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

သုန္ဒရော-သော၊ အာဇီဝေါ-အသက်မွေးမှုတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဿတ္ထော၊ အာဇီဝေါ-တည်း၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-ကောင်းသော အသက်မွေးမှု၊ ဧတံ-ဤသမ္မာအာဇီဝ ဟူသော အမည်သည်၊ မိစ္ဆာဇီဝဝိရတိယာ-မိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ၏၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ သော-ထိုသမ္မာအာဇီဝသည်၊ ဝေါဒါနလက္ခဏာ-ဇီဝမာနသတ္တဝါ၏ ဖြူစင်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ ဖြူစင်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-အသက်မွေးမှု၏ ဖြူစင်ကြောင်းဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ဉာယာဇီဝပွဝတ္တိရသော- အသင့်အားဖြင့် အသက်မွေးမှု၏ ဖြစ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ ဝါ-အသင့်၊ ပေ၊ ဟူသော သမ္ပတ္တိရသရှိ၏၊ မိစ္ဆာဇီဝပုဟာနုပစ္စုပ္ပန်နာ-မိစ္ဆာဇီဝကို ပယ်ရှားတတ်သော တရားဟု ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

အပိစ-သည့်သာမကသေး၊ [ဤဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာ စသည်သာ မကသေး၊] ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌) ဝိရတိတ္ထယေ-ဝိရတိ ၃-ပါး အပေါင်း၌၊ ဝုတ္တဝသေနပိ-ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာစသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤလောကုတ္တရာ ဝိရတိ၌၊ လက္ခဏာဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ဣတိ-လျှင်၊ တိဏ္ဏိ-နိသော၊ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ-ဤသမ္မာဝါစာ စသော တရားတို့၏၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ မဂ္ဂပဉ္စကံ-မဂ္ဂပဉ္စကကို၊ ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာကုသိုလ်စိတ်၌၊ မဂ္ဂဋ္ဌကံ-မဂ္ဂဋ္ဌကဟူ၍၊ (မဂ် ၈-ပါးတို့၏ အပေါင်းဟူ၍) ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ စ-ဆက်၊ ယေဝါပနကေသု-ယေဝါပနက တရားတို့၌၊ ဣမေသံ-ဤဝိရတိ ၃-ပါးတို့၏၊ အဘာဝေါ-မရှိခြင်းသည်၊ (မပါခြင်း သည်၊ ဟောတိ၊) တထာ-တူ၊ ကရဏာ မုဒိတာနံ-တို့၏၊ (အဘာဝေါ ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ တယော-နိသော၊ ဣမေဓမ္မာ-ဤဝိရတိတရားတို့သည်၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ ဓမ္မာ မပါ၊] ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာ ကုသိုလ်စိတ်၌၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ အာဂတတ္တာဝ-တိုက်ရိုက်လာကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ယေဝါပနကေသု-တို့၌၊ န ဂဟိတာ-မယူအပ်ကုန်၊ ပန-ကား၊ ကရဏာ မုဒိတာ-တို့သည်၊ သတ္တာရမဏာ-သတ္တဝါပညတ် ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤလောကုတ္တရာတရားတို့သည်၊ နိဗ္ဗာနာရ မဏာ-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တာပိ-ထိုကရဏာ မုဒိတာ တို့ကိုလည်း၊ ဧတ္ထ-ဤလောကုတ္တရာ ကုသိုလ်အရာ၌၊ န ဂဟိတာ-နိ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ် များကို ယူ၍ သင်္ဂြိုဟ်၊ စေတသိက်ပိုင်း၊ လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း၌ ပြထား သည်။] အယံ-ကား၊ တာဝ-နိဒ္ဒေသမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော၊) ဥဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ ဝိသေသတ္ထော-ထူးသော အနက်တည်း။

ပန-ကား၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ မဂ္ဂံ မဂ္ဂပရိယာပနန္တိ ဧတ္ထ-ဤပါ၌၌၊ တာဝ-မဂ္ဂပရိယာပနမှ ရှေးဦးစွာ၊ မဂ္ဂဿ-အဋ္ဌင်္ဂီကမဂ်၏၊ အင်္ဂ-အစိတ်အပိုင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်ဖို့တစ်စုတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂံ-မည်၏၊ မဂ္ဂကောဋ္ဌာသော-အဋ္ဌင်္ဂီက မဂ်၏ တစ်ဖို့တစ်စုတည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ ပန-ကား၊ (မဂ္ဂံမှတစ်ပါး မဂ္ဂပရိယာပန ကား၊) အရညေ-၌၊ ပရိယာပနံ-အကျုံးဝင်သော ဝတ္ထုသည်၊ အရညပရိယာပနံ နာမ-အရညပရိယာပနံ မည်သည်၊ ဟောတိ ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ မဂ္ဂေ-အဋ္ဌင်္ဂီက မဂ်၌၊ ဝရိယာပနံ-အကျုံးဝင်သောတရားတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂပရိယာပနံ-မည်၏၊ မဂ္ဂသန္တိဿိတံ-အဋ္ဌင်္ဂီကမဂ်၌ မှီသောတရား၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ဝိတက် သည် သမ္မာသင်္ကပ္ပ မဂ္ဂင်တည်း၊ ထိုဝိတက်သည် အပေါင်း ဖြစ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ၌ အကျုံးဝင် (ပါဝင်) သောကြောင့် မဂ္ဂပရိယာပနံမည်၏၊ အစိတ်တရားသည် အပေါင်း မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကို မှီရသောကြောင့် မဂ္ဂနိဿိတလည်း ဖြစ်သည်။

ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါတိ ဧတ္ထ-ဌံ၊ ပီတိ ဧဝ-ပီတိသညံပင်၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ-
သမ္မောဇ္ဈင်တည်း၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ-ပီတိသညံပင် သမ္မောဇ္ဈင်၊ တတ္ထ-ထိုသမ္မော
ဇ္ဈင်္ဂါဟူသော ပါဌ်ဌံ၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဗောဓိယာ-ဗောဓိမည်သော
ဓမ္မသာမဂ္ဂိ၏၊ [သဒ္ဓတ္ထကို မပေးသေးဘဲအလွယ်ပေးသည်။] အင်္ဂါ-အစိတ်အပိုင်း
တည်း၊ [၈-ဖို့ ၈-စုရှိသည်တွင် တစ်ဖို့တစ်စုတည်း၊ ပါ-တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းတည်း၊]
ဝါ-တစ်နည်း၊ ဗောဓိဿ-ဗောဓိမည်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အင်္ဂါ-အစိတ်အပိုင်း
တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ဗောဇ္ဈင်္ဂမည်၏။

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ ယာ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂိ-အကြင်
တရားအပေါင်း၏ ညီညွတ်ခြင်းကို၊ (ဗောဓိတိ ဝုစ္စတိဗ္ဗံ၊) လောကုတ္တရ
မဂ္ဂကုဏေ-လောကုတ္တရာမဂ်ခဏဌံ၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ-သော၊ လီနုဒ္ဓစ္စပတိဋ္ဌာနာယူဟန
ကာမသုခတ္ထ ကိလမထာနယောဂ ဥစ္ဆေဒသဿတာ ဘိနိဝေသာဒိနံ-တွန့်ဆုတ်ခြင်း၊
ပြန့်လွင့်ခြင်း ဘဝသံသရာ၌ တည်တံ့ခြင်း၊ သံသရာဝယ် တည်တံ့ဖို့ရန်အားထုတ်ခြင်း၊
ကာမသုခါနယောဂ၊ အတ္တကိလမထာနယောဂ၊ ဥစ္ဆေဒ အဘိနိဝေသ၊ သဿတာ
အဘိနိဝေသ အစရှိကုန်သော၊ အနေကေသံ-များစွာကုန်သော၊ ဥပဒ္ဓဝါနံ-
ဥပဒ္ဓဝေါတို့၏၊ (ကပ်၍ နှိပ်စက်တတ်သော ဘေးရန်တို့၏၊) ပဋိပက္ခဘူတာယ-
ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သတိ ဓမ္မဝိစယ ဝီရိယ ပီတိ သမာဓိ ဥပေက္ခာ

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။အခြားနေရာ၌ “ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟုစချီလျှင် တပျာဠိကရဏ
ဝါကျဟု ဆိုရသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ရှေ့စကားကို အကျယ် ပြလိုသောကြောင့် ဝိတ္ထာရ
ဝါကျသာဖြစ်သင့်၏၊ [ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား ဝိတ္ထာရဇောတက ဟိသဒ္ဓါ တိုက်ရိုက်ပါ၏၊]
မှန်၏ “ယာ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂိ၊ပေ၊ ဈာနင်္ဂမဂ္ဂါဒိနိဝိယ” တိုင်အောင်စကားသည် ဗောဓိယာ+အင်္ဂါ
ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၏ အကျယ်တည်း၊ “ယောပေသ၊ပေ၊ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ” တိုင်အောင် စကားသည် “ဗော
ဓိဿဝါ အင်္ဂါတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ” ၏အကျယ်တည်း။[ယာ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂိကို “ဗောဓိတိ ဝုစ္စတိ” ၌
လှမ်းစပ်ပါ၊ ယာ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂိသည် “ယာယ၊ပေ၊ ဓမ္မ သာမဂ္ဂိယာ”နှင့် အရတူတည်း၊ ဤ
ဓမ္မသာမဂ္ဂိဟူသည် သတိသမ္မောဇ္ဈင်စသော ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး၏ အညီအညွတ် စုမိခြင်းတည်း။]

လီနုဒ္ဓစ္စ၊ပေ၊ ဥပဒ္ဓဝါနံ။ ။“လီနု” ဟူသည် တွန့်ဆုတ်တွန့်ဆုတ် ဖြစ်တတ်သော
ကောသဇ္ဇပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တပွါဒ်တည်း၊ ဥဒ္ဓစ္စကား ပြန့်လွင့်တတ် သော သဘောတည်း၊
ပတိဋ္ဌာန-ဟူသည် ဤဘဝ၌လည်းကောင်း၊ သံသရာ၌လည်း ကောင်း ကိလေသာ၏အစွမ်းဖြင့်
တန့်ရပ်နေခြင်း (တစ်နည်း) တဏှာ၏အစွမ်းဖြင့် တန့်ရပ်နေခြင်းတည်း၊ အာယူဟန-ဟူသည်
သံသရာ၌ ရပ်တည်နိုင်ဖို့ရန် နောက်နောက် ဘဝအတွက် ပြုစီမံတတ်သော ပုညာ ပုည
အာနန္ဓာတိ သင်္ခါရတို့၏ အစွမ်းဖြင့် အားထုတ်ခြင်း(တစ်နည်း) ဒိဋ္ဌိ၏ အစွမ်းဖြင့် အားထုတ်ခြင်းတည်း၊
“ပတိဋ္ဌာနံ ဣဒံ သံသာရေ အပဋ္ဌာနံ၊ပေ၊ ပတိဋ္ဌာနာယ ပနဗျာပါရာပတ္တိံ ကမ္မံတိ”-သောဇ္ဈင်္ဂ
ဝိဘင်း အနုဋ္ဌိကာ၊ [ကာမသုခါနယောဂ-စသည်တို့ကို အခြားကျမ်း၌ ထင်ရှားဖွင့်ထားပြီ၊]

သင်္ခါတာယ-သတိ၊ ဓမ္မဝိစယ၊ ဝီရိယ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ သမာဓိ၊ ဥပေက္ခာဟု ဆိုအပ်သော၊ ယာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ-အကြင်တရားတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းဖြင့်၊ အရိယသာဝကော-သည်၊ ဗုဒ္ဓတိ- ကိလေသာ အစဉ်ဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နိုးတတ်၏၊ ဝါ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိတတ်၏၊ ဝါ-နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသောအားဖြင့်သိတတ်၏၊ ဣတိ ကတွာ-ကြောင့်၊ ဗောဓိတိ-ဗောဓိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

[“အရိယသာဝကော ဗုဒ္ဓတိ”၌ ဗုဒ္ဓတိအရ အဘယ်အနက်ကိုမှတ်ရမည်နည်း- ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်၊ “ဗုဒ္ဓတိတိ” စသည်ကိုမိန့်၊] ဗုဒ္ဓတိတိ-ကား၊ ကိလေသသန္တာနနိဒ္ဒါယ-ကိလေသာအစဉ်တည်းဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ၊ ဥဋ္ဌဟတိ- နိုးကြားထကြွတတ်၏၊ [ဗုဓဓာတ်၏ ဇာဂရဏအနက်ကိုဖွင့်သည်၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ စတ္တာရိ၊ အရိယသစ္စာနိ-တို့ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈတိ-ထိုးထွင်း၍သိတတ်၏၊ [ဗုဓဓာတ်၏ ဉာဏအနက်ကိုဖွင့်သည်၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ နိဗ္ဗာနမေဝ-နိဗ္ဗာန်ကိုသာ၊ သန္တိကရောတိ- မျက်မှောက်ပြုတတ်၏၊ [ဗုဓဓာတ်၏ ဉာဏအနက်ကိုပင် ဖွင့်သည်၊] ဓမ္မသာမဂ္ဂိ သင်္ခါတာယ-တရားတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ တဿာ ဗောဓိယာ- ထိုဗောဓိ၏၊ အင်္ဂါ-အစိတ်အပိုင်းတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ပိသဒ္ဓါ အပို၊)

ဤဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးသည် ထိုဘေးရန်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ကြ၏။ [ပတိဋ္ဌာန၊ အာယုဟနတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သံယုတ်အစ ဩဃတရဏသုတ် အဋ္ဌကထာမှယူ၍ အနုဋီကာ၌ အကျယ်ပြထား သေး၏။]

မှတ်ချက်။ ။ဓမ္မဝိစယ၊ ဝီရိယ၊ ပီတိ ပြဋ္ဌာန်းသော ဓမ္မသာမဂ္ဂိ (ဗောဇ္ဈင် တရား ၇-ပါးသည် လိန ပရိဋ္ဌာန ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ ဥစ္ဆေဒ အဘိနိဝေသတို့၏ ပဋိပက္ခတည်း၊ ပဿဒ္ဓိ သမာဓိ ဥပေက္ခာ ပြဋ္ဌာန်းသော ဓမ္မသာမဂ္ဂိ (ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး)သည် ဥဒ္ဓစ္စ အာယုဟန အတ္တကိလမထာနုယောဂ သဿတ အဘိနိဝေသတို့၏ ပဋိပက္ခဖြစ်၏၊ သင်္ကကား လိနစသော ဥဒ္ဓစ္စ စသော ၂-ဖက်လုံးတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။...ဗောဇ္ဈင်သံယုတ်ဋီကာ။

ဗုဒ္ဓတိတိ ကတွာ ပေ၊ ဗောဇ္ဈင်ဂါ။ ။ “ယာယ ဗုဒ္ဓတိ”ကိုကြည့်၍ “ဗုဒ္ဓတိ ဧတာယာတိ ဗောဓိ”ဟု ပြုပါ၊ “ဗုဒ္ဓတိတိ” စသည်ကား အရိယသာဝကော ဗုဒ္ဓတိ၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ ထိုအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “ဗုဒ္ဓတိ-ကိလေသာအစဉ်ဟူသော အိပ်ပျော် ခြင်းမှ နိုးတတ်၏”ဟု ဗုဓဓာတ်၏ ဇာဂရဏအနက်ကိုလည်းကောင်း၊ “သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်၏၊ ဝါ- (သစ္စာ ၄-ပါးတွင် နိရောဓ သစ္စာမည်သော) နိဗ္ဗာန်တို့ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်၏”ဟု ဗုဓဓာတ်၏ ဉာဏ အနက်ကိုလည်းကောင်းပေးပါ။ [သစ္စာ၄-ပါးကိုသိရာဝယ် အာရုံပြုသောအားဖြင့် နိရောဓ (နိဗ္ဗာန်)ကိုသာ သိ၏၊ ကျန် ၃-ပါးကိုကား အသမ္မောဟပဋိဝေဓ (မတွေ့မဝေသော=စိတ်တည်း၌ ရှင်းပြီး လင်းပြီး ဖြစ်နေသော)အားဖြင့်သာသိ၏၊ ထို့ကြောင့် မုချသိကိုပြလို၍ “နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ”ဟု တစ်နည်းပြသည်၊ ဧပြေ၌ ကြွင်း သစ္စာ ၃-ပါးကို ကန့်။]

ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-မည်၏။ (ကာနိဝိယ-အဘယ်တို့ ကဲ့သို့နည်း။) ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂါဒိနိဝိယ-ဈာနင်္ဂ၊ မဂ္ဂင်္ဂ အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့တည်း။

[“ဗောဓိယာ အင်္ဂါ”၏ အကျယ်ကိုပြပြီး၍၊ “ဗောဓိဿဝါ အင်္ဂါ”၏ အကျယ်ကိုပြလိုသောကြောင့် “ယောပေသ” စသည်မိန့်၊ “ယောပိ သေ”ကို “အရိယသာဝကော”ကျမှ တွဲ၊] ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာယ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ [သတိ၊ ဓမ္မဝိစယ အစရှိသော အပြားရှိသော၊] ဧတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ-ဤတရားတို့၏ ပေါင်းဆုံညီညွတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဗုဇ္ဈတိ-၏၊ ဣတိ ကတ္တာ-ကြောင့်၊ ယောပိ ဧသော အရိယသာဝကော-အကြင် အရိယာသာဝကကိုလည်း၊ ဗောဓိတိ ဝုစ္ဆတိ၊ တဿ ဗောဓိဿ-ထိုဗောဓိမည်သော အရိယာသာဝက၏၊ အင်္ဂါ-အစိတ်အပိုင်းတည်း၊ ဣတိပိ-ဤဝစနတ္ထကြောင့်လည်း၊ [ပိဖြင့် ရှေ့ဝစနတ္ထကို ပေါင်း၊] ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-မည်၏။ (ကောဝိယ-အဘယ်တို့ကဲ့သို့နည်း။) သေနင်္ဂရထင်္ဂါဒယောဝိယ-သေနင်္ဂရထင်္ဂ အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့တည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ အဋ္ဌကထာစရိယာ-ရှေးအထကထာဆရာတို့သည်၊ အာဟု (ကိံ) ဗုဇ္ဈနကဿ၊ပေ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ-ဟူ၍၊ အာဟု [ဗုဇ္ဈနကဿ- ကိလေသာအစဉ်ဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နိုးတတ်သော၊

တဿာ ပေ၊ မဂ္ဂင်္ဂါဒိနိဝိယ။ ။“ဗောဓိယာ+အင်္ဂါတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ”သာလိုရင်း၊ [အင်္ဂါတိပိ”ဟု စာအုပ်များ၌ ပီသဒွါပါ၏၊ ပဌမဆုံး ဝိဂ္ဂဟဖြစ်၍ ပေါင်းဖွယ်မရှိရကား ပီမပါလျှင် ကောင်း၏၊ မဟာဝဂ္ဂ-ဗောဇ္ဈင်္ဂါသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း ထိုပဌမနည်းဝယ် ပီသဒွါ မပါ၊] ဈာနံ ၅-ပါးအပေါင်း၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ပါးပါးကို ဈာနင်္ဂဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မဂ်တရား ၈-ပါးအပေါင်း၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ပါးပါးကို မဂ္ဂင်္ဂဟုခေါ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး အပေါင်းဟူသော ဓမ္မသာမဂ္ဂိ၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော သတိစသော တစ်ပါးစီကို “ဗောဇ္ဈင်္ဂါ”ခေါ်ရသည်ဟုသိစေလို၍ “ဈာနင်္ဂ မဂ္ဂင်္ဂါဒိနိ ဝိယ”ဟု မိန့်သည်၊ ဤပါဌ်ဖြင့် အင်္ဂသဒွါသည် “အဝယဝ-အစိတ်အပိုင်း အနက်ဟော”ဟု သိစေလိုရင်း ဖြစ်သည်။ [ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂါ ဒယောဝိယာတိ ဧတေန ဗောဓိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါသဒ္ဓါနံ သမုဒါယာ ဝယဝဝိသယတံ ဒဿတိ-ဗောဓိအရ အပေါင်းရ၍၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါအရ အစိတ်ရသည်ဟု ပြသည်...ဗောဇ္ဈင်္ဂါသံယုတ် ဋီကာ။

ယောပေသ ပေ၊ ရထင်္ဂါဒယောဝိယ။ ။ယော သေကို ကြည့်၍ “ဗုဇ္ဈတိတိ ဗောဓိ”ဟု ကတ္တုသာန်ပြု၊ ထို့ကြောင့် “အရိယသာဝကော ဗောဓိတိ ဝုစ္ဆတိ”ဟု မိန့် သည်၊ အရိယာသာဝကကို အရကောက်သောကြောင့် “တဿ ဗောဓိဿ”ဟု ပုလ္လင်ထား၍ ရှေ့ဝိဟဂ္ဂတ္ထ၌ ပေါင်းဖို့ရာ ပီသဒွါကိုလည်း ပြထားသည်၊ သေနင်္ဂဟူသည် စစ်တပ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ဆင်တပ် စသည်တည်း၊ ရထင်္ဂဟူသည် ရထား၊ လှည်းတို့၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော “ဝင်ရိုး၊ လှည်းသန်” စသည်တည်း၊ ဤနည်း၌လည်း ဗောဇ္ဈင်္ဂါ အင်္ဂသဒ္ဓါကို အစိတ်အပိုင်းဟောဟုပင် ယူပါ၊ “ဗောဓိ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်”ဟု ခေါ်ရသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ် နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်ဝယ် သတိစသည် တို့လည်း အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်ကြသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

(သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့ကို သိတတ်သော၊ စသည်ဖြင့်လည်း ပေးပါ။) ပုဂ္ဂလဿ-
၏၊ အင်္ဂါ-အစိတ်အပိုင်းတို့တည်း။ ဣတိ ဝါ-ကြောင့်လည်း။ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ဗောဇ္ဈင်္ဂတို့
မည်၏။]

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ၊ပေ၊ သမ္ပုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ-
ဗောဇ္ဈင်္ဂါဟူသော၊ ဣမိနာ ပဋိသမ္ဘိဒါနယေနာပိ-ဤပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်နည်းဖြင့်
လည်း၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂိတ္ထော-ဗောဇ္ဈင်္ဂ သဒ္ဓါ၏ အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ-
ကား၊ ကေနဌေန-ကြောင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-တို့မည်သနည်း၊ ဗောဓာယ-သိခြင်းအကျိုး
ငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ဗောဇ္ဈင်္ဂတို့မည်၏၊ ဗုဒ္ဓန္တိ-
သိတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-တို့မည်၏၊ အနုဗုဒ္ဓန္တိ-ဝိပဿနာအစရှိသော
အကြောင်းတို့အားလျော်စွာ သိတတ်ကုန်၏၊ ဝါ-သိထိုက်သော သစ္စာ ၄-ပါး
တရားတို့အားလျော်စွာ သိတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ ပတိဗုဒ္ဓန္တိ-မျက်မှောက်၏

ကာရဏအနက် မသင့်။ ။ရှေးနိဿယ၌ ဤနည်းဝယ် “အင်္ဂါ-အကြောင်း တည်း”ဟု
ပေး၏၊ သတိစသော တရားတို့သည် ဗောဓိမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အကြောင်း မဖြစ်နိုင်ရကား
ထိုအနက်တို့စဉ်းစားပါလေ၊ ဋီကာ၌လည်း ပဋိသမ္ဘိဒါနည်းကျမှ “အင်္ဂသဒ္ဓေါ ကာရဏတ္ထောပိ
ဟောတိ”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုပိဖြင့် ရှေ့ ၂-နည်း၌လာသော အဝယဝတ္ထကို ပေါင်းသည်။

မှတ်ချက်။ ။ပဌမဝိဂ္ဂဟ၏ အနက်ကိုပြရာ၌ “ဗောဓိ”အရ ပရမတ္ထတရား ရသောကြောင့်
“ဗောဓိသဒ္ဓါသည် ဝိဇ္ဇမာနပညတ်တည်း” ဟု သိစေလိုရကား “ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်”ဟု ဝိဇ္ဇမာနဖြစ်သော
ပရမတ္ထတရားကို ဥပမာပြ၏၊ ဤဒုတိယ နည်း၌ကား “ဗောဓိ”အရ ပုဂ္ဂိုလ်ရသောကြောင့်
“ဗောဓိသဒ္ဓါသည် အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်တည်း”ဟု သိစေလိုရကား အဝိဇ္ဇမာန ဖြစ်သော
သေနင်္ဂရထင်္ဂဝယ် သေနာရထတို့ကို ဥပမာပြသည်၊ [သေနင်္ဂရထင်္ဂါဒယော ဝိယာတိ ဒေတေန
ပုဂ္ဂလပညတ္တိယာ (ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရသော ဗောဓိဟူသောပညတ်၏) အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိဘာဝံ
ဒဿေတိ၊-ဋီကာ။...ဤ “သေနင်္ဂရထင်္ဂ”ပုဒ်၌ အင်္ဂသဒ္ဓါသည် အဝယဝ (အစိတ်) အနက်ဖြစ်သကဲ့သို့
ဗောဇ္ဈင်္ဂ၌ အင်္ဂသဒ္ဓါ၏ အဝယဝ အနက် ဖြစ်သင့်ပုံကိုလည်း သတိပြုပါ။]

ဗောဓာယ၊ပေ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ။“ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တိ-သိခြင်းအကျိုးငှာ ဖြစ်ကြသော
တရားများ”ဟု ဆိုသဖြင့် “သိခြင်း၏+အကြောင်းဖြစ်သော တရားများ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊
ထို့ကြောင့် ဤနည်း၌ အင်္ဂါသဒ္ဓါသည် ကာရဏအနက်ဟော တည်း၊ [ဗုဒ္ဓုတိတိ ဗောဓိ-သစ္စာ
၄-ပါးကိုသိတတ်သော မဂ်၊ ဗောဓိယာ+အင်္ဂါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ”ဟု ပြု၊ “အင်္ဂသဒ္ဓေါ ကာရဏတ္ထောပိ
ဟောတိ၊-ဋီကာ။]

ဗုဒ္ဓန္တိတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ။ဤနည်း၌ ကတ္တားအနက် တစ်ခုကိုသာ ပြထားသော ကြောင့်
ဗောဓိနှင့် အင်္ဂ အရတူဟု သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဗုဒ္ဓန္တိကံ ဗောဓိယော၊ ဗောဓိယော ဧဝ+အင်္ဂါ
ဗောဇ္ဈင်္ဂါ”ဟု ဋီကာပြုသည်။

အနုဗုဒ္ဓန္တိတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ။အနုကို “ဝိပဿနာဒိနံ ကာရဏာနံ ဗုဒ္ဓိတဇာနုဉ္စ သစ္စာနံ
အနုရူပံ”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်း အနက်ပေးထားသည်၊ ဝိဂြိုဟ်တို့ ရှေးနည်းအတိုင်းပြု။

အဖြစ်ဖြင့် ရှေးရှုသိတတ်ကုန်၏။ ဣတိဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ သမ္ပုဇ္ဈန္တိ-မဖောက်မပြန် အမှန် အတိုင်း သိတတ်ကုန်၏။ ဣတိဗောဇ္ဈင်္ဂါ။] ပသတ္ထော-သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ဗောဇ္ဈင် တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သုန္တရော-သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ-မည်၏။ ဧဝံ-တူ၊ ပီတိဧဝ-ပီတိသည်ပင်၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ-သမ္မောဇ္ဈင်တည်း၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ-ဈင်၊ ဣတိ-ဤကား အပြီးတည်း၊ (ရှေးနိဿယ၌ ဣတိမပါ၊) စိတ္တေကဂ္ဂတာနိဒ္ဒေသာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဣမိနာပနယေန-ဖြင့်သာလျှင်၊ အတ္ထော-ဗောဇ္ဈင်္ဂါသဒ္ဓါ၏အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ထိုစိတ္တေကဂ္ဂတာ နိဒ္ဒေသ အစရှိသည် တို့၌လည်း သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ စသည်ပါသောကြောင့် ဤအတိဒေသ သံဝဏ္ဏနာ ကို ပြုရသည်။]

[အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယ၏ နိဒ္ဒေသကို ဖွင့်ပြလို၍ “တေသံ ဓမ္မာနံ” စသည်မိန့်၊] တေသံ ဓမ္မာနံတိ-ကား၊ တသ္မိံ သမယေ-ပဌမ မင်္ဂစိတ်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ယေ စတုဿစ္စဓမ္မာ-အကြင်သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့သည်၊ ပဋိဝေခံ-ထိုး ထွင်း၍ သိအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ [ဘာဝပ္ပဓာန၊ ဘာဝလောပကြံ၊] ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်ကုန်၏။ တေသံ ဓမ္မာနံ-ထို သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့ကို၊ (ဉာဏာယ စသော ထည့်ပါ၌၌စပ်၊) အနညာတာနန္တိ-ကား၊ ပဌမမဂ္ဂေန-ပဌမမင်္ဂသည်၊ (သောတာပတ္တိ မင်္ဂသည်၊) တေ ဓမ္မာ-ထိုသစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဉာတာနာမ-သိအပ်ပြီးတို့မည်သည်၊ တိဇ္ဈာပိဟောန္တိ-အကယ်၍လည်း ဖြစ်ပါပေကုန်၏၊ (မင်္ဂ အခိုက်အတန့်၌ ဉာတဖြစ်နေပါပေကုန်၏၊) ပန-ထိုသို့ပင် ဉာတဖြစ်နေပါသော်လည်း၊ ပကတိယာ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ အနာဂတ ပုဗ္ဗ-ရှေး၌မရောက်အပ်သော၊ ဝါ-မရောက်အပ်ဖူးသော၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ အာဂန္တုာ-ရောက်၍၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေ-ကျောင်း၏အလယ်၌၊ ဌိတော-တည်သည်၊ (သမာနော) ပိ-ဖြစ်သော်လည်း၊ ဝါ-

ပတိဗုဇ္ဈန္တိ၊ သံဗုဇ္ဈန္တိ။ ။ပတိကို “ပစ္စက္ခဘာဝေန ပတိမုခံ”ဟုလည်းကောင်း၊ သံကို “အဝိပရိတတာယ သမ္မာစ”ဟုလည်းကောင်း ဥလ္လာဖွင့်၏။ ထိုအတိုင်း အနက်ပေးထားသည်။ ဝိဂြိုဟ်ကို ရှေးနည်းအတိုင်းပင်ပြု။ [“အဝိပရိတတာယ သမ္မာစ”ကို ကြည့်၍ “သမ္မာဗုဇ္ဈန္တိ” ရှိရမည်ဟု ရှေးနိဿယ၌ဆို၏။ သံကို သမ္မာဟု ဖွင့်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် “သံဗုဇ္ဈန္တိ”ဟုသာ ရှိသင့်မည်ထင်၏။ သမ္မာ၏ အနက်ကိုကား “အဝိပရိတတာယ”ဟု ထည့်သည်။ “မဖောက်မပြန် သည့်အတွက် ကောင်းစွာ သိသည်” ဟူလို။]

မှတ်ချက်။ ။ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၌ ဗောဓိသဒ္ဓါသည် သိခြင်း သာမညကို ဟော၏၊ သာမညသဒ္ဓါသည် ဝိသေသအနက်ကို ဟောသင့်ရာ၌ ဝိသေသအနက်ကိုလည်း ပါဝင်အောင် ယူနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် အနု ပတိ၊ သံ၊ ဥပသာရ၏ အနက်ပါ ဗုဓဓာတ် က ဟောနိုင်ပါသည်။ [“ဗောဓိသဒ္ဓေါ ဟိ ဝိသေသယုတ္တံ ဗုဇ္ဈနံ သာမညေန သင်္ဂဏှာတိ”-ဋီကာ။] ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုပင်ရည်ရွယ်၍ ရှေးဆရာ တို့သည် “သာမည ပစနိယဿ ဝိသေသ အဝဋ္ဌာနတော ဝိသေသတ္တိကေန ဝိသေသော ပယာဇီယတေ” ဟု မိန့်တော်မူကြသည်။

သော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ (ဝဒတိဉ္စ စပ်၊) ပကတိယာ-ဖြင့်၊ အနာဂတဘာဝ-
မရောက်အပ်ဖူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥပါဒါယ-စိတ်ဖြင့်ယူ၍၊ (အဟံ) အနာဂတပုဗ္ဗ-
မရောက်အပ်ဖူးသော၊ ဌာနံ-အရပ်သို့၊ အာဂတော-ရောက်ရပေသည်၊ အမှီ၊ ဣတိ-
သို့၊ ဝဒတိယထာ-ပြောဆိုသကဲ့သို့တည်း။

စ-သည်သာမတသေး၊ ပကတိယာ၊ အပိဋ္ဌန္တပုဗ္ဗ-မပန်ဆင်အပ်ဖူးသော၊
မာလံ-ပန်းကို၊ ပိဋ္ဌန္တိတွာ-ပန်ဆင်ရ၍၊ (ပကတိယာ၊ အပိဋ္ဌန္တဘာဝ-မပန်ဆင်အပ်
သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ အဟံ အပိဋ္ဌန္တပုဗ္ဗ၊ မာလံ-ကို၊ ပိဋ္ဌန္တိတော-
ပန်ဆင်ရသည်၊ အမှီ၊ ဣတိ ဝဒတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) (ပကတိယာ)
အနိဝတ္ထပုဗ္ဗ-မဝတ်အပ်ဖူးသော၊ ဝတ္ထံ-ဝတ်ကို၊ နိဝါသေတွာ-ဝတ်ရ၍၊ (ပကတိယာ၊
အနိဝတ္ထဘာဝ-မဝတ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥပါဒါယ၊ အဟံ အနိဝတ္ထပုဗ္ဗ-သော၊
ဝတ္ထံ-ကို၊ နိဝတ္ထော-ဝတ်ရသည်၊ အမှီ၊ ဣတိ၊ ဝဒတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊)
[ဤသို့ ထည့်ပေးမှ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံ၍ အဋ္ဌကတာ၏ အာဘော်ကျသည်၊] အဘုတ္တပုဗ္ဗ-
ရှေး၌မစားအပ်သော၊ ဝါ-မစားအပ်ဖူးသော၊ ဘောဇနံ-ကို၊ ဘုဉ္ဇိတွာ-စားရ၍၊
ပကတိယာ၊ အဘုတ္တဘာဝ-မစားအပ်ဖူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥပါဒါယ၊ (အဟံ)
အဘုတ္တပုဗ္ဗ-သော၊ ဘောဇနံ-ကို၊ ဘုတ္တော-စားရသည်၊ အမှီ၊ ဣတိ၊ ဝဒတိယထာ-
ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓာပိ-ဤအနညာတညဿာမီတိန္ဒြေအရာ၌လည်း၊
ယသ္မာ ပကတိယာ၊ ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေန-ဤသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမေ ဓမ္မာ-
ဤသစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို၊ န ဉာတပုဗ္ဗာ-ရှေး၌မသိအပ်ကုန်၊ တသ္မာ၊ အနညာ
တာနံတိ-ဟူ၍၊ ပုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ အဒိဋ္ဌာဒိသုပိ-အဒိဋ္ဌ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊
ဧသေဝနယော၊ [“ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေန ဣမေ ဓမ္မာ”စသည်ကို ပြန်ညွှန်းသည်။]

တတ္ထ-ထိုအဒိဋ္ဌာနံ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ အဒိဋ္ဌာနန္တိ-ကား၊ ဣတော-ဤမဂ်
ဓဏမှ၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ပညာစက္ခုနာ-ပညာစက္ခုဖြင့်၊ အဒိဋ္ဌာနံ-မမြင်အပ်ဖူးကုန်သော၊
အပ္ပတ္တာနန္တိ-ကား၊ အဓိဂမဝသေန-ရခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အပ္ပတ္တာနံ-မရအပ်ဖူးကုန်
သော၊ အဝိဒိတာနန္တိ-ကား၊ ဉာဏေန-ဉာဏ်အားဖြင့်၊ အပါကဋကတာနံ-ထင်ရှား
အောင် မပြုအပ်ဖူးကုန်သော၊ အသစ္စိကတာနန္တိ-ကား၊ အပစ္စက္ခကတာနံ-မျက်မှောက်
မပြုအပ်ဖူးကုန်သော၊ (တေသံ ဓမ္မာနံ၌စပ်၊) သစ္စိကိရိယာယာတိ-ကား၊ ပစ္စက္ခက
ရဏတ္ထံ-မျက်မှောက်ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပညာ ပဇာနနာ စသည်၌ စပ်၊) စ-ဆက်၊
ဣမိနာ ပဒေန-ဤသစ္စိကိရိယာယ ဟူသောပုဒ်နှင့်၊ (ယောဇနာ-ယှဉ်စပ်ခြင်းကို၊)
ကတာယထာ-ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ [အသစ္စိကတာနံပုဒ်နှင့် သစ္စိကိရိယာပုဒ်တို့ ယှဉ်တွဲ
ခြင်းကို ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပြသကဲ့သို့၊] ဧဝံ-တူ၊ သေသေဟိပိ-ကြွင်းသော
အနညာတာနံ စသော ပုဒ်တို့နှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိံ၊ အနညာတာနံ-မသိအပ်ဖူးကုန်သော

(တေသံ ဓမ္မာနံ-ထိုသစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို) ဉာဏာယ-သိခြင်းငှာ၊ အဒိဋ္ဌာနံ-မမြင်အပ်ဖူးကုန်သော၊ (တေသံ ဓမ္မာနံ-ထို သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို) ဉာဏာယ-သိခြင်းငှာ၊ \ အဒိဋ္ဌာနံ-မမြင်အပ်ဖူးကုန်သော၊ (တေသံ ဓမ္မာနံ) ဒဿနာယ-မြင်ခြင်းငှာ၊ အပတ္တာနံ-မရအပ်ဖူးကုန်သော၊ (တေသံ ဓမ္မာနံ) ပတ္တိယာ-ရခြင်းငှာ၊ အဝိဒိတာနံ-ဉာဏ်ဖြင့် ထင်စွာ မပြုအပ်ကုန်သေးသော၊ (တေသံ ဓမ္မာနံ) ဝေဒါယ-သိခြင်းငှာ၊ (ပညာပဇာနနာစသည်၌စပ်) ဣတိ-ဤသို့၊ ယောဇနာ-ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ။ [“ဉာဏာယစသည်ကိုတည့်၍စပ်ပါ”ဟု ပြသော သမ္ပန္နယောဇနာပင်တည်း။]

စတုဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိတိ အာဒိသု-တို့၌၊ ဝစီဝိညတ္တိ-ဝစီဝိညတ်ကို၊ ဝစီတိ-ဝစီဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ တိဏ္ဍ-န်သော၊ ဒေါသာနံ-ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ဟူသော အပြစ်တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအပြစ်သည်၊ ဒုဋ္ဌာနိ-ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်သော၊ စရိတာနိ-အကျင့်တို့တည်း၊ ဣတိ၊ ဒုစ္စရိတာနိ-တတို့မည်၏၊ [တိဏ္ဍတိ ရာဂါဒိနံ-ဋီကာ၊] ဝစီတော-ဝစီဝိညတ်ကြောင့်၊ ပဝတ္တာနိ-န်သော၊ ဒုစ္စရိတာနိ-ဒုစရိုက်တို့တည်း၊ (ရာဂ အစရှိသော အပြစ်တို့တွင် တစ်ပါး ပါးသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော အကျင့်တို့တည်း၊) ဝစီဒုစ္စရိတာနိ-ဝစီဝိညတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ဒုစရိုက်တို့ (ဝစီဝိညတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရာဂ အစရှိသော အပြစ်တို့တွင် တစ်ပါးပါးသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော အကျင့်တို့၊) [ပဝတ္တဟူသော အလယ်ပုဒ် အကြေကြံ၊ “ဒုဋ္ဌာနိ+စရိတာနိ ဒုစ္စရိတာနိ၊ ဝစီတော+ပဝတ္တာနိ+ဒုစ္စရိတာနိ ဝစီဒုစရိ တာနိ” ဟု ပြုစေလိုသည်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝစီယာ-ဝစီဝိညတ်သည်၊ နိပ္ပါဒိတာနိ-ပြီးစေအပ်ကုန်သော၊ ဒုစ္စရိတာနိ-ဒုစ္စရိုက်တို့တည်း၊ ဝစီဒုစ္စရိတာနိ-ဝစီဝိညတ်သည် ပြီးစေအပ်သော ဒုစရိုက်တို့၊ [နိပ္ပါဒိတာနိဟူသော အလယ်ပုဒ် အကြေကြံ၊] တေဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ-ထိုဝစီဒုစရိုက်တို့မှ၊ ဝါ-ဝစီဝိညတ်ကြောင့်ဖြစ်သော (ဝစီဝိညတ် သည် ဖြစ်စေအပ်သော) ရာဂအစရှိသော အပြစ်တို့တွင် တစ်ပါးပါးသည် ဖျက်ဆီး အပ်သော အကျင့်တို့မှ၊ [“စတုဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ”ဟု ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးကို “တေဟိ”ဟု ပြန်ညွှန်းသည်၊ အာရတိစသည်၌ စပ်။]

ဝစီတိ ဝစီဝိညတ္တိ။ “ဝစီတေတိ ဝစီ”ဟူသော ဝစနတ္တကြောင့် “ဝစီ” အရ စကားသံကိုရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဗလူပစာရအားဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော ဝစီဝိညတ်ကို ယူရသည်၊ မှန်၏-ဝစီဝိညတ် မဖြစ်သေးသမျှ ပြောလိုသော စေတနာ မည်မျှလောက်ပင် ဖြစ်သော်လည်း စကားသံ မထွက်ပေါ်သေး၊ ဝစီဝိညတ်ဖြစ်မှ စကားသံ ပေါ်လာသည်၊ “ဝစီဝိညတ်သည် အကြောင်း စကားသံသည် အကျိုး”ဟု ခွဲပါ၊ တစ်နည်း-“ဝစီတေ တောယာတိ ဝစီ”ဟု ကရုဏာသာမပြုပြောဆိုကြောင်း ဝစီဝိညတ်ကို ယူပါ-ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ဝစီတိ ဝစီဝိညတ္တိဝေဒိတဗ္ဗာ” ဟု မိန့်သည်။

အာရကာ-ဝေးစွာ၊ ရမတိ-မွေ့လျော်တတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာရတိ-မည်၏။ တေဟိ-ထိုဝစီဒုစရိုက်တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ (တစ်နည်း)၊ တေဟိ-ထိုဝစီဒုစရိုက်တို့ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ ရမတိ-မွေ့လျော်တတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိရတိ-မည်၏။ တတော တတော-ထိုထို ဝစီဒုစရိုက်မှ၊ ပဋိနိဝတ္တာဝ-ဆုတ်နစ်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ၊ တေဟိ-ထိုဝစီဒုစရိုက်တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ (တစ်နည်း) တေဟိ-ထိုဝစီဒုစရိုက်တို့ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ ရမတိ-၏။ ဣတိ၊ ပဋိဝိရတိ-မည်၏။ [ပဋိကို “ပဋိနိဝတ္တာဝ”ဟုလည်းကောင်း၊ ဝိကို “တေဟိ ဝိနာ”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန-အာ၊ ဝိ၊ ပတိဟူသော ဥပသာရပုဒ်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဒံ-ပုဒ်ကို၊ ဝမိတံ-တိုးပွားစေအပ်ပြီ။ [“တစ်ပုဒ်သာမက၊ ၃-ပုဒ်ဖြစ်စေအပ်သည်”ဟုလို။] သဗ္ဗံ-သော၊ ဣဒံ-ဤအာရတိ၊ ဝိရတိ၊ ပဋိဝိရတိဟူသော ၃-ပုဒ်သည်၊ ဩရမဏဘာဝသေဝ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြိယာကိုသာ၊ [ရှေးနိဿယ၌ ဘာဝသဒ္ဓါ အတ္တ၏ ပရိယာယ်ဟုကြံ၍ “ကြဉ်ခြင်းဟူသော အနက်၏သာလျှင်”ဟုပေးသည်။ အချို့စာအုပ်တို့၌ ဘာဝသဒ္ဓါမပါ၊ မပါခြင်းက သာ၍ရှင်း၏။] အဓိဝစနံ-ဟောသောပုဒ်တည်း။ [သဒ္ဓတ္ထက “အာရကာ ရမတိ” စသည်ဆိုသော်လည်း “ရှောင်ကြဉ်ခြင်း”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ယူပါ-ဟုလို။] ဝေရံ-မှသာဝါဒ စသောရန်ကို၊ [ဝစီဒုစရိုက်ဖြစ်၍ မှသာဝါဒကိုစွဲသည်။] မဏတိ ဝိနာသေတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏။ ဣတိ၊ ဝေရမဏိ-မည်၏။ ဣဒံ-ဤစေရမဏိပုဒ်သည်လည်း၊ ဩရမဏသေဝ-ခြင်း၏ပင်၊ ဝေဝစနံ-တည်း။

အာရကာ ရမတိ စသည်။ ။ဘူဝါဒီ ရမုဓာတ်သည် ကိစ္ဆာ(မွေ့လျော်ပျော်မြူး) အနက်ကို ဟော၏။ အာရတိ၌ အာသည် အာရကာ အနက်ဟော၊ ဝိရတိ၌ ဝိသည် ဝိနာအနက်ဟော၊ ပဋိဝိရတိ၌ ပဋိသည် ပဋိနိဝတ္တနအနက်ဟော၊ ဤသို့ သီစေလို၍ “အာရကာ၊ ဝိနာ၊ ပဋိနိဝတ္တာဝ ဟုတွာ”ဟုဖွင့်သည်။ ရမတိ၌ ရမုဓာတ်မှာ မွေ့လျော်ခြင်း အနက်ဟောသာတည်း။ ရှေးနိဿယ၌ “ရမတိ-ရှောင်ကြဉ်၏”ဟု အနက်ပေး၏။ “တေဟိ ဝိနာ-ထိုဒုစရိုက်တို့မှကင်း၍” ဟုဆိုလျှင် “ရှောင်=ကြဉ်၍”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “တေဟိ ဝိနာ ရမတိ-ထိုဒုစရိုက်တို့နှင့်ကင်း၍ (ရှောင်ကြဉ်၍)+ရှောင်ကြဉ်၏”ဟု အနက်မဖြစ်သင့်သော ကြောင့် “ရမတိ-ရှောင်ကြဉ်၏” ဟု မပေးသင့်၊ “အာရတိ-ဝေးစွာ ရှောင်ကြဉ်တတ်သောတရား”ဟု ပေးလိုလျှင် “ဝေါဟာရတ္ထ-ပြောရိုးအနက်”ဟု မှတ်ပါ။

ဝေရမဏိ။ ။ဝေရံတစ်ပုဒ်၊ မဏိတစ်ပုဒ်၊ မဏိ၌ မဏဓာတ် ဣပစ္စည်း၊ မဏဓာတ်သည် ဟိံသာ (ညှဉ်းဆဲဖျက်ဆီးခြင်း)အနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် မဏတိကို “ဝိနာသေတိ”ဟုဖွင့်သည်။ “ပါဏာတိပါတ၊ မှသာဝါဒ စသော ရန်ကိုသတ်ဖြတ် ဖျက်ဆီးတတ်သောတရား”ဟုလို။ “မဏတိတိ မဏိ၊ ဝေရံ-မဏိ ဝေရမဏိ”ဟုဖြု၊ ပါဏာတိပါတစသော ဒုစရိုက်အမှုကြောင့် ရန်ဖြစ်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် ရန်၏အကြောင်းဖြစ်သော ပါဏာတိပါတ စသည်ကို ဖလူပစာရအားဖြင့် “ဝေရ”ဟု ခေါ်ရသည်။

ပန-ကား၊ (ဝေရမဏိအဖွင့်မှတစ်ပါး အကိရိယာ စသည်၏အဖွင့်ကား၊) ယာယ စေတနာယ-အကြင်စေတနာဖြင့်၊ မုသာဝါဒါဒီနိ၊ ဘာသမာနော-ပြောဆိုလ သော်၊ ဝါ-ပြောဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဒုစ္စရိတာနိ-တို့ကို၊) ကရောတိနာမ-ပြုသည် မည်၏၊ (ဘစ်နည်း၊ ကြိယ-မုသာဝါဒစသော ဝစီဒုစ္စရိတ်ဖြစ်ကြောင်း အမူအရာကို၊ ကရောတိနာမ-ပြုသည်မည်၏၊-အနုဋီကာနည်း။) အယံ လောကုတ္တရာမဂ္ဂ ဝိရတိ- ဤလောကုတ္တရာမဂ္ဂနှင့်ယှဉ်သော ဝိရတိသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-လသော်၊ တံ ကိရိယံ-ထိုပြုကြောင်းစေတနာကို၊ (ယာယ စေတနာယ တံ ကြိယံကိုတည့်၍ပေးသည်၊) ကာတုံ-ငှာ၊ ဝါ-ပြုခွင့်ကို၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ဖြစ်ခွင့်ကို၊ န ဒေတိ၊ ကိရိယာပထ- မုသာဝါဒ စသော အမှုကိုပြုခြင်း၏ အကြောင်းစေတနာကို၊ ပစ္စိန္တတိ-ဖြတ်တတ်၏၊ ဣတိ၊ အကိရိယာ-မည်၏၊ တထာ-တူ၊ တံ ကရဏံ-ထိုပြုကြောင်းစေတနာကို၊ ကာတုံ နဒေတိ၊ ကရဏပထ-မုသာဝါဒ စသည်ကိုပြုခြင်း၏အကြောင်းစေတနာကို၊ ပစ္စိန္တတိ၊ ဣတိ၊ အကရဏံ-မည်၏၊ စ-ကား၊ ယာယ စေတနာယ-အကြင်စေတနာ ဖြင့်၊ စတုဗ္ဗိမံ-သော၊ ဝစီဒုစ္စရိတ်-ကို၊ ဘာသမာနော-သော်၊ ဝါ-သည်၊ အဇ္ဈာ ပဇ္ဇတိနာမ-လွမ်းမိုး၍ရောက်ကုန်သည်မည်၏၊ ဝါ-လွန်ကျူးသည်မည်၏၊ အယံ- ဤလောကုတ္တရာမဂ္ဂ ဝိရတိသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ-၍၊ ဝါ-သော်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာ ဖြင့်၊ (ထို ၄-ပါးသော ဝစီဒုစ္စရိတ်တို့ကို ပြောဆိုကြောင်း အခြင်းအရာအားဖြင့်) အဇ္ဈာပဇ္ဇိတုံ-လွမ်းမိုး၍ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-လွန်ကျူးခြင်းငှာ၊ န ဒေတိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အနဇ္ဈာပတ္တိ-မည်၏။

စောရသကဏ်။ ။ဝေရမဏိတိ ဝေရယောတုတာယ ဝေရသညိတံ ပါဏာတိ ပါတာဒိ ပါပဓမ္မံ မဏတိ (ညှဉ်းဆဲတတ်၏)၊ “မယိ ဣဓ ဌိတာယ ကထမာဂစ္ဆသီတိ ဝါ တဇ္ဇေန္တိဝိယ နိဟရတိတိ ဝေရမဏိ=ဝိရတိ တည်းဟူသော ငါသည် ဤသန္တာန် တည်ရှိပါလျက် အသင် ပါပဓမ္မသည် ဘာကြောင့် ဖြစ်လာရသနည်း”ဟု ခြိမ်းခြောက်သကဲ့သို့ နှင်ထုတ်တတ်၏၊-ပဗ္ဗဇ္ဇ ခန္ဓက။

တစ်နည်း။ ။ဝိရမတိ ဧတာယာတိ ဝိရမဏိတိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိရုတ္တိနယေန ဝေရမဏိတိ ဝုတ္တံ-ထိုဋီကာ၊ ဝိပုဗ္ဗမုဓာတ်၊ ယုကို အနုပ္ပ၊ နကို ဣပ္ပ၊ ဣတ္ထိ ဇောတက ဤပစ္စည်းသက်၍ “ဝိရမဏိ”ဟု ဖြစ်သင့်ပါလျက် ဝိညံ ဣကို ပြေ၊ ဣန္တံ ဤကို ရသာပြုခြင်းဟူသော ဝဏ္ဏဝိကာရ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် “ဝေရမဏိ” ဟု ဖြစ်သည်၊ ဤနည်းကို ဤအဋ္ဌကထာ၌ မပြ။

ယာယ၊ပေ၊အကိရိယာ။ ။[ကရောတိ နာမ၏ ကံကို ပါဠိတော်၌ ရှေ့မှ လိုက်လာသော ဝစီဒုစ္စရိတောဟံကို ဝိဘတ်ပြင်၍ “ဝစီဒုစ္စရိတာနိ”ဟု ထည့်ပါဟု မူလဋီကာဖွင့်၏၊ တစ်နည်း- နောက်လာမည့် “တံ ကြိယံမှ ကြိယံကို ယူ၍ထည့်ပါ”ဟု အနုဋီကာ ဖွင့်သည်၊] “ယာယ ကရောတိ၊ တံ ကြိယံ”ဟု အနိယမ+နိယမ နေပုံကို ရှု၍ “တံ ကြိယံ-ထို ပြုကြောင်းစေတနာကို” ဟု ပေးရသည်၊ ထို တံကြိယံကိုပင် နောက်ဝါကျ၌ “နိယာပထံ” ဟု ဖွင့်၍ “ကာတုံ န ဒေတိ”

ဝေလာ အနတိက္ကမောဟိ ဧတ္ထ-ဌံ၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော)၊ တာဝ-
ရာသိအစရှိသော အနက်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု-ကုန်သော၊) တာယံဝေလာယံတိ
အာဒိသု-တို့ဌံ၊ ကာလော-အခါသည်၊ ဝေလာတိ-ဟူ၍၊ အာဂတော-လာ၏၊
[“တာယံ ဝေလာယံ-တို့အခါဌံ၊ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ”
ဟူသော ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်၌ ဝေလာသဒ္ဓါ ကာလအနက်ဟော-ဟူလို။]
ဥရုဝေလာယံ ဝိဟရတိတိ ဧတ္ထ-ဌံ၊ ရာသိ-အစသည်၊ (ဝေလာတိ အာဂတော)။
[ဥရုဝေလာယံ-ကြီးစွာသော သဲအစု၌၊ ဝိဟရတိ-နေတော်မူ၏၊-ဝိနည်းမဟာဝါ
ပါဠိတော်၊] ဌိတဓမ္မော ဝေလံ နာတိဝတ္တတိတိဧတ္ထ-ဌံ၊ သီမာ-အပိုင်းအခြားသည်၊
(ဝေလာတိ အာဂတာ)၊ [ဌိတဓမ္မော-တည်တံ့သော သဘောရှိ၏၊ ဝေလံ-အပိုင်းအခြား
ကမ်းကို၊ နာတိ ဝတ္တတိ-မလွန်၊] ဣဓာပိ-ဤဝေလာ အနတိက္ကမောဟူသော
ပါဠိ၌လည်း၊ သီမာဝ-အပိုင်းအခြားသည်ပင်၊ (ဝေလာ-ဝေလာမည်၏၊) ဟိ-မှန်၊
အနတိက္ကမနိယဋ္ဌေန-မလွမ်းမိုးအပ် မလွမ်းမိုးနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်
သဘောကြောင့်၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ ဝစီသုစရိတာနိ-တို့တို့၊ ဝေလာတိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေ
တာနိ-န်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ယာယ စေတနာယ-ဖြင့်၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ ဝစီသုစရိတာနိ-
တို့ကို၊ ဘာသမာနော-သော်၊ ဝါ-သည်၊ ဝေလံ-ဝစီသုစရိတ်ဟူသော ကမ်းကို၊
အတိက္ကမဘိ နာမ-ကျော်လွန်သည်မည်၏၊ အယံ-ဤလောကုတ္တရမဂ္ဂဝီရတိသည်၊
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ တံ ဝေလံ-ထို ဝစီသုစရိတ်ဟူသော ကမ်းကို၊ အတိက္ကမိတုံ-ကျော်လွန်ခြင်းငှာ၊
န ဒေတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝေလာအနတိက္ကမောဟိဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်
ပြီ၊ [ဤနည်း၌ “ဝေလာ အနတိက္ကမော”ဟု တစ်ပုဒ်တည်းတြိ၍ “သုစရိတ်တည်း
ဟူသော ကမ်းကို မလွန်တတ်သေ သဘောတရား” ဟု အနက်ပေးပါ-ဟူလို။]

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝေလယတိ-လှုပ်ရှားစေတတ် ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ၊
ဝေလ-မည်၏၊ စာလယတိ-လှုပ်ရှားစေတတ်၏၊ ဝိဒ္ဓသေတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏၊
ဣတိ အတ္ထော၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ ဝေလယတိ-နည်း၊ စတုဗ္ဗိမံ-သော၊ ဝစီ သုစရိတ်-

ကိုလည်း “ပစ္စိန္တတိ” ဟု ဖွင့်သည်၊ [အကြိယာ၏ အရမှာ “အယံ လောကုတ္တရမဂ္ဂဝီရတိ”ဟူသော
ကတ္တာပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “အကြိယာ-မုသာဝါဒစသော သုစရိတ်ကို မပြုတတ်သော
သဘောတရား” ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ၊ နောက် အကရဏံ၌လည်း နည်းတူ။]

ဝစီသုစရိတာနိ ဝေလာတိ။ ။ပကတိကမ်းသည် ရေမလွမ်းမိုးအပ် မလွမ်းမိုးနိုင်သောကြောင့်
ဝေလာမည်၏၊ ဝစီ သုစရိတ်များလည်း သုစရိတ်ကိုက မလွမ်းမိုးအပ် မလွမ်းမိုးနိုင်သောကြောင့်
ကမ်းနှင့် တူရကား “ဝေလာ”မည်၏၊ ဝေလာဝိယာတိ ဝေလာ(တစ်နည်း) သဒိသုပစာ။

ကို၊ (ဝေလယတိ-၏၊) ဣတိ-လျှင်၊ ဝေလယနတော-လှုပ်ရှားစေတတ်၊ ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေလာ-ဝေလာမည်၏၊ ပန-ကား၊ ပုရိသဿ-ယောကျ်ား၏၊ ဟိတသုခံ-စီးပွားချမ်းသာကို၊ အနတိက္ကမိတွာ-မလွန်မူ၍၊ ဝတ္တတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနတိက္ကမော-မည်၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဧတ္ထ-ဤဝေလာ အနတိက္ကမော ဟူသော ပါဠိ၌၊ ပဒဒ္ဒယဝသေနာပိ-ပုဒ် ၂-ပါ အပေါင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ယော သဘာဝေါ-သည်၊) သေတုံ-ဝစီဒုစရိုက်တို့၏ အကြောင်းကို၊ ဟနတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော သဘာဝေါ) သေတုဃာတော-မည်၏၊ စတုန္တံ၊ ဝစီဒုစရိုတာနံ-တို့၏၊ ပဒဃာတော-အကြောင်းကို ဖျက်ဆီးတတ်သော တရားတည်း၊ ပစ္စယဃာတော-အကြောင်းကိုဖျက်ဆီးတတ်သောတရားတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဓ-ဤသေတုဃာတောဟူသော ပုဒ်၌၊ ပစ္စယော-အကြောင်းကို၊ သေတူတိ-သေတူဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော၊ တတြ-ထိုသေတုဃာတောဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ-ကား၊ ဝစနတ္ထော-တည်း၊ ရာဂါဒိကော-ရာဂအစရှိသော၊ (ပစ္စယော ၌စပ်၊) စတုန္တံ၊ ဝစီဒုစရိုတာနံ-တို့၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဝဋ္ဋသ္မိ-ယေဘူမက ဝဋ္ဋဒုက္ခံ၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ သိနောတိ ဗန္ဓတိ-ဖွဲ့ထားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သေတု-မည်၏၊ [သေတု၌ သွာဒိ ကိယာဒိဂိုဏ်း သိဓာတ်သည် ဗန္ဓနအနက်ဟောတည်း၊ ဘု ပစ္စည်း။] သေတုဿ-ဝဋ္ဋဒုက္ခံ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော ရာဂအစရှိသော အကြောင်းကို၊ ဃာတော-သတ်တတ်သောတရားတည်း၊ သေတု ဃာတော-ဝဋ္ဋဒုက္ခံ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော ရာဂအစရှိသော အကြောင်းကို သတ်တတ်သော တရား၊ ဧတံ-ဤသေတုဃာတဟူသော အမည်သည်၊ ဝစီ၊ ပေ၊ သမုပ္ပါဒိကာယ-ဝစီဒုစရိုက်၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရာဂအစရှိသောတရားကို အကြွင်းမဲ့ ခွာတတ်သော၊ ဝိရတိယာ-၏၊ အဓိဝစနံ။

ဝေလယတိတိ ဝါ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ဝေလဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဖြစ်မှု၊ ဂတိ အနက်၊ စလန အနက်ကိုဟော၏၊ ဤ၌ စလနအနက်တည်း၊ ကာရိုက်ဏယပစ္စည်း ဝင်သောကြောင့် “ဝေလယတိတိ ဝေလာ”ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ၊ စာလယတိကား ဝေလဓာတ်၏ စလနအနက်ဖွင့်တည်း၊ “လှုပ်ရှားစေ”ဟူသည်မှာလည်း “သမုစ္ဆေဒ ပဟာနံဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ဖျက်ဆီးခြင်း”ဟု သိစေလို၍ “ဝိဒ္ဓံသေတိ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ [အချို့စာဝယ် စာလယတိနေရာ၌ “ဝေလာယတိ”ဟု ပါဠိပျက်လျက်ရှိ၏၊] ဤဒုတိယ နည်း၌ “ဝေလာတစ်ပုဒ်၊ အနတိက္ကမော တစ်ပုဒ်”ဟု ၂-ပုဒ်ခွဲ၍ အနက် ၂-မျိုး ပေးစေလိုသောကြောင့် “ဝေမေတ္ထ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော”ဟု မိန့်သည်၊ “ဝေလာ-ဝစီဒုစရိုက်ကို လှုပ်ရှားစေတတ် ဖျက်ဆီးတတ်သော သဘောတရား၊ အနတိက္ကမော-ဟိတသုခကို မလွန်ဘတ်သော သဘောတရား”ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။

ပန-ဆက်၊ သမ္မာဝါစာသင်္ခါတာ-သော၊ အယံ ဝိရတိ-ကို၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-
မဂ်၏ရှေ့အဖို့၌၊ နာနာစိတ္တေသု-အမျိုးမျိုးသောစိတ်တို့၌၊ လတ္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ အညေ
နေဝ-တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ပေသုညစသည်ကို ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း စိတ်မှ
တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊) စိတ္တေန-ဖြင့်၊ မုသာဝါဒါ-မှ၊ ဝိရမတိ-ကင်း၍ မွေ့လျော်
တတ်၏၊ ဝါ-ရှောင်ကြဉ်တတ်၏၊ အညေန (ဝေ)-သော၊ [မုသာဝါဒမှ ရှောင်
ကြဉ်ကြောင်း စိတ်မှတစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊] (စိတ္တေန-ဖြင့်၊) ပေသုညာဒီဟိ-
ပေသုည အစရှိသော ဒုစရိုက်တို့မှ၊ (ဝိရမတိ)၊ ပန-ကား၊ လောကုတ္တရာမဂ္ဂက္ခ
ဏေ-လောကုတ္တရာမဂ်ဇာတိ၊ ဧကစိတ္တသ္မိယေဝ-တစ်ခုတည်းသော မဂ်စိတ်၌
သာလျှင်၊ လတ္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ စတု ဗြဟ္မာယ-သော၊ ဝစီဒုစရိုက် စေတနာယ-
ဝစီဒုစရိုက် စေတနာ၏၊ ပဒပစ္ဆေဒံ-အကြောင်းဖြစ်သော ရာဂ စသည်တို့ဖြတ်ခြင်းကို၊
ကုရမာနာ-ပြုတတ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဂ္ဂင်္ဂ-မဂ်၏ အစိတ်အပိုင်းကို၊ ပူရယမာနာ-
ပြည့်စေလျက်၊ ဧကာဝ- တစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိရတိ-ဝိရတိသည်၊ ဥပ္ပန္နတိ-
၏။

ကာယဒုစရိုတေဟိတိ-ကား၊ ကာယတော-ကာယဝိညတ်ကြောင့်၊ ပဝိတ္တေဟိ-
ဖြစ်ကုန်သော (ပါဏာတိပါတာဒီဟိ-န်သော၊ ဒုစရိုတေဟိ-တို့မှ၊) ဝါ-တစ်နည်း၊
ကာယေန-ကာယဝိညတ်သည်၊ နိပ္ပာဒိတေဟိ-ပြီးစေအပ်ကုန်သော၊ ပါဏာတိ-ပါ
တာဒီဟိ-န်သော၊ ဒုစရိုတေဟိ-တို့မှ၊ (အာရတိစသည်၌ စပ်) သေသံ-ကြွင်းသော
ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သမ္မာကမ္မန္တသင်္ခါတာ-သော၊ အယံပိ
ဝိရတိ-သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-မဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌၊ နာနာစိတ္တေသု-တို့၌၊ လတ္တတိ၊
ဟိ-မှန်၊ အညေနေပ-သော၊ (အဒိန္နာဒါန၊ မိစ္ဆာစာရတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း
စိတ်မှ တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊) စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ပါဏာတိပါတာ-မှ၊ ဝိရမတိ
အညေန (ဝေ)-သော၊ [ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း စိတ်မှတစ်ပါးသာလျှင်
ဖြစ်သော၊] (စိတ္တေန-ဖြင့်) အဒိန္နာဒါနာ မိစ္ဆာစာရေဟိ-တို့မှ၊ (ဝိရမတိ) ပန-
ကား၊ လောကုတ္တရာမဂ္ဂက္ခဏေ-၌၊ ဧက စိတ္တသ္မိယေဝ-၌သာလျှင်၊ လတ္တတိ၊ ဟိ-
မှန်၊ တိဝိဇာယ-သော၊ ကာယဒုစရိုတ စေတနာယ-၏၊ ပဒပစ္ဆေဒံ-ကို၊ ကုရမာနာ-
သည်၊ (ဟုတွာ) မဂ္ဂင်္ဂ-ကို၊ ပူရယမာနာ-လျက်၊ ဧကာဝ ဝိရတိ ဥပ္ပန္နတိ။

ဧကာဝ ဝိရတိ။ ။လောကီစိတ်များ၌ မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် မုသာဝါဒ ဝိရတိ
တစ်ပါးသာ ယှဉ်၏၊ ပိသုဏဝါစာမှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် ပိသုဏဝါစာ ဝိရတိ တစ်ပါးသာယှဉ်၏၊
ဤသို့လျှင် ဝစီဒုစရိုက် ၄ ပါးမှရှောင်ကြဉ်သော ဝိရတိစေတသိက် ၄ မျိုးသည် စိတ် ၄ မျိုး၌
ယှဉ်ရ၏၊ လောကုတ္တရာစိတ်၌ကား ဝိရတိတစ်ပါး ယှဉ်ရုံမျှဖြင့် ဝစီဒုစရိုက် ၄ ပါး၏
အကြောင်းဖြစ်သော ရာဂစသည်ကို သတ်ဖြတ်နိုင်သည်၊ ထို ဝိရတိ တစ်ပါးဟူသည် ဤနေရာ၌
သမ္မာဝါစာ ဝိရတိတည်း။

သမ္မာအာဇီဝနိဒ္ဒေသေ-ဉ္စ၊ အင်္ဂါရိယာတိအာဒိသု-တိဉ္စ၊ ကာယ စေတနာယ-
 -ဖြင့်၊ မိစ္ဆာဇီဝ-မိစ္ဆာဇီဝကိုး (ကဲ့ရဲ့ထိုက်စွာ၊ ယုတ်မာသောအသက် မွေးခြင်းကို)၊
 အာဇီဝမာနော-အသက်မွေးလျက်၊ ကိရိယံ-ကိုယ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာကို၊ က
 ရောတိ နာမ-ပြုသည်မည်၏၊ အယံ-ဤလောကုတ္တရမဂ္ဂဝိရတိသည်၊ ဥပ္ပဒိတွာ-
 ဤ၊ ဝါ-သော်၊ တံ ကိရိယံ-ထိုပြုကြောင်း စေတနာကို၊ ကာတု-ပြုခြင်းငှါ၊ (ဖြစ်ခြင်း
 ငှါ) န ဒေတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အင်္ဂါရိယာ-မည်၏၊ ဣတိ ဣမိနာ နယေန-ဖြင့်၊
 ယောနော-အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ စ-ဆက်၊ (အချို့စာ၌ “စ”မပါ၊)
 သေ (သော) အာဇီဝေါ နာမ-ဤအာဇီဝ မည်သည်၊ (အသက်မွေးကျောင်း ဝိရတိ
 မည်သည်)၊ ပါဠိယက္ခော-အသီးအခြား တစ်ပါးသည်၊ နတ္ထိ၊ ဝါစာကမ္မန္တေ သု-တို့ကို၊
 ဂဟိတေသု-ယူအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ဂဟိတောဝ-ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊
 (ကသွား) အာဇီဝဿ-၏၊ တပ္ပက္ခိကတ္တာ-ထိုဝါစာကမ္မန္တ အဖို့၌ ပါဝင်သည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်တည်း၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပါဝင်သော်လည်း၊ ဓုဝပဋိသေဝနဝသေန-အမြဲမှီဝဲခြင်း
 ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဒုစရိုက်ကြောင့် ရအပ်သော ပစ္စည်းတို့ကို အမြဲမှီဝဲ ခြင်း၏ အစွမ်း
 ဖြင့်)၊ အယံ-ဤအာဇီဝကို၊ တတော-ထိုဝါစာကမ္မန္တ တို့မှ၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊
 ဒဿိတော-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။

☞

ဧဝံသန္တေ -ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-သည်၊ သင်္ကစ္စကော-မိမိကိစ္စ
 ရှိသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်တော့၊ အဋ္ဌ-နိသော၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-တို့သည်၊ နပရိပူရေန္တိ-
 မပြည့်ကုန်တော့၊ ကသ္မာ၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-ကို၊ သင်္ကစ္စကော-မိမိကိစ္စရှိသည်ကို၊
 ကာတဗ္ဗော-၏၊ အဋ္ဌ-နိသော၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-တို့ကို၊ ပရိပူရေတဗ္ဗာနိ-ပြည့်စေထိုက်ကုန်
 ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆိုငြားအံ့။စစ

တဩ-ထိုမဂ္ဂင်္ဂါရိယာကို ပြည့်စေရာ၌၊ အယံ-ကား၊ နယော-တည်း၊ အာဇီ
 ဝေါနာမ-အသက်မွေးကျောင်း မည်သည်၊ ဘိဇ္ဇမာနော-ပျက်လသော်၊ ကာယဝစီဒ္ဓါ
 ရေသုယေဝ-ကာယဒ္ဓါရ၊ ဝစီဒ္ဓါရတို့၌သာလျှင်၊ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်၏၊ မနောဒ္ဓါရေ-၌၊
 အာဇီဝသောဒေါနာမ-အာဇီဝ၏ ပျက်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပူရယမာနောပိ-ပြည့်

ဧဝံ သန္တေ၊ ပေ၊ ပရိပူရေတဗ္ဗာနိတိ။ “သမ္မာအာဇီဝေါနာမ ပါဠိယက္ခော နတ္ထိ”
 စသည်ဖြင့် ဤပြခဲ့သော စကားအတိုင်းဆိုလျှင် ပါဏာတိပါတသည် ရံခါ ပြုမိသော ဒုစရိုက်၊
 အမြဲပြုနေသော ဒုစရိုက်အားဖြင့် ၂ မျိုးကွဲသော်လည်း ထိုပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ခြင်းမှာ သမ္မာ
 ကမ္မန္တဝိရတိ တစ်မျိုးသာဖြစ်၏၊ သမ္မာအာဇီဝဝိရတိဟု သီးခြားမရှိတော့၊ ထိုသို့ သီးခြားမရှိလျှင်
 သမ္မာအာဇီဝဝိရတိမှာ မိမိရှောင်စရာ ကိစ္စမရှိတော့၊ ထိုသို့ရှောင်စရာမရှိလျှင် မဂ္ဂင်္ဂါရိယာ
 မပြည့်ဘဲ ၇ ပါးသာ ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာအာဇီဝကို မိမိကိစ္စရှိသော တရားဖြစ်အောင်
 ပြု၍ မဂ္ဂင်္ဂါရိယာ ပြည့်စေထိုက်၏-ဟု စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က ဆိုသည်။

ပြန်သော်လည်း၊ [ပူရယ၌ စုရာဒိဂိုဏ်း ဣယပစ္စည်း၊] တသ္မိယေဝ ဒွါရဒွယေ-
 ထိုဒွါရ ၂ ပါးအပေါင်း၌သာလျှင်၊ ပူရတိ-ပြည့်၏၊ မနောဒွါရေ-၌၊ အာဇီဝ ပူရဏံ
 နာမ-အာဇီဝ၏ ပြည့်ခြင်း မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-ဆက်၊ ကာယဒွါရေ-၌၊ ဝိတိက္က
 မော-လွန်ကျူးခြင်းသည်၊ အာဇီဝ ဟေတုကောပိ-အာဇီဝ ဟူသော အကြောင်းရှိ
 သော လွန်ကျူးခြင်းသည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ အနာဇီဝဟေတုကောပိ-အာဇီဝဟူ
 သော အကြောင်းမရှိသော လွန်ကျူးခြင်းသည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ ["နတ္ထိ+အာဇီဝ
 ဟေတု ယဿာတိ အနာဇီဝဟေတုကော"ဟု သမာသ်ရှိစေ၊ ယောနော၌လည်း
 သမာသ်ရှိ၏၊ "န အာဇီဝ ဟေတုကော"ဟု ဝါကျရှိသည်ကား မမှန်။] ဝစီဒွါရေ-
 ၌၊ တထာ-တို့ အတူတည်း။

တတ္ထ-ထိုအာဇီဝဟေတုက၊ အနာဇီဝဟေတုက လွန်ကျူးမှု ၂ မျိုးတွင်၊
 (မိဂဝံဝါစသော လွန်ကျူးမှု၌ စပ်၊) ရာဇရာဇမဟာမတ္တာ-မင်း၊ မင်း၏ အမတ်ကြီး
 တို့သည်၊ ခိဉ္ဇာပသုတာ-မြူးတူးပျော်ပါးခြင်း၌ လေ့ကျက်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊
 သူရ ဘာဝံ-ရဲရင့်သူတို့၏ အဖြစ်ကို၊ ဒသေန္တာ-ပြကုန်လျက်၊ မိဂဝံဝါ-
 သားကောင်တို့ကို သတ်ဖြတ်ခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ["မိဂဝံဝါ- သားကောင်
 တို့ကို အပျော်သတ် ခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဤစကားဖြင့်
 (ပါဏာတိပါတကိုပြသည်၊) ပန္နဒုဟနံဝါ-လမ်းခရီး၌ လုယက် ဖျက်ဆီးမှုကိုသော်
 လည်းကောင်း၊ (လမ်းဓားပြတိုက် မှစသော အဒိန္နဒါနကိုပြသည်၊) ရဒါရဝိတိက္ကမံဝါ-
 သူတစ်ပါး မယားကို လွန်ကျူး မှုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယံ ကရောန္တိ-အကြင်
 ပြုကြကုန်၏၊ ဣဒံ-ဤမိဂဝံစ စသောအမှုကို ပြုခြင်းသည် အကုသသလံ-
 အကုသိုလ် ဖြစ်သော၊ ကာယကမ္မနာမ-မည်၏၊ တတော-ထိုအကုသိုလ်ကာယကံမှ၊
 ဝိရတိပိ-ရှောင်ကြဉ် ခြင်းသည်လည်း၊ သမ္မာကမ္မန္တောနာမ-မည်၏၊ ပန-ကား၊ အနာ
 ဇီဝဟေတုကံ-အသက်မွေးခြင်း၊ ဟူသော အကြောင်းမရှိသော၊ စတုဗ္ဗိမံ-သော၊
 ဝစီဒုစ္စရိတံ-ကို၊ ယံ ဘာသန္တိ-အကြင်ပြောဆို ကြကုန်၏၊ ဣဒံ-ဤပြောဆိုခြင်း
 သည်၊ အကုသလံ ဝစီကမ္မနာမ၊ တတော-ထိုအကု သိုလ် ဝစီကံမှ၊ ဝိရတိပိ-သည်
 လည်း၊ သမ္မာဝါစာနာမ။

ပန-ကား၊ အာဇီဝဟေတု-အာဇီဝဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ နေသာဒမစ္ဆ
 ဗန္ဓာဒယော-မုဆိုး တံငါအစရှိသူတို့သည်၊ ပါဏံ-သတ္တဝါကို၊ ယံ ဟနန္တိ-အကြင်
 သတ်ကြကုန်၏၊ အဒိန္နံ-မပေးအပ်သော သူ့ဥစ္စာကို၊ ယံ အာဒိယန္တိ၊ မိစ္ဆာစာရ်-
 ကဲ့ရဲ့ထိုက်စွာ ယုတ်မာသောအကျင့်ကို၊ ယံ စရန္တိ-အကြင်ကျင့်ကြကုန်၏၊ အယံ
 ဤသတ်ခြင်း၊ ယူခြင်း၊ ကျင့်ခြင်းသည်၊ မိစ္ဆာဇီဝေါနာမ-မည်၏၊ တတော-ထိုမိစ္ဆာ
 ဇီဝမှ၊ ဝိရတိ-သည်၊ သမ္မာအာဇီဝေါနာမ-မည်၏၊ လဉ္စ-တံစိုးလက်ဆောင်ကို၊ ဂဟေ
 တွာ၊ မုသာ-မုသားကို၊ ယံပိ ဘဏန္တိ-အကြင်လည်း ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ပေသုညဗရ

သဿဗ္ဗပုလ္လာပေ-တို့ကို၊ (ယံပိ) ပဝတ္တေန္တိ-အကြင်လည်း၊ ဖြစ်စေကုန်၏။ အယံပိ-
ဤပြောဆိုခြင်း၊ ဖြစ်စေခြင်းသည်လည်း၊ မိစ္ဆာဇီဝေါနာမ-မည်၏။ တတော-ထိုမိစ္ဆာ
ဇီဝမှ၊ ဝိရတိ-သည်၊ သမ္မာအာဇီဝေါနာမ-မည်၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာသိဝတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ၊ (ကိံ)၊ ကာယဝစိဒ္ဓါ
ရေသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဝိတိက္ကမော-လွန်ကျူးခြင်းသည်၊ အာဇီဝ ဟေတုတောဝါ-
အသက်မွေးခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ အနာဇီဝဟေ
တုကောဝါ-အသက်မွေးခြင်းဟူသော အကြောင်းမရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု- စေ၊
အကုသလံ-အကုသိုလ်ဖြစ်သော၊ ကာယကမ္မံဝစိကမ္မံ တွေဝ-ကာယကံ၊ ဝစိကံ ဟူ
၍သာ၊ သင်္ချံ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ တဘော-ထိုအကုသိုလ်ကာယ
ကံ ဝစိကံမှ၊ ဝိရတိပိ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကိုလည်း၊ သမ္မာကမ္မန္တော၊ သမ္မာဝါစာတွေဝ-
သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာဝါစာဟူ၍သာ၊ ဝုစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ၊ အာဇီဝေါ-
သမ္မာအာဇီဝဟူသည်၊ ကုဟိ-အဘယ်မှာနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပန-လျှောက်အပ်
သော်ကား၊ တီဏိ-ကုန်သော၊ ကုဟနဝတ္ထုနိ-အံ့ဖွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အ
ကြောင်းတို့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-

ကုဟနဝတ္ထုနိ။ ။ကုဟဓာတ်သည် ဝိမှာပန (အံ့သြစေခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ ဧတေ
ဟိ-ဤဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ကုဟယတိ-သူတစ်ပါးတို့ကို အံ့သြစေတတ်၏။ ဣတိ ကုဟနာနိ-သူတစ်
ပါးတို့ကို အံ့သြစေလိုသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။ ကုဟနာနိစ-အံ့သြစေကြောင်းတို့လည်း
ဟုတ်ကုန်၏+တာနိ+ဝတ္ထုနိစ-တည်ရာအကြောင်းလည်းဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ ကုဟန ဝတ္ထုနိ-
ထိုဝတ္ထုသည်။ ---

၁-သင်္ကန်း ညီညီရင့်ရင့်ကြီးကို ဝတ်ခြင်း၊ သန္တုဋ္ဌိသံလေခ ရှိလေဟန်ဖြင့် ညံ့သော
ပစ္စည်းတို့ကိုသုံးခြင်း၊ ဘောကျောင်း နေခြင်းစသော ပစ္စယပဋိသေဝန၊ ၂-"အသင်ဒါယကာ၏
ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အရိယာ ဖြစ်တယ်"စသည်ဖြင့် သူကိုယ်ကိုပင် သူတစ်ပါးအနေအားဖြင့်
အရိယာဂုဏ်၏ အနီးအပါး၌ ထား၍ ပြောခြင်းဟူသော သာမန္တဓပ္ပန၊ ၃-တရားထူးရပြီးသော
ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ သွားလာနေထိုင် စားသောက်ပုံကို အလွန် အချိုးကျအောင် ပြုပြင်ခြင်းဟူသော
ဣရိယာပထ ပဝတ္တန ဤ ၃ မျိုးကို ဖြစ်စေသော အားဖြင့် ၃ ပါးပြားကုန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ပါပိစ္ဆတ် နိဿာယမဟုတ်ဘဲ၊ အပိစ္ဆတ် နိဿာယတည်းဟူသော စိတ်
ကောင်းစိတ်ရိုးဖြင့် မိမိနှင့် သာသနာ အကျိုးရှိအောင် ပြုခြင်းကား ကုဟနဝတ္ထုမဟုတ်၊ သာသ
နာပြုအလုပ်သာ ဖြစ်သည်။ ကုဟနဝတ္ထုနိတိ ပါပိစ္ဆတ် နိဿာယလူခ စိဝရာဒိသေဝနဝသေန
"ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ၊ သော အရဟာ"တိ အာဒိနာ အတ္တာနံ အရိယဂုဏသာမန္တံ ကတွာ
ဘဏနဝသေန ဝိသေသလာဘိနာဂီယ အတ္တနော ပရိဟရဏဝသေန စ ပဝတ္တာ အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါ
ပဝေသံ ဝိမှာပနကာရဏာနိ ကုဟနဝတ္ထုနိ။-အန။

ဖြစ်စေ၍၊ တေသံ-ထိုပစ္စည်းတို့ကို၊ ပရိဘောဂေါ-သုံးစွဲခြင်းသည်း (အာဇီဝေါ-မိစ္ဆာဇီဝမည်၏၊) ဣတိ-သို့၊ အာဟ-မဟာသိဝထေရ် ဖြေဆိုပြီး၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြေဆိုပါသော်လည်း၊ အယံ-ဤကုဟနဝတ္ထု မိစ္ဆာဇီဝသည်၊ ကောဋိပ္ပတ္တော-အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော၊ မိစ္ဆာဇီဝေါ-မိစ္ဆာဇီဝတည်း၊ [ထိုအာဇီဝကို မိစ္ဆာဇီဝဆိုသည်မှာ မဟုတ်ဟု မဆိုလိုပါ၊ သို့သော် ရဟန်းများအတွက် ထိပ်တန်းအကျဆုံး မိစ္ဆာဇီဝဖြစ်၍ အခြားအောက်တန်းစား မိစ္ဆာဇီဝများ ကျန်သေးရကား၊ ထိုမိစ္ဆာဇီဝများနှင့်တကွ၊ လူများအတွက်အောက်တန်းစား မိစ္ဆာဇီဝများကိုလည်း ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သိပါ-ဟူလို၊] တတော-ထိုမိစ္ဆာဇီဝမှ၊ ဝိရတိ-သည်၊ သမ္မာအာဇီဝဝေါနာမ-မည်၏။

အယံပိ သမ္မာအာဇီဝေါ-ကိုလည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-မဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌၊ နာနာစိတ္တေသု-တို့၌၊ လတ္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ အညေနေဝ-သော၊ (ဝစီဒ္ဓါရဝိတိက္ကမစိတ်မှ တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊) စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ကာယဒ္ဓါရဝိတိက္ကမာ-ကာယဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သောလွန်ကျူးခြင်းမှ၊ ဝိရမတိ၊ အညေန (ဝေ) သော -(ကာယဒ္ဓါရဝိတိက္ကမ စိတ်မှ တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဝစီဒ္ဓါရဝိတိက္ကမာ-ဝစီဒ္ဓါရ၌ ဖြစ်သောလွန်ကျူးခြင်းမှ၊ (ဝိရမတိ)၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ပန-၌ကား၊ ဧက စိတ္တသ္မိယေဝ-တစ်ခုတည်းသော မဂ်စိတ်၌သာလျှင်၊ လတ္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ကာယဝစီဒ္ဓါ ရေသု-တို့၌၊ သတ္တကမ္မပထ ဝသေန၊ ၇ ပါးသော ကမ္မပထတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နာယ- သော၊ မိစ္ဆာဇီဝ သင်္ခါတာယ-မိစ္ဆာဇီဝဟုဆိုအပ်သော၊ ဒုဿိလျစေတ နာယ-သီလမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စေတနာ၏၊ ပဒပစ္စေဒံ-အကြောင်းကို ဖြတ်ခြင်း ကို၊ ကုရမာနာ-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဂ္ဂင်္ဂ-ကို၊ ပူရယမာနာ-လျက်၊ ကောဝဝိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း။

ပန-ဆက်၊ ဣန္ဒြိယေသု-ဣန္ဒြိယတို့၌၊ ယံ ဧတံ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ-ကို၊ ဝမိတံ-တိုးပွားစေအပ်ပြီး၊ (လောကီကုသိုလ်တို့ထက် တိုးပွားစေအပ်ပြီး) မဂ္ဂင်္ဂေ သုစ-မဂ္ဂင်္ဂတို့၌လည်း၊ သမ္မာဝါစာဒီနိ-သမ္မာဝါစာ အစရှိသည်တို့ကို၊ (ဝမိတာနိ-နိပြီး) တေသံ-ထိုအနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ၊ သမ္မာဝါစာ အစရှိသော တရားတို့၏၊ ဝသေန-အပြားပြားအားဖြင့်ဝ၊ သင်္ဂဟဝါရေ-၌၊ နဝိန္ဒြိယာနိ အဋ္ဌင်္ဂိ ကောမဂ္ဂေါတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ သုညတဝါရော-သည်၊ ပါကတိကောယေဝ-ပင်ကိုယ်သဘောရှိသည်သာ၊ ဣတိအယံ-ကား၊ တာဝ-သုဒ္ဓိက သုညတဝါရ စသည်တို့မှရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဓိ ဌာယ-သော၊) သုဒ္ဓိက ပဋိပဒါယ-သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ၌၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ ဣတော-ဤသုဒ္ဓိက ပဋိပဒါဝါရမှ၊ ပရံ-၌၊ သုဒ္ဓိကသုညတံ-သုဒ္ဓိကသုညတဝါရလည်းကောင်း၊ သုညတပဋိပဒါ-လည်းကောင်း၊ သုဒ္ဓိကအပ္ပဏိဟိတံ-လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏိဟိတပဋိပဒါ-အပ္ပဏိဟိတပဋိပဒါဝါရလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အယံ ဒေသနာ ပဘေဒေါ-ဤဒေသနာအထူးအပြားသည်၊ ဟောတိ။

တတ္ထ-ထိုသုဒ္ဓိကသုညတ အစရှိသည်တို့၌၊ သုညတံတီ-သုညတံဟူသော အမည်သည်၊ လောကုတ္တရာမဂ္ဂဿ-လောကုတ္တရာမဂ်၏၊ နာမံ-တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ သော-ထိုလောကုတ္တရာမဂ်သည်၊ အာဂမနတော-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာလည်းကောင်း၊ (ဣတိ၌စပ်)၊ သဂုဏတော-မိမိဟူသော မဂ်၏ဂုဏ်လည်း ကောင်း၊ အာရမဏတော-အာရုံလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တီဟိ-နံသော၊ ကာရ

ဣတော၊ ပေ၊ ဒေသနာပမာဒေါ။ ။သုညတ မဖက် ပဋိပဒါသက်သက်ဟောအပ်သော ဒေသနာကို “သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ”ဟု ဆိုသည်။ ဣတောပရံ စသည်၌ သုဒ္ဓိက သုညတဟူသည် “ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ သုညတံ”ဟု လာသော ပဋိပဒါမဖက် သက်သက်သော သုညတ ဝါရတည်း၊ သုညတံပဋိပဒါ ဟူသည် “ဒုက္ခပုဋိပဒံ ဒန္တာဘိညံ သုညတံ”စသည်ဖြင့် လာသောဝါရ တည်း၊ သုဒ္ဓိက အပ္ပဏိဟိတ ဟူသည် “ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ အပ္ပဏိဟိတံ”ဟု ပဋိပဒါမဖက်သက်သက် အပ္ပဏိဟိတ ချည်းပါရှိသော ဝါရတည်း၊ အပ္ပဏိဟိတ ပဋိပဒါဟူသည် “ဒုက္ခပုဋိပဒံ ဒန္တာဘိညံ အပ္ပဏိဟိတံ”စသည်ဖြင့် လာသော ဝါရတည်း၊ ဤသို့ ဒေသနာတောဒကို ပါဠိတော်အတိုင်း သိပါ၊ သုဒ္ဓိက သုညတံ စသည်၌ ဒေသနာကိုင့်၍ “သုညတာ”ဟု လည်း ကောင်း၊ “အပ္ပဏိဟိတာ”ဟု လည်းကောင်း၊ ပြင်ကြ၏၊ နာမည်ဖြစ်၍ မူလလိင်အထိုင်း “သုညတံ၊ အပ္ပဏိဟိတံ”ဟု ရှိခြင်းက သာ၍ ကောင်းမည်ထင်သည်။

သုည (သုညတ)။ ။သက္ကတ၌ “သုဗျ”ဟုရှိ၏၊ သုနာယ-သတ္တဝါတို့ကို သတ်ခြင်းငှါ+ ဟိတံ-စီးပွားဖြစ်သော အရပ်တည်း၊ သုဗျ-ရပ်၊ လူသူကင်းဆိတ်သည့်အတွက် သူတစ်ပါးကို သတ်ဖြတ်မှုကို ပြုဖို့ကောင်းသော အရပ်တည်း၊ ထိုအရပ်ကဲ့သို့ ဘာမျှမရှိသော ကောင်းကင် အရပ်၊ သင်္ချာထူးမရှိသော ဗိန္နုလုံး၊ ဘာမျှမရှိခြင်း၊ အချည်းနှီးဖြစ်ခြင်း အနက်များကိုလည်း သဒိသုပစာရအားဖြင့် “သုဗျ”ဟု ခေါ်ရ၏၊ ပါဠိ၌ ဗျ ကို ဥ ပြု၊ ဒွေဘော်လာ၊ ဥကို ရဿ ပြု၍ “သုည”ဟု ဖြစ်သည်၊ သုညတ၌ကား တပစ္စည်း သွတ္တံ၊ “သုညမေဝ သုညတံ”ဟုပြု။

သုညတန္တိ လောကုတ္တရ၊ ပေ၊ နာမံ။ ။သုညတသဒ္ဓါသည် ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်များ စွာကို ဟောနိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌ လောကုတ္တရာမဂ်စိတ်ကို ပြသော အရာဖြစ်၍ အရာအား လျော်စွာ ဥပစာအားဖြင့် လောကုတ္တရာမဂ်ကို ယူပါဟု သိစေလို၍ “သုညတန္တိ၊ ပေ၊ နာမံ” ဟုမိန့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။အကြောင်းဝိပဿနာ၏ သုညတအမည်ကို မဂ်ပေါ်တင်စားရာ၌ မဂ်သည် ကာရဏူပစာရအားဖြင့် သုညတမည်၏၊ အာရုံနိဗ္ဗာန်၏ သုညတအမည်ကို အာရမဏိကမဂ်ပေါ် တင်စားရာ၌လည်း ကာရဏူပစာပင်တည်း၊ မိမိ၌ ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့မှ ကင်းဆိတ်သော ကြောင့် သဂုဏ (မိမိဂုဏ်) အားဖြင့် သုညတအမည် ရရာ၌ကား သုညတအမည်က ကောင်းကင်၊ အဘာဝတို့နှင့်လည်း ဆိုင်သောကြောင့် ဧကဒေသျူပစာတည်း။

ဏေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နာမံ-သုညတဟူသော အမည်ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ရသနည်း၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အနတ္တတော-အနတ္တအားဖြင့်၊ အဘိနိဝိသိတွာ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍၊ အနတ္တတော-ဖြင့်၊ သင်္ခါ ရေ-သင်္ခါရတို့ကို၊ ပဿတိ-ရှု၏၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-အနတ္တတော-အားဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌ မထွေနေဝ-မြင်အပ်ကာမျှကြောင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံနာမ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနမည် သည်၊ (သင်္ခါရမှလည်းကောင်း၊ ဝဋ်ဒုက္ခတို့မှ လည်းကောင်း ထမြောက် တတ်သော မဂ်မည်သည်၊) န ဟောတိ၊ အနိစ္စတောပိ-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခတောပိ-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒဠမေဝ-မြင်ခြင်းငှါသာ၊ ဝဋ္ဌတိ-သင့်၏၊ တသ္မာ၊ အနိစ္စ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ-အနတ္တ၊ ဣတိ-သို့၊ တိဝိမံ-သော၊ အနုပဿ နံ-အနုပဿနာသို့၊ အာရောပေတွာ-စိတ်ကိုတက် ရောက်စေ၍၊ (စိတ်ကိုတင် ၍) သမ္မန္တော-သုံးသပ်လျက်၊ စရတိ-လှည့်လည်၏။ [အနိစ္စပေါ်ရောက်လိုက်၊ ဒုက္ခ ပေါ်ရောက် လိုက်၊ အနတ္တပေါ်ရောက်လိုက်အားဖြင့် ဤသို့လှည့်လည်နေသည်ဟူလို၊ “စရတိ-ကျင့်၏”ဟု လည်းပေးကြ၏။

ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ-ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာသည်၊ တေဘူမကေပိ-ဘုံ ၃ ပါး၌ ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သင်္ခါ ရေ-တို့ကို၊ သုညတောဝ-အတ္တမှ ကင်းဆိတ်၏ဟူ၍သာ၊ (သုညချည်းသာ) ပဿတိ-ရှု၏၊ အယံ ဝိပဿနာ-ဤဝိပဿနာသည်၊ သုညတာနာမ-သုညတာ ဝိပဿနာမည် သည်၊ (သုညတာနုပဿနာ မည်သည်) ဟောတိ၊ [မူလက အနတ္တာ နုပဿနာကို အခြေတည်လာသောကြောင့် မဂ်သို့ ဝင်ခါနီးဖြစ်သော ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ အခိုက်အတန့်၌ သုညတဟု ရှုတတ်သော အနတ္တာနုပဿနာသာ ဖြစ်ရမည်-ဟု လို၊ သင်္ဂြိုဟ်ဝိမောက္ခအခွဲ အနုပဿနာအခန်း၌ “တတ္ထ အနတ္တာ နုပဿနာ အတ္တာဘိနိဝေသံ ဗုဒ္ဓန္တိ သုညတာနုပဿနာ နာမ ဝိမောက္ခမုခံဟောတိ” နှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊] သာ-ထိုဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာသည်၊ အာဂ မနိယဋ္ဌာနေ-မဂ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အကျင့်အရာ၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ အတ္တ နော-၏၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ သုညတန္တိ နာမံ-သုညတဟူသော အမည်ကို၊ ဒေတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့

မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ။ ။မဂ်တရားသည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် သင်္ခါရမှထမြောက်တတ် ၏၊ တေဘူမကဝဋ်ဒုက္ခမှလည်း ထမြောက်တတ်၏၊ ထို့ကြောင့် မဂ်ကိုပင် “ဝုဋ္ဌာန” ဟုခေါ်သည်၊ “ဝုဋ္ဌဟတိတိ ဝုဋ္ဌာနံ၊ မဂ္ဂေါယေဝ+ဝုဋ္ဌာနံ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ”ဟု ပြ၊ [ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနိ ဝိပဿနာ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ သင်္ဂြိုဟ်၌လာသော “ယာသိခါပတ္တာ၊ သာ သာနုလောမာ သင်္ခါရပေက္ခာ ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနိ ဝိပဿနာတိ စ ပဝုစ္စတိ”အတိုင်းပင်တည်း၊ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြ ထားပြီ။]

၁၅၆

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[လောကုတ္တရာကုသိုလ်

လျှင်မဂ္ဂေါ-လောကုတ္တရာမဂ်သည်၊ အာဂမနတော-မဂ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၊ ဝိပဿနာကြောင့်၊ [ရှေ့၌ “တိဟိ ကာရဏေဟိ” ကိုကြည့်၍ “ကြောင့်” ဟုပေးသည်။] သုညတနာမံ-သုညတဟူသောအမည်ကို၊ လဘတိ။

[အာဂမနတော၏အကျယ်မှတစ်ပါး၊ သဂုဏတော၏ အကျယ်ကို ပြုလိုသောကြောင့် “ယသ္မာပန” စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ သော-ထိုလောကုတ္တရာမဂ်သည်၊ ရာဂါဒိဟိ-ရာဂအစရှိသည်တို့မှ၊ (ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့မှ၊) သုညော-ကင်းဆိတ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ရာဂအစရှိသည်တို့မှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) သဂုဏေနဝ-မိမိ၏ ဂုဏ်ကြောင့်သာလျှင်၊ (မိမိဟူသောမဂ်၏ သုညတအမည်ရဖို့ရာ သဒ္ဓပဝတ္ထိနိမိတ်ဖြစ်သော ဂုဏ်ကြောင့်သာလျှင်၊) သုညတနာမံလဘတိ၊ နိဗ္ဗာနံပိ-ကိုလည်း၊ ရာဂါဒိဟိ-တို့မှ၊ သုညတ္တာ-ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုညတန္တိ ဝုစ္ဆတိ၊ တံ-ထိုသုညတမည်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ အာရမဏကတ္တာ၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ-လောကုတ္တရာမဂ်သည်၊ အာရမဏတော-နိဗ္ဗာန်ဟူသာ အာရုံကြောင့်၊ သုညတနာမံ လဘတိ။

ကတ္တ-ထိုနာမလာဘ အကြောင်း ၃ မျိုးတို့တွင်၊ သုတ္တန္တိက ပရိယာယေန-သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ သဂုဏတောပိ-မိမိဂုဏ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောပိ-အာရုံကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမံ-ကို၊ လဘတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ဤသုတ္တန်ဒေသနာတော်သည်၊ ပရိယာယဒေသနာ- ပရိယာယ် ဒေသနာတော်တည်း၊ အဘိဓမ္မကထာပန-အဘိဓမ္မကထာသည်ကား၊ (အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်သည်ကား) နိပ္ပရိယာယဒေသနာ-ပရိယာယ် မဟုတ်၊ မှချဒေသနာတော်တည်း၊ တသ္မာ၊ ဣဓ-ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ သဂုဏတောဝိ-မိမိဂုဏ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောဝိ-အာရုံကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ နာမံ-ကို၊ န လဘတိ-မရနိုင်၊ အာဂမနတောဝ-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၊ ဝိပဿနာကြောင့်သာလျှင်၊ (နာမံ) လဘတိ၊ ဟိ-မှန်၊ အာဂမနမေဝ-အာဂမနသည်သာ၊ ဓုရံ-ပဓာနတည်း၊ တံ-ထိုအာဂမနသည်၊ ဝိပဿနာဂမနံ-ဝိပဿနာဂမနလည်းကောင်း၊ မဂ္ဂါဂမနံ-မဂ္ဂါဂမနလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုဝိဓံ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ အာဂတဋ္ဌာနေ-ဖြစ်ပေါ်လာရာ ဌာန၌၊ ဝိပဿနာဂမနံ-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၊ ဝိပဿနာသည်၊ ဓုရံ-ပြဋ္ဌာန်း၏၊ ဖလဿ-၏၊ အာဂတဋ္ဌာနေ-၌၊ မဂ္ဂါဂမနံ-ဖိုလ်ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းမဂ်သည်၊ ဓုရံ၊ ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာကုသိုလ်အရာ၌၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ အာဂကတ္တာ-လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပဿနာဂမနမေဝ-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၊ ဝိပဿနာသည်သာ၊ ဓုရံ-ပဓာနသည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ။

[ဤအဓိပ္ပာယ်များသည် သင်္ဂြိုဟ် ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ဆိုင်ရာဖြစ်သောကြောင့် အနုပဿနာခန်း စသည်ကိုသိပြီး ပုဂ္ဂိုလ်အထွက် အထူးမခက်တော့ပါ။]

အပ္ပဏိဟိတန္တိ ဧတ္တာပိ- ဤပါဌ်၌လည်း၊ အပ္ပဏိဟိတန္တိ-အပ္ပဏိဟိတံ ဟူသော အမည်သည်၊ မဂ္ဂဿေဝ-မဂ်၏ပင်၊ နာမံ-တည်း၊ ပြီးဖြင့် “သုညတန္တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ နာမံ”ကို ပေါင်းသည်၊ ထို့ကြောင့် “အပ္ပဏိဟိတန္တိ ဧတ္တာပိ” ဟုမပါစေဘဲ ရှေ့က ပါဌ်သွားအတိုင်း “အပ္ပဏိဟိတန္တိ ဧတံပိ လောကုတ္တရ မဂ္ဂဿေဝ နာမံ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။] ဣဒံနာမံ-ဤအပ္ပဏိဟိတံ ဟူသော အမည်ကိုလည်း၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်သည်၊ တိဟေဝ- ၃ ပါးပင်လျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-ထို့ကြောင့်၊ လဘတိ-၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ရသနည်း၊ ဣဓ- ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အာဒိတောဝ-၌ပင်၊ ဒုက္ခတော-ဒုက္ခအားဖြင့်၊ အဘိနိဝိသိတွာ-၍၊ ဒုက္ခတောဝ သင်္ခါရေ ပဿတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ ဒုက္ခတော၊ ဒိဋ္ဌမတ္တေန-မြင်အပ်ကာမျှကြောင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံနာမ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနမည်သည်၊ နဟောတိ၊ အနိစ္စတောပိ-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနတ္တတောပိ၊ ဒဋ္ဌမေဝ-မြင်ခြင်းငှါသာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ တသ္မာ၊ အနိစ္စံ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ- အနတ္တ၊ ဣတိ-သို့၊ ပေ၊ စရတိ။

ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝုဋ္ဌာန၊ ပေ၊ ဝိပဿနာ-သည်၊ တေဘူမက သင်္ခါရေသု-ဘုံ ၃-ပါး၌ဖြစ်ကုန်သော သင်္ခါရတို့၌၊ ပဏိဓိ-တောင့်တ တတ်သော တဏှာကို၊ သောသေတွာ-ခြောက်သွေ့စေ၍၊ ပရိယာဒိယိတွာ-ထက် ဝန်းကျင် ပိုင်းခြားကာ ယူ၍၊ ဝါ-ကုန်ခန်းစေ၍၊ ဝိသဇ္ဇေတိ-စွန့်လွှတ်၏၊ (သင်္ခါရ တို့ကို စွန့်လွှတ်၏)၊ အယံ ဝိပဿနာ-သည်၊ အပ္ပဏိဟိတာနာမ-အပ္ပဏိဟိတာ

အပ္ပဏိဟိတံ။ ။[ပ+နိပုဗ္ဗ, ဓာဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ဓာ၏ အာကို ဣ, ဧကို ဟပြု၊ ပြ ဥပဿာရ နောက်ဖြစ်၍ န ကို ဣပြု။] “ပဏိဟိတ-ရှေးရှုထားတတ်”ဟူသော သဒ္ဒါအနက် သည်ပင် “တောင့်တတတ်”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထိုတောင့်တတတ်သော တရားကား တဏှာတည်း၊ တေဘူမက သင်္ခါရကို ဒုက္ခဟု ရှု၍ ထင်မြင်လာသောအခါ ထိုတဏှာသည် အလိုလိုသွေ့ခြောက် သွား၏၊ တို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “ဒုက္ခတော ပဿန္တိ တဏှာပဏိဓိ သောသနတော အပ္ပဏိဓိသော သနတော အပ္ပဏိဟိတာတိ”ဟုလည်းကောင်း၊ သင်္ဂြိုဟ်၌ “ဒုက္ခာနုပဿနာ တဏှာ ပဏိဓိ မုဉ္ဇန္တိ”ဟု လည်းကောင်း မိန့်သည်။

အပ္ပဏိဟိတ မဂ်, နိဗ္ဗာန်။ ။မဂ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို အပ္ပဏိဟိတခေါ်ရာ၌ကား ရာဂ ဒေါသ မောဟ ၃-ပါးလုံးကိုပင် “ပဏိဟိတ” ဟုခေါ်ရ၏၊ မှန်၏-ဒေါသလည်း ဒေါသ၏ အာရုံပေါ် ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုထားတတ်၏၊ မောဟလည်း မောဟ၏ အာရုံပေါ်၌ စိတ်ကို ရှေးရှုထားတတ်၏၊ ထိုသို့ ရှေးရှုထားခြင်းကိုပင် “တောင့်တခြင်း”ဟု ဆိုနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ရှေးရှုထားတတ်သော ရာဂနှင့်တကွ ဒေါသ မောဟကိုကိုပါ “ပဏိဟိတ”ဟုခေါ်ရသည်၊ ထိုပဏိဟိတ မရှိသောကြောင့် မဂ်နှင့်နိဗ္ဗာန်လည်း အပ္ပဏိဟိတ အမည်ရသည်။

ဝိပဿနာမည်သည်၊ ဟောတိ၊ သာ-ထိုအပ္ပဏီဟိတာ ဝိပဿနာသည်၊ အာဂမနိ ယဋ္ဌာနေ-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အကျင့်အရာ၌၊ ဌတွာအတ္တနော၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ အပ္ပဏီဟိတန္တိ နာမံ-ကို၊ ဒေတိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ မဂ္ဂေါ-လောကုတ္တရာ မဂ်သည်၊ အာဂမနတော-ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာကြောင့်၊ အပ္ပဏီဟိတ နာမံ-ကို၊ လဘတိ၊ [သဂုဏ၊ အာရမဏတို့ကြောင့် အပ္ပဏီဟိတ နာမည်ရပ်ကို ပြလို၍ “ယသ္မာ ပန”စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ တတ္ထ-ထိုမဂ်၌၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟပဏိဓယော-တောင့်တတတ်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ တသ္မာ၊ သဂုဏေနေဝ-မိမိ ဂုဏ်ကြောင့်ပင်၊ အပ္ပဏီဟိတနာမံ လဘတိ၊ နိဗ္ဗာန်ပိ- ကိုလည်း၊ တေသံ ပဏိဓိနံ-ထို တောင့်တတတ်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့၏၊ အဘာဝါ-ကြောင့်၊ အပ္ပဏီဟိတန္တိဂုစ္စတိ၊ တံ-ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊ အာရမဏံ ကတ္တာ၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ အာရမဏတော-အာရုံကြောင့်၊ အပ္ပဏီဟိတနာမံ လဘတိ၊ တတ္ထ-ထိုနာမလာဘ အကြောင်း ၃-ပါးတို့တွင်၊ သုတ္တန္တိက ပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ ပေ၊ ဓုရံ-ပဓာနသည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ။

[သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ နာမည် ၃-မျိုး ပြထားပါလျက် ဤအဘိဓမ္မာ၌ သုညတ၊ အပ္ပဏီဟိတ ၂-မျိုးကိုသာ ပြသောကြောင့် နာမည်ချင်း မတူသည့်အတွက် စောဒနာကို ပြလို၍ “နနစ”စသည်မိန့်။] နနစ-စောဒနာပါဦးအံ့၊ (ကိ-နည်း၊) သုညတော-သုညတမဂ်လည်းကောင်း၊ အနိမိတ္တော-လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏီဟိတော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဏိ-န်သော၊ မဂ္ဂဿ-၏ နာမာနိ-အမည်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ နန-ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊) ယထာဟ-အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ တယောမေ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝိမောက္ခောတိ-တယောမေ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝိမောက္ခောဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဝိမောက္ခာ-ဝိမောက္ခတို့

အာဂမနမေဝ ဟိ ဓုရံ။ ။အာဂမနဟူသည် မဂ်အရာ၌ မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာတည်း၊ ဖိုလ်အရာ၌ ဖိုလ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း မဂ်တည်း၊ ဤနေရာသည် မဂ်ကို ပြနေသော အရာဖြစ်၍ ဝိပဿနာကို အာဂမန ဟုယူရသည်၊ “အာဂစ္ဆတိ မဂ္ဂေါ ဧတေနာတိ အာဂမနံ”ဟုပြု၊ [အာဂမန၏ ပဓာနဖြစ်ခြင်းအကြောင်းကို ဋီကာ၌ “ပရိပုဏ္ဏနာမ သိဒ္ဓိဟေတုတ္တာ၊ ဝေတ္တာနာကရတ္တာစ”ဟု ပြထားပြီ။]

ဝိမောက္ခ။ ။“ပတိပက္ခတော-ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့မှ+ဝိမုစ္စတိ-လွတ်မြောက်တတ်၏”နှင့်အညီ မဂ်ကို “ဝိမောက္ခ”ဟုခေါ်၏၊ အနတ္တာနုပဿနာဟူသော သုညတာနုပဿနာကြောင့် ရအပ်သော မဂ်သည် သုညတဝိမောက္ခမည်၏၊ အနိစ္စာနုပဿနာကြောင့်ရအပ်သော မဂ်သည်အနိမိတ္တဝိမောက္ခမည်၏၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဟူသောအပ္ပဏီဟိတာ နုပဿနာကြောင့် ရအပ်သောမဂ်သည် အပ္ပဏီဟိတဝိမောက္ခ မည်၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် ဝိမောက္ခ ၃-မျိုးပြားရသည်၊ သဂြိုဟ် ဝိမောက္ခသောဒအတိုင်းပင်တည်း။

သည်၊ သုညတောဝိမောက္ခော-သုညတဝိမောက္ခာလည်းကောင်း၊ အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခာ-လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော-လည်းကောင်း၊ ဣမေ တယော-ဤ ၃ ပါးတို့သည်၊ ပဋိစသမ္ဘိဒါမဂ်၊ မဟာဝဂ်၊ ဝိမောက္ခကထာ၊] တေသု-ထို ၃ ပါးသော မဂ်တို့တွင်၊ ဣမ-ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ ဒွေ-နှစ်သော၊ မဂ္ဂေ-သုညတမဂ်၊ အပ္ပဏိဟိတမဂ်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အနိမိတ္တော-မဂ်ကို၊ ကသ္မာ၊ န ဂဟိတော-မယူအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ စောဒနာပါ၏၊ အာဂမနာဘာဝတော-ဝိပဿနာ ဂမန မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဒွေ မဂ္ဂေ ဂဟေတွာ အနိမိတ္တော န ဂဟိတော-မယူအပ်၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

ဟိ-ချဲ့၊ အနိမိတ္တ ဝိပဿနာ -အနိမိတ္တ ဝိပဿနာသည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ (မိမိဟူသော အနိမိတ္တဝိပဿနာ ကိုယ်တိုင်၊) အာဂမနိယဋ္ဌာနေ-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအကျင့်အရာ၌၊ ဌတွာ အတ္တနော၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ နာမံ-အနိမိတ္တဟူသောအမည်ကို၊ ဒါတုံ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ပန-ထိုသို့ပင် မစွမ်းနိုင်ပါ သော်လည်း၊ (အနိမိတ္တဝိပဿနာက မဂ်အား နာမည်ပေးခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ပုတ္တဿ-သားတော်ဖြစ်သော၊ ရာဟုလတ္ထေရဿ-ရာဟုလာထေရ်အား၊ (ကထေသိ၌ စပ်) အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ ပေ၊ စရိဿ သီတိ-အနိမိတ္တဉ္စဘာဝေဟိ၊ ပေ၊ စရိဿသိ-ဟူ၍၊ အနိမိတ္တဝိပဿနံ-ကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ (မဂ်အား သူ၏နာမည်ကို မပေးနိုင်သော်လည်း “အနိမိတ္တ”ဟု ဘုရားအဟောရှိသည်-ဟူလို။) (ရာဟုလ-ရာဟုလာ၊) အနိမိတ္တဉ္စ-အနိမိတ္တဝိပဿနာ ကိုလည်း၊ (အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဌာန် နိမိတ်မရှိဟုရှုတတ်သော အနိစ္စာနုပဿနာ ကိုလည်း၊) ဘာဝေဟိ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေလော၊ ဝါ-တိုးပွားစေလော၊ မာနာနုသယံ-မာနာနုသယကို၊ ဥဇ္ဇဟ-နုတ်ပယ်လော၊ တတော မာနာဘိသမယာ-ထိုမာနာကို နုတ်ပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပသန္တော-ကိလေသာ အပူဘေးမှ ငြိမ်းအေးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စရိဿသိ-လှည့်လည်နေထိုင်ရလတ္တံ့။]

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာသည်၊ နိစ္စနိမိတ္တ-နိစ္စနိမိတ်ကို လည်းကောင်း၊ (နိစ္စဟု ထင်မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဌာန်ကို လည်းကောင်း၊) ဓုဝနိမိတ္တ-ဓုဝနိမိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ (ခိုင်မြဲ၏ဟု

နိစ္စနိမိတ္တစသည်။ ။နိမိတ္တသဒ္ဓါသည် ကာရဏ၊ အင်္ဂဇာတ၊ လဉ္စန အနက်တို့ကိုဟော၏၊ [အဘိဓာန် ၉၇၉၊] ထိုတွင် ဤနေရာ၌ လဉ္စန (အမှတ်တံဆိပ်၊ နိမိတ်) အနက်ဟောတည်း၊ ရုပ်ဓမ္မာ၊ နာမ်ဓမ္မာတို့သည် ကလာပ်စည်းအစုအဝေးအားဖြင့် ဖြစ်ရ၏၊ (စိတ်၊ စေတသိက်အပေါင်း အစုလည်း နာမ်ကလာပ်ပင် ဖြစ်၏၊) ထိုသို့ အစုအဝေး ဖြစ်သောကြောင့် ပုံသဏ္ဌာန်အထည်

ထင်မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဌာန်ကို လည်းကောင်း၊) သုခနိမိတ္တံ-
သုခနိမိတ်ကို လည်းကောင်း၊ (သုခ-ဟု ထင်မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အထည်ကိုယ်
ပုံသဏ္ဌာန်ကို လည်းကောင်း၊) အတ္တနိမိတ္တဉ္စ-အတ္တနိမိတ်ကို လည်းကောင်း၊ (အတ္တ
ဟု ထင်မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဌာန်ကို လည်းကောင်း၊) ဥဠါ
ဋေတိ-ပယ်ခွာနိုင်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဝိပဿနာ၏ နိစ္စနိမိတ်စသည်ကို ပယ်
ခွာနိုင်ခြင်းကြောင့်၊) အနိမိတ္တာတိ-အနိမိတ္တာဟူ၍၊ (အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဌာန်
နိမိတ်မရှိဟု ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဟူ၍၊) ကထိတာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ([အနိမိတ္တဉ္စ
ဘာဝေဟိ"ဟု ဟောတော်မူအပ်ပြီ-ဟူလို၊])

စ-ဆက်၊ သာ-ထိုဝိပဿနာသည်၊ တံ နိမိတ္တံ-ထို နိစ္စ နိမိတ်စသည်ကို၊
ကိဇ္ဇာပိဥဠါဋေတိ-အကယ်၍လည်း ခွာနိုင်ပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ခွာနိုင်ပါသော်
လည်း၊ သယံ-မိမိဟူသော ဝိပဿနာကိုယ်တိုင်၊ နိမိတ္တဓမ္မေသု-အထည်ကိုယ် ပုံ
သဏ္ဌာန်ရှိ၏ဟု ထင်မှတ်အပ်သော တေဘူမကသင်္ခါရတို့၌၊ စရတိ-လျည့်လည်နေ
၏၊ (အာရုံပြုသောအားဖြင့် ဖြစ်နေ၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ သနိမိတ္တာဝ-နိမိတ်နှင့်
တကွ ဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [ရှေ့၌ အကျိုးတစ်မျိုး ရှိပြီးဖြစ်၍၊ နောက်တသ္မာ
ဝါကျသည် လဒ္ဓဂုဏ်တည်း၊]၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (နိစ္စ နိမိတ္တ စသည်ကိုခွာနိုင်သော်
လည်း မိမိက သနိမိတ္တဖြစ်နေသောကြောင့်၊) သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ အာဂမနိယဋ္ဌာနေ-
မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအကျင့်အရာ၌၊ ဌတွာအတ္တနော၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ နာမံ-
အနိမိတ္တ မဂ်ဟူသောအမည်ကို ဒါတုံ-ငှါ၊ န သက္ကောတိ။

ကိုယ်အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရ၏၊ ထိုအထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဌာန်သည် နိစ္စ၊ ဓုဝ၊ သုခ၊ အတ္တဟု ထင်မှတ်
ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် နိမိတ္တစသည် အမည်ရ၏၊ ဝိပဿနာသည် ထိုနိစ္စနိမိတ် စသည်ကို
ပယ်ခွာနိုင်၏၊ "ပယ်ခွာ"ဆိုသည်ကား ထိုပုံသဏ္ဌာန် အထည်ကိုယ်ကို ဖျက်နိုင်၏ ဟုဆိုလိုသည်၊
ထိုသို့ဖျက်လိုက်လျှင်ပင် နိစ္စစသည်ဖြင့် မမှတ်တင်တော့၊ ထို့ကြောင့် "အနိမိတ္တာ"ဟု အမည်ရ
သည်၊ [နတ္ထိ+နိမိတ္တံစတိဿာတိ အနိမိတ္တာ၊ နိမိတ္တံ၌ "နိမိတ္တဂ္ဂဟဏံ"ဟုဆိုလိုလျက် ဂဟဏပုဒ်
အကြွကြွ၊ "နိမိတ်ပုံဟန်၊ သဏ္ဌာန်အထည်ကိုယ်" ဟုယူခြင်းမရှိသော ဝိပဿနာ။]

နိမိတ္တဓမ္မေသု၊ ပေ၊ ဒါတုံ န သက္ကောတိ။ ။ဝိပဿနာသည် ပုံသဏ္ဌာန်၊ အထည်ကိုယ်
မရှိ-ဟုယူပါသော်လည်း အာရုံပြုအပ်သောတရားမှာ လောကီခန္ဓာ ၅ ပါးဖြစ်ရကား (ပုံသဏ္ဌာန်
အထည်ကိုယ်ဟု နဂိုရ်ကထုတ်ထားသော) နိမိတ္တခန္ဓာကို အာရုံပြု၍ နေရ၏၊ နာမည်က "အနိ
မိတ္တာ ဝိပဿနာ"ဟုခေါ်ရသော်လည်း အစစ်အမှန်မှာ "သ နိမိတ္တာ"ဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့်၊
သနိမိတ္တာဖြစ်သော ဝိပဿနာသည် မဂ်အား အနိမိတ္တအမည်ကို မပေးနိုင်၊ "သဟ-နိမိတ္တေန
ယာ ဝတ္တတိတိ သ နိမိတ္တာ"ဟုပြု၊ [နိမိတ္တဓမ္မာ သင်္ခါရာ၊ တေ ဟိ သ နိမိတ္တာဝိယ သဝိဂ္ဂဟာဝိယ
ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊-အနု၊ သ နိမိတ္တာကို "သဝိဂ္ဂဟာ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ဝိဂ္ဂဟသဒ္ဓါကား [သရိရံ၊ ပေ၊
ိဂ္ဂဟော၊ အဘိဓာန် (၁၅၁) နှင့်အညီ ကိုယ်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။]

အပရော-ရှေးအဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်ပါးသော၊ နယော-နည်းကို၊ (မယာ၊ ဝုစ္စတေ-ဆိုအပ်၏၊ ဝါ-ဆိုဦးအံ့၊) အဘိဓမ္မာနာမ-အဘိဓမ္မာ မည်သည်၊ ပရမတ္ထဒေသနာ-ပရမတ္ထဒေသနာတည်း၊ (မဖောက်မပြန် အစစ်အမှန် အနက်ကို ဟောကြောင်း ဒေသနာတည်း၊) စ-ဆက်၊ အနိမိတ္တမဂ္ဂဿ-အနိမိတ္တမဂ်၏၊ ပရမတ္ထတော- ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ ဟေတုဝေကလ္လမေဝ-အကြောင်းချို့တဲ့သည်၏ အဖြစ် သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ-ချေ၊ အနိစ္စာနုပဿနာယ- အနိစ္စာနုပဿနာ၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-အဖြစ်ဖြင့်၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခောကို၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဤနေရာ၌ အနိစ္စာနုပဿနာဟူသည်နှင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခဟူသည် တရားတစ်မျိုးတည်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဝသေန-အဖြစ်ဖြင့်” ဟုပေးသည်။] တေန ဝိမောက္ခေနစ-ထိုအနိမိတ္တ ဝိမောက္ခကြောင့်လည်း၊ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ -သဒ္ဓိန္ဒြေသည်၊ အဓိမတ္တံ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တံ-ထို သဒ္ဓိန္ဒြေသည်၊ အရိယမဂ္ဂေ-အရိယမဂ်၌၊ ဧကင်္ဂမ္ဘိ-တစ်ခုသော အင်္ဂါသည်လည်း၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာ-မဂ္ဂင်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဂ္ဂင် ၈ ပါး တစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့် မပါဝင်သောကြောင့်၊) အတ္တနော-၏၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ ပရမတ္ထတောဝ-ပရမတ္ထအားဖြင့်သာလျှင်၊ နာမံ-ကို၊ ဒါတုံ-ငှါ၊ န သက္ကော တိ၊ [ဧဝဖြင့် ပရမတ္ထအစစ်အမှန်အားဖြင့်သာ နာမည်မပေးနိုင်သည်၊ သုတ္တန် ပရိယာယ်အားဖြင့်ကား နာမည်ပေးနိုင်ပါ၏-ဟူလို။]

ပန-ကား၊ ဣတရေသု-အနိစ္စာနုပဿနာမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွိသု-၂-ပါးကုန်သော အနတ္တာနုပဿနာ ဒုက္ခာနုပဿနာတို့တွင်၊ တာဝ-ဒုက္ခာနုပဿနာမှ ရှေးဦးစွာ၊ အနတ္တာ နုပဿနာယ-၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ သုညတ ဝိမောက္ခော-ကို၊ (ကထိတော-ပြီ၊) ဒုက္ခာနုပဿနာယ-၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခော-ကို၊ ကထိတော-ပြီ၊ တေသု-ထိုသုညတ ဝိမောက္ခော၊

အပရော၊ ပေ၊ ဝိနိစ္ဆယော။ ။ရှေးအဋ္ဌကထာဝါဒမှ အလွတ်ဖြစ်သော ဆရာတစ်ပါး၏ ဝိနိစ္ဆယကို ပြလိုသောကြောင့် “အပရော၊ ပေ၊ ဧကဿ အာစရိယဿ မတိ ဝိနိစ္ဆယော” ဟုမိန့်သည်။ ထိုဆရာ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ-အနိစ္စာနုပဿနာ ဟူသော အနိမိတ္တာနုပဿနာဖြင့် အနိစ္စဟု ရှုလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သဒ္ဓိန္ဒြေလွန်ကဲ၏၊ ထိုသဒ္ဓိန္ဒြေသည် မဂ္ဂင် ၈-ပါးတွင် တစ်ပါးမျှ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ထိုသဒ္ဓိန္ဒြေသည် မိမိကြောင့်ဖြစ်သော မဂ်အား အစစ်အမှန်အားဖြင့် အနိမိတ္တ နာမည်ကို မပေးနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “အနိမိတ္တမဂ္ဂဇ္ဈာန်ကို ဤအဘိဓမ္မာ၌ ဟောတော်မူ” ဟုဆိုလိုသည်။

အနတ္တာနုပဿနာယစသည်။ ။အနတ္တာ နုပဿနာဟူသော သုညတာနုပဿနာဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူမှာ ပညိန္ဒြေလွန်ကဲ၏၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဟူသော အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူမှာ သမာဓိန္ဒြေလွန်ကဲ၏၊ ထိုဣန္ဒြေ ၂-ပါးလုံးပင် မဂ္ဂင် ၈-ပါး၌ သမ္မာဒိန္ဒြိ သမ္မာသမာဓိ

အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ တို့တွင်၊ သုညတဝိမောက္ခန-ကြောင့်၊ ပညိန္ဒြိယံ-သည်၊ အဓိမတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခန-ကြောင့်၊ သမာဓိန္ဒြိယံ-သည်၊ (အဓိမတ္တံ ဟောတိ)၊ တာနိ-ထို ပညိန္ဒြိယံ၊ သမာဓိန္ဒြိယံတို့သည်၊ အရိယမဂ္ဂဿ-၏၊ အင်္ဂတ္တာ-အစိတ်အပိုင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ပညိန္ဒြိယံ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်၊ သမာဓိန္ဒြိယံ သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင် ဖြစ်သောကြောင့်၊] အတ္တနော၊ ပေ၊ သက္ကောန္တိ။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ တင်အောင်ပြဦးအံ့၊ မဂ္ဂါရမဏတ္တိကေပိ-မဂ္ဂါရမဏတိကံ ဌိလည်း၊ မဂ္ဂါဓိပတိဓမ္မ ဝိဘဇနေ-မဂ္ဂါဓိပတိ တရားတို့ကို ဝေဖန်ရာ ပါဠိတော်၌၊ ဆန္ဒစိတ္တာန-ဆန္ဒစိတ္တတို့၏၊ အဓိပတိက္ခာလေ-အဓိပတိဖြစ်ရာအခါ၌၊ တေသံ ဓမ္မာနံ-ထို ဆန္ဒ စိတ္တ တရားတို့၏၊ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာဝ-မဂ္ဂင်္ဂမဟုတ် ကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်ပင်၊ [မဂ္ဂင်္ဂရူပပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့်ပင်၊] မဂ္ဂါဓိပတိဘာဝေါ-မဂ္ဂါဓိပတိအဖြစ်ကို၊ န ဝုတ္တော-ဟောတော်မမူအပ်၊ ဧဝံသမ္ပဒံ-ဤသို့၊ မဇ္ဈိမယုဂ်-ပြီးစီးခြင်းရှိသော၊ ဣဒံ-ဤဥပမေယျကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ဤ “ဝေ သမ္ပဒံ”၏ အနက် ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၊ ဝေရဉ္စကဏ္ဍ၌ပြထားပြီ။ ဣတိအယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ အနိမိတ္တဝိပဿနာ၏ မဂ်အားနာမည်မပေးနိုင်ရာ၌၊ [ယောဇနာ၌ “ဧတ္တာတိ လောကုတ္တရဇ္ဈာနေ”ဟု စွဲသည်၊] အဋ္ဌကထာမုတ္တကော- ရှေးအဋ္ဌကထာမှ လွတ်သော၊ ဧကဿ-တစ်ပါးသော၊ အာစရိယဿ-၏၊ မတိဝိနိစ္ဆယော-အလိုဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်တည်း။

ဧဝံ-လျှင်၊ သဗ္ဗထာပိ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ [ရှေး အဋ္ဌကထာ၌လာသော အခြင်းအရာ၊ ဧကာစရိယ၏ မတိဝိနိစ္ဆယ အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း-ဟူလို။] အနိမိတ္တဝိပဿနာ-သည်၊ သယံ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ အာဂမနိယဋ္ဌာ

အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်ကြ၏။ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာအနိက္ခံ၌ ပါသော ထိုဣန္ဒြိယ ၂-ပါးသည် မိမိတို့ကြောင့် ဖြစ်သော မဂ်အား ပရမတ္ထအားဖြင့် သုညထအမည်၊ အပ္ပဏိဟိတ အမည်ကို ပေးနိုင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ သုညတဈာန် မဂ်၊ အပ္ပဏိဟိတဈာန် မဂ်ကို ဟောတော်မူသည်-ဟုဆိုလိုသည်၊ [ဤသို့ ထိုထို အနုပဿနာ၌ ထိုထို ဣန္ဒြိယနိက္ခံကို ရည်ရွယ်၍ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၊ ဝိမောက္ခအခန်း၌ “ဣန္ဒြိယအားဖြင့် ဝိပဿနာ ကွဲပြားပုံ”ဟုခေါင်းတပ်၍ ဆောင်ပုဒ်နှင့်တကွ ပြထားပြီ။]

မဂ္ဂါရမဏ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။မဂ္ဂါရမဏတိကံ၌ “မဂ္ဂါဓိပတိနော ဓမ္မာ”ပုဒ်ကို အကျယ် ဝေဖန်ရာ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဝယ် ဆန္ဒနှင့် စိတ်တို့သည် မိမိတို့က အဓိပတိအမည်ရသော်လည်း မဂ္ဂင်္ဂရူပပါးတွင် ပါဝင်သော မဂ်တရား မဟုတ်ကြသောကြောင့် မဂ္ဂါဓိပတိ အရဝယ် မဂ်ဟူသော နာမည် မရသကဲ့သို့၊ အနိမိတ္တ ဝိပဿနာ အနိက္ခံ၌ လွန်ကဲနေသော သဒ္ဓိန္ဒြိယသည် အနိမိတ္တ ဝိပဿနာ အမည်ရသော်လည်း မဂ်အနိက္ခံ၌ အနိမိတ္တ မဂ္ဂအမည် မရဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤစကားနှင့်စပ်၍ ဋီကာ၌ အကျယ်စိစစ်ထား၏။

နေ-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အကျင့်အရာ၌၊ ဌတွာ-၍၊ အတ္တနော မဂ္ဂဿနာမံ ဒါတုံ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-ကို၊ န ဂဟိတော-(ပါဠိတော်၌) ယူတော် မမူအပ်။

ပန-ငါဒန္တရကား၊ ကေစိ-အချို့ ဆရာတို့သည်၊ အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-အနိမိတ္တမဂ်သည်၊ အာဂမနတော-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာကြောင့်၊ နာမံ-အမည်ကို၊ အလဘန္တောပိ-မရပါသော်လည်း၊ သုတ္တန္တ ပရိယာယေန-သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ သဂုဏတောစ-မိမိဂုဏ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောစ-အာရုံကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမံ-ကို၊ လဘတိ၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-န်ပြီ၊ တေ-ထိုကေစိဆရာတို့ကို၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ဝတွာ-ဆို၍၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပယ်မြစ်အပ်ကုန်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ဆို၍ ပယ်မြစ်အပ်ကုန်သနည်း) အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-အနိမိတ္တ မဂ်သည်၊ သဂုဏတောစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမံ-ကို၊ လဘန္တေ-ရလသော်၊ သုညတ အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂါပိ-သုညတမဂ်၊ အပ္ပဏိဟိတမဂ်တို့သည်လည်း၊ သဂုဏတောယေဝ-ကြောင့်သာလျှင် လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောယေဝစ-ကြောင့်သာလျှင်လည်းကောင်း၊ ဣဒံ-ဤအဘိဓမ္မာ၌၊ နာမံ-ကို၊ လဘေယျ-ရကုန်ရာ၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ န လဘန္တိ-မရကုန်၊ ကိ-ကာ ရဏာ-ကြောင့်၊ (န လဘန္တိ-မရကုန်သနည်း) [သဂုဏတောယေဝ အာရမဏတော ယေဝ စ-ဟု ရှိရာ၌ ဧဝ ၂ ပုဒ်ဖြင့် အာဂမနကို ကန့်၊ ဤအာဂမနကိုပင် ပစ္စနိကဟုလည်း သုံးနှုန်းနိုင်၏၊ စဖြင့်ကား သဂုဏ အာရမဏအချင်းချင်းကို ဆည်းပါ၊] ဟိ-အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ အယံ မဂ္ဂေါနာမ-ဤမဂ် မည်သည်၊ သရသတောစ-မိမိ၏ သာယာအပ်သော သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စနိကတောစ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒွိဟိ-န်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့

သရသ၊ သဂုဏ။ ။ "ဂုဏ"ဟူသည်မိမိ၏ ပင်ကိုသဘောအတိုင်းရှိနေသော ဂုဏ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သရသနှင့်ဂုဏသည် အနက်သဘောအရအသားကျအားဖြင့် အတူပင်၊ ထို့ကြောင့် "ယသ္မာ သော ရာဂါဒိဟိ သုညော၊ တသ္မာ သဂုဏေနော သုညတနာမံ လဘတိ"စသည်ဖြင့် ရှေ့ဆိုခဲ့၍ ဤ၌ "သုညတ အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂါ ရာဂါဒိဟိ သုညော၊ ရာဂပဏိမိ အာဒိဟိ စ အပ္ပဏိဟိတာတိ ဧဝံ သရသတောပိ နာမံ လဘန္တိ"ဟုဆိုသည်၊ ထိုသို့ သဒ္ဒါအသံကွဲ၍ အနက်အဆန် တူသော်လည်း သုတ္တန် အသုံးအနှုန်းကို ယူ၍ "သဂုဏ"ဟုလည်း သုံးစွဲထားသည်ဟုမှတ်ပါ။ ["သဂုဏဝသေနာတိ-ရာဂါဒိ သုညတတ္တာ၊ ပေ၊ အတ္တနော ဂုဏဝသေန"-ဋီကာကျော်၊ ဝိမောက္ခဘောဒအဖွင့်။]

သရသ၊ သဘာဝ။ ။ သရသနှင့် သဘာဝသည် မြန်မာပြန်အနက်ချင်းမတူသော်လည်း အဓိပ္ပာယ်အသားကျမှာ သဘောတူပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သရသတောကို "သဘာဝတော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ရှေ့ဦးအံ့-ရသီယတိ အဿာဂီယတိတိ ရသော-သာယာအပ်သော အရသာ၊ အဟာရတိုင်း၌ အရသာတစ်မျိုးစီ အသီးသီး ရှိကြ၏၊ ပဿဝသော တရားတိုင်း၌လည်း ပုသနစသော

ကြောင့်၊ နာမံ လဘတိ၊ (“တသ္မာ၊ သဂုဏတောယေဝ၊ အာရမဏ တောယေဝ စ ဣဓ နာမံ န လဘန္တိ-န”) [ဤသို့ ကိံကာရဏာအမေးကို ပြန်၍ အကျဉ်းအုပ်ခဲ့ပါ။] သဘာဝတောစ-မိမိ၏ သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိပက္ခ တောစ-ဆန့်ကျင် ဘက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (နာမံ-ကို၊လဘတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော။

[သရသ၊ ပစ္စနိကတို့ကြောင့် အမည်ရပ်ကို အကျယ်ပြလို၍ “တတ္ထ”စသည် မိန့်၊] တတ္ထ-ထိုသုညတအစရှိသော မဂ်တို့တွင်၊ သုညထအပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂါ-တို့သည်၊ သရသတောပိ-မိမိ၏ သာယာအပ်သော သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စနိက တောပိ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမံ လဘန္တိ၊ ဟိ-မှန်၊ သုည တအပ္ပ ဏိဟိတမဂ္ဂါ-တို့သည်၊ ရာဂါဒိဟိ-ရာဂ အစရှိသည်တို့မှ၊ (ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့မှ၊) သုညာ-ကင်းဆိတ်ကုန်၏၊ ရာဂပဏိမိ အာဒိတိစ-တောင့်တတတ် သော ရာဂအစ ရှိသည့်တို့သည် လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏိဟိတာ-မတောင့်တအပ်ကုန်၊ ဣတိဇေ- သို့၊ သရသတော-မိမိ၏သာယာအပ်သာ သဘောကြောင့်၊ နာမံလဘန္တိ။

သဘောတစ်မျိုးစီ အသီးအသီး ရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ပရမတ္ထတရားတို့၏ ဖုသနစသော သဘော သည် အရသာနှင့်တူရကား “ရသော ဝိယာတိ ရသော”ဟုပြု၍ ရသ၏ အရ ပရမတ္ထသဘောကို ကောက်ရသည်၊ သဿ-ရသော သရသော၊ ဘဝတိ ဝိဇ္ဇတိ-ထင်ရှားရှိ၏၊ ဣတိ ဘာဝေါ၊ (ဖုသန စသည်)၊ သဿ+ဘာဝေါ သဘာဝေါ၊ ဤစကားအရ သ ၂ မျိုးလုံးသည် “မိမိ”ဟူသော အနက်ကိုဟော၍ “ရသနှင့် ဘာဝ”ကား “ပရမတ္ထ အထည် ကိုယ်ဖြစ်သော ဖုသနစသော အနက် ကို ဟောသည်”ဟု မှတ်ပါ။ [သီလက္ခန္ဓံ၊ သာမညဖလသုတ်-အာသဝက္ခယဉာဏ်ခန်း၌ ဋီကာ သစ်ပယ် တစ်မျိုး ဖွင့်ထားသေး၏၊]

(က) သရသ၊ ပေ၊ တောပိ။ ။ရှေ့၌ “သရသတော စ ပစ္စနိကတော စ”နှင့် သဘော တူပင်တည်း၊ အဘိဓမ္မာဒေသနာနည်းအားဖြင့် သရသ (မိမိသဘော)ကြောင့်ချည်း နာမည်မရနိုင်၊ သရသနှင့် ပစ္စနိကဟူသော အာဂမန၊ ဤ ၂ ပါးစုံမှ အမည်ရနိုင်၏၊ အာရမဏနှင့်ပစ္စနိက ၂ ပါးစုံမှ အမည်ရနိုင်ပုံလည်း နည်းတူ၊ ထို ၂ မျိုးတွင် ပစ္စနိကသည် နာမည်ချင်းမရောအောင် ပိုင်း ခြားနိုင်သောကြောင့် ပစ္စနိကသရသ၊ ပစ္စနိက အာရမဏ ၂ ပါးစုံတွဲဖြစ်မှ အဘိဓမ္မာ၌ နာမည် ပေးနိုင်သည်။ [အဘိဓမ္မေ သရသပစ္စနိကေဟိ သဟိတေဟိ နာမ လာဘာတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ။]

(ခ) ပစ္စနိက၊ ပတိပက္ခ။ ။သတ္တတ၌ “ပြဇျာနိက”သည်ပါဠိ၌ “ပစ္စနိက”ဟု ဖြစ် ၏၊ ပတိ+အနိကံ၊ အနိကသဒ္ဒါသည် စစ်ထိုးခြင်း (ရန်ဖြစ်ခြင်း) အနက်ဟော၏၊ (“န+နိယတေ (အပသာရိယတေ)-မဆောင်အပ် ရှောင်ရှားအပ်၏၊ ဣတိ အနိကံ၊) ပတိ (ပတိကူလံ)-ရုံဖွယ် ကောင်းသော+အနိကံ ယဿာတိ ပစ္စနိကော-ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်ဖြစ်ခြင်း ရှိသော ရန်သူ၊ ထိုရန် သူကဲ့သို့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသမျှကိုလည်း “ပစ္စနိက”ဟု သဒိသူပစာရ အားဖြင့် ခေါ်ရသည်၊ ပတိ+ပက္ခ သဒ္ဒါလည်း “ပတိကူလော-ပက္ခောယဿ” ဟုပြု၍ စက်ဆုပ် ဖွယ်အဖို့ရှိသော ရန်သူ ကိုပင် ဟော၏၊ ရှေးနည်းအတိုင်း သဒိသူပစာကြံ၍ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသမျှ ကိုလည်း ဟော၏။

[သရသကြောင့် အမည်ရပ်မှ တစ်ပါး၊ ပစ္စနိကကြောင့် အမည်ရပ်ကိုပြလို၍ “သုညတောစ” စသည်မိန့်။] စ-သည်သာ မကသေး၊ သုညတော-သုညတော မဂ်သည်၊ အတ္တဘိနိဝေသဿ-အတ္တ ဟုစွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းခြင်း၏၊ ပဋိပက္ခောဆန့်ကျင်ဘက်တည်း၊ အပ္ပဏိဟိတော- အပ္ပဏိဟိတ မဂ်သည်၊ ပဏိမိဿ-ကောင့်တတတ်သော ရာဂ၏၊ (ပဋိပက္ခော)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပစ္စနိကတောပိ-ကြောင့်လည်း၊ နာမလဘန္တိ။

ပန-ကား၊ (သုညတမဂ်၊ အပ္ပဏိဟိတ မဂ်မှတစ်ပါး၊ အနိမိတ္တမဂ်ကား၊) အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-အနိမိတ္တမဂ်သည်၊ ရာဂါဒိနိမိတ္တာနံ-ရာဂ အစရှိသော နိမိတ်တို့၏ လည်းကောင်း၊ နိစ္စနိမိတ္တာဒိ-နိစ္စနိမိတ် အစရှိသည်တို့၏ လည်းကောင်း၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ သရသတောဝ-မိမိ၏ သဘောကြောင့်သာ၊ နာမ လဘတိ၊ ပစ္စနိကတော-ကြောင့်၊ (နာမ-ကို) နော (လဘတိ) မရ၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုအနိမိတ္တမဂ်သည်၊ သင်္ခါရနိမိတ္တာရမဏာယ- သင်္ခါရနိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသော၊ အနိစ္စာနုပဿနာယ-၏၊ ပဋိပက္ခော-သည်၊ န-မဟုတ်၊ အနိစ္စာနုပဿနာ ပန-သည်ကား၊ အဿ-ထိုနိမိတ္တမဂ်၏၊ အနုလောမဘာဝေ-အလျော်၏အဖြစ်၌၊ ဌိတာ-တည်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗထာပိ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ အဘိဓမ္မာ ပရိယာယေန-အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ အနိမိတ္တမဂ္ဂေါနာမ-အနိမိတ္တမဂ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတွာ-ပြောဆို၍၊ ပဋိကိစ္ဆာ-န်ပြီ)။

ပန-ကား၊ သုတ္တန္တိက ပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ ဧသ (ဧသော) -ဤ အနိမိတ္တမဂ်ကို၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ ဒီပိတော-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့ ပြအပ်ပြီ၊ [“အနိစ္စတော ဝုဋ္ဌဟန္တဿ မဂ္ဂေါ အနိမိတ္တော ဟောတိ”ကို ဧဝံ ဟုညွှန်းသည်။] ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မိံ ဝါရေ-အကြင်ဝိပဿနာ အလှည့်အကြိမ်၌၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ-မဂ် တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနသည်၊ (သင်္ခါရ ဝုဋ္ဌာနတို့မှ ထမြောက်တတ်သော မဂ်သည်၊) ဟောတိ၊ တိဏိ-န်သော၊ လက္ခဏာနိ-လက္ခဏာတို့သည်၊ ဧကာဝဇ္ဇနေန-တစ်ခုသော အာဝဇ္ဇန်းဖြင့်၊ အာပါတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ အာဂစ္ဆန္တိဝိယ-ရောက်ကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ-ဘူ၊ အာပါတံ-သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ၏၊ စ-ဆက်၊ တိဏ္ဍိ-၃-ပါးသော လက္ခဏာတို့၏၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ အာပါတမနံ နာမ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါပေ၊ ပန-ထိုသို့ ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနဿ- ကမ္မဋ္ဌာန်း၏၊ ဝိဘူတဘာဝဒီပနတ္ထံ-ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း တစ်ခုမှာ လက္ခဏာ ၃-ပါးလုံး တစ်ပြိုင်နက် မထင်နိုင်ပါ၊ သို့သော် ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ ထင်ရှားကြောင်း ကိုပြလို၍ “ဧကာဝဇ္ဇနေန ဝိယ”ဟု ဆိုပါသည်-ဟူလို။]

ဟိ-ချဲ့၊ အာဒိဟော-၌၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော လက္ခဏာ၌၊ အဘိနိဝေသော-နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနီ-ဝုဋ္ဌာနမည်သောမင်္ဂသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝိပဿနာ ပန-ဝိပဿနာသည် ကား၊ ယံယံ-အကြင်အကြင် လက္ခဏာကို၊ သမ္ပသိတွာ-သုံးသပ်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာတိ-သင်္ခါရတို့မှ ထ၏၊ တဿ တဿေဝ-ထိုထို လက္ခဏာ၏သာလျှင်၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ အာဂမနိယဋ္ဌာနေ-၌၊ ဌတွာ-၍၊ ပေ၊ ဒေတိ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ပေးသနည်း၊ ဟိ-အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ အနိစ္စာ ဒီသု-အနိစ္စ အစရှိ သည်တို့တွင်၊ [“အနိစ္စတာဒီသု”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။]ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မ ထား တစ်ပါးပါးသော လက္ခဏာ၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းပြီး၍၊ ဣတ ရံပိ-အနိစ္စ တာ လက္ခဏာမှ အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ လက္ခဏဒွယဉ္စ- ဒုက္ခတာ၊ အနတ္တတာ လက္ခဏာ ၂-ပါးအပေါင်းကိုလည်း၊ ဒဋ္ဌံ-မြင်ခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိဇေ- သင့်သည်သာ။

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊ ကသွာ၊ ဣတရံပိ လက္ခဏာဒွယံစ၊ ဒဋ္ဌံ၊ ဝဇ္ဇတိ- နည်း) ဟိ(ယသွာ) ဧကလက္ခဏ ဒဿန မတ္ထေနေဝ-တစ်ခုသောလက္ခဏာကို မြင် ခြင်းမျှကြောင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံနာမ-မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနမည်သည်၊ န ဟောတိ-နိုင်၊ (တသွာ-ကြောင့်၊ ဣတရံပိ လက္ခဏာဒွယံစ ဒဋ္ဌံ ဝဇ္ဇတိ)၊ [“တသွာရှေ၊ ဟိတံကိုတွေ့၊ ပြား၍ရှိမှခံ၊တသွာ ထို၊ ဟိတံ၏ဖိုလ်၊ စွဲဆိုမြဲထုံးစံ”ဟူသော နိယံနှင့်အညီပေး သည်။]တသွာ-ကြောင့်၊ (ဣတရဒွယလက္ခဏာကို မြင်ခြင်းငှါ သင့်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်)၊ အနိစ္စတော-အနိစ္စအားဖြင့်၊ အဘိနိဝိဋ္ဌေ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ကေဝလံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တမဖက် သက်သက်၊ အနိစ္စ တောဝ-အနိစ္စဖြစ်သော သင်္ခါရမှသာ၊ န ဝုဋ္ဌာတိ-ထသည်မဟုတ်သေး၊ ဒုက္ခတော ပိ-ဒုက္ခဖြစ်သော သင်္ခါရမှလည်းကောင်း၊ အနတ္တတောပိ-အနတ္တဖြစ်သော သင်္ခါရမှ လည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌာတိယေဝ-ထသည်သာ၊ ဒုက္ခတော-ဒုက္ခအားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ အနတ္တတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဘိနိဝိဋ္ဌေပိ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းသော ရဟန်း ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။ [နိဂုံးကို ပြလို၍ “ဣတိအာဒိတော”စသည်မိန့်၊] ဣတိ- လျှင်၊ အာဒိတော-၌၊ ပေ၊ မဂ္ဂဿ နာမံ ဒေတိ။ တတ္ထ-ထို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ တို့တွင်၊ (တစ်နည်း)တတ္ထ-ထို အနိမိတ္တ၊ အပ္ပဏိဟိတ၊ သုညတတို့တွင်၊ အနိစ္စ တော- အနိစ္စဖြစ်သော သင်္ခါရမှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ-ထသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ အနိမိတ္တော နာမ-အနိမိတ္တမင်္ဂ မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဒုက္ခတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ-၏၊ (မဂ္ဂေါ) အပ္ပဏိဟိတော၊ (နာမ) သည်၊ (ဟောတိ)၊ အနတ္တတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ-၏၊ (မဂ္ဂေါ)သုညတော(နာမ ဟောတိ)၊ ဣတိဇေ-လျှင်၊ သုတ္တန္တ ပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ အာဟရိတွာ-အနိမိတ္တမင်္ဂကိုဆောင်၍၊ ဒီပိတော-ရှေး အဋ္ဌကထာဆရာ တို့ပြအပ်ပြီ။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး၊ စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ-ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီမည်သော၊ ဝိပဿနာ-သည်၊ ကိ'အာရမဏာ-အဘယ် အာရုံရှိသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ လက္ခဏာရမဏာ-အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာလျှင် အာရုံရှိ၏၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊ လက္ခဏံနာမ-လက္ခဏာမည်သည်၊ ပညတ္တိဂတိကံ-ပညတ်၏ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့သော ဖြစ်ခြင်းရှိ၏၊ (ပညတ်နှင့်အလားတူ၏၊) နဝတ္တဗ္ဗဓမ္မဘူတံ-ပရိတ္တ၊ မဟဂ္ဂတစသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်သော တရားဖြစ်၍ဖြစ်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ အနိစ္စ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-အနတ္တ၊ ဣတိ-သို့၊ တီဏိ-နိသော၊ လက္ခဏာနိ-တို့ကို၊ သလ္လက္ခေတိ-မှတ်သား၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာ-၅-ပါးသော ခန္ဓာတို့သည်၊ ကဏ္ဏေ-လည်ပင်း၌၊ ဗဒ္ဓ ကုဏပံ ဝိယ-ဖွဲ့ချည်အပ်သော အကောင်ပုပ်ကဲ့ သို့၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ (ထင်ကုန်၏)၊ သင်္ခါရာရမဏမေဝ-သင်္ခါရ ဟူသော အာရုံရှိသည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ သင်္ခါရတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-ထ၏။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြအံ့၊ ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပတ္တံ-ကို၊ ကိဏိတုကာမော-ဝယ်လိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပတ္တဝါဏိဇေန-သပိတ် ဈေးသည်သည်၊ ပတ္တံ-ကို၊ အာဘတံ-ဆောင်ယူအပ်သည်ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌာ-ရွှင်

ကိ' အာရမဏာ။ ။ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာသည် အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာကို အာရုံပြုနေလျှင် ထိုလက္ခဏာသည် ပညတ်သတောဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်မဂ်ဖြစ်သောအခါ မဂ်သည် ဝုဋ္ဌာန အမည်ရရာ၌ ထိုဝုဋ္ဌာနသည် သင်္ခါရအာရုံတို့မှ မထမြောက်နိုင်ဘဲရှိရာ၏၊ သင်္ခါရကို အာရုံပြုပြန် လျှင်လည်း ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာသည် အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာ ထိုးထွင်း၍ မသိဘဲရှိရာ၏၊ ဤသို့ အစွန်း ၂ ဖက်ထွက်နေသောကြောင့် "ကိ' အာရမဏာ"ဟု ပုစ္ဆာထုတ်သည်။-ဋီကာ။

လက္ခဏာရမဏာ။ ။"အနိစ္စ" ဟုဆိုရာ၌ မမြဲသော ခန္ဓာ ၅-ပါးရ၏၊ "အနိစ္စတာ" ဟုဆိုရာ၌ကား ထိုအနိစ္စ ခန္ဓာ ၅ ပါး၏ မမြဲခြင်းဟူသော အမှတ်လက္ခဏာရ၏၊ [ဒုက္ခနှင့်၊ ဒုက္ခတာ၊ အနတ္တနှင့် အနတ္တတာတို့၌လည်း နည်းတူ၊] လောကီခန္ဓာ ၅ ပါးကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုရာ၌ အာရုံပြုရင်းက သင်္ခါရဖြစ်သော ပရမတ္ထခန္ဓာကို ပြုသော်လည်း ဉာဏ်၌ ထင်လာသော အခါ ဤခန္ဓာ ၅ ပါး၏ အနိစ္စတာစသော အခြင်းအရာသာ ထင်လာ၏၊ ဤသို့ ထင်လာပုံကို စွဲ၍ လက္ခဏာရမဏာ ဆိုသည်။

သင်္ခါရာ ရမဏမေဝ။ ။သို့သော်-ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာသည် သင်္ခါရကိုသာ အာရုံပြုလျက်နေပါသည်၊ သင်္ခါရကို အာရုံပြုသောကြောင့် ဝုဋ္ဌာနမဂ်ဖြစ်သောအခါသင်္ခါရကို လွှတ်၍ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုရကား မဂ်သည် သင်္ခါရမှ ထမြောက်ရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် "သင်္ခါရာရမဏမေဝ ဉာဏံ သင်္ခါရတော ဝုဋ္ဌာတိ"ဟုမိန့်သည်။ [ဤ၌ "သင်္ခါရာရမဏ ဉာဏံ ဟူသည် ဝိပဿနာတည်း၊ ဝုဋ္ဌာတိ၏ကတ္တာ-ဉာဏ်ကား မဂ်ဉာဏ်တည်း၊ ဉာဏ်ချင်းတူ သောကြောင့် "ဉာဏံ" တစ်ခုတည်း ဆိုထားသည်။]

၁၆၈

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ [လောကုတ္တရကုသိုလ်

လန်းအပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းသည်။(ဟုတွာ)။ ဝဏ္ဏိယာမိ-ဝယ်ယူရတော့အံ့။ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ၊ ဝိမံသမာနော-စူးစမ်းလသော်၊ တိဏိ-သုံးခုကုန်သော၊ ဆိဒ္ဓါနိ - အပေါက်တို့ကို၊ ပဿယျယထာ-မြင်ရာကဲ့သို့၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဆိဒ္ဓေသု-အပေါက်တို့၌၊ နိရာလယော-တွယ်တာခြင်းမရှိသည်၊ န ဟောတိ ယထာ-မဟုတ်သကဲ့သို့၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ပတ္တေ-၌၊ နိရာလယော-သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-လျှင်၊ တိဏိ-န်သော၊ လက္ခဏာနိ-တို့ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ-၍၊ သင်္ခါရေသု-သင်္ခါရတရားတို့၌၊ နိရာလယော-သည်၊ ဟောတိ၊ သင်္ခါရရမဏေနေဝ-သင်္ခါရဟူသော အာရုံရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဉာဏေန-ဉာဏ်ဖြင့်၊ သင်္ခါရတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဒုဿောပမာယပိ-အဝတ်ဥပမာ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ [“အဝတ်ကောင်းကောင်းကလေး ဝယ်လို၍ကြည့်စဉ် အပေါက် ၃ ပေါက်တွေ့ရ၌လည်း ဤနည်းပင်”ဟုလို။]

[ဆိုခဲ့ပြီးသော စကားအားလုံးကို နိဂုံးချုပ်လို၍ “ဣတိ ဘဂဝါ”စသည်မိန့်၊] ဣတိ-လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ လောကုတ္တရံ-သော၊ ဈာန်-ကို၊ ဘာဇေန္တော-ဝေဖန်တတ်တော်မူလသော်၊ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါယံ-သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ၌၊ စတုက္ကနယံ-လည်းကောင်း၊ ပဉ္စကနယံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေပိ-န်သော၊ နယေ-တို့ကို၊ အာဟရိ-ဆောင်တော်မူပြီး၊ သုဒ္ဓိကသုညတေ-သုဒ္ဓိကသုညတ၌ လည်းကောင်း၊ သုညတပဋိပဒါယံ-၌လည်းကောင်း။ သုဒ္ဓိကအပ္ပဏိဟိတေ-၌ လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏိဟိတပဋိပဒါယံ-၌ လည်းကောင်း၊ တထာ-ထို့ အတူတည်း၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏၊ ကသ္မာ၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဘဂဝါ ဒွေပိ နယေ) အာဟရိ-ဆောင်တော်မူသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန စေဝ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဇ္ဈာသယကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသနာဝိလာသေနစ-ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ်စံပယ်ကြောင်းဖြစ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဒွေပိ နယေ၊ အာဟရိ-ပြီး၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) တဒဘယံပိ-ထိုပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ၊ ဒေသနာဝိလာသ ၂ ပါးစုံကိုလည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ရူပါဝစရဈာန်အဖွင့်၌) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ လောကုတ္တရံ ဈာန် ဘာဝေတီတိ ဧတ္ထေ-၌၊ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါယံ-သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ၌၊ စတုက္ကပဉ္စကဝသေန-စတုက္ကနည်း၊ ပဉ္စကနည်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒွေ-န်သော၊ နယာ-နည်းတို့လည်းကောင်း၊ သေသေလု-သုဒ္ဓိကပဋိပဒါမှ ကြွင်းသော သုဒ္ဓိကသုညတ၊ သုညတပဋိပဒါ၊ သုဒ္ဓိကအပ္ပဏိဟိတ၊ အပ္ပဏိဟိတပဋိပဒါတို့၌၊ တထာ-ထို့အတူ ၂ ပါးစီသောနည်းတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သဗ္ဗေသုပိ-န်သော၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ကောဋ္ဌာသေသု-အဖို့အစုတို့၌၊ ဒသ-န်သော၊ နယာ-နည်းတို့ကို၊ ဘာဇိတာ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

လောကုတ္တရကုသလ ပကိဏ္ဏကကထာ

တတြ-ထို လောကုတ္တရဈာန်၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပကိဏ္ဏက-
 ရောပြွမ်းသော စကားရပ်တည်း၊ [“ပကိဏ္ဏက ကထာတည်း”ဟု မပေးနှင့်၊ နပုံ
 လိင်ဖြစ်သောကြောင့် “ဝစနံ”ကိုငဲ့၍ပေးပါ၊ အဇ္ဈတ္တစသည်၌ ခေါင်းစဉ်မာတိကာ
 မျှသာဖြစ်၍ စပ်ပုဒ်မပါဘဲ အကျဉ်းချုပ်ပြထားသာကြောင့် အကျဉ်းမျှသာ အနက်ပေး
 အံ့၊] အဇ္ဈတ္တဥ-အဇ္ဈတ္တခန္ဓာလည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါစ-ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာလည်းကောင်း၊
 [ဤပုဗ္ဗမှဖြင့် နှလုံးသွင်းထိုက်သောတရား၊ မသင်ထိုက်ရာတရား တို့ကိုပြ၏၊]
 ရူပါရူပေသု- ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာတို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စသု-ရုပ်နာမ် ၂-ဖြာ၊ ခန္ဓာ
 ၅ ပါးတို့လည်းကောင်း၊ သတ္တဋ္ဌဂံပရိဏာမံ-၇-ပါး၊ ၈ ပါးအစရှိသော အင်္ဂါတို့၏
 ပြောင်းလဲခြင်းလည်းကောင်း၊ နိမိတ္တံ-နိမိတ်လည်းကောင်း၊ ပဋိပဒါ-ပဋိပဒါ
 လည်းကောင်း၊ ပတိ-အဓိပတိလည်းကောင်း၊ [အဓိပုဒ်အကြေကြံ၊] ဣတိ-ကား၊
 (ဥဒ္ဓေသော-အကျဉ်းချုပ်ခေါင်းစဉ်တည်း) [“ဣတိ ပကိဏ္ဏကံ”ဟု ပြန်မလှည့်နှင့်၊
 ပကိဏ္ဏက စကားရပ်တို့တွင် ခေါင်းစဉ်မျှသာ ရှိသေးသည်။]

ဟိ-ချဲ့၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ-လောကုတ္တရမဂ် အရာ၌၊ အဇ္ဈတ္တံ-အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ၌၊
 အဘိနိဝိသိတွာ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းပြီး၍၊ အဇ္ဈတ္တံ-အဇ္ဈတ္တခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-ထ၏၊
 [အဇ္ဈတ္တပုဒ်က အဗျယိဘောသမာသံဖြစ်၍ ဝိဘတ်အမျိုးမျိုးကြေနိုင်၏။]အဇ္ဈတ္တံ-
 ၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ [ဗဟိဒ္ဓါပုဒ်လည်း နိပါတ်ပုဒ်

သတ္တဋ္ဌဂံ ပရိဏာမံ။ ။ပရိပုဗ္ဗ ပုနမာတ် ကပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ပရိဏာမသဒ္ဓါသည်
 ပင်ကိုသဘောမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံဖြစ်ခြင်း (အစာကြေခြင်း၊ ကြီးရင့်ခြင်း) ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ကြွင်း
 ကျန်ခြင်း၊ အတ္ထာလင်္ကာရ အထူးဟူသော အနက်များကိုဟော၏၊ ဤနေရာ၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမှ
 စုနစ်ပါးဖြစ်ခြင်း၊ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးမှ ၆-ပါးဖြစ်ခြင်း၊ ဈာနင် ၅-ပါးမှ ၄-ပါးစသည် ဖြစ်ခြင်း
 ကို ပရိဏာမဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ပင်ကိုသဘောမှ ပြောင်းလဲခြင်းကို ပရိဏာမဟု ယူပါ၊
 အဋ္ဌဂံနောက်၌လည်း အာဒိအကြေ ကြံပါ။ [ပရိဝုတ္တိတွာ-ပြောင်းလွှဲ၍+နမနံ-ညွတ်ခြင်း၊ ပရိဏာ
 မော-ခြင်း]ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏၊ [သတ္တဋ္ဌဂါနံ+ပရိဏာမော သတ္တဋ္ဌဂံပရိဏာမော။]

လောကုတ္တရ မဂ္ဂေဟိ။ ။“လောကုတ္တရမဂ္ဂေဟိ (မဂ္ဂေါဟိ)”ဟု ပါဠိ ၂-ထွေရှိ၏၊
 “လောကုတ္တရာမဂ်အရာ၌” ဟု ဝိသယာဓာရ အနက်ပေး၍ “အဘိနိဝိသိတွာ ဝုဋ္ဌာတိ” ဟုစပ်
 နိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ “လောကုတ္တရာမဂ်အရာဝယ် အဇ္ဈတ္တကို နှလုံးသွင်း၍ အဇ္ဈတ္တ
 သင်္ခါရတို့မှ ထသောနည်းလည်းရှိ၏” စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်လည်းရသောကြောင့် လည်းကောင်း
 “မဂ္ဂေ” ဟု အာဓာရရှိသောပါဠိသည် ကောင်း၏၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါပုဒ်သည် [အဘိနိဝိသိတွာ”
 ၌စပ်၍ဖြစ်၊ အဘိနိဝိသနကြိယာ၏ ကတ္တာသည် လောကုတ္တရာမဂ် မဟုတ်၊ ဝိပဿနာသာတည်း၊
 ထို့ကြောင့် မဂ္ဂေါဟူသော ကတ္တာပါဠိသည် ကောင်းမည်မထင်။

ဖြစ်၍ ဝိဘတ်အမျိုးမျိုးကြေနိုင်သည်။] ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ ဟိဒ္ဓါ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ အဇ္ဈတ္တံ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ရူပေ-ရုပ်ခန္ဓာ၌၊ [ဤ၌ “ရူပေ” ဟုရှိသောကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝိသိတွာ၊ ဗဟိဒ္ဓါ အဘိနိဝိသိတွာတို့ဝယ် အဇ္ဈတ္တံပုဒ်-ဗဟိဒ္ဓါပုဒ်တို့၌ သတ္တမိ ဝိဘတ်အကြေ ကြံရသည်။] အဘိနိဝိသိတွာ၊ ရူပါ-ရုပ်ခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ အရူပါ-နာမ်ခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ အရူပေ-နာမ်ခန္ဓာ၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ အရူပါ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ အရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ ရူပါ-ရုပ်ခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဧကပ္ပဟာရေနော-တစ် ပြိုင်နက်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ပဉ္စဟိ-န်သော၊ ခန္ဓေဟိ-တို့မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ။

[ပဉ္စသု၏ အကျယ်မှတစ်ပါး သတ္တဋ္ဌကံပရိဏာမ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့်၊ “သတ္တဋ္ဌကံ ပရိဏာမန္တိ”စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ သတ္တ၊ ပေ၊ ဏာမန္တိ (ဧတ္ထ)-ဟူသော ဤပါ၌၌၊ [ဣတိအတ္ထောဋ္ဌစပ်။] သော ဒေသ မဂ္ဂေါ-ထိုလောကုတ္တရာ မဂ်သည်၊ အဋ္ဌကံကောပိ-၈ ပါးသော အင်္ဂါရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ [ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော မဂ်ကိုဆိုသည်။] သတ္တကံကောပိ- ၇ ပါးသောအင်္ဂါရှိသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ [သမ္မာသင်္ကပ္ပမပါသော ဒုတိယဈာန်မဂ် စသည်ကိုဆိုသည်။] ဗောဇ္ဈင်္ဂါပိ-ဗောဇ္ဈင် တို့သည်လည်း၊ သတ္တဝါ-၇-ပါးတို့သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ [ပဌမဈာန်မဂ်၊ ဒုတိယဈာန်မဂ်၊ တတိယဈာန်မဂ်ကိုဆိုသည်။] ဆဝါ-၆-ပါးတို့သည်သော်လည်း၊ (ဟောန္တိ)၊ [ပီတိ မပါသော စတုတ္ထဈာန်မဂ်၊ ပဉ္စမဈာန်မဂ်ကိုဆိုသည်။] ဈာနပန-ဈာန်သည်ကား၊ (ဈာန်အမည်ရသော မဂ်သည်ကား၊) ပဉ္စကံဝါ-၅ ပါးသောအင်္ဂါ ရှိသည်သော် လည်း၊ ဟောတိ၊ (ပဌမဈာန် ရည်ရွယ်သည်။) စတုရင်္ဂကံဝါ-၄ ပါးသော အင်္ဂါရှိသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ တိဝင်္ဂကံဝါ-သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဒုဝင်္ဂကံဝါ-သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ [ဒုတိယဈာန်စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။] ဧဝံ-လျှင်၊ သတ္တအဋ္ဌာဒိနံ-၇-ပါး၊ ၈-ပါး အစရှိကုန်သော၊ အင်္ဂါနံ-တို့၏၊ ပရိဏာမော-ပြောင်းလွှဲ ခြင်းကို ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိအတ္ထော။

နိမိတ္တံ ပဋိပဒါ ပတိတိ (ဧတ္ထ)၌၊ ယတော-အကြင် နိမိတ္တံ ပဝတ္တမှ၊ ဝုဋ္ဌာနံ-ထခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ (တံ-ထို နိမိတ္တံ ပဝတ္တသည်။) နိမိတ္တံတိ-နိမိတ္တမည်၏၊ ပဋိပဒါ ပတိတိ-ကား၊ ပဋိပဒါယစ-မဂ်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်၏လည်းကောင်း၊ အဓိပတိနောစ-အဓိပတိ၏ လည်းကောင်း၊ စလနာ စလနံ-လှုပ်ရှားခြင်း မလှုပ်ရှားခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [ဤတိုင်အောင် ဂါထာ ဥဒ္ဓေသ၏ အကျယ်နိဒ္ဓေသပြီးပြီ၊ ယခု အခါ ပဋိနိဒ္ဓေသကို ထပ်၍ပြလိုသောကြောင့် “တတ္ထ”စသည်မိန့်၊] တတ္ထ-ထို အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝိသိတွာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တာဝ-ရူပါ ရူပေသု စသည်တို့ မှရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဓိဋ္ဌေသု-န်သော၊) အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝိသိတွာ အဇ္ဈတ္တံ ဝုဋ္ဌာတိတိ

ပက်စွကကထာ]

ဘာသာဋီကာ

၁၇၁

အာဒိသု-အစရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ (ပဋိနိဒ္ဒေသော-ပဋိနိဒ္ဒေသကို၊ ဧဝံ ခေဒိတဗ္ဗော)၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကဇ္ဇော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဒိတောဝ-အစ၌ပင်၊ အဇ္ဈတ္တံ-အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌၊ ပဉ္စသု၊ ခန္ဓေသု-တို့၌၊ အဘိနိဝိသတိ-စွဲမြဲစွာ နှလုံး သွင်း၏၊ အဘိနိဝိသိတွာ-ပြီး၍၊ တေ-ထိုအဇ္ဈတ္တခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စာဒိတော-အနိစ္စ အစရှိသောအားဖြင့်၊ ပဿတိ-ရှု၏။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ သုဒ္ဓအဇ္ဈတ္တဒဿနမတ္တေနဝ-ဗဟိဒ္ဓမဖက်၊ သက်သက် သောအဇ္ဈတ္တခန္ဓာကို ရှုခြင်းမျှကြောင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာန သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ ဗဟိဒ္ဓါပိ-ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာကိုလည်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗမေဝ-ရှုထိုက် သည်သာ၊ တသ္မာ၊ ပရဿ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ခန္ဓေပိ-ခန္ဓာတို့ကို လည်း ကောင်း၊ အနုပါဒိန္ဒသင်္ခါရေပိ-ဥပါဒိမဟုတ်သော ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရတို့ကို လည်းကောင်း၊ အနိစ္စံ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ-အနတ္တ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဿတိ-ရှု၏၊ သော- ထို ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကာလေန-သင့်လျော်သောအခါ၌၊ (ရံဖန်ရံခါ၊) အဇ္ဈတ္တံ- အဇ္ဈတ္တ ခန္ဓာကို၊ သမ္မသတိ-သုံးသပ်၏၊ ကာလေန၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာကို၊ (သမ္မ သတိ) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သမ္မသတော-သုံးသပ်သော၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဇ္ဈတ္တံ -ကို၊ သမ္မသနကာလေ-၌၊ ဝိပဿနာ-သည်၊ မဂ္ဂေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ဃဋယတိ- ဆက်စပ်၏၊ [ဆက်စပ်ခြင်း အနက်ဟော စုရာဒိ ဃဋဇာတ်ဖြစ်၍ “ဃဋ ယတိ”ဟု ရှိသင့်၏၊] ဧဝံ-ဤသို့ဆက်စပ်လသော်၊ အဇ္ဈတ္တံ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ-၍၊ အဇ္ဈတ္တံ- မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ-မည်၏၊ ပန-ကား၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာကို၊ သမ္မသနကာလေ-၌၊ ဝိပဿနာ-သည်၊ မဂ္ဂေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သစေ ဃဋယတိ- အကယ်၍ ဆက်စပ်အံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့ဆက်စပ်လသော်၊ အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝိသိတွာ ဗဟိဒ္ဓါ ဝုဋ္ဌာတိနာမ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ-၍၊ ဗဟိဒ္ဓါစ-မှလည်းကောင်း၊ အဇ္ဈတ္တဉ္စ-မှလည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌာနေပိ-ထခြင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

[အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါစတို့၏ ပဋိနိဒ္ဒေသကိုပြပြီး၍၊ ရူပါရူပေသု၏ ပဋိနိဒ္ဒေသ ကို ပြလိုသောကြောင့် “အပရော” စသည်မိန့်၊] အပရော-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ အာဒိတောဝ-၌ပင်၊ ရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသတိ၊ (ရူပေ-၌) အဘိနိဝိသိတွာ- ပြီး၍၊ ဘူတရူပဉ္စ-ဘူတရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါဒါရူပဉ္စ ဥပါဒါရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆိန္နိ တွာ-ပိုင်းခြားပြီး၍၊ အနိစ္စာဒိတော-အားဖြင့်၊ ပဿတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ သုဒ္ဓ ရူပဒဿနမတ္တေနဝ-နာမ်ခန္ဓာ မဖက်၊ ရုပ်သက်သက်ကို ရှုခြင်းမျှကြောင့်သာလျှင်၊ ဝုဋ္ဌာနံ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနသည်၊ န ဟောတိ၊ အရူပံပိ-နာမ်ခန္ဓာကိုလည်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗ မေဝ-ရှုထိုက်သည်သာ၊ တသ္မာ၊ တံရူပံ-ထို ရုပ်ခန္ဓာကို၊ အာရမဏံ ကတွာ၊ ဥပ္ပန္နံ- သော၊ ဝေဒနံ-ဝေဒနာကိုလည်းကောင်း၊ သညံ-သညာကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ခါရေ- သင်္ခါရတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိညာဏံစ-ဝိညာဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဣဒံ- ဤဝေဒနာ၊

သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်သည်၊ အရူပ နာမ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ပြီး၍၊ အနိစ္စာဒိတော ပဿတိ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကာလေန-၌၊ ရူပ-ရုပ်ခန္ဓာကို၊ သမ္မသတိ၊ ကာလေန၊ အရူပ-နာမ်ခန္ဓာကို၊ (သမ္မသတိ)၊ ဧဝံ-သို့၊ သမ္မသတော-သော၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ရူပသမ္မသနကာလေ-ရုပ်ခန္ဓာကို သုံးသပ်ရာအခါ၌၊ ဝိပဿနာ၊ ပေ၊ ဃာဋယတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဆက်စပ်လသော်၊ ရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ-၍၊ ရူပါ-ရုပ်ခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ-ထသည် မည်၏၊ ပန-ကား၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အရူပ သမ္မသနကာလေ-နာမ်ခန္ဓာကို သုံးသပ်ရာ အခါ၌၊ ဝိပဿနာ၊ ပေ၊ သစေဃာဋယတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဆက်စပ်လသော်၊ ရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ အရူပါ-နာမ်ခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ၊ အရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ အရူပါစ-နာမ်ခန္ဓာမှလည်းကောင်း၊ ရူပါစ-ရုပ်ခန္ဓာမှလည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌာနေပိ ဧသနယော။

[ရူပါရူပေသု၏ ပဋိနိဒ္ဒေသကို ပြပြီး၍၊ ပဉ္စသု၏ ပဋိနိဒ္ဒေသကို ပြလိုသောကြောင့် “ယံ ကိဉ္စိ” စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ယံ ကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ အကြွင်းမဲ့ဥသံ၊ အလုံးစုံသော အကြင်တရားသည်၊ သမုဒယဓမ္မ-ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏၊ တံ သဗ္ဗ-ထိုအလုံးစုံသော တရားသည်၊ နိရောဓဓမ္မ-ချုပ်ခြင်းသဘော ရှိ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ ဧဝမေဝ-ဤအတိုင်းသာလျှင်၊ ခန္ဓာ ၅ ပါးကိုအကျဉ်းချုပ်ပေါင်း၍သာလျှင်၊) ဝုဋ္ဌာနကာလေ ပန-ထရာအခါ၌ကား၊ ဧကပ္ပဟာရေန-တစ်ပြိုင်နက်အားဖြင့်၊ ပဉ္စဟိ၊ ခန္ဓေဟိ-တို့မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ၊ ဣတိ-ဤသို့သော၊ အယံ-ဤဝိပဿနာသည်၊ တိက္ခဝိပဿကဿ-ထက်မြက်သော ဝိပဿနာရှိသော၊ မဟာပညဿ-ကြီးကျယ်သော ပညာရှိသော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဝိပဿနာတည်း။

ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ဆာတဇ္ဈတ္တဿ-ဆာလောင်ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊ ဝါ-ဆာခြင်းကြောင့် ဝမ်းမီးသည် လောင်အပ်သော၊ [ဤဆာတဇ္ဈတ္တပုဒ်၏ အနက်ပေးပုံနှင့်တကွ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဒုတိယပါရာဇိက၊ ဝိနိတဝတ္ထုခန်း၌ ပြထားပြီ။] ပုရိသဿ-၏၊ ဘတ္တမဇ္ဈေ-ထမင်းအလယ်၌၊ ဂူထပိဏ္ဍ-မစင်တုံးကို၊ ထပေတွာ-ထည့်ထား၍၊ နာနဂ္ဂရသ ဘောဇနပုဏ္ဏံ-အထူးထူး ကောင်းမြတ်သော အရသာရှိသော ဘောဇဉ်ဖြင့် ပြည့်သော၊ ပါတိ-ခွက်ကို၊ ဥပနေယျ-ကပ်ဆောင်ကုန်ရာ၏၊ သော-ထို ထမင်းဆာနေသော ယောက်ျားသည်၊ ဗျဉ္ဇနံ-ဟင်းလျာကို၊ ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ ဝိယူဟန္တော- မွေနှောက်လသော်၊ [ရှေးက “ယက်လသော်” ဟုပေးသည်၊] တံ ဂူထပိဏ္ဍ-ထိုမစင် တုံးကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဣဒံ-ဤအတုံးကား၊ ကိ-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ တွာ-မေး၍၊ ဂူထပိဏ္ဍော-မစင်တုံးပါတည်း၊ ဣတိ-သို့ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ် သော်၊ ဓိဓိ-ထို့ထို့၊ အပနေထ-ဖယ်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ဘတ္တေပိ- ထမင်း၌လည်းကောင်း၊ ပါတိယံပိ-

ခွက်၌ လည်းကောင်း၊ နိရာလယော-တွယ်တာခြင်းမရှိတော့သည်၊ ဟောတိယထာ-
ကဲ့သို့၊ ဧဝံသမ္ပဒံ-ဤမဇ္ဈိတ်မယွင်း၊ ပြီးစီးခြင်းရှိသော၊ ဣဒံ-ဤဥပမေယျကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-
မှတ်ထိုက်၏။

ဟိ-ဥပမာ၊ ဥပမေယျ၊ ရောနှော၍ ပြဦးအံ့၊ ဘောဇနပါတိ ဒဿနသ္မိ-
ထမင်းခွက်ကို မြင်ရာ အခါ၌၊ တဿ-ထိုထမင်းဆာနေသော ယောက်ျား၏၊
အတ္တမနကာလော-မိမိစိတ်ရှိရာအခါကို၊ (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ရာ အခါကို) (ဝေဒီ
တဗ္ဗော)ဝိယ-သိတိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဣမဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဗာလပုတုဇ္ဇ
နကာလေ-မိုက်သော ပုထုဇဉ်ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပဉ္စက္ခန္ဓေ-၅-ပါးသောခန္ဓာတို့ကို၊
အဟံ-ငါတည်း၊ မမံ-ငါ့ဥစ္စာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟိတကာလော-ယူအပ်ရာအခါ
ကို၊ (ဝေဒီတဗ္ဗော)၊ ဂူထပိဏ္ဍဿ-မစင်တုံး၏၊ ဝါ-ကို၊ ဒိဋ္ဌကာလော-မြင်အပ်ရာ
အခါကို၊ (ဝေဒီတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ)၊ တိဏ္ဍ-ကုန်သော၊ လက္ခဏာနံ-တို့၏၊
ဝါ-တို့ကို၊ သလ္လက္ခိတကာလော-မှတ်သားအပ်ရာအခါကို၊ (ဝေဒီတဗ္ဗော)၊ ဘတ္တေပိ-
ထမင်း၌လည်းကောင်း၊ ပါတိယံပိ-ခွက်၌လည်းကောင်း၊ နိရာလယကာလော-
တွယ်တာခြင်းမရှိရာအခါကို၊ (ဝေဒီတဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ)၊ တိက္ခဝိပဿကဿ-
သော၊ မဟာပညဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယ ဓမ္မံ၊ သဗ္ဗတံ
နိရောဓ ဓမ္မန္တိ-ဟူ၍၊) ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ ခန္ဓေဟိ-တို့မှ၊ ဧကပ္ပဟာရေန-တစ်ပြိုင်
နက်အားဖြင့်၊ ဝုဋ္ဌိတကာလော-ထရာအခါကို၊ ဝေဒီတဗ္ဗော။ [ဤတိုင်အောင် “ရူပါ
ရူ ပေသု ပဉ္စသု” ၏အဖွင့်ပြီးပြီ။]

[ရူပါ ရူပေသု ပဉ္စသု၏ ပဋိနိဒ္ဒေသကို ပြပြီး၍၊ သတ္တဋ္ဌဂံပရိဏာမံ၏ ပဋိ
နိဒ္ဒေသကို ပြလိုသောကြောင့် “သတ္တဋ္ဌဂံ ပရိဏာမန္တိ”စသည်မိန့်၊] သတ္တဋ္ဌဂံ ပရိ
ဏာမန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ဝုတ္တပ္ပဘောဒေါ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ [နိဒ္ဒေသတုန်းက
“သောပ နေသမဂ္ဂေါ အဋ္ဌဂီကောပိ ဟောတိ”စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊]
အယံ အင်္ဂပရိဏာမော-ဤအင်္ဂါ၏ ပြောင်းလွဲခြင်းသည်၊ ယထာ-အကြင်အခြင်း
အရာအားဖြင့်၊ ဟောတိ၊ ထထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝေဒီတဗ္ဗော-၏၊ ဟိ-
ချဲ့၊ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏမေဝ-သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သည်သာ၊ [“ယာသိခါ ပတ္တာ၊
သာ သာနလောမာသင်္ခါရပေက္ခာ ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနိ ဝိပဿနာတိစ ပဝုစ္စတိ” ဟုဆို
အပ်သော မဂ္ဂဝိထိနှင့်ဆက်၍နေသော ဉာဏ်ကို ဆိုသည်။] အရိယမဂ္ဂဿ-အရိယ
မဂ်၏၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနင်္ဂံ ဝိသေသံ-ဗောဇ္ဈင်္ဂ၊ မဂ္ဂင်္ဂံ၊ ဈာနင်္ဂအထူးကို၊ နိယမေတိ-
မှတ်သား၏၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ-အချို့ကုန်သော၊ ထေရာ-ထေရ် တို့သည်၊
ဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနင်္ဂံ ဝိသေသံ-ကို၊ ပါဒကဇ္ဈာနံ-ပါဒကဈာန်သည်၊ နိယမေတိ၊ ဣတိ
ဝဒန္တိ၊ [ပါဒကဈာနဝါဒတည်း၊] ကေစိ-ကုန်သော၊ (ထေရာ-တို့သည်၊) ဝိပဿနာယ-
၏၊ အာရမဏဘူတာ-အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ-တို့သည်၊ နိယမေန္တိ၊ ဣတိ

ဝဒန္တိ၊ [သမ္ဗသိတဝါဒတည်း၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်အပ်သော အာရုံကို သမ္ဗသိတဟု ခေါ်သည်၊] ကေစိ (ထေရာ)၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော-ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယသည်၊ နိယမေတိ၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ [ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ ဝါဒတည်း၊] တေသံပိ-ထို ၃-ပါးသော ထေရ်တို့၏လည်း၊ ဝါဒေသု-ဝါဒတို့၌၊ (ပါဒကံ ဈာနဝါဒ၊ သမ္ဗသိတဝါဒ၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒတို့၌) သင်္ခါရပေက္ခာ သင်္ခါတာ-သော၊ ပုဗ္ဗဘာဂါ-မဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော၊ အယံ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာဝ- ဤဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာသည်သာ၊ နိယမေတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်၏။

တတြ-ထိုပါဒက ဈာနဝါဒ စသော ၄-ဝါဒတို့၌၊ [“တတြာတိ လောကုတ္တရဇ္ဈနေ”ဟု ယောနောစွဲသည်၊] အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ-အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော စကားတည်း၊ [ရှေးကအစဉ်အစက်ပြောဆို လာခဲ့သော စကားတည်း၊] ဟိ-ချဲ့၊ ဝိပဿနာနိယမေန-ဝိပဿနာနိယမဖြင့်၊ (ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်၊ ဈာနင် အထူးကို မှတ်သားတတ်သော ဝိပဿနာအားဖြင့်၊ “ပဌမဇ္ဈာနိကော ဟောတိ”၌စပ်၊) သုက္ခဝိပဿကဿ-ဈာန်စေးမရောက်၊ ခြောက်ကပ်သော ဝိပဿနာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေါပိ-ဖြစ်သော မဂ်သည်လည်းကောင်း၊ သမာပတ္တိ လာဘိနော-ဈာန်သမာပတ်ကိုရခြင်း ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဈာန်-ဈာန်သမာပတ်ကို၊ ပါဒကံ-အခြေခံကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေါပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ပဌမဇ္ဈာနံ-ပဌမဈာန်ကို၊ ပါဒကံ-ကို၊ ကတွာ၊ ပကိဏ္ဍကသင်္ခါရေ-ပါဒကဈာန်မှကြွင်းသော ရောပြွမ်းသော သင်္ခါရတို့ကို၊ သမ္ဗသိတွာ-၍၊ ဥပ္ပါဒိတမဂ္ဂေါပိ-ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဌမဈာနိကောဝ-ဈာန်အင်္ဂါ ၅-ပါးရှိသော ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်သည်သာ၊ ဟောတိ။ [ပကိဏ္ဍကသင်္ခါရေတိ ပါဒကဇ္ဈာနတော အညသင်္ခါရေ၊ တေနပါဒကဇ္ဈာနသင်္ခါတေသု သင်္ခါရေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ (“ပဌမဇ္ဈာနိက”ဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်) နတ္ထိတိ ဒဿေတိ။]

သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသောမဂ်တို့၌၊ [“သုက္ခဝိပဿကဿ ဥပ္ပန္န မဂ္ဂေါပိ၊ ဈာနံပါဒကံ အကတွာ ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေါပိ၊ ပကိဏ္ဍကသင်္ခါရေ သမ္ဗသိတွာ ဥပ္ပါဒိတမဂ္ဂေါပိ” ဟုဆိုအပ်ခဲ့သော ၃-မျိုးသော မဂ်တို့၌၊] သတ္တ-န်သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ-ဗောဇ္ဈင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ-န်သော၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ-န်သော၊ ဈာနင်္ဂါနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ၊ [ပဌမဈာနိကမဂ် ဖြစ်သောကြောင့်ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်၊ ဈာနည်တို့တစ်ပါးစီမျှ မလျော့-ဟူလို။] ဟိ-မှန်၊ တေသံ- ထိုမဂ်တို့၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ-မဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော ဝိပဿနာသည်၊ သောမနဿသဟကတာပိ-သောမနဿနှင့်တကွဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဥပက္ခ သဟကတာပိ-ဥပေက္ခာနှင့်တကွ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟုတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာနကာလေ-သင်္ခါရ၊ ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထမြောက်ခါနီးအခါ၌၊ သင်္ခါရပေက္ခာဘာဝံ-သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၏ အဖြစ်သို့၊

ပတ္တာ-ရောက်သည်၊ (သမာနာ-သော်) သောမန သာသဟဂတာဝ သောမနဿနှင့် တကွဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [ပဌမဈာန်ကမင်္ဂဖြစ် သောကြောင့် မင်္ဂ၏ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော၊ သင်္ခါရပေက္ခာဝိပဿနာလည်း သောမနဿ သဟဂုတ်သာ ဖြစ်ရ သည်။]

[“သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏမေဝ ဟိ၊ ပေ၊ ဝိသေသနံ နိယမတိ”၏အကျယ်ကို ပြပြီး၍ “ကေစိ ပန ထေရာ”စသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပါဒကဇ္ဈာနဝါဒကို ပြလိုသောကြောင့် “ပဉ္စကနယေ”စသည်မိန့်။] ပဉ္စကနယေ-ပဉ္စကနည်း၌၊ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထဈာ နာနိ-ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်တို့ကို၊ ပါဒကာနိ-အခြေ ခံတို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥပ္ပါဒိတမဂ္ဂသု-ဖြစ်စေအပ်သော မင်္ဂတို့၌၊ ယထာက္ကမေ နေဝ-အကြင် အကြင် အစဉ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဈာနံ-ဈာန်သည်၊ စတုရင်္ဂိကံ-၄-ပါးသော အင်္ဂါ ရှိသည်လည်းကောင်း၊ [ဒုတိယဈာန်ကို ရည်ရွယ်သည်] တိဝင်္ဂိကံ-၃-ပါးသော အင်္ဂါရှိသည်လည်းကောင်း၊ [တတိယဈာန်ကို ရည်ရွယ်သည်] ဒုဝင်္ဂိကံ-၂-ပါး သော အင်္ဂါရှိသည်လည်းကောင်း၊ [စတုတ္ထဈာန်ကို ရည်ရွယ်သည်] ဟောတိ၊ ပန- ဆက်၊ သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသော မင်္ဂတို့၌၊ (ဒုတိယဈာန်က စသော မင်္ဂတို့၌) သတ္တ မဂ္ဂင်္ဂါနိဟောန္တိ၊ [သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်္ဂ မပါသောကြောင့် “သတ္တ”ဟုဆိုသည်။] စတုတ္ထေ- စတုတ္ထဈာန်ကမင်္ဂ၌၊ ဆ-နံသော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ (ဟောန္တိ)၊ [ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် မပါသော ကြောင့်၊ “ဆ”ဟုဆိုသည်။] အယံ ဝိသေသော-ဤမဂ္ဂင်္ဂ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂအထူးသည်၊ ပါဒကဇ္ဈာန နိယမေနစေဝ-ပါဒကဈာန်ဟူသော နိယမကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ဗောဇ္ဈင်္ဂ၊ မဂ္ဂင်္ဂ၊ ဈာနင်္ဂ အထူးကို သတ်မှတ်တတ်သော ပါဒကဈာန်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊] ဝိပဿနာ နိယမေန စ-ဝိပဿနာဟူသော နိယမကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တေသံပိ-ထိုမင်္ဂတို့၏လည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ-မင်္ဂ၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ် သော ဝိပဿနာသည်၊ သောမနဿသဟဂတာပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသဟ ဂတာပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနိ-ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနိ ဝိပဿနာသည်၊

ဝိပဿနာ နိယမေနစ။ “ဝိပဿနာ”ဟူသည် နောက်ဆုံးသင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဖြစ် သော ဝိပဿနာတည်း။ ဒုတိယဈာန်ကို ပါဒကပြု၍ သင်္ခါရတစ်ခုခုကို အနိစ္စစသည်ဖြင့် သမ္မာသန ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိပဿနာသည် ဒုတိယဈာန် လွန်မြောက်အပ်သော ဝိတက်အပေါ်၌ မဝင်စား လိုသောအားဖြင့် စက်ဆုပ်သော (ဝိတက္က ဝိရာဂ) ဘာဝနာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဘာဝနာမှ တက်၍ ရအပ်သောမင်္ဂ၌လည်း ဝိတက် မပါသော ဒုတိယဈာန်မင်္ဂသာ ဖြစ်ရသည်။ ဤနည်း အားဖြင့် ပါဒကဈာန်ဝါဒ၌လည်း ဝိပဿနာကမဂ္ဂင်္ဂ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂ၊ ဈာနင်္ဂကွဲပြားအောင် သတ်မှတ် လျက်ရှိသည်။ ဤနည်းကိုမှီး၍ နောက်ဝါဒတို့၌လည်း ဝိပဿနာက နိယမပြုနိုင်ပုံကို ယှဉ်စပ် ပါလေ။ [ဝိပဿနာ နိယမေနေဝ ဟိ၊ ပေ၊ ယောတေတဗ္ဗော၊-ဋီကာ။]

သောမနဿသဟဂတာဝ-သောမနဿ သဟဂုတ်သည်သာ၊ (ဟောတိ)။ [ပဉ္စကနည်း ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန်၏ ရှေ့ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာလည်း၊ သောမနဿသဟဂုတ် ဖြစ်ရသည်။]

ပဉ္စမဈာန်-ကို၊ ပါဒကံ-ကို ၊ ကတွာ၊ နိဗ္ဗတ္တိတမဂ္ဂေပန-ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်၌ကား၊ ဥပက္ခာ စိတ္တေကဂ္ဂတာဝသေန-ဥပေက္ခာ၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ၏ အပြားအား ဖြင့် ၊ ဒွေ-န်သော၊ ဈာနဂါနီ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂဂါနီ-တို့သည်၊ ဆ- ၆ ပါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ (ပိတိသမ္မောဇ္ဈဇွင်မပါသော ၆ ပါးတို့သည်လည်း ကောင်း၊) သတ္တစေတ-၇-ပါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ (သမ္မာသင်္ကပ္ပ မပါသော မဂ္ဂင် ၇ ပါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ)၊ အယံပိဝိသေသော-ဤဈာန် ဗောဇ္ဈင်္ဂ၊ မဂ္ဂင်အထူးသည်လည်း၊ ဥဘယ နိယမဝသေန-၂ ပါးစုံသော ပါဒကဈာန၊ ဝိပဿနာဟူသော နိယမ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဣမသ္မိ နယေ-ပဉ္စမ ဈာန်ကို ပါဒကပြုသော ဤနည်း၌၊ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ-သည်၊ သောမန ဿသဟ ဂတာဝါ-သောမနဿသဟဂုတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတာ ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ [ရှေ့၌ကား ဝါဟုမဆိုဘဲ“သောမနဿ သဟဂတာပိ ဥပေက္ခာသဟဂတာပိ”ဟု ဆိုခဲ့၏၊ [ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ-သည်၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတာဝ-သည်သာ (ဟောတိ)၊ အရူပဇ္ဈာနာနီ-တို့ကို၊ ပါဒကာနီ-တို့ကို၊ ကတွာ၊ ဥပ္ပါဒိတမဂ္ဂေပိ-ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်၌လည်း၊ ဒေသဝနယာ၊ [ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနီဝိပဿနာသို့ မရောက်မီရှေ့အဖို့၌ သောမနဿ၊ ဥပေက္ခာ ၂မျိုးဖြစ်သော်လည်း ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ အခိုက်၌ကား ဥပေက္ခာသာ ဖြစ်ရမည်-ဟူလို။] ဧဝံ-သို့၊ ပါဒကဇ္ဈာနတော-ပါဒကဈာန်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-၍၊ ယေကေစိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန် သော၊ သင်္ခါရေ-တို့ကို၊ သမ္မသိတွာ-၍၊ နိဗ္ဗတ္တိတမဂ္ဂဿ-ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်၏၊ အာသန္နပဒေသေ-အနီးဖြစ်သော အရပ်၌၊ ဝုဋ္ဌိတာ-ထအပ်ရာဖြစ်သော၊ သမာပတ္တိ- သမာပတ်သည်၊ အတ္တနာ-မိမိနှင့်၊ သဒိသဘာဝံ-တူသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကရောတိ၊ ဘူမိဝဏ္ဏော-မြေကြီး၏အဆင်းသည်၊ ဂေါဓာဝဏ္ဏဿ-ဖွတ်အဆင်း၏၊ (အတ္တနာ သဒိသဘာဝံ၊ ကရောတိ) ဝိယ-ပြုသကဲ့သို့တည်း။ [ဖွတ်၏နေရာတွင်းသည် မြေနီ ဖြစ်အံ့၊ ထိုမြေနီသည် ဖွတ်နှင့် အနီးဆုံးဖြစ်သောကြောင့် ဖွတ်ကို နီသောအဆင်း ရှိအောင် ပြု၏၊ မြေနက်တွင်း ဖြစ်အံ့၊ ထို့အတူပင် နက်အောင်ပြု၏ကဲ့သို့တည်း။]

[ပဌမထေရ်၏ ပါဒကဈာနဝါဒကို ပြပြီး၍၊ ဒုတိယထေရ်၏ သမ္မသိတဈာန ဝါဒကိုပြလိုသောကြောင့် “ဒုတိယတ္ထေရဝါဒေ ပန” စသည်မိန့်] ပန-ကား၊ ဒုတိ ယတ္ထေရဝါဒေ၊ ဒုတိယထေရ်၏ဝါဒ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယတော ယတော သမာပတ္တိတော-အကြင်အကြင်ဈာန်သမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-၍၊ ယေ ယေ သမာပတ္တိဓမ္မေ-အကြင် အကြင် သမာပတ်တရားတို့ကို၊ သမ္မသိတွာ-၍၊ မဂ္ဂေါ-

မင်သည်၊ နိဗ္ဗတ္တိတော-ဖြစ်စေအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ သောမဂ္ဂေါ-သည်၊) တံတံသမာပတ္တိ သဒ္ဓိသောဝ-ထိုတိုဈာနသမာပတ်နှင့် တူသည်သာ၊ ဟောတိ၊ သမ္မသိတ သမာပတ္တိ သဒ္ဓိသော-သုံးသပ်အပ်သော ဈာနသမာပတ်နှင့် ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်၊ ဈာနင် ချင်းတူသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိအတ္ထော-ဤကားအဓိပ္ပာယ်နက်၊ ပန-ဆက်၊ ကာမာဝစရဓမ္မေ- ကာမာဝစရ တရားတို့ကို၊ သစေသမ္မသတိ-အံ၊ (ဝေဝသတိ-သော်၊ သော မဂ္ဂေါ- သည်) ပဌမဇ္ဈာနိကောဝ-ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [ကာမာဝစရ တရားတို့ကို သုံးသပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်မည်သည့် ဈာန်အင်္ဂါကိုမျှ မစက်ဆုတ် သော ကြောင့် ပဌမဇ္ဈာနိက မင်သာဖြစ်၏။] တတြာပိ-ထိုဒုတိယ ထေရ်၏ ဝါဒ၌လည်း၊ ဝိပဿနာနိယမော-ဝိပဿနာနိယမကို၊ (ဗောဇ္ဈင်၊ ဈာနင် အထူးကိုမှတ်သားတတ် သော ဝိပဿနာကို)၊ ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗော။

[ဒုတိယထေရ်၏ သမ္မသိဘဝါဒကို ပြပြီး၍၊ တတိယထေရ်၏ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ ဝါဒကို ပြလိုသောကြောင့် “တတိယတ္ထေရဝါဒေ”စသည်မိန့်၊] တတိယတ္ထေရဝါဒေ- ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အဟံ-ငါသည်၊ သတ္တင်္ဂီတံ- ၇-ပါးသော အင်္ဂါ ရှိသော၊ မဂ္ဂံ-မင်သို့၊ (သမ္မာသင်္ကပ္ပမပါသော ဒုတိယဈာန်မင် စသည်သို့)၊ ပါပုဏေ ယျံ-ရောက်ရပါမူကား၊ အဟောဝတ-သြော်ကောင်းလေစွ၊ အဋ္ဌင်္ဂီကံ-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂံ-မင်သို့၊ (ပဌမဈာန်မင်သို့)၊ ပါပုဏေယျံ၊ (အဟောဝတ)၊ ဣတိ- သို့၊ အတ္တနော-၏၊ အဇ္ဈာသယာနုရူပေန-အလိုအားလျော်သဖြင့်၊ ယံယံဈာနံ- အကြင် အကြင်ဈာန်ကို၊ ပါဒကံကတွာဝါ-ပြု၍သော်လည်းကောင်း၊ ယေ ယေ ဈာနဓမ္မေ-အကြင်အကြင်ဈာန်တရားတို့ကို၊ သမ္မသိတွာဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ [“ယေဝါ ယေဝါ ဈာနဓမ္မေ”ဟုရှိသည်ကားမကောင်း၊ “ယံယံ ဈာနံ”ကို ဝိကပ် ပြုသော ဝါ တစ်ခုသာရှိရမည်။] နိဗ္ဗတ္တိတော-သော၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ တံတံဈာနသဒ္ဓိ သောဝ-ထိုထိုဈာန်နှင့်တူသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပါဒကဇ္ဈာနံ-ပါဒကဈာန် ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သမ္မသိတဈာနံဝါ-သမ္မသိတဈာန်ကိုသော်လည်း ကောင်း၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ အဇ္ဈာသယမတ္ထေနော-အဇ္ဈာသယမျှဖြင့်သာ၊ တံ-ထိုသို့ ထိုထိုဈာန် နှင့်တူစွာ မင်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ နဏ္ဍုတိ-မပြီးစီးနိုင်၊ [တံတိ တံတံဈာနသဒ္ဓိသဘာဝနံ၊

သွာယမတ္ထော။ “ပါဒကဈာနံ၊ သို့မဟုတ် သမ္မသိတဈာန်ကို ကြဉ်၍ (ထိုဈာန်မပါ ဘဲ) အဇ္ဈာသယမျှကြောင့်သာ မပြီးနိုင်ခြင်းဟူသော ဤအနက်ကို”ဟုလို၊ မှန်၏-အဇ္ဈာသယ ကြောင့်ပြီးရာ၌ ပါဒကဈာန်ရှိလျှင် ထို ပါဒကဈာန်သည်၊ သမ္မသိတဈာန်ရှိလျှင် ထိုသမ္မသိတဈာန် သည် အဇ္ဈာသယအား ပကတူပနိဿယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဒက- သမ္မသိတဈာန် တစ်မျိုးမျိုးက ပကတူပသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုမှ အဇ္ဈာသယအတိုင်း ပြီးစီး ရသည်။

၁၇၈

အဋ္ဌသာလိနိအဋ္ဌကထာ

[လောကုတ္တရကုသိုလ်

- ငိုကာ၊] သွာယမတ္ထော-ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ နန္ဒကောဝါဒ သုတ္တေန-နန္ဒကောဝါဒသုတ်ဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗော-ထင်ရှားပြဆိုက်၏။

ဟိ-သာဓကကား၊ သေယျထာပိ၊ ပေ၊ သမ္ဗောဓိပရာယဏာတိ- သေယျထာပိဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ) ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။ (မဇ္ဈိမနိကာယံ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ၊ သဠာယတနဝဂ်၊ နန္ဒကောဝါဒသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။) [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သေယျထာပိ-ဥပမာ မည်သည်ကား၊ ဥပေါသထေ-ဥပုသ်နေ့ ဖြစ်သော၊ ပန္နရသေ-၁၅ ရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ တဒဟု-ထိုနေ့၌၊ စန္ဒော-လသည်၊ ဦးနောက်ခေါ်-ယုတ်လျော့လေသလော၊ စန္ဒော-သည်၊ ပုဏ္ဏောနခေါ်-ပြည့်လေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဗဟုနော-သော၊ နေဿ-လူအပေါင်း၏၊ ကင်္ခါဝါ-အနည်းငယ် ယုံမှားခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိမတိဝါ-အထူးထူး တွေးတောခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ န ဟောတိ သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ အထခေါ်-စင်စစ်ကား၊ စန္ဒော-သည်၊ ပုဏ္ဏောတွေဝ-ပြည့်၏ဟူ၍သာ၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဧဝမေဝ-လျှင်၊ တာဘိက္ခုနိယော-ထိုဘိက္ခု နိတို့သည်၊ နန္ဒကဿ-နန္ဒက၏၊ ဓမ္မဒေသနာယ တရားဒေသနာကြောင့်၊ အတ္တ မနာစေဝ-မိမိစိတ်ရှိကြကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည် လည်းကောင်း၊) ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပါစ-ပြည့်စုံသော အကြံရှိကြကုန်သည်လည်းကောင်း။ (ဟောန္တိ)၊ ဘိက္ခဝေ၊ တာသံ ပဉ္စန္ဒ ဘိက္ခုနိသတာနံ-ထိုငါးရာသော ဘိက္ခုနိတို့တွင်၊ ယာဘိက္ခုနိ-သည်၊ ပစ္ဆိမိကာ-နောက်ဆုံး၌ဖြစ်၏၊ သာ-ထိုဘိက္ခုနိသည်၊ အဝိနိပါ တဓမ္မာ-ဖရိဖရဲ ကျခြင်းသဘော မရှိသော၊ နိယတာ-သမ္မတ္တနိယမအားဖြင့်မြဲသော၊ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ-အထက်မဂ် ၃-ပါးဟူသော လဲလျောင်းရာရှိသော၊ သောတာပနာ-တည်း။]

ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ တာသု-ထိုငါးရာသော ဘိက္ခုနိတို့တွင်၊ ယဿာ ဘိက္ခုနိယာ-၏၊ သောတာပတ္တိဖလဿ-၏၊ ဥပနိဿယော-အားကြီးသော မှီရာ အကြောင်းသည်၊ (ကောင်းမှုသည်၊) (အတ္ထိ-ရှိ၏၊) သာ-ထိုဘိက္ခုနိသည်၊ သောတာပတ္တိ

နန္ဒကောဝါဒသုတ္တေန။ ။ ထိုသုတ်၌ ဘိက္ခုနိတို့မှာ သောတာပန်ဖြစ်သူတို့လည်း ထိုသောတာပန် ဖြစ်ရခြင်းအားဖြင့် အတ္တမန ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပဖြစ်ကြရ၏၊ ပေ၊ ရဟန္တာဖြစ်သူတို့လည်း ထိုရဟန္တာဖြစ်ရခြင်းအားဖြင့် အတ္တမနပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပဖြစ်ကြရ၏၊ ထိုသို့ မိမိရအပ်သော တရားထူးဖြင့် အတ္တမန ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပဖြစ်ရခြင်းမှာ ရှေးရှေးဘဝ၌ ဆည်းပူးအပ်ခဲ့သော သောတာပန် ဖြစ်ကြောင်း၊ ပေ၊ ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်းကောင်းမှုက ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူး ပြုနေသောကြောင့်တည်း၊ ထိုအတူ ဤ၌လည်း ပါဒက-သို့မဟုတ် သမ္ဗုဒ္ဓိတဈာန်က ပကတူပသတ္တိ ဖြင့်ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ပါဒက-သို့မဟုတ်သမ္ဗုဒ္ဓိတနှင့်အလားတူဈာန် အင်္ဂါရှိသော မဂ်ကို လိုလားသော အဇ္ဈာသယ ဖြစ်ရသည်။

ပရိစ္ဆာဒကထာ]

ဘာသာဋီကာ

၁၇၉

ဖလေနဝ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ဖြင့်သာ၊ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပ-ပြည့်စုံ သော အကြံရှိသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ပ၊ [သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်တို့ကို ပေယျာလမြှုပ်သည်၊] ယဿ-အကြင်ဘိက္ခုနီ၏၊ အရဟတ္တဿ-အရဟတ္တဖိုလ်၏၊ ဥပနိဿယော (အတ္ထိ)၊ သာ-ထိုဘိက္ခုနီသည်၊ အရဟတ္တေနဝ-အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့်သာ၊ (ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပ-သည်၊ အဟောသိ) [သင်္ကပ္ပအဇ္ဈာသယရှိရုံဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ကို မရ၊ ဥပနိဿယလည်းရှိမှ မဂ်ဖိုလ်ကိုရသည်-ဟူလို။] ဝေမေဝ-ပင်၊ အတ္တနော-၏၊ အဇ္ဈာသယာနုရုပေန-သဖြင့်၊ ယံယံ ဈာနံ-ကို၊ ပါဒကံ-ကို၊ ကတွာ-ဝါ-သော် လည်းကောင်း၊ ယေယေ ဈာနဓမ္မေ-တို့ကို၊ သမ္ပသိတွာဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တိတော-သော၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ တံတံ ဈာနသဒိသောဝ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပါဒကဇ္ဈာနံ-ပါဒကဈာန်ကို သော်လည်းကောင်း၊ သမ္ပသိတဇ္ဈာနံဝါ-သမ္ပသိတဈာန်ကို သော် လည်းကောင်း၊ ဝိနာ၊ အဇ္ဈာသယမတ္တေ နေဝ-ဖြင့်သာ၊ တံ-ထိုထိုဈာန်နှင့်တူစွာ မဂ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ နဏ္ဍုတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထာပိ-ဤ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒ၌လည်း၊ ဝိပဿနာ နိယမော-ကို၊ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ-ထိုသုံးပါးသော ထေရ်တို့တွင်၊ [တိပိဋက စုဋ္ဌနာဂတ္ထေရမ္ပိစသော အစိတ်ကို ကြည့်စွဲသည်၊ “တေသုဝါဒေသု” ဟု ယောဇနာ၌စွဲ၏၊] ပါဒကဇ္ဈာနမေဝ-ပါဒကဈာန်သည်သာ၊ နိယမေတိ-ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင် ဈာနင် အထူးကို မှတ်သား၏၊ ဣတိ ဧဝံ ဝါဒိ-ဤသို့ပြောလေ့ရှိသော၊ တိပိဋကစုဋ္ဌနာဂတ္ထေရ်-ကို၊ အန္တေဝါ သိကာ-အနီးနေတပည့်တို့သည်၊ အာဟံသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ လျှောက်ကြကုန်သနည်း၊) ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ တာပ-အရူပဘဝမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-ညွှန်ပြအပ်သော၊) ယတ္ထ-အကြင်ဘဝ၌၊ ပါဒကဇ္ဈာနံ-ပါဒကဈာန်သည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထိုဘဝ၌၊ တံ-ထို ပါဒကဈာန်သည်၊ နိယမေတု-ဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင် ဈာနင်အထူး ကို မှတ်သားပါစေတော့၊ ပန-ကား၊ ယသ္မိ-အကြင် အရူပဘဝ၌၊ ပါဒကဇ္ဈာနံ-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိနိုင်၊ (စတုက္ကနည်းအရ စတုတ္ထဈာန်မှ တစ်ပါးသော အခြား ပါဒကဈာန်များမရှိနိုင်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “ပါဒကဇ္ဈာနံ နတ္ထိ” ဟု ဆိုသည်၊ စတုတ္ထပါဒကဈာန်ကား အရူပဘုံ၌ ရှိနိုင်ပါသေး၏၊ -ဋီကာ။) တသ္မိ အရူပဘဝေ-ထိုအရူပဘဝ၌၊ ကိ-အဘယ်သည်၊ နိယမေတိ-မှတ်သားပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤ သို့၊ (အာဟံသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊) အာဝုသော-တို့၊ တတ္ထပိ-ထို အရူပဘဝ၌ လည်း၊ ပါဒကဇ္ဈာနမေဝ-သည်သာ၊ နိယမေတိ-မှတ်သား၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ ယောဘိက္ခု-သည်၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိ-ရစ်ပါးသော သမာပတ်ကိုရခြင်း ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)ပဌမဇ္ဈာနံ-ကို၊ ပါဒကံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဖလာနိ-သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ အပရဟိနဇ္ဈာနော-မယုတ် လျော့သောဈာန်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ကာလံ-ပျံလွန်တော်မူခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊

အရူပဘဝေ-ဌံ၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဌမဇ္ဈာနိကာယ-ပဌမဈာန်၌ ယှဉ်သော၊ သောတာပတ္တိဖလ သမာပတ္တိယာ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထပြီး၍၊ ဝိပဿန-ကို၊ ပဌပေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ တိဏိ-သုံးပါးကုန်သော၊ မဂ္ဂဖလာနိ-တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်စေ၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တာနိ-ထိုအထက် မဂ်ဖိုလ်တို့သည်၊ ပဌမဇ္ဈာနိကာယေနဝ-ပဌမဈာန်၌ ယှဉ်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဒုတိယဇ္ဈာနိကာယသုပိ-ဒုတိယဈာန်၌ယှဉ်သော မဂ်ဖိုလ်အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ဤနည်းပင်တည်း၊ [ဒုတိယဈာန်ကို အခြေခံ၍ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရပြီးလျှင် အရူပဘုံသို့ရောက်မှ အထက်မဂ်ဖိုလ်တို့ကို အားထုတ်ရာ၌ ဒုတိယဈာန်သည်ပင် ပါဒကဈာန်ဖြစ်ရသည်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိပါ။] [အရူပဘုံ၌ ပဉ္စမဈာန်သာ ရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်နည်းဖြင့် ဒုတိယဈာန်စသည် ရှိပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် အရူပေ စသည်မိန့်။] အရူပေ-အရူပဘုံ၌၊ တိကစတုက္ကဇ္ဈာန-တိကဈာန်၊ စတုက္ကဇ္ဈာန်သည်၊ ဥပ္ပန္နတိ-၏၊ တဉ္စ-ထိုဈာန်သည်လည်း၊ လောကုတ္တရ-လောကုတ္တရဈာန်တည်း၊ န လောကီယံ-လောကီဈာန်မဟုတ်၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အာဝုသော-တို့၊ တတ္ထာပိ-ထိုအရူပဘုံ၌လည်း၊ ပါဒကဇ္ဈာနမေဝ-သည်သာ၊ နိယမေတိ-မှတ်သား၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီး၊ ဘန္တေ-ရား၊ ပဉ္စော-ပြဿနာကို၊ သုကထိတော-ကောင်းစွာ ဖြေဆိုအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (အာဟံသု-ကုန်ပြီ။)

ဝိပဿနာယ-၏၊ အာရမဏဘူတာ-အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ-တို့သည်၊ နိယမေန္တိ-ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ယံယံ ပဉ္စက္ခန္ဓ-အကြင်အကြင် ငါးပါးသော ခန္ဓာကို၊ သမ္မုသိတွာ-၍၊ ဝုဋ္ဌာတိ-၏၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်သည်၊ တံတံ သဒိသောဝ-ထိုထိုသုံးသပ်အပ် သော ခန္ဓာနှင့်တူသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိဝါဒိ-ဤသို့ ပြောလေ့ရှိသော၊ မောရဝါပိငါသိ မဟာဒတ္တတ္ထေရဓ္မိ၊ မောရဝါပိ အရပ်၌နေလေ့ရှိသော မဟာဒတ္တထေရ်ကိုလည်း၊ အန္တေဝါသိကာ-တို့သည်၊ အာဟံသု-ကုန်ပြီ၊ (ကိ-သနည်း၊) ဘန္တေ၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဝါဒေ-သမ္မုသိတ ဝါဒ၌၊ ဒေါသော-အဖြစ်သည်၊ ပညာယတိ-ထင်ပါ၏၊ ဟိ-မှန်၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ သမ္မုသိတွာ-သုံးသပ်၍၊ ဝုဋ္ဌိတဘိက္ခုနော-သင်္ခါရပဝတ္ထမှထသော ရဟန်း၏၊ ရူပသဒိသေန-ရုပ်နှင့်တူသော၊ အဗျာကတေန-အဗျာကတဖြစ်သော၊ မဂ္ဂေန-မဂ်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာပါ၏၊ (ဖြစ်စရာရှိပါ၏၊) နေဝသညာနာသညာယတနံ-နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ကို၊ နယတောကလာ ပသမ္မုသနနည်းအားဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-သိမ်းဆည်း၍၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-သင်္ခါရပဝတ္ထမှ ထသော ရဟန်း၏၊ တံ သဒိသေနေဝ-ထိုနေဝသညာနာသညာယတနနှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ နေဝသညာနာသညာ ဘာဝပ္ပတ္တေန-နေဝသညာနာသညာ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ မဂ္ဂေန-မဂ်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ၊

ပက်ဗွကကထာ]

ဘာသာဒီကာ

၁၈၁

အာဝုသော-တို့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ န ဟောတိ-သနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)ကြောင့်၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ-သည်၊ အပ္ပနံ-သို့၊ အပ္ပတ္တောနာမ-မရောက်သောမဂ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ရူပံ-ကို၊ သမ္မသိတွာ-၍၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-သင်္ခါရပပတ္တိမှ ထသော ရဟန်း၏၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ သောမနဿသဟဂတမဂ္ဂေါ-သောမနဿနှင့်တကွဖြစ်သောမဂ်သည်၊ ဟောတိ၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ-ကို၊ သမ္မသိတွာ-၍၊ ဝုဋ္ဌိတဿာပိ-သင်္ခါရပပတ္တိမှ ထသော ရဟန်း၏လည်း၊ သဗ္ဗာကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တာဒိသော-ထို နေဝသညာနာသညာယတနံသို့ ရှိအပ်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ သတ္တင်္ဂိကော-၇ ပါးသောအင်္ဂါရှိသော၊ (သမ္မာသင်္ကပ္ပ မပါသော)၊ ဥပေက္ခာသဟဂတမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ဧဝံ-ဤသို့၊ န ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ ဖြေတော်မူပြီ။

ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော-သည်၊ နိယမေတိ-မှတ်သား၏၊ ဣတိ ဝါဒီနော-ဤသို့ ပြောလေ့ရှိသော၊ စူဠာဘယတ္တေရဿာပိ-စူဠာဘယထရ်၏လည်း၊ ဝါဒံ-ဝါဒကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ တိပိဋကစူဠနာဂတ္တေရဿ-အား၊ ကထယံ-သု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ သော-ထို တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်သည်၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ-နည်း) ယဿ-အကြင် ရဟန်း၏ သန္တာန်၌၊ တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ ပါဒကဇ္ဈာနံသည်၊ အတ္ထိ၊ တဿ-တိုရဟန်း၏ သန္တာန်၌၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော-သည်၊ နိယမေတု-မှတ်

အဋ္ဌင်္ဂိကော သောမန၊ ပေ၊ မဂ္ဂေါ။ ။ရုပ်ကို အနိစ္စစသည်ဖြင့် သုံးသပ်သော အခါ ထို ဝိပဿနာဉာဏ်၌ ရူပါဝစရဈာန် အခြေမခံခဲ့သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ရူပါဝစရဈာန်ကို မသုံးသပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ထိုထိုဈာန်အင်္ဂါကို လွန်မြောက်ခြင်းဟူသော ဥပနိဿယ မရှိလျှင် ထိုထိုဈာန်အင်္ဂါပေါ်၌ စက်ဆုပ်ခြင်းဟူသော ဝိရာဂသတ္တိလည်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့်အဋ္ဌင်္ဂိက မဂ်သာ ဖြစ်ခွင့်ရှိရကား “အဋ္ဌင်္ဂိကော သောမနဿသဟဂတမဂ္ဂေါ ဟောတိ”ဟုမိန့်သည်။ [အပ္ပနာပပတ္တိစ၊ ပေ၊ မဂ္ဂေါ ဟောတိတိအာဟာ-ဒီကာ။]

ဥပေက္ခာသဟဂတမဂ္ဂေါ။ ။နေဝသညာနာသညာ သမာပတ်ကို ကလာပသမ္မသန နည်းအားဖြင့် သုံးသပ်မှု (သမ္မသန) ပြု၍ သင်္ခါရတို့မှ ထမြောက်သော၊ (မဂ်ရသော) ပုဂ္ဂိုလ်၏မဂ်သည် (သင်္ခါ ရာဝသေသ-ရန့်ရင်းသော သင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သိမ်မွေ့သော သင်္ခါရ၏ အဖြစ်ဖြင့်) ထိုဈာန် နှင့် အားလုံးမတူနိုင်၊ စတုတ္ထဈာန်ချင်း ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ချင်း တူနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပ မဂ္ဂင်မပါဘဲ သတ္တင်္ဂိကဥပေက္ခာသဟဂုတ်မဂ်သာ ဖြစ်ရသည်။ [ဥပေက္ခာသဟဂတမဂ္ဂေါတိ ဧတေန စတုတ္ထဈာန်နိကာတာပိ သမာနာ၊ အနုသယသမုဋ္ဌါရုံ သမတ္တဿ နသင်္ခါရာဝသေသတာတိ ဒသေတိ၊-ဒီကာ။]

၁၈၂

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[လောကုတ္တရကုသိုလ်

သားပါစေတော့ (စူဠာဘယထေရ်၏ ဝါဒအတိုင်း မှတ်သားပါစေတော့ဟူလို၊) ယဿ-ဌိတံ-ထို ပါဒကဇ္ဈာန်သည်၊ နတ္ထိ၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ကတရဇ္ဈာသယော-အဘယ်အဇ္ဈာသယသည်၊ နိယမေသတိ-ဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင် ဈာန်အထူးကို မှတ်သား နိုင်လတ္တံ့နည်း၊ နိဒ္ဒနဿ-ရင်းနှီးဖို့ရာ ဥစ္စာမရှိသူ၏၊ ဝုဗ္ဗိဂဝေသနကာလောဝိယ-အတိုးအပွားကို ရှာမှီးရာကာလနှင့် တူသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ဤသို့၊ အာဟ-ပြော ဆိုပြီ။

တံကထံ-ထိုစကားကို၊ အာဟရိတွာ၊ တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရဿ-အား၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကထယိသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ သော-ထို တိပိဋကစူဠာဘယထေရ် သည်၊ အာဝုသော-တို့၊ ပါဒကဇ္ဈာနဝတော-ပါဒကဈာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အတွက်၊ ဣဒံ-ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော နိယမေတိဟူသော ဤစကားကို၊ မယာ၊ ကထိတံ-ဆိုအပ် ပြီ၊ ဣတိ အာဟ၊ ပန-ဆက်၊ ပါဒကဇ္ဈာနဝတော-ပါဒကဈာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အတွက်၊ ဣဒံ-ဤ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော နိယမေတိဟူသောစကားကို၊ ကထိတံယ ထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ တထေဝ-ထိုအတူသာလျှင်၊ သမ္မသိတဇ္ဈာနဝတောပိ-သမ္မ သိတဈာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အတွက်လည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ပဉ္စမဈာနတော- ပဉ္စမဈာန်မှ၊ ဝုဠာယ-ထပြီး၍၊ (ပဉ္စမဈာန်ကိုပါဒကပြုပြီး၍) ပဌမာဒိနိ-ပဌမအစ ရှိသော ဈာန်တို့ကို၊ သမ္မသတော-သုံးသပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေါ- ဖြစ်သောမဂ်သည်၊ ပဌမတ္ထေရဝါဒေန-ပဌမထေရ်၏ ဝါဒအားဖြင့်၊ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကော- ပဉ္စမဈာန်၌ယှဉ်သည်၊ (အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏) ဒုတိယဝါဒေန-ဒုတိယထေရ်၏ ဝါဒ အားဖြင့်၊ ပဌမာဒိဇ္ဈာနိကော-ပဌမဈာန်အစရှိသော ဈာန်၌ ယှဉ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒွေပိ ဝါဒါ-ပါဒကဇ္ဈာနဝါဒ သမ္မသိတ ဝါဒဟူသော ၂ ပါးသော ဝါဒတို့သည်လည်း၊ ဝိရုဇ္ဈန္တိ-ဆန့်ကျင်ကုန်၏၊ တတိယဝါဒေ ပန-တတိ ယထေရ်၏ ဝါဒ၌ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဈာန်တို့တွင်၊ ယံ-အကြင်ဈာန်ကို၊ ဣတ္ထတိ-၏၊ တဇ္ဈာနိကော-ထို အလိုရှိအပ်သော ဈာန်၌ယှဉ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ထို့ ကြောင့်၊ တေစဝါဒါ-ထိုပါဒကဇ္ဈာနဝါဒ၊ သမ္မသိတဇ္ဈာနဝါဒတို့သည်လည်း၊ န ဝိ

တေစဝါဒါ န ဝိရုဇ္ဈန္တိ။ ။ပါဒကဈာန်က ပဉ္စမဈာန်ဖြစ်၊ သမ္မသိတဈာန်က ပဌမဈာန် ဖြစ်နေရာဝယ်ပါဒကဈာနဝါဒအတိုင်းဆိုလျှင် ပဉ္စမဈာန်ကမဂ် ဖြစ်စရာရှိ၍၊ သမ္မသိတဈာန ဝါဒ အတိုင်းဆိုလျှင် ပဌမဈာန်ကမဂ်ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ဤသို့ ဝါဒ ၂-ရပ် ဆန့်ကျင်နေရာဝယ် အဇ္ဈာသယက ပဉ္စမဈာန်၌ အလိုရှိနေလျှင် ပဉ္စမဈာန်က မဂ်သာဖြစ်၏၊ ပဌမဈာန်မဂ်ကို အလိုရှိ လျှင်လည်း ပဌမဈာန်ကမဂ်သာ ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ဤသို့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသော ထို ၂-ဝါဒ သည် အဇ္ဈာသယက ကုစွက်ပေးသောကြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက် မဖြစ်တော့-ဟူလို။

ပကိဏ္ဍကကထာ]

ဘာသာဋီကာ

၁၈၃

ရုဇ္ဈန္တီ-မဆန့်ကျင်တော့ကုန်၊ အဇ္ဈာသယောစ-အဇ္ဈာသယသည်လည်း၊ သာတ္တကော-အကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တယောပိ-သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ထေရာ-ထေရ်တို့သည်၊ ပဏ္ဍိတာ-ကြောင်းကျိုးမြင်သိ သဘာဝပညာ ရှိကြကုန်သည်၊ ဗျတ္တာ-ထက်မြက်ကုန်သည်၊ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာဝ-ညဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ တေန-ထိုသို့ ပဏ္ဍိတ ဗျတ္တ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေသံ-ထိုသုံးပါးသောထေရ်တို့၏၊ ဝါဒ-ဝါဒကို၊ တန္တိ-အဋ္ဌကထာအစဉ်ကို၊ ကတွာ (အာစရိယာ-ရှေး အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊) ထပယိသု-ထားခဲ့ကြကုန်ပြီ၊ ဣဓ ပန-ဤအဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာ၌ကား၊ အတ္ထမေဝ-အနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ၊ [ဧဝဖြင့် တန္တိကိုကန်၊ ထိုပါဠိအားလုံးကို မထုတ်ဆောင်ဘဲ-ဟူလို၊] ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ တယောပိ-သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေဝါဒေ-ဤဝါဒနှင့် တကွဖြစ်သော ဈာန်တို့ကို၊ ဝါ-ဤပြောဆိုကြောင်းဈာန်တို့ကို၊ ဝိပဿနာဝ-သည်သာ၊ နိယမေတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဿိတံ-ပြအပ်ပြီ။

[သတ္တဋ္ဌဂံပရိဏာမံ ဟူသော ဥဒ္ဓေသ၏ ပဋိနိဒ္ဓေသကို ပြပြီး၍ “နိမိတ္တံပဋိပဒါပတိ”ဟူသော ဥဒ္ဓေသ၏ ပဋိနိဒ္ဓေသကို ပြလိုသောကြောင့် ဣဒါနိ စသည်မိန့်၊] ဣဒါနိ-၌၊ နိမိတ္တံ ပဋိပဒါ ပတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ အဂံပရိဏာမဝတော-ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်၊ ဈာနင်တို့၏ ပြောင်းလွဲခြင်းရှိသော၊ မဂ္ဂဿ-မဂ်၏၊ ဥပ္ပါဒကာလေ-ဖြစ်ရာ အခါ၌၊ ဂေါတြဘု-သည်၊ ကုတော-အဘယ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-ထသနည်း၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ ကုတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ-မဂ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ-ညွှန်ပြအပ်

အဇ္ဈာသယောစ သာတ္တကော။ ။အဇ္ဈာသယမပါဘဲ ထို ၂-ဝါဒချည်းသာရှိလျှင် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်စရာရှိ၍ အဇ္ဈာသယဝါဒကို သွင်းပေးမှ အဇ္ဈာသယပါသည့်ဘက်က အနိုင်ရသောကြောင့် အဇ္ဈာသယလည်း အချည်းနီး (အကျိုးမဲ့) မဟုတ်ဘဲ အကျိုးထူးရှိသည်။

တယော ပေတေ ဝါဒေ။ ။ «တံတံဝါဒေဟိပညာပိယမာနာနိ ပါဒကကဇ္ဈာနာဒိနိ (ထိုထိုဝါဒတို့ဖြင့် ပညတ်အပ်ကုန်သော ပါဒကဈာန်အစရှိသည်တို့ကို) ဝါဒသဟာစာရိတာယ ဝါဒါတိ ဝုဇ္ဈန္တိ (ဝါဒနှင့်တကွ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အပြစ်ကြောင့် သဟာစရဏ နည်းအားဖြင့် ဝါဒဟု ဆိုအပ်ကုန်၏)၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန တယော ပေတေ ဝါဒေတိ အာဟာ-အနု)၊ ဤအလို ပါဒကဈာန်သော ဈာန်တို့ကို ကောက်ပါ၊ (တစ်နည်း) ဝေဒန္တိဧတေဟိတံဝါဒါဒကရဏဘူတာနိ ပါဒကဇ္ဈာဒိနိ ဝါဒါ၊ ဤအလို “တယောပိ-ကုန်သော၊ ဧတေဝါဒေ-ဤပြောဆိုကြောင်း ဈာန်တို့ကို”ဟုပေးပါ၊ မစဉ်းကား ပါဠိရှိအတိုင်းပင် အနက်ပေးလေသည်။ -

သော၊) ဂေါတြဘု-သည်၊ နိမိတ္တတော-သင်္ခါရနိမိတ်ဟူသော အာရုံမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-၏၊ ပဝတ္ထံ-အဆက်မပြတ် ဖြစ်သောဝဋ်တရားကို၊ ဆေတ္တု-ဖြတ်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဒေသော (ဧတံ)-ဤဂေါတြဘုသည်၊ ဧကတော ဝုဋ္ဌာနော-တစ်ဖက်မှ ထခြင်းရှိ၏၊ [စိတ်ကို ဟောသောဂေါတြဘုသဒ္ဓါသည် နပုံလိင်ရှိသောကြောင့် “ဧကတော ဝုဋ္ဌာနံ ဧတံ”ဟု ရှိမှသာ၍ကောင်း၏၊] မဂ္ဂေါ-သည်၊ နိမိတ္တ တော သင်္ခါရ နိမိတ်ဟူသော အာရုံမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-၏၊ ပဝတ္ထမ္ပိ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ဝဋ်တရားကိုလည်း၊ ဆိန္ဒတိ-ဖြတ်နိုင်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဒေသ-ဤမင်သည်၊ ဥဘတော ဝုဋ္ဌာနော-နိမိတ္တ ပဝတ္ထဟူသော နှစ်ပါးစုံမှ ထခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ။

တေသံ-ထိုဂေါတြဘုမင်တို့၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဥပ္ပတ္တိနယော-ဖြစ်ပုံကို သိကြောင်းနည်းတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မိံပါရေ-အကြင် ဝိပဿနာအလှည့် အကြိမ်၌၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ-မင်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ-ထိုပဿနာ အလှည့်အကြိမ်၌၊ အနုလောမံ-အနုလုံသည်၊ ဧကံ-တစ်ကြိမ်တည်းသာ၊ နေဝ ဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ပဉ္စမံ-၅ ကြိမ်မြောက်လည်း၊ န ဟောတိ-ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ (နောက်၌တသ္မာရှိလတ္တံ့၊) ဧကံ- တစ် ကြိမ်တည်းသော အနုလုံသည်၊ အာသေဝနံ-အာသေဝန ပစ္စည်းကို၊ န လဘတိ-မရ၊ ပဉ္စမံ-၅ ကြိမ်မြောက် အနုလုံသည်၊ ဘဝင်္ဂဿ-ဘဝင်၏၊ အာသန္နတ္တာ-နီး သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဝေတိ-တုန်လှုပ်၏၊ [ဂေါတြဘုအား ကျေးဇူးပြုနိုင် လောက်အောင် မနိုင်မြဲသောကြောင့် “တုန်လှုပ်၏” ဟုဆိုသည်၊ ပဝေတိတိ ဂေါတြဘုဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိတိ အတ္ထော၊-ဇီ။] ဟိ-မှန်၊ တဒါ-ငါး ကြိမ်မြောက် ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဧဝနံ-သည်၊ ပတိတံ နာမ-ကျသည်မည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဧကံ၊ တစ်ကြိမ်တည်းသာ၊ နေဝ ဟောတိ၊ ပဉ္စမံ-လည်း၊ န ဟောတိ။

ပန-အနွယ်ကား၊ မဟာပညဿ-ကြီးသော ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒွေ-၂ ကြိမ်ကုန်သော၊ အနုလောမာနိ-အနုလုံတို့သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ တတိယံ-သုံး ကြိမ်မြောက်၊ ဂေါတြဘု-ဂေါတြဘုသည်၊ ဟောတိ၊ စတုတ္ထံ-လေးကြိမ်မြောက်၊ မဂ္ဂစိတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ တိဏိ-၃ ကြိမ်ကုန်သော၊ ဖလာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတော-ထိုဖိုလ်သုံးကြိမ်မှ၊ (ပရံ-နောက်၌) ဘဝင်္ဂေါတရဏံ-ဘဝင်သို့သက်ခြင်း သည်၊ ဟောတိ၊ မဇ္ဈိမပညဿ-အလယ် အလတ် ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တိဏိ အနုလောမာနိ ဟောန္တိ၊ စကုတ္တံ-၄ ကြိမ်မြောက်၊ ဂေါတြဘု-ဂေါတြဘုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပဉ္စမံ-ငါးကြိမ်မြောက်၊ မဂ္ဂစိတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဒွေ-၂ ကြိမ်ကုန် သော၊ ဖလာနိ-ဖိုလ်စိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတော-ထိုဖိုလ် ၂ ကြိမ်မှ၊ (ပရံ) ဘဝင်္ဂေါတရဏံ-ဘဝင်သို့ သက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ မန္တပညဿ-နဲ့သော ပညာရှိ

သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ စတ္တာရိ အနုလောမာနိ၊ ဟောန္တိ၊ ပဉ္စမ-ငါးကြိမ်မြောက်၊ ဂေါတြဘု-
သည်၊ ဟောတိ၊ ဆဋ္ဌ မဂ္ဂစိတ္တံ (ဟောတိ)၊ သတ္တမံ ၇-ကြိမ်မြောက်၊ ဖလံ -သည်၊
(ဟောတိ) တတော-ထိုပိုလ်တစ်ကြိမ်မှ၊ (ပရ-ဉ္စ) ဘဝင်္ဂေါတရဏံ-သည်၊ (ဟောတိ)။

တတ္ထ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ မဟာပညမန္တပညာနံ-မဟာပညပုဂ္ဂိုလ် မန္တပည
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ အကထေတွာ-မဆို
မူ၍၊ မဇ္ဈိမပညာဿ-အလယ် အလတ် ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝါ-နှင့်၊ ဝသေန-
အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ ကထေတဗ္ဗ-ဆိုရာ၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မိဝါရေ-အကြင်
ဝိပဿနာ အလှည့်အကြိမ်၌၊ မဂ္ဂဂုဋ္ဌာနံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မိ-ဉ္စ၊ ဥပေက္ခာ
သဟဂတာ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ကြိယာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု-
ကြိယာ အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ-သည်၊ ဟုတွာ-၍၊
(တစ်နည်း-မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ ဟုတွာ-မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၍၊)
ဝိပဿနာဂေါစရေ-ဝိပဿနာ၏ အာရုံ ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓေ-ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို၊
အာရမဏံ ကတွာ၊ ဘဝံ-ကို၊ အာဝဇ္ဇေတိ-ပြန်လည်စေ၏၊ [“ဘဝင်္ဂကို ဖြတ်
၏-ဟူလို၊] တဒနန္တရံ-ထိုဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌၊ တေနေဝအာဝဇ္ဇနေန-ထိုအာဝဇ္ဇန်း
သည်ပင်၊ ဂဟိတက္ခန္ဓေ-ယူအပ်ပြီးသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ပဌ
မဝေဓံ- ပဌမဇောဖြစ်သော၊ အနုလောမညဏံ-အနုလောမညဏံသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-
ဖြစ်၏၊ တံ-ထိုအနုလောမညဏံသည်၊ တေသုခန္ဓေသု-ထိုရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၌၊ အနိစ္စာ
တိဝါ -အနိစ္စာတို့ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခာတိ ဝါ-ဒုက္ခတို့ဟူ၍သော် လည်း
ကောင်း၊ အနတ္တာတိဝါ-အနတ္တတို့ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊
ဩဠာရိကံ ဩဠာရိကံ-ကြမ်းသော ကြမ်းသော၊ သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကတမံ-သစ္စာ ၄ ပါးကို
ဖုံးလွှမ်း တတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ကို၊ ဝိနောဒေတွာ-ပယ်
ဖျောက်၍၊ တိဏိ-န်သော၊ လက္ခဏာနိ-တို့ကို၊ ဘိယျောဘိယျော-အလွန့်အလွန့်၊ ပါ
ကဋ္ဌာနိ-ထင်ရှားသည်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်သွား၏။

တဒနန္တရံ-ထိုပဌမ အနုလောမညဏံ၏ အခြားမဲ့၌၊ ဒုတိယာနုလောမံ-
ဒုတိယာနုလောမညဏံသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပြန်၏၊ တေသု-ထိုအနုလောမညဏံ၊

မန္တပညဿ စတ္တာရိ။ “ဤနည်းသည် ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ပါသောကြောင့်ဆိုအပ်သော
နည်း”ဟု ယောနောဆို၏၊ အရှင် ဗုဒ္ဓယောသသည် အလိုရှိအပ်သောနည်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ အနုလုံ ၄ ကြိမ်ဝါရကို တားမြစ်ထားသည်၊ သင်္ဂြိုဟ်၌ လည်း ဤ ၄ ကြိမ်နည်း
ပေါ်၊ “ပရိကမ် ဥပဓာ အနုလုံ”ဟု နာမည်ချင်း ခွဲ၍ ၃ ကြိမ်သာပြထားသည်။ (အဋ္ဌကထာ၌
ပြထားသော အဓိပ္ပာယ်များကိုလည်း သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဒီကာ အပ္ပနာဇောဝါရအပွင့်၌ ပြထား
ပါသည်။)

မျိုးတို့တွင်၊ ပုရိမံ-ရှေ့အနုလောမဉာဏ်သည်၊ အနာသေဝနံ-အာသေဝန ပစ္စည်းမရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဒုတိယဿ-ဒုတိယဖြစ်သော အနုလောမဉာဏ်၏၊ အာသေဝနံ-အာသေဝန ပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ [ဒုတိယဿ၏ နောက်၌ “ပုရိမံ”ဟု စာအုပ်တို့ဝယ်ရှိသည်ကား မကောင်း၊ ရှေ့ပုရိမံသည်ပင် ကတ္တားဖြစ်နိုင်၏။] တံ-ထို ဒုတိယအနုလောမဉာဏ်သည်၊ လဒ္ဓါသေဝနတ္တာ-ရအပ်သော အာသေဝနပစ္စည်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိက္ခံ-ထက်မြက်သည်၊ သူရံ-ရဲရင့်သည်၊ ပသန္တံ-ကြည်လင်သည်၊ ဟုတွာ၊ တသ္မိယေဝါရမဏေ-ထိုရုပ်နာမ်ခန္ဓာဟူသော အာရုံ၌ပင်၊ တေ နေဝါကာရနေ-ထိုအနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်၊ ပဝတ္တိတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ မဇ္ဈိမပ္ပမာဏံ-အလယ်အလတ်ပမာဏရှိသော၊ သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကတမံ-သစ္စာ ၄ ပါးကိုဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ကို၊ ဝိနော ဒေတွာ-ပယ်ဖျောက်၍၊ တိဏိလက္ခဏာနိ၊ ပေ၊ နိရုဇ္ဈတိ-၏။

တဒနန္တရံ-ထိုဒုတိယ အနုလောမဉာဏ်၏အခြားမဲ့၌၊ တတိယာနုလောမံ-တတိယအနုလောမဉာဏ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပြန်၏၊ တဿ-ထိုတတိယအနုလောမဉာဏ်၏၊ ဒုတိယံ-၂ ခုမြောက်သော အနုလုံသည်၊ အာသေဝနံ-အာသေဝနပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တမ္ပိ-ထိုတတိယအနုလောမဉာဏ်သည်လည်း၊ လဒ္ဓါသေဝနတ္တာ-ရအပ်သော အာသေဝနပစ္စည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိက္ခံ၊ ပသန္တံ၊ ဟုတွာ၊ တသ္မိယေဝါရမဏေ-ပင်၊ တေနေဝါကာရေန-အားဖြင့်ပင်၊ ပဝတ္တိတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ တဒဝသေသံ-ထိုမှ ကြွင်းကျန်သော၊ [ဒုတိယ အနုလုံပယ်အပ်သော သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကမှကြွင်းကျန်သော၊] အဏုသဟဂတံ-သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကတမံ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ကို၊ ဝိနောဒေတွာ-၍၊ နိရဝသေသံ၊ အကြွင်းအကျန်မရှိသည်ကို၊ ကတွာ၊ တိဏိ လက္ခဏာနိ၊ ပေ၊ နိရုဇ္ဈတိ၊ ဧင်-ဤသို့၊ တိဟိ-သုံးကြိမ်ကုန်သော၊ အနုလောမေဟိ-အနုလောမ ဉာဏ်တို့သည်၊ သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကတမေ-သစ္စာ ၄ ပါးကိုဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော၊ အမှောင်ကို၊ ဝိနောဒိတေ-ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော်၊ တဒနန္တရံ-ထိုသုံးကြိမ်ကုန်သော အနုလောမဉာဏ်တို့၏ အခြားမဲ့၌၊ ဂေါတြ ဘုဉာဏံ-ဂေါတြဘုဉာဏ်သည်၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကုရမာနံ-ပြုလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏။

တတြ-ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဥပမာ-တည်း၊ ကိရချဲ့၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ စက္ခုမာ-ပသာဒ စက္ခုရှိသော၊ (မျက်စိအမြင်ကောင်းသော၊) ပုရိသော-သည်၊ နက္ခတ္တယောဂံ-နက္ခတ်၏ စန်းနှင့်ယှဉ်ပုံကို၊ ဇာနိဿာမိ-

သိအံ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကြိ၍၊ ရတ္တိဘာဂေ-ညဉ့်အဖို့၌၊ နိက္ခမိတ္တာ- အိမ်တွင်းမှ ထွက်၍၊ စန္ဒ-ကို၊ ပဿိတုံ-ကြည်ခြင်းငှါ၊ ဥဒ္ဓ-အထက်ကောင်းကင်သို့၊ ဥလ္လောကေသိ-မော်၍ကြည့်ပြီ၊ တဿ-ထိုယောက်ျား၏ စက္ခု၌၊ ဝလာဟကေဟိ-တိမ်တိုက်တို့သည်၊ ပဋိစ္စနုတ္တာ-ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စန္ဒော-လသည်၊ န ပညာယိတ္ထ-မထင်ရှား၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ ဝါတော-လေသည်၊ ဥဌဟိတ္တာ-တက်လာ၍၊ ထူလထူလေ-ထူထဲကုန် ထူထဲကုန်သော၊ ဝလာဟကေ-တိမ်တိုက်တို့ကို၊ ဝိဒ္ဓသေသိ-ဖျက်ဆီးပြီ၊ အပရော-ပဌမလေမှတစ်ပါးသော၊ (ဝါတော-လေသည်) မဇ္ဈိမေ-အလယ်အလတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝလာဟကေ-တို့ကို၊ ဝိဒ္ဓသေသိ-ပြီ၊ အပရော-ဒုတိယလေမှ တစ်ပါးသော (ဝါတော-လေသည်) သုခုမေ-သိမ်မွေ့ကုန်သော။ ဝလာဟကေ ဝိဒ္ဓသေသိ-ပြီ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ သောပုရိသော-သည်၊ ဝိဂတဝလာဟကေ-ကင်းသောတိမ်တိုက်ရှိသော၊ နဘော-ကောင်းကင်၌၊ စန္ဒ-လကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်ရ၍၊ နက္ခတ္တယောဂံ-နက္ခတ်၏ စန်းယဉ်ပုံကို၊ အညာသိ-သိရပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာ၌၊ တယော-၃-မျိုးကုန်သော၊ ဝလာဟကာ-တိမ်တိုက်တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ) ဝိယ-မှတ်ထိုက်ကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) သစ္စပ္ပဋိစ္စာဒကထူလမဇ္ဈိမ သုခုမ ကိလေသနွကာရာ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်ကုန်သော ထူထဲသော ကိလေသာမှောင်၊ အလယ်အလတ်ဖြစ်သော ကိလေသာမှောင်၊ သိမ်မွေ့သော ကိလေသာ မှောင်တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-မှတ်ထိုက်ကုန်၏) တယော-သုံးမျိုးကုန်သော၊ ဝါတော-လေတို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) တိဏီ ကုန်သော၊ အနုလောမ စိတ္တာနိ-အနုလုံ စိတ်တို့ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ-န၏၊ စက္ခုမာ-ပသာဒစက္ခုရှိသော၊ ပုရိသော-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ဂေါတြဘုဉာဏံ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ထိုက်၏၊ စန္ဒော-လကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) နိဗ္ဗာန်-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဧကေကဿ-တစ်မျိုးတစ်မျိုးသော၊ ဝါတဿ-လေ၏၊ ယထာက္ကမေန-အားဖြင့်၊ ဝလာဟကတ္ထယဝိဒ္ဓသနံ-တိမ်တိုက် ၃ မျိုးအပေါင်းကို ဖျက်ဆီးခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ဧကေကဿ-တစ်ခုတစ်ခုသော၊ အနုလောမစိတ္တဿ- အနုလုံစိတ်၏၊ သစ္စပ္ပဋိစ္စာဒကတမဝိနောဒနံ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသောအမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဝိဂတ ဝလာဟကေ-ကင်းသော တိမ်တိုက်ရှိသော၊ နဘော-၌၊ တဿ ပုရိသဿ၏၊ ဝိသုဒ္ဓစန္ဒ ဒဿနံ-အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သောလကို မြင်ရခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) သစ္စပ္ပဋိစ္စာဒကေ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ တမေ-မောဟတည်းဟူသော အမှောင်သည်၊ ဝိဂတေ-ကင်းလသော်၊ ဂေါတြဘုဉာဏဿ-၏၊ သုဝိသုဒ္ဓနိဗ္ဗာနာရမဏတရဏံ-အလွန်အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုရခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏။

ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ တယော-သုံးမျိုးကုန်သော၊ ဝါတာ-တို့သည်၊ စန္ဒပုဋိစ္စာဒကေ-လကို ဖုံးလွှမ်းတတ်ကုန်သော၊ ဝလာဟကေယေဝ-တိမ်တိုက် တို့ကိုသာလျှင်၊ ဝိဒ္ဓိသေတုံ-ဖျက်ဆီးငှါ၊ သက္ကောန္တိယထာ-စွမ်းနိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ စန္ဒ-လကို၊ ဒဋ္ဌ-မြင်ခြင်းငှါ န သက္ကောန္တိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အနုလောမာနိ-သုံးကြိမ်သော အနုလုံတို့သည်၊ သစ္စပုဋိစ္စာဒကတမေယေဝ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်တို့ကိုသာသလျှင်၊ ဝိနောဒေတုံ-ငှါ၊ သက္ကောန္တိ-စွမ်းနိုင်၏၊ နိဗ္ဗာန-ကို၊ အာရမဏံ-ကို ကာတုံ-ငှါ၊ န သက္ကောန္တိသော ပုရိသော-သည်၊ စန္ဒမေဝ-ကိုသာလျှင်၊ ဒဋ္ဌ-မြင်ခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဝလာဟကေ-တို့ကို၊ ဝိဒ္ဓိသေတုံ-ငှါ၊ န သက္ကောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဂေါတြဘုဉာဏံ-သည်၊ နိဗ္ဗာနမေဝ အာရမဏံ ကာတုံ သက္ကောတိ၊ ကိလေသတမံ-ကိလေသာ တည်းဟူသော အမှောင်ကို၊ ဝိနောဒေတုံ-ငှါ၊ န သက္ကောတိ၊ [နိဂုံးကို ပြလို၍ “ဧဝံ”စသည်မိန့်၊] ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အနုလောမံ-အနုလောမဉာဏံသည်၊ သင်္ခါရာရမဏံ-သင်္ခါရတရားဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဂေါတြဘု-သည်၊ နိဗ္ဗာနာရမဏံ-နိဗ္ဗာန် ဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဟိ-လဒ္ဓဒေါ၊ ထင်ရှားပြအံ့၊ ဂေါတြဘု-သည်၊ အနုလောမေန-အနုလောမဉာဏံသည်၊ ဂဟိတာရမဏံ-ယူအပ်ပြီးသော အာရုံကို၊ ယဒိဂဏှေယျ-အကယ်၍ ဆက်လက် ယူငြားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-နောက်ထပ်ဖြစ်သော၊ အနုလောမံ-သည်၊ တံ-ထိုဂေါတြဘုသို့၊ အနုဗန္ဓေယျ-အစဉ်လိုက်ရာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနမေဝ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနသည်ပင်၊ န ဘဝေယျ-မဖြစ်တော့ရာ၊ ပန-စင်စစ်ကာ၊ ဂေါတြဘုဉာဏံ-သည်၊ အနုလောမဿ-၏၊ အာရမဏံ-ကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ-မယူမူ၍၊ တံ-ထိုအနုလုံကို၊ အပစ္စတော ပဝတ္တိကံ-နောက်၌ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်ကို၊ [အယုတ္တသမာသံ၊] ကတွာ-၍၊ သယံ-မိမိဟူသော ဂေါတြဘု ကိုယ်တိုင်၊ အနာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇန်းမဟုတ်သည်၊ သမာနံပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာနေ-အာဝဇ္ဇန်း အရာ၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဧဝံ-ဤအတိုင်း၊ (နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍

ပန၊ ပေ၊ တံ အနုဗန္ဓေယျ။ ။ ဂေါတြဘုသည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုဘဲရှေ့အနုလုံယူအပ်သော သင်္ခါရအာရုံကိုသာ ဆက်၍ယူနေလျှင် သူလည်း ဂေါတြဘုအမည် မရဘဲ အနုလောမအမည်သာ ဆက်၍ရနေရာ၏၊ သူသည် ရှေ့အနုလုံသို့ အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့ သူ့ကိုလည်းနောက်အနုလုံက အစဉ်လိုက်ရာ၏၊ ဤသို့ အနုလုံချည်းသာ ဆက်၍ဆက်၍ ဖြစ်နေပါမူ မဂ်သည် မိမိနှင့် အာရုံတူ၍ အာဝဇ္ဇန်းအရာ၌တည်လျက် ကျေးဇူးပြုမည်ဖြစ်သော ဂေါတြဘုကို မရခြင်းကြောင့် သင်္ခါရအာရုံမှထမြောက်သော တရားအဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်တော့ချေ၊ ထို့ကြောင့် “မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ န ဘဝေယျ” ဟုဆိုသည်၊ [ဂေါတြဘုဿဟိ၊ ပေ၊ ဝစ္စယဿ အလာဘာ။-ဋီကာ။]

ပက်ဏ္ဏကကထာ]

ဘာသာဋီကာ

၁၈၉

၍၊) နိဗ္ဗတ္တဟိ-ဖြစ်ရစ်လော့၊ ဣတိ-သို့၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ သည-အမှတ်သညာကို၊ ဒတွာဝိယ၊ ပေးသကဲ့သို့၊ [“ပေးတတ်သောသတ္တိ မရှိဘဲလျက် ပေးသကဲ့သို့”ဟု တဒ္ဓမ္မပစ္စာ ဥပရိက္ခာစကားဖြင့် ဆိုသည်။] နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏၊ မဂ္ဂါပိ-သည်လည်း၊ တေန-ထိုဂေါတြဘုသည်၊ ဒိန္နသည-ပေးအပ်သော အမှတ်သညာကို၊ အမုဉ္ဇိတွာဝ-မလွတ်မှု၍သာ၊ အဝိစိသန္တတိဝသေန-အကြားမရှိသော အစဉ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ တံ ဉာဏံ-ထိုဂေါတြဘုဉာဏ်သို့၊ အနဗန္ဓမာနော-အစဉ်လိုက်လျက်၊ အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗ-ရှေး၌ မဖောက်အပ်သေးသော၊ အပဒါလိတပုဗ္ဗ-ရှေး၌ မခွဲအပ်သေးသော၊ (အနမတဂ္ဂ သံသရာဝယ် တစ်ခါမျှမခွဲအပ် မဖောက်အပ်ဖူးသေးသော၊ လောဘက္ခန္ဓ-လောဘ အတုံးအခဲကိုလည်းကောင်း၊ ဒေါသက္ခန္ဓ-ဒေါသအတုံးအခဲကိုလည်းကောင်း၊ မောဟက္ခန္ဓ-မောဟအတုံးအခဲကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈမာနောဝ-ဖောက်လျက်သာ၊ ပဒါလ ယမာနောဝ-ခွဲလျက်သာ၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်၏။

☰

တတြ-ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌၊ အယံ-ကား၊ ဥပမာ-တည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ ဧကော-သော၊ ဣဿာသော-လေးသမားသည်၊ ဓနသတမတ္ထကေ-လေးအပြန်တစ်ရာ၏ အထက်၌၊ ဖလကသတံ-ပျဉ်ချပ်တစ်ရာကို၊ ထပေတွာ-ထားစေ၍၊ ဝတ္ထေန-အဝတ် ဖြင့်၊ မုခံ-မျက်နှာကို၊ ဝေဌေတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ သရံ-မြားကို၊ သန္ဓယိတွာ-ကောင်းစွာဖွဲ့၍၊ ဝါ-တပ်၍၊ စက္ကယန္တေ-စက်ဘီးတပ်သော ယန္တရားအပေါ်၌၊ (လှည်း ကလေးအပေါ် ၌)၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်တည်ပြီ၊ အညော-အခြားသော၊ ပုရိသော-သည်၊ စက္ကယန္တံ-ကို၊ အဓိဉ္ဇိတွာ-ဆွဲငင်၍၊ ယဒါ-၌၊ ဣဿာသဿ-၏၊ ဖလကသတံ-သည်၊ အဘိမုခံ-ရှေးရှုသည်၊ (တည့်တည့် ဖြစ်နေသည်)၊ ဟောတိ-၏၊ တဒါ-၌၊ တတ္ထ-ထိုပျဉ်ချပ်၌၊ ဒဏ္ဍကေန-တုတ်ဖြင့်၊ သည-အမှတ်အသားကို၊ ဒတိ-ပေး လိုက်၏၊ [တုတ်ဖြင့် ပျဉ်ချပ်ကို ဒေါက်ခနဲခေါက်လိုက်သည်။] ဣဿာသော-သည်၊ ဒဏ္ဍကသည-တုတ် အမှတ်အသားကို၊ အမုဉ္ဇိတွာဝ-မလွတ်မှု၍သာ၊ သရံ-မြားကို၊ ခိပိတွာ-ပစ်၍၊ ဖလကသတံ-ကို၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈကိ-ဖောက်ထွင်း၏။

တတ္ထ-ထို ဥပမာစကားရပ်၌၊ ဒဏ္ဍကသညာ-တုတ်အမှတ်အသားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) ဂေါတြဘုဉာဏံ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဣဿာသဿ-၏၊ ဒဏ္ဍ ကသည-ကို၊ အမုဉ္ဇိတွာဝ-သာလျှင်၊ ဖလကသတံ-ကို၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈနံ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) မဂ္ဂညာဏဿ-၏၊ ဂေါတြဘုဉာဏေန-သည်၊ ဒိန္နသည-ကို၊ အမုဉ္ဇိတွာဝ-၍သာ၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ အာရမဏံ ကတွာ၊ အနိဗ္ဗိဒ္ဓ ပုဗ္ဗအပဒါလိတပုဗ္ဗာနံ၊ ရှေး၌ မဖောက်အပ်သေးကုန်၊ ရှေး၌ မခွဲအပ်သေးကုန်သော၊ လောဘက္ခန္ဓာဒိနံ-လောဘ အတုံးအခဲ အစရှိသည်တို့ကို၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈနံ ပဒါလနံ-ဖောက်ခြင်း ခွဲခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဧတဒေဝ-ဤလောဘက္ခန္ဓစသည်ကိုဖောက်ခွဲခြင်းကိုပင်၊ ဘူမိလဒ္ဓဝဋ္ဋသေ တုမုဋ္ဌိတ၊ ပေ၊ ကရဏန္တိပိ-ရအပ်သော တည်ရာဘုံရှိသော ဝဋ်တရားကိုနှောင်ဖွဲ့

၁၉၀

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ [လောကုတ္တရကုသိုလ်

တတ်သော ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်မှုကို ပြုခြင်း ဟူ၍လည်း၊
(ဝုစ္ဆတိ)။

ဟိ-မှန်၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ ကိစ္စ-ကိစ္စဟူသည်၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုတည်းသာလျှင်
ဖြစ်သော၊ အနုသယပ္ပဇဟနံ-အနုသယကို ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ-လျှင်၊ သော-
ထိုမင်သည်၊ အနုသယေ-တို့ကို၊ ပဇဟန္တော-ပယ်လျက်၊ နိမိတ္တာ-သင်္ခါရအာရုံ ဟူ
သော နိမိတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ-ထသည်မည်၏၊ ပဝတ္ထံ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်တတ်သော
ဝဋ်တရားကို၊ ဆိန္ဒတိနာမ-ဖြတ်သည်မည်၏၊ ရူပဝေဒနာ သညာသင်္ခါရဝိညာဏ
နိမိတ္တံ-ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ် ဟူသောအာရုံသည်၊ နိမိတ္တန္တိ-
နိမိတ္တ မည်၏၊ ရူပဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏ ပဝတ္ထမေဝ-ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊
သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော အဆက်မပြတ် ဖြစ်တတ်သော ဝဋ်တရားသည်ပင်၊
ပဝတ္ထိမ္မိ-ပဝတ္ထလည်းမည်၏၊ တံ-ထိုပဝတ္ထသည်၊ ဥပါဒိန္နကံ-ဥပါဒိန္နကပဝတ္ထ
လည်းကောင်း၊ အနုပါဒိန္နကံ-အနုပါဒိန္နကပဝတ္ထလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုဝိဓံ-
သည်၊ ဟောတိ၊ တေသု-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ အနုပါဒိန္နကတော-
အနုပါဒိန္နကပဝတ္ထမှ၊ ဝုဋ္ဌာနန္တယာ -ထခြင်းဟူသော အရိပ်အယောင်ကို၊ ဒိဿတိ-
တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ -၍၊ အနုပါဒိန္နကတော-အနုပါဒိန္နကပဝတ္ထမှ၊
ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒိသု-ကုန်ပြီ။

ဟိ-ချဲ့၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန-သည်၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တာ
နိ-ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် တို့လည်းကောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတံ-ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်
စိတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပဟိယန္တိ-ပယ်
အပ် ကုန်၏၊ တာနိ-ထိုစိတ်တို့သည်၊ ရူပံ-ကို၊ သမုဋ္ဌာပေန္တိ-ဖြစ်စေကြကုန်၏၊
တံ-ထို ဖြစ်စေအပ်သော ရုပ်သည်၊ အနုပါဒိန္နက ရူပက္ခန္ဓော-ကမ္မဇရုပ်ဟူသော

ဘူမိလဒ္ဓ၊ ပေ၊ ကရုဏန္တိပိ။ ။ဘူမိ+လဒ္ဓါ ယေဟိတိ ဘူမိလဒ္ဓါ၊ မိမိတို့၏ တည်ရာ
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသော ဘုံကိုရသော အနုသယ ကိလေသာများကို “ဘူမိလဒ္ဓ”ဟု ခေါ်၏၊ ဂဉ္စ
သိနောန္တိ ဝဋ္ဌသေတု၊ ဝဋ်တရားကိုလွတ်မသွားအောင် ဖွဲ့နောင်၍ ထားတတ်သောကြောင့် တိုအနု
သယ ကိလေသာတို့ကိုပင် “ဝဋ္ဌသေတု”ဟုလည်း ခေါ်သည်၊ [သေတု၌ သိ-ဗန္ဓနေဟူသော သွာ
ဒိ ကိယာဒိဓာတ်၊ တု ပစ္စည်း၊] “သမုဋ္ဌါတနံ သမုဋ္ဌါတော-ထိုအနုသယ ကိလေသာတို့ကို
အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်း၊ သမုဋ္ဌါတဿ+ကရဏံ သမုဋ္ဌါတကရဏံ-မဂ်တရားက ထိုအနုသယ ကိလေ
သာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်မှုကို ပြုခြင်းဟူသည်လည်း လောဘက္ခန္ဓစသည်တို့ကို ဖောက်ခွဲခြင်း
ပင်တည်း၊ “ဘူမိလဒ္ဓါစ+တေ+ဝဋ္ဌသေတုစာတိ ဘူမိလဒ္ဓ ဝဋ္ဌသေတုနော၊ ဘူမိလဒ္ဓဝဋ္ဌ သေတုနံ+
သမုဋ္ဌါတက ရဏံ ဘူမိ၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌါတကရဏံ။ [ဘူမိလဒ္ဓ အနုသယ ကိလေသာ ပယ်ပုံကို
သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း-မဂ်ပယ်ခန်း၌ ပြထားပြီ။]

ဥပါဒိန္နက မရှိသော ရူပက္ခန္ဓာမည်၏။ [စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်သောကြောင့် “အနုပါဒိန္နက ရူပက္ခန္ဓော” ဟုဆိုသည်။] တာနိစိတ္တာနိ-ထို ၅ ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော- ဝိညာဏက္ခန္ဓာတည်း၊ တံ သမ္ပယုတ္တာ-ထို ၅ ပါးသော စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်ကုန် သော၊ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ-တို့သည်၊ တယော-န်သော၊ အရူပက္ခန္ဓာ-နာမ် ခန္ဓာတို့တည်း၊ တတ္ထ-ထို ၅ ပါးသောစိတ်တို့ကို ပယ်ရာ၌၊ သောတာပန္နဿ-သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ ဝါ-၏၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အဘာဝိတော-မဖြစ်စေအပ်သည်၊ သစေ အဘဝိဿ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဉ္စ-န်သော၊ တာနိ စိတ္တာနိ- တို့သည်၊ ဆသု-န်သော၊ အာရမဏေသု-တို့၌၊ ပရိယုဋ္ဌာနံ-ထကြွခြင်းသို့၊ ပါပ ဏေယျံ-ရောက်ကုန်ရာ၏၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါပန-သည်ကား၊ နေသံ- ထို ၅ ပါး သောစိတ်တို့၏၊ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပတ္တိ-ထကြွခြင်း၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝါရယ မာနော-တား ဖြစ်လျက်၊ သေတုသမုဋ္ဌါတံ-အကြောင်းကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းကို၊ (ဝဋ်တရား တို့ ကိုလွတ်မသွားအောင် ဖွဲ့နှောင်တတ်သော ကိလေသာတို့ကို အကြွင်း မဲ့ဖြတ်ခြင်းကို) အဘဗျုပ္ပတ္တိကဘာဝံ-မထိုက်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-မဖြစ်ထိုက် သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကုရမာနော-ပြုလျက်၊ အနုပါဒိန္နကတော-အနုပါဒိန္နကဖြစ် သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဟူသော ပဝတ္တမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ-ထသည်မည်၏။

သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တာနိ-တို့လည်း ကောင်း၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဒေါမနဿသဟဂတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဩဠာရိက ကာမရာဂ ဗျာပါဒဝသေန-ရန်ရင်းသော ကာမရာဂ ဗျာပါဒတို့၏အစွမ်း ဖြင့်၊ ဆ-န်သော၊ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပဟိယန္တိ၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ အဏုသဟ ဂတကာမရာဂ ဗျာပါဒဝသေန-သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ တာနိ ဧဝံ ဆစိတ္တာနိ-ထို ၆ ပါးသော စိတ် တို့ကိုပင်၊ ပဟိယန္တိ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ စတ္တာရိ၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တာနိ-တို့ လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ-ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် စိတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-န်သော၊ အကု သလစိတ္တာနိ ပဟိယန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုအကုသိုလ်စိတ်တို့ကို ပယ်ရာ၌၊ တေသံအရိ ယာနံ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့၏၊ တေမဂ္ဂါ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ အဘာဝိတော-မဖြစ် စေအပ်ကုန်သည်၊ သစေ အသု-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ [“အဘဝိဿံသု” ဟုရှိလျှင် ရှေ့ နောက်ညီ၏။] (ဧဝံသတိ)၊ တာနိ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဆသု အာရ မဏေသု - တို့၌၊ ပေ၊ ပါပဏေယျံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရောက်ကုန်ရာပါသော်လည်း၊ တေ မဂ္ဂါ- တို့သည်၊ တေသံ-ထိုစိတ်တို့၏ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပတ္တိ-ကို၊ ဝါရယမာနာ-ကုန်လျက်၊ “သေတုသမုဋ္ဌါတံ-ကို၊ အဘဗျုပ္ပတ္တိကဘာဝံ-ကို၊ ကုရမာနာ-န်လျက်၊ အနုပါဒိန္န ကတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တိနာမ-ထကုန်သည်မည်၏။

ဥပါဒိန္နကတော-ဥပါဒိန္နက ပဝတ္တမှ၊ ဝုဋ္ဌနန္ဒာယာ-ထခြင်း ဟူသော အရိပ် အယောင်ကို၊ ဒိဿတိ-တွေ့မြင်အပ်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ဆိုပြီး၍၊ ဥပါဒိန္နကတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-ထ၏။ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ ဝဒိ-သု-န်ပြီ၊ [ဥပါဒိန္နက ဟူသည် ကံ၏ အကျိုးဖြစ်သော လောကီဝိပါက နာမ်ခန္ဓာနှင့် ကမ္မဇရုပ်များတည်း။] ဟိ-ချဲ့၊ သော တာပန္နဿ-သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အဘာဝိ တော-သည်၊ သစေ အဘဝိဿ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ သတ္တ-န်သော၊ ဘ ဝေ-ဘဝတို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အနမတဂ္ဂေ-မသိအပ်သော အစရှိသော၊ သံသာ ရဝဋ္ဌေ-သံသရာဝဋ်၌၊ ဥပါဒိန္နကပဝတ္တံ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ဥပါဒိန္နကခန္ဓာ သည်၊ ပဝတ္တေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ကသွာ-နည်း၊ တဿ-ထို ဥပါဒိန္နကပဝတ္တ၏၊ ပ ဝတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်း၏၊ ဟေတုန-အကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာတို့၏၊ အတ္ထိတာ ယ- ရှိကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ တိဏီ-န်သော၊ သံ ယောဇနာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ [ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ်၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ သံယောဇဉ်၊ ဝိ စိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်တို့ကို ဆိုသည်။] ဒိဋ္ဌာနသယော-ဒိဋ္ဌာနသယလည်းကောင်း၊ ဝိ စိကိစ္ဆာနသယော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-န်သော၊ ဣမေကိလေသေ-တို့ ကို၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ-ဖြစ်လျှင်ဖြစ်ပင်၊ သမုဂ္ဂါတေတိ- အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်နိုင်၏၊ ဣဒါနိ-၌၊ ကုတော-အဘယ်မှ၊ သောတာပန္နဿ-၏၊ သတ္တ-န်သော၊ ဘဝေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အနမတဂ္ဂေ-သော၊ သံသာရဝဋ္ဌေ-၌၊ ဥပါ ဒိန္နကပဝတ္တံ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ဥပါဒိန္နကခန္ဓာသည်၊ ပဝတ္တိဿတိ- ဖြစ်တော့လတ္တံ့နည်း၊ [အဘယ်မှာ ဖြစ်တော့မှာလဲ ဖြစ်ဖို့ရန်အကြောင်းမရှိတော့-

သတ္တဘဝေ။ ။တစ်ကြိမ်တစ်ခါ ကာမာဝစရနတ်ပြည် ဖြစ်လိုက်၊ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ လူ့ ပြည်ဖြစ်လိုက်၊ ဤသို့ရောနှောအပ်သောဘဝ၏အစွမ်းဖြင့် "သတ္တဘဝေ"ဟု ဆိုသည်။ ထိုနတ်၊ လူ ဥပပတ္တိဘဝတို့တွင် နတ်ဖြစ်စေ လူဖြစ်စေ တစ်ခုသော ဥပပတ္တိဘဝ၌သာ ဤ ၇-ဘဝဖြစ် သည်ဟု အပိုင်းအခြား ပြုခြင်းမဟုတ်၊ "န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိ-ထိုသောတာပန်တို့သည် အဋ္ဌမဘဝကို မယူကြတော့"ဟူသော စကားကိုလည်း လူနတ်ဟူသော ကာမဘဝကိုသာ ရည် ရွယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော စကားတော်ဖြစ်၏။ မဟဂ္ဂုတ် (ရူပအရူပ) ဘဝတို့၌ကား ဤ ၇- ဘဝဟု အပိုင်းအခြားမရှိ-ဟု ဆိုကြသည်။

အနုဋီကာ။ ။ဧကံ ဝါရံ ကာမာဝစရဒေဝေသု ဧကံ ဝါရံ မနုဿေသုတိ ဧဝမ္ပိ မိဿိတုပပတ္တိဝသေန (သတ္တဘဝေတိ ဝုတ္တံ)၊ တေသု ဧကိဿာဝေ ဥပပတ္တိ ယာ နာယံ- ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ယံ ပန န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိတိ ဝုတ္တံ (ရတနသုတ် ပရိတ်တော်၌ ဟောတော် မူအပ်ပြီ)၊ တံပိ ကာမာဝစရဘဝယေဝ သန္တာယာဟ၊ မဟဂ္ဂတဘဝါနံ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိတိ ဝဒန္တိ၊ [သောတာပန် အမျိုးမျိုးကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ပုဂ္ဂလဘေဒ၌ ပြထားပြီ။]

ပက်ဏ္ဍကကထာ]

ဘာသာဋီကာ

၁၉၃

ဟူလို။] ဧဝံ-လျှင်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဥပါဒိန္နကပဝတ္တံ-ကို၊ အပဝတ္တံ-အဆက်မပြတ် မဖြစ်သည်ကို၊ ကုရုမာနော-ပြုလျက်၊ ဥပါဒိန္နကတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ နာမ။

သကဒါဂါမိဿ-သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အဘာဝိတော-သည်၊ သစေ အဘဝိဿ၊ (ဧဝံ သတိ) ဒွေ-န်သော၊ ဘဝေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ၊ [သောတာပန်၏ဖြစ်ရာ ၇ ဘဝတို့တွင် ၂ ဘဝသာဖြစ်စရာရှိသောကြောင့် “ထပေတွာ ဒွေ ဘဝေ” ဟုဆိုသည်၊] ပဉ္စသု-န်သော၊ ဘဝေသု-တို့၌၊ (၇ ဘဝတွင် ကျန် ၅ ဘဝတို့၌) ဥပါဒိန္နက ပဝတ္တံ-သည်၊ ပဝတ္တေယျ-ရာ၏၊ ကဿ၊ တဿ-ထိုဥပါဒိန္နကခန္ဓာပဝတ္တ၏၊ ပဝတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်း၏၊ ဟေတုန-အကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာတို့၏၊ အတ္ထိတာယ-ရှိကုန်သေးသည် ၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဩဋ္ဌာရိကာနိ-ရန်ရင်းကုန်သော၊ ကာမရာဂ ပဋိဃသယောနောနိ-ကာမရာဂ သယောဇဉ်၊ ပဋိဃသယောဇဉ်တို့လည်းကောင်း၊ ဩဋ္ဌာရိကာ-သော၊ ကာမရာဂါနုသယော-လည်းကောင်း၊ ပဋိဃာနုသယော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့ စတ္တာရော-န်သော၊ ဣမေ ကိလေသေ-တို့ကို၊ သောမဂ္ဂေါ-ထိုသကဒါဂါမိမဂ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ-ပင်၊ သမုဋ္ဌါတေတိ၊ ဣဒါနိ-၌၊ ကုတော-မှ၊ သကဒါဂါမိဿ-သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒွေဘဝေ၊ ပေ၊ ပဝတ္တိဿတိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ သကဒါဂါမိဂ္ဂေါ-သည်၊ ပေ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ။

အနာဂါမိဿ-အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေါသည်၊ ဝါ-ကို၊ အဘာဝိတော-သည်၊ သစေ အဘဝိဿ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကံ-သော၊ ဘဝံ-ရူပဘဝအရူပဘဝကို၊ ထပေတွာ၊ ဒုတိယဘဝ-ဒုတိယဘဝ၌၊ ဥပါဒိန္နကပဝတ္တံ ပဝတ္တေယျ၊ ပေ၊ ပန-ဆက်၊ အဏုသဟဂတာနိ-သိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊

ထပေတွာ ဒွေ ဘဝေ။ ။“သကဒါဂါမ်ဖြစ်လျှင် ၂ ဘဝကိုထား၍ ဥပါဒိန္နက ခန္ဓာပဝတ္တ ဖြစ်စရာမရှိတော့”ဟူရာ၌ ၂ ဘဝဟူသည် ကာမာဝစရ နတ်ဘဝနှင့် လူဘဝတည်း၊ ရူပါရူပဘဝတို့၌ကား သကဒါဂါမ် မဆိုထားဘိ အနာဂါမ်သည်ပင် (သုခွါဝါသဘုံစသည်၌) ဘဝများစွာ ဖြစ်ရပါသေးသည်၊ [တထာ ထပေတွာ ဒွေ ဘဝေတိ စတ္တာပိ ကာမာဝစရဒေဝမနုဿဘဝါနံ မိဿကဝသေနဝ၊-အန။] သကဒါဂါမ်အမျိုးမျိုးကို ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ပုဂ္ဂလဘေဒ-သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဧကံ ဘဝံ။ ။ရူပဘဝ အရူပဘဝ၌ ကြိမ်များစွာ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်သော်လည်း မဟဂ္ဂုဟ်ဘဝ တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် “ဧကံ ဘဝံ”ဟု ဆိုသတတ်၊ [ဧကံ ဘဝံတိ အနာဂါမိနော အနောကမ္မတ္တံစ တတ္ထေဝ (ထိုဗြဟ္မာဘုံ၌ပင်) ဥပပဇ္ဇန္တဿဟေဋ္ဌာ အနာဂမနဝသေန (အောက်ကာမဘုံသို့ မလာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဧကော ဘဝေါတိ ဂဟေတွာ ဝုတ္တော၊-ဋီကာ။]

ကာမ၊ ပေ၊ သံယောဇနာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ အဏုသဟဂတော-သော၊ ကာမရာ
ဂါနသယော-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရော ဣမေ ကိလေသေ-တို့ကို၊
သောမဂ္ဂေါ-ထိုအနာဂါမိမဂ်သည်၊ ပေ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ အနာဂါမိ မဂ္ဂေါ-သည်၊ ပေ၊
ဝုဋ္ဌာတိနာမ။

အရဟတော-ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အဘာ
ဝိတော-သည်၊ သစေ အဘဝိဿ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ရူပါရူပဘဝေသု-ရူပဘဝ၊ အရူ
ပဘဝတို့၌၊ ဥပါဒိန္နကပဝတ္တံ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ဥပါဒိန္နကခန္ဓာသည်၊ ပဝတ္တေ
ယျ၊ ကဿ၊ တဿ-ထိုဥပါဒိန္နကခန္ဓာပဝတ္တံ၏၊ ပဝတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်း၏၊ ဟေတူ
နံ-အကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာတို့၏၊ အတ္ထိတာယ-ရှိကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ရူပရာဂေါ-ရူပရာဂလည်းကောင်း၊ အရူပရာဂေါ-အရူ
ပရာဂလည်းကောင်း၊ မာနော-မာနလည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စံ-ဥဒ္ဓစ္စလည်းကောင်း၊ မာနာ
နသယော-လည်းကောင်း၊ ဘဝရာဂါနသယော-လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာနသယော-
လည်း ကောင်း၊ ဣတိသို့၊ အဋ္ဌ-နံသော၊ ဣမေ ကိလေသေ-တို့ကို၊ သော မဂ္ဂေါ-
ထို အရဟတ္တမဂ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ-ပင်၊ သမုဋ္ဌါတေတိ၊ ဣဒါနိ ကုတော၊ ခိဏာ
သဝဿ-ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပန-တစ်ဖန်၊ ဘဝေ-ဘဝ၌၊ (နောက်ဘဝ၌) ဥပါဒိန္န
ကပဝတ္တံ-သည်၊ ပဝတ္တိဿတိ၊ ဧဝံ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ-သည်၊ ပေ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ။

[ဥပါဒိန္နကခန္ဓာကိုပင် ဘဝအမည်ဖြင့် ပြပြန်လို၍ “သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ
စေတ္တ” စသည်မိန့်။] စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤမဂ်တို့တွင်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်၊
အပါယဘဝတော-အပါယ်ဘဝမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-ထ၏၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါ-သည်၊ သုဂ
တိကာမဘဝဒေသတော-သုဂတိ ကာမဘဝဟူသော ဘဝစိတ်မှ (ဝုဋ္ဌာတိ)၊ အနာ
ဂါမိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ကာမဘဝတော-ကာမဘဝ အားလုံးမှ၊ (ဝုဋ္ဌာတိ)၊ အရဟတ္တ
မဂ္ဂေါ-သည်၊ ရူပါရူပဘဝတော-မှ၊ (ဝုဋ္ဌာတိ)၊ သဗ္ဗဘဝေဟိပိ-အလုံးစုံသော ဘဝ
တို့မှလည်း၊ ဝုဋ္ဌာတိဧဝံ-ထသည်သာ၊ ဣတိဝဒန္တိ။

ပန-ဆက်၊ ဣမဿ အတ္ထဿ-ဤဆိုအပ်ပြီး အနက်ကို၊ [“ဥပါဒိန္နက
ပဝတ္တမှထ၏” ဟူသော၊ ဤအနက်ကို၊] ဝိဘာဝနတ္ထံ-ထင်စွာ ဖြစ်စေခြင်းအကျိုး
ငှါ၊ အယံ-ကား၊ ပါဠိ-ပါဠိတော်တည်း။ [စူဠနိဒ္ဒေသ၊ ပါရာယနဝဂ်၊ အဓိတမာဏဝ
ပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသပါဠိတော်တည်း။] သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဉာဏေန-သောတာပတ္တိမဂ်
ဉာဏ်ကြောင့်၊ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ-အကျိုးဝိပါက်ကို ပြုစီမံတတ်သော၊ ကမ္မ

အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ။ ။ပုညာဘိသင်္ခါရစသည်၌ကဲ့သို့ အဘိသင်္ခါရ သဒ္ဒါသည်
အကျိုးတရားကို ပြုစီမံတတ်သော ကံဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်
ဟူသည် ထိုကမ္မစေတနာနှင့်ယှဉ်သော ဝိညာဉ်တည်း၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကိုရသောအခါ

ဝိညာဉ်၏။ နိရောဓနေ-ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ သတ္တ-န်သော၊ ဘဝေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ-
၍၊ အနမတဂ္ဂေ-၌၊ သံသာဝရဋ္ဌေ-၌၊ နာမဉ္ဇ-နာမ်သည်လည်းကောင်း၊ ရူပဉ္ဇ-
ရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ ယေ-အကြင်တရားတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊
ဇတ္ထ-ဤသောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဧတေ-ဤတရားတို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ-
ချုပ်ကုန်၏၊ ဂူပသမန္တိ-ငြိမ်းကုန်၏၊ အတ္ထံ-ချုပ်ပျောက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- ရောက်ကုန်၏၊
ပဋိပ္ပဿမ္မန္တိ-ငြိမ်းအေးကုန်၏၊ [နိရုဇ္ဈန္တိကို “ဂူပသမန္တိ” စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်။]

သကဒါဂါမိမဂ္ဂဉာဏေန-ကြောင့်၊ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ-၏၊ နိရောဓနေ-
ကြောင့်၊ ဒွေဘဝေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ ပဉ္စသု ဘဝေသု-တို့၌၊ ပေ၊ ပဋိပ္ပဿမ္မန္တိ၊
အနာဂါမိမဂ္ဂဉာဏေန-ကြောင့်၊ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏဿ-၏၊ နိရောဓနေ ကြောင့်၊
ဧကံဘဝံ-ကို၊ ထပေတွာ၊ ကာမဓာတုယာ-ကာမဓာတ်၌၊ ဒွိသု-ကုန်သော၊ ဘဝေသု-
တို့၌၊ ပေ၊ ဇတ္ထ-ဤအနာဂါမိမဂ်ဉာဏ်၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ပေ၊ ပဋိပ္ပဿမ္မန္တိ၊ အရ
ဟတ္ထမဂ္ဂဉာဏေန-ကြောင့်၊ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏဿ-၏၊ နိ ရောဓနေ-ကြောင့်၊
ရူပဓာတုယာဝါ-ရူပဓာတ်၌သော်လည်းကောင်း၊ အရူပဓာတုယာ ဝါ-၌သော်လည်း
ကောင်း၊ နာမဉ္ဇ-သည်လည်းကောင်း၊ ရူပဉ္ဇ-သည်လည်းကောင်း၊ ယေ-အကြင်
တရားတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ ဇတ္ထ-ဤအရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၌၊ ဝါ-
ကြောင့်၊ ဧတေ-ဤတရားတို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ပေ၊ ပဋိပ္ပဿမ္မန္တိ၊ အရဟတော-ရ
ဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊ အနုပါဒိသေသာယ-ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ်
အကြွင်းမရှိသော၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ-နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယန္တဿ-ပရိနိဗ္ဗာန်
စံလသော်၊ စရိမဝိညာဏဿ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဝိညာဉ်၏၊ နိရောဓနေ-ချုပ်ခြင်း

ခုနစ်ဘဝမှ နောက်၌ အကျိုးပေးမည့် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်ချုပ်လေတော့၏။ ထို့ကြောင့်ခုနစ်ဘဝမှ
နောက်၌ ဝိပါက်ဖြစ်သော နာမ်နှင့် ကမ္မဇရုပ်များမဖြစ်ကြတော့၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဉာဏ်စသည်တို့
ကြောင့် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်ချုပ်ပုံကိုလည်း နည်းတူသိပါ။

နိရောဓနေ။ ။ “အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်”ဟူသောကံသည် မဂ်ဉာဏ်တို့က သတ်အပ်သော
တရား မဟုတ်၊ “အဘယံနည်းအားဖြင့် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ် (ကံ)သည်ချုပ်သနည်း”ဟု မေးဖွယ်
ရှိ၏။ အဖြေကား-အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်ကံသည် အဝိဇ္ဇာတဏှာဟူသော အဖော်ရမှ အကျိုးကို စိမ့်
နိုင်၏။ ထိုအဝိဇ္ဇာတဏှာတို့ကား မဂ်တို့ကသတ်အပ်သော တရားများဘည်း၊ မဂ်တို့ကံ အ
ကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာတဏှာကို သတ်လိုက်လျှင် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်လည်း ချုပ်ရာရောက်၏။
ထို့ကြောင့် အကြောင်း အဝိဇ္ဇာတဏှာ၏ ချုပ်ခြင်းကိုပင် ကာရဏူပစာရအားဖြင့် “အဘိသင်္ခါ
ရဝိညာဉ်၏ ချုပ်ခြင်း”ဟုဆိုသည်။ [အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏဿ ပစ္စယယာထော၊ ပေ၊ နိရောဓော
ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊-ဒီကာ။]

ကြောင့်၊ ပညာစ-ပညာသည်လည်းကောင်း၊ သတိစ-သည်လည်းကောင်း၊ နာမဉ္ဇ-
သည်လည်းကောင်း၊ ရူပဉ္ဇ-သည်လည်းကောင်း၊ ဧတေ-ဤတရားတို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ၊
ပေ၊ ပဋိပဿန္တိ၊ ဣတိ-ဤကား၊ (ပါဠိ-တည်း၊ ပြန်လှည့်စပ်၊) အယံ-ဤအဆုံး
အဖြတ်သည်၊ တာဝ-ပဋိပဒါမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော၊) နိမိတ္တေ-နိမိတ်၌၊ ဝိနိစ္ဆ
ယော-အဆုံးအဖြတ်တည်း။

ပန-ကား၊ ပဋိပဒါပတိတိ ဧတ္ထ-ဤပါ၌၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊
ပဋိပဒါ-ပဋိပဒါသည်၊ စလတိ-လှုပ်ရှားသလော၊ န စလတိ-မလှုပ်ရှားသလော၊
ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ စလတိ-လှုပ်ရှား၏၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊)
[စလတိနှင့်စပ် အနက်အမျိုးမျိုးပေးပုံကို အောက်အဓိပ္ပာယ်၌ ကြည့်ပါ။] ဟိ-ချဲ့၊
တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရား၏လည်းကောင်း၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿစ-အရှင်သာရိ
ပုတ္တရာထရ်၏ လည်းကောင်း၊ စတ္တာရောပိ-၄-ပါးလုံးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂါ-

စလတိ။ ။ခုက္ခပဋိပဒါသည်ကို ပဋိပဒါဟု ခေါ်၏၊ မဂ် ၄-ပါးကိုရသောအခါ ထိုပဋိ
ပဒါ တစ်မျိုးတည်းဖြင့် အပြောင်းအလွဲမရှိဘဲ ရခြင်းကို “န စလတိ”ဟုဆို၏၊ ပဋိပဒါအမျိုးမျိုး
ပြောင်းလွဲ၍ရခြင်းကို “စလတိ”ဟုဆို၏၊ အဖြေ၌ “စလတိ”ဟု တစ်ဖက်သာ ဖြေသောကြောင့်
မဂ် ၄-ပါးအတွက် ပဋိပဒါအမျိုးမျိုး အပြောင်းအလွဲရှိရမည်သာ-ဟုထင်စရာရှိ၏၊ သို့သော်
နောက်ထပ်အကျယ်၌ မြတ်စွာဘုရားနှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့၏ မဂ် ၄-ပါးအတွက် သုခပဋိပဒါ
ချည်းဖြစ်၍ မပြောင်းလွဲသောကြောင့် “စလတိ” ဟူသော အဖြေစကားကို အဘယ်သို့မှတ်ရပါ
သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ဋီကာ၌ “စလတိတိ ဧတေန စလနသ
ဘာဝမေဝ ဒသောတိ၊ န အစလနဘာဝံ”ဟုမိန့်သည်၊ စလတိအရ လှုပ်ရှားခြင်းသဘောကို
ပြ၏၊ စဝသဒ္ဓါမပါသောကြောင့် မလှုပ်ရှားခြင်းကို မကန့်ကွက်ပါ-ဟူလို၊ ဤအလို သဘောအနက်
ထင်ရှားအောင် “စလတိ-လှုပ်ရှားတတ်၏” ဟုပေးပါ၊

တစ်နည်း။ ။အချို့ပုဂ္ဂိုလ်၌ မဂ် ၄-ပါးအတွက် မလှုပ်ရှားပုံကိုသာ တွေ့ရ၍ “မလှုပ်
ရှားခြင်းသည် ပင်ကိုသဘော]ဟု မှတ်ထင်ကုန်ရာ၏၊ ထိုအထင် ထိုအယူကို တားမြစ်ခြင်း
အကျိုးငှါ “စလတိ”ဟုမိန့်ရသည်၊ ဤအလို “စလတိ-လှုပ်ရှား၏” ဟုသာ ပေးပါ၊ အသင်တို့ထင်
သလို မလှုပ်ရှားခြင်းသဘောက အမြဲမဟုတ်၊ လှုပ်ရှားပါသေး၏-ဟူလို၊ [ယေဝိဝါ ကတ္တမိ၊ ပေ၊
စလတိတိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

နောက် တစ်နည်း။ ။ခုက္ခပဋိပဒါ၊ သုခပဋိပဒါဖြစ်ခြင်းသည် လောဘစသော ကိလေ
သာ၊ သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့နှင့် သက်ဆိုင်၏၊ ထိုကိလေသာ ထိုဣန္ဒြေတို့အတွက် မည်သည့်
ပုဂ္ဂိုလ်မျှ မလှုပ်ရှားဘူး ဟုအတိအကျ မဆိုနိုင်၊ လှုပ်ရှားခြင်းမှာ ပင်ကိုသဘောသာဖြစ်၏၊ ထို့
ကြောင့် ပင်ကိုသဘောကိုပြလို၍ “စလတိ”ဟု မိန့်သည်၊ ပင်ကိုသဘောကို ပြခြင်းဖြစ်သော
ကြောင့် မလှုပ်ရှားခြင်းကိုကား မတားမြစ်ပါ၊ ဤအလိုစလတိ၏နောက်၌ “သဗ္ဗပဒံ သာဝဇာရဏံ”
နှင့်အညီ အဝဇာရဏအနက်ထည့်စွက်၍ “စလတိ-လှုပ်ရှားတတ်သည်သာ”ဟု အနက်ပေးပါ၊
ပဌမနည်း၌ ဧဝအနက်မပါခြင်း၊ ဤနည်း၌ ဧဝအနက်ပါခြင်းသာကွဲပြားသည်၊ [“အထဝါ ယဒိ
ဝိ၊” ပေ၊ စလတိစ္စေဝ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

တို့သည်၊ သုခပ္ပဋိပဒါ-လွယ်ကူသော အကျင့်ရှိကုန်သည်၊ ခိပ္ပါဘိညာ-လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ရှိကုန်သည်၊ အဟောသု-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ-အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာနထေရ်၏၊ ပဌမမဂ္ဂေါ-သည်၊ သုခပ္ပဋိပဒါ-သည်၊ ခိပ္ပါဘိညာ-သည်၊ (အဟောသိ)၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ တယော-န်သော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ-ခက်ခဲသော အကျင့်ရှိကုန်သည်၊ ခိပ္ပါဘိညာ-လျင်မြန်သော အသိဉာဏ် ရှိကုန်သည်၊ (အဟောသု-န်ပြီ) ကဿာ-နည်း၊ နိဒ္ဒါဘိဘူတတ္တာ-ငိုက်မြည်းခြင်းသည် လွှမ်းမိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ကိရ-တစ်ဆင့်စကား ကြားရဖူးသည်ကား၊ (တစ်နည်း)၊ ကိရ-ချဲ့၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ သတ္တာဟံ-၇ ရက်ပတ်လုံး၊ ဒဟရကုမာရကံ ဝိယံ-ငယ်ရွယ်သော သတို့သားကဲ့သို့၊ ထေရံ-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာနထေရ်ကို၊ ပရိဟရိ-ဆောင်ရွက်တော်မူပြီ၊ ထေရောပိ-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာနထေရ်သည်လည်း၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ နိဒ္ဒါယမာနော-ငိုက်မြည်းလျက်၊ နိသိဒိ-ထိုင်နေပြီ၊ အထ-ငိုက်မြည်းနေရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုအရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာနထေရ်ကို၊ သတ္တာ-သည်၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကံ)၊ မောဂ္ဂလ္လာန-မောဂ္ဂလ္လာနံ၊ တွံ-သင်သည်၊ ပစလာယသိ နော-မျက်လွှာတလှုပ် လှုပ်ပြုနေသလော၊ (“ငိုက်နေသလော”ဟူလို၊) မောဂ္ဂလ္လာန တွံ၊ ပစလာယသိ နော-လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

ဝေရူပဿ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ မဟာဘိညပ္ပတ္တဿ-ကြီးကျယ်သော အသိဉာဏ်ရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ သာဝကဿပိ-သာဝက၏ သော်မှလည်း၊ ပဋိပဒါ-မဂ် ၄ ပါးသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ စလတိ-လှုပ်ရှားသေး၏၊ သေသာနံ--ကြွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (ပဋိပဒါ-သည်) ကိ-အဘယ်ကြောင့်၊ န စလိဿတိ-

ပစလာယသိ နော။ ။ပပုဗ္ဗ စလဓာတ်၊ အပစ္စည်းဖြင့် “ပစလာ”ဟု ဖြစ်စေပြီးမှ အာစာရအနက်၌ အာယပစ္စည်းသက်၍ “ပစလာယသိ” ဖြစ်သည်ဟု ကြံပါ၊ နောကား နုနှင့် အနက် တူပုစ္ဆာဇောတကတည်း၊ တစ်နည်း၊ -ကာရိတ် ဣယပစ္စည်းဖြင့် “ပစလာယသိ”ဟု ရှိစေ၊ “မျက်လွှာတို့ကိုလှုပ်ရှားစေသလော”ဟုပေးပါ၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ “ငိုက်နေသလား”ဟုပင် ဆိုလိုသည်။

အမှာ။ ။ဤဝါကျ၌ စာအုပ်တို့ဝယ် “မောဂ္ဂလ္လာန ပစလာယသိ နော တွံ ဗြာဟ္မဏ” ဟု အာလုပ်ပုဒ် ၂ ခုကိုတွေ့ရ၏၊ ယောနော၌ကား “ဗြာဟ္မဏ”ဟူသောအာလုပ်သာပါ၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန မပါ သတ္တကအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ အဗျာကတဝဂ်၊ ပစလာယမာနသုတ်၌ကား “ပစလာယသိ နော တွံ မောဂ္ဂလ္လာန၊ ပစလာယသိ နော တွံ မောဂ္ဂလ္လာန” ဟုပုစ္ဆာဝါကျ ၂ ထပ်ရှိသည်၊ ဗြာဟ္မဏ ပုဒ်လည်း မပါ၊ ထိုအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။

မလှုပ်ရှားဘဲ ရှိလတ္တံ့နည်း၊ စလိဿတိ ဧဝ-လှုပ်ရှား လတ္တံ့သာ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧကစ္စဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ “ဘိက္ခုနော”မပါ] စတ္တာရောပိ-၄ ပါးလုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ-ခဲယဉ်းသော အကျင့်ရှိကုန်သည်၊ ဒန္ဓာဘိညာ-လေးနှေးသော အသိဉာဏ်ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧကစ္စဿ-သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏၊ စတ္တာရောပိ-နိသော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်)၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ-နိသည်၊ ခိပ္ပါဘိညာ-လျင်မြန်သော အသိဉာဏ် ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧကစ္စဿ-သော၊ (ဘိက္ခုနော စတ္တာရော မဂ္ဂါ) သုခပ္ပဋိပဒါ-လွယ်ကူသောအကျင့်ရှိကုန်သည်၊ ဒန္ဓာဘိညာ-နိသည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧကစ္စဿ-သော၊ (ဘိက္ခုနော စတ္တာရောမဂ္ဂါ) သုခပ္ပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာ (ဟောန္တိ)၊ ဧကစ္စဿ-သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏)၊ ပဌမမဂ္ဂေါ-ပဌမမဂ်သည်၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ-ခဲယဉ်းသောအကျင့်ရှိသည်၊ ဒန္ဓာဘိညာ-လေးနှေးသော အသိဉာဏ်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပေ၊ စတုတ္ထမဂ္ဂေါ-စတုတ္ထမဂ်သည်၊ သုခပ္ပဋိပဒါ-လွယ်ကူသောအကျင့်ရှိသည်၊ ခိပ္ပါဘိညာ-လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စ-ဆက်၊ ပဋိပဒါ-အကျင့်သည်၊ (စလတိ) ယထာ-လှုပ်ရှားသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အဓိပတိပိ-အဓိပတိသည်လည်း၊ စလတိ ဧဝ-လှုပ်ရှားသည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧကစ္စဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ စတ္တာရောပိ-နိသော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျာ-ဆန္ဒဟူသော အဓိပတိရှိကုန်သည်၊ ဝါ- ဆန္ဒဟူသော အဓိပတိကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပေ၊ ဧကစ္စဿ (ဘိက္ခုနော စတ္တာရော မဂ္ဂါ) ဝိမံသာဓိပတေယျာ- ဝိမံသာဟူသော အဓိပတိရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဧကစ္စဿ (ဘိက္ခုနော) ပဌမမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျာ-ဆန္ဒဟူသော အဓိပတိရှိသည်၊ ဝါ-ဆန္ဒဟူသော အဓိပတိကြောင့်ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဒုတိယော-ဒုတိယမဂ်သည်၊ ဝီရိယာဓိပတေယျာ (ဟောတိ)၊ တတိယော-တတိယမဂ်သည်၊ စိတ္တာဓိပတေယျာ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အမှာ။ ။ဆန္ဒာဓိပတေယျစသည်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို တေဘူမက ကုသလကထာ အဆုံးနား၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဆန္ဒာဓိပတေယျာ-ဆန္ဒာဓိပတိမှ လာကုန်သည်”ဟုပေး၏၊ ထိုအနက်သည် အဋ္ဌကထာ ပယ်ချအပ်သော၊ ကေစိဝါဒ အနက်သာတည်း။

ပကိစ္ဆကကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမမဂ္ဂဝိသတိမဟာနယ

ဣဒါနိ-ပကိဏ္ဍက ကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ၊ လောကုတ္တရာ ကုသလံ-လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကို၊ ဘာဝေန္တော-ဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကေဝလံ-မဂ္ဂစသည် မဖက်သက်သက်၊ ဥပနိဇ္ဈာယနဋ္ဌေန-အာရုံသို့ကပ်၍ ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဈာန်ယေဝ-ဈာန်မည်သော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ကိုသာ၊ ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေသည်ကား၊ န-မဟုတ်သေး၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ နိယျာနဋ္ဌေန-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ မဂ္ဂပိ-မဂ္ဂမည်သော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ကိုလည်း၊ ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေသေး၏၊ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌေန-အာရုံ၌ ကပ်၍တည်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ သတိပဋ္ဌာနံပိ-သတိပဋ္ဌာန်မည်သော လောကုတ္တရာကုသိုလ် ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ပဒဟနဋ္ဌေန-အပြားအားဖြင့် အားထုတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ သမ္ပပ္ပဓာနံပိ-သမ္ပပ္ပဓာန်မည်သော လောကုတ္တရာကုသိုလ် ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ) ဣဇ္ဈနဋ္ဌေန-ပြည့်စုံတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဣဒ္ဓိပါဒံပိ-ဣဒ္ဓိပါဒ်မည်သော လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ) အဓိပတိယဋ္ဌေန-မိမိနှင့် စပ်သော တရားတို့၏ အရှင်သခင်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဣန္ဒြိယံပိ-ဣန္ဒြိယမည်သော လောကုတ္တရာကုသိုလ် ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)။

အကမ္ပိယဋ္ဌေန-ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့သည် မတုန်လှုပ်စေအပ်၊ မတုန်လှုပ်စေနိုင်သည်၏၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ ဗလံပိ-ဗလမည်သော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဗုဇ္ဈနဋ္ဌေန-သိတတ်သည်၏ အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂမ္ပိ-

ဘာဝေန္တော၊ ဘာဝေတိ။ ။အချို့စာအုပ်၌ “ဘာဝေန္တော၊ ဘာဝေတိ”ဟု တွေ့ရ၏။ သို့သော် “ယဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ မဂ္ဂ ဘာဝေမိတိ အဇ္ဈာသယော ပဝေတ္တော၊ သော မဂ္ဂ ဘာဝေတိ၊ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အဇ္ဈာသယ ဝိသေသေန တံ တံ ဘာဝနာ ဝိသေသော ဒဋ္ဌဇ္ဇော” ဟုဋီကာမိန့်သောကြောင့် “ဘာဝေန္တော၊ ဘာဝေတိ”ဟု ဝါဌ်မှန်ရှိပါစေ၊ ဆိုလိုရင်းကား လောကုတ္တရာတရားကို အားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ရှေ့အဖို့က လောကုတ္တရာဈာန်ကို ဖြစ်စေမည်ဟု အဇ္ဈာသယဖြစ်သူလည်းရှိ၏၊ လောကုတ္တရာမဂ်ကို ဖြစ်စေမည်ဟု အဇ္ဈာသယဖြစ်သူလည်းရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအဇ္ဈာသယအလိုက် “ဈာန် ဘာဝေတိ”စသည်ဖြင့် နည်းအမျိုးမျိုး ဟောတော်မူရသည်ဟူလို၊ “ဥပနိဇ္ဈာယနဋ္ဌေန” စသော ပုဒ်သည် ဈာန်စသည်၌ စပ်ရသော သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်ကို ပြသောပုဒ်တည်း၊ “ဥပနိဇ္ဈာယန သဘောကြောင့် ဈာန်မည်သော လောကုတ္တရာကုသိုလ်၊ နိယျာနသဘောကြောင့် မဂ္ဂမည်သော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်” စသည်ဖြင့် သိပါ။

ဟောဇ္ဈင်္ဂမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ တထဋ္ဌေန-မှန်ကန်သည်၏အဖြစ်
 ဟူသော၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ သစ္စံပိ-သစ္စာမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ အဝိက္ခေ
 ပဋ္ဌေန-ဝိက္ခေပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ သမထံပိ-သမထမည်
 သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ သုညတဋ္ဌေန-အတ္တဇီဝမှ ကင်းဆိတ်သည်၏
 အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ ဓမ္မံပိ-ဓမ္မမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ရာသဋ္ဌေန-
 အစုဟူသော၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ ခန္တံပိ-ခန္တမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊
 အာယတနဋ္ဌေန-တည်ရာ၏ အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ အာယတနံပိ-အာယတနမည်သော
 လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ သုညသဘာဝနိ သာက္ခဋ္ဌေန-အတ္တမှ
 ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်သဘော၊ သတ္တံဝါ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော
 အနက်သဘောကြောင့်၊ ဓာတုပိ-ဓာတုမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)။

ပစ္စယဋ္ဌေန-အကြောင်း၏ အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ အာဟာရံပိ-အာဟာရမည်
 သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဖုသနဋ္ဌေန-တွေ့ထိတတ်သည်၏အဖြစ်၊ ပေ၊
 ကြောင့်၊ ဖဿံပိ-ဖဿမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဝေဒယိ တဋ္ဌေန-
 ခံစားတတ်သည်၏အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ ဝေဒနံပိ-ဝေဒနာမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊
 (ဘာဝေတိ)၊ သဇ္ဈာနဋ္ဌေန-အမှတ်ပြု၍ သိတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော၊ ပေ၊
 ကြောင့်၊ သညံပိ-သညာမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ စေတယိတဋ္ဌေန-
 စေတဆော်တတ်သည်၏အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ စေတနံပိ-စေတနာမည်သော၊ ပေ၊
 ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဝိဇာနဋ္ဌေန-သညာ ပညာတို့သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ သိ
 တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ စိတ္တံပိ-စိတ္တမည်သော လော
 ကုတ္တရာကုသိုလ်ကိုလည်း၊ ဘာဝေတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧကေန ဝိသတိယာ-တစ်ခု
 ယုတ် ၂၀ သော၊ ဧတေသံ ပဒါနံ-ဤတရား အစုတို့ကို၊ [အချို့စာအုပ်၌ “နယာ
 နံ”ဟုရှိ၏၊ ထိုနယာနံရှိသော ပါဠိလည်း “ဝိသတိနယာ”ကို ထောက်၍ ကောင်း
 မြတ်၏၊] ဒဿနတ္ထံ-ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ပုန၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ အာဒိ-
 ကို (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဣဒံပိ-ဤတရားကိုလည်း၊ (ဈာန၊ မဂ္ဂစသော တရားများ
 ကို ဆိုသည်၊) ဘာဝေတိ-ဖြစ်၏၊ ဣဒံပိ-ကိုလည်း၊ ဘာဝေတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဂ္ဂ
 လဇ္ဈာသယေနစေဝ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဇ္ဈာသယကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသနာဝိလာသေ
 နစု-ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ် စံပယ်ကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်တော်ကြောင့်လည်း
 ကောင်း၊ ဝိသတိ-နှစ်ဆယ်သော၊ နယာ-နည်းတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဒဿိတာ-
 ပြတော်မူအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဓမ္မံ-ကို သောတု-နာခြင်းငှါ၊ နိဿိန္ဒဒေဝ
 ပရိသာယ-ထိုင်နေသောနတ်ဗြဟ္မာ ပရိသတ်၌၊ (နတ်ဗြဟ္မာ ပရိသတ်ဝယ်၊ ယေ-

အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ၊ (ဗုဒ္ဓန္တိဋ္ဌိစပ်) ဥပနိစ္ဆာယနဋ္ဌေန- အာရုံသို့ကပ်၍ ရှုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ လောကုတ္တရံ-ဖြစ်သော၊ ဈာန်-ကို၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ကထိတေ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊ ဗုဒ္ဓန္တိ-သိနိုင်ကုန်၏၊ တေသံ-တိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-လျောက်ပတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဈာနန္တိ-ဈာန်ဟူ၍၊ ကထိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပေ၊ ယေ-တို့သည်၊ ဝိဇာနနဋ္ဌေန-သညာ ပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံသိခြင်း ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (လောကုတ္တရံ-သော၊) စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊ ဗုဒ္ဓန္တိ-န၏၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-ဖြင့်၊ စိတ္တန္တိ-စိတ္တဟူ၍၊ ကထိတံ-ပြီ၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ၂၀-သောနည်းတို့ကို ဟောတော်မူရာ၌၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော-ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယတည်း။

ပန-ကား (ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယမှ တစ်ပါး ဒေသနာဝိလာသကား၊) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဗုဒ္ဓသုဗောဓတာယ-ဗုဒ္ဓ၏ ကောင်းစွာသိခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇ စတုပဋိသမ္ဘိဒတာယ-၁၀ ပါးသောဉာဏဗလရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်၊ ၄ ပါးသော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်ရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်၊ ၄ ပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဆ အသာဓာရဏဉာဏယောဂေန-၆ ပါးသော အသာဓာရဏဉာဏ်နှင့် ယှဉ်တော်မူခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊ ယဒိစ္စကံ-အလိုရှိတိုင်း၊ နိယမေတွာ-သတ်မှတ်တော်မူ၍၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူနိုင်၏၊ ဣစ္ဆန္တော-ဈာနအမည်ဖြင့် ပြတော်မူလိုလသော်၊ ဥပနိစ္ဆာယနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ လောကုတ္တရံ-လောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ ဈာန်-ဈာနမည်သော ကုသိုလ်တရားကို၊ (ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေ၏၊) ဣတိ-သို့၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူနိုင်၏၊ ဣစ္ဆန္တော-မဂ္ဂအမည်ဖြင့် ပြတော်မူလိုလသော်၊ နိယျာနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ လောကုတ္တရံ-သော၊ (မဂ္ဂ-မဂ္ဂမည်သော ကုသိုလ်တရားကို၊ ဘာဝေတိ)၊ ပေ၊ ဝိဇာနနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ လောကုတ္တရံ-သော၊ စိတ္တံ-စိတ္တမည်သော ကုသိုလ်တရားကို၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ (ဒဿေတိ)၊ အယံ-ကား၊ ဒေသနာဝိလာသောနာမ-ဒေသနာဝိလာသမည်၏။

တတ္ထ-ထိုဈာနစသည်တို့တွင်၊ လောကုတ္တရံ ဈာနန္တိ-လောကုတ္တရံ ဇာန်ဟူ၍၊ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ-ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိရပ်၌၊ ဒသ-ကုန်သော၊ နယာ-တို့သို့၊ ဝိဘတ္တာ ယထေဝ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ မဂ္ဂါဒိသုပိ-မဂ္ဂအစရှိသည်တို့၌လည်း၊ တေယေဝ-ထို ၁၀ ပါးသော နည်းတို့ကိုပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဝိသတိယာ-သော၊ ဌာနသု-ဌာနတို့၌၊ ဒသဒသ-၁၀ ပါး ၁၀ ပါးသော နည်းတို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒွေ နယသတာနိ-နည်းပေါင်း နှစ်ရာတို့သည်၊

ဝါ-တို့ကို၊ ဝိဘတ္တာနိ-အကျယ်ဝေဖန်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

ဣဒါနိ-၌၊ အဓိပတိဘေဒ-အဓိပတိအပြားကို၊ ဒဿေတုံ-ငါ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ အာဒိ (ဘဂဝတော) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-တိုကတမေဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဆန္တံ-ဆန္ဒကို၊ ဓုရံ-ပဓာနကို၊ ဇေဋ္ဌကံ-အကြီး အကဲကို၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ-ရှေ့သွားကို၊ ကတွာ၊ နိဗ္ဗတ္တိတံ-ဖြစ်စေအပ်သော၊ လောကုတ္တရံ-သော၊ ဈာန်-ဈာန်သည်၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျနာမ-ဆန္ဒာဒိပတေယျ မည်၏၊ သေသေ သုပိ-ဆန္ဒာဓိပတေယျမှ ကြွင်းသော ဝီရိယာဓိပတေယျ စသည်တို့၌လည်း၊ ဒေသေ နယော၊ ဣတိ-လျှင်၊ ပုရိမသ္မိ-သော၊ သုဒ္ဓိကေ-အဓိပတိမဖက်၊ သက်သက် ပါဠိ ရပ်၌၊ ခွေ၊ နယသတာနိ-နှစ်ရာသောနည်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒိသုပိ- ဆန္ဒာဓိပတေယျ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌လည်း၊ ခွေခွေ (နယသတာနိ)-နှစ်ရာ နှစ်ရာသော နည်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-သို့ နယသဟဿန-နည်းပေါင်းတစ် ထောင်ဖြင့်၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဓမ္မရာဇာ-တရားမင်းဘုရားသည်၊ ပဌမမဂ္ဂံ- ပဌမမဂ်ကို၊ (သောတာပတ္တိမဂ်ကို) ဒဿေသိ-ပြတော်မူပြီ။

ပဌမမဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော။

ဒသ နယာ ဝိဘတ္တာ။ ။“တတြိဒံ ပကိဏ္ဍကံ”၏ ရှေ့နား၌ အဋ္ဌကထာဆရာသည် ဒသနယတို့ကို ပြခဲ့၏၊ ထိုဒသနယကား သုဒ္ဓိက ပဋိဝဒါအတွက် စတုက္က ပဉ္စက နည်း ၂ ပါး၊ သုဒ္ဓိကသုညတအတွက် ထိုနည်း ၂-ပါး၊ သုညတပဋိပဒါ ရောစပ်လျက် ထိုနည်း ၂-ပါး၊ သုဒ္ဓိကအပ္ပဏိဟိတအတွက် ထိုနည်း ၂-ပါး၊ အပ္ပဏိဟိတ ပဋိပဒါ ရောစပ်လျက် ထိုနည်း ၂-ပါး၊ ဤသို့အားဖြင့် နည်း ၁၀-ပါးဖြစ်သည်၊ ထိုနည်း ၁၀-ပါးသည် ဈာန်နှင့်စပ်၍ ၁၀-ပါး၊ မဂ္ဂံစသည်တို့နှင့်စပ်၍ ၁၀-ပါးစီ၊ ဤသို့အားဖြင့် ဈာန်စသော ပုဒ်ပေါင်း ၂၀-အတွက် နည်း ပေါင်း ၂၀၀-ကို ဝေဖန်တော်မူသည်။

ဒုတိယမဂ်အဖွင့်

ဣဒါနိ-ပဌမမဂ်ကို ပြတော်မူပြီးရာယခုအခါ၌၊ ဒုတိယမဂ္ဂါဒိနံ-ဒုတိယမဂ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငါ၊ပုန၊ ကတမေ၊ ပေ၊ အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထို ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာအစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကာမရာဂ၊ ပေ၊ ဘာဝါယာတိကား၊ဇေတသံ ကိလေသာနံ-ဤကာမရာဂ ဗျာပါဒဟူသော ကိလေသာတို့၏၊ တနုဘာ ဝတ္ထာယ နည်းပါးကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအကျိုးငှါ၊ (ဈာန်ဘာဝေတိ၌စပ်၊) [နည်း ပါးခြင်းကိုပင် ရှေးက “ခေါင်းပါး” ဟုဆိုသည်။]တတ္ထ-ထိုကာမရာဂ ဗျာပါဒါနံ တနုဘာဝါယ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အဓိစ္စုပ္ပတ္တိယာစ-ရံဖန်ရံခါဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း

ကောင်း၊ [အဓိဇ္ဈပ္ပတ္တိယာတိ ကဒါစိ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ယောဇနာ။] ပရိယုဋ္ဌာန မန္တတာ ယစ-ထကြွခြင်း၏ နဲ့ သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒွိဟိ-နံသော၊ ကာရ ဣဟိ-တို့ကြောင့်၊ တနုဘာဝေါ-နည်းပါးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-ရဲ့၊ သကဒါဂါမိဿ-သကဒါဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝဋ္ဋာနုဿာရိ မဟာဇနဿ-သံ သရာဝဋ်သို့ အစဉ်လိုက်သော များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ ကိလေသာ-ကာမရာဂ ဗျာပါဒ ကိလေသာ တို့သည်၊ အဘိဏှ-မပြတ်မလတ်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ) ဣဝ-ဖြစ်ကုန် သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ ကိလေသာ-တို့သည်၊ အဘိဏှ၊ နပ္ပဇ္ဇန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ ကဒါစိ ကဒါစိ-တစ်ရံတစ်ခါ၊ တစ်ရံတစ် ခါ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-နံ၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တာပိ-တစ်ရံတစ်ခါဖြစ် ပါကုန်သော်လည်း၊ ဝိရဠာကာရာ-ကျဲသော အခြင်းအရာရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ (ကတမေဓိယ-အဘယ် တို့ကဲ့သို့နည်း၊) ဝိရဠဝါပိတဓေတ္တေ-ကြိုးတိုးကျဲ တဲ ဖိုက်ပျိုးအပ်သောလယ်၌၊ အကံရာ ဝိယ-အညွန့်တို့ကဲ့သို့တည်း။

[အဓိဇ္ဈပ္ပတ္တိယာ၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍၊ ပရိယုဋ္ဌာနမန္တတာယ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ” စသည်မိန့်၊] စ-ဆက်၊ (တစ်နည်း)၊ စ-ကား၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ-ဖြစ်ပြန်ကုန်သော်လည်း၊ ဝဋ္ဋာနုဿာရိမဟာဇနဿ-သံသရာဝဋ်သို့ အစဉ်လိုက်သော များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ (ကိလေသာ-ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒ ကိလေသာတို့သည်၊) မဒန္တာ-နင်းနယ်ကုန်လျက်၊ ဖရန္တာ-ဖြန့်ကုန်လျက်၊ ဆာ ဒေန္တာ-ဖုံးလွှမ်းကုန်လျက်၊ အန္တကာရ်-အမှိုက်မှောင်ကို၊ ကရောန္တာ-ပြုကုန်လျက်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ) ဣဝ-နံကဲ့သို့၊ [နွားရူး၊ ရူးတိုး၊ နွားသိုး ကြိုးပြတ်၊ နွားငတ်ရေကျ၊ ဖြစ် သကဲ့သို့၊] နပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်ကုန်ကြသည်မဟုတ်၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဒွိဟိ-နံသော၊ မဂ္ဂေ ဟိ-မဂ်တို့ဖြင့်၊ ပဟိနတ္တာ-ပယ်အပ်ပြီး ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ကိလေသာ- တို့သည်)၊ မန္တာ မန္တာ-နဲ့ ကုန် နဲ့ ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တနုကာကာရာ- နည်းပါးသော အခြင်းအရာရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ (ကိမိဝ)၊ အတ္တပဋ္ဌလံဝိယ- တိမ်လွှာကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ မက္ခိကာပတ္တံ ဝိယစ-ယင်၏ အတောင်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ [တိမ်လွှာကလေး နည်းနည်းပါးပါး ရှိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ယင် တော်ကလေးပါးပါးလှုပ်လှုပ် ရှိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ကိ လေသာတို့လည်း နည်းနည်းပါးပါးရှိကြသည်-ဟူလို။]

တတ္ထ-ထိုတနုဘာဝါယဟူသော စကားရပ်၌၊ ကေစိ-နံသော၊ ထေရာ-တို့ သည်၊ ဝဒန္တိ၊ (ကိ)၊ သကဒါဂါမိဿ-၏၊ ကိလေသာ-တို့သည်၊ စိရေန-ကြာ မြင့်မှ၊ ကိဉ္ဇာပိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်ပါပေကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါ ကုန်သော်လည်း၊ ဗဟလာဝ-ထူထဲကုန်သည်သာ၊ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တထာဟိ-ထို စကားမှန်၏၊ အဿ-ထို သကဒါဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုတ္တာစ-သား တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဓိတရောစ-သမီးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဿန္တိ-တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊

(ဝဒန္တိ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ ဧတံ-ဤကေစိထေရ်တို့၏ စကားသည်၊ အပ္ပမာဏံ-ပမာဏမဟုတ်၊ (လိုရင်း မဟုတ်)၊ (ကသွာ ဧတံ၊ အပ္ပမာဏံ-နည်း၊) ဟိ (ယသွာ) ပုတ္တဇိတရော-သားသမီးတို့သည်၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂပရာမသန မတ္ထေ နပိ-အင်္ဂါကြီးငယ်ကို သုံးသပ်ခြင်းမျှကြောင့်လည်း၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ (တသွာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သည်၊ အပ္ပမာဏံ၊) ပန-အဟုတ်ကား၊ ဒွိဟိ-ကုန်သော၊ မဂ္ဂေ ဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပဟိနတ္တာ-ပယ်အပ်ပြီး ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိလေသာနံ-ကာမရာဂ ဗျာပါဒကိလေသာတို့၏၊ ဗဟလတာ-ထူထဲကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ အဓိစ္စုပ္ပတ္တိယာစ-ရံဖန်ရံခါဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပရိယုဋ္ဌာနမန္တတာယစ-ထကြွခြင်း၏ နံ့ သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒွိဟိဧဝ-၂-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာရုဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ အဿ-ထိုသကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကိလေသာနံ-တို့၏၊ တနုဘာဝေါ-နည်းပါးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။

ဒုတိယာယာတိ-ကား၊ ဂဏနဝသေနာပိ-ဂဏန်းသင်္ချာ၏ အစွမ်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဒုတိယုပ္ပတ္တိဝသေနာပိ-၂-ကြိမ်မြောက်ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဒုတိယာယ-ဒုတိယဖြစ်သော၊ (ဘူမိယာဉ်စပ်၊) ဘူမိယာပတ္တိယာတိ-ကား၊ သာမညဗလဿ-သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာမဂ်၏ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်ကို၊ ပဋိလာဘတ္တာယ-ရခြင်းအကျိုးငှါ၊ (လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိဉ်စပ်၊) တတိယ စတုတ္ထသုပိ-တတိယမဂ်၊ စတုတ္ထမဂ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ ဝိသေသမတ္တံယေဝ-အထူးမျှကိုသာ၊ ဝက္ခာမ-ဆိုကုန်တော့အံ့။

အညိန္ဒြိယန္တိ-ကား၊ အာဇာနနကံ-အပိုင်းအခြား အတိုင်းသိတတ်သော၊ ဣန္ဒြိယံ-ဣန္ဒြေသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပဌမ မဂ္ဂေန-ပဌမ မဂ်သည်၊ ဉာတမရိယာဒံ-သိ အပ်ပြီးသော အပိုင်းအခြားကို၊ အနတိက္ကမိတွာ-မကျော်လွန်မှု၍၊ တေနမဂ္ဂေန-ထို ပဌမ မဂ်သည်၊ ဉာတာနံ-သိအပ်ပြီးကုန်သော၊ တေသံယေဝ စတုဿစွမ္မောနံ-ထို ၄ ပါးသော သစ္စာတရားတို့ကိုပင်၊ ဇာနနကံ-သိတတ်သော၊ ဣန္ဒြိယံ-သည် (ဟော

အညိန္ဒြိယံ။ ။ "အညာ+ဣန္ဒြိယံ" ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ အညာ၌လည်း အာပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်၊ အပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက အာပစ္စည်းထပ်သက်၊ အာသဒ္ဒါသည် မရိယာဒံ (အပိုင်းအခြား) အနက်ကို ဟော၏။ "သောတာပတ္တိမဂ်သည် သိအပ်ပြီးသော သစ္စာ ၄-ပါးအပိုင်းအခြားအတိုင်း" ဟုလို့၊ ထိုအာကို ရဿပြု၍ "အညာ" ဟု ဖြစ်သည်။ အာဇာနာတိတိ အညာ၊ သောတာပတ္တိမဂ် သိအပ်ပြီးသော သစ္စာ ၄-ပါးအပိုင်းအခြားအတိုင်း သိတတ်သော ဉာဏ်တည်း။ အညာ ဧဝ+ဣန္ဒြိယံ အညိန္ဒြိယံ၊ ထို့ ကြောင့် "အာဇာနနကံ ဣန္ဒြိယံ" ဟု ရှေးဦးစွာ အကျဉ်းပြု၍ "ပဌမမဂ္ဂေန ဉာတမရိယာဒံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟုအကျယ်အားဖြင့် အနက်ကို ဖွင့်ပြသည်။

တိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အဿ-ထို အညိန္ဒြိယံဟူသောပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသဝါရေပိ-
 ဌ်လည်း၊ [ကတမံ တသ္မိံ သမယေ အညိန္ဒြိယံ ဟောတိ” စသော နိဒ္ဒေသဝါရေ
 လည်း၊] ဣမိနာဝ နယေန-ဖြင့်သာလျှင်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကောဋ္ဌာသဝါရေ
 ပိ-ဌ်လည်း၊ ဣမိနာဝ-ဤအညိန္ဒြိယံပုဒ်နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ နဝိန္ဒြိယာနိ-၉
 ပါးသော ဣန္ဒြေတို့သည်၊ ဟောတန္တိ၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ပုရိမ
 နယေနဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [ပဌမမဂ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအ
 တိုင်းသာ သိပါလေ-ဟုလို။]

ဒုတိယမဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော။

တတိယမဂ်

တတိယေ-တတိယမဂ်၌၊ အနဝသေသပ္ပဟာနာယာတိ-ကား၊ သကဒါဂါမိ
 မဂ္ဂေန-ကြောင့်၊ တနဘူတာနံ-နည်းဝါးသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံယေဝ
 သံယောဇနာနံ-ထိုကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒ သံယောဇဉ်တို့ကိုပင်၊ နိဿေသ ပဗောနတ္ထာ
 ယ-အကြွင်းမရှိအောင် ပယ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိဌ်စပ်)။

စတုတ္ထမဂ်

စတုတ္ထေ-စတုတ္ထမဂ်၌၊ ရူပရာဂ၊ ပ၊ ပ္ပဟာနာယာတိ-ကား၊ ပဉ္စန္ဒ-န်သော၊
 ဧတေသံ ဥဒ္ဓဘာဂိယသံယောဇနာနံ-ဤအထက်ဗြဟ္မာဘုံသို့ ကပ်တတ်ကုန်သော
 သံယောဇဉ်တို့ကို၊ နိဿေသပ္ပဗောနတ္ထာယ-ငှါ၊ (လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိဌ်စပ်)၊
 တတ္ထ-ထိုရူပရာဂစသည်တို့တွင်၊ ရူပရာဂေါတိ-ကား၊ ရူပဘဝေ-ရူပဘုံ၌၊ ဆန္ဒရာ
 ဂေါ-လိုတတ်၊ တပ်မက်တတ်သော လောဘတည်း၊ [“ဆန္ဒနံ-လိုလားခြင်း၊ ဆ
 န္ဒော-ခြင်း၊ ရဇ္ဇနံ-တပ်မက်ခြင်း၊ ရာဂေါ၊ ခြင်း၊ ဆန္ဒောဝေ+ရာဂေါ ဆန္ဒရာဂေါ”
 ဟုပြု။]

အရူပရာဂေါတိ-ကား၊ အရူပဘဝေ-၌၊ ဆန္ဒရာဂေါ-လိုလားတတ် တပ်မက်
 တတ်သောလောဘတည်း၊ မာနောတိ-ကား၊ အရဟတ္တမဂ္ဂ ဝဇ္ဈကော-အရဟတ္တ
 မဂ်သည် သတ်ထိုက်သော၊ မာနောဝေ-မာနပင်တည်း၊ [အောက်မဂ်တုန်းက နည်း
 ပါးအောင်ပြုခဲ့သော မာနပင်တည်း၊] ဥဒ္ဓစ္စာဝိဇ္ဇာ-ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာတို့သည်၊ တထာ-
 ထိုအရဟတ္တမဂ္ဂဝဇ္ဈ တို့ပင်တည်း၊ ဒွိသု-န်သော၊ ဣမေသု မဂ္ဂေသုပိ-တို့၌လည်း၊
 နဝမံ-၉ ခုမြောက် ဣန္ဒြေသည်၊ အညိန္ဒြိယမေဝ-အညိန္ဒြေသည်ပင်၊ ဟောတိ။

သဗ္ဗမဂ္ဂေသု-အလုံးစုံသော မဂ် ၄ ပါးတို့၌၊ ပဒ ပဋိပါဋိယာ-ပုဒ်အစဉ်အား ဖြင့်၊ သမသဋ္ဌိ-အတိအကျ ခြောက်ဆယ်သော၊ ပဒါနိ-ပုဒ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) စတူဟိ-န်သော၊ အပဏ္ဏကင်္ဂေဟိ-မချွတ်ယွင်းသော အင်္ဂါတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ စတုသဋ္ဌိ- ၆၄ ပါးသော၊ (ပဒါနိ-တို့သည်၊) ဟောန္တိ၊ [အပဏ္ဏကအင်္ဂါ ၄-ပါးဟူသည် ယေဝါ ပနကတရားတို့တွင် ပါဝင်သော ဆန္ဒ၊ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရ၊ တတြိမဇ္ဈတ္တတာ တို့တည်း] ပန-ဆက်၊ အသမ္ဘိန္ဒတော-မရောနှောသောအားဖြင့်၊ တေတ္တိံသ-၃၃- ပါးတည်း၊ ကောဋ္ဌာသဝါရသုညတဝါရာ-တို့သည်၊ ပါကတိကာဇဝ-ပင်ကိုအတိုင်း ဖြစ်ကုန်သည်သာ၊ စပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ပဌမမဂ္ဂေ၌-၊ (နယသဟဿ-နည်း ပေါင်းတစ်ထောင်သည်၊ ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဒုတိယာဒိသုပိ-ဒုတိ ယမဂ် အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ နယသဟဿမေဝ-နည်းပေါင်း တစ်ထောင်စီပင် တည်း၊ ဣတိ-လျှင်၊ စတ္တာရော-န်သော၊ မဂ္ဂေ-တို့ကို၊ စတူဟိ နယ သဟဿေဟိ- နည်း ပေါင်း ၄-ထောင်တို့ဖြင့်၊ ဘာဇေဝော-တော်မူ၍၊ ဓမ္မရာဇာ-သည်၊ ဒဿေသိ- ပြတော်မူပြီ။

ပန-ဆက်၊ သစ္စဝိဘင်္ဂေ-၌၊ သဋ္ဌိသဟဿာနိ-ခြောက်သောင်းသော နည်းရှိ ကုန်သော၊ လောကုတ္တရာနိ-လောကုတ္တရာ စိတ်တို့ကို၊ ဣမေသံဇဝ-ဤ ၄ ပါး သော မဂ်တို့၏ပင်၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ နိက္ခိတ္တာနိ-ထားအပ်ကုန်ပြီ၊ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေ- ၌၊ ဝိသတိနယသဟဿာနိ-၂-သောင်းသော နည်းရှိကုန်သော၊ လောကုတ္တရာနိ- တို့ကို၊ (ဣမေသံ ဇဝ ဝသေန နိက္ခိတ္တာနိ)၊ သမ္ပပ္ပဓာနဝိဘင်္ဂေ-၌၊ ဝိသတိ (နယ သဟဿာနိ လောကုတ္တရာနိ ဣမေသံ ဇဝ ဝသေန နိက္ခိတ္တာနိ)၊ ဣဒ္ဓိပါဒဝိဘင်္ဂေ- ၌၊ ဒုတ္တိံသ (နယသဟဿာနိ လောကုတ္တရာနိ ဣမေသံ ဇဝ ဝသေန နိက္ခိတ္တာနိ)၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်္ဂေ-၌၊ ဒုတ္တိံသ(နယသဟဿာနိ လောကုတ္တရာနိဣမေသံ ဇဝ ဝသေန နိက္ခိတ္တာနိ)၊ မဂ္ဂင်္ဂဝိဘင်္ဂေ-၌၊ အဋ္ဌဝိသတိနယသဟဿာနိ-၂-သောင်းရှစ်ထောင် သော နည်းရှိကုန်သော၊ လောကုတ္တရာနိ-တို့ကို၊ ဣမေသံဇဝ ဝသေန၊ နိက္ခိတ္တာနိ- ကုန်ပြီ။

အသမ္ဘိန္ဒတောတေတ္တိံသ။ ။တရားကိုယ်တစ်မျိုးကစ်မျိုးက ဌာနအမျိုးမျိုး၌ ပါဝင်သည် ကို “ရောသည်”ဟုဆိုသည်၊ ချဲ့ဦးအံ့-ဝိတက်သည် ဈာနင်္ဂဌာန၌လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂင်္ဂဌာန၌ လည်းကောင်း ပါဝင်၏၊ သဒ္ဓါသည် ဣန္ဒြေဌာန၌ လည်းကောင်း၊ ဗိုလ်ဌာန၌ လည်းကောင်း ပါဝင်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဌာနအမျိုးမျိုး ပါဝင်နေသည်ကိုပင် “ရောသည်” ဟုဆိုသည်၊ ထိုသို့ မရောဘဲ တရားကိုသက်သက်သာ ကောက်ပြလျှင် စိတ်နှင့်တကွ ၃၃ ပါးသာရသည်၊ လောကုတ္တ ရာ စိတ်၌ စေတသိက် ၃၆ ပါးယှဉ်သော်လည်း အပဏ္ဏက အင်္ဂါ ၄ ပါးတို့နုတ်လျှင် ၃၂ ပါး သာကျန်၏၊ ထို ၃၂-ပါး၌စိတ်ကိုထပ်၍ ထည့်သောကြောင့် ၃၃ ပါးဖြစ်သည်။

ပန-ဆက်၊ ဣမ-ဤ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌၊ စတုသု-န်သော၊ မဂ္ဂေသု-
တို့၌၊ စတ္တာရိယေဝ-၄ ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ နယသဟဿာနိ-နည်းပေါင်း
အထောင်တို့ကို၊ (နိက္ခိတ္တာနိ-န်ပြီ၊) တေသု-ထို ၄ ပါးသော မဂ်တို့တွင်၊ ပဌမဇ္ဈာ
နိကေ-ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော၊ ပဌမမဂ္ဂေ-၌၊ အဋ္ဌင်္ဂါနိ-ရှစ်ပါးသာ အင်္ဂါတို့ကိုသာ
ဇိတာနိ-ဝေဖန်တော် မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တထာ-တူ၊ ဒုတိယာဒီသု-ဒုတိယအစရှိသော
ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော မဂ်တို့၌၊ (အဋ္ဌင်္ဂါနိ ဘာဇိတာနိ)၊ တတ္ထ-ထို ၄ ပါး သော မဂ်တို့
တွင်၊ ပဌမမဂ္ဂေ-၌၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို၊ ပဟေတိ-
ပယ်စွန့်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သမ္မာဒိဋ္ဌိမည်၏၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒယောပိ-
သမ္မာသင်္ကပ္ပ အစရှိသော မဂ္ဂင်တို့တိုလည်း၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒိနိ-မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ အစရှိ
သည်တို့ကို၊ ပဟေနဋ္ဌေနေဝ-ပယ်စွန့်ခြင်းဟူသာ အနက်သဘော အားဖြင့်သာလျှင်၊
ဝေဒိတဗ္ဗာ -န်၏။

ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ ပဌမမဂ္ဂေနေဝ-ပဌမမဂ်သည်သာလျှင်၊ ဒွါ-
သဒ္ဓိယာ-၆၂ ပါးသော၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပဟိနတ္တာ-ပယ်
အပ်ပြီးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထယေန-အထက်မဂ် ၃ ပါးအပေါင်း
သည်၊ ပဟာတဗ္ဗာ-ပယ်ထိုက်သော၊ ဒိဋ္ဌိနာမ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊
တတ္ထ-ထိုအထက်မဂ် ၃ ပါးအပေါင်း၌၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိတိနာမံ-သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော အမည်
သည်၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊
[မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်သောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော အမည်ကိုရလျှင် အထက်မဂ်
၃ ပါးအပေါင်း၌ ပယ်စရာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမရှိရကား အဘယ်နည်းဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိအမည်
ရပါသနည်း-ဟု မေးသည်။] ဝိသံ-အဆိပ်သည်၊ အတ္ထိ ဝါ-ရှိသည်မူလည်း၊ ဟော
တု-ဖြစ်စေ၊ မာဝါဟောတု-မရှိသည်မူလည်း ဖြစ်စေ၊ အဂဒေါ-အဆိပ်ကိုပယ်တတ်
သောဆေးကို၊ အဂဒေါတွေဝ-အဂဒဟူ၍သာ၊ ဝုစ္စတိ ယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊
ဧဝံ-တူ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-သည် အတ္ထိဝါ-ရှိသည်မူလည်း၊ ဟောကု၊ မာဝါ ဟောတု-မရှိ
သည်မူလည်းဖြစ်စေ၊ အယံ-ဤမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်သော တရားသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဇဝ
နာမ-သမ္မာဒိဋ္ဌိမည်မြဲမည် သည်သာ၊ (ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း။)

ယဒိဧဝံ-ယင်းသို့ ဖြစ်လသော်၊ (တစ်နည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-သည်၊ အတ္ထိဝါ ဟော
တု၊ မာဝါ ဟောတု၊ အယံ-သည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဇဝနာမ-သည်သာ၊) ယဒိ (သိယာ)
အကယ်ဖြစ်အံ့၊ ဧဝံ (သတိ)-သော်၊ ဧတံ-ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော အမည်သည်၊ နာမ
မတ္တမေဝ-အမည်မျှသည်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်နေ၏၊ ပန-ဆက်၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထယေ-
အထက်မဂ် ၃ ပါးအပေါင်း၌၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ ကိစ္စဘာဝါ-ပယ်ခြင်းကိစ္စ
၏ မရှိခြင်းသည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-၈ ပါးသော မဂ္ဂင်တို့သည်၊ န ပရိ
ပူရေန္တိ-မပြည့်ကုန်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ကို၊ သင်္ကစ္စကာ-မိမိကိစ္စရှိသည်

ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်သည် မဟုတ်လော၊ မဂ္ဂင်္ဂါနီ-တို့ကို၊ ပူရေတဗ္ဗာနီ-ပြည့်စေ ထိုက်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း။

စ-အဖြေကား၊ ဧတ္ထ-ဤ စ-ပါးသော မဂ္ဂင်တို့တွင်၊ သင်္ကီစ္စကာ-မိမိကိစ္စ ရှိသော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ကို၊ ယထာလာဘ နိယမေန-အကြင်အကြင် ရထိုက်သောတရား ကို မှတ်သားခြင်းဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယဝဇ္ဈော-အ ထက်မဂ် ၃ ပါးအပေါင်းတို့သည် သတ်ထိုက်သော၊ ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ မာ နော-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ သော-ထိုမာနသည်၊ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနေ-ဒိဋ္ဌိအရာ၌၊ တိဋ္ဌတိ- တည်၏၊ သာ-ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ တံ မာနံ-ကို၊ ပဗောတိ-ပယ်၏ (မာနကို ပယ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏-ဟူလို) ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ သောတာ ပတ္တိမဂ္ဂသို့-၌၊ သမ္မာ ဒိဋ္ဌိ-သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-ကို၊ ပဗောတိ၊ ပန-ဆက်၊ သောတာပန္နဿ- သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဝဇ္ဈော-သော၊ မာနော-သည်၊ အတ္ထိ၊ သော-ထိုမာနသည်၊ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနေ-၌၊ တိဋ္ဌတိ၊ သာ-ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ တံ မာ နံ-ကို၊ ပဗောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊ တဿေဝ-ထိုသောတာ ပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ပင်၊ သတ္တ အကုသလစိတ္တ သဟဇာတော-ခုနစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ် နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ သင်္ကပ္ပေါ-မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပသည်၊ အတ္ထိ၊ [ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် ၄ ပါး ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါးအားဖြင့် ၅ ပါးကြည်၊ ကျန်ခုနစ်ပါးနှင့် တကွ ဖြစ်သော သင်္ကပ္ပ ကိုဆိုသည်၊] တေဟေဝ စိတ္တေဟိ-ထိုခုနစ်ပါးသော စိတ်တို့ဖြင့်ပင်၊ ဝါစင်္ဂစောပနံ-နှုတ်အင်္ဂါ၏ လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာဝါစာ ကိုပြသည်၊) ကာယင်္ဂစောပနံ-ကိုယ်အင်္ဂါ၏ လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာ ကမ္မန္တ ကိုပြသည်၊) ပစ္စယ ပရိဘော ဂေါ-ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာဇီဝကို ပြသည်၊) သဟဇာတဝါယာမော-တကွဖြစ်သော ဝီရိယသည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာဝါယာမကို ပြ သည်၊) အသတိဘာဝေါ-သတိမရှိသူ၏အ၏ဖြစ်သည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာသတိ ကိုပြသည်၊) သဟဇာတစိတ္တေ ကဂ္ဂတာ-တကွဖြစ်သော စိတ္တေကဂ္ဂတာ သည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာသမာဓိ ကို ပြသည်၊) ဧတေ-ဤသင်္ကပ္ပ အစရှိသော တရားတို့သည်၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒယောနာမ- မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပအစ ရှိသည်တို့မည်၏၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေ-၌၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒယော- သမ္မာသင်္ကပ္ပအစရှိသော တရားတို့ကို၊ တေသံ-ထိုမိစ္ဆာ သင်္ကပ္ပ အစရှိသောတရားတို့

မဂ္ဂင်္ဂါနီ န ပရိပူရေန္တိ။ “မာရေန္တော ဂစ္ဆတိတိ မဂ္ဂေါ” နှင့်အညီ ဆိုင်ရာကိလေသာ တို့ကို သတ်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်မှ မဂ္ဂအမည် ပြစ်နိုင်ရကား အထက်မဂ် ၃-ပါး၌ သတ်ဖို့ရာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မဂ္ဂအမည်မရ၍ မဂ္ဂင် စ-ပါးမပြည့် ရာရောက်သည် မဟုတ် ပါလော-ဟု စောဒနာသည်။

နယသဟဿ]

ဘာသာဋီကာ

၂၀၉

ကို၊ ပဟာနေန-ပယ် ခြင်းကြောင့်၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒယောတိ-သမ္မာသင်္ကပ္ပအစရှိသည် တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေ-၌၊ အဋ္ဌင်္ဂါနိ-တို့ သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ သင်္ကစ္စကာနိ-မိမိကိစ္စရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာ အာဂတာနိ-လာ ကုန်ပြီ။

သကဒါဂါမိဿ-သကဒါဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဝဇ္ဈော-သော၊ မာနော၊ အတ္ထိ၊ သော-ထိုမာနသည်၊ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ၊ တဿေဝ-ထိုသကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ် ၏ပင်၊ သတ္တဟိ-န်သော၊ စိတ္တေဟိ-တို့နှင့်၊ သဟဇာတာ-တကွဖြစ်ကုန်သော၊ သင်္ကပ္ပါ ဒယော-တို့သည်၊ (မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒယော နာမ-မည်၏၊) တေသံ-ထိုမိစ္ဆာ သင်္ကပ္ပ အစရှိသော တရားတို့ကို၊ ပဟာနေန-ပယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေ-၌၊ အဋ္ဌန္တံ- ကုန်သော၊ အင်္ဂါနိ-တို့၏၊ သင်္ကစ္စကာတာ-မိမိကိစ္စရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ အနာဂါမိဿ-၏၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဝဇ္ဈောမာနော အတ္ထိ၊ သော-ထို မာနသည်၊ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဉ္စ- န်သော၊ ယာနိ အကုသလစိတ္တာနိ-တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ [ရှေ့ခုနစ်ပါးတွင် ဒေါသမူဒွေး ကြည် ကျန် ၅ ပါးကိုဆိုသည်၊] တေဟိ-ထို ၅ ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့နှင့်၊ သဟဇာတာ-န် သော၊ သင်္ကပ္ပါဒယော-တို့သည်၊ (မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒယော နာမ) တေသံ- ထိုမိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဟာနေန-ပယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေ- ၌၊ အဋ္ဌန္တံအင်္ဂါ နံ၊ သင်္ကစ္စကာတာ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

စတုသု-န်သော၊ ဣမေသု မဂ္ဂေသု-တို့တွင်၊ ပဌမမဂ္ဂေန-သည်၊ စတ္တာရိ- န်သော၊ သစ္စာနိ-တို့ကို၊ ဒိဋ္ဌာနိ-မြင်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထယံ-အထက်မဂ် ၃ ပါး အပေါင်းသည်၊ ဒိဋ္ဌကမေဝ-သောတာပတ္တိမဂ်သည် မြင်အပ်ပြီသော သစ္စာ ၄ ပါးတရား ကိုပင်၊ ပ သသတိ-ထပ်၍ မြင်သလော၊ အဒိဋ္ဌကံ-မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာ ၄ ပါးအသစ် တရားကို၊ ပသသတိ-မြင်သလော၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ ဒိဋ္ဌကမေဝ- သောတာပတ္တိမဂ်သည် မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာ ၄ ပါး တရားကိုပင်၊ ပသသတိ- ထပ်၍ မြင်၏၊ (ဣတိ-ဤကား၊ အဖြေတည်း)၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ ပုစ္ဆာဝါကျ မပါ၊ “ဥပရိ မဂ္ဂတ္ထယံ ဒိဋ္ဌကမေဝ ပသသတိ၊ န အဒိဋ္ဌကံ ပသသတိ” ဟုသာရှိ၏၊ ထိုအတိုင်း လည်း အဓိပ္ပာယ်ရသည်ပင်၊] ဣတိ အယံ-ကား၊ အာစရိယာနံ-တို့၏၊ သမာနတ္ထတာ-တူမျှသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆိုကြောင်းစကားတည်း။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ဝိတဏှဝါဒီ-ဝိတဏှဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဟ၊ (ကိ)၊ အဒိဋ္ဌံ-မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို၊ ပသသတိ-မြင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ) သော-ထိုဝိတဏှဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိ)၊ ပဌမမဂ္ဂေ-၌၊ ကတမံ ဣန္ဒြိယံ-အဘယ် ဣန္ဒြေကို၊ ဘာဝေသိ-ပွားစေမည်နည်း၊

ဣတိ (ဝတ္ထဗ္ဗော)၊ [“လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိ”ကဲ့သို့ “ကတမံ ဣန္ဒြိယံ ဘာဝေသီ”ဟု ရှိပါစေ။] ဇာနဗ္ဗာနော-သိသော ဝိတဏှာဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ-အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံကို၊ ဘာဝေမိ-ပွားစေအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝက္ခတိ-ဆိုလတ္တံ့၊ ဥပရိမဂ္ဂေသု-တို့၌၊ ကတရံ-အဘယ် ဣန္ဒြိယံကို၊ (ဘာဝေသီ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထေပိ-ဆိုအပ်ပြန်သော်လည်း၊ အညိန္ဒြိယံ-အညိန္ဒြိယံကို၊ (ဘာဝေမိ)၊ ဣတိ ဝက္ခတိ၊ သော-ထိုဝိတဏှာဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝတ္ထဗ္ဗော၊ (ကိ)၊ အဒိဋ္ဌ သစ္စဒဿနေ-မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာကို မြင်ခြင်းသည်၊ သတိ-သော်၊ ဥပရိ မဂ္ဂေသုပိ-တို့၌လည်း၊ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယမေဝ-ကိုပင်၊ ဘာဝေဟိ-ပွားစေ ပါတော့လော၊ ဧဝံ-ဤသို့ပွားစေလသော်၊ (ဤသို့ပွားစေပါမှ) တေ-သင်၏၊ ပညော-ပြဿနာသည်၊ သမေဿတိ-ရှေ့ နောက်ညီညွတ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္ထဗ္ဗော။)

ပန-ကား၊ အညော-အခြားကုန်သော ကိလေသေ-ကိလေသာတို့ကို၊ (ရှေးရှေး မဂ်သည် ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာမှ အခြားကိလေသာတို့ကို)၊ အညော-အခြားသောမဂ်သည်၊ (ရှေးရှေးမဂ်မှ အခြားသော နောက်နောက်မဂ်သည်)၊ ပဗဟတိ-ပယ်သလော၊ ဣတိ-ဤကား ဝိတဏှာဝါဒီ၏အမေးတည်း၊ အညော-အခြားကုန်သော၊ (ကိလေသေ-တို့ကို) အညော-အခြားသောမဂ်သည်၊ ပဗဟတိ-ပယ်၏။ ဣတိ-ဤကား သကပါဒီအဖြေတည်း။

အညော-အခြားကုန်သော၊ အပ္ပဟိနေ-မပယ်အပ် ကုန်သေးသော (အောက် အောက်မဂ်သည် မပယ်အပ်ကုန်သေးသော)၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ အညော-အခြား

သမေဿတိ။ ။ဝိတဏှာဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်က “(အထက်မဂ် ၃-ပါးအပေါင်းသည်) သောတာပတ္တိမဂ်သည် မမြင်အပ်သေးသောသစ္စာကို မြင်၏”ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံကို ပွားစေမှ “မသိအပ်သေးသော သစ္စာလေးပါးအသစ်ကို သိအောင်ပြုအံ့”ဟု ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဣန္ဒြိယံဖြစ်၍ ရှေ့နောက်ညီမည်၊ အညိန္ဒြိယံကို ပွားစေလျှင်ကား အောက်မဂ် သိအပ်ပြီးသောသစ္စာ ၄-ပါး အပိုင်းအခြားကို ထပ်၍ သိသောကြောင့် “အဒိဋ္ဌ ပဿတိ”ဟူသော စကားနှင့် ရှေ့နောက်မညီ-ဟူလို။

ကိလေသေ ပန အညော။ ။ဝိတဏှာဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည် “အဒိဋ္ဌ ပဿတိ”ဟူသော မိမိ စကားနှင့် လိုက်ရောသောအဖြေကို မြင်၍ “ကိလေသေ ပန၊ ပေ၊ ပဟိနေဝ ပဗဟတိ” ဟူသော အမေးကိုထုတ်သည်၊ ထိုအခါ သကပါဒီက “အညော အညော ပဗဟတိ” ဟုဖြေသည်၊ [ထိုအဖြေ၌ “အခြားကိလေသာတို့ကို အခြားမဂ်က ပယ်၏”ဟူသောစကားသည် “အဒိဋ္ဌ ပဿတိ-မမြင်အပ်သေးသော အခြားသစ္စာတို့ကို အခြားမဂ်ကမြင်၏”ဟူသောစကားနှင့် အသွားတူ၏-ဟု ဝိတဏှာဝါဒီက ယူဆလေသည်။]

နယသဟဿ]

ဘာသာဋီကာ

၂၁၁

သောမဂ်သည်။ ယဒိ ပေဟတိ-အကယ်၍ ပယ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) သစ္စာနိပိ-သစ္စာတို့ကိုလည်း၊ အဒိဋ္ဌာနေဝ-မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာတို့ကိုသာ၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ ဝါ-မြင်တာပေါ့၊ ဣတိ-ဤသို့ဝိတဏှဝါဒီပြောပြ။

ဧဝံဝါဒီ-ဤသို့ ပြောလေ့ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော-ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-မေးထိုက်၏၊ (ကိ-နည်း)၊ သစ္စာနိနာမ-သစ္စာတို့မည်သည်၊ ကတိ-ဘယ်မျှလောက်တို့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးထိုက်၏ ဇာနန္တော-သိသော ဝိတဏှဝါဒီသည်၊ စတ္တာရိတိ-၄-ပါးတို့ဟူ၍၊ ဝက္ခတိ-ဖြေဆိုလတ္တံ့၊ သော-ထိုသို့ဖြေသော ဝိတဏှဝါဒီကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိ)၊ တဝဝါဒေ-သင်၏၊ (မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာတို့ကိုမြင်၏ဟုပြောဆိုသော သင်၏ဝါဒ၌) သောဠသ-န်သော၊ သစ္စာနိ-တို့သည်၊ အာပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ တွံ-သင်ဝိတဏှဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗုဒ္ဓေဟိပိ-ဘုရားရှင်တို့သော်မှလည်း၊ အဒိဋ္ဌ-မမြင်အပ်သောသစ္စာကို၊ ပဿသိ-မြင်နိုင်ပါသီ၏၊ တွံ-သည်၊ ဗဟုသစ္စကောနာမ-များသော သစ္စာရှိသူ မည်ပါပေ၏၊ [နာမသဒ္ဓါ ဂရ ဟတ္ထ၊] ဧဝံ-ဤသို့၊ မာဂဏှ-မယူပါလင့်၊ သစ္စဒဿနနာမ-သစ္စာကိုမြင်ခြင်းမည် သည်၊ အပုဗ္ဗ-အသစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ အပ္ပဟိနေ-မပယ်အပ်ကုန်သေးသော၊ ကိလေသေပန-ကိလေသာတို့ကိုကား၊ ပေဟတိ-ပယ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗော)။

တတ္ထ-ထို သစ္စဒဿနနာမ အပုဗ္ဗ နတ္ထိဟူသော စကားရပ်၌၊ [တတ္ထ-ထိုမဂ်အရာ၌] ဟု ရှေးနိဿယစွဲ၏။] သစ္စဒဿနဿ-သစ္စာကိုမြင်ခြင်း၏၊ အပုဗ္ဗာဘာဝေ-အသစ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်၌၊ ပေဠောပမ္ပနာမ-ပလုပ် ဥပမာ မည်သည်ကို၊ ဝါ-ပခြပ် ဥပမာ မည်သည်ကို၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီး၊ [ရှေးက “ပေဠိ” ဟု ပေးကြ၏၊

ယဒိ အညေ၊ ပေ၊ ပဿတိ။ ။ထိုသို့ ယူဆသောကြောင့်ပင် “ယဒိ အညေ၊ ပေ၊ ပဿတိ- အခြားသော မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာတို့ကို အခြားသော နောက်နောက်မဂ်က ပယ်လျှင် သစ္စာတို့ကိုလည်း မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာတို့ကိုသာ နောက်နောက်မဂ်က မြင်ရာရောက်တာ ပေါ့” ဟု ကောက်ချက်ချ၍ မိမိစကားကို အထည်ဖြစ်အောင် ပြောလေ့ရှိသည်။

ဧဝံ ဝါဒီ၊ ပေ၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ ။ဤသို့ ပြောလေ့ရှိသော ဝိတဏှဝါဒီကို (သူ့စကား ပျက်အောင်) “သစ္စာဘယ်နှစ်ပါးရှိသနည်း” ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ “စတ္တာရိ” ဟု ဝိတဏှဝါဒီက ဖြေသော်လည်း “သစ္စာနိပိ အဒိဋ္ဌာနေဝ ပဿတိ” ဟူသော အသင်၏အလိုအားဖြင့် သစ္စာတို့ကို မဂ် ၄-ကြိမ်မြင်ရသောကြောင့် တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး ဖြစ်နေပါပကော” ဟု ပြောဆိုကာ “ဘုရားရှင် ထက်တောင် သစ္စာတွေကို မြင်ပါပေတကား” ဟုချီးမွမ်းသလိုလိုနှင့်ကဲ့ရဲ့ စကားကို ပြောဆို ကာ (ချီးမွမ်း+ ခြေကျောက်=ချီးမွမ်းပြီး ခြေဖြင့်ကျောက်၊ စကားကို ပြောဆိုကာ) “ဧဝံမာဂဏှ” စသည်ဖြင့် မန်သောဝိနိစ္ဆယကို ချလိုက်ပါ-ဟုလို။

တောင်း၊ ပလုပ်၊ ပခြုပ်၊ သေတ္တာ၊ ဖာဟူသော အနက်ပင်တည်း။ ဥပမာ သဒ္ဓါသည် ဣတ္ထိလိင်၊ ဩပဗ္ဗသဒ္ဓါကား နပုလ္လိင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဂဟိတံကို ထောက်၍ “ပေဠောပမ္ပနာမ”ဟု ရှိပါစေ။] ကိရ-ချဲ့၊ ဧကဿ-တစ်ယောက်သော ယောက်ျား၏၊ (စတ္တာရော)-၄-လုံးကုန်သော၊ ရတနပေဠာ-ရတနာထည့်ရာ သေတ္တာတို့ကို၊ သာရဂဗ္ဗေ-ကောင်းမြတ်သော ပစ္စည်းတို့ကို ထားရာတိုက်ခန်း၌၊ ထပိတာ-ထားအပ်ကုန်ပြီ၊ [“မဇ္ဈိသာပေဠာ ပိဋကော”ဟု အဘိဓာန် (၅၂၄)၌ ပေဠာပုဒ်က ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်သောကြောင့် “စတဿော”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။] သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ ရတ္တိဘာဂေ-ညဉ့်အဖို့၌၊ ပေဠာသု-သေတ္တာတို့၌၊ ဥပ္ပန္နကိစ္စော-ဖြစ်သောကိစ္စရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဒွါရ်-တိုက်ခန်း တံခါးကို၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊ ဒီပံ-ဆီမီးကို၊ ဇာလေတွာ-တောက်စေ၍၊ (ညှိထွန်း၍) ဒီပေန-သည်၊ အန္တကာရေ-အမိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဟတေ-ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော်၊ ပေဠာသု-တို့သည်၊ ပါကဋ္ဌဘာဝေ-ထင်ရှားကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတာသု-ရောက်ကုန်လသော်၊ တာသု-ထိုသေတ္တာတို့၌၊ ကိစ္စ-ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဒွါရ်-ကို၊ ပိဒဟိတွာ၊ ပိတ်၍၊ ဂတော-ပြန်သွားပြီ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အန္တကာရ်-သည်၊ အဝတ္ထရိ-လွမ်းမိုးပြီး(တိုက်ခန်းထဲ၌ လွမ်းမိုးရစ်ပြီ။)

ဒုတိယဝါရေပိ-ဒုတိယအကြိမ်၌ လည်းကောင်း၊ တတိယဝါရေပိ-၌လည်းကောင်း၊ တထေဝ-ထိုအတူသာလျှင်၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ စတုတ္ထဝါရေ-၌၊ ဒွါရေ-အခန်းတံခါးကို၊ ဝိဝဋေ-ဖွင့်အပ်ပြီးသော်၊ အန္တကာရေ-၌၊ ပေဠာ-တို့သည်၊ နပညာယန္တိ-မထင်ရှားပါကုန်တကား၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိမသန္တဿေဝ-စူးစမ်းဆင်ခြင်စဉ်ပင်၊ သူရိယော-နေသည်၊ ဥဂ္ဂန္တိ-တက်လာပြီ၊ သူရိယော ဘာသေန-နေရောင်သည်၊ အန္တကာရေ-ကို၊ ဝိဟတေ-သော်၊ ပေဠာသု-တို့၌၊ ကိစ္စကတွာ၊ ပက္ကမိ-ဖဲသွားပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ စတ္တာရော- (စတဿော)-န်သော၊ ပေဠာ-တို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ-န်သကဲ့သို့၊ (တထာ) စတ္တာရိ-န်သော၊ သစ္စာနိ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ တာသု-ထိုသေတ္တာတို့၌၊ ကိစ္စေ-ကိစ္စသည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်လသော်၊ ဒွါရဝိဝရဏကာလော-တံခါးဖွင့်ရာ အခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ)၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာဘိနိဟရဏကာလော-ဝိပဿနာကို ရှေ့ရှုဆောင်ရာ အခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အန္တကာရ်-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) (တထာ) သံစုတ္တာဒကတမံ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဒီပေါဘာသော-ဆီမီးရောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါဘာသော-သောတာပတ္တိ မဂ်ရောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အန္တကာရေ-ကို၊ ဝိဟတေ-သော်၊ တဿပုရိသဿ-အား၊ ပေဠာနံ-တို့၏၊ ပါကဋ္ဌဘာဝေါ-ထင်ရှားကုန်သည်၏၊ အဖြစ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ-(တထာ)၊ မဂ္ဂဉာဏဿ-အား၊ သစ္စာနံ၊ တို့၏၊ ပါကဋ္ဌဘာဝေါ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။

နယသဟဿ]

ဘာသာဋီကာ

၂၁၃

ပန-ဆက်၊ မဂ္ဂဉာဏဿ-အား၊ ပါကဋ္ဌာနိ-ထင်ရှားကုန်သော သစ္စာတို့သည်၊ မဂ္ဂသမ္မဂီဿ-မဂ်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလဿ-အား၊ ပါကဋ္ဌာနေဝ-ထင်ရှားကုန်သည် သာ၊ ဟောန္တိ၊ [“ဉာဏ်အား ထင်ရှားသည်”ဟု ဆိုလျှင် “ဉာဏ်၏တည်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း ထင်ရှားသည်”ဟူလိ။] ပေဠာသု-တို့၌၊ ကိစ္ဆ-ကို၊ ကတွာ၊ ဂတကာလော-အခန်းမှထွက်သွားရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ-သောတာပတ္တိမဂ်၏၊ အတ္တနာ-သည်၊ ပဟာတဗ္ဗ ကိလေသေ-ပယ်ထိုက်သော ကိလေသာတို့ကို၊ ပဟိတွာ-ပယ်ပြီး၍၊ နိရုဒ္ဓကာလော-ချုပ်ပြီးရာအခါကို၊ (ဝေဒိ တဗ္ဗော)၊ ပန-တစ်ဖန်၊ အန္တကာရာဝတ္ထရဏံ-အမှိုက်မှောင်၏လွှမ်းမိုးခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဥပရိမဂ္ဂတ္ထယဝဇ္ဈသစ္စန္တာဒကတမံ-အထက်မဂ် ၃ ပါး အပေါင်းသည် သတ်ထိုက်သော သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှိုက်မှောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

ဒုတိယဝါရေ-၌၊ ဒွါရဝိရဏကာလော-တံခါးဖွင့်ရာ အခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သကဒါဂါမိမဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာဘိနိဟရဏကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဒီပေါဘာသော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါဘာသော-သကဒါဂါမိ မဂ်ရောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပေဠာသု-တို့၌၊ ကိစ္ဆကတွာ၊ ဂတကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သကဒါဂါမိမဂ္ဂဿ-၏၊ အတ္တနာ-သည်၊ ပဟာတဗ္ဗကိလေသေ-တို့ကို၊ ပဟိတွာ၊ နိရုဒ္ဓကာလော-ကို၊ ပန၊ အန္တကာရာဝတ္ထရဏံ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဥပရိ မဂ္ဂဒ္ဓ ယဝဇ္ဈသစ္စန္တာဒက တမံ - အထက်မဂ် ၂ ပါး အပေါင်းသည် သတ်ထိုက်သော သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်း တတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှိုက်မှောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

တတိယဝါရေ-၌၊ ဒွါရဝိရဏကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အနာဂါမိမဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာဘိနိဟရဏကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဒီပေါဘာသော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဒီပေါဘာသော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အနာဂါမိမဂ္ဂေါဘာသော-အနာဂါမိမဂ်ရောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပေဠာသု-တို့၌၊ ကိစ္ဆကတွာ၊ ဂတကာလော-ထွက်သွားရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အနာဂါမိမဂ္ဂဿ-၏၊ အတ္တနာ-သည်၊ ပဟာတဗ္ဗကိလေသေ-တို့ကို၊ ပဟိတွာ၊ နိရုဒ္ဓကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပန၊ အန္တကာရာဝတ္ထရဏံ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဥပရိအရဟတ္တမဂ္ဂဝဇ္ဈသစ္စန္တာဒကတမံ-အထက်ဖြစ်သောအရဟတ္တမဂ်သည် သတ်ထိုက်သော သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှိုက်မှောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

စတုတ္ထဝါရေ-ဦး၊ ဒွါရဝိရဏကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ဖုံ၊ ဝိပဿနာဘိနိဟရဏကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သူရိယုဂ္ဂမနံ-နေထွက်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂပ္ပိဒေါ-အရဟတ္တမဂ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) အန္တကာရ ဝိမေဓံ-အမိုက်မှောင်ကိုပယ်ပျောက်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂဿ-၏၊ သစ္စာန္တာဒကတမဝိနောဒနံ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို ပယ်ပျောက်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) အန္တကာရေ-ကို၊ ဝိဟတေ-သော်၊ တဿ-ထိုယောက်ကျားအား၊ ပေဠာနံ-တို့၏၊ ပါကဋဘာဝေါ-ထင်ရှားကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏဿ-အား၊ စတုနံ-ကုန်သော၊ သစ္စာနံ-တို့၏၊ ပါကဋဘာဝေါ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပန-ဆက်၊ ဉာဏဿ-အား၊ ပါကဋာနိ-ထင်ရှားကုန်သော သစ္စာတို့သည်၊ ပုဂ္ဂလဿ-အား၊ ပါကဋာနေဝ-ထင်ရှားကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ပေဠာသု-တို့၌၊ ကိစ္စံ-ကို၊ ကတွာ၊ ဂတကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂဿ-၏၊ သဗ္ဗကိလေသ ခေပနံ-အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်းကို (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သူရိယုဂ္ဂမနတော-နေထွက်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ အာလောကဿေဝ-အရောင်အလင်း၏သာလျှင်၊ ပဝတ္တိကာလော-ဖြစ်ရာအခါကို (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂဿ-၏၊ ဥပ္ပန္နကာလတော-ဖြစ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ သစ္စန္တာဒကတမာဘာဝေါ-သစ္စာ ၄ ပါးကိုဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသောအမိုက်

အာလောကဿေဝ ပဝတ္တိကာလော။ ။ “အရောင် အလင်း၏သာ ဖြစ်ရာအခါ”ဟူရာ၌ ဘယ်တော့မှ အမှောင်မပေါ်လာဘူးဟု မဆိုလိုပါ။ နေထွက်လာသဖြင့် အရောင်အလင်း၏ ကြောမြင့်စွာ တည်ပုံကို ရည်ရွယ်၍သာဆိုအပ်သော စကားဖြစ်သည်။ ဥပမာဟူသည် တစ်စိတ်တစ်ဒေသတူလျှင် တာဝန်ကျေ၏၊ ဤ၌ နေထွက်ခြင်းကြောင့် အရောင်အလင်း ကြောမြင့်စွာ ပေါ်လာပြီးလျှင် နေဝင်သောအခါ ပြန်၍ မှောင်သည်ထိအောင် အဓိပ္ပာယ်မယူလင့်၊ ထိုသို့ယူလျှင် “အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ရောင်သည် ကြောမြင့်စွာ ဖြစ်ပြီးနောက် နေဝင်ချိန်ရောက်သကဲ့သို့ ကွယ့်ပျောက်တတ်သေး၏”ဟု မလိုအပ်သောအဓိပ္ပာယ်များ ထင်မှားစရာရှိသည်။

ဋီကာ။ ။ “အာလောကဿေဝ ပဝတ္တိကာလော ဝိယာတိ စိရပ္ပဝတ္တိ သန္ဓာယာဟ၊ ဧကဒေသ သာမညေန ဟိ ယထာဓိပ္ပေတေန ဥပမာ ဟောတိတိ၊-ဋီကာ၊ [ဧကဒေသ၊ ပေ၊ ဥပမာ ဟောတိ၊ န သဗ္ဗသာမညေန၊ ဣတရဏာ သူရိယတ္တမဂ်မနေ အန္တကာရာ ဝတ္ထရဏံဝိယ အဂ္ဂမဂ္ဂတိ ရောဓာနေ သစ္စန္တာဒကတမပ္ပဝတ္တိ အာပဇ္ဇေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။-အန။]

နယသဟဿ]

ဘာသာဋီကာ

၂၁၅

မှောင်၏ မရှိခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗျော)၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ကိလေသေ
ပန အညေအညော ပဟေတီမှ ရှေးဦးစွာ၊ သစ္စဒဿနဿ-သစ္စာကို မြင်ခြင်း၏၊
အပုဗ္ဗဘာဝေ-အသစ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်၌၊ ဩပမ္ပံ-ဥပမာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊
ဒိဋ္ဌကမေဝ-မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာကိုသာ၊ ပဿတိ-ထပ်၍မြင်၏။

[နောက်ပြင်စာအုပ်များစွာ၌ “ဒိဋ္ဌကမေဝ ဟိ ပဿတိ၊ ကိလေသေပန
အညေ အညော ပဟေတီတိ ဧတ္ထ” ဟု တွဲလျက်ရှိ၏၊ မကောင်းပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း-
နောက်နိဂုံး၌ “ဣဒံ အညေ အညောပဟေတီတိဧတ္ထဩပမ္ပံ” ဟူရှိသောကြောင့်တည်း၊]
ကိလေသေ၊ ပေ၊ ပဟေတီတိဧတ္ထ-ပါ၌၌၊ ခါရောပမ္ပနာမ-ဆပ်ပြာ ဥပမာမည်သည်
ကို၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီ၊ [ပြာကိုပင် ငန်သော အရသာ ရှိသောကြောင့် “ဆားပြာ”
ဟု ခေါ်၏၊ ကာလရွေ့လျောသဖြင့် ဆားပြာမှ ဆပ်ပြာဖြစ်လာသည်။] ဧကော-
သော၊ ပုရိသော-သည်၊ ကိလိဋ္ဌံ-ညစ်နွမ်းသော၊ ဝတ္ထံ-အဝတ်ကို၊ ရဇကဿ-
ဝေါသည် အား၊ အဒါသိ-ပေးပြီ။ [“ရဇကဿ-၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ အဒါသိ-ပြီ” ဟု
သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ဆို၏၊] ရဇကော-ဝေါသည်သည်၊ ဥိသခါရံ-မြေပေါက်ဆပ်ပြာလည်း
ကောင်း၊ ဆာရိကခါရံ-ပြာစစ် ဆပ်ပြာလည်းကောင်း၊ (ပြာကိုစစ်၍ယူအပ်သော
ဆပ်ပြာလည်း ကောင်း၊) ဂေါမယခါရံ-နွားချေးဆပ်ပြာလည်းကောင်း၊ (နွားချေးကို
စစ်၍ယူအပ်သော ဆပ်ပြာလည်းကောင်း၊) ဣတိ-သို့၊ တယော-၃ မျိုးကုန်သော၊ ခါ
ရေ-ဆပ် ပြာထို့ကို၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ ခါရေဟိ-ဆပ်ပြာတို့သည်၊ ခါဒိတဘာဝံ-
ခဲစားအပ်ပြီးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ-သိ၍၊ ဥဒကေ-၌၊ ဝိက္ခာလေတွာ-
ဆေး ကြော၍၊ (လျော်၍)၊ ဩဠာရိကောဠာရိကံ-ကြမ်းတမ်း ကြမ်းတမ်းသော၊ မ
လံ-အညစ်အကြေး ကို၊ ပဝါဟေသိ-မျောစေပြီ၊ ဝါ-မျောပြီ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ န တာဝ ပရိသုဒ္ဓံ-မဖြူစင်သေး၊ ဣတိ-ဤသို့သိ
၍၊ ဒုတိယံပိ-၂ ကြိမ်မြောက်လည်း၊ တထေဝ-ထို့အတူသာလျှင်၊ ခါရေ-တို့ကို၊
ဒတွာ-ပြီး၍၊ ဥဒကေ ဝိက္ခာလေတွာ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ နာတိသဏှတရံ-
အလွန် မသိမ်မွေ့သော၊ မလံ-ကို၊ ဝါဟေသိ-ပြီ၊ တတော-၌၊ န တာဝပရိသုဒ္ဓံ-
သေး၊ ဣတိ-သိ၍၊ တတိယမ္ပိ-၃-ကြိမ်မြောက်လည်း၊ တေခါရေ-တို့ကို၊ ဒတွာ-
ပြီး၍၊ ဥဒကေ-၌၊ ဝိက္ခာလေတွာ-၍၊ တတော-၌၊ သဏှတရံ-သာ၍ သိမ်မွေ့သော၊
မလံ ပဝါဟေသိ၊ တတော-၌၊ နတာဝ ပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-သိ၍၊ စတုတ္ထံပိ-
၄-ကြိမ်မြောက်လည်း၊ တေခါရေ ဒတွာ ဥဒကေဝိက္ခာလေတွာ၊ အံသုအပ္ပန္နရဂ
တမ္ပိ-ချည်မျှင်တို့၏ အတွင်း၌ ရောက်သည်သော်မှလည်းဖြစ်သော၊ (ပိကားသမ္ဘာ
ဝနာ)၊ နိဿေသံ-အကြွင်းမရှိသော၊ မလံ-ကို၊ ပဝါဟေတွာ-မျောစေပြီး၍၊ (ဝါ-
မျောပြီး၍) သာမိကဿ-အဝတ်ရှင်အား၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ သော-ထိုအဝတ်ရှင်သည်၊

ဂန္ထကရဏ္ဍကော-နံသာရှိသောကြိုတ်၌၊ (နံသာရှိသောသေတ္တာ၌၊) ပ-ကိုပိတွာ- ထည့်၍၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတကာလေ-အလိုရှိအပ်ရာအခါ၌၊ ပရိဒဟတိ-ဝတ်ရုံ၏။

တ္ထ-ထိုဥပမာ စကားရပ်၌၊ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထံ ညစ်နွမ်းသော အဝတ်ကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ကိလေသာနဂတံ-ကိလေသာသည် အစဉ်လိုက်အပ်သော၊ စိတ္တံ - စိတ်ကို (ဝေဒိတဗွံ) တိဝိခေါရဒါနကာလော-၃ ပါးအပြားရှိသော ဆပ်ပြာတို့ကို ပေးရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ) တီသု၊ အနုပဿနာသု- အနိစ္စ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အနုပဿနာတို့၌၊ ကမ္မဿ-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုကို၊ ပဝတ္တနကာလော-ဖြစ်စေရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဥဒကေ ဝိက္ခာလေတွာ၊ သြဋ္ဌာရိကောဠ-ရိကမလပ္ပဝါဟနံ-ကြမ်းတမ်း ကြမ်းတမ်းသော အညစ်အကြေးကို မျောစေခြင်းကို (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ) သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန-သည်၊ ပဉ္စကိလေသခေပနံ- ၅ ပါးသော ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ ဒုတိယံပိ-လည်း၊ တေသံခါရာနံ-တို့ကို၊ အနုပဒါနံ-တစ်ဖန်ပေးခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဣဒံ စိတ္တံ-သည်၊ နတာဝ ပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-ဤသို့သိ၍၊ တီသု-နံသော၊ တာသုယေဝ အနုပဿနာသု-ထိုအနုပဿနာတို့ပင်၊ ကမ္မပ္ပဝတ္တနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှုကို ဖြစ်စေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)။

တတော-၌ နာတိသဏှတရမလပ္ပဝါဟနံ-အလွန်သိမ်မွေ့သော အညစ်အကြေးကိုမျောစေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)ဝိယ၊ (တထာ) သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ သြဋ္ဌာရိကသံယောဇနဒ္ဓယခေပနံ-ကြမ်းတမ်းသော သံယောဇနံ ၂ ပါးအပေါင်းကို ကုန်စေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ တတော-၌၊ ဝတ္တံ-သည်၊ နတာဝ ပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-ဤသို့ သိ၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ခါရတ္တယဒါနံ-ဆပ်ပြာ ၃ မျိုးအပေါင်းကို ပေးခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဣဒံ စိတ္တံ-သည်၊ နတာဝပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-ဤ၊ တီသု-ကုန်သော၊ တာသုယေဝ အနုပဿနာသု-တို့၌ပင်၊ ကမ္မပ္ပဝတ္တနံ-ကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ တတော-၌၊ သဏှတရမလပ္ပဝါဟနံ- အထူးသဖြင့် သိမ်မွေ့သော အညစ်အကြေးကို မျောစေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ) အနာဂါမိ မဂ္ဂေန-သည်၊ အဏုသဟဂတ သံယောဇန ဒ္ဓယခေပနံ-သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော သံယောဇနံ ၂-ပါးအပေါင်းကို ကုန်စေခြင်းကို (ဝေဒိတဗွံ)။

ဝတ္တံ-သည်၊ နတာဝပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-ဤ၊ ပုန၊ ခါရတ္တယဒါနံ-ဆပ်ပြာ ၃ မျိုးအပေါင်းကို ပေးခြင်းကို (ဝေဒိတဗွံ)ဝိယ၊ (တထာ)ဣဒံ စိတ္တံ-သည်၊ န တာဝ ပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-ဤ၊ တီသု တာသုယေဝ အနုပဿနာသု ကမ္မပ္ပဝတ္တနံ (ဝေဒိတဗွံ)၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဝိက္ခာလနေန-ဆေးကြောခြင်းအားဖြင့်၊ အံသု အပ္ပန္နရ ဂတေ-ချည်မျှင်တို့၏ အတွင်း၌ ရောက်ကုန်သော၊ မလေ-တို့ကို၊ ပဝါဟေတွာ-ဤ၊ ပရိသုဒ္ဓဿ-ထက်ဝန်၊ ကျင် စင်ကြယ်သော၊ ရဇတပဋ္ဌ သဒိသဿ-ငွေ ပြားနှင့်တူသော၊

နယသဟဿ]

ဘာသာဋီကာ

၂၁၇

(ဝတ္ထုဿဉ်စင်) ဂန္ဓကရဏ္ဍကေ-နံသာကြုတ် ၊ (နံသာ သေတ္တာဉ်) နိက္ခိတ္တဿ-
ထည့်ထားအပ်သော၊ ဝတ္ထုဿ-အဝတ်ကို၊ ဣန္ဒြိတက္ခကေ-အလိုရှိအပ်ရာ၊ အလို
ရှိအပ်ရာခဏဉ်၊ ပရဒဟနံ-ဝတ်ရုံခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂေန-
သည်၊ အဋ္ဌန္တံ၊ ကိလေသာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ခေပိတတ္တာ-ကုန်စေအပ်ပြီး
ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိသုဒ္ဓဿ-သော၊ ခိဏာသဝစိတ္တဿ-ရဟန္တာ
ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်၏၊ ဣန္ဒြိတက္ခကေ-ဉ်၊ ဖလသမာပတ္တိဝိဟာရေန-နေကြောင်း ဖြစ်သော
ဖလသမာပတ်ဖြင့်၊ ဝီတိနာမနံ-လွန်စေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီး
ကား၊ အညေ၊ ပေ၊ ပဗောတိတိတ္ထေ-ဉ်၊ ဩပမ္မံ-ဥပမာတည်း။

စ-သာကေကား၊ သေယျထာပိ အာဝုသော၊ ပေ၊ သမုဏ္ဍိတံ ဂစ္ဆတိတိ-သေ
ယျထာပိ အာဝုသော၊ ပေ၊ သမုဏ္ဍိတံ ဂစ္ဆတိဟူသော၊ ဧတံ သုတ္တံ-ဤပါဠိတော်ကို၊
(အာယသ္မတာ ခေမကေန) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ထေရဝဂ်၊ ခေမကသုတ်၊)
[အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ သေယျထာပိ-ကား၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ သံကိလိဋ္ဌံ-ညစ်နွမ်းသည်၊
မလဂ္ဂဟိတံ-အညစ်အကြေးသည် ယူအပ်သည်၊ (သိယာ)၊ တမေနံ-ထိုအဝတ်ကို၊
သာမိကာ-အဝတ်ရှင်တို့သည်၊ ရဇကဿ-အား၊ အနုပဒဇ္ဇေယျံ-ပေးကုန်ရာ၏၊ [အနု+
ပ အနက်မရှိ၊ အဝတ်ကိုဖွပ်ဖို့ရန် အပ်နှံကုန်ရာ၏-ဟူလို။] တမေနံ-ထိုအဝတ် ကို၊
ရဇကော-သည်၊ ဦသေဝါ-မြေပေါက်ဆပ်ပြာ၌ သော်လည်းကောင်း၊ [ယခုအခါ
သုံးနေကျဖြစ်သော ဆပ်ပြာကြမ်းသည် မြေပေါ်၌ ပေါက်၏၊ ထိုဆပ်ပြာကြမ်းကို
ဆိုလိုဟန် တူသည်၊] ခါရေဝါ-ပြာစစ် ဆပ်ပြာ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဂေါမယေဝါ-
နွားချေး ဆပ်ပြာ၌သော်လည်းကောင်း၊ သမ္ပဒ္ဓိတွာ-ကောင်းစွာနယ်၍၊ ဝါ-နှူး၍၊
[သမ္ပဒ္ဓိတွာ တိ ကိလေဒေတွာ-ဋီကာ၊] အစ္ဆေ-ကြည်လင်သော၊ ဥဒကေ-၌၊
ဝိက္ခာလေတိ- (သေယျထာပိ) ဆေးလျော်ရာကဲ့သို့၊ တံဝုတ္တံ-သည်၊ ပရိသုဒ္ဓံ-
ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်၊ ပရိယောဒါတံ-ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်စင်သည်၊
ကိဉ္ဇာပိဟောတိ၊ အထ ခေါ-ထိုသို့ပင် စင်ကြယ်ပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုအဝတ်၏၊
အသမူဟတော-မပယ်နိုင်သေးသော၊ အဏုသဟဂတော-သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်နှင့်
တကွဖြစ်သော၊ ဦသဂန္ဓောဝါ-မြေပေါက်ဆပ်ပြာနဲ့သည်သော်လည်းကောင်း၊
ခါရဂန္ဓောဝါ-ပြာစစ် ဆပ်ပြာနဲ့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဂေါမယဂန္ဓောဝါ-
နွားချေးဆပ်ပြာနဲ့သည်သော် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ ယေဝ (သေယျထာပိ)-
ရှိသေးသည်သာ ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တမေနံ-ထိုအဝတ်ကို၊ ရဇကော-သည်၊ သာမိကာနံ-
တို့အား၊ ဒေတိ-ပြန်ပေး၏၊ တမေနံ-ကို၊ သာမိကာ-တို့သည်၊ ဂန္ဓပရိဘာဂိတေ-
နံသာဖြင့်ထုံအပ်သော၊ ကရဏ္ဍကေ- ကြုတ်၌၊ (သေတ္တာဉ်) နိက္ခိပန္တိ (သေယျ
ထာပိ)-သိမ်းထားကုန်သကဲ့သို့၊ အဿ-ထိုအဝတ်၏၊ အသမူဟတော-သော၊ အဏု
သဟဂတော-သော၊ ယောပိဦသဂန္ဓော ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ယောပိ
ဂေါမယဂန္ဓောဝါ-သည် လည်းကောင်း၊ ဟော တိ-ရှိ၏၊ သောပိ-ထိုဆပ်ပြာနဲ့သည်

လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ သမုဂ္ဂါတံ-အကြွင်းမဲ့ ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ (သေယျထာပိ)-ရောက်သကဲ့သို့၊

အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ ဧဝမေဝခေါ-ဤအတူသာလျှင်၊ အရိယသာဝကဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ပဉ္စ-န်သော၊ ဩရုတ္တာဂိယာနိ-အေက်ကာမဘုံသို့ ကပ်တတ်ကုန်သော၊ သံယောဇနာနိ-တို့သည်၊ ပဟိနာနိ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ကိဉ္စာပိ ဘဝန္တိ-အကယ်၍လည်း ဖြစ်ပါပေကုန်၏၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် ပယ်အပ်ပြီးပါကုန်သော်လည်း၊ အဿ-ထိုအရိယာသာဝက၏၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု-တို့၌၊ အသမူဟတော-မပယ်နုတ်အပ်သေးသော၊ အဏုသဟဂတော-သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ အသ္မိတိမာနော-ငါဖြစ်၏ဟူသော မာန်မာနသည်လည်းကောင်း၊ အသ္မိတိဆန္ဒော-ငါဖြစ်၏ဟုဖြစ်သော တဏှာဆန္ဒသည်လည်းကောင်း၊ အသ္မိတိအနုသယော-ငါဖြစ်၏ဟူသောတဏှာနုသယ၊ မာနာနုသယသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိယောဝ-ရှိသေးသည်သာ၊ [“ဧတံမမ၊ ဧသောဟမသ္မိကိုယူ၍ “အသ္မိတိမာနော”စသည်ဖြင့် ဆိုသည်။] သော-ထိုအရိယာသာဝကသည်၊ အပရေန သမယေန-နောက်အခါ၌၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု-တို့၌၊ ဣတိ-ဤတရားသည်၊ ရူပံ-ရုပ်တည်း၊ ဣတိ-သည်၊ ရူပဿ-၏၊ သမုဒယော-ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော်ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဣ-သည်၊ ရူပဿ-၏၊ အတ္တင်္ဂမော-ချုပ်ရာတည်း၊ ဣတိ-သည်၊ ဝေဒနာ-ဝေဒနာတည်း၊ ((ဣတိ ဝေဒနာယ သမုဒယော၊ ဣတိ ဝေဒနာယ အတ္တင်္ဂမော၊) ဣတိ သညာ၊ (ဣတိ သညာယ သမုဒယော၊ ဣတိ သညာယ အတ္တင်္ဂမော၊) ဣတိ-ဤတရားတို့သည်၊ သင်္ခါရာ-တို့တည်း၊ (ဣတိ သင်္ခါရာနံ သမုဒယော၊ ဣတိ သင်္ခါရာနံ အတ္တင်္ဂမော၊) [ပေယျာလမြုပ်ထားသည်၊ ဤသို့ ဖော်၍ပေးပါ၊] ဣတိ-ဤတရားသည်၊ ဝိညာဏံ-ဝိညာဉ်တည်း၊ ဣတိ ဝိညာဏဿ သမုဒယော၊ ဣတိ ဝိညာဏဿ အတ္တင်္ဂမော-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿီ-ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဝိဟရတိ၊ တဿ-ထိုအရိယာသာဝကသည်၊ (ဝိဟရတော၌စပ်၊) ဝါ-၏၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ဣမေသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု-တို့၌၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿီနော-ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတော-နေလသော်၊ အဿ-ထိုအရိယာသာဝက၏၊ ဝါ-သည်၊ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု၊ အသမူဟတော-သော၊ အဏုသဟဂတော-သော၊ ယောပိ အသ္မိတိမာနော-အကြင် ငါဖြစ်၏ဟု ဖြစ်သော မာန်မာနသည်လည်းကောင်း၊ ယောပိ အသ္မိတိဆန္ဒော-သည်လည်းကောင်း၊ ယောပိ အသ္မိတိအနုသယော-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ သောပိ-ထိုမာနသည်လည်း၊ ဝါ-ထိုဆန္ဒသည်လည်း၊ ဝါ-ထိုအနုသယသည်လည်း၊ သမုဂ္ဂါတံ-အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏။]

နယသဟဿ]

ဘာသာနိကာ

၂၁၉

တတ္ထ-ထိုအသစ်ဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကိုပယ်ရာ၌၊ (တစ်နည်း) ထိုလေးပါးသောမဂ်တို့တွင်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန-သည်၊ စိတ္တင်္ဂဝသေန-စိတ်၏ အစိတ်အပိုင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနက ပါပဓမ္မေဟိ-ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတသိက် တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ပဉ္စ-န်သော၊ အကုသလစိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပဟိယန္တိ-ပယ်အပ်ကုန်၏၊ [နိရန္တရံ ပဝတ္တမာနေ စိတ္တေ တဿ သံကိလေသဝေါဒါနကရာ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇာ စေတသိကာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ တဿင်္ဂဘူတာ အဝယဝါဝိယဟောန္တိတိ “စိတ္တင်္ဂဝသေနာ” တိဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။] သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန-ကြောင့်၊ စိတ္တင်္ဂဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနကပါပဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိ၊ ဒွေ-န်သော၊ ဒေါမနဿ သဟဂတစိတ္တာနိ-ဒေါမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်တို့သည်၊ တနကာနိ-နည်းပါးကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ-န်၏၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ-သမ္ပယုတ်တရားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ တာနိယဝ-ထိုဒေါမနဿ သဟဂုတ် စိတ်တို့ကိုပင်၊ ပဟိယန္တိ-န်၏၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ ပေ၊ အကုသလစိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပဟိယန္တိ-န်၏၊ ဒွါဒသန္တ-ကုန်သော၊ ဣမေသံ အကုသလစိတ္တာနိ-တို့၏၊ ဝါ၊ တို့ကို၊ ပဟိနကာလတော-ပယ်အပ်ပြီးရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ခီဏာ သဝဿ-ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တင်္ဂဝသေန-ဖြင့်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပစ္ဆတော-နောက်၌၊ ပဝတ္တနက ကိလေသာနာမ-ဖြစ်သော ကိလေသာမည်သည်၊ န ဟောတိ-မရှိတော့။

တတြ-ထိုကိလေသာ နောက်ထပ်မဖြစ်ရာ၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဩပမ္ပ-တည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ မဟာရာဇာ-မဟာရာဇာသည်၊ ပစ္စန္ဓေ-တိုင်းပြည်၏ အစွန်အဖျားအရပ်၌၊ အာရက္ခံ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ ဒတွာ-၍၊ မဟာနဂရေ-မြို့ကြီး၌၊ ဣဿရိယံ-အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘဝန္တော-ခံစားလျက်၊ ဝသတိ-နေ၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုမဟာရာဇာ၏၊ ပစ္စန္တော-သည်၊ ကုပ္ပိ-ပျက်စီးပြီး၊ (သူပန်ထပြီး) [ကုပဓာတ်၊ ဒိဝါဒိယ ပစ္စည်း၊ အဇ္ဈတ္တနိ ဤဝိဘတ်၊ အချို့စာအုပ်၌ “ကုပိတော” ဟုရှိ၏၊ မကောင်း။] တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဒွါဒသ-ကုန်သော၊ စောရဇေဋ္ဌကာ-သူပုန်ခေါင်းဆောင်တို့သည်၊ အနေကေဟိ-န်သော၊ ပုရိသသဟဿေဟိ-ယောက်ျား အထောင်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ရန္တံ-တိုင်းပြည်ကို၊ ဝိလုမ္မန္တိ-လုယက်ကြကုန်၏၊ ပစ္စန္တ ဝါသိနော-တိုင်းပြည်၏အစွန်အဖျား၌ နေကြကုန်သော၊ မဟာမတ္တာ-အမတ်ကြီးတို့သည်၊ ပစ္စန္တော-သည်၊ ကုပ္ပိတော-ပျက်ပါပြီ၊ (သူပန်ထပါပြီ) ဣတိ-ဤအကြောင်းကို၊ ရညော-မင်း၏အထံသို့၊ ပဟိဏီသု-ပို့ကြကုန်ပြီ၊ ရာဇာ-သည်၊ (တုမေ-သင်အမတ်တို့သည်)၊ ဝိသဋ္ဌာ-စွန့်လွှတ်အပ်သာ ကိုယ်စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ရွံ့ရှာခြင်းကင်း၊ ရဲတင်းကုန်သည်)၊ (ဟုတွာ)၊ ဂဏှထ-ဖမ်းယူကြကုန်၊ အဟံ-ငါသည်၊ တုမှာကံ-သင်အမတ်တို့၏ အပေါ်၌၊ ကတ္တမ္ပံ-ပြုထိုက်သော အမှုကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုအံ့၊ ဣတိ-

သို့၊ သာသနံ-နှုတ်မှာစကားကို၊ ပဟိဏီ-ပေးပို့ပြီ၊ တေ-ထို အမတ်တို့သည်၊ ပဌမသမ္ပဟာရေနေဝ-ပဌမအကြိမ် တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြင့်ပင်၊ အနေကေတိ-နိဿော၊ ပုရိသသဟဿဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ စောရဇ္ဇေဋ္ဌကေ-တို့ကို၊ ဃာတယိသု-သတ်နိုင်ကြကုန်ပြီ၊ သေသာ-နိဿော၊ သတ္တဇနာ-ခုနစ်ယောက်သော သူပုန်ခေါင်းဆောင် တို့သည်၊ အတ္တဇနာ အတ္တဇနာ-၏၊ ပရိဝါရေ-အခြံအရံတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ ပဗ္ဗတံ-တောင်သို့၊ ပဝိသိသု-ဝင်ကြကုန်ပြီ၊ အမစ္စာ-တို့သည်၊ တံပဝတ္ထိံ-ထိုဖြစ်ပုံအကြောင်းကို၊ ရညော-မင်း၏အထံသို့၊ ပေသယိသု-နိပြီ။

ရာဇာ၊ တုမှာကံ-သင်အမတ်တို့၏ အပေါ်၌၊ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တံ-ပြုခြင်းအားလျောက်ပတ်သောအမှုကို၊ အဟံ၊ ဇာနိဿာမိ-သိအံ၊ တေပိ-ကြွင်းကျန်သော ထိုသူပုန် တို့ကိုလည်း၊ ဂဏှထ-နံ၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ ခနံ-ဥစ္စာကို၊ ပဟိဏီ-ပို့ပြီ၊ တေ-ထိုအမတ်တို့သည်၊ ဒုတိယသမ္ပဟာရေန-၂-ကြိမ်မြောက် တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြင့်၊ ဒွေ-နိဿော၊ စောရဇ္ဇေဋ္ဌကေ-တို့ကို၊ ပဟရိသု-ပုတ်ခတ်နိုင်ကုန်ပြီ၊ (အသေမသတ်နိုင်ကုန်သေး) တေသံ-ထိုသူပုန်ခေါင်းဆောင်တို့၏၊ ပရိဝါရေပိ-အခြံအရံတို့ကိုလည်း၊ ဒုဗ္ဗလေ-အားမရှိသည်တို့ကို၊ အကံသု-ပြုနိုင်ကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗေပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထိုသူပုန်တို့သည်၊ ပလာယိတွာ-ထွက်ပြေး၍၊ ပဗ္ဗတံ ပဝိသိသု၊ တံပိ ပဝတ္ထိံ-ကိုလည်း၊ အမစ္စာရညော ပေသယိသု။

ပန၊ ရာဇာ-သည်၊ ဝိသဋ္ဌာ-နိသည်၊ (ဟုတွာ) ဂဏှန္တု၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ ခနံ-ကို၊ ပဟိဏီ-ပြီ၊ တေ-ထိုအမတ်တို့သည်၊ တတိယသမ္ပဟာရေန-ခြင်းဖြင့်၊ သဟာယပုရိသေဟိ-အဖော်ယောက်ျားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဒွေ-နိဿော၊ စောရဇ္ဇေဋ္ဌကေ-တို့ကို၊ ဃာတယိတွာ-သတ်၍၊ ပေ၊ ပေသယယိသု-နိပြီ။

ပန၊ ရာဇာ-သည်၊ အဝသေသေ-ကြွင်းသောသူပုန်တို့ကို၊ ပေ၊ ပဟိဏီ-ပြီ၊ တေ-ထိုအမတ်တို့သည်၊ စတုတ္ထသမ္ပဟာရေန-ဖြင့်၊ သပရိဝါရေ-အခြံအရံနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွါဒသနံ-ကုန်သော၊ စောရဇ္ဇေဋ္ဌကာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဃာတိတကာလတော-သတ်အပ်ပြီးရာအခါမှ၊ ပဌာယ-၍၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ စောရောနာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဇနပဒါ-ဇနပုဒ်တို့သည်၊ (ဇနပုဒ်နေသူလူတို့သည်) ခေမာ-ဘေးမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဥရေ-ရင်ပေါ်၌၊ ပုတ္တေ-သားသမီးတို့ကို၊ နစ္ဆေန္တာ-ကစေကုန်လျက်၊ ဝိဟရန္တိမညေ-နေကြသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏၊ ရာဇာ-သည်၊ ဝိဇိတသင်္ဂါမေဟိ-အောင်အပ်ပြီးသော စစ်ပွဲရှိကုန်သော၊ ယောဓေဟိ-သူရဲကောင်းတို့သည်၊ ပရိဝုတော-ခြံရံအပ်သည်၊ ဝရပါသာဒဂတော-မြတ်သောပြာသာဒ်ထက်၌ ရောက်သည် (ဟုတွာ) မဟာသမ္ပတ္တိံ-ကြီးစွာသော စည်းစိမ်ကို၊ အနဘဝိ-ခံစားပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ မဟာရာဇာ-မဟာရာဇာကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဓမ္မရာဇာ-တရားမင်း ဘုရားကို၊ (ဝေဒိဗ္ဗော)၊ ပစ္စန္တဝါသိနော-တိုင်းပြည်၏ အစွန်အဖျား၌ နေကြကုန်သော၊ အမစ္စာ-တို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) ယောဂါဝစရာ-အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ လှည့်လည် ကျက်စားကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာ-အမျိုးကောင်းသားတို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဒွါဒသ-န်သော၊ စောရဇ္ဈကာ-တို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) ဒွါဒသ-န်သော၊ အကုသလစိတ္တာနိ (ဝေဒိတဗ္ဗောနိ)၊ တေသံ-ထိုသူပုန်ခေါင်းဆောင်တို့၏၊ သဟာယာ-အဖော်ဖြစ်ကုန်သော၊ အနေကသဟဿပုရိသာ-တို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) စိတ္တဂံဝသေန-မိတ်၏ အစိတ်အပိုင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေနပါပဓမ္မာ-ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတသိက်တရားတို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ရညော-မင်း၏အထံသို့၊ (ပဟိတဌံ စပ်)၊ ပစ္စန္တော-သည်၊ ကုပ္ပိတော-ပြီ၊ ဣတိ-ဤအကြောင်းကို၊ ပဟိတကာလော-ပို့အပ်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အာရမဏေ-၌၊ ကိလေသေသု-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေသု-ဖြစ်ကုန်လသော်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ မေ-တပည့်တော်၏ သန္တာန်၌၊ ကိလေသော-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇော-ဖြစ်ပါပြီ၊ ဣထိ-သို့၊ သတ္ထု-အား၊ အာရောစနကာလော-လျှောက်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိသဋ္ဌာ (ဟုတွာ)၊ ဂဏုန္တု၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ ဓနဒါနံ-ဥစ္စာကိုပေးခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ နိဂ္ဂဏှ-နိပ်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဓမ္မရညော-၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနာစိက္ခဏံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောတော်မူခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ သ ပရိဝါရာနံ-န်သော၊ ပဉ္စန္ဒ-န်သော၊ စေရဇ္ဈကာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဃာတိတကာလော-သတ်အပ်ရာ အခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန-သည်၊ သသမ္ပယုတ္တာနံ-သမ္ပယုတ် တရားနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ-န်သော၊ အကုသလစိတ္တာနံ-တို့ကို၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

ပုန၊ ရညော-မင်း၏အထံသို့၊ ပဝတ္တိပေသနံ-ဖြစ်ပုံ အကြောင်းကို ပေးပို့ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-အား၊ ပဋိလဒ္ဓဂုဏာရောစနံ-ရအပ်ပြီးသော ဂုဏ်ကို လျှောက်ထားခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ သေသကေစ-ကြွင်းကျန်သောခေါင်းဆောင်တို့ကိုလည်း၊ ဂဏုန္တု၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ ဓနဒါနံ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဘဂဝတော-၏၊ သကဒါဂါမိဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာစိက္ခနံ-ဝိပဿနာကို ဟောတော်မူခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ ဒုတိယသမ္ပဟာရေန-ဖြင့်၊ သပရိဝါရာနံ၊ ဒွိန္ဒု၊ စောရဇ္ဈကာနံ-တို့ကို၊ ဒုဗ္ဗလိကရဏံ-မရှိအောင်ပြုခြင်းတို့၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ သသမ္ပယုတ္တာနံ-ကုန်သော၊ ဒွိန္ဒု-ကုန်သော၊ ဒေါမနဿစိတ္တာနံ-ဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သောစိတ်တို့၏၊ တနုဘာဝကရဏံ-နည်းပါးသည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

ပုန၊ ပေ၊ ဘဂဝတော-၏၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာစိက္ခန-ကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ ပေ၊ စောရဇ္ဈေကာန-တို့ကို၊ ဃာတန-သတ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ပေ၊ ဒေါမနဿစိတ္တာန-ကိုကို၊ ပဟာန-ပယ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ ပုန၊ ပေ၊ ဘဂဝတော-၏၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာစိက္ခန-ကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ စတုတ္ထသမ္ပဟာရေန-၄ ကြိမ်မြောက်တိုက်ခိုက် ခြင်းဖြင့်၊ သပရိဝါရာန-နိဿော၊ ပဉ္စန-နိဿော၊ စောရဇ္ဈေကာန-တို့၏၊ ဝါ-တို့ ကို၊ ဃာတိတကာလတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဇနပဒဿ-၏၊ ခေမကာလော-ဘေးမ ရှိရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ သသမ္ပယုတ္တေသု-နိဿော၊ ပဉ္စသု-နိဿော၊ အကုသလစိတ္တေသု-တို့ကို၊ ပဟိနေသု-ပယ်အပ်ပြီး ကုန်လသော်၊ ဒွါဒသန-ကုန်သော၊ အကုသလစိတ္တာန-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပဟိန ကာလတော-ပယ်အပ်ပြီးရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပုန၊ စိတ္တင်္ဂဝသေန-ဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇ နကဿ-ဖြစ်သော၊ အကုသလဓမ္မဿ-အကုသိုလ်တရား၏၊ အဘာဝေါ-မရှိခြင်း ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိဇီတသင်္ဂါမ အမစ္စဂဏာပရိဂုတဿ-အောင်အပ်ပြီးသော စစ်ပွဲရှိသော အမတ် အပေါင်းခြံရံအပ်သော၊ ရညော-၏၊ [စစ်ပွဲကို အောင်မြင်သသည်ကား မင်းမဟုတ်၊ အမတ်တို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဝိဇီတသင်္ဂါမ အမစ္စဂဏာ ပရိဂုတဿ” ဟု သမာသ်ရှိစေ၊] ဝရပါသာဒေ-မြတ်သောပြာသာဒ်၌၊ မဟာသမ္ပတ္တိအနဘဝန-ကြီးကျယ်သော စည်းစိမ်ကို ခံစားခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ) ခိဏာသဝ ပရိဂုတဿ-ရဟန္တာအပေါင်းသည် ခြံရံအပ်သော၊ ဓမ္မရညော-တရားမင်း ဘုရား၏၊ သုညတ အနိမိတ္တ အပ္ပဏိဟိတဘောဒေသု-သုညတ၊ အနိမိတ္တ၊ အပ္ပဏိဟိတ အပြားရှိကုန်သော၊ သမာပတ္တိသုခေသု-သမာပတ်ပတ်ချမ်းသာတို့တွင်၊ ဣစ္ဆိ တိစ္ဆိတ ဖလသမာ ပတ္တိသုခါနဘဝန-အလိုရှိအပ်သော အလိုရှိအပ်သော ဖလသမာပတ်ချမ်းသာကို ခံစားတော်မူခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗွံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ကုသလာဓမ္မာ တိပဒဿ-ကုသလာဓမ္မာပုဒ်၏၊ ဝဏ္ဏနာ-

ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

အကုသလပဒ ဓမ္မုဒ္ဓေသဝါရ

ပထမစိတ္တအဖွင့်

ဣဒါနီ-ကုသလာဓမ္မာဟူသော မာတိကာပုဒ်ကို အကျယ်ဝေဖန်တော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အကုသလဓမ္မပဒ-အကုသလာဓမ္မာဟူသော မာတိကာပုဒ်ကို၊ ဘာဇေတွာ-အကျယ်ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ကတမေ ဓမ္မာ အကုသလာတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ အကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဓမ္မဝဝတ္ထာနာဒိဝါရပ္ပဘောဒေါစ-ဓမ္မဝဝတ္ထာန အစရှိသော ဝါရအထူးအပြားကိုလည်း ကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ အာဂတာနံ-လာကုန်သော၊ ပဒါနံ-ယသ္မိံ သမယေ အစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ အတ္ထဝိနိစ္ဆယောစ-အနက် အဆုံးအဖြတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ကုသလာ ဓမ္မာပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပြရာအောက်၌၊) ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

[အားလုံးပင် ထိုနည်းအတိုင်း သိရမည်လောဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တတ္ထ တတ္ထ” စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရာ၌၊ ဝိသေသမတ္တ မေဝ-အထူးမျှကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့၊ တတ္ထ-ထို ဝိသေသမတ္တဌာနတို့တွင်၊ (ယောဇနာ၌ “တတ္ထာတိ အကုသလာဓိကာရေ”ဟု စွဲ၏၊) တာဝ-ဓမ္မုဒ္ဓေသဝါရမှ

ဝုတ္တနယေနေဝ။ “ဝုတ္တနယေနေဝ”ဟုဆိုသော်လည်း ကုသိုလ်၌ဆိုအပ်ခဲ့သော နည်းအတိုင်း မသိနိုင်၊ ထိုနည်းသို့ အစဉ်လိုက်၍ လိုက်သည်အားလျော်စွာ သိထိုက်သည်ကို “ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော”ဟုဆိုသည်၊ [ကုသလေ ဝုတ္တနယံ အနုဂန္ဓာပေ၊ အာဟ-ဋီကာ။]

ရဲ့ဦးအံ့-သမယအတွက် သမဝါယမ စသောအနက် ၅-မျိုးကို ကုသိုလ်၌ပြခဲ့ သော်လည်း ထိုအနက်များတွင် စတုစက္ကသမ္ပတ္တိဓဏ၊ တထာဂတုပ္ပါဒါဒိဓဏ အနက်သည် အကုသိုလ်၌ မရနိုင်၊ ဣဒ္ဓာရုံဝယ် ကုသိုလ်စိတ်၏ သောမနဿ ဖြစ်ပုံကိုပြရာ၌လည်း သဒ္ဓါဗကုလတာ စသော အကြောင်းများကို ပြခဲ့၏၊ ဤ၌ကား ထိုအကြောင်းများ မရနိုင်၊ လောဘ၏ လွှမ်းမိုးမှုကြောင့် သောမနဿဖြစ်ရ၏၊ အနိဇ္ဈာရုံ၌သော်လည်း ဣဒ္ဓ အခြင်းအရာကို ယူမှုကြောင့် သောမနဿ ဖြစ်ရ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ သိရသည်။

ထို့ပြင်-ကုသိုလ်၏ အတ္ထလက္ခဏာ စသည်ကိုပြရာ၌ အာရောဂျဋ္ဌ စသည်ကို ပြခဲ့၏၊ ဤ၌ကား ကိလေသာ အနာရောဂါရှိသောကြောင့် “အနာရောဂျဋ္ဌ၊ သာဝဇ္ဇဋ္ဌ၊ အကောသလ္လ သမ္ဘူတဋ္ဌတို့ကြောင့် အကုသလ အမည်ရပုံကိုလည်းကောင်း၊ သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကလက္ခဏံ၊ အနတ္တဇနနရသံ၊ သံကိလေသပစ္စုပ္ပန်၊ အယောနိသော မနသိကာရ ပဒဋ္ဌာနံ”ဟု လက္ခဏာ စသည်ကိုလည်းကောင်း ကုသိုလ်၌ ဆိုအပ်ပြီးကို အစဉ်လိုက်၍ ပြောင်းပြန်အားဖြင့် သိရသည်-အနု။

ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော၊) သမယဝဝတ္ထာနေ-သမယဝဝတ္ထာနဝါရံ၊ ယသ္မာ၊ ကုသလဿ-၏၊ (ဘူမိဘောဒေါ-ဘုံအားဖြင့် အထူးအပြားသည်၊ အတ္ထိ) ပိယ၊ အကုသလဿ-၏၊ ဘူမိဘောဒေါ-သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဘူမိဗေဒ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧကန္တ-တစ်ခုသော အဖို့အားဖြင့်၊ (စင်စစ်ဧကန်အမှန် အားဖြင့်၊) ကာမာဝစရံ-သည်၊ သမာနံပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဧတံ-ဤအကုသိုလ်စိတ် ကို၊ ကာမာဝစရန္တိ-ကာမာဝစရဟူ၍၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်၊ [ဘုံအထူးအပြား မရှိသောကြောင့် လျဉ်းပါးဖွယ်မရှိရကား “ကာမာဝစရံ”ဟု ထည့်၍ ဟောတော် မမူအပ်-ဟူလို။]

ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ဒိဋ္ဌိဝေ-ဒိဋ္ဌိသည်ပင်၊ (ဂတသဒ္ဓဿ-၏၊ တဗ္ဘာဝဝုတ္တိတ္တာ-တဗ္ဘာအနက်၌ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဒိဋ္ဌိဂတံ- ဒိဋ္ဌိဂတမည်၏၊ (ကတမာနိဝိယ-အဘယ်ပုဒ်တို့ကဲ့သို့နည်း၊) ဂူထဂတံမုတ္တဂတံတိ အာဒိနိဝိယ-ဂူထဂတံမုတ္တဂတံ အစရှိသော ပုဒ်တို့ကဲ့သို့တည်း၊ [“ဂူထမေဝ ဂူထဂတံ၊ မုတ္တမေဝ မုတ္တဂတံ”ဟု ပြုရသကဲ့သို့တည်း၊ ဂတအတွက် အနက်မရှိ၊ ဤသမာသ် မျိုးကို “တဗ္ဘာဝဝုတ္တိကမ္မဓာရည်းသမာသ်” ဟု ခေါ်သည်။]

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဂန္တဗ္ဗာဘာဝတော-သိထိုက်သောသဘော၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဧတံ-ဤသဘောတရားသည်၊ ဒိဋ္ဌိယာ-မိစ္ဆာအယူ၏၊ ဂတမတ္တမေဝ-ဖြစ်ခြင်းမျှ သာတည်း၊ ဣတိပိ-လည်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ-မည်၏၊ [ဝါသဒ္ဓါ ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် “ဣတိပိ”ဟု “ပိ”ပါသည်ကား ပိုဟန်တူသည်။] တေန-ထိုမိစ္ဆာအယူနှင့်၊ သမ္ပယုတ္တံ- အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သောစိတ်တည်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တံ-စိတ်။

ဂန္တဗ္ဗာဘာဝတော။ “ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာဘာဝတော”ဟု ဇီကာဖွင့်၏၊ ဂမုဓာတ်အတွက် ဗုဓိအနက်ကိုဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ဂတမတ္တံကိုလည်း ဂတိမတ္တံ ဂဟဏမတ္တံ-ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒိဋ္ဌိသည် ရုပ်နာမ်ကို “အတ္တ၊ သတ္တ၊ ပုဂ္ဂလ၊ ဇီဝ”ဟုလည်း ယူ၏၊ ထို အတ္တစသော အရာသည် သိထိုက်သော (သိစရာဖြစ်သော) အရာမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌိမှာ “ဂန္တဗ္ဗအဘာဝ-တကယ် သိထိုက်သောအရာ အာရုံမရှိ”ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့သိထိုက်သော (သိဖို့ကောင်းသော) အာရုံမရှိ သောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိယာ+ဂတ မတ္တမေဝ-ဒိဋ္ဌိ၏ ဖြစ်ခြင်းမျှကိုသာ (အယူမျှကိုသာ) ဒိဋ္ဌိဂတံ”ဟု ခေါ်ရသည်။ [မတ္တဖြင့် “သိစရာ အာရုံမရှိ”ဟု ကန့်၍၊ ဧဝံဖြင့် ထိုသို့ မရှိသည်ကို ခိုင်မြဲစေ သည်။] ဤအလို “ဒိဋ္ဌိယာ+ဂတံ-ဖြစ်ခြင်းမျှတည်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ-ခြင်း”ဟုပြု၊ ဤပြခဲ့သော ၂- နည်းအပြင် “ဒိဋ္ဌိသု+ဂတံ အန္ဓောဂတံတိ ဒိဋ္ဌိဂတံ”ဟုလည်း ရှေး၌ ပြခဲ့သေး၏။ [“ဒိဋ္ဌိယာဝါ ဂမနတ္ထံ၊ န ဧတ္ထ ဂန္တဗ္ဗော အတ္တာဒိကော ကောစိ အတ္ထိတိ ဒိဋ္ဌိဂတံ”-ဇီကာကျော်။]

တတ္ထ-ထိုဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တံဟူသော ပါဠိ၌၊ အသဒ္ဓမ္မဿဝနံ-သဒ္ဓမ္မမဟုတ်သော တရားကို ကြားနာရခြင်းလည်းကောင်း၊ (မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ တရားကို ကြားနာရခြင်းလည်းကောင်း၊) အကလျာဏမိတ္တတာ-ကလျာဏ မဟုတ်သော မိတ်ဆွေရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (သူတော်မဟုတ် သူယုတ်မာတို့နှင့် ပေါင်းသင်း ရခြင်းလည်းကောင်း၊) အရိယာနံ-အရိယာတို့ကို၊ အဒဿနကာမတာဒိနိ-ဖူးမြင်ခြင်းကို အလိုမရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့လည်းကောင်း၊ (အာဒိ-ဖြင့် နောက်နား၌ လာတ္တံ့ဖြစ်သော အရိယဓမ္မေ အကောဝိဒတ္တ စသည်တို့ကိုယူ၊) အယောနိသော-စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်း၏အကြောင်း မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ မနသိကာရော-စိတ်၌ ပြုခြင်းလည်းကောင်း၊ (နှလုံးသွင်းခြင်းလည်းကောင်း)၊ ဣတိဝေမာဒိဟိ-ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဂတသင်္ခါတဿ-ဒိဋ္ဌိဂတဟုဆိုအပ်သော၊ ဣမဿ မိစ္ဆာဒဿနဿ-ဤမိစ္ဆာအမြင်၏၊ (ဤမိစ္ဆာ အယူ၏)၊ ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ပုံကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ဟိ-ချဲ့၊ ဒိဋ္ဌိဝါဒ ပဋိသယုတ္တာ-မိစ္ဆာ အယူဝါဒနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ယေ ဧတေ အသဒ္ဓမ္မာ-အကြင်သို့သော ဤသဒ္ဓမ္မ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသံ-ထိုအသဒ္ဓမ္မတို့ကို၊ (သဝနေန၌ စပ်)၊ ဗဟုမာနပုဗ္ဗင်္ဂမေန-များစွာ မြတ်နိုးခြင်း ရှေ့သွားခြင်းရှိသော၊ အတိက္ကန္တ မဇ္ဈတ္တေန-လျစ်လျူရှုခြင်းကိုလွန်သော၊ ဥပပရိက္ခာ

အယောနိသော မနသိကာရ။ ။တွေ့ကြုံရသောအာရုံတစ်ခု၌ မသင့်မတော် နှလုံးသွင်းမှု သည် အသဒ္ဓမ္မဿဝန အကလျာဏမိတ္တ စသော ရှေ့အကြောင်းများ အရင်းခံလျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အယောနိသော မနသိကာရကို သီးခြားအကြောင်း တစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့် ဆိုဖွယ်မလိုတော့သည် မဟုတ်ပါလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား အယောနိသော မနသိကာရဟူသည် တရားကိုယ် အားဖြင့် ဇောဝီထိတွင် ပါဝင်သော အာဝဇ္ဇန်းတည်း၊ ထိုအာဝဇ္ဇန်းက မသင့်မတော် နှလုံးသွင်းမှု (အယောနိသော မနသိကာရ) ပြုလိုက်မှ အကုသိုလ်စောဖြစ်ရ၏၊ ဤသို့လျှင် အယောနိသော မနသိကာရသည် အသဒ္ဓမ္မ စသည်တို့ကဲ့သို့ ဝေးသောအကြောင်း မဟုတ်၊ အကုသိုလ် ဖြစ်ဖို့ရန် အလွန်နီးကပ်သော အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် သီးခြား အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ဆိုရသည်။

ထို့ပြင် အသဒ္ဓမ္မဿဝနစသော ရှေ့အကြောင်းများသည် အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရန် ဧကန် မဟုတ်ကြ၊ အသဒ္ဓမ္မကို နာရ၊ အကလျာဏမိတ္တနှင့် ပေါင်းရသော်လည်း စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသူမှာ ကုသိုလ်ဖြစ်နိုင် သေး၏၊ ဇောဝီထိတစ်ခု အကြိမ်ရောက်မှ အယောနိသော မနသိကာရဖြစ်လျှင်ကား ဧကန် အကုသိုလ်သာဖြစ်ရတော့သည်၊ ဤသို့ အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရန် ဧကန်အကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့်လည်း အယောနိသော မနသိကာရကို သီးခြား အကြောင်းတစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်။ [အာသန္န၊ ပေ၊ ဧကန္တ ကာရဏတ္တာစ။-မင်္ဂလာ။]

တေသံ၊ ပေ၊ သဝနေန။ ။ယခုအခါ၌ “နောက်ဘဝမရှိ၊ မိဘတို့ပြုအပ်သော ကောင်းမှု မကောင်းမှု မရှိ၊ ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိ” စသော အယူဝါဒတို့သည် သဒ္ဓမ္မ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အသဒ္ဓမ္မတို့တည်း၊ ထိုအသဒ္ဓမ္မကို ဟောပြောသောစကား၊ ရေးသားအပ်သော စာတို့ကို ကြားနာခြင်း ကြည့်ရှုခြင်း၌ နဂိုရ်က သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသူတို့သည် ဗဟုသုတအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ဟုတ်နိုင်

ရဟိတေန-စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းမှ ကင်းသော၊ သဝနေန-ကြားနာခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း (ဧတံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်။)

[အသဒ္ဓမ္မသဝန၏ အကျယ်မှတစ်ပါး အကလျာဏမိတ္တတာ စသည်၏အကျယ်ကိုပြလို၍ “ယေစ ဒိဋ္ဌိဝိပန္နာ” စသည်မိန့်။] စ-သည်သာမကသေး၊ ဒိဋ္ဌိဝိပန္နာ-ပျက်သောအယူရှိကုန်သော၊ ယေ အကလျာဏမိတ္တာ-အကြင် ကလျာဏမဟုတ်သော မိတ်ဆွေတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တံ သမ္ပဝကံတာသင်္ခါတာယ-ထိုအကလျာဏမိတ္တတို့၌ ညွတ်ကိုင်သည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော၊ [အကလျာဏမိတ္တတို့အပေါ်၌ အထင်ကြီး၍ သူပြောလျှင် ဟုတ်၏၊ သူလုပ်တာမှန်၏ စသည်ဖြင့် ကိုင်းရှိုင်းခြင်းဟုဆိုအပ်သော။] အကလျာဏမိတ္တတာယ-ကလျာဏ မဟုတ်သော မိတ်ဆွေရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါဒိနံ-နံသော၊ အရိယာနံ စေတ-အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သပ္ပရိသာနံ စ-သူတော်ကောင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဒဿနကာမတာယ-ကြည်ရှုဖူးမြော်ခြင်းကို အလိုမရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ယခုအခါ ပညာရှိသူတော်ကောင်းကို မဆည်းကပ်လိုခြင်း၊ မဆည်းကပ်ရုံမျှမက မတော်တဆတွေ့မှားကို သော်မှ ရှက်နေခြင်းမျိုးတည်း၊] စတုဿတိ ပဋ္ဌာနာဒိဘောဒေ-၄-ပါးသော သတိပဋ္ဌာန်အစရှိသော၊ အရိယဓမ္မေ-အရိယာတို့၏ တရား၌၊ အကောဝိဒတ္တေန-မကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပါတိမောက္ခသံဝရ၊ပေ၊ ပွဘောဒေ-ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၊ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊ သတိသံဝရ၊ ဉာဏသံဝရ၊ ပဟာနသံဝရ အပြားရှိသော၊ အရိယဓမ္မေစေတ-အရိယာတို့၏ တရား၌လည်းကောင်း၊ သပ္ပရိသဓမ္မေစ-သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၌လည်းကောင်း၊ သံဝရဘောဒ သင်္ခါတေန-

မဟုတ်နိုင်ကို စဉ်းစဉ်းစားစားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြားနာကြ ကြည့်ရှုကြလျှင် ထိုကြားနာမှု ကြည့်ရှုမှုကြောင့် မိတ္တဒိဋ္ဌိမဖြစ်နိုင်ပါ၊ သဒ္ဓမ္မကို ကောင်းစွာ နားမလည်သေးသူတို့ကား ထိုအယူကို အမြတ်တနိုးထား၍လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသဘောမက ကျေကျေနပ်နပ် လက်ခံသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ စဉ်းစား စိစစ်ခြင်း မရှိသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြားနာကြ ကြည့်ရှုကြ၏၊ ထိုသို့ ကြားနာမှု ကြည့်ရှုမှုကြောင့် “ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးမရှိ” စသည်ဖြင့် ယူမိလျှင် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်များ ဖြစ်ကြရတော့၏။

သတိသံဝရ။ ။သီတဥဏှစသော ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ တွေ့ထိနှိပ်စက်အပ် သောအခါ သတိထား၍ သည်းခံနိုင်ခြင်းကို “သတိသံဝရ” ဟု ခေါ်၏၊ [အခြား နေရာ၌ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေနှင့်စပ်၍ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿစသည် မဖြစ်အောင် သတိထားကြောင်း စောင့်စည်းကြောင်းကို “သတိသံဝရ”ဟု ခေါ်နိုင်သော်လည်း လိုစောင့်စည်းမှုကို “ဣန္ဒြိယသံဝရ”ဟု ဆိုအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ မယူရ။]

ပဟာနသံဝရ။ ။“ပဟာနသံဝရ”ဟူသည် ဝီရိယသံဝရတည်း၊ “ဥပ္ပန္နံ ကာမ ဝိတက္ကံ နာမိဝါသေတိ” စသည်ဖြင့် လာသည့်အတိုင်း ကာမဝိတက် စသည်ကို ဝီရိယဖြင့် တွန်းကန်၍ ပယ်လှန်ခြင်းကို “ပဟာနသံဝရ”ဟု ဆိုသည်။

သံဝရ၏ ပျက်စီးခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ အဝိနယေန-ဝိနယ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ [“အကောဝိဒတ္တေနပေ၊အဝိနယေန” ဝါကျဖြင့် “အရိယာနံ အဒဿန ကာမတာဒီနိ” ဌ အာဒိ၏အရကိုပြသည်၊] တေဟေဝ ကာရဏေဟိ-ထို အသဒ္ဓမ္မဿ ဝသေန စသော အကြောင်းတို့သည်ပင်၊ ပရိဘာဝိတေန-ထုံမွမ်းအပ်သော၊ အယောနိသော မနသိကာရေန-အယောနိသော မနသိကာရကြောင့်လည်းကောင်း၊ [အယောနိသော မနသိကာရသည် အသဒ္ဓမ္မဿဝန စသည်ကိုအကြောင်းပြု၍ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “တေဟေဝ ကာရဏေဟိ ပရိဘာဝိတေန” ဟု ဆိုသည်၊] ကောတူဟလ မင်္ဂလာဒိပ္ပသုတတာယစ-ကောတူဟလမင်္ဂလာအစရှိသည်၌ အလေ့အကျက်ရှိ သူ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧတံ (ဒိဋ္ဌိဂတံ)-ဤမိစ္ဆာအယူသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပန-ကား၊ (ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယွဉ်၏ အဖွင့်မှတစ်ပါး၊ အသင်္ခါရေန စသည် တို့၏အဖွင့်ကား၊) အဿ စိတ္တဿ-ဤ ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ်စိတ်၏၊ (အချို့စာအုပ် တို့၌ “စိတ္တဿ” မပါ၊) အသင်္ခါရ ဘာဝေါ-အသင်္ခါရ၏အဖြစ်ကို၊ (အသင်္ခါရိက ဘာဝေါ-ရှိလျှင် ကောင်း၏၊) ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကုသိုလ်စိတ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကောတူဟလမင်္ဂလာဒီ။ ။“ကုတုံ (စမ္ပမယံ သေဟပတ္တံ)-သားရေဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အဆီခွက်ကို+ဟလတိ လိခတိ-ရေးခြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ကုတူဟလံ” ဟု ထောမနိမိ ဝိဂြိုဟ်ပြု၏၊ သုတ္တံ၌ ဣ ပစ္စည်းသက်လျှင် “ကောတူဟလံ”ဟု ဖြစ်၏၊ အပုဗ္ဗဝတ္ထုဒိဋ္ဌိဇ္ဇာတိသသ-အသစ် အဆန်း ဝတ္ထုကို အလွန်အကဲကြည့်ရှုလိုခြင်း အနက်၊ အဗ္ဘုတ (အသစ်အဆန်း) အနက်စသော အနက် များကို ဟော၏၊ ဤ၌ အဗ္ဘုတ အနက်ဖြစ်သင့်၏၊ “အသစ်အဆန်းကို တွေ့ရ မြင်ရ ကြားရ နမ်းရ စားသောက်ရ တွေ့ထိရလျှင် မင်္ဂလာဖြစ်၍ ကောင်းကျိုးရတော့မည်”ဟု ယူဆခြင်းသည် ကံဉာဏ်ဝီရိယ အကျိုးကို ပယ်ရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအယူ၌ အလေ့ အလာများသုမှာ၊ ကံ-ကံ၏ အကျိုးကို ပယ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်တတ်သည်။ [ယောနော၌ “ကုစ္ဆိတံ+တုဇတိတိ ကောတူဟလံ”ဟု ပြု၍ တုဇ-ဟိသယံ၊ ယဒါဒိနာ အလော၊ ဝတ္ထုဝိပရိယာ ယော”ဟု ဆိုသည်။]

မင်္ဂလာဒီ ပသုတ။ ။အာဒိဖြင့် မြန်မာများ၏ “ရက်ရာဇာနေ၌ ခရီးသွားလျှင် ကောင်းကျိုးရတတ်၏၊ ပြဿဒါးနေ၌ ခရီးသွားလျှင် ဘေးရန်ဖြစ်တတ်၏” စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ထားအပ်သော ရှေးစာများ၌ လေ့ကျက်ထားသူသည် ထိုနေ့ ထိုလ၌ ဆိုင်ရာအမှုကို ပြု၍ ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးကို ရ၏ဟု ယူဆ၏၊ ထိုအယူအဆကြောင့် “ကံ ဉာဏ် ဝီရိယအတွက် အကျိုးကိုရခြင်း မဟုတ်၊ ထို နေ့၊ ရက်၊ အချိန်၊ နာရီ၏ ကောင်းမှုကြောင့်သာ အကျိုးရသည်”ဟု အယူဖြစ်ကြောင်းများ၌ လေ့လာမှု၊ ကျက်မှတ်ထားမှုများကို ယူပါ၊ သို့သော် ဤသို့ လေ့လာပြီးနောက် “ထို ရက် လ အချိန်တို့က အကျိုးပေးဖို့ရန် အထောက်အကူမျှသာ” ဟု ယူဆ၍ ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယ၏ အစွမ်းကို မပယ်လျှင်ကား မိစ္ဆာအယူမဖြစ်ပါ။

ဓမ္မုဒ္ဓေသဝါရေ-၌၊ ဖဿော-တိကာ၊ အကုသလစိတ္တသဟဇာတော-အကုသိုလ် စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဖဿော-တည်း၊ ဝေဒနာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော၊ ဣတိ-လျှင်၊ အကုသလတ္တမေဝ-အကုသိုလ်၏အဖြစ်သည်သာ၊ [စာအုပ်တို့၌ “အကုသလမတ္တမေဝ” ဟု ရှိသော်လည်း ရှေးနိဿယ၌ အကုသလတ္တမေဝဟု ရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိခြင်းသာ ကောင်းသည်။] ဧတေသံ-ဤဖဿဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့၏၊ ပုရိမေဟိ-ရှေး၌ဖြစ်သော ကုသိုလ် ဖဿဝေဒနာ စသည်တို့မှ၊ ဝိသေသော-ထူး၏။

စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ ဟောတိတိ-ကား၊ ပါဏာတိပါတာဒိသုပိ-သူ့အသက် ကိုသတ်ခြင်းအစရှိသော အမှုတို့၌သော်မှလည်း၊ အဝိက္ခိတ္တဘာဝေန-ဥဒ္ဓစ္စသည် မပစ် လွှင့်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် (မပျံ့လွင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) စိတ္တဿ-စိတ်၏၊ ဧကဂ္ဂတာ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (တည်ကြည်ခြင်း သည်၊) ဟောတိ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ မနဿာ-လူတို့သည်၊ စိတ္တံ-ကို၊ သမာဒဟိတွာ-ကောင်းစွာထား၍၊ [သမာဒိယိတွာ-ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ သမာဓိပုဒ်၌ သံ+အာရှေး ရှိသော ဓာဓာတ်ဖြစ်သကဲ့သို့၊ သမာဒဟိတွာ၌လည်း သံ+အာ ရှေးရှိသော ဓာဓာတ် ပင်တည်း။] အဝိက္ခိတ္တာ-မပစ်လွှင့်အပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (မပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊) ဟုတွာ၊ အဝိရဇ္ဈာမာနာနိ-မချွတ်မယွင်းကုန်သော၊ (မလွဲမချော်ကုန် သော၊) သတ္တာနိ-လက်နက်တို့ကို၊ ပါဏသရီရေသု-သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်တို့၌၊ နိပါတေန္တိ-ကျစေနိုင်ကုန်၏၊ သုသမာဟိတာ-ခိုးဖို့ရာ အာရုံ၌ ကောင်းစွာ ထားအပ် သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာကို၊ ဟရန္တိ-ခိုးဆောင်ကြကုန်၏၊ ဧကရသေန-ကာမချမ်းသာကို ခံစားမှုဟူသော တစ်ခုသော ကိစ္စရှိသော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ မိစ္ဆာစာရံ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်စွာ ယုတ်မာသော ကျင့်ခြင်းသို့၊ အာပန္နန္တိ-ရောက်ကြကုန်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အကုသလပ္ပဝတ္တိယမ္ပိ-အကုသိုလ်၏ဖြစ်ခြင်း၌လည်း၊ (အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရာအခါ၌လည်း၊) စိတ္တဿ-၏၊ ဧကဂ္ဂတာ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (တည်ကြည်ခြင်းသည်၊) ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတိ-ကား၊ အယာထာဝဒိဋ္ဌိ-မမှန်သောအားဖြင့် သိတတ်သော အယူတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိရဇ္ဈိတွာ-ချွတ်ယွင်း၍၊ ဂဟဏတော-ယူခြင်းကြောင့်၊ ဝိတထာ-ချွတ်ယွင်းသော၊ (မမှန်သော)၊ ဒိဋ္ဌိ-အယူတည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မှန်သော

အယာထာဝဒိဋ္ဌိ။ ။ယာထာဝ၌ “ယထာ+အဝ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ အဝဓာတ်သည် ဂတိအနက် ကိုဟော၏၊ ယထာသဒ္ဓါကား ပဒတ္တာနုတိက္ကမ (တွဲဖက်ပုဒ်၏ အနက်ကို မလွန်ခြင်းအနက်ဟော) နိပါတ်တည်း၊ အဝတိ ဂစ္ဆတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ အဝေါ၊ အဝဿ+အနုရူပံ ယထာဝံ=ဖြစ်သည်

အယု၊ အနတ္တာဝဟတ္တာ-အကျိုးမဲ့ကို ဆောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဏ္ဍိတေဟိ-
တို့သည်၊ ဇီရုစ္ဆိတာ-စက်ဆုပ်အပ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ဣတိပိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊ [မိစ္ဆာသဒ္ဓါသည် ပဌမနည်းအလို အယာထာဝ အနက်ဟော၊
ဒုတိယနည်းအလို ဝိတထအနက်ဟော၊ တတိယနည်းအလို ဇီရုဇ္ဈန အနက်ဟောတည်း၊]
မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒိသုပိ-တို့၌လည်း သေဝနယော-တည်း။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ တာယ-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ (သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ-
တို့သည်၊) မိစ္ဆာ-မှားယွင်းသောအားဖြင့်၊ ပဿန္တိ-မြင်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ (ထိုသို့မှားသောအားဖြင့် မြင်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာဓမ္မဇာတိ၊
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊) [ဤဝိဂ္ဂဟဖြင့် ကရုဏသင်္ခရန်ကိုပြသည်၊] ဝါ-တစ်နည်း၊
(ယာဓမ္မဇာတိ) သယံ-မိမိဟူသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုယ်တိုင်၊ မိစ္ဆာ-အားဖြင့်၊ ပဿတိ-
၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့မှားသောအားဖြင့် မြင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာ
ဓမ္မဇာတိ-သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊) [ကတ္တုသင်္ခရန်ကိုပြသည်၊] ဝါ-တစ်နည်း၊
သော-ဤသဘောတရားသည်၊ မိစ္ဆာဒဿနမတ္တမေဝ-မှားသောအားဖြင့် မြင်ခြင်းမျှ
သာတည်း၊ [အနိစ္စသည်ကို နိစ္စသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ရှုခြင်းမျှသာတည်း၊]
ဣတိ-ကြောင့်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊ [ဘာဝသင်္ခရန်ကို ပြသည်၊] သာ-ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်၊
အယောနိသော-စီးပွားချမ်းသာကိုရခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်သောအားဖြင့်၊
အဘိနိဝေသလက္ခဏာ-မှားမှားယွင်းယွင်း နှလုံးသွင်းခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ပရာမာသ
ရသာ- အနိစ္စသည်မှ တစ်ပါး၊ နိစ္စ သောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊
[ပရတော-မှန်သည်မှတစ်ပါး မှားသောအားဖြင့်+အာမာသော- သုံးသပ်ခြင်း၊
ပရာမာသော-ခြင်း၊] မိစ္ဆာဘိနိဝေသ ပစ္စုပ္ပန်နာ-မှားသောအားဖြင့် လွန်လွန်ကဲကဲ
နှလုံးသွင်းတတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ အရိယာနံ-
ဘုရားအစရှိသော အရိယာတို့ကို၊ အဒဿနကာမတာဒိပဋ္ဌာနာ-ဖူးမြင်ခြင်းကို အလို
မရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိသည်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ပရမံ-လွန်ကဲသော၊
ဝဇ္ဇန္တိ-အပြစ်ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌာ-မှတ်ထိုက်၏၊ [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အခြေခံရှိလျှင် နောက်နောက်
ပြုအပ်သမျှ အမှားချည်းဖြစ်သောကြောင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို “ပရမဝဇ္ဇန္တိ”ဟု ဆိုသည်၊]

အားလျော်သော (မှန်ကန်သော) အနက်၊ ယထာဝဿ+ဘာဝေါယာထာဝ=ဖြစ်သည် အားလျော်
သည်၏အဖြစ်၊ ဝါ-မှန်ကန်ခြင်း ယာထာဝတော-ဖြစ်သည် အားလျော်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-
မှန်ကန်သောအားဖြင့်+ဒိဋ္ဌိ-သိမြင်တတ်သောဉာဏ်တည်း၊ ယာထာဝဒိဋ္ဌိ-ဉာဏ်၊ န+ယာထာဝဒိဋ္ဌိ
အယာထာဝဒိဋ္ဌိ၊ (တစ်နည်း) န+ယာထာဝ အယာထာဝ၊ အယာထာဝတော+ဒိဋ္ဌိ အယာထာဝဒိဋ္ဌိ၊
[ဋီကာကျော်နိဿယ ပဏာမဂါထာအဖွင့်၌ ယာထာဝပုဒ်ကို တစ်နည်း ကြံခဲ့သေး၏။]

မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒီသု-မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ မိစ္ဆာတိပဒမတ္တမေဝ-မိစ္ဆာဟူသော ပုဒ်မျှသည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ [ကုသိုလ်၌ပြခဲ့သော သမ္မာသင်္ကပ္ပ စသည်မှ ထူး၏၊] သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းကို၊ ကုသလာဓိကာရေ-ကုသိုလ်အရာ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဟိရိကဗလံ အနောတ္တပ္ပဗလန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ဗလတ္ထော-ဗလပုဒ်၏အနက်သည်၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ အာဝိ-ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ပန-ကား၊ ဣတ ရေသု-ဗလပုဒ်မှ တစ်ပါးကုန်သော အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပပုဒ်တို့၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ (ယော ပုဂ္ဂလော-သည်)၊ န ဟိရိယတိ-မရှက်တတ်၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (သော ပုဂ္ဂလော-သည်) အဟိရိကော-မည်၏၊ အဟိရိကဿ-ဒုစရိုက် တို့မှ မရှက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မရှက်ခြင်းကြံယာ တည်း။ အဟိရိကံ-ယာ၊ [ဘာဝအနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၍၊ “အဟိရိက္ကံ”ဟု ဖြစ်သင့်လျက် က တစ်လုံးချေ၊] ဩတ္တပ္ပံ-ဒုစရိုက်မှ လန့်တတ်သောတရားသည်၊ န-မဟုတ်၊ အနောတ္တပ္ပံ-ဟုတ်၊ တေသု-ထိုအဟိရိက အနောတ္တပ္ပတို့တွင်၊ အဟိရိကံ- သည်၊ ကာယဒုစ္စရိတာဒိဟိ-ကာယဒုစရိုက် အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ အဓိဂုတ္တနလက္ခဏံ- မစက်ဆုပ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အလဇ္ဇလက္ခဏံ-မရှိခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏၊ အနောတ္တပ္ပံ-သည်၊ တေ ဟေဝ-ထိုကာယဒုစရိုက်အစရှိသည်တို့ကြောင့်ပင်၊ အသာရဇ္ဇနလက္ခဏံ-မရွံ့ရှားခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အနုတ္တာသလက္ခဏံ- မထိတ်လန့်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ [စာအုပ်တို့၌ “အနုတ္တာသန”ဟုရှိ၏၊ ယုပစ္စည်း သက်လျှင် ဝုဒ္ဓိမရောက်၊ ဣပစ္စည်းသက်မှ ဝုဒ္ဓိရောက်နိုင်သည်။]

အဟိရိကမေဝ-မရှက်တတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်ပင်၊ ဗလံ- ဗိုလ်တည်း၊ အဟိရိကဗလံ-ဗိုလ်၊ အနောတ္တပ္ပမေဝ-ဒုစရိုက်တို့မှ မလန့်သောတရား သည်ပင်၊ ဗလံ-ဗိုလ်တည်း၊ အနောတ္တပ္ပဗလံ-ဗိုလ်၊ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤအကုသလ ပဒ အဖွင့်၌၊ သင်္ခေပတ္ထော-အကျဉ်းချုပ်အနက်တည်း၊ ဝိတ္တာရောပန-အကျယ်ကိုကား၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကုသလပဒအဖွင့်၌၊ ဝုတ္တပဋိပက္ခဝသေန-ဆိုအပ်ပြီးသော ဟိရိဩတ္တပ္ပ တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

တေန-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ (သမ္မယုတ္တဓမ္မာ) လုပ္ပန္တိ-လိုချင်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သမ္မယုတ္တတရားတို့၏ လိုချင်ခြင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-ထိုသဘောတရားသည်) လောဘော-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယောသဘာဝေါ) သယံ-မိမိဟူသော လောဘကိုယ်တိုင်၊ လုပ္ပတိ-လိုချင်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ လိုချင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-ထိုသဘောတရားသည်၊ လောဘော-

ပဌမစိတ်အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၂၃၁

မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံ-ထိုသဘောတရားသည်၊ လုတ္တနမတ္တမေဝ-လိုချင်ခြင်း
မျှသာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ လောဘော-၏၊ [လုဘ၊ ဓာတ်၊ ဒိဝါဒိဂိုဏ်းတည်း၊
ပရမတ္ထတရားချည်းဖြစ်သောကြောင့် ၃-ဝိဂြိုဟ်ပြုသည်၊] တေန-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊
(သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ-တို့သည်၊) မုယုန္တိ-တွေဝေတတ်ကုန်၏၊ (မသိတတ်ကုန်၊) ဣတိ-
ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သမ္ပယုတ္တတရားတို့၏ တွေဝေကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-
သည်၊) မောဟော-၏၊ ဝါ-တစ်နည်း (ယော သဘာဝေါ) သယံ-မိမိဟူသော
မောဟကိုယ်တိုင်၊ မုယုတိ-တွေဝေတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တွေဝေတတ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-သည်၊) မောဟော-၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံ-ထိုသဘောတရား
သည်၊ မုယုနမတ္တမေဝ-တွေဝေခြင်းမျှသာတည်း၊ (မသိခြင်းမျှသာတည်း၊) ဣတိ-
ကြောင့်၊ မောဟော-၏၊ (မဟာဓာတ်၊ တစ်နည်း-မဟူဓာတ်၊ ဒိဝါဒိဂိုဏ်းတည်း။)

တေသု-ထိုလောဘ၊ မောဟတို့တွင်း၊ လောဘော-သည်၊ မက္ခဋ္ဌာလေပေါဝိယ-
မျောက်နဲ့စေးကဲ့သို့၊ အာရမဏဂ္ဂဟဏ လက္ခဏော-အာရုံကို ယူခြင်းလက္ခဏာ
ရှိ၏၊ တတ္ထကပါလေ-လောလောပူသောအိုးကင်း၌၊ ခိတ္တမံသပေသီဝိယ-ပစ်ချအပ်
သောအသားတစ်ကဲ့သို့၊ အဘိသင်္ဂရသော-အလွန်ငြိကပ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ တေလဉ္စန
ရာဂေါဝိယ-ဆီစွန်းခြင်း၏ တပ်စွဲခြင်းကဲ့သို့၊ အပရိစ္ဆာဂပစ္စုပဋ္ဌာနော-မစွန့်နိုင်ခြင်း
သဘောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ သံယောဇနိယဓမ္မေသု-
သံယောဇဉ်၏အာရုံဖြစ်သော တရားတို့၌၊ အဿာဒဒဿနပဒဋ္ဌာနော-သာယာဖွယ်
ဟုရှုတတ်သော ဒိဋ္ဌိလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ [အဿာဒဒဿနန္တိ အဿာဒဒိဋ္ဌိ-
ဋီကာ။] သော-ထိုလောဘသည်၊ တဏှာနဒီဘာဝေန-တဏှာမြစ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊
ဝဗုဓာနော-တိုးပွားလသော်၊ သီဃသောတာ-လျင်မြန်သောအယဉ်ရှိသော၊ နဒီ-
မြစ်သည်၊ မဟာသမုဒ္ဒံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိဝိယ-ရောက်သွားသကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ အပါယမေဝ-
အပါယ်သမုဒ္ဒရာသို့သာ၊ ဂဟေတွာ-ယူဆောင်၍၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

မောဟော-သည်၊ စိတ္တဿ-၏၊ အန္တဘာဝလက္ခဏော-ကာဏ်းသည်၏
အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ (ကာဏ်းသောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဟူသော
လက္ခဏာရှိ၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ အညာဏလက္ခဏော-ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်
ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ အသမ္ပဋိဝေဓရသော-ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်၏

တေလဉ္စနရာဂေါ။ ။ အဉ္စန၌ အဉ္စဓာတ်သည် မက္ခနအနက်ကို ဟော၏၊ တေလဿ-
ဆီ၏+အဉ္စန-လူးလဲခြင်း၊ (စွန်းခြင်း)၊ တေလဉ္စန-ခြင်း၊ တေလဉ္စနဿ+ရာဂေါ-တေလဉ္စနရာဂေါ၊
[လက္ခဏာ စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဆန့်ကျင်ဘက်ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ အာရမဏသဘာဝဇ္ဇာဒနရသော-အာရုံ၏ သဘောကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အသမ္မာပဋိပတ္တိပဒစ္စုပဋ္ဌာနော-ကောင်းစွာ မကျင့်ခြင်းဟူသော အကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်၏။ (ဝါ-သမ္မာပဋိပတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။) [ဖလဋ္ဌေန ပစ္စုပဋ္ဌာနေန အသမ္မာ ပဋိပတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနော မောဟော၊ သမ္မာပဋိပတ္တိပတ်ပက္ခဘာဝဂ္ဂဟဏာ ကာရောဝါ-ဋီကာ။] ဝါ-တစ်နည်း၊ အန္ဓကာရပစ္စုပဋ္ဌာနော-ဉာဏ်မျက်စိ ကာဏ်းသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှု ထင်လာ၏။ အယောနိသော မနသိကာရပဒစ္စာနော-အယောနိသော မနသိကာရလျှင် နီးသောအကြောင်းရှိ၏။ သဗ္ဗာကုသလာနံ-အလုံးစုံသော အကုသိုလ်တို့၏။ မူလံ-အရင်းအမြစ်တည်း။ ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တာယ-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ (သမ္ပယုတ္တဓမ္မော) အဘိဇ္ဈာယန္တိ-သူတစ်ပါး စည်းစိမ်ကို ရှေးရှုကြံစည်တတ်ကုန်၏။ (လိုချင်တတ်ကုန်၏။) (ဣတိ-ကြောင့်၊ သာ-ထိုသဘောတရားသည်၊ အဘိဇ္ဈာ-မည်၏။) ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ) သယံ-မိမိဟူသောအဘိဇ္ဈာကိုယ်တိုင်၊ အဘိဇ္ဈာယတိ-၏။ (ဣတိ သာဓမ္မဇာတိ အဘိဇ္ဈာ)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧသာ-ဤသဘောတရားသည်၊ အဘိဇ္ဈာယနမတ္တမေဝ- သူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို ရှေးရှုကြံစည်ခြင်းမျှသာတည်း။ ဣတိ အဘိဇ္ဈာ၊ [လောဘ ဟူသမျှ အဘိဇ္ဈာအမည်ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ကမ္မပထမြောက်သော အဘိဇ္ဈာ၏ လက္ခဏာ စသည်ကိုပြလို၍ “သာ ပရသမ္ပတ္တိနံ”စသည်မိန့်။] သာ-ထိုအဘိဇ္ဈာသည်၊ ပရသမ္ပတ္တိနံ-သူတစ်ပါးစည်းစိမ်တို့ကို၊ သကကရဏဣတ္ထာလက္ခဏာ-မိမိဥစ္စာဖြစ် အောင် ပြုခြင်း၌ လိုလားခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ (သူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို မိမိဥစ္စာဖြစ်အောင် ပြုလိုခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။) တေနာကာရေန-ထိုသူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို မိမိဥစ္စာဖြစ် အောင်ပြုလိုခြင်းဟူသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဧသနဘာဝရသာ-ရှာမှီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ကိစ္စရှိ၏။ ပရသမ္ပတ္တိအဘိဓုခဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ-သူတစ်ပါးစည်းစိမ် ကို ရှေးရှုသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာတတ်၏။ ပရသမ္ပတ္တိသု- တို့၌၊ အဘိရတိပဒစ္စာနာ-ရှေးသွားဖြစ်သော တဏှာဖြင့် လွန်စွာမွေ့လျော်ခြင်းလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။ [အဘိဇ္ဈာမဖြစ်မီ ရှေ့သွားဖြစ်သော တဏှာဖြင့် မွေ့လျော်ခြင်းကို “အဘိရတိ”ဟု ခေါ်၏။] ဟိ-မှန်၊ သာ-ထိုအဘိဇ္ဈာသည်၊ ပရသမ္ပတ္တိအဘိဓုခါဧဝ-သူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို ရှေးရှုသည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥပဋ္ဌဟတိ-ထင်လာတတ်၏။ စ-ဆက်၊ တာသု-ထို သူတစ်ပါးစည်းစိမ်တို့၌၊ အဘိရတိယာ-လွန်စွာမွေ့လျော်ခြင်းသည်၊ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ (သာ-ထိုအဘိဇ္ဈာ သည်)၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်တတ်၏။ ပရသမ္ပတ္တိသု-တို့၌၊ စေတသော-စိတ်၏၊ ဟတ္ထပ္ပ သာရောဝိယ-လက်လှမ်းခြင်းနှင့် တူ၏။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ [ဝိယသည် ဥပရိက္ခာ

ပကားတည်း။ “လက်မလှမ်းတတ်သော်လည်း လက်လှမ်းသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်”-ဟူလို။]

သမတော ဟောတိတိ အာဒိသု-တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အညေသု-နံသော၊ ကိစ္စေသု-တို့၌၊ ဝိက္ခေပသမနတော-ပျံ့လွင့်ခြင်း၏ ငြိမ်းကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမထော-သမထမည်၏၊ [မိမိပြုအပ်ဆဲဖြစ်သော ပါဏာတိပါတ စသော ကိစ္စမှတစ်ပါး အခြားကိစ္စတို့၌ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ‘သမထ’ဟုဆိုသည်။] အကုသလပ္ပဝတ္တိယံ-အကုသိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်း၌၊ စိတ္တံ-ကို ပဏ္ဏာတိ-ချီးမြှောက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဂ္ဂါဟော-မည်၏၊ နဝိက္ခိပတိ-အထူးထူး အပြားပြား မပစ်လွှတ်တတ်၊ (မပျံ့လွင့်တတ်)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိက္ခေပေါ-မည်၏၊ [ကုသိုလ်စိတ်၌ ပြခဲ့သော ဧကဂ္ဂတာကိုပင် “အဝိက္ခေပ”ဟု ဆိုသည်။]

ဣမသ္မိံ စိတ္တေ-ဤပဌမကုသိုလ်စိတ်၌၊ သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါလည်းကောင်း၊ သတိ-လည်းကောင်း၊ ပညာ-လည်းကောင်း၊ ဆ-နံသော၊ ယုဂဋ္ဌကာနိ-ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စသော အစုံတရားတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤတရားတို့ကို၊ နဂဟိတာ-ပါဠိတော်၌ ယူတော်မမူအပ်ကုန်၊ ကသ္မာ(နဂဟိတာ)၊ (ယသ္မာ)၊ အသဒ္ဓိယစိတ္တေ-သဒ္ဓါ မရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ ပသာဒေါနာမ-ကြည်ညိုခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တာဝ-သတိ ပညာ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ) သဒ္ဓါ-ကို၊ နဂဟိတာ၊ [နတ္ထိ+သဒ္ဓါ ယသ္မာတိ အသဒ္ဓေါ၊ အသဒ္ဓဿ+ဘာဝေါ အသဒ္ဓိယံ။] ပန-ပရိဟာရ ပက္ခမှ တစ်ပါး၊ စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ-မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော-၏၊ သတ္တာရာနံ-ဆရာတို့အား၊ န သဒ္ဓဟန္တိကိ-မယုံကြည်ကြကုန်သလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ သဒ္ဓဟန္တိ-ယုံကြည်ကြကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ယုံကြည်ကြကုန်သော်လည်း၊ သာ-ထိုယုံကြည်ခြင်းသည်၊ သဒ္ဓါနာမ- သဒ္ဓါအစစ်မည် သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ဧတံ-ဤယုံကြည်ခြင်းသည်၊ ဝစနသမ္ပဋိစ္စနမတ္တမေဝ-ဆရာစကားကို လက်ခံခြင်းမျှသာတည်း။ [ယခုအခါ၌ လိမ်သည်ကိုယုံနေခြင်း သည်လည်း ဤ ဝစနသမ္ပဋိစ္စနမတ္တပင်တည်း။] အတ္တတော-ပရမတ္ထအလို၊ တရားကိုယ်

အနုပ ပရိက္ခာ။ ။အနုပ ပရိက္ခာ မောဟော၊-ဋီကာ၊န+ဥပပရိက္ခာ အနုဝရိက္ခာ-ရုးရုးစမ်းစမ်း စဉ်းစဉ်းစားစား ရှုတတ်သောဉာဏ်ကို “ဥပပရိက္ခာ”ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟကို အနုပဝရိက္ခာဟု ခေါ်သည်၊ မဟုတ်မမှန်သောအရာကို ယုံကြည်ခြင်း ဟူသည်မှာ စဉ်းစားတတ်သောဉာဏ်မရှိသူ (လုံးလုံးစဉ်းစားလေ့မရှိသူ) တို့၌ ဖြစ်လေ့ရှိသော ဤမောဟပင်တည်း၊ ဤသို့ မောဟကို ပဓာနအာ၊ဖြင့် ကောက်ယူခြင်းမှာ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ်အတွက် ပြင်သည်၊ [အနုပပရိက္ခာ မောဟော၊ သော စေတ္တဒိဋ္ဌိရဟိတော ဝေဒိတဗ္ဗော၊-အနု။]

အနက်အားဖြင့်၊ အနုပပရိက္ခာဝါ-စူးစမ်း ဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၊ မောဟသည်သော်လည်းကောင်း၊ [ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် ကို ရည်ရွယ်သည်၊] ဒိဋ္ဌိဝါ-ဒိဋ္ဌိသည်သော်လည်းကောင်း၊ [ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်ကို ရည်ရွယ်သည်၊] ဟောတိ-၏။

[သဒ္ဓါကို မယူခြင်း၏အကြောင်းမှတစ်ပါး သတိကို မယူခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ “အဿတိယစိတ္တေ ပန” စသည်ကိုမိန့်၊] ပန-ကား၊ အဿတိယစိတ္တေ-သတိမရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ သတိ-သတိသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သတိ-ကို) န ဂဟိတာ-ယူတော်မမူအပ်၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ-တို့သည်၊ အတ္တနာ-သည်၊ ကတကမ္မ-ပြုအပ်ပြီးသောအမှုကို၊ န သရန္တိကိ-မမှတ်မိကုန်သလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ သရန္တိ-မှတ်မိကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် မှတ်မိပါကုန်သော်လည်း သာ-ထိုမှတ်မိခြင်းသည်၊ သတိနာမ-သတိအစစ်မည်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ကေဝလံ-သတိမဖက် သက်သက်၊ တေနာကာရေန-ထိုမှတ်မိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အကုသလ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ-အကုသိုလ်စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ၊ သတိ-ကို၊ န ဂဟိတာ-အထ-ထိုသို့ အကုသိုလ်စိတ်၌ သတိမရှိလျှင်၊ ကသ္မာ၊ မိစ္ဆာသတိတိ-ဟူ၍၊

ဒိဋ္ဌိဝါ။ ။ဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်တို့ဖြင့် ယုံကြည်ရာ၌ကား တရားကိုယ်မှာ ဒိဋ္ဌိတည်း၊ မိစ္ဆာဝါဒ ကိစ္စဟူသမျှ၌ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်က ပဓာနအဖြစ်ဖြင့် စိမ့်တတ်သောကြောင့် မောဟကိုလည်း ဒိဋ္ဌိ၏နောက်လိုက် အပဓာနအဖြစ်ဖြင့် ယူပြီးဖြစ်တော့၏။ [ဒိဋ္ဌိသဟိတဿ ပန ဒိဋ္ဌိယာ အနုဝိဓာယကတ္တာ တဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟဏံ (ထိုဒိဋ္ဌိကို ယူခြင်းဖြင့်ပင် မောဟကိုလည်း ယူခြင်းဖြစ်တော့၏)၊-အနု။]

မိစ္ဆာမိမောက္ခ။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်စေ အခြားဘာသာဖြစ်စေ မတရားသော ဆရာ၊ အမှားကိုပင် အမှန်ထင်၍ပြောသောဆရာတို့၏ စကားကို ယုံရာ၌ ဒိဋ္ဌိ-မောဟ သာမက၊ နှစ်သက်မှု သဘောကျမှု ကျေနပ်မှု တဏှာလည်း ပါသော ထိုအယူကို ထိုဝါဒကို အမှန်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချသော မိစ္ဆာမိမောက္ခ စေတသိက်လည်း ပါသည်၊ ထိုသို့ မောဟတဏှာနှင့် မိစ္ဆာမိမောက္ခပါနေသောကြောင့်ပင် မိစ္ဆာယူဝါဒကို အားတက်သရော နှစ်နှစ်ကာကာ (မစွန့်နိုင်အောင်) စွဲလမ်းနေကြလေသည်။ [မောဟဝသေန ဟိ ဒိဋ္ဌိဝသေနဝါ အဝတ္ထုသ္မိံ (ယုံကြည်ဖွယ်မဟုတ်သော ဝတ္ထု၌) သာနနယော အမိမောက္ခော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊-ဋီကာ။]

အဿတိယစိတ္တေ။ ။ဟိရီနှင့် ဩတ္တပ္ပတရားတို့သည် လောကကို စောင့်ရှောက်တတ်သော လောကပါလတရားများဖြစ်သကဲ့သို့ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပတို့ကား လောကကို မစောင့်ရှောက်တတ်သော လောကကို ဖျက်ဆီးတတ်သော တရားတို့တည်း၊ ထိုတရားကိုကြောင့် အစောင့်အရှောက်မရှိသော (မကောင်းသောအာရုံသို့ မသွားရအောင် စောင့်ရှောက်မှုမရှိသော) စိတ်ကို “အဿတိယစိတ်”ဟု ခေါ်၏၊ နတ္ထိ+သတိ ယဿာတိ အဿတိ၊ အဿတိနော+ဘာဝေါ အဿတိယံ-သတိမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ အဿတိယံစ+တံ+စိတ္တံ စာတိ အဿတိယစိတ္တံ။

သုတ္တန္တေ - သုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တာ - ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ (ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊) ပန - ထိုသို့ပင် အကုသိုလ်စိတ်၌ သတိမရှိပါသော်လည်း၊ သာ - ထိုသတိကို၊ (တသ္မာ န ဂဟိတာဌစပ်၊) အကုသလက္ခန္ဓာနံ - အကုသိုလ်ခန္ဓာတို့၏၊ သတိ ဝိရဟိတတ္တာ - သတိမှ ကင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သတိ ပဋိပက္ခတ္တာစ - သတိ၏ဆန့်ကျင်ဘက်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာမဂ္ဂ မိစ္ဆတ္တာနံ - မိစ္ဆာမဂ်၊ မိစ္ဆတ္တတရားတို့၏၊ ပူရဏတ္ထံ - ပြည့်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တတ္ထ - ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ ပရိယာယေန - ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ ဒေသနာ - ကို၊ ကတာ - ပြု၊ ပန - စင်စစ်ကား၊ သော - ဤသတိသည်၊ နိပ္ပရိယာယေန - ပရိယာယ်မဟုတ် မူချအားဖြင့်၊ နတ္ထိ - အကုသိုလ်စိတ်၌ မရှိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အကုသိုလ် စိတ်၌ သတိမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) န ဂဟိတာ။

[သတိကိုမယူခြင်း၏ အကြောင်းမှတစ်ပါး ပညာကိုမယူခြင်း၏အကြောင်း ကို ပြလို၍ “အန္တဗ္ဗာလစိတ္တေ ပန” စသည် မိန့်၊] ပန - ကား၊ အန္တဗ္ဗာလစိတ္တေ - ကန်းမိုက်သူ၏ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ ပညာ - အသိ အလိမ္မာ၊ ဉာဏ်ပညာသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (ပညာ - ကို၊) န ဂဟိတာ၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ - တို့၏၊ ဝဇ္ဇနာ - လှည့်ပတ် တတ်သော၊ ပညာ - ပညာသည်၊ နတ္ထိကိ - မရှိသလော၊ ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊ အတ္ထိ - ၏၊ ပန - ထိုသို့ပင်ရှိပါသော်လည်း၊ သော - ဤလှည့်ပတ်တတ်သောတရား သည်၊ ပညာ - ပညာအစစ်သည်၊ န - မဟုတ်၊ သော - ဤလှည့်ပတ်တတ်သော တရားသည်၊ မာယာနာမ - မာယာမည်သည်၊ ဟောတိ၊ သာ - ထို မာယာသည်၊ အတ္ထတော - အားဖြင့်၊ တဏှာဝ - တဏှာပင်တည်း။

[ပညာကို မယူခြင်း၏ အကြောင်းမှတစ်ပါး ဆ ယုဂဋ္ဌကထိုကို မယူခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလို၍ “ဣဒံ ပန” စသည်မိန့်။] ပန - ကား၊ ဣဒံ စိတ္တံ - ဤပဌမ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ သ ဒရထံ - ကိလေသာအပူနှင့်တကွဖြစ်၏၊ [ပဿဒ္ဓိ ယုဂဋ္ဌ

သတိ ဝိရဟိတ၊ ပဋိပက္ခ။ ။ “မိစ္ဆာသတိ” ဟု တရားကိုယ်သီးခြားမရှိ၊ သတိမှကင်းသော သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ခန္ဓာကိုယ်ပင် “မိစ္ဆာသတိ” ဟု ဆိုရသည်။ ထိုအကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ရန်ငြိုးဖွဲ့ရာ၌ ထိုရန်ကို အမြဲအမှတ်ရနေသလိုဖြစ်၏။ “မိဘကိုလည်းကောင်း၊ ချစ်သူကိုလည်းကောင်း လွမ်းဆွတ်တသ၊ သတိရ၏” ဟု ဆိုရာ၌လည်း ထိုမိဘစသော အာရုံများကို အမြဲအမှတ်ရနေသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ထိုအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ယှဉ်သော သညာကိုပင် “အမှတ် ရသော တရား” ဟု ဆိုသည်။ [သတိရဟိတတ္တာ၊ ပေ၊ ပဋ္ဌသညာသမ္ပယုတ္တာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ - ဋီကာ။]

မိစ္ဆာမဂ္ဂ မိစ္ဆတ္တာနံ ပူရဏတ္ထံ။ ။ သမ္မာမဂ်တရား၌ မဂ္ဂင် ဓ - ပါးရှိသကဲ့သို့ မိစ္ဆာမဂ်လည်း မဂ္ဂင် ဓ - ပါး ပြည့်အောင်လည်းကောင်း၊ သမ္မတ္ထမဂ်တရား၌ မဂ္ဂင် ဓ - ပါးရှိသကဲ့သို့ မိစ္ဆတ္တ မဂ်တရား၌လည်း မဂ္ဂင် ဓ - ပါး ပြည့်အောင်လည်းကောင်း “မိစ္ဆာသတိ” ဟု ပရိယာယ်အားဖြင့် ဟောတော်မူရသည်။

မရှိနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြသည်။] ဂရုကံ-လေးလံ၏၊ ဘာရိယံ-ဝန်လေး၏၊ [လဟုတာ ယုဂဋ္ဌ မရှိနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသည်၊] ကက္ခဋ္ဌ-ကြမ်းတမ်း၏၊ ထဒ္ဓံ-ခက်ထန်၏၊ [မုဒုတာ ယုဂဋ္ဌ မရှိနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းကိုပြသည်၊] အကမ္မည-ထိုထိုပုညကြိယာအမှု၌ မခံ၊ [ကမ္မညတာ ယုဂဋ္ဌ မရှိနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းကိုပြသည်၊] ဝကံ-လရေးကောက်၊ နွားကျင်ကောက်ကဲ့သို့ ကောက်၏၊ ကုဋ္ဌိလံ-ထယ်တုံး၏အဖျားကောက်ကဲ့သို့ ကောက်၏၊ [ဥဇုကကာ ယုဂဋ္ဌ မရှိနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြသည်၊] တသ္မာ၊ ပဿဒ္ဓါဒိနိ-ကာယပဿဒ္ဓိ အစရှိကုန်သော၊ ဆန်သော၊ ယုဂဋ္ဌကာနိ-အစုံဖြစ်သော တရားတို့ကို၊ န ဂဟိတာနိ-နံ။

တ္တောဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ ပဒ ပဋိပါဠိယာ-ပုဒ်တို့၏အစဉ်အားဖြင့်၊ စိတ္တင်္ဂဝသေန-စိတ်၏ အစိတ်အပိုင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပါဠိ အာရဋ္ဌာနိ-ပါဠိတော်၌ တက်ရောက်ကုန်သော၊ ဒုတ္တိံသ-၃၂-ပါးသော၊ ပဒါနိ-တရားအစုတို့ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယေဝါပနကဓမ္မေ-တို့ကို၊ ဒဿေတုံ၊ ယေဝါပေ၊ သမယေတိ အာဒိ(ဘဂဝါ) အာဟ၊ တတ္ထ-ထို ယေဝါပန တသ္မိံ သမယေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ သဗ္ဗေသုပိ-လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလ စိတ္တေသု-တို့၌၊ ဆန္ဒော-လည်းကောင်း၊ အမိမောက္ခော-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ကုက္ကုစ္စံ-ကုက္ကုစ္စလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣမေ ဒဿေဝ-ဤ ၁၀-ပါးတို့သည်သာလျှင်၊ ယေဝါပနက-ယေဝါပနကတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဓမ္မာ-သဘာဝဓမ္မတို့သည်၊ သုတ္တာဂတာ-ပါဠိတော်၌လာကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သုတ္တ ပဒေသု-သုတ်ပုဒ်တို့၌၊ ဒိဿရေ-တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံစိတ္တေ-ဤပဌမကုသိုလ်စိတ်၌၊ ဆန္ဒော-ဆန္ဒလည်းကောင်း၊ အမိမောက္ခော-လည်းကောင်း၊ မနသိကာရော-လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အပဏ္ဏကင်္ဂံ သင်္ခါတာ-မချွတ်မယွင်းသော အစိတ်အပိုင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ [အမြဲယှဉ်သောတရားကို “အပဏ္ဏကင်္ဂံ”ဟု ဆိုသည်၊] စတ္တာရောဝ-၄-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ ယေဝါပနက-ဤ ယေဝါပနက တရားတို့သည်၊ ဟောန္တိ။ [ဤတရားများသာ ရပ်ကိုလည်း သင်္ဂြိုဟ်စေတသိက်ပိုင်း အကုသလ သင်္ဂဟနည်း ကြည့်၍ သိပါလေ။]

တတ္ထ-ထိုဆန္ဒ စသည်တို့တွင်၊ ဆန္ဒာဒယော-ဆန္ဒအစရှိသည်တို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကုသိုလ်အရာ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နံ၏၊ ဟိ-စိုးစဉ်း အနည်းငယ်၊ ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ-ဤ၌ဆိုအပ်သော ဆန္ဒ စသည်တို့နှင့် မဖက်၊ သက်သက်၊ တေ-ထိုဆန္ဒ စသည်တို့သည်၊ (အောက်ကုသိုလ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဆန္ဒ စသည်တို့သည်၊) ကုသလာ-ကုသိုလ်ကိုတည်း၊ ဣမေ-ဤဆန္ဒအစရှိသည်တို့

သည်၊ (ဤ ပဌမအကုသိုလ်စိတ်၌ ဆိုအပ်သော ဆန္ဒ အစရှိသောတရားတို့တည်း။) အကုသလာ-အကုသိုလ်တို့တည်း။

[ဥဒ္ဓစ္စကို ရှေ့၌ မဆိုခဲ့ရသေးသောကြောင့် ထိုဥဒ္ဓစ္စကို ပြလို၍ “ဣတရံ ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ကာ၊ ဣတရံ-ဆန္ဒ စသည်မှ တစ်ပါးသော ဥဒ္ဓစ္စသည်၊ ဥဒ္ဓတဿ-အထက်အထက်၌ တုန်လှုပ်တတ်သောစိတ်၏၊ (ပျံ့လွင့်သောစိတ်၏၊) ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ဥဒ္ဓစ္စ-ရာ၊ တံ-ထိုဥဒ္ဓစ္စသည်၊ ဝါတာဘိယာတစလ လေဝိယ-လေ၏တိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့် လှုပ်ရှားသောရေကဲ့သို့၊ စေတသော-၏၊ အဝုပသမလက္ခဏံ-မငြိမ်သက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါတာဘိယာတစလ ဓပေဇ္ဇာ ကာဝိယ-လေ၏တိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့် လှုပ်ရှားသော တံခွန် အလံကဲ့သို့၊ အနဝဋ္ဌာန ရသံ-မရပ်မတည်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ (ပျံ့လွင့်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊) ပါသာဏာဘိယာတ သမုဒ္ဓတဘသ္မာဝိယ-ကျောက်ခဲဖြင့်ပေါက်ခတ်အပ်သည်ဖြစ်၍ အထက်သို့ လွင့်တက် သောပြာကဲ့သို့၊ ဘန္တတ္တ ပစ္စုပ္ပန်-တုန်လှုပ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ စေတသော-၏၊ အဝုပသမေ-မငြိမ်သက်ခြင်းဟူသော အကျိုးကြောင့်၊ ဝါ-မငြိမ်သက်ကြောင်း အာရုံကြောင့်၊ အယောနိသော မနသိကာရ ပဒဋ္ဌာနံ-အယောနိသော မနသိကာရလျှင် နီးစွာသောကြောင်းရှိ၏၊ စိတ္တဝိက္ခေပေါ- စိတ်ကို အထူးထူးအပြားပြား ပစ်လွှင့်တတ်သော တရားတည်း၊ (စိတ်၏ ပျံ့လွင့် ကြောင်း တရားတည်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏။

ဣတိ-လျှင်၊ ဖဿဒီနိ-ဖဿအစရှိကုန်သော၊ ဒုတ္တိံသ-၃၂-ပါးသော တရားအစုလည်းကောင်း၊ ယေဝါပနကဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ-နိသော၊ စတ္တာရိ- ၄-ပါးသော တရားအစုတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့။ သဗ္ဗာနိပိ-လည်းဖြစ်ကုန် သော၊ ဣမသ္မိံဓမ္မဒ္ဓေသဝါရေ-ဤ ပဌမအကုသိုလ်စိတ်၏ ဓမ္မဒ္ဓေသဝါရ၌၊ ဆတ္တိံ သ-၃၆-ပါးသော၊ ဓမ္မပဒါနိ-တရားအစုတို့သည်၊ ဘဝန္တိ၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊

စေတသော အဝုပသမေ။ ။ဤ၌ သို့ဝိဘတ်သည် အကျိုးတည်းဟူသော နိမိတ် အနက်ဟောတည်း၊ ဥပမာ-“စမ္မသ္မိံ ဒီပိနံ ဟန္တိ-အရေကြောင့် သစ်ကိုသတ်၏” ဟူရာ၌ အရေသည် သတ်ခြင်းကြောင့် ရအပ်သောအကျိုးလည်းဖြစ်၊ ထိုအကျိုးကို ရလိုသောကြောင့် သတ်ရသည့်အတွက် နိမိတ်ကြောင်းလည်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုအတူအဝုပသမအကျိုးကြောင့် အယောနိသော မနသိကာရသည် အကြောင်းပဒဋ္ဌာန်း ဖြစ်ရသည်။

တစ်နည်း။ ။အဝုပသမ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အာရုံကို အဝုပသမဟု ဖလူပစာရအားဖြင့် ဆိုထား၏၊ ဥပမာ-“သေဗျော ဂုဠော-သလိပ် ဟူသည် တင်လဲ(သကြား)တည်း” ဟူရာ၌ အကျိုးသလိပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော တင်လဲကို သေမှ (သလိပ်) ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့တည်း၊ [နိပ္ပါဒေတဗ္ဗေ ပယောဇနေ ဘုဗ္ဗံ “စမ္မသ္မိံ ဒီပိနံ ဟန္တိ”တိ ဝိယ၊ အာရမဏံဝါ အဝုပသမော ဖလူပစာရေန “သေဗျော ဂုဠော” တိ ဝိယ၊-အန။]

အပဏ္ဏကင်္ဂါနိ-တို့ကို၊ ဟာပေတွာ-ယုတ်လျော့စေ၍၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ အာဂတာနိ-တိုက်ရိုက်လာကုန်သော တရားအစုတို့သည်၊ ဒွတ္တိသမေဝ-၃၂-ပါး သာလျှင်၊ (ဘဝန္တိ)။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ၃၂-ပါးတွင်၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-ယူအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို ထပ်၍မယူခြင်းအားဖြင့်၊ (မယူအပ်သေးသောတရားတို့ကိုသာ ယူခြင်း အားဖြင့်၊) [သောဠသ ဓမ္မာ၌စပ်၊] ဖဿပဉ္စမကံ-ဖဿပဉ္စမကလည်းကောင်း၊ [ဤပဉ္စမကံ၌ စိတ်ပါနေသည်ကို သတိပြု၊] ပေ၊ မောဟော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သောဠသ-နိသော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ [စိတ်ကို နုတ်၊ ၁၅-ပါးဖြစ်၏၊ ထို ၁၅-ပါးတွင် ဆန္ဒ၊ အဓိမောက္ခ၊ မနုဿိကာရ၊ ဥဒ္ဓစ္စဟူသော ယေဝါပနက တရား ၄-ပါးတို့ကိုထည့်လျှင် ၁၉-ပါးဖြစ်၏၊ ပဌမအကုသိုလ်စိတ်၌ ယှဉ်ကြသော စေတသိက် ၁၉-ပါးပင်တည်း။]

တေသု သောဠသသု-ထို ၁၆-ပါးသော တရားတို့တွင်၊ သတ္တ-နိသော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ အဝိဘတ္တိကာ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြား မရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ နဝ-နိသော၊ (ဓမ္မာ) သဝိဘတ္တိကာ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြားနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကတမေ သတ္တ-အဘယ် ၇-ပါးတို့သည်၊ (အဝိဘတ္တိကာ-နိသနည်း၊) ဖဿော-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ မောဟော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ၊ သတ္တ-နိသော၊ ဣမေ-ဤတရားတို့သည်၊ အဝိဘတ္တိကာ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြား မရှိကုန်၊ ဝေဒနာ-ဝေဒနာလည်းကောင်း၊ ပေ၊ လောဘော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ နဝ-နိသော၊ ဣမေ-တို့သည်၊ သဝိဘတ္တိကာ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြား နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်၏။

တေသု-ထို ၉-ပါးသော တရားတို့တွင်၊ ဆ-နိသော၊ ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဒွိသု ဌာနေသု-၂-ဌာနကို၌၊ ဝိဘတ္တော-ဝေဖန်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဧကော-သော (ဓမ္မော-ကို) တီသု (ဌာနေသု ဝိဘတ္တော)၊ ပေ၊ ဧကော-သော၊ (ဓမ္မော-ကို) ဆသု-(ဌာနေသု) တို့၌၊ (ဝိဘတ္တော-ပြီ) ကထံ-အဘယ်သို့ ဝေဖန်အပ်သနည်း၊ စိတ္တံ-စိတ်လည်း ကောင်း၊ ပေ၊ လောဘော-လောဘလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆ-နိသော၊ ဣမေ-ဤတရားတို့ကို၊ ဒွိသု ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိဘတ္တော-နိပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ တေသု-ထို ၆-ပါးသော တရားတို့တွင်၊ တာဝ-ဝိတက် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ)၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဖဿပဉ္စမကံ-ဖဿပဉ္စမကသို့၊ ပတွာ-ဒေသနာ အစဉ်အားဖြင့်ရောက်၍၊ (ဒေသနာအစဉ်အားဖြင့် ရောက်လသော်)၊ စိတ္တံ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော် မူအပ်ပြီ၊ ဣန္ဒြိယာနိ-ဣန္ဒြေတို့သို့၊ ပတွာ၊ မနိန္ဒြိယန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ)၊ ပေ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-ကို၊ မဂ္ဂင်္ဂေသုပိ-မဂ္ဂင်္ဂတို့တွင်လည်းကောင်း၊ ကမ္မပထေသုပိ-တို့၌လည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယေဝ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူ၍သာ၊ (ဝုတ္တံ)၊ အဟိရိကံ-ကို၊ ဗလာနိ-တို့သို့၊ ပတွာ၊

ပဌမစိတ်အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၂၃၉

အဟိရိကဗလံ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ လောကနာသကဒုကံ-လောကနာသက
ဒုကံသို့၊ ပတွာ-၍၊ အဟိရိကန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ)၊ အနောတ္တပ္ပေပိ-၌လည်း၊ ဒေသဝန
ယော၊ လောဘော-ကို၊ မူလံ-မူလသို့၊ ပတွာ၊ လောဘော ဟောတိတိ-ဟူ၍၊
ဝုတ္တော၊ ကမ္မပထံ-သို့၊ ပတွာ၊ အဘိဇ္ဈာတိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တော)၊ [ဧဝံ 'ရိလျှင်
ကောင်း၏၊ မရှိလျှင် ထည့်ပေး၊] (ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊) ဆ-၆-ပါးကုန်သော၊ ဣမေ-
ဤတရားတို့ကို၊ ဒွိသု ဌာနေသု-ဝိဘတ္တာ-န်ပြီ။

ပန-ကား၊ ဝေဒနာ-ကို၊ 'ဗဿ ပဉ္စမကံ-သို့၊ ပတွာ၊ ဝေဒနာ ဟောတိတိ
ဝုတ္တော၊ ပေ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဧကောဝ-တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မော-ကို၊ တီသုဌာနေသု-
တို့၌၊ ဝိဘတ္တာ-ပြီ၊ ပန-ကား၊ ဝီရိယံ-ကို၊ ဣန္ဒြိယာနိ-သို့၊ ပတွာ၊ ဝီရိယံန္ဒြိယံ
ဟောတိတိ ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ ဧဝံ အယံ ဧကော ဓမ္မော စတုသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တာ၊
သမာဓိ-ကို၊ ဈာနဂါနိ-ဈာနင်တို့သို့၊ ပတွာ၊ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာဟောတိတိ-ဟူ၍၊
ဝုတ္တော၊ ဣန္ဒြိယာနိ-တို့သို့၊ ပတွာ၊ သမာဓိန္ဒြိယန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တော) မဂ္ဂဂါနိ ပတွာ၊
မိစ္ဆာသမာဓိတိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တော)၊ ဗလာနိ ပတွာ၊ သမာဓိဗလန္တိ (ဝုတ္တော)၊
ပိဋ္ဌိဒုကံ-ပိဋ္ဌိဒုကံသို့၊ ပတွာ၊ ဒုတိယဒုကေ-ဒုတိယဒုကံ၌၊ ဧကကဝသေနေဝ-
တစ်ခုတည်း၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ သမထောတိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တော)၊ တတိယေ-
တတိယဒုကံ၌၊ အဝိက္ခေပေါတိ-အဝိက္ခေပဟူ၍၊ (ဝုတ္တော)၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဧကော-
သော၊ အယံ ဓမ္မော-ကို၊ ဆသု ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိဘတ္တာ-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗေပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဗဿပဉ္စမက
ဝသေန-ဗဿပဉ္စမကအစု၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ပိဋ္ဌိဒုကဝသေန-ပိဋ္ဌိဒုက
အစု၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ နဝ-န်သော၊ ရာသယော-အစုတို့သည်၊
ဟောန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုအစုတို့၌၊ ယံ-အကြင်အဆုံးအဖြတ်၊ စကားရပ်ကို၊ ဝတ္ထုဗွံ-
ဆိုထိုက်၏၊ တံ-ထိုအဆုံးအဖြတ်စကားရပ်ကို၊ ပဌမကုသလစိတ္တနိဒ္ဒေသေ-၌၊ (မယာ)
ဝုတ္တမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

လောကနာသကဒုကံ။ ။ဟိရိ ဩတ္တပ္ပ (အရှက်အကြောက်ရှိမှု) ၂-ပါးသည် လောကကို
မပျက်စီးအောင် စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် လောကပါလဒုကံ မည်သကဲ့သို့၊ အဟိရိက
အနောတ္တပ္ပ (အကုသိုလ်အရာ၌ အရှက်အကြောက်မရှိခြင်း) ၂-ပါးသည် လူ့လောကကို
ပျက်ဆီးတတ်သောကြောင့် လောကနာသကဒုကံ မည်၏၊ မှန်၏-ယခုခေတ်၌လည်း အရှက်
အကြောက် နည်းပါးသဖြင့် ကာမဂုဏ်တိုးပွားအောင် ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကြောင့် လောကကြီး
သည် အမြီးပေါက်လုမတတ် ပျက်စီးလာလေပြီ။

ဓမ္မုဒ္ဓေသဝါရကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒ္ဒေသဝါရကထာ အဖွင့်

နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ တာဝ-ဝိရိယိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသတို့မှရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ သဏ္ဌိတိ အဝဋ္ဌိတိတိ ဣဒံ ဒွယံ-သဏ္ဌိတိ အဝဋ္ဌိတိ ဟူသော ဤပုဒ် ၂-ပါး အပေါင်းသည်၊ ဌိတိဇေဝစနမေဝ-ဌိတိပုဒ်၏ ဝေဝုဓ်ပရိယာယ် စကားလှယ်သာတည်း။ [သံ အတွက်၊ အဝ အတွက် အနက်သီးခြားမရှိပါ-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ ယံ (အတ္ထဇာတ်)-အကြင်အနက်ကို၊ ကုသလနိဒ္ဒေသေ-၌၊ အာရမဏံ၊ ပေ၊ အဝဋ္ဌိတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ (အတ္ထဇာတ်)၊ ဣဓ-ဤအကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ (မရနိုင်၊) (ကသ္မာ န လဗ္ဘတိ)၊ ဟိ (ယသ္မာ) အကုသလသ္မိ-အကုသိုလ်စိတ်၌၊ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ-သည်၊ ဒုဗ္ဘလာ-အားမရှိ၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣဓ-၌၊ န လဗ္ဘတိ)၊ ဣတိ-ဤ အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကုသလ နိဒ္ဒေသ၌၊ ဒီပိတမေဝ။- (“စိတ္တေ ကဂ္ဂတာ ပနေတ္ထ န ဗလဝတိ ဟောတိ”ဟု) ပြအပ်ပြီး သည်သာ။

ဥဒ္ဒစ္စ၊ ပေ၊ အဝိသာဟာရောဟိ-ဟူ၍၊ ဧဝံပိ-ဤသို့လည်း၊ အတ္ထော-ကို၊ ဣဓ-ဤအကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ န လဗ္ဘတိ၊ [ဤဝါကျ၏အနက်ကို ကုသလနိဒ္ဒေသ အတိုင်းပေးပါ၊] ပန-အနွယ်ကား၊ သဟဇာတဓမ္မေ-တကွဖြစ်ဖက်တရားတို့ကို၊ န ဝိသာဟရတိ-အထူးထူးအပြားပြား ထက်ဝန်းကျင်သို့ မဆောင်တတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိသာဟာရေ-မည်၏၊ န ဝိက္ခိပတိ-အထူးထူး အပြားပြား မပစ်လွှင့်တတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိက္ခေပေါ-မည်၏၊ အကုသလစိတ္တေကဂ္ဂတာဝသေန-ဖြင့်၊ အဝိသာဟဋ္ဌဿ-အထူးထူးအပြားပြား ထက်ဝန်းကျင်သို့ မဆောင်အပ်သော၊ မာနသဿ-စိတ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ အဝိသာဟဋ္ဌမာနသတာ-ရာ၊ သဟဇာတ ဓမ္မေသု-သဟဇာတ်တရားတို့ အပေါ်၌၊ န ကမ္မတိ-မတုန်လှုပ်တတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမာဓိဗလံ-မည်၏၊ အယာတာဝ သမာဓာနတော-မမှန်ကန်သော အားဖြင့် ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မိစ္ဆာသမာဓိ-မည်၏၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဣဓ-ဤအကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏။

ဝိရိယိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဟေဋ္ဌာ-(အောက်ကုသလနိဒ္ဒေသ၌) နိက္ကမော၊ ပေ၊ ပနဒနာယာတိအာဒိ-အစရှိသော၊ ယော နယော-ကို၊ (မယာ) ဝုတ္တော-ပြီ၊ သော-ထိုနည်းကို၊ ဣဓ-ဤအကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ န လဗ္ဘတိ၊ သဟဇာတဓမ္မေသု-သဟဇာတ်တရားတို့၌၊ အကမ္မနဋ္ဌေနေဝ-မတုန်လှုပ်တက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်ပင်၊ ဝိရိယဗလံ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ရှေ့၌ “န ကမ္မတိ”ဟု ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဧဝံဖြင့် ထပ်၍ခိုင်မြဲစေသည်၊ ဤ “သဟဇာတဓမ္မေသု အကမ္မနဋ္ဌေန”ကိုကြည့်၍ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ “ယုတ္တေသွေဝ အကမ္မေန၊ အပုညာပိ တံ နာမိကာ”ဟု ဆိုခဲ့သည်။]

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ အယာထာဝ ဒဿနဋ္ဌေန-မမှန်သောအားဖြင့် မြင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မည်၏။ ဣဒံ ဒဿနံ-ဤအမြင်သည်၊ (ဤအယူသည်၊) ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိအန္တောဂတတ္တာ-၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့၌၊ ဂတံ-ဖြစ်သည်တည်း၊ (ပါဝင်သည်တည်း၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ-မည်၏။ ဟေဋ္ဌာပိ-၌လည်း၊ အဿ-ထို ဒိဋ္ဌိဂတံပုဒ်၏၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝုတ္တောယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ [“ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာနာယ” အဖွင့်၌လည်း ဆိုအပ်ခဲ့ပြီ-ဟူလို။]

ဒိဋ္ဌိယေဝ-ဒိဋ္ဌိသည်ပင်၊ ဒုရတိက္ကမနဋ္ဌေန-ခဲယဉ်းသဖြင့် လွန်မြောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ-ဒိဋ္ဌိဂဟနမည်၏။ (ကာနိဝိယ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ဒုတိက္ကမာနိ-လွန်မြောက်နိုင်ခဲ့ကုန်သော၊ တိဏဝန ပဗ္ဗတာနိ-မြက်၊ တော၊ တောင်တို့သည်၊) တိဏ၊ပေ၊ဂဟနာနိဝိယ-တိဏဂဟန၊ ဝနဂဟန၊ ပဗ္ဗတဂဟန မည်ကုန်သကဲ့သို့တည်း၊ [တိဏဂဟန-(သွားလာ၍ ခက်ခဲလောက်အောင်) ကြီးကျယ်ရှုပ်ထွေးနေသော မြက်တော၊ ဝနဂဟန-(သွားလာ၍ ခက်ခဲလောက်အောင်) ကြီးကျယ်ရှုပ်ထွေးနေသော သစ်ပင်တော၊ ပဗ္ဗတဂဟန-သွားဖို့ရန် ခက်ခဲသော တောင်။]

ဒိဋ္ဌိယေဝ-သည်ပင်၊ သာသကံ သပ္ပဋိဘယဋ္ဌေန-ရွံ့ရှာဖွယ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၊ ဘေးဘျမ်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက် သဘောကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိကန္တာရေ-မည်၏။ (ကေ ဝိယ-အဘယ်တို့ကဲ့သို့နည်း၊) စောရကန္တာရ၊ပေ၊ ဒုမ္ဘိက္ခကန္တာရဝိယ-တောပုန်း ဓားပြတို့ စိုးအုပ်တည်နေအပ်သော

ဂဟန။ ။“ဂါဟ (ဂါဟူ)-ဝိလောဠနေ” ဇာတ်၊ ယုပစ္စည်း၊ ဂါဟတိ-မွေ့နှောက်ရှုပ်ပွေ၏၊ ဣတိ ဂဟနံ၊ ဝိသောဒရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ အာကို ရဿပြု၊ (ထောမနိဓိ)၊ အရည် ကာနနံ ဒါယော၊ ဂဟနံ ဝိဝိနံ ဝနံ-အဘိဓာန် (၅၃၆)။ [ပဗ္ဗတဂဟန၌ကား အသွားအလာခက်သောကြောင့် ထောရှုပ်နှင့် တူသည်ကို “ဂဟန” ဟု ဆိုသည်၊ သဒိသုပစာတည်း။]

ကန္တာရ။ ။သက္ကတ၌ “ကန္တာရ”ဟု ရှိ၏၊ ကဿ-ရေ၏+အန္တော-အတွင်းတည်း၊ ကန္တာ-ရေ၏အတွင်း၊ ရိဇာတ်၊ ဣ (အဏ်) ပစ္စည်း၊ ရိကို အာရ ပြု၍“ကန္တာရ”ဟု ဖြစ်၏၊ ကန္တာ-ရေ၏အတွင်းသို့+ရယတိ-ရောက်တတ်၏၊ ဣတိကန္တာရေ၊ ရေသည် ဘေးပတ်ဝန်းကျင် အရပ်၌သာရှိ၍ ထိုအရပ်၌ မရှိသော ကြောင့် “ကန္တာရ”ဟု ခေါ်သည်၊ ဤကား သက္ကတအဆိုတည်း၊ ပါဠိအဖွင့်တို့ဆိုပုံကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ သတ္တာဒေဝ မနုဿာနံအဖွင့်၌ ရှုပါ။

မှတ်ချက်။ ။“ကံ (ဥဒကံ) တာရေန္တိ ဧတ္တာတိ ကန္တာရေ”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဝါကျ အနက်ကို ငဲ့လျှင် ရေမရှိသော ခရီးခဲတစ်ခုသာရသော်လည်း ဝါကျအနက်ကို မငဲ့ဘဲ သမာသံ ပြီးသောအခါ ဘေးရန်ရှိသော ခရီးခဲအားလုံးကို ရသည်၊ ဥပမာ-“တိလတော+ဇာတ်”ဟူသော

ခရီးခဲ၊ ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား စသော သားရဲတို့ စိုးအုပ်တည်နေအပ်သော ခရီးခဲ၊ များစွာသော သဲရှိသော ခရီးခဲ၊ ရေမရှိသောခရီးခဲ၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားသော ခရီးခဲကဲ့သို့တည်း။

သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝိနိဇ္ဈနဋ္ဌေန-ထိုးဆွတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိလောမနဋ္ဌေန-ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုကာယိကံ-ဒိဋ္ဌိဝိသုကာယိက မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊ ချဲ့၊) မိစ္ဆာဒဿနံ-မိစ္ဆာ အမြင်သည်၊ (မိစ္ဆာအယူသည်၊) ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ သမ္မာဒဿနံ-သမ္မာအမြင်ကို၊ (သမ္မာအယူကို၊) ဝိနိဇ္ဈတိစေတ-ထိုးဆွလည်း ထိုးဆွတတ်၏၊ ဝိလောမေတိစ-ဆန့်ကျင်ဘက်လည်း ပြုတတ်၏၊ ကဒါစိ-တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ သဿတဿ-သဿတ အယူကိုလည်းကောင်း၊ ကဒါစိ-၌၊ ဥစ္ဆေဒဿ-ဥစ္ဆေဒအယူကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟဏတော-ယူခြင်းကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိယာ-ဒိဋ္ဌိ၏၊ ဝိရူပံ-ဖောက်ပြန်သော၊ ဖန္ဒိတံ-တုန်လှုပ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပန္နိတံ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကော-မိစ္ဆာအယူရှိသူသည်၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော အယူ၌၊ ပတိဋ္ဌာတုံ-တည်တံ့ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ကဒါစိ-၌၊ သဿတံ-သို့၊ အနုပတတိ-အစဉ်ကျရောက်၏၊ ကဒါနိ-၌၊ ဥစ္ဆေဒံ-သို့၊ (အနုပတတိ)၊ ဒိဋ္ဌိယေဝ-မိစ္ဆာအယူသည်ပင်၊ ဗန္ဓုဋ္ဌေန-နောင်ဖွဲ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ သံယောဇနံ-သယောဇဉ်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိ သံယောဇနံ-မည်၏၊ [“သံယောဇေတိ ဗန္ဓုတိတိ သံယောဇနံ”ဟု ပြု။]

သုသုမာရာဒယော-မိကျောင်း အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ ပုရိသံ-ကို၊ ဒဋ္ဌံ-မြဲမြံစွာ၊ ဂဏုန္တိဝိယ-ဖမ်းယူကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ၊ အာရမဏံ-ကို၊ ဒဋ္ဌံ-စွာ၊ ဂဏှာတိ-ဖမ်းယူတတ်၏၊ ဣတိ၊ ဂါဟော-မည်၏၊ ပတိဋ္ဌဟနတော-စွဲမြဲစွာ

ဝါကျအနိုက်၌ တေလသဒ္ဒါသည် နှမ်းဆီကိုသာဟောသော်လည်း “တေလံ”ဟု သမာသံပြီးသော အခါ သားဆီ၊ ငါးဆီ စသော ဆီ သာမညကိုလည်း ဟောသကဲ့သို့တည်း။

ဝိသုကာယိကံ။ “သုစိ-အပ်” ဟူရာ၌ သုစဓာတ် ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဝိပဗ္ဗ သုစဓာတ်၊ ဏ ပစ္စည်းဖြင့် “ဝိသုက”ဟု ရှိသင့်၏၊ [ဝိသုကဒဿန၌ ဝိသုကကို “ပဇ္ဇာဏီဘူတံ-ဆန့်ကျင်ဘက် စို့၊ သံ” ဟု ဖွင့်၏၊] ဝိသုစနံ-ဆန့်ကျင်ဘက် စို့(မယံန-သံ) ကဲ့သို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ထိုးဆွခြင်း၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ခြင်း ဝိသုကံ-ခြင်း၊ ဝိသုကေန+အယနံ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဝိသုကာယော-ခြင်း၊ ဝိသုကာယော ယဿာတိ ဝိသုကာယိတံ-ထိုးဆွခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းရှိသောတရား (ဒိဋ္ဌိဂတံ)။ [“မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်သောအခါ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ထိုးဆွတတ်၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုတတ်” ဟူသော အဓိပ္ပာယ်သည် ယခုခေတ်၌ သာ၍ ထင်ရှား၏။]

တည်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုတိဋ္ဌာဟော-မည်၏၊ [ပုတိပုဗ္ဗ၊ ဌာဓာတ်၊ အ
ပစ္စည်း၊ ကွစိဓာတုဖြင့် ဌာဓာတ်နောင် ဟ လာ။] ဟိ-မှန်၊ အယံ-ဤမိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ
သည်၊ ဗလဝပဝတ္တိဘာဝေန-အားကြီးစွာ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပုတိဋ္ဌဟိတွာ-
စွဲမြဲစွာတည်၍၊ ဂဏှာတိ-ယူတတ်၏၊ နိစ္စာဒိဝသေန-နိစ္စ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊
အဘိနိဝိသတိ-စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်တတ်၏၊ (နှလုံးသွင်းတတ်၏၊) ဣတိ၊ အဘိနိဝေ
သော-မည်၏၊ ဓမ္မသဘာဝ-ဓမ္မ၏ မှန်ကန်သော အနိစ္စစသော သဘောကို၊
အတိက္ကမိတွာ-ကျော်လွန်၍၊ နိစ္စာဒိဝသေန-နိစ္စ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊
ပရတော-မှန်သည်မှတစ်ပါး၊ မှားသော အားဖြင့်၊ အာမသတိ-သုံးသပ်တတ်၏၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရာမာသော-မည်၏၊ [အာမသတိတိ အာမာသော၊ ပရတော+
အာမာသော ပရာမာသော၊] အနတ္တာဝဟတ္တာ-အကျိုးမဲ့ကို ဆောင်တတ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုစ္ဆိတော-စက်ဆုပ်အပ်သော၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းတည်း၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊
ကုမဂ္ဂေါ-မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ကုစ္ဆိတာနံ-နိဿိ၊ အပါယာနံ-အပါယ်တို့၏၊
မဂ္ဂေါ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကုမဂ္ဂေါ-မည်၏။

အယာတာဝပထတော-မှန်သောလမ်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မိစ္ဆာပထော-မည်၏၊
ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ဒိသာမူဇ္ဇေန-အရပ်မျက်နှာတို့၌ တွေ့ဝေသူသည်၊
အယံ-ဤလမ်းသည်၊ အသုကဂါမဿ နာမ-ထိုမည်သောရွာ၏၊ ပထော-လမ်းတည်း၊
ဣတိ-ဤသို့၊ ဂဟိတော-ယူအပ်သည်၊ (သမာနော) ပိ-သော်လည်း၊ တံ ဂါမံ-
သို့၊ န သမ္မာပေတိယထာ-မိမိကို မရောက်စေနိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကေန-
မိစ္ဆာအယူရှိသူသည်၊ သုဂတိပထော-သုဂတိ၏လမ်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟိတာ-
သည်၊ (သမာနာ) ပိ-သော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-သည်၊
သုဂတိ-သုဂတိဘဝသို့၊ န ပါပေတိ-နိုင်၊ ဣတိ(တသွာ) အယာတာဝပထတော-
ထိုသို့ မမှန်သော လမ်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မိစ္ဆာပထော-မည်၏၊ မိစ္ဆာသဘာဝတော-
မှားသော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မိစ္ဆတ္တံ-မည်၏၊ [“မိစ္ဆတ္တံ-မှားသော
သဘောရှိသော တရား” ဟု ပေး၊ အတ္တသဒ္ဓါ သဘာဝ ဝါစက၊ မိစ္ဆာ+အတ္တာ
ယဿာတိ မိစ္ဆတ္တံ၊ (ဒိဋ္ဌိဂတံ။)]

တတ္ထေဝ-ထိုမိစ္ဆာအယူ၌ပင်၊ ပရိတ္တမနတော-တက်ဝန်းကျင် လည်တတ်ကုန်
သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ချာချာလည်နေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧတ္ထ-
ဤမိစ္ဆာအယူ၌၊ ဗာလာ-လူမိုက်တို့သည်၊ တရန္တံ-ကူးခပ်တတ်ကုန်၏၊ ဝါ-ပေါ်လော

ကုမဂ္ဂ။ ။ကုစ္ဆိတော+မဂ္ဂေါ ကုမဂ္ဂေါ၊ ကုသဒ္ဓိံ ကုစ္ဆိတအနက်ဟော၊ မ ခွေးဘော်
ရောက်ဖို့ရန် အကြောင်း မရှိသောကြောင့် “ကုမဂ္ဂေါ”ဟုရှိသင့်၏၊ သက္ကတ၌လည်း “ကုမာရ်ဂ”
ဟု ရှိသည်။

ပေါ်ကုန်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ တိတ္ထံ-မည်၏။ တိတ္ထဉ္စ-ဆိပ်ကမ်းနှင့် တူသော မိစ္ဆာ အယူလည်း ဟုတ်၏။ တံ-ထိုဆိပ်ကမ်းနှင့်တူသော မိစ္ဆာအယူဟူသည်။ အနတ္တာနံ- အကျိုးမဲ့တို့၏။ အာယတနဉ္စ-တည်ရာလည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ တိတ္ထာယတနံ-မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ တတ္ထိယာနံ-မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏။ သဗ္ဗာတိ ဒေသေန-ပေါက်ဖွားရာ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဝါသဌာနဌေနစ-အမြဲတည်နေရာ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာယတနံ-မည်၏။ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ တိတ္ထာယတနံ-မည်၏။ ဝိပရိယာသတော-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်တတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဂါဟော-ယူခြင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိပရိယာသတော-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ဖြစ်တတ်သောအားဖြင့်၊ ဂါဟော-ယူခြင်းတည်း။ . . ဣတိ၊ ဝိပရိယာသဂ္ဂါဟော-မည်၏။ ဝိပလ္လတ္တဂ္ဂါဟော-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်သောယူခြင်း၊ ဝါ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်သောအားဖြင့် ယူခြင်း။ ဣတိ အတ္ထော။

အဟိရိကာ နောတ္တပ္ပနိဒ္ဒေသေသု-တို့၌၊ ဟိရောတ္တပ္ပနိဒ္ဒေသ ဝိပရိယယေနဟိရိသြတ္တပ္ပ နိဒ္ဒေသတို့၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [သက္ကတ၌ ဝိ၊ ပရိပုဗ္ဗ ဣဓာတ်၊ အ ပစ္စည်းဖြင့် “ဝိပရိယ”ဟု ရှိ၏။] ပန-ကား၊ သဟဇာတ

တိတ္ထာယတနံ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ မိစ္ဆာအယူတိုက်ရိုက်ရအောင် “တရန္တိ ဗာလာဇ္ဇောတိ တိတ္ထံ”ဟု ပြုသော်လည်း ထိုနည်းကို လဟုကနည်းအားဖြင့် ပြုထားသည်ဟု ယူပါ။ ဂရုကနည်းအားဖြင့်ကား “တရန္တိ ဇ္ဇောတိ တိတ္ထံ၊ ပကတိ ဆိပ်ကမ်းရစေ၊” “တိတ္ထံ ဝိယာဘိ တိတ္ထံ-မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ တူးခပ်ရာ မိစ္ဆာအယူရစေ၊” ထို့ကြောင့် နောက်၌ “တရန္တိတိ တိတ္ထေဝိယ ပိလဝန္တိ”ဟု ဝိယ ထည့်၍ဖွင့်သည်။ ထို့နောက် “တိတ္ထံစ+တံ+အာယတနံ ဇာတိ တိတ္ထာယတနံ”ဟု တွဲ၊ “အကျိုးမဲ့တို့၏ တည်ရာဖြစ်သော ဆိပ်ကမ်းနှင့်တူသော မိစ္ဆာအယူ”ဟု ပေးပါ။ နောက်နည်း၌ တိတ္ထဖြင့် တိတ္ထယတို့ကို ရအောင်ယူထား၏။ တိတ္ထံ ယေသံ အတ္ထိတိ တိတ္ထာ”ဟု ပြု၊ ရှေးနိဿယ၌ “တိတ္ထိယ”ဟုဆိုလိုလျက် ဣနှင့် ယ ချေထားသည်ဟု ကြံလေသည်။ အာယတနသဒ္ဓါကား ရှေ့၌ပြခဲ့သောအနက်တို့တွင် သဗ္ဗာတိဒေသ၊ နိဝါသဌာန အနက်ဟောတည်း။ “တိတ္ထာနံ-မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏+ အာယတနံ-ပေါက်ဖွားရာဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူတည်း၊ ဝါ-အမြဲနေရာဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူတည်း၊ တိတ္ထာယတနံ-ယူ”ဟု ပြု။

ဝိပလ္လတ္တဂ္ဂါဟော။ ။ ဝိပလ္လာသ၌ ပိ၊ ပရိ ရှေးရှိသော အသဓာတ်၊ ဣပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသကဲ့သို့ ဤဝိပလ္လတ္တ၌လည်း ဝိ၊ ပရိ ရှေးရှိသော အသဓာတ်၊ တ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးရကား “ဝိပလ္လတ္တ”ဟု ရှိမှ သဒ္ဓါသွားကောင်း၏။ “ဝိပရိယတိတိ ဝိပလ္လတ္တော-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ဖြစ်သော၊ ဂါဟော-အယူ”ဟု ပေး။ [ဝိပရိယေသ၌လည်း အသဓာတ်၊ ဣ ပစ္စည်းဖြင့် “ဝိပရိယာသ”ဟုသာ ရှိသင့်၏။ ထိုသို့ရှိမှ “ဝိပလ္လတ္တ”အဖွင့်နှင့် လျော်မည်။ စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော် သမထဓန္ဒကဝယ် ဂဂ္ဂမည်သော ရဟန်းရူး၏ အမှားမှားအယွင်းယွင်း ပြုမှု၊ ပြောမှုကို “ဝိပရိယာသ”ဟု ဆိုသည်။]

ဓမ္မေသု-တို့၌၊ အကမ္မနဋ္ဌေနဝ-ကြောင့်ပင်၊ အဟိရိက ဗလံ-အဟိရိက ဗိုလ်ကို လည်းကောင်း၊ အနောတ္တပ္ပဗလံစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗွံ။

လောဘ မောဟ နိဒ္ဒေသေသု-တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗွော)၊ (ယော သဘာဝေါ) လုပ္ပတိ-လိုချင်တတ်၏၊ ဣတိ (သော သဘာဝေါ) လောဘော-မည်၏၊ လုပ္ပနာတိ-ကား၊ လုပ္ပနာကာရော-လိုချင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ (ဟောတိ)၊ လောဘသမ္ပယုတ္တစိတ္တံ-လောဘနှင့်ယှဉ်သောစိတ်သည်၊ (လုပ္ပိတံ-လုပ္ပိတ မည်၏)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုဂ္ဂလော-လောဘကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လုပ္ပိတော-မည်၏၊ [လုဘဇာတ်၊ ဒိဝါဒိ ယ ပစ္စည်း၊ တ ပစ္စည်း၊] လုပ္ပိတဿ-လောဘကြီးသောစိတ်၏၊ ဝါ-လောဘကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ လုပ္ပိတတ္တံ-ရာ၊ (ယော သဘာဝေါ သာရဇ္ဇတိ၊ လွန်စွာ တပ်မက် တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော) သာရာဂေါ-မည်၏၊ [“သံ+ရာဂေါ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ချေ၊ ဒီဃပြု] သာရဇ္ဇနာကာရော-လွန်စွာ တပ်မက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ သည်၊ သာရဇ္ဇနာ-မည်၏၊ သာရဇ္ဇိတဿ-လွန်စွာ တပ်မက်သောစိတ်၏၊ ဝါ-လွန်စွာ တပ်မက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ-တည်း၊ သာရဇ္ဇိတတ္တံ-ရာ၊ အဘိဇ္ဈာယ နဋ္ဌေန-ရှေးရှုကြံတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အဘိဇ္ဈာ-မည်၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ လောဘဝစနေ-လောဘသဒ္ဒါကိုဆိုခြင်း၌၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ ဝုတ္တမေဝ-ပြီးသည်သာ၊ [ကုသလစိတ္တနိဒ္ဒေသ၌ မနောဟု ရှေးဦးစွာပါပြီးမှ ထပ်၍ မနောသဒ္ဒါကို ဆိုခြင်း၌ အကြောင်းပြခဲ့သည်ကို ရည်ရွယ်ဟန်တူသည်၊] အကုသလဉ္စ-အကုသိုလ်လည်း ဟုတ်၏၊ တံ-ထိုအကုသိုလ်ဟူသည်၊ မူလဉ္စ-မူလလည်း ဟုတ်၏၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ အကုသလမူလံ-မည်၏)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အကုသလာနံ-တို့၏၊ မူလံ-မူလတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အကုသလမူလံ-မည်၏။

[လောဘနိဒ္ဒေသကို ပြပြီး၍ မောဟနိဒ္ဒေသကို ပြလိုသောကြောင့် “ဉာဏ ဒဿန ပဋိပက္ခတော” စသည် မိန့်၍ ဉာဏ၊ပေ၊ ဝက္ခတော-သိတတ်သော ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၊ မြင်တတ်သောဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အညာဏံ-အညာဏလည်းမည်၏၊ အဒဿနံ-အဒဿနလည်းမည်၏၊ အဘိမုခေါ-ရှေးရှုသည်၊ ဟုတွာ၊ ဓမ္မေ-သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့ကို၊ န သမေတိ နသမ္မာဂစ္ဆတိ-ကောင်းစွာ မသိတတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနဘိသမယော-မည်၏။

အနဘိသမယော။ ။အဘိရှေး သံရှေးရှိသော ဣဇာတ်၊ အပစ္စည်း၊ ဣကို ဧ၊ ဧကို အယပြု၍ အဘိသမယဟုဖြစ်၏၊ အဘိကို “အဘိမုခေါဟုတွာ”ဟုဖွင့်၏၊ သမယကို “သမေတိ”ဟုဖွင့်၏၊ “သံ+တိ”ဟုပုဒ်ခွဲ၊ သံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို မပြု၍ “သမေတိ”ဟုဖြစ်၏၊ သံ၏ ပရိယာယ် သမ္မာဟုလည်းကောင်း၊ တိ၏ ပရိယာယ် ဂစ္ဆတိဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

(ယော သဘာဝေါ) အနုရူပတော-လျော်သောအားဖြင့်၊ ဓမ္မေ-သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့ကို၊ ဗုဇ္ဈတိ-သိတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော) အနုဗောဓော မည်၏၊ [လျော်စွာ သစ္စာ ၄-ပါးတရားကို သိတတ်သောဉာဏ်၊] တပုဋ္ဌိပက္ခတာယ-ထို အနုဗောဓ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-လျော်စွာ သိတတ်သော ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုနုဗောဓော-မည်၏၊ (ယော သဘာဝေါ) အနိစ္စာဒိပတိ-အနိစ္စ အစရှိသော သဘောတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စပ်၍၊ န ဗုဇ္ဈတိ-မသိတတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော) အသမ္မောဓော-အသမ္မောဓ မည်၏၊ (ယော သဘာဝေါ) အသန္တံ-ထင်ရှားမရှိသော ပကတိ၊ အတ္တ အစရှိသော အရာကိုလည်းကောင်း၊ အသမံစ-မညီမျှသော သညာ စိတ္တ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသကိုလည်း ကောင်း၊ ဗုဇ္ဈတိ၊ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ (သော) အသမ္မောဓော-မည်၏။

(ယော သဘာဝေါ) စတုသစ္စဓမ္မံ-၄-ပါးသော သစ္စာတရားတို့ကို၊ နပဋ္ဌိ ဝိဇ္ဈတိ-တိုးထွင်း၍မသိတတ်၊ ဣတိ၊ (သော) အပုဋ္ဌိဝေဓော-မည်၏၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ) ရူပါဒီသု-ရူပက္ခန္ဓာ အစရှိသော တရားတို့တွင်၊ ဧကဓမ္မံပိ-တစ်ခုသော တရားကိုလည်း၊ အနိစ္စာဒိသာမညတော-အနိစ္စ အစရှိသော သာမညလက္ခဏာအား ဖြင့်၊ န သင်္ဂဏှာတိ-ကောင်းစွာ မယူတတ်၊ (မချီးမြှောက်တတ်၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ) အသံဂါဟနာ-မည်၏၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ) တမေဝဓမ္မံ-ထို သစ္စာ ၄-ပါးတရား သို့ပင်၊ န ပရိယောဂါဟတိ-မသက်ဝင်တတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ) အပရိယော ဂါဟနာ-မည်၏၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ)၊ သံ-အညီအမျှ၊ န ပေက္ခာဘိ-မရှုတတ်၊ ဣတိ၊

ထို့ကြောင့် ဓမ္မေ န သမေတိ၊ န သမ္မာ ဂစ္ဆတိ"ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ၊ ထိုသို့ရှိမှ ရှေ့သမယအဖွင့်ဝယ် အဘိသမယအနက်ကို ပြရာ၌ ဉာဏ်ကို အရကောက်သောအခါ "အဘိဓမ္မာဘာဝေန သမ္မာဝါ ဧတိ ဂတိ ဗုဇ္ဈတိတိ အဘိသမယော" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုသော အနုဋီကာနှင့်လည်းညီသည်၊ ထို့ကြောင့် စာအုပ်တို့၌ "သမာဂစ္ဆတိ-ပေါင်းဆုံ၏" ဟု ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ။

မှတ်ချက်။ ။သုတ်မဟာဝါ မဟာပဒါနသုတ်၌ "အဟု ပညာယ အဘိသမယော"ကို "တေန ဧရာမရဏကာရဏေန သဒ္ဓိံ သမာဂမော"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သော်လည်း "ပညာယ" ဟူသော သမ္ပန်နှင့် လိုက်လျော်အောင် ဖွင့်ခြင်းသာ၊ ဤနေရာဝယ် "အဘိ သမယ"အရ ဉာဏ်ကို ရသောကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို ဤ၌ မလိုအပ်ဟု မှတ်ပါ။

အသမ္မောဓော။ ။ပဌမနည်း၌ သံကို ယောဇေတွာဟုဖွင့်၍ "ဗုဇ္ဈတိတိ ဗောဓော၊ ယောဇေတွာ ဗောဓော သမ္မောဓော၊ (သံ သဒ္ဓါသည် သံယုဇ္ဇန အနက်ဟော၊) န+သမ္မောဓော အသမ္မောဓော"ဟု ပြု၊ ဒုတိယနည်းအလို "အသံ"ကို "အသန္တံ" ဟုလည်းကောင်း၊ "အသမံ" ဟုလည်းကောင်း၊ ၂ နက်ဖွင့်၏၊ အသန္တံဟူသည် ထင်ရှားမရှိသော ပကတိ၊ အတ္တ၊ သတ္တ၊ ပုဂ္ဂလ စသည်တည်း၊ အသမဟူသည် သညာ၊ စိတ္တ၊ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသတည်း၊ "ဗုဇ္ဈတိတိ ဗောဓော အသန္တံ+ဗောဓော အသမ္မောဓော၊ (တစ်နည်း) အသမံ+ဗောဓော အသမ္မောဓော"ဟု ပြု၊ [သဘာဝ၊ပေ၊ ဝုတ္တိ၊-ဋီကာ။]

(သာ) အသမပေက္ခဏာ-မည်၏၊ (ဟာ ဓမ္မဇာတိ)၊ ဓမ္မာန-တို့၏၊ သဘာဝံ-ဟုတ်မှန်သောသဘောကို၊ ပတိ-စွဲ၍၊ န အပေက္ခတိ-မရူတတ်၊ ဣတိ၊ (သာ) အပစ္စဝေက္ခဏာ-မည်၏။

ကုသလာ ကုသလကမ္မေသု-ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကံတို့၌၊ ဝိပရိတဝုတ္တိယာ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဘာဝဂ္ဂဟဏာဘာဝေန ဝါ-ဟုတ်မှန်သောသဘောကို ယူခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧတဿ-ဤမောဟ၏၊ ပစ္စက္ခံ-မျက်မှောက်ဖြစ်သော၊ ဧကမ္မိ ကမ္မံ-တစ်ခုသောက်သည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ အပစ္စက္ခကမ္မံ-မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ သယံ-မိမိဟူ သော မောဟကိုယ်တိုင်၊ ကဿစိ ကမ္မဿ-တစ်စုံတစ်ခုသောက်တို၊ ပစ္စက္ခကရဏံ နာမ-မျက်မှောက်ပြုနိုင်သည်မည်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အပစ္စက္ခကမ္မံ-မည်၏။

ဧတသ္မိ-ဤမောဟသည်၊ အနုပ္ပဇ္ဇမာနေ-မဖြစ်လသော်၊ ယံ စိတ္တသန္တာနံ-အကြင်စိတ်အစဉ်သည်၊ မဇ္ဇံ-စင်ကြယ်သည်၊ သုစိ-စင်ကြယ်သည်၊ ဝေါဒါနံ-ဖြူစင်သည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣမိနာ-ဤမောဟသည်၊ တံ မဇ္ဇံ-ထိုစင်ကြယ်သောစိတ်အစဉ်ကို၊ ဒုဋ္ဌံ-ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊ ဣတိ၊ ဒုမ္ပဇ္ဇံ-မည်၏။

“အပစ္စက္ခကမ္မံ” ။ပဌမနည်း၌ “ပစ္စက္ခံ-မျက်မှောက်ဖြစ်သော+ကမ္မံ ပစ္စက္ခကမ္မံ၊ နတ္ထိ+ပစ္စက္ခကမ္မံ ဧတဿာတိ အပစ္စက္ခကမ္မံ”ဟု ဆဋ္ဌိဗဟုဋ္ဌိဟိ ပြုပါ၊ ဒုတိယနည်း၌ သယံနှင့် ပစ္စက္ခကရဏံသည် အရတူသော ပကတိ ဝိကတိဟု ခေါ်ကြသော (သာမညဗိသေသ) ကတ္တားတည်း၊ ထို့ကြောင့် နတ္ထိဟု မထားဘဲ “န ဟောတိ”ဟု ထားသည်၊ ပစ္စက္ခဖြင့်လည်း ပစ္စက္ခကရဏတိုင်အောင် အဓိပ္ပာယ်ယူပါ၊ ဝိဂြိုဟ်ကိုကား “နတ္ထိ ပစ္စက္ခကမ္မံ+ယဿ”ဟုပင် ပြုရ၏၊ “ကံကို မျက်မှောက်မပြုနိုင်”ဟူသည်နှင့် “မျက်မှောက်ပြုအပ်သော ကံမရှိ”ဟု ဆိုခြင်းမှာ သဘောတူပင်။

ဒုမ္ပဇ္ဇံ ။မဇ္ဇဇာတ်သည် သုဒ္ဓိ (စင်ကြယ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် မဇ္ဇံကို “သုစိ ဝေါဒါနံ”ဟုဖွင့်သည်၊ “မဇ္ဇတိ သုဇ္ဈတိတိ မဇ္ဇံ”ဟုပြု၊ သတ္တဝါတို့၏ ပင်ကိုယ်စိတ်သည် မောဟစသော အညစ်အကြေးတို့နှင့် မယှဉ်သော ကြောင့် “ပတဿရမိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ”နှင့်အညီ ပြုံးပြုံးပြတ်၊ အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်သန့်ရှင်း၏၊ “ဒုဋ္ဌံ”သည် ဒု၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ “ဒုဋ္ဌံ+မဇ္ဇံ ယေနာတိ ဒုမ္ပဇ္ဇံ”ဟု ပြု၍ ယေန၏ အရဖြစ်သော ကတ္တားကို အရကောက်ပါ၊ ဒုမ္ပဇ္ဇံ-စင်ကြယ်သော စိတ်အစဉ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော မောဟ။

ဒုမေဇ္ဈမဟုတ်။ ။မေဋ္ဌ နေဝိတကွ စတုတ္ထကွရာ “ဇ္ဈ”ဖြင့် “ဒုမေဇ္ဈ”ဟု မူကွဲရှိ၏၊ “မဇ္ဇံ သုစိ ဝေါဒါနံ” အဖွင့်နှင့် မညီပါ၊ အကယ်၍ “ဒုမေဇ္ဈ”ပါ၌သာ အမှန်ဖြစ်လျှင် “ဒုမေဇ္ဈဿ+ဘာဝေါ ဒုမေဇ္ဈ-ပညာမရှိသူ၏အဖြစ်”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ အဖွင့်ကိုလည်း တစ်မျိုးဖွင့်ရလိမ့်မည်။

ဗာလာနံ-လူဖျင်း၊ လူအ၊ လူန၊ လူထိုင်း၊ လူရိုင်း၊ လူမိုက်တို့၏၊ ဘာဝေါ-
တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဗာလျံ-မည်၏၊ [“ဖျင်းအ” သူများလည်း မောဟပြဋ္ဌာန်းသူများ
ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် လူမိုက်ဟူရာဝယ် လူအ၊ လူန၊ လူထိုင်း၊ လူရိုင်းများလည်း
ပါဝင်သည်၊] (ယော သဘာဝေါ) မုယုတိ-တွေဝေတတ်၏၊ (မသိတတ်)၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ (သော) မောဟော-မည်၏၊ (မောဟောဝ-မောဟသည်ပင်၊ ဤပါဌ်သည်
ရှေးစာအုပ်၌သာရှိ၏၊ မကောင်း၊) ဗလဝတရော-သာ၍အားကြီးသော၊ မောဟော-
မောဟတည်း၊ ဣတိ-ဤဝစနတ္ထကြောင့်၊ ပမောဟော-မည်၏၊ [ပသဒ္ဓါ ဗလဝ
အနက်ဟော၊] (ယောသဘာဝေါ) သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ မုယုတိ-၏၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော) သုဗ္ဗောဟော-မည်၏၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ)၊ ဝိဇ္ဇာယ-ဝိဇ္ဇာ
ဉာဏ်၏၊ ပဋိပက္ခဘာဝတော-ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇာ-ဝိဇ္ဇာသည်၊
န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ) အဝိဇ္ဇာ-မည်၏၊ ဩဃယောဂတ္ထော-ဩဃ
သဒ္ဓါ၊ ယောဂသဒ္ဓါ၏ အနက်ကို၊ ဝုတ္တောယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

(ယော သဘာဝေါ) ထာမဂတဋ္ဌေန-အားအစွမ်းသို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်
ဟူသော အနက်သဘောအားဖြင့်၊ အနုသေတိ-သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ အဖန်ဖန်
ကိန်းတတ်၏၊ ဝါ-လျော်သောအကြောင်းကို ရသည်ရှိသော် ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ (သော) အနုသယော-မည်၏၊ [ကိလေသာ ၁၀-ပါးတွင် အားကောင်း
သော ကိလေသာ ၆-ပါးကိုသာ အင်အားသတ္တိရှိသောကြောင့် “အနုသယ”ဟု
ခေါ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ထာမဂတဋ္ဌေန”ဟု ဆိုသည်၊ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ
အနုသယအဖွင့်၌ ရှုပါ။] (ယံ ဓမ္မဇာတံ) စိတ္တံ-ကို၊ ပရိယုဋ္ဌာတိ အဘိဘဝတိ-
လွှမ်းမိုးတတ်၏၊ ဣတိ (တံ ဓမ္မဇာတံ) ပရိယုဋ္ဌာနံ-မည်၏။

ဟိတဂ္ဂဟဏာဘာဝေန-စီးပွားကိုယူခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဟိတာဘိမုခံ-
စီးပွားသို့ ရှေးရှု၊ ဂန္တု-သွားခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ အညဒတ္ထု-စင်စစ်
ကား၊ လင်္ဂတိယေဝ-ခွင်သည်သာ၊ (ချော်သည်သာ၊) ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ လင်္ဂီ-လင်္ဂီ
မည်၏၊ ခဉ္စတိ-ခွင်တတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တစ်နည်း၊ ဒုရုတ္တိဋ္ဌနဋ္ဌေန-ခဲယဉ်း
သဖြင့် ဖွင့်ခွာအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လင်္ဂီ-မည်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ မဟာပလိယ

လင်္ဂီ။ ။လင်္ဂီဇာတ်သည် ခဉ္စန၊ ဂတိအနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “လင်္ဂီကို
“ခဉ္စတိ”ဟု ပဌမနည်းဖွင့်၏၊ [လင်္ဂီဟု၊ ဣကာရန္တ ဇာတ်ဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟိတံလာ၊ လင်္ဂီဟုဖြစ်၏၊
လင်္ဂီ၌ကား အပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက (ဤ) ပစ္စည်းတည်း။]

ဒုရုတ္တိဋ္ဌနဋ္ဌေန။ ။လင်္ဂီဇာတ်ဖြင့်ပြီးသော “လင်္ဂီ” သဒ္ဓါက “လင်္ဂီတ္ထိ ပလိယော ဘဝေ”-
၂၁၇-အဘိဓာန်နှင့်အညီ၊ “တံခါင်းကျည်”ဟု ခေါ်အပ်သော မင်းတုပ် (ကန့်လန့်)ကို ဟော၏၊

ဒုတိယစိတ်အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၂၄၉

သင်္ခါတာ-ကြီးစွာသော တံခါးကျည်ဟု ဆိုအပ်သော၊ လင်္ဂိ-တံခါးကျည်သည်၊ ဒုရုတ္တိဋ္ဌာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ခွာအပ်သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အယံပိ-ဤမောဟသည်လည်း၊ လင်္ဂိဝိယ-တံခါးကျည်နှင့် တူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ လင်္ဂိ-မည်၏၊ သေသံ-သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ သင်္ဂဟဝါရ သုညတဝါရာပိ-တို့ကိုလည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက် ကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နံ၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။ပဌမစိတ္တံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ဒုတိယစိတ် အဖွင့်

ဒုတိယစိတ္တော-ဒုတိယ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ သသင်္ခါရေနာတိ ပဒံ-သသင်္ခါရေန ဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဝိသေသံ-ပထမစိတ်မှ ထူး၏၊ တမ္ဗိ-ထို သသင်္ခါရေနပုဒ်သည် လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ ဝုတ္တတ္ထမေဝ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက် ရှိသည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤဒုတိယ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဆသု-နံ သော၊ အာရမဏေသု-တို့၌၊ သောမနသသိတဿ-ဖြစ်သော သောမနသရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ပရာမသန္တဿ၌စပ်၊) လောဘံ-လောဘကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ သတ္တော သတ္တောတိ အာဒိနာ-သတ္တောသတ္တော အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ (သတ္တဝါဟု မှတ်ထင်သော မိစ္ဆာအယူဖြင့်၊) ပရာမသန္တဿ-မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ကိဉ္ဇာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အကယ်၍လည်း ဖြစ်ပါပေ၏၊ [ပဌမစိတ် တုန်းကကဲ့သို့ဖြစ်ပါပေသည်-ဟူလို၊ ဤ “ကိဉ္ဇာပိပါပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဝါကျဖြင့် ပဌမစိတ်နှင့် တူကြောင်းကိုပြသည်၊ ဤသို့ တူနေရာမှ ထူးကြောင်းကို ပြလိုသော ကြောင့် “တထာပိ” စသည်မိန့်၊] တထာပိ-ထိုသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သသင်္ခါရိကတ္တာ-သသင်္ခါရိက၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ပယောဂေန-ပယောဂနှင့် တကွဖြစ်သော အာရုံ မနသိကာရ စသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်၊ သဥပါယေန-ဥပါယနှင့် တကွဖြစ် သော အာရုံ မနသိကာရစသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနတော-ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်၊ [သသင်္ခါရိကတ္တာကို ထပ်၍ဖွင့်သည်၊ (ဣဒံ လမ္ဘတိ၌ လှမ်းစပ်။)]

ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ကုလပုတ္တော-အမျိုးသားသည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ-မိစ္ဆာအယူရှိသော၊ ကုလဿ-အမျိုး၏၊ ကုမာရိကံ-သတို့သမီးကို၊ ပတ္တောတိ-တောင့်တ၏၊ တေစ-ထိုသမီးရှင်တို့သည်လည်း၊ တုမေ-တို့သည်၊ အညဒိဋ္ဌိကာ-

ထို မင်းတုပ်သည် အလွန်ကြီးနေလျှင် ခွာဖို့ ဖွင့်ဖို့ မလွယ်ကူသကဲ့သို့ ဤမောဟကိုလည်း ‘ပယ်ခွာဖို့ မလွယ်ရကား ဥပမာတဒ္ဓိတ် (စာနုနည်း-သဒိသုပမာ)အားဖြင့် “လင်္ဂိ”ဟု ခေါ်ရသည်။ [လင်္ဂိ-ခွင်တတ် ကောက်နေတတ်၏၊ ဣတိ လင်္ဂိ၊ လင်္ဂိဝိယာတိ လင်္ဂိ (မောဟ)။

ငါတို့အယူမှ တစ်ပါးသော အယူရှိသူတို့တည်း။ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ကုမာရိကံ-ကို၊ န ဒေန္တိ-မပေးကြကုန်၊ အထ-တို့အခါ၌၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ ဉာတကာ-ဆွေမျိုးတို့သည်၊ တုမေ-သင်တို့သည်၊ ယံ-အကြင်အမှုကို၊ (မိမိတို့ အယူနှင့် ဆိုင်သောအမှုကို)၊ ကရောထ-ပြုကုန်၏၊ တမေဝ-ထိုအမှုကိုပင်၊ အယံ-ဤ သတို့သားသည်၊ ကရိဿတိ-ပြုပါလိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဒါပေန္တိ-ပေးစေကြကုန်၏၊ သော-ထိုအမျိုးသားသည်၊ တေဟိ-ထိုမိစ္ဆာအယူရှိသော အမျိုးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ တိတ္ထိယေ-တိတ္ထိတို့သို့၊ ဥပသကံမတိ-ချဉ်းကပ်၏၊ အာဒိတောဝ-အစဉ်သာလျှင်၊ ဝေမတိကော-ယုံမှားခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ကာလေ-အခါသည်၊ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ-သွားလသော် သွားလသော်၊ (တရွေ့ရွေ့ကုန်လသော်)၊ ဧတေသံ-ဤသူတို့၏၊ ကြိယာ-အမှုအရာသည်၊ မနာပါ-စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်၏၊ (မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်း၏၊) ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ လဒ္ဓိံ-အယူကို၊ ရောစေတိ-နှစ်သက်၏၊ ဒိဒ္ဓိံ-မိစ္ဆာအယူတို့၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ ဧဝရူပေ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ကာလေ-အခါ၊ ဣဒံ၊ ဤဒုတိယအကုသိုလ်စိတ်ကို၊ လတ္တတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဒုတိယအကုသိုလ်စိတ်၌၊ ယေဝါပနကေသု-ယေဝါပနကတရားတို့၌၊ ထိနမိဒ္ဓံ-သည်၊ အဓိကံ-ပဌမအကုသိုလ်စိတ်ထက် ပိုလွန်၏၊ တတ္ထ-ထို ထိန မိဒ္ဓ ၂-ပါးတို့တွင်၊ ထိနနတာ-အားစွမ်းမထုတ် တွန့်ဆုတ်သော စိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ထိနံ-ထိန မည်၏၊ မိဒ္ဓနတာ-သတ္တိ အစွမ်း၊ အားကုန်ခန်းသဖြင့် ပင်ပန်းသော စေတသိက်အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ မိဒ္ဓံ-မည်၏၊ အနုဿာဟ သံဟနနတာ-အားတက်သရောမရှိ၊ တွန့်ဆုတ်သည်၏ အဖြစ် သည်လည်းကောင်း၊ (ထိနနတာ၏ အဖွင့်)၊ အသတ္တိဝိယာတတာစ-သတ္တိ

ထိနံ။ ။သက္ကတ၌ “ဣာနံ” ဟုသောပုဒ်သည် ပါဠိ၌ ထိန (ထိန)ဟု ဖြစ်၏၊ ထိနဓာတ်သည် ပေါင်းစပ်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ “ပေါင်းစပ်” ဟူသည် အားတက်သရောမရှိဘဲ ကိုယ်လက်စသည်တို့ တွန့်ဆုတ် ကုပ်နေခြင်းတည်း၊ ကို့ကြောင့် ထိနနတာကို “အနုဿာဟ သံဟနနတာ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း၊ “အနုဿာဟနာ ဝသီဒန ဘာဝေန သံဟတဘာဝေါ ထိနံ” ဟု ဋီကာ၌လည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ “ထိနနံ+ထိနံ”ဟု ပြု။ [ယောဇနာ၌ “ထိ”ဓာတ်ကြံ၍ “ထိယတိ” အနုဿာဟနာဝသီဒန ဝသေန သံဟတိတိ ထိနံ”ဟု ပြုလေ၏၊ ဓာတ်ကျမ်း၌ ထိဓာတ်ကို မတွေ့ရ။]

မိဒ္ဓံ။ ။မိဒ္ဓနပုဒ်ကိုကြည့်၍ မိဒ္ဓဓာတ်ဟု ကြံဖွယ်ရှိ၏၊ သို့သော် ထိုဓာတ် ကို မတွေ့ရ၊ ယောဇနာ၌ ‘မိဓဓာတ်ဖြင့် “မိဇ္ဈနံ မိဒ္ဓံ”ဟု ပဌမကြံစေလိုဟန်တူ၏၊ ထို့နောက် “မိဟ-အသာမတ္တိယေ”ဟု ဓာတ်နက်ဆို၍ “မိဟတိဝါ အသာမတ္တိယံ ဟောတိတိ မိဒ္ဓံ”ဟု ပြုလေ၏၊ ထိုမိဓဓာတ်နှင့် အသာမတ္တိယအနက်ကိုလည်း ဓာတ်ကျမ်း၌ မတွေ့ရ၊ အသတ္တိဝိယာတတာသည် မိဒ္ဓန၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ အိပ်ချင်မှူးတူးဖြစ်ရာအခါ၌ကဲ့သို့ ထိုထိုအမှုကို ပြုဖို့ရန် သတ္တိကင်းခြင်းကို

ဒုတိယစိတ်အဖွင့်]

ဘာသာဒီကာ

၂၅၁

မရှိသည်ဖြစ်၍ ပင်ပန်းသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်းတည်း၊ (မိဒ္ဓနတာ၏ အဖွင့်၊) ဣတိအတ္ထော-ဤကား အနက်၊ ထိနဉ္စ-ထိနလည်း၊ မိဒ္ဓဉ္စ-မိဒ္ဓလည်း၊ ထိနမိဒ္ဓ-ထိနမိဒ္ဓ။

တတ္ထ-ထို ထိနမိဒ္ဓ ၂-ပါးကိုကွင် ထိန-ထိနသည်၊ အနုသာဟလက္ခဏံ-အားတက်သရော မရှိခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဝိရိယ ဝိနောဒနရသံ-ဝိရိယကို ပယ်ရှားခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ [ဝိရိယရှိသူကိုလည်း ထိနသမားက မုန်းသည်၊] သံသိဒနပစ္စုပ္ပန်-ထိုလိုကိစ္စ၌ ဆုတ်နစ်တတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ မိဒ္ဓ-သည်၊ အကမ္မညတာလက္ခဏံ-ထိုအမှု၌ မခံသည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ဩနဟနရသံ-သမ္ပယုတ္တတရားတို့ကို လေးတွဲတွဲ ဖြစ်အောင် ဖွဲ့ထားခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဩဒဟနရသံ”တုရှိ၏။] လီနဘာဝ ပစ္စုပ္ပန်-တွန့်ဆုတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပစလာယိကာနိဒ္ဒါ ပစ္စုပ္ပန်-မျက်တောင်တလှုပ်လှုပ်ရှိအောင် အိပ်ငိုက်ခြင်းအကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ (ဖလပစ္စုပ္ပန်တည်း၊) ဉာယံပိ-ထိန မိဒ္ဓ ၂-ပါးစုံသည်တည်း၊ အရတိ တန္တိ ဝိဇ္ဇိတာဒိသု-ကုသိုလ်တရားတို့၌ မမွေ့လျော်ခြင်း၊ ပျင်းရိခြင်း၊ ကိုယ်လက် ဆန့်တန်းခြင်းရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့၌၊ အယောနိသောမနသိကာရ ပဒဋ္ဌာနံ-အယောနိသော မနသိကာရလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ဒုတိယစိတ္တံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

“အသတ္တိ” ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့ သတ္တိကင်းခြင်းသည် စေတသိက်တို့၏ ပင်ပန်းခြင်း သဘောတည်း၊ အသတ္တိဓာ+ဝိယာတော အသတ္တိ ဝိယာတော။ [ယောဇနာ၌ “အသတိဝိယာတော-သတိမရှိသော စိတ်၏ အဖြစ်ဟူသော ပင်ပန်းခြင်း”ဟု မူကွဲရှိ၏။]

ပစလာယိကာ နိဒ္ဒါ။ “စလနံ စလော၊ ပကာရေန+စလော ပစလော-မျက်လွှာ၏ အထက် တက်လိုက်၊ အောက်ကျလိုက်အားဖြင့် အမျိုးမျိုးလှုပ်ခြင်း၊ ပစလေန-မျက်တောင် တလှုပ်လှုပ်၏ အဖြစ်ဖြင့်+အယနံ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ပစလာယော-ခြင်း၊ “ပစလာယော+ယဿာ အတ္ထိတိ ပစလာယိကာ-(နိဒ္ဒါ)-မျက်တောင် တလှုပ်လှုပ် မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ် ဖြစ်ခြင်းရှိသော အိပ်ငိုက်ခြင်း၊ ယောဇနာ၌ “အယနောင် ကျပစ္စည်းသက်၍ “အယိကာ”ဟု တိတ်ပုဒ်ကြံလေ၏၊ [နိဒ္ဒါ၌ နိပုဗ္ဗ ဒါဓာတ်၊ အပစ္စည်း လူတ္တိဇောတက အာပစ္စည်း၊ ဘူဝါဒိဖြစ်၍ “နိဒ္ဒါတိ” ဟု ကြံယူဖြစ်၏၊ “အိပ်ငိုက်၏”ဟု ပေး၊ “နိဒ္ဒါယန္တိ”ဟု ရှိရာ၌ကား နိဒ္ဒါနောင် အာဇာရအနက်၌ အာယပစ္စည်းဟု နာမဓာတ်ကြံပါ၊ “အိပ်ငိုက်ခြင်းကို ပြု၏” ဟု ပေး။]

တတိယစိတ်အဖွင့်

တတိယ-တတိယ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်၊) ဆသု-ကုန်သော၊ အာရမဏေသု-တို့၌၊ သောမနဿိတဿ-ဖြစ်သော သောမနဿ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ပဿတော၊ ပသုတဿတို့၌စပ်၊) လောဘ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-၍၊ သတ္တော သတ္တောတိအာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ အပရာမသန္တဿ-မှားသောအားဖြင့် မသုံး သပ်ဘဲ၊ (ဤစကားဖြင့် ဒိဋ္ဌိမယုဉ်ပုံကို ပြသည်၊ ပဿတော၊ ပသုတဿ တို့၌ စပ်၊) နာရာယဏ ဝိရာဇန မလ္လယုဒ နဋသမဇ္ဇာဒိနိ-ဗိဿဏိုးနတ်၏ တင့်တယ် စံပယ်ခြင်းဟူသော ကပ္ပေ၊ လက်ငွေပွဲ၊ ကချေသည်တို့၏ ကပ္ပေ အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဿတော-ကြည့်ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ မနာပိယ သဒ္ဓဿ ဝနာဒိ ပသုတဿဝါ-မြတ်နိုးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အသံကို နားထောင်ခြင်း အစရှိသည်၌ လေ့ကျက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ [သဒ္ဓဿဝနာဒိ"၌ အာဒိဖြင့် "မနာပိယ ဂန္ထ ဃာယန စသော အာရုံများ၌ လိုက်စားနေသူကို ယူ။]

ဣဓ-ဤတတိယ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ မာနေန-မာနနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပဉ္စ-နိသော၊ အပဏ္ဏကင်္ဂါနိ-မချွတ် မယွင်းသော စိတ်အင်္ဂါတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုအပဏ္ဏကအင်္ဂါတို့တွင် (ယော သဘာဝေါ) မညတိ-မှတ်ထင်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော) မာနော-မည်၏၊ သော-ထိုမာနသည်၊ ဥန္တတိလက္ခဏော-မောက်

နာရာယေ၊ သမဇ္ဇာဒိနိ။ ။နာရာယဏဟူသည် ဗိဿဏိုးနတ်တည်း၊ ဝိရာဇန သဒ္ဓါကား တင့်တယ်စံပယ်ခြင်း(ပျော်မြူးခြင်း) အနက်ကိုဟော၏၊ ဗိဿဏိုးနတ်ရုပ်လုပ်၍ ကပ္ပသဘင် ပြုလုပ်ခြင်း ကို "နာရာယဏ ဝိရာဇန"ဟုခေါ်၏၊ "နာရာယဏဿ+ဝိရာဇနံ နာရာယဏ ဝိရာဇနံ-ဗိဿဏိုးနတ်၏ တင့်တယ်စံပယ်ခြင်း၊ ပျော်မြူးခြင်း (နာရာယဏနတ်ရုပ်၏ ကပ္ပပြုလုပ်ခြင်း၊) ဤကဲ့သို့ နာရာယဏနတ်ပွဲ ကြည့်ရှုရခြင်း၊ မလ္လယုဒ-လက်ငွေသည်တို့၏ နပန်းလုံးပွဲ(လက်ငွေပွဲ)ကို ကြည့်ရှုရခြင်း၊ နဋသမဇ္ဇ-ကချေသည်တို့၏ ကမ္မကို ကြည့်ရှုရခြင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် ကြည့်ရှုရာမှ သောမနဿသဟဂုတ်၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်သည်။

စဉ်းစားဖွယ်။ ။ရှေးနိဿယ၌ "နာရာယဏ ဝိရာဇန" နေရာဝယ် "နာရာယဏ ဝိရာဇန"ဟု ပါ၍ရှိ၍ ကြက်ငှက် စသည် တိုက်ခြင်း"ဟု အနက်ပေး၏၊ ထိုအနက်ကို သဒ္ဓါနက် ပျောက်လျက်ရှိသောကြောင့် စဉ်းစားပါ၊ ယောနော၌လည်း "ရာဇာစ+မလ္လ ယုဒ္ဓန္တ+နဋသမဇ္ဇ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုထားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ထိုကို လည်း "နာရာယဏ" သဒ္ဓါ လုံးဝမပါသောကြောင့် စဉ်းစားပါ။

မာနေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စ။ ။ပဌမစိတ်၌ "ဆန္တ၊ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရ၊ ဥဒ္ဓစ္စ"ဟု ယေဝါပနကတရား ၄-ပါးကို ပြခဲ့ပြီ၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဤစိတ်၌ မာနထည့်၍ "ယေဝါပနကတရား ၅-ပါး"ဟုဆိုသည်၊ မာနကို အနိယတယောဂီစေတသိက်ဟု သင်္ဂြိုဟ်၍ဆိုသည့် အတိုင်း အနိယတဖြစ်ပုံကို ဋီကာ၌ သာဓကနှင့်တကွ ပြထား၏။

စတုတ္ထစိတ်အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၂၁၃

ကြားခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ [ထို့ကြောင့် မာနကြီးသူကို “မောက်တဲ့လူ၊ မော်တဲ့လူ” ဟု ပြောကြသည်။] သမ္ပဂ္ဂဟရသော-သမ္ပယုတ္တတရားတို့ကို ချီးမြှောက်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ကေတုကမ္ပတာ ပစ္စုပ္ပန်နော-တုရင်မှန်ကင်းကဲ့သို့ ပြုလိုသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီ တို့ညာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ဒိဋ္ဌိပေ၊ ပဒဋ္ဌာနော-ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ် လောဘလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ ဥဗ္ဗာဒေါဝိယ-ရူးသွပ်ခြင်းကဲ့သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏။ [ဤ ကဲ့သို့သော လူမျိုးကို “နှလုံးလေပင့်၍ ဘဝင်မြင့်ရောဂါစွဲနေသူ၊ ဝါ-အရူး” ဟု ဆိုကြသည်။] ဣတိ-အပြီးတည်း။...တတိယစိတ္တံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

စတုတ္ထစိတ် အဖွင့်

စတုတ္ထ-စတုတ္ထအကုသိုလ်စိတ်သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်၊) ဝုတ္တပ္ပကာရေသု ဝေ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု-ဌာနတို့၌၊ (နာရာယဏဝိရာဇနစသော ဌာနတို့၌) ယဒါ-၌၊ သီသေ-ဦးခေါင်းပေါ်၌၊ ခေဋ္ဌ-တံတွေးကို၊ ခိပန္တိ-ပစ်ကြ ထွေးကြကုန်၏။ ပါဒပံသု-ခြေမှုန့်ကို၊ ဩကိရန္တိ-ကြိမ်နှုန်းကြကုန်၏။ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ တဿ-ထိုတံတွေးကို၊ ဝါ-ထိုခြေမှုန့်ကို၊ ပရိဟရဏတ္ထံ-ရှောင်လွှဲခြင်းအကျိုးငှာ၊ သဥဿာဟေန-အားထုတ်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ် သော စိတ်ဖြင့်၊ (ရှောင်လွှဲဖို့ရန် အားထုတ်သောစိတ်ဖြင့်) အန္တရန္တရာ-အကြား အကြား၌၊ ဩလောကေန္တာနံ-ကြည့်ရသူတို့၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ ရာဇနာဋ ကေသု-မင်း၏ ကချေသည်တို့သည်၊ (ဘုရင့်ပွဲတော်သားတို့သည်) နိက္ခန္တေသု-ထွက်လာကုန်လသော်၊ [“ရာဇနာဋကာသု နိက္ခန္တိသု” ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏၊] ဥဿရဏာယ-အထက်အထက်သို့ တိုးသွားစေခြင်းသည်၊ ဝါ-ရွေ့ရှားစေခြင်းသည်၊ (လမ်းဖယ်ခိုင်းခြင်းကိုဆိုသည်) ဝတ္တမာနာယ-ဖြစ်လသော်၊ တေန တေန ဆိဒ္ဓေန-

ပရိဟရဏတ္ထံ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ပွဲကြည့်ရာ၌ နံအဆင့်ဆင့် အနိမ့်အမြင့် တန်းထားပုံကို သတိပြုပါ။ အထက်ဆင့်တွင် နေသူတို့က တံတွေး ထွေးချသည်ဖြစ်စေ၊ ခြေမှုန့်ခါချသည်ဖြစ်စေ၊ ထိုတံတွေး ခြေမှုန့်တို့ကို ရှောင်လွှဲဖို့ရန် အားထုတ်ရသောစိတ်ကို “ပရိဟရဏတ္ထံ သ ဥဿာဟေန” ဟုဆိုသည်။ ထိုသို့ရှောင်လွှဲနေရသဖြင့် ပွဲကိုတစ်ဆက်တည်း မကြည့်နိုင်ရကား ကြားဖြတ်၍ ကြားဖြတ်၍ကြည့်ရသည်ကို “အန္တရန္တရာဩလောကေန္တာနံ” ဟု ဆိုသည်။

ဥဿရဏာယ။ ။မင်း၏ မောင်းမများ ထွက်လာသောအခါ လာရောက် ကြည့်ရှုသူတွေ အလွန်များလှသဖြင့် ဆိုင်ရာအစောင့်ရှောက်တို့က လမ်းဖယ်ခိုင်းခြင်း၊ လမ်းရှင်းခြင်းကို “ဥဿရ ဏာယ ဝတ္တမာနာယ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ လမ်းရှင်းသောအခါ ရုံးရုံး ရုံးရုံးနှင့် ဆုတ်ကြ ဖယ်ကြရသဖြင့် ကောင်းကောင်းမကြည့်ရဘဲ ခပ်ဝေးဝေးမှ ချောင်းကြည့်ရသည်ကို “တေန တေန ဆိဒ္ဓေန ဩလောကေန္တာနံ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ ပွဲကြည့်ရာ၌ အသင်္ခါရိကစိတ်မဖြစ်၊ သသင်္ခါရိက စိတ်သာ ဖြစ်သည်-ဟုလိ။

ထိုထိုအပေါက်ဖြင့်၊ ဩလောကေန္တာနံစ-ချောင်း၍ကြည့်ရသူတို့၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဝေမာဒီသု-န်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဣစ္ဆေ-ဤစတုတ္ထအကုသိုလ်စိတ်၌၊ ထိနမိဒ္ဓေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သတ္တ-န်သော၊ ယေဝါ ပနကာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဥဘယတ္ထာပိ-၂-ပါးစုံသော တတိယ စတုတ္ထစိတ်တို့၌လည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်၊ ပရိဟာယတိ-ယုတ်လျော့၏၊ တံ-ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ သေသာနံ-ကြွင်းသောတရားတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဓမ္မဂဏနာ-တရား အရေအတွက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ . . .စတုတ္ထံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ပဉ္စမစိတ်အဖွင့်

ပဉ္စမံ-ပဉ္စမအကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဆသု အာရမဏေသု-တို့၌၊ ဝေဒနာဝသေန-ဖြင့်၊ မဇ္ဈတ္တဿ-အလယ်အလတ်၌ တည်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ဥပေက္ခာ ဝေဒနာရှိသည်ဖြစ်၍) လောဘံ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဇတ္ထ-ဤပဉ္စမ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ သောမနဿဌာနေ-သောမနဿအရာ၌၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ-ဥပေက္ခာဝေဒနာ သည့်၊ ဟောတိ၊ ပီတိပဒံ-ပီတိပုဒ်သည်၊ ပရိဟာယတိ-ယုတ်လျော့၏၊ သေသံ-ကြွင်းသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်၊ ပဌမစိတ္တသဒိသမေဝ-ပဌမအကုသိုလ်စိတ်၏ အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ။ . . .ပဉ္စမစိတ္တံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ဆဋ္ဌ စိတ္တာဒိ အဖွင့်

ဆဋ္ဌသတ္တမဋ္ဌမာနိပိ-ဆဋ္ဌ အကုသိုလ်စိတ်၊ သတ္တမ အကုသိုလ်စိတ်၊ အဋ္ဌမ အကုသိုလ်စိတ်တို့ကိုလည်း၊ ဝေဒနံ-ကို၊ ပရိဝတ္ထေတွာ-လဲလှယ်၍လည်းကောင်း၊ ပီတိပဒံ-ပီတိပုဒ်တို့၊ ဟာပေတွာစ-ယုတ်လျော့စေ၍လည်းကောင်း၊ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထသု-ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ အကုသိုလ်စိတ်တို့၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနံ-န်၏၊ အဋ္ဌသု-ကုန်သော၊ ဣမေသု လောဘသဟဂတစိတ္တေသု-တို့၌၊ သဟဇာတာဓိပတိ-သဟဇာတာဓိပတိကိုလည်းကောင်း၊ အာရမဏာဓိပတိ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေပိ-၂-မျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဓိပတယော-အဓိပတိတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ။ [လောဘမူစိတ်သည် ထို အဓိပတိ ၂-မျိုးလုံး၏ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်သည်-ဟူလို။]

နဝမစိတ်အဖွင့်

နဝမံ-နဝမအကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဆသု အာရမဏေသု-တို့၌၊ ဒေါမနဿိ တဿ-ဖြစ်သော ဒေါမနဿရှိသည့်ဖြစ်၍၊ ပဋိယံ-ဒေါသကို၊ ဥပ္ပါဒယတော-ဖြစ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ-ထို နဝမ အကုသိုလ်စိတ်၏၊

တာဝ-ဓမ္မဒွေသဝါရမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) သမယ ဝဝတ္ထာနဝါရေ-သမယ ဝဝတ္ထာနဝါရဉ္စ၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဒုဋ္ဌ-ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ မနော-စိတ်တည်း၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒုမ္မနော-မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဟိနဝေဒနတ္တာ-ယုတ်ညံ့သော ဝေဒနာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုစ္ဆိတ်-စက်ဆုပ်အပ်သော၊ မနော-တည်း၊ ဣတိ၊ ဒုမ္မနော-မည်၏၊ ဒုမ္မနဿ-ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော စိတ်၏၊ ဝါ-စက်ဆုပ်အပ်သောစိတ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ဒေါမနဿ-ရာ၊ တေန-ထိုဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့်၊ သဟဂတံ-အတူတကွ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော စိတ်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒေါမနဿသဟဂတံ-မည်၏၊ (ယံ ဓမ္မဇာတံ)၊ အသမ္ဘိယာယနဘာဝေန-လွန်စွာချစ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-မမြတ်နိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ [ပီတိ၏အဖွင့်၌ သမ္ဘိယာယန ပုဒ်ကိုဖွင့်ခဲ့ပြီ၊] အာရမဏသို့-၌၊ ပဋိဟညတိ-ထိခိုက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ ဓမ္မဇာတံ)၊ ပဋိဃ-မည်၏၊ တေန-ထိုဒေါသနှင့်၊ သမ္ပယုတ္တံ-အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သည်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဋိဃ-သမ္ပယုတ္တံ-မည်၏။

ဓမ္မဒွေသေ-ဓမ္မဒွေသဝါရဉ္စ၊ တိသုပိ-လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ (ဖဿပဉ္စမကဋ္ဌာန၊ ဈာနကဋ္ဌာန၊ ဣန္ဒြိယဌာနတို့၌) ဒေါမနဿဝေဒနာဝ-သည်သာ၊ အာဂတာ-လာ၏၊ တတ္ထ-ထိုဝေဒနာစသောပုဒ်တို့တွင်၊ (ဖဿပဉ္စမကဋ္ဌာနဉ္စ လာသော ဒေါမနဿပုဒ်တို့တွင်) ဝေဒနာပဒံ-ကို၊ ဝုတ္တမေဝ-ပြီးသည်သာ၊ (ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ်အဖွင့်၌ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ) ဒုက္ခဒေါမနဿ ပဒါနိ-ဒုက္ခပုဒ်၊ ဒေါမနဿပုဒ်တို့ကို၊ တထာ-ထို့အတူ၊ (ဝုတ္တာနေဝ-နိပြီးသည်သာ။) [ဝေဒနာတိက်

ဒုမ္မနော။ ။ပါဠိအဘိဓာန်၌ ဒုသဒ္ဒါ၏ ဒုဋ္ဌအနက်ကို မတွေ့ရသော်လည်း တောမနိဓိ အဘိဓာန်၌ “ဒုဋ္ဌ” အနက်လည်းရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဒုဋ္ဌ+မနော ဒုမ္မနော” ဟု ပဌမဖွင့်သည်၊ “ဒုဋ္ဌ-ဖျက်ဆီးအပ်” ဟူသည် ဒေါသသည် ဖျက်ဆီး အပ်တည်း။ နောက်နည်း၌ ဒုသည် ကုစ္ဆိတအနက်ဟောတည်း၊ “ကုစ္ဆိတ်+မနော ဒုမ္မနော” ဟု ပြု။

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်၌ ဒုဋ္ဌနေရာဝယ် “ဒုဋ္ဌ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဒုဋ္ဌ”ဟု လည်းကောင်း ရှိ၏၊ နိဂ္ဂဟိတကာ ဝါစာသိလိဋ္ဌတည်း၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဒုဋ္ဌ-မတင့်တယ်သော၊ ဝါ-ဒေါသ သည် ဖျက်ဆီးအပ်သော”ဟု ပေးလေသည်၊ ဋီကာကျော်နိဿယ၌လည်း “ဒုဋ္ဌ”ပါဠိတို့ ယူ၍ အနက်ပေးခဲ့သည်၊ သုသဒ္ဒါ၏ အနက်ကိုပြရာ၌ သုဋ္ဌအနက်ရှိသကဲ့သို့၊ ဒုသဒ္ဒါလည်း ဒုဋ္ဌအနက်ကို ဟောနိုင်ပါ၏၊ သို့ရာတွင် သုမနောကို အနက်ဖွင့်သောအခါ “သုဋ္ဌ+မနော”ဟု မဖွင့်၊ “သုန္ဒရံ+မနော” ဟုသာ ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဒုဋ္ဌ၊ ဒုဋ္ဌ”ပါဠိသည် သင့်လျော်သော ပါဠိ မဖြစ်နိုင်။

ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယပုဒ်အဖွင့်၌ ဒုက္ခပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရှေ့နား၌ ဒေါမနဿပုဒ် ကိုလည်းကောင်း ဆိုခဲ့ပြီးပြီ-ဟူလို။”

ပန-ပဒတ္တမှတစ်ပါး၊ လက္ခဏာချတ္တကာ၊ လက္ခဏာဒိတော-လက္ခဏာ အစရှိသောအားဖြင့်၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဒေါမနဿ-ဒေါမနဿဝေဒနာသည်၊ အနိဋ္ဌာပေ၊ လ္လက္ခဏံ-သဘာဝပရိကပ္ပဖြစ်သော အနိဋ္ဌာရုံကို ခံစားခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏။ ယထာတထာဝါ-ဟုတ်ဟုတ်ညားညားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ (သဘာဝအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ပရိကပ္ပအားဖြင့်ဖြစ်စေ) အနိဋ္ဌာပေ၊ ရသ-အနိဋ္ဌအခြင်းအရာ ကို သုံးဆောင်ခံစားခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ [ယောဇနာ၌ “အနိဋ္ဌကာရေန အာရမဏဿ သမ္ပုဉ္ဇနရသံ အနဘဝနကိစ္စံ” ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအလို “အနိဋ္ဌအခြင်းအရာအားဖြင့် အာရုံကိုခံစားခြင်းကိစ္စရှိ၏” ဟု ပေး။] စေတသိကာဗာစပစ္စုပ္ပန်နာ-စိတ်၌ မှီသော အနာဟု ယောဂီတို့ညဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ [စိတ်ရောဂါအဖြစ်ဖြင့် ထင်လာ သည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် သူတစ်ပါးအပေါ်၌ မကျေမနပ် ဒေါမနဿဖြစ်နေလျှင် “စိတ်နာလွန်းလို့” ဟု ပြောလေ့ရှိကြသည်။] ဧကန္တေနဝ-ဧကန်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဟဒယဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနံ-ဟဒယဝတ္ထုလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

မူလကမ္မပထေသု-မူလဋ္ဌာန၊ ကမ္မပထဋ္ဌာနတို့၌၊ ပုရိမစိတ္တေသု-ရှေ့လောဘာမူ စိတ်တို့၌၊ လောဘောဟောတိ၊ အဘိဇ္ဈာဟောတိတိ-ဟူ၍၊ အာဂတံ ယထာ- လာသကဲ့သို့။ ဧဝံ-တူ၊ ဒေါသော ဟောတိ၊ ဗျာပါဒေါ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဒေါသဗျာပါဒတို့တွင် [ဒေါသော ဗျာပါဒေါတို့၌စပ်၊] တေန- ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ (သမ္ပယုတ္တဓမ္မော) ဒုဿန္တိ-ပျက်စီးကုန်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ ပျက်စီးကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ သော-သည်၊ ဒေါသော-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယော သဘာဝေါ) သယံ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ ဒုဿတိ-ပျက်စီးတတ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ပျက်စီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော- သည်၊ ဒေါသော-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံ-ထိုသဘောတရားသည်၊ ဒုဿနမတ္တ မေဝ-ပျက်စီးခြင်းမျှသာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒေါသော-မည်၏၊ သော-ထိုဒေါသ

ဧက ပေ၊ ပဒဋ္ဌာနံ။ “ဒေါသ၊ ဒေါမနဿသည် ရုပ်ရှိရာ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌သာ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တချို့စိတ်များသည် အရူပ၌ဖြစ်ခိုက် ဟဒယဝတ္ထုကို မမှီသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ (ထိုကဲ့သို့မဟုတ်ကြောင်းကို သိစေလို၍) “ဧက၊ ပေ၊ ပဒဋ္ဌာနံ” ဟု ဆိုသည်။ “ဤဒေါမနဿသည် ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီ၍ ကာမဘုံ၌ သာ ဖြစ်သည်” ဟူလို။

ဒေါသော။ “ဒိဝါဒိ ဒုဿဓာတ်သည် အပ္ပိတိ၊ ဝိကတ (မနှစ်သက်ခြင်း၊ ပင်ကိုယ် သဘောမှကင်း၍ ပျက်စီးခြင်း) အနက်ကိုဟော၏။ ဤ၌ ဝိကတအနက်ကို ယူ၍ “ဒုဿန္တိ- ပျက်စီးကြကုန်၏” စသည်ဖြင့် ပေးပါ။ ပရမတ္ထ အနက်ဟော သဒ္ဓါဖြစ်၍ ဝိဂ္ဂဟ ၃-မျိုး ပြုသည်။

သည်။ ပဟဠာသိဝိသော ဝိယ-ပုတ်ခတ်အပ်သော မြွေဆိုးကဲ့သို့၊ စဏ္ဍိက္ကလက္ခဏော-
 ကြမ်းတမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လက္ခဏာရှိ၏။ အသနိပါတော-
 ဝိယ-မိုးကြိုး၏ကျခြင်းကဲ့သို့၊ ဝိသပ္ပနရသော-အနိဋ္ဌရုပ်၏ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့
 ခြင်းဟူသော သမ္ပတ္တိရသရှိ၏။ ဝါ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်ခြင်းဟူသော ကိစ္စ
 ရသရှိ၏။ ဝါ-တစ်နည်း။ ဒါဝဂ္ဂိဝိယ-တောမီးကဲ့သို့၊ အတ္တနော-၏။ နိဿယ
 ဒဟနရသော-မှီရာ ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ်ကို လောင်ကျွမ်းခြင်းကိစ္စရှိ၏။ လဒ္ဓေါကာသော-
 ဖျက်ဆီးဖို့ရန်၊ ရအပ်သော အခွင့်အလမ်းရှိသော၊ သပတ္တော ဝိယ-ရန်သူကဲ့သို့၊
 ဒုဿနပစ္စုပ္ပန်နော-ဖျက်ဆီးတတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှု
 ထင်လာ၏။ (ယှဉ်ဘက် တရားကိုလည်းကောင်း၊ မိမိကိန်းရာသတ္တဝါကိုလည်း
 ကောင်း ဖျက်ဆီးတတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။)
 ဝိသသံသဋ္ဌပုတိမုတ္တံဝိယ-အဆိပ်ဖြင့် ရောအပ်သော ကျင်ငယ်ပုပ်ကဲ့သို့၊ အာယာတ
 ဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနော-အာယာတဝတ္ထုလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။
 [အာယာတ ဝတ္ထု ၁၀-ပါးသည် နိက္ခေပကဏ္ဍ-ဟေတုဒုကနိဒ္ဒေသ၌ လာလတ္တံ့။]

အသနိ ပေ၊ရသော။ ။မိုးကြိုးကျသောအခါ ကျရာအရပ်၌ အမြင်မကောင်းအောင်
 အနိဋ္ဌရုပ်တွေ ကျယ်ပြန့်နေသကဲ့သို့ ထို့အတူဒေါသဖြစ်သောအခါ ဒေါသဖြစ်ရာ တစ်ကိုယ်လုံး၌
 အနိဋ္ဌဖြစ်သော ရုပ်တွေ (အရပ်ပျက် အဆင်းပျက် ဖြစ်လောက်အောင် ပျံ့နှံ့နေ၏။ ဤသို့
 ပြန့်စေနိုင်ခြင်းကား ဒေါသ၏အပြည့်အစုံ အပြင်းအထန် ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ၌
 ဤနည်းကို သမ္ပတ္တိရသဟုဖွင့် သည်။ ဤနည်း၌ ဝိသပ္ပန သဒ္ဓါသည် ပျံ့နှံ့ခြင်းအနက်ဟောတည်း။
 ဝိပုဗ္ဗ+သပ္ပဓာတ်၊ ယုပစ္စည်း၊ သပ္ပဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟောသော်လည်း- ဝိဉ္စပသာရကြောင့်
 ပျံ့နှံ့ခြင်း ကျယ်ပြန့်ခြင်းအနက်ကို ဟောနိုင်ပါသည်။ “ဝိသ+နိပါတော ဝိယ-အဆိပ်၏+ကျခြင်းကဲ့သို့”
 ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။]

တစ်နည်း။ ။မိုးကြိုးကျခြင်းသည် (ငယ်သည်ဖြစ်စေ၊ ကြီးသည်ဖြစ်စေ) ဖောက်ပြန်သော
 အခြင်းအရာဖြစ်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူဒေါသဖြစ်ခြင်းသည် (နည်းသည် ဖြစ်စေ၊ ကြီးသည်ဖြစ်စေ)
 မူလ ပင်ကိုယ်သဘောမှ ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာသာ ဖြစ်၏။ ဤနည်းကို ကိစ္စရသဟု
 ဖွင့်သည်။ ဖောက်ပြန်သော အမှုအရာ ကိစ္စ-ဟူလျှ် “ဝိရုပ်-ဖောက်ပြန်စွာ+သပ္ပန-ဖြစ်ခြင်း၊
 ဝိသပ္ပန-ခြင်း။ [ဋီကာအဓိပ္ပာယ် နှင့် တွဲစပ်၍ကြည့်ပါ။]

ဝိသ၊ပေ၊မုတ္တံဝိယ။ ။ကျင်ငယ်ရည်သည် သူ့ချည်းသက်သက်ဆိုလျှင် ဆေး ဘက်ဝင်သေး
 သော်လည်း အဆိပ်နှင့် ရောနေသောအခါ ဥပယောဂ (တစ်စုံတစ်ရာ ဝတ္ထု၌ ထည့်စပ်သုံးစွဲ၍)
 မဖြစ်တော့၊ အကျိုးပေးလျှင်လည်း ထိုအဆိပ်ရောသော ကျင်ငယ်သည် မကောင်းကျိုးကိုသာ
 ပေးစရာရှိ၏။ ထို့အတူဒေါသလည်း ဥပယောဂ-ဖလ ၂-မျိုး၌ပင် အနိဋ္ဌဖြစ်သောကြောင့်
 ဝိသသံသဋ္ဌမုတ္တံနှင့် တူသည်။ [ဒေါသော ဥပယောဂ ဖလေသု အနိဋ္ဌတ္တာ ဝိသသံသဋ္ဌတိမုတ္တံ ဝိယ
 ဒဋ္ဌဗ္ဗော-ဋီကာ။]

တေန-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဗျာပဇ္ဇတိ-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်တတ်၏၊ ပူတိဘာဝံ-ပုပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂစ္ဆတိ-ကပ်ရောက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော၊ ဗျာပါဒေါ-မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယောသဘာဝေါ) ဝိနယာစာရ ရူပသမ္ပတ္တိ ဟိတသုခါဒီနီ-ဝိနည်း၊ မျိုးရိုးအကျင့်၊ ရုပ်အဆင်း၏ ပြည့်စုံခြင်း၊ စီးပွားချမ်းသာ အစရှိသော ကောင်းကျိုးတို့ကို၊ ဗျာပါဒယတိ-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်၏၊ ဣတိ၊ (သော) ဗျာပါဒေါ-မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧသ (ဧသော)-ဤဗျာပါဒဟူသည်၊ အတ္တတော-ပရမတ္ထအလို၊ တရားကိုယ် အနက်အားဖြင့် ဒေါသောယေဝ-ဒေါသပင်တည်း၊ [“အထက်၌ ပြအပ်ခဲ့သော ဒေါသပင်တည်း” ဟူလို။] ဣမ-ဤနဝမ္မံအကုသိုလ်စိတ်၌၊ ပဒ ပဋိပါဋိယာ-ပုဒ် အစဉ်အားဖြင့်၊ ဧကေနတိသ-တစ်ခုယုတ် ၃၀-သော၊ ပဒါနီ-တရားအစုတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-ယူအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို မယူခြင်းအားဖြင့် စုဒ္ဒသ-န်သော၊ (ပဒါနီ ဟောန္တိ)၊ တေသံ-ထို ၁၄-ပါးသောတရားအစုတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ သဝိဘတ္တိကာ ဝိဘတ္တိက ရာသိဘောဒေါ-သဝိဘတ္တိက အဝိဘတ္တိက အပြား၊ ရာသိအပြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [ထိုအပြားကို ပဌမ မဟာကုသိုလ် ဓမ္မုဒ္ဓေသဝါရကထာ အဆုံး၌ရှုပါ။]

ယေဝါပနကေသု-ယေဝါပနကတို့တွင်၊ ဆန္ဒာပေ၊ ဥဒ္ဓစ္စာနိ-ဆန္ဒ၊ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရ၊ ဥဒ္ဓစ္စတို့သည်၊ နိယတာနိ-မိယတ ယေဝါပနကတို့တည်း၊ ပန-ကား၊ ဣဿာ မစ္ဆရိယ ကုက္ကစ္စေသု-တို့တွင်၊ အညတရေန-တစ်ပါးပါးနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပဉ္စပဉ္စ-၅-ပါး ၅-ပါးတို့သည်၊ ဟုတွာပိ-ဖြစ်၍လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ တယော-န်သော၊ ဣမေပိ ဓမ္မာ-တို့သည်လည်း၊ အနိယတ ယေဝါပနကာနာမ-အနိယတ ယေဝါပနကတို့မည်၏၊ တေသု-ထို ၃-ပါးသော တရားတို့တွင်၊ (ယာဓမ္မဇာတိ) ဣဿတိ-ငြူစုတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ) ဣဿာ-မည်၏၊ သာ-ထို ဣဿာသည်၊ ပရသမ္ပတ္တိနံ-သူတစ်ပါးတို့၏ စည်းစိမ်တို့ကို၊ ဥသုယန လက္ခဏာ-ငြူစုခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ [သက္ကတ၌ အသုယသည် ပါဠိ၌ “ဥသုယ”

ဗျာပါဒေါ။ “ဝိ+အာ+ပါဒ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ ဝိသည် ဝိရူပအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် “ဗျာပဇ္ဇတိ”ကို “ပူတိဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ “ဗျာပဇ္ဇတိ တေနာတိဗျာပါဒေါ”ဟု ကရုဏသာဓိပြု၊ ဒုတိယနည်း၌ ဝိ၊ အာပုဗ္ဗပဒဇာတ်၊ ကာရိက် ဇာပစ္စည်း၊ ထိုကာရိက်ပစ္စည်းကိုချေ၍ “ဗျာပါဒေါ”ဟု ပြီးကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် “ဗျာပါဒယတိဝါပေ၊ ဗျာပါဒေါ”ဟု မိန့်သည်၊ ဝိနယဖြင့် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် စသော ဝါရိတဝိနည်းကိုယူ၍၊ အာစာရဖြင့် မျိုးရိုးအကျင့် ထုံးစံဖြစ်သော စာရိတ္တအကျင့်ကို ယူပါ၊ ဒေါသဖြစ်သောအခါ ထိုဝါရိတ္တ၊ စာရိတ္တ ဝိနည်းကိုလည်း ပျက်ဆီးသောအားဖြင့် ဖောက်ပြန်စေ၏၊ မိမိရုပ်အဆင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်း မျက်နှာနိမိန်းလာခြင်း၊ တုန်လှုပ်စေခြင်းအားဖြင့် ဖောက်ပြန်စေ၏၊ စီးပွားရေး၊ ချမ်းသာရေးစသည်တို့ကိုလည်း ပျက်စီးစေသည်။

နဝမစိတ်အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၂၅၉

ဟုဖြစ်၏။ တတ္ထေဝ-ထိုသူတစ်ပါးစည်းစိမ်တို့၌ပင်၊ အနဘိရတိရသာ-မွေ့လျော်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိစ္စရှိ၏။ တတော-ထိုသူတစ်ပါးစည်းစိမ်မှ၊ ဝိမုခဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ-မျက်နှာလွှဲ၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ပရသမ္ပတ္တိပဒဋ္ဌာနာ-သူတစ်ပါးတို့၏ သမ္ပတ္တိလျှင် နီးစွာ သောအကြောင်းရှိ၏။ [နောက်၌ “အတ္တသမ္ပတ္တိ အာဝါသာဒီ”ဟု ဋီကာဖွင့်လတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ဤပရသမ္ပတ္တိလည်း အာဝါသ အစရှိသည်ပင်တည်း။] သံယောဇနန္တိ-ဣဿာ သံယောဇဉ်တစ်မျိုးဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-၏။

မစ္ဆရဘာဝေါ-ဝန်တိုတတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဘောတရားသည်၊ မစ္ဆရိယံ-မည်၏။ [“မစ္ဆရဘာဝေါ” ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ မစ္ဆရနောင်ဘာဝ အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၊ ရ၏ အ,ကို ဣပ္ပု၊ ဣဿရိကံပုဒ်ကဲ့သို့တည်း။] တ-ထိုမစ္ဆရိယသည်၊ လခွါနဝါ-ရအပ်ပြီးမူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ လဘိတဗ္ဗာနဝါ-ရထိုက်သည်မူလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (မရသေးသော်လည်း ရဖို့ရန် မျှော်လင့်ချက် ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊) အတ္တနော-၏၊ သမ္ပတ္တိနံ-စည်းစိမ်တို့ကို၊ နိဂူဟန လက္ခဏံ-လျှို့ဝှက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ တာသံယေဝ-ထို ရထိုက် ရပြီး ကိုယ့်ပစ္စည်း တို့၌ပင်၊ ပရေဟိ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏဘာဝ အကွမနရသံ-ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ် ကို သည်းခံခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကိစ္စရှိ၏၊ သင်္ကောစနပစ္စုပဋ္ဌာနံ-တွန့်တိုသောတရား ဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ (သူတစ်ပါးအား ပေးရမည်ကို တွန့်တိုခြင်းသဘောဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာသည်။) ဝါ-တစ်နည်း၊ ကဋ္ဌကဋ္ဌကတာပစ္စုပဋ္ဌာနံ-ခါးစပ်သော အရသာကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ပေ၊ ထင်လာ၏၊ အတ္တသမ္ပတ္တိပဒဋ္ဌာနာ-မိမိ၏ အာဝါသ အစရှိသော သမ္ပတ္တိလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏၊ စေတသော-စိတ်၏၊ ဝိရူဘာဝေါ-ဖောက်ပြန်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏။

ကဋ္ဌကဋ္ဌကတာ။ ။ “ကဋ္ဌက+အဋ္ဌက”ဟုခွဲ၊ ကဋ္ဌကသဒ္ဒါသည် အခါးအစပ် အရသာကို ဟော၏။ အဋ္ဌဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကိုဟော၏။ ဋီကာ၌ “ကဋ္ဌကာကာရ ဂတိ-စပ်သော အခြင်းအရာ၏ ဖြစ်ခြင်း”ဟု ဖွင့်၏၊ ထို၌ “အာကာရ”အရ “အခြင်းအရာ”ဟူသည် စပ်သောအရသာကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်း၊ စပ်သော အရသာနှင့် တူခြင်း၊ ထို့ကြောင့် “အဋ္ဌယတိ ဂစ္ဆတိတိ အဋ္ဌကံ၊ (ဥကန် ပစ္စည်း။) ကဋ္ဌကံဝိယ+အဋ္ဌကံ ကဋ္ဌကဋ္ဌကံ=ခါးစပ်သော အရသာကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်သော စိတ်၊ တဿ+ဘာဝေါ ကဋ္ဌကဋ္ဌကတာ၊ ခါးစပ်သော အရသာသည် သာယာဖွယ်မကောင်းသကဲ့သို့ စွန့်ကြဲပေးကမ်းမှု မသာယာသော (စိတ် မပါသော) အခြင်းအရာ အားဖြင့်” ဟုလို။ [ဤအဋ္ဌကဋ္ဌကတာ၏ အဖွင့်သည် နိက္ခေပကဏ္ဍ၊ ဒုကနိက္ခေပကထာ၌ လာလတ္တံ့။]

ကုန္တိတံ-စက်ဆုပ်အပ်စွာ၊ ကတံ-ပြုအပ်သောစိတ်တည်း။ ကုကတံ-စိတ်၊ တဿ-ထိုစက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သောစိတ်၏။ ဘာဝေါ-တည်း။ ကုက္ကစ္စံ-ရာ၊ တံ-ထိုကုက္ကစ္စသည်။ ပစ္ဆာနဘာပလက္ခဏံ-ပြုရာကာလမှ၊ နောက်၌ အဖန်ဖန် ပူပန်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ကတာကတာနုသောစနရသံ-ပြုအပ်ပြီးသော ဒုစရိုက်၊ မပြုအပ်မိသော သုစရိုက်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဝမ်းနည်းခြင်းကိစ္စရှိ၏။ [ရှေးက “စိုးရိမ်ခြင်း” ဟုပေးကြသည်။ အမှန်မှာ စိုးရိမ်ခြင်းမဟုတ် ဝမ်းနည်းခြင်းတည်း။] ဝိပ္ပဋိသာရပစ္စုပ္ပန်-လွန်ပြီးမှုနောက်၊ စွဲလျှောက်၍၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကြံစည်ခြင်းရှိသောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ (နှလုံး မသာယာခြင်း ရှိသောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။) ကတာကတပဒဋ္ဌာနံ-ပြုအပ်ပြီးသော ဒုစရိုက်၊ မပြုအပ်မိသော သုစရိုက်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်း ရှိ၏။ ဒါသဗျုပ္ပိယ-ကျွန်၏အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏။ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-နိဒ္ဒေသဝါရမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ဥဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ ဝေဒနာနိဒ္ဒေသေ-ဝေဒနာနိဒ္ဒေသ၌၊ အသာတံ-အသာတကို၊ သာတပဋိပက္ခဝသေန--သာတ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကုက္ကစ္စံ။ ။ “ကုန္တိတံ+ကတံ ကုကတံ-စက်ဆုပ်စွာ ပြုအပ်သောစိတ်” ဟူသည် ပြုအပ်ပြီးသော ဒုစရိုက်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော၊ မပြုအပ် (မပြုခဲ့မိ) သော သုစရိုက်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော စိတ်တည်း။ [ကုန္တိတံ ကတံတိ ကတာကတံ အာရဗ္ဗဥပ္ပဇ္ဇနက ဝိပ္ပဋိသာရစိတ္တံ၊-ယောဒနာ။] မှန်၏။ ထိုစိတ်သည် ပြုအပ်ပြီး အကုသိုလ်ကိုလည်း မပြုအပ်ရာရောက်အောင်၊ မပြုခဲ့မိသော ကုသိုလ်ကိုလည်း ပြုအပ်ပြီးဖြစ်အောင်မတတ်နိုင်ရကား သက်သက်စက်ဆုပ်စရာ(ရွံ့စရာ)ကောင်းသော စိတ်သာ ဖြစ်လေသည်။ ထိုစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာကား ဤကုက္ကစ္စ စေတသိက်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ကုကတဿ+ဘာဝေါ ကုက္ကစ္စံ”ဟု ပြုရသည်။ [ဣပစ္စည်းသက်၊ တျကို စပြု၊ ဒွေဘော်လာ၊ က၏ အကို ဥပြု။]

အမှာ။ ။ ရှေးနိဿယ၌ “ကုကတံ”အရ ပြုအပ်ပြီး အကုသိုလ်၊ မပြုခဲ့မိ သော ကုသိုလ်ကို မုချကောက်၍၊ ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို အာရုံပြုသော စိတ်ကိုကား ကာရဏူပစာရ အားဖြင့် ကောက်လေ၏။ ထို့ပြင် ပါရာဇိကဏ် သုဒ္ဓိန္နကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ “ကုန္တိတံ-စက်ဆုပ်အပ်စွာ+ကတံ-ပြုအပ်သော အမူအရာတည်း။ ကုကတံ-ရာ၊ ကုကတမေဝ ကုက္ကစ္စံ”ဟုဖွင့်၏။ ထိုအဖွင့်ကို ဤနည်းမှ တစ်မျိုးဟု မှတ်ပါ။

ဒါသဗျုပ္ပိယ။ ။ ဒါသဿ+ဘာဝေါ ဒါသဗျု၊ ဘာဝအနက်၌ ဗျု ဝစ္စည်းသက်၊ ဝုမုဗျုပုဒ် ပြီးပုံကဲ့သို့တည်း။ ကျွန်ဖြစ်နေလျှင် ထိုကျွန်သည် မည်သည့်ကိစ္စ၌မျှ မိမိမပိုင်တော့ဘဲ အရှင်သခင်၏ အလိုဆန္ဒအတိုင်းသာဖြစ်ရသကဲ့သို့၊ ကုက္ကစ္စ ဖြစ်နေလျှင် ထိုကုက္ကစ္စရှိသူသည် ကုသိုလ်ကိစ္စ၌ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်နိုင်။ [ဋီကာ၌ ဤနည်းအပြင် နောက်တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။]

ဒေါသနိဒ္ဒေသေ-ဒေါသနိဒ္ဒေသဉ္စ၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ (ယော သဘာဝေါ) ဒုဿတိ-ပျက်စီးတတ်၏၊ ဣတိ၊ (သော)၊ ဒေါသော-မည်၏၊ ဒုဿနာတိ-ကား၊ ဒုဿနာကာရော-ပျက်စီးခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ ဒုဿိ တတ္ထန္တိ-ကား၊ ဒုဿိတဘာဝေါ-ပျက်စီးသောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ပကတိဘာဝ ဝိဟေနဋ္ဌေန-ပင်ကိုယ်သဘောကိုစွန့်ခြင်းဟူသော အနက်သဘော အားဖြင့်၊ ဗျာပဇ္ဇနံ-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်းသည်၊ ဗျာပတ္တိ-မည်၏၊ ဗျာပဇ္ဇနာတိ- ကား၊ ဗျာပဇ္ဇနာကာရော-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ (ယော သဘာဝေါ)၊ ဝိရဇ္ဈတိ-ဆန့်ကျင်တတ်၏၊ ဣတိ၊ (သော)၊ ဝိရောဓော- မည်၏၊ (ယော သဘာဝေါ)၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန်၊ (ပဋိ၏ အဖွင့်) ဝိရဇ္ဈတိ-၏၊ ဣတိ၊ (သော)၊ ပဋိဝိရောဓော-၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဣဒံ-ဤဝိရောဓော၊ ပဋိဝိရောဓော ဟူသော ပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်းကို၊ ဝိရဒ္ဓါ၊ပေ၊ ဝသေန-ဆန့်ကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်(စိတ်)၏ အခြင်းအရာ၊ အဖန်ဖန် ဆန့်ကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်(စိတ်)၏ အခြင်းအရာ၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စန္ဒော-ကြမ်းတမ်းသော၊ ထဒ္ဒပုဂ္ဂလော-ခက်ထန်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ စဏ္ဍိကော-စဏ္ဍိကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တဿ-ထိုကြမ်းတမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ- သည်၊ စဏ္ဍိက္ကံ-မည်၏။

ဧတေန-ဤဒေါသသည်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ သုရောပိတံ-ကောင်းစွာဖြစ်စေအပ် သော၊ ဝစနံ-စကားလုံးသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဒုရတ္တံ(ဧဝံ)-မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သောစကားသည်သာ၊ အပရိပုဏ္ဏမေဝ-မပြည့်စုံသော စကားသည်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အသုရောပေါ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ ကုဒ္ဒကာလေ-

ဝိရဒ္ဓါ၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။အာကာရဖြင့် ဖွင့်ပြသောကြောင့် "ဝိရဇ္ဈနံ ဝိရောဓော၊ ပဋိဝိရဇ္ဈနံ ပဋိဝိရောဓော"ဟု ဘာဝသာနေပြ၏၊ [ဝိရဒ္ဓါ ကာရောတိ၊ပေ၊တေန ဝိရဇ္ဈနံဝိရောဓောတိ ဒဿတိ။-ဋီကာ။] ဤဋီကာ၌ ပဋိဝိရဇ္ဈနံကို အထူးမဖွင့်၊ သဘောတူ၍ ချန်ထားသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ "ဝိရဒ္ဓါကာရ"မပါ၊ "ပဋိဝိရဒ္ဓါကာရ"သာ ပါ၏၊ ကျနေဟန်တူသည်။

စဏ္ဍိက္ကံ။ ။စဉ်ဇာတ်သည် ကောပ (အမျက်ထွက်ခြင်း) အနက်ဟောဟု ထောမနိမိဆို၏၊ (အဏ်(အ)ပစ္စည်း)ဟုလည်း ဆို၏၊ စဏ္ဍတိ ကုပ္ပတိတိ စန္ဒော-အမျက်ထွက်တတ်သူ၊ ကြမ်းတမ်းသူ၊ ထိုစဏ္ဍိကောတို့ စန္ဒောဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဣကပစ္စည်းအနက်သီးခြားမရှိ၊ သုတ္တဟုပြ၏၊ "စန္ဒောယေဝ စဏ္ဍိကော၊ စဏ္ဍိကဿ+ဘာဝေါစဏ္ဍိက္ကံ။"

အသုရောပေါ။ ။ရောပေါ၌ ရဟ (နေနေ)ဟူသော ဇာတ်၊ ကာပေပစ္စည်း ဝုဒ္ဓိ ပြု၊ ဟနင် အာကိုချေ၍ "ရောပ"ဟု ဖြစ်၏၊ ရောပိယတေ-ဖြစ်စေအပ်၏၊ ဣတိ ရောပံ (ဝစနံ)၊ သမ္မာ+ရောပံ သုရောပံ၊ နတ္ထိ+သုရောပံ ယေနာတိ အသုရောပေါ၊ ကောင်းစွာ (ပြည့်စုံစွာ) ဖြစ်စေအပ်သောစကား မရှိကြောင်း ဒေါသ၊ "ဒုရတ္တံ၊ အပရိပုဏ္ဏမေဝ"ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၊

၂၆၂

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[အကုသိုလ်

စိတ်ဆိုးရာအခါ၌၊ ပရိပုဏ္ဏဝစနံနာမ-ပြည့်စုံသောစကားမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ကဿစိ-
အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ) ပရိပုဏ္ဏဝစနံ-ပြည့်စုံသောစကားသည်၊ သစေပိ
ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်းဖြစ်စေဦးတော့၊ [တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ စကားအပြော ကျွမ်းကျင်
သောကြောင့် ဒေါသထွက်စေကာမူစကားကို ပြည့်စုံအောင် ပြောနိုင်၏၊] (ခဝံသတိပိ-
ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) တံ-ထိုအချို့ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် စကား၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်၊
အပ္ပမာဏံ-နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း ပမာဏ မဟုတ်။

ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ အပရေ-တစ်ပါးသော ဆရာတို့သည်၊ အဿုဇေနနဋ္ဌေန-
မျက်ရည်ကိုဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်အားဖြင့်၊ (ဝဒန္တိဉ္စစပ်၊)
အဿုရောပနတော-မျက်ရည်ကိုဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿုရော
ပေါတိ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-နံ၏၊ တံ-ထိုမျက်ရည်ကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊
အကာရဏံ-လိုရင်းအကြောင်း မဟုတ်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) သောမနဿဿာပိ-
သောမနဿဝေဒနာလည်း၊ အဿုဇေနတော-မျက်ရည်ကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တအတ္တမနတာပဋိပက္ခတော-ဆိုအပ်ပြီးသော
အတ္တမနတာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တမနတာ-အတ္တမနတာသည်၊
န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနတ္တမနတာ-မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ သာ-
ထိုအနတ္တမနတာသည်၊ စိတ္တဿေဝ-စိတ်၏သာလျှင်၊ (အနတ္တမနတာ-သည်၊
ဟောတိ)၊ သတ္တဿ-သတ္တဝါ၏၊ (အနတ္တမနတာ-သည်၊) န-မဟုတ်၊ တသ္မာ၊
စိတ္တဿာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ ဧတ္ထ-ဤနဝမ
အကုသိုလ်စိတ်၌လည်းကောင်း၊ သင်္ဂဟသုညတဝါရေသုစ-သင်္ဂဟဝါရ၊ သုညတဝါရ
တို့၌လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက် ပဌမမဟာကုသိုလ်စိတ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ
ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ နဝမံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

[ဝစနံကို နိဒဿနနည်းဟု ဋီကာဆို၏၊ “စကားသာမက၊ ဒေါသ ဖြစ်သောအခါ မည်သည့်အမှုကိုမျှ
ပြည့်စုံစွာ မဖြစ်စေနိုင်”ဟူလို။]

အပရေ ပန။ ။ဤအပရေဝါဒ၌ “အဿုရောပေါ”ဟု ပါဠိရှိရမည်၊ “ရောပေတိဇနေ
တိတိရောပေါ၊ “ရဟ-ဇေနဇေ” ဟူသော ဓာတ်၊ ဇာပေပစ္စည်း၊ အဿု-ရောပေါ အဿုရောပေါ-
မျက်ရည်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ဒေါသ၊ ဤဝါဒကို အဋ္ဌကထာဆရာ မနုဿိကသောကြောင့် “ကံ
အကာရဏံ”ဟု မိန့်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း-တစ်ရံတစ်ခါ ဝမ်းမြောက်လွန်းသည့်အတွက်
မျက်ရည်ထွက်တတ်သောကြောင့်တည်း၊ မှန်၏-မိမိဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နာမည်ကျော်ကြား
ထင်ရှားမှုဖြစ်သောအခါ ဝမ်းမြောက်မှု သောမနဿကြောင့်လည်း မျက်ရည်ထွက်လာတတ်ပေသည်။

ဒသမစိတ် အဖွင့်

ဒသမ-ဒသမ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ သသင်္ခါရိကတ္တာ-သင်္ခါရနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရေဟိ-တို့သည်၊ ဥဿာဟိတဿ-အားတက်စေအပ်သည်ဖြစ်၍၊ (တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍) (ကုဇ္ဈမာနဿ) ဝါ-စိတ်ဆိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ပရေသ-တို့၏၊ အပရာဇံ-အပြစ်ကို၊ သာရိတဿ-အမှတ်ရစေအပ်သည်ဖြစ်၍၊ (ကုဇ္ဈမာနဿ) ဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပရေသ-တို့၏၊ အပရာဇံ-ကို၊ အနုဿရိတွာ ဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏။ [သူတစ်ပါးက မတိုက်တွန်းရဘဲ မိမိအပေါ်၌ သူတစ်ပါးပြုအပ်သောအပြစ်ကို မိမိဘာသာ စဉ်းစားသောအခါ ရှေ့စိတ်၏ တိုက်တွန်းမှုကြောင့် နောက်စိတ်၌ ဤသသင်္ခါရိက ဒေါသ-ဒေါမနဿ ဖြစ်သည်။]

ဣဇာပိ-ဤ ဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၌လည်း၊ ပဒပဋိပါဠိယာ-အားဖြင့်၊ ကျေနုတိသ-သော၊ (ပဒါနိ-တရားအစုတို့သည်၊ ဟောန္တိ) အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေနစ-ယူအပ်ပြီးသောတရားတို့ကို မယူခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ စုဒ္ဒသေဝ-၁၄-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဒါနိ-တရားအစုတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ [တချို့စာအုပ်၌ “ပန” မပါ။] ယေဝါပနကေသု-တို့၌၊ ထိနမိဒ္ဓပိ-ကိုလည်း၊ လဗ္ဘတိ၊ တသ္မာ၊ ဧတ္ထ-ဤ ဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ ဣဿမစ္ဆရိယ ကုက္ကစ္စေဟိ-တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ အပဏ္ဏကင်္ဂါနိ-မချွတ်မယွင်းသော အင်္ဂါတို့လည်းကောင်း၊ ထိနမိဒ္ဓ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆ-န်သော၊ ဣမေ-ဤတရားတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣဿာဒိနံ-ဣဿာ အစရှိသည်တို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိကာလေ-ဖြစ်ရအခါ၌၊ တေသု-ထိုဣဿာ အစရှိသည်တို့တွင်း၊ အညတရေန-တစ်ပါးပါးသောတရားနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သတ္တ-န်သော၊ ယေဝါပနကာ-တို့သည်၊ ဧကက္ခဏေ-တပြိုင်နက်သောဓဏ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်နိုင်ကုန်၏၊ သေသံ-သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်၊ သဗ္ဗဝါရေသု-တို့၌၊ နဝမသဒိသမေဝ-နဝမ အကုသိုလ်စိတ်၏ အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ ဒွိသု-န်သော၊ ဣမေသု ဒေါမနဿစိတ္တေသု-ဤဒေါမနဿ စိတ်တို့၌၊ (ဒေါသမူစိတ်တို့၌) သဟဇာတာဓိပတိယေဝ-ကိုသာ၊ လဗ္ဘတိ-၏၊ အာရမဏာဓိပတိ-ကို၊ န (လဗ္ဘတိ)၊ (ကသ္မာ အာရမဏာဓိပတိ၊ န လဗ္ဘတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကုဒ္ဒေါ-စိတ်ဆိုးသူသည်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသောအာရုံကို၊ ဂရု-လေးလေးစားစား၊ နကရောတိ-မပြု၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အာရမဏာဓိပတိ-ကို၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ်။)

ဧကောဒသမစိတ် အဖွင့်

ဧကောဒသမံ-ဧကောဒသမ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဆသု အာရမဏေသု၊ ဝေဒနာဝသေန-ဖြင့်၊ မဇ္ဈတ္တဿ-အလယ်အလတ်တည်းဟူသော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ဥပေက္ခာဝေဒနာရှိသည်ဖြစ်၍) ကင်္ခါပဝတ္တိကာလေ-ယုံမှားခြင်း၏ ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဥပ္ပန္နတိ-၏၊ တဿ-ထို ဧကောဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၏၊ သမယဝဝတ္ထာနေ-သမယဝဝတ္ထာနဝါရ၌၊ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံတိ ပဒံ-ဝိစိကိစ္ဆာ သမ္ပယုတ္တံ-ဟူသောပုဒ်သည်၊ အပုဗ္ဗံ-ရှေးမဟုတ်သောပုဒ်တည်း၊ (အသစ်ဖြစ်သောပုဒ်တည်း၊) တဿ-ထို ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံပုဒ်၏၊ အတ္ထော-ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိစိကိစ္ဆာယ-ဝိစိကိစ္ဆာ နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တံ-အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသောအပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော စိတ်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံ-မည်၏၊ ဓမ္မဒွေသေ-ဓမ္မဒွေသဝါရ၌၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဟောတီတိ ပဒမေဝ-ဝိစိကိစ္ဆာဟောတိ ဟူသော ပုဒ်သည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏။

တတ္ထ-ထို ဝိစိကိစ္ဆာဟူသောပုဒ်၌၊ (ဝစနတ္ထလက္ခဏာဒယော-တို့ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊) စိကိစ္ဆာ-ဉာဏ်တည်းဟူသော ဆေးကုခြင်းမှ၊ ဝိဂတာ-ကင်းသောတရားတည်း၊ ဣတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတာယ-ဤသဘောတရားဖြင့်၊ သဘာဝံ-တရားတို့၏ ဟုတ်မှန်သောသဘောကို၊ ဝိစိနန္တော-စူးစမ်းရှာဖွေလသော်၊ ကိစ္ဆတိ ကိလမတိ-ပင်ပန်းရ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သဘောမှန်ကို စူးစမ်းသူ၏ ပင်ပန်းကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (သာ) ဝိစိကိစ္ဆာ-မည်၏၊ သာ-ထိုဝိစိကိစ္ဆာသည်၊ သံသယလက္ခဏာ-ယုံမှားခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ကမ္မနရသာ-တုန်လှုပ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ အနိစ္ဆယ ပစ္စုပ္ပန်နာ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းမရှိသော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အနေကံသဂ္ဂါဟ ပစ္စုပ္ပန်နာ-တစ်ပါးမက များသောအဖို့ကို ယူခြင်းသဘောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်လာ၏၊ အယောနိသော မနသိကာရပဒဋ္ဌာနာ-အယောနိသော မနသိကာရလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ပဋိပတ္တိ အန္တရာယကရာ-ပဋိပတ်၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော တရားတည်း၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဝိစိကိစ္ဆာ။ ။ပဌမနည်း၌ ဝိသည် "ဝိဂတ"အနက်ဟော၊ ဒုတိယနည်း၌ "ဝိစိနန္တကိစ္ဆာ"ဟုဆိုလိုလျက် နန္တ ကို ချေထားသည်၊ အကျယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ စေတသိက်ပိုင်း၌ ရှုပါ။

ပဋိပတ္တိအန္တရာယကရာ။ ။ဘုရားစသော အာရုံ၌ ယုံမှားသံသယဖြစ်နေလျှင် ရှေ့သို့ တိုးတက်၍ တရားအားထုတ်လို့ မရ၊ ထို့ကြောင့် "ပဋိပတ်၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်"ဟု ဆိုသည်၊ ဒွေဓာပတော၌လည်း ဤအဓိပ္ပာယ်ပင်တည်း။

ကောဒသမစိတ်အဖွင့်] ဘာသာဋီကာ

၂၆၅

ဣဓ-ဤ ကောဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ ပဒပဋိပါဋိယာ-အားဖြင့်၊ တေဝိသတိ-သော၊ ပဒါနိ-တရားအစုတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-ယူအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို မယူခြင်းအားဖြင့်၊ ဖုဒ္ဒသ၊ (ပဒါနိ ဟောန္တိ)၊ တေသံ-ထို၁၄-ပါးသော တရားအစုတို့၏၊ ပသေန-ဖြင့်၊ သဝိဘတ္တိကာ ဝိဘတ္တိကရာသိဝိနိစ္ဆယော-သဝိဘတ္တိက အဝိဘတ္တိက၊ ရာသိ အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ မနသိကာရော-မနသိကာရလည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေယေဝ-၂-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေဝါပနကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

နိဒ္ဒေသဝါရသ-၏၊ [ရှေ့၌ “နိဒ္ဒေသဝါရေ”ဟု ရှိခဲ့၏၊] စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ (ဝုတ္တံ-၌စပ်၊) ယသ္မာ၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤကောဒသမ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဒုဗ္ဗလံ-အားမရှိ၊ ဧတ္ထ-ဤစိတ်၌၊ ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တကမေဝ-စိတ်၏ ဖြစ်တည်ခြင်းမျှသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ၊ သဏ္ဌိတိတိအာဒိနိ-သဏ္ဌိတိ အစရှိသောပုဒ်တို့ကို၊ အဝတ္တာ-မဟောမူ၍၊ စိတ္တဿ ဌိတိတိ-စိတ္တဿဌိတိဟူသော၊ ဧကမေဝပဒံ-တစ်ခုသော ပုဒ်ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ တေနေဝ ကာရဏေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင်၊ (ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တကသာ ဖြစ်သောကြောင့်ပင်၊) ဥဒ္ဓေသဝါရေပိ-၌လည်း၊ သမာဓိန္ဒြိယန္တိ အာဒိ-သမာဓိန္ဒြိယံ အစရှိသောပုဒ်ကို၊ (အာဒိဖြင့် “သမာဓိဗလံ” စသည်ကိုယူ၊) နဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်။

ဝိစိကိစ္ဆာနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ကင်္ခနဝသေန-ယုံမှားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကင်္ခါ-ကင်္ခါမည်၏၊ ကင်္ခါယ-ယုံမှားခြင်းကို၊ အာယနာ-ဖြစ်စေတတ်သော သဘောတရားတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကင်္ခါယနာ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ပုရိမကင်္ခါ-ရှေ့ဖြစ်သော

ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တကမေဝ။ ။ “ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်စိတ်၏ နိဒ္ဒေသ၌ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ(သမာဓိ)ကို အကျယ်ပြရာဝယ် အခြားစိတ်များကဲ့သို့ သဏ္ဌိတိ အဝဋ္ဌိတိကို အဘယ်ကြောင့် မပြအပ်ပါသနည်း”ဟု ပေးဖွယ်ရှိ၍ “ပဝတ္တိ၊ပေ၊ ဧကမေဝပဒံ ဝုတ္တံ” ဟု မိန့်သည်၊ အခြားစိတ်များ၌ ယှဉ်သော ဧကဂ္ဂတာသည် ထိုအာရုံတစ်ခုအပေါ်၌ စိတ်အစဉ် (ဝိတိစဉ်) အတော်ရှည်အောင် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ဤစိတ်၌ ယှဉ်သော ဧကဂ္ဂတာသည် မပြုနိုင်၊ ဖြစ်နေသောစိတ်၏ ဥပါဋ္ဌိ၌ ဘင် ဓဏတ္တယမျှ တည်ရုံသာကျေးဇူးပြုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “သဏ္ဌိတိ အဝဋ္ဌိတိ” ဟု ဟောတော်မမူဘဲ “စိတ္တဿဌိတိ” ဟု တစ်ပုဒ်သာ ဟောတော်မူသည်။ [ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။]

ကင်္ခါယနာ။ ။ ကင်္ခါယနာပုဒ်၌ ပဌမနည်းအလို “ကင်္ခါ+အာယနာ”ဟု ခွဲ၊ အာယနာ၌ အာယဓာတ်၊ ကာရိတ်ကြေ၊ ယုပစ္စည်း၊ “အာယတိတိ အာယနာ၊ ကင်္ခါယ-နောက်နောက်ယုံမှားခြင်းကို အာယနာ-ဖြစ်စေတတ်သော ရှေးရှေးယုံမှားခြင်းတည်း၊ ကင်္ခါယနာ-ခြင်း၊ နောက်နည်းအလို “ကင်္ခါ+အာယနာ”ဟု ခွဲ၊ အာယနာ၌ ကာရိတ်မပါ၊ “ကင်္ခါယ=၏+အာယနာ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ကင်္ခါယနာ-ခြင်း”ဟု ပြု၊ အာကာရဝသေနဖြင့် ဘာဝသာဓကကို ပြသည်။

၂၆၆

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[အကုသိုလ်

ယုံမှားခြင်းသည်၊ ဥတ္တရကမ္မ-နောက်ဖြစ်သောယုံမှားခြင်းကို၊ အာယတိနာမ-ဖြစ်စေသည်မည်၏၊ [အာနေတိ နာမ ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတ-ဤ ကင်္ခါယနာဟူသော ပုဒ်ကို၊ အာကာရဝသေန-ယုံမှားခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ကင်္ခါယမင်္ဂလိတ္တံ-ယုံမှားခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသောစိတ်သည်၊ ကင်္ခါယ-ယုံမှားခြင်းသည်၊ အာယိတတ္တာ-ဖြစ်စေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကင်္ခါယိတနာမ-မည်၏၊ တဿ-ထိုယုံမှားခြင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သောစိတ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ ကင်္ခါယိတတ္တံ-ရာ၊ ဝိမတိတိ-ကား၊ န မတိ-မသိခြင်းတည်း၊ [ဝိသဒ္ဓါသည် ပဋိသေခအနက်ဟော၊ “န+မတိ ဝိမတိ” ဟု ပြု။] ဝိစိကိစ္ဆာ-ဝိစိကိစ္ဆာသည်၊ ဝုတ္တာတ္တာဧဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာ၊ (ယံ ဓမ္မဇာတ်)၊ ကမ္မနဋ္ဌေန-တုန်လှုပ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဒွိဓာ-၂-ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ဝါ-၂-ဖြာ၊ ဧလယတိ-စိတ်ကို တုန်လှုပ်စေတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ ဓမ္မဇာတ်)၊ ဒွေဋ္ဌကံ-မည်၏။

ပဋိပတ္တိနိဝါရဏေန-ပဋိပတ်ကို တားမြစ်စေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဘာဝပ္ပဓာနကြိ)၊ ဒွိဓာပထောဝိယ-၂-ဖြာကွဲသော လမ်းနှင့် တူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒွိဓာပထော-မည်၏၊ ဣဒံ-ဤသဘောတရားသည်၊ နိစ္စနုခေါ-နိစ္စလေလော၊ အနိစ္စနုခေါ-အနိစ္စ လေလော၊ ဣတိအာဒိ ပဝတ္တိယာ-ဤသို့ အစရှိသောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ အာကာရေ-အခြင်းအရာ၌၊ သဏ္ဌာတုံ-ကောင်းစွာ

ဒွေဋ္ဌကံ။ ။ “ဒွိ+ဧဋ္ဌက”ဟုခွဲ၊ ဧဋ္ဌက၌ ဧလဇာတ်သည် ကမ္မနအနက်ဟော၏၊ ကာရိတ်ကြေ၊ “ဧလယတိ-စိတ်ကို တုန်လှုပ်စေတတ်၏၊ ဣတိ ဧလကံ၊ ဧလဇာတ် နောင်ဟပစ္စည်း၊ လကို ဋ္ဌဖြူ၊ သုတ္တံ၌ ကပစ္စည်းသက်၊ တုန်လှုပ်ခြင်းအနက်ကို ဋ္ဌဖြင့် ဧဋ္ဌဇာတ်က မဟော၊ လငယ်ဖြင့် ဧလဇာတ်ကသာ ဟော၏၊ ထိုဇာတ်လည်း ဘူဝါဒိသာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဧလယတိ၌ ကာရိတ်ဝင်သည်ဟု ကြံသည်၊ ဒွိဓာ-(ဗုဒ္ဓအပေါ်၌ ဘုရားဟုတ်လေသလား၊ မဟုတ်လေသလား၊ ဤသို့စသော) ၂-ပါး အပြားအားဖြင့်+ဧဋ္ဌကံ-စိတ်ကို တုန်လှုပ်စေတတ်သောတရားတည်း၊ ဒွေဋ္ဌကံ-ရား၊ [ဒွိဓာ ဧလတိ ကမ္မတိစိတ္တံ ဧတေနာတိ (ဟိ) ဒွေဋ္ဌကံ၊ ဟ ပစ္စယံ သကတ္တ ဝုတ္တိကပစ္စယံ ကတွာ-ဗြဟ္မာဇာလသုတ် ဋီကာသစ်၊ သဒ္ဓနိတိ၌ကား “ဘာဝအနက်၌ ဋ္ဌက ပစ္စည်းသက်”ဟု ဆို၏၊ “ဒွိဓာ-၂-ပါးအပြား၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တည်း၊ ဒွေဋ္ဌကံ-ရာ”ဟု ပြု၊ ထိုနည်းကား အဋ္ဌကထာဝယ် “ဧလယတိ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ဤ၌ မဖြစ်နိုင်။

မှတ်ချက်။ ။ ဗြဟ္မဇာလသုတ်ဋီကာသစ်၌ ကရဏသာဓ်ပြခြင်းနှင့် ဤ၌ “ဒွိဓာဧလယတိ”ဟု ဟောတုကတ္တုသာဓ်ပြခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်အတူပင်၊ ဥပမာ-ပြီးစေတတ်ဟုဆိုလျှင်၊ ပြီးကြောင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပြီးစေတတ်က၊ ပြီးကြောင်းရ၏၊ ကရဏ-ကတ္တု၊ ကာရကကို ဝိဂြိုဟ်ပြု”ဟု ရှေးဆရာတို့ မိန့်ကြသည်။

ကောဒသမိတ်အဖွင့်] ဘာသာဋီကာ

၂၆၇

တည်ခြင်းငှာ၊ အသမတ္တတာယ-မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမန္တတော-ထက်ဝန်းကျင်၌၊ သေတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သံသယော-မည်၏။

ဧကံသံ-တစ်ခုသောအဖို့ကို၊ ဂဟေတုံ-ယူခြင်းငှာ၊ အသမတ္တတာယ-ကြောင့်၊ ဧကံသဂ္ဂါဟော-တစ်ခုသောအဖို့ကို ယူခြင်း သဘောတရားသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနောက်သဂ္ဂါဟော-မည်၏၊ နိစ္ဆေတုံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တီ-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာရမဏတော-မှ၊ သြသက္ကတိ-ဆုတ်နှစ်သကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာသပ္ပနာ-မည်၏၊ သြဂါဟိတုံ-ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တီ(ဟုတွာ)၊ ပရိ၊ သမန္တတော-ထက်ဝန်းကျင်၌၊ [ပရိကို “သမန္တတော” ဟု ဖွင့်သည်။] သပ္ပတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရိသပ္ပနာ-မည်၏၊ ပရိယော ဂါဟိတုံ-ဉာဏ်ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် သက်ဝင်ခြင်းငှာ၊ အသမတ္တတာယ-ကြောင့်၊ အပရိယောဂါဟဏာ-မည်၏။

နိစ္ဆယဝသေန-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာရမဏေ-၌၊ ပဝတ္တိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ အသမတ္တတာယ-ကြောင့်၊ ဆမ္ဘိတတ္ထံ-မည်၏၊ စိတ္တဿ-၏၊ ထဒ္ဒဘာဝေါ-ခက်ထန်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်လသော်၊ စိတ္တံ-ကို၊ ထဒ္ဒ-ခက်ထန်အောင်၊ ကရောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ သော-ဤဝိစိကိစ္ဆာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-သော်၊ အာရမဏံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူပင်ယူရသော်လည်း၊ မနံ-ကို၊ ဝိလိခန္တိဝိယ-ရေးခြစ်သကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ တသ္မာ၊ မနောဝိလေခေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ပြီး၊ [ဝိပုဗ္ဗ လိခဓာတ်၊ ဏ ပစ္စည်းဖြစ်၍ ပုလ္လိင်ထားသည်။] သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါရ၌၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ကောဒသမံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီး။

သံသယော။ ။သံကို “သမန္တတော”ဟုဖွင့်သည်၊ “ထက်ဝန်းကျင်ဖြစ်”ဟုသည်လည်း ထိုအာရုံ၌ မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘဲ စေလည်လည်ဖြစ်နေခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ဖြစ်နေခြင်းကို “သံသယဖြစ်ခြင်း”ဟု ဆိုကြသည်။ [“ပရိသပ္ပနာ”၌လည်း နည်းတူ။]

အာသပ္ပနာ။ ။အာကို “အာမုခံ”ဟု ဋီကာ၊ “အဘိမုခံ”ဟုမရဖွင့်၏၊ ဧကံ အာကာရံ ဂန္တံ၊ အသမတ္တတာယ (အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ခြင်းကြောင့် “အတ္တနော အာမုခံ သပ္ပနတော” (မိမိသို့ ရှေးရှုဖြစ်နေခြင်းကြောင့် အာရုံသို့ မသွားဘဲ မိမိသို့ ပြန်နေသကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်) “အာရမဏ တော သြသက္ကတိ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ သဒ္ဓတ္ထမှာ “မိမိသို့ရှေးရှုဖြစ်ခြင်း”ဟုသာ ဖြစ်၏။

ဆမ္ဘိတတ္ထံ။ ။ထဘိဓာတ်သည် ခက်ထန်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ဣကာရန္တဓာတ် ဖြစ်သောကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်လာ မပြု၍ “ဆမ္ဘိတ”ဟုဖြစ်သည်၊ ထကို ဆပြု၍ “ဆမ္ဘိတ”ဟု ဖြစ်ပြန်သည်၊ ထို့ကြောင့် “ဆမ္ဘိတတ္ထံ”ကို “ထဒ္ဒဘာဝေါ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထဒ္ဒ၌လည်း ထဘိဓာတ်၊ တ ပစ္စည်းတည်း။

၂၆၈

အဋ္ဌသမ္မာနီအဋ္ဌကထာ

[အကုသိုလ်

ဒွါဒသမစိတ် အဖွင့်

ဒွါဒသမေ-ဒွါဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ သမယ ဝဝတ္ထာနေ-သမယ၀ ဝတ္ထာန ဝါရ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဥဒ္ဓစ္စေန-နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တံ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စ သမ္ပယုတ္တံ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤဒွါဒသမ အကုသိုလ် စိတ်သည်၊ ဆသု အာရမဏေသု၊ ဝေဒနာဝသေန-ဖြင့်၊ မဇ္ဈတ္တံ-အလယ်အလတ်၌ တည်သောသဘောရှိသည်၊ (ဥပေက္ခာ ဝေဒနာရှိသည်။) ဟုတွာ၊ ဥဒ္ဓတံ-အထက်အထက် သို့ လွင့်တက် တုန်လှုပ်သည်၊ (ပျံ့လွင့်သည်။) ဟောတိ၊ [ဥဒ္ဓံ+ဓနာတိ ကမ္မတိတိ ဥဒ္ဓတံ၊] ဣဓ-ဤဒွါဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ ဓမ္မဒွေသေ-ဓမ္မဒွေသဝါရ၌၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဌာနေ-ဝိစိကိစ္ဆာ၏အရာ၌၊ [ဧကာဒသမစိတ်ဝယ် ဝိစိကိစ္ဆာ၏အရာ၌၊] ဥဒ္ဓစ္စ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ အာဂတံ-လာပြီ၊ ပဒပဋိပါဋိယာ-အားဖြင့်၊ အဋ္ဌဝိသတိ-၂၈-ပါးသော၊ ပဒါနိ ဟောန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-အားဖြင့်၊ စုဒ္ဓသ (ပဒါနိ ဟောန္တိ)၊ တေသံ-ထို ၁၄-ပါးသော တရားအစုတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ သဝိဘတ္တိကာ ဝိဘတ္တိ ကရာသိ ဝိဓာနံ-သဝိဘတ္တိက တရားတို့ကို စီရင်ကြောင်းစကား၊ အဝိဘတ္တိကတရား တို့ကို စီရင်ကြောင်းစကား၊ ရာသိတရားတို့ကို စီရင်ကြောင်းစကားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ [ရှေ့၌ ဘောဒေါဟု ရှိခဲ့၏၊ ဤဝိဓာနသဒ္ဓါကိုလည်း ဘောဒအနက်ဟောဟု ကြံ၍ “သဝိဘတ္တိက အဝိဘတ္တိကအပြား၊ ရာသိအပြားကို” ဟုလည်း ပေးပါ၊] အဓိမောက္ခော-လည်းကောင်း၊ မနသိကာရော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေယေဝ-၂-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေဝါပနကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

နိဒ္ဒေသဝါရဿ-နိဒ္ဒေသဝါရ၏၊ [ရှေးရှေးစိတ်များ၌ “နိဒ္ဒေသဝါရေ”ဟု ရှိခဲ့၏၊] ဥဒ္ဓစ္စနိဒ္ဒေသေ-၌၊ စိတ္တဿာတိ-ကား၊ န သတ္တဿ-သတ္တဝါ မဟုတ်သော၊ န ပေါသဿ-ပေါသမဟုတ်သော၊ (စိတ္တဿ-၏၊ ဥဒ္ဓစ္စံ၌စပ်၊) [“သဗ္ဗပဒံ သာဝဓာ ရဏံ”နှင့်အညီ “စိတ္တဿ ဧဝ ဥဒ္ဓစ္စံ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိရကား ထိုဧဝဖြင့် ယောက်ျား မိန်းမ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ ဥဒ္ဓစ္စမဟုတ်-ဟုပြသည်။] ဥဒ္ဓစ္စတိ-ကား၊ ဥဒ္ဓတာကာရော-အထက်အထက်၌ လွင့်တက်တုန်လှုပ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ (ပျံ့လွင့်ခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊) [“ဥဒ္ဓတဿ+ဘာဝေါဥဒ္ဓစ္စံ”ဟု ပြုစေလိုသည်၊ အာကာရောဖြင့် ဘာဝအနက်ကိုပြသည်။] ဝူပသမော-ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောတရား သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝူပသမော-မည်၏၊ (ယော သဘာဝေါ)၊ စေတော-စိတ်ကို၊ ဝိက္ခိပတိ-အထူးထူးအပြားပြား ပစ်လွှင့်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော)၊ စေတောဝိက္ခေပေါ-မည်၏၊ [ဇာအုပ်တို့၌ “စေတတော ဝိက္ခေပေါ” ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊] ဘန္တတ္ထံ စိတ္တဿာတိ-ကား၊ စိတ္တဿ-စိတ်၏၊ ဘန္တဘာဝေါ-တုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ (တုန်လှုပ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊) (ကဿဝိယ-အဘယ်၏ ကဲ့သို့နည်း၊) ဘန္တယာန ဘန္တဂေါဏာနံ-တုန်လှုပ်သော

ဒွါဒသမစိတ်အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၂၆၉

ယာဉ်၊ တုန်လှုပ်သော နွား အစရှိသည်တို့၏၊ (ဘန္တဘာဝေါ) ဝိယ-တုန်လှုပ်ကုန်သည်၏ 'အဖြစ်ကဲ့သို့တည်း၊ [ယောဇနာ၌ "ဘန္တယာနဘန္တဂေါဏာဒိနံ" ဟုရှိ၏၊ စိတ္တဿ၏ ဥပမာနဖြစ်သောကြောင့် ထိုပါဌ်က ကောင်းသည်။] ဣမိနာ-ဤ ဘန္တတ္ထံ စိတ္တဿဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ဧကာရမဏသ္မိယေဝ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ သာလျှင်၊ ဝိပုန္နနံ အထူးထူးအပြားပြား တုန်လှုပ်ခြင်းကို၊ ကထိတံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-အထူးကား၊ ဥဒ္ဓစ္စံ-သည်၊ ဧကာရမဏေ-တစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌၊ ဝိပုန္နတိ-အထူးထူးအပြားပြား တုန်လှုပ်၏၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-သည်၊ နာနာရမဏေ-အမျိုးမျိုးသော အာရုံ၌၊ (ဝိပုန္နတိ)၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ သဗ္ဗဝါရေသု-တို့၌၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ-၌၊ ဣမသ္မိစိတ္တဒွယေ-ဤစိတ် ၂-ပါးအပေါင်း၌၊ (မောဟမုဒ္ဒေး၌၊) ပကိဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယော-ရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ အာရမဏေ၊ ပဝဋ္ဌနကစိတ္တာနိနာမ-လိမ့်သောစိတ်တို့မည်သည်၊ ကတိ-အဘယ်လောက်တို့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဣမာနေဝ ဒွေ-ဤ ၂-ပါးတို့ပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဗ္ဗံ-ပြောဆိုရာ၏၊ တတ္ထ-ထို ၂-ပါးသောစိတ်တို့တွင်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတံ-ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်သည်၊ ဧကန္တေန-ဧကန်အားဖြင့်၊ ပဝဋ္ဌတိ-တလိမ့်တည်းလိမ့်နေ၏၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံပန-သည်ကား၊ လဒ္ဓါမိမောက္ခတ္တာ-ရအပ်သော အမိမောက္ခရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အမိမောက္ခနှင့် ယှဉ်ရသောကြောင့်၊) လဒ္ဓပတိဋ္ဌံ-ရအပ်သော ထောက်တည်ရာရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဝ-ဖြစ်၍သာလျှင်၊ ပဝဋ္ဌတိ-လိမ့်၏။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ဝဋ္ဌစတုရသေသသု-အလုံးဖြစ်ကုန်၊ ၄-ထောင့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွိသု-၂-လုံးကုန်သော၊ မဏီသု-ပတ္တမြားတို့ကို၊ ပတ္တာရဋ္ဌာနေ-ချိုင့်ဝှမ်းသောအရပ်၌၊ ပဝဋ္ဌေတွာ-လိမ့်စေ၍၊ ဝိသဋ္ဌေသု-လွတ်အပ်ကုန်လသော်၊ ဝဋ္ဌမဏီ-လုံးသော ပတ္တမြားသည်၊ ဧကန္တေနေဝ-ဧကန်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ပဝဋ္ဌတိယထာ-တလိမ့်တည်း လိမ့်သွားသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စတုရသေသာ-၄-ထောင့်ရှိသော၊ (မဏီ-သည်၊) ပတိဋ္ဌာယ ပတိဋ္ဌာယ-တန့်ရပ်၍ တန့်ရပ်၍၊ ပဝဋ္ဌတိယထာ-

ဥဒ္ဓစ္စံ ဟိပေ၊ နာနာရမဏေ။ ။ဥဒ္ဓစ္စသည် မိမိယူအပ်သော အာရုံ၏ အခြင်းအရာ၌သာတည်၍ တုန်လှုပ်၏၊ "မှားသည်ဖြစ်စေ၊ မှန်သည်ဖြစ်စေ၊ ထို အခြင်းအရာကိုသာ မငြိမ်မသက် တုန်လှုပ်လျက်ယူသည်"ဟုလို၊ ဝိစိကိစ္ဆာလည်း တပြိုင်နက် အာရုံ ၂-ခုစသည်ကို မယူနိုင်ပါ၊ သို့သော် "ဒီလိုလေလား၊ ဒီဟာလေလား"ဟု တွေးတောတတ်ရကား "ဒီလို=ဒီဟာ"ဟူသော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါး၊ "ဟိုလို=ဟိုဟာ"ဟူသော အခြင်းအရာကို ငဲ့လျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "အမျိုးမျိုးသော အာရုံ၌ တုန်လှုပ်တတ်သည်"ဟု ဆိုသည်။ "ဥဒ္ဓစ္စံ အတ္တနော ဂဟိတာကာရေ ဧဝံ ဌတွာပေ၊ ဂဟေတဗ္ဗာကာရံ အပေက္ခတိတိ နာနာရမဏေ စလနံ ဟောတိ၊-ဋီကာ။]

လိမ့်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံသမ္ပဒံ-ဤသို့ မချွတ်မယွင်း၊ ပြီးစီးခြင်းရှိသော၊
ဣဒံ-ဤဥပမေယျကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏၊ [ဋီကာ၌ “ဒဋ္ဌဗ္ဗံ”ဟု ရှိ၏၊] (အယံ-ကား၊
ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယော-တည်း။)

[“ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ”တိုင်အောင် ဤစိတ် ၂-ပါး၌ ရှေးဆရာတို့ဆိုအပ်
ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်ကိုပြပြီး၍၊ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးလုံး၌ ရှေးဆရာတို့
ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “သဗ္ဗေသုပိ” စသည်မိန့်၊]
သဗ္ဗေသုပိ-အလုံးစုံသော အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးလုံးတို့၌လည်း၊ ဟိနာဒိဘောဒေါ-
ဟိန အစရှိသောအပြားကို၊ န ဥဒ္ဓဇ္ဇော-ပါဠိတော်၌ ထုတ်ပြတော်မမူအပ်၊ [“ဟိန
စိတ္တံ”စသည်ဖြင့် ထုတ်ပြတော်မမူအပ်၊] (ကသ္မာ-နည်း၊) သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသော
အကုသိုလ်စိတ်တို့၏၊ ဧကန္တဟိနတ္တာ-ဧကန် ဟိနတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊
သဟဇာတာဓိပတိ-ကို၊ လဗ္ဘမာနောပိ-ရအပ်ပါသော်လည်း၊ န ဥဒ္ဓဇ္ဇော-အပ်၊
[“ဆန္ဒာဓိပတေယျံ”စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ထုတ်ပြတော်မမူအပ်၊] (ကသ္မာ-
နည်း၊) ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဒဿိတနယတ္တာ-ပြအပ်ပြီးသောနည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအကုသိုလ်စိတ်တို့၌၊ ဉာဏာဘာပတော-ဉာဏ်မရှိ
ခြင်းကြောင့်၊ ဝိမံသာဓိပတိနာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပစ္ဆိမဒ္ဓယေ-နောက်ဆုံး အကုသိုလ်
စိတ် ၂-ပါးအပေါင်း၌၊ မောဟမူဒ္ဓေး၌၊) သေသောပိ-ဝိမံသာဓိပတိမှ ကြွင်းသော

ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ။ ။အဓိမောက္ခနှင့် မယှဉ်သော ဝိစိကိစ္ဆာ၏ အာရုံ၌လိမ့်ခြင်းသည်
ဝဋ္ဋမဏီ၏ ရပ်တန့်မနေဘဲ တလိမ့်တည်းလိမ့်၍ ကျသွားခြင်းနှင့် တူ၏၊ အဓိမောက္ခနှင့်ယှဉ်သော
ဥဒ္ဓစ္စ၏အာရုံ၌ လိမ့်ခြင်းသည် စတုရဿမဏီ၏ တန့်ရပ်၍ တန့်ရပ်၍ လိမ့်ကျသွားခြင်းနှင့်တူသည်။
[အဓိမောက္ခ၏ ယှဉ်ခြင်းကား ပတ္တမြား၌ အထောင့်ပါနေခြင်းနှင့်တူသည်။]

သဟဇာတာ၊ ပေ၊ နယတ္တာ။ ။ဤအကုသိုလ်စိတ်တို့၌ သဟဇာတာဓိပတိ ရထိုက်ပါလျက်
အဘယ့်ကြောင့် မထုတ်ပြအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတနယတ္တာ”ဟု
မိန့်သည်၊ အောက် အကုသိုလ်စိတ်တို့၌ “ဆန္ဒာဓိ ပတေယျံ” စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်ဝယ် ထုတ်ပြ
တော်မူခဲ့၏၊ ထိုသို့ ထုတ်ပြအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်အတွက် ထိုနည်းအတိုင်း သိသာသော
ကြောင့် ဤအကုသိုလ်စိတ်၌ “ဆန္ဒာဓိပတေယျံ” စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်ဝယ် ထုတ်ပြတော်မမူ။

မှတ်ချက်။ ။“သဟဇာတာဓိပတိ လဗ္ဘမာနောပိ”ဟု ဆိုသောကြောင့် “အကုသိုလ်
စိတ်ဝယ် အာရမဏာဓိပတိ မရထိုက်”ဟု ထင်ဖွယ်ရှိ၏၊ ဒေါသမူ၊ မောဟမူစိတ်တို့၌ မရသော်
လည်း လောဘမူစိတ်၌ကား အာရမဏာဓိပတိ ရပါ၏၊ သို့သော် အာရမဏာဓိပတိအတွက်သာ
အဋ္ဌကထာဆရာ အကြောင်းပြရပါသည်၊ [ကုသလေသုပိ အာရမဏာဓိပတိ အနုဒ္ဓရိတ္တာ၊ ပေ၊
အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတေသု လဗ္ဘတိတိ၊-ဋီကာ။]

ဒွါဒသမစိတ်အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၂၇၁

သဟဇာတာဓိပတိသည်လည်း၊ နတ္ထိဝေ-မရှိသည်သာ၊ (မရသည်သာ၊) ကသ္မာ-
နည်း၊ ကဗ္ဗိဓမ္မ-တစ်စုံတစ်ခုသောတရားကို၊ (ဆန္ဒ စိတ္တ၊ ဝီရိယတို့တွင်၊ တစ်စုံတစ်ခု
သောတရားကို၊) ဓုရ-အကြီးအမှူးကို၊ ကတွာ-၍၊ အနုပ္ပန္နတောစ-မဖြစ်ခြင်းကြောင့်
လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌာနေ-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌၊ ပဋိသိဒ္ဓတောစ-တားမြစ်တော်မူအပ်
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ [တားမြစ်ဆိုသည်မှာ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌
မထုတ်ပြခြင်းသာတည်း၊ တမင်လာတားမြစ်သောပါဠိကား မရှိပါ၊ ဧကဿပိ
ပဉ္စဿ အနုဒ္ဓဋ္ဌတ္တာ ပဋ္ဌာနေ ပဋိသိဒ္ဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊-ဋီကာ။]

ပန-ဆက်၊ ဒွါဒသဟိပိ-၁၂-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေဟိ အကုသလ
စိတ္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကံကို၊ အာယူဟိတေ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ-
ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ သေသာနိ-ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်မှ ကြွင်း
ကုန်သော၊ ဧကော ဒဿဝ-၁၁-ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့သည်သာ၊ ပဋိသန္ဓိ-
ပဋိသန္ဓေကို၊ အာကုမုန္တိ-ငင်နိုင်ကုန်၏၊ [ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးနိုင်ကုန်၏၊ “ဧတ္တာ
ကုသလကမ္မမုဒ္ဓစ္စရဟိတံ အပါယဘူမိယံ ပဋိသန္ဓိဇနေဟိ” ဟူသော သဂြိုဟ်လာ
စကားရပ်နှင့် အတူပင်တည်း၊] ဝိစိကိတ္တာ သဟဂတေ-စိတ်သည်၊ အလဒ္ဓါဓိမောက္ခေ-
မရအပ်သော အဓိမောက္ခရှိသည်ဖြစ်၍၊ (အဓိမောက္ခနှင့် မယှဉ်ရသည်ဖြစ်၍၊)
ဒုဗ္ဗလေ-အားမရှိသည်၊ (သမာနေ) ပိ-ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊ ပဋိသန္ဓိ-ကိုး
အာကုမုမာနေ-ငင်နိုင်လသော်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ-သည်၊ လဒ္ဓါဓိမောက္ခ-ရအပ်သော
အဓိမောက္ခရှိသည်၊ (အဓိမောက္ခနှင့် ယှဉ်ရသည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊) ဗလဝံ-အားရှိ
သည်၊ (သမာနံ-လျက်၊) (ပဋိသန္ဓိ-ကိုး) ကသ္မာ-ကြောင့်၊ နာကမုတိ-မငင်နိုင်ပါ
သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာဘာဝတော-
သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပယ်ထိုက်သော
တရားတို့၌ မပါဝင်ခြင်းကြောင့်၊) (နာကမုတိ-နိုင်၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊)

သေသောဝိ နတ္ထိ။ ။ မောဟမူဒ္ဓေးဟူသော နောက်ဆုံးစိတ် ၂-ပါး၌ ဝိမံသာဓိပတိမှ
ကြွင်းသော အဓိပတိ ၃-ပါးလည်းမရှိ၊ [“ဒွိဟေတုက တိဟေတုက ဧဝနေသ္မေဝယထာသမ္ဘဝံ
အဓိပတိ ဧကောဝ လဗ္ဘတိ”ဟူသော သဂြိုဟ်၌ “အတိတ်ဇောဝယ် အဓိပတိမရနိုင်”ဟူသော
စကားနှင့် ထပ်တူပင်တည်း၊] ထို မရခြင်းအကြောင်းကို ပြလို၍ “ကဗ္ဗိ ဓမ္မ”စသည်မိန့်။
[ကဗ္ဗိဓမ္မန္တိ-ဆန္ဒာဒိသု ဧကမ္မိ သဟဇာတံ၊-ဋီကာ။]

ဒဿပေ၊ ဘာဝတော။ ။ “ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဿ+အဘာဝတော-ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂုတ်စိတ်က
သောတာပတ္တိမဂ် ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်မရှိခြင်းကြောင့်၊ (တစ်နည်း) ပဟာတဗ္ဗေသု+
အဘာဝတော-ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂုတ်စိတ်က သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်ထိုက်သောတရားတို့၌
မပါဝင်ခြင်းကြောင့်”ဟု ဋီကာ ၂-နည်းဖွင့်၏၊ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို မငင်နိုင် (မပေးနိုင်)ခြင်းကြောင့်
ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတရားတို့၌ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ် မပါဝင်ခြင်းဖြစ်ရကား ဤဒဿနေန

ဟိ-ချဲ့၊ (ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-သည်၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊) ယဒိအာကဗေယျ-အံ၊ (ဧဝံသတိ၊) ဒဿနေန၊ပေ၊ ဝိဘဏေ-ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗပုဒ်၏ အကျယ်ဝေဖန်ရာ ဝိဘင်း၌၊ အာဂစ္ဆေယျ-လာရာ၏၊ (လာကာ၊ မလာပါ-ဟူလို၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ သေသာနိ-ကုန်သော၊ ဧကာဒသ-၁၁-ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့သည်၊ (ပဋိသန္ဓိ-ကို၊) အာကမုန္တိ-ငင်နိုင်ကုန်၏။

ဟိ-ချဲ့၊ [ဒဿနေန၊ပေ၊ ဝိဘဏေ အာဂစ္ဆေယျကိုပင် “ဒဿနေန၊ပေ၊ ဝိဘဏေ နာဂတံ”ဟု အကျယ်ပြသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ “ထိုမှတစ်ပါး”ဟု ပေးလေ၏၊] တေသု-ထို ၁၀-ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောစိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော်၊ တာယ စေတနာယ-ထိုစေတနာကြောင့်၊ စတူသု-န်သော၊ အပါယေသု-တို့၌၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊ အကုသလဝိပါကေသု-အကုသလ ဝိပါကံ ၇-ပါးတို့တွင်၊ အဟေတုကာပေ၊ သဟဂတာယ-အဟိတ်မနောဝိညာဏာစိတ်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စိတ်ဖြင့်၊ (အဟိတ် အကုသလဝိပါကံ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်ဖြင့်၊) ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ ဂဏှာတိ-ယူရ၏၊ ဣတရဿာဝိ-၁၁-ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်မှ တစ်ပါးသော ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၏လည်း၊ ဧတ္ထေဝ-ဤအပါယ်ဘုံ၌သာ၊ ပဋိသန္ဓိ ဒါနံ-ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးခြင်းသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ ဧတံ (ပဋိသန္ဓိဒါနံ)-ဤဥဒ္ဓစ္စ သဟဂုတ်စိတ်၏ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးခြင်း သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ၊ ဒဿနေန၊ပေ၊ ဝိဘဏေ-၌၊ နာဂတံ-မလာ၊ ဤတိ-အပြီးတည်း။

အကုသလာဓမ္မာတိ ပဒဿ-၏၊ ဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ပဟာတဗ္ဗဘာဝတော ပါ၌ဖြင့် ပဋိသန္ဓေကျိုးကို မငင်နိုင် မပေးနိုင်ခြင်းကို ပြီးစေ၏၊ ထို့ကြောင့် “ယဒိဟိ၊ပေ၊ အာကမုန္တိ”ဟု မိန့်သည်။

တေသု ဟိ၊ပေ၊နာဂတံ။ ။ဤစကားဖြင့် ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗ တရားတို့၌ မပါခြင်းကို ပြီးစေသည်၊ ဥဒ္ဓစ္စမှ တစ်ပါးသော အကုသိုလ် ၁၁-ပါးသည် အပါယ် ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုပေး၏၊ ဥဒ္ဓစ္စစေတနာလည်း ပဋိသန္ဓေကျိုးပေးရလျှင် ဤအပါယ်ဘုံ၌သာပေးစရာရှိ၏၊ အမှန်အားဖြင့် ဤဥဒ္ဓစ္စသည် ပဋိသန္ဓေကျိုး မပေးနိုင်၊ ထိုသို့ မပေးနိုင်သောကြောင့် ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတရားတို့၌ မပါခြင်းဖြစ်သည်-ဟူလို။ [“အကုသလဝိပါကေသု၊ပေ၊ ဂဏှာတိ” သည် “စတူသု အပါယေသု ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ”ကို ထပ်၍ ပြသော စကားတည်း။]

အဗျာကတပဒ

အဟိတ်ကုသလဝိပါက် အဖွင့်

ဣဒါနိ-အကုသလာဓမ္မာပုဒ်ကို အကျယ်ဝေဖန်ပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အဗျာကတပဒ-အဗျာကတပုဒ်ကို၊ (အဗျာကတာဓမ္မာဟူသောပုဒ်ကို) ဘာဇေတွာ-အကျယ်ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ-၏၊ တတ္ထ-ထို ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဗျာကတံ-အဗျာကတသည်၊ ဝိပါကံ-ဝိပါက်အဗျာကတလည်းကောင်း၊ ကြိယံ-ကြိယာအဗျာကတလည်းကောင်း၊ ရူပံ-ရုပ်အဗျာကတလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနံ-နိဗ္ဗာန်အဗျာကတလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုမ္ဘိဓံ-၏၊ တေသု-ထို ၄-ပါးတို့တွင်၊ ဝိပါကာဗျာကတံ-ကို၊ [“ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ၊ပေ၊ အာရဒ္ဓံ” ၌ စပ်ဖို့ရန် ဋီကာဖွင့်သည်၊ နောက်ပုဒ်များ၌လည်း နည်းတူ။]

ဝိပါကာဗျာကတေဝိ-ဝိပါက်အဗျာကတ၌လည်း၊ ဝါ-တွင်လည်း၊ ကုသလဝိပါကံ-ကုသလဝိပါက်ကို၊ (ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ပေ၊ အာရဒ္ဓံ) တသ္မိံပိ-သို့ကုသလဝိပါက်၌လည်း၊ ဝါ-တွင်လည်း၊ ပရိတ္တဝိပါကံ-ကာမဝိပါက်ကို၊ (ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ၊ပေ၊အာရဒ္ဓံ) တသ္မိံပိ-ထိုကာမဝိပါက်၌လည်း၊ ဝါ-တွင်လည်း၊ အဟေတုကံ-အဟိတ်ဝိပါက်ကို၊ (ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ၊ပေ၊အာရဒ္ဓံ) ယသ္မိံ-ထို အဟိတ်ဝိပါက်၌လည်း၊ ဝါ-တွင်လည်း၊ ပဉ္စဝိညာဏံ-ပဉ္စဝိညာဉ်ကို၊ (ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ၊ပေ၊ အာရဒ္ဓံ) တသ္မိံပိ-ထိုပဉ္စဝိညာဉ်၌လည်း၊ [“ဥပ္ပတ္တိံ ဒီပေတုံ ဝုတ္တံ”၌စပ်၊] ဒွါရာ၊ပေ၊ ပစ္စယံ-ဒွါရ၊ အာရုံအစရှိသော ဆက်ဆံသောအကြောင်းကို၊ ထပေတွာ၊ အသာဓာရဏ ကမ္မပစ္စယဝသေနေဝ-မဆက်ဆံသော ကံဟူသော အကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဥပ္ပတ္တိံ-ဖြစ်ပုံကို၊ ဒီပေတုံ-ငှာ၊ ကာမာဝစရဿ၊ပေ၊ ကတတ္တာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

တတ္ထ-ထို ကာမာဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကတတ္တာတိ-ကား၊ ကတကာရဏာ-ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ဟူသော

ကတတ္တာ။ ။ကရိယိတ္တ-ပြုအပ်ပြီး၊ ဣတိ ကတံ (ကမ္မံ)၊ ကတဿ-ပြုအပ် ပြီးသော ကံ၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ကတတ္တံ-ရာ၊ “ပြုအပ်ပြီးသော ကံ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ”ဟူသည် ပြုပြီးခြင်းကြိယာတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ကတကာရဏာ”ဟုဖွင့်သည်၊ ကတကာရဏာ၌ ကတကို “ကတဘာဝ”ဟု ဆိုလိုလျှင် ဘာဝပ္ပဓာန၊ တစ်နည်း ဘာဝလောပကြံပါ၊ “ကာရဏာ” ကား “တ္တာ”၌ သွာဝိဘတ်၏ အဖွင့်တည်း၊ ဘွာသည် ကာရဏဟိတ်ခေါ် ဇနကဟိတ် အနက်၌

အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-ပြုပြီးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပစိတတ္တာတိ-
ကား၊ အာစိတတ္တာ-ဆည်းပူးအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝမိတကာရဏာ-တိုးပွားစေအပ်
ပြီး၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-တိုးပွားစေပြီးခြင်းဟူသော
အကြောင်းကြောင့်၊ [ဥပ္ပန္နံ ဟောတိဉ္စစပ်။]

စက္ခုဝိညာဏန္တိ-ကား၊ ကာရဏဘူတဿ-ဝိညာဉ်၏ အကြောင်းဖြစ်၍
ဖြစ်သော၊ စက္ခုဿ-စက္ခုပသာဒ၏၊ ဝိညာဏံ-ဝိညာဉ်တည်း၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊
စက္ခုဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏမည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ စက္ခုတော-စက္ခုပသာဒကြောင့်၊
ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ (ဝိညာဏံ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စက္ခုဝိညာဏံ-မည်၏) ဝါ-
တစ်နည်း၊ စက္ခုသ္မိ-စက္ခုပသာဒ၌၊ နိဿိတံ-မှီသော၊ ဝိညာဏံ-တည်း၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ စက္ခုဝိညာဏံ-မည်၏၊ ပရတော-နောက်၌၊ သောတဝိညာဏာဒိသုပ္ပါ-
သောတဝိညာဏံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော။

သက်ကြောင်းကို သိစေသည်၊ မှန်၏-ကံသည် အကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်သော ဇနက ဟိတ်တည်း၊
တစ်နည်း “ကရိယိတ္ထ-ပြုပြီးခြင်း၊ ကတံ-ခြင်း” ဤသို့ကြံလျှင်လည်း ကတတ္တာအရ
ပြုပြီးခြင်းကြိယာရသောကြောင့် အဓိပ္ပာယ်တူပင်တည်း၊ “ကတကာရဏာ-ပြုပြီးခြင်း ဟူသော
အကြောင်းကြောင့်” ဟု ပေး။

ဥပစိတတ္တာ။ ။စိဓာတ်၏ အာစယ(စိခြင်း) အနက်ကို သိစေလို၍ “အာစိတ” ဟု
သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်၊ “ဥပစိယိတ္ထ-စိအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဥပစိတံ။” “စိခြင်း” ဟူသည် (ပန်းရန်ဆရာ၏
အုတ်စိခြင်းကဲ့သို့) အထပ်ထပ်တိုးစေခြင်းတည်း၊ အခြားကံ၏ အကျိုးပေးခွင့်ကိုတားမြစ်၍
မိမိသည်သာ အကျိုးပေးခွင့်ရလောက်အောင် ကံကို အထပ်ထပ်တိုးပွားစေသည်-ဟူလို၊ ထိုသို့
တိုးပွားစေခြင်းကို “ဆည်းပူး” ဟု ခေါ်၏၊ နောက်ထပ်ဖြစ်သော ကံများကို အခြားသို့ ရောက်
မသွားအောင် ဆီးတား၍၊ ရှေးရှေးကံများနှင့် ပူးပေါင်းထားသကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်
“ဝမိတ”ဟု အဓိပ္ပာယ်တူဖွင့်သည်၊ ကာရဏကား သ္မာဝိဘတ်၏ အနက်ဖွင့်ပင်တည်း၊ “ဝမိတ”
၌လည်း ဘာဝပ္ပဓာန၊ ဘာဝလောပကြံပါ၊ (တစ်နည်း) ဘာဝသာဓန ကြံပါ။

စက္ခုဝိညာဏံ။ ။စက္ခုဝိညာဉ် ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၌ စက္ခုပသာဒ၊ ရူပါရုံ၊
အာလောက၊ မနသိကာရဟု ၄-ပါးရှိ၏၊ ထိုတွင် ရူပါရုံသည် စက္ခုဝိညာဉ် သာမက၊
သမ္ပဋိတ္တိန်းစသော စက္ခုဒွါရိကဝီထိ၊ တဒနဝတ္တိက မနောဒွါရဝီထိများ၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်၏၊
စက္ခုပသာဒကား စက္ခုဝိညာဉ်စိတ် ၁-ပါးနှင့်သာ ဆက်ဆံ၏၊ ထို့ကြောင့် အခြားတရားတို့နှင့်
မဆက်ဆံသော စက္ခုပသာဒဟူသော အကြောင်းဖြင့်သာ နာမည်တပ်လို၍ “စက္ခုဝိညာဏံ-
စက္ခု၌မှီသော ဝိညာဉ်”ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [“ဘောရိသဒ္ဓေါ ယဝကံရော” စသည်ကဲ့သို့
အသာဓာရဏနည်းတည်း၊] ဝိဂ္ဂဟ ၃-မျိုးတွင် ပဌမဝိဂ္ဂဟ၌ “စက္ခုဿ+ဝိညာဏံ” ဟု
ဆုဋ္ဌိတပျူရိသ်ပြုပါ၊ ဒုတိယဝိဂ္ဂဟ၌ ပဝတ္တအလယ်ပုဒ် တတိယဝိဂ္ဂဟ၌ နိဿိတ အလယ်ပုဒ်ကြောသော
မဇ္ဈေလောပိတပျူရိသ်။

တတ္ထ-ထိုစက္ခုဝိညာဉ်၊ သောတဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့တွင်၊ စက္ခုဝိညာဏံ သည်၊ စက္ခု၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-စက္ခုပသာဒကို မှီသည်အဖြစ်၊ ရူပါရုံကို သိခြင်းဟူသော မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ရူပမတ္တာရမဏရသံ-ရူပါရုံမျှဖြစ်သော အာရုံကို ယူခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ရူပါဘိမုခဘာဝပစ္စုပ္ပန်-ရူပါရုံသို့ ရှေးရှုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ညာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ရူပါရမဏာယ-ရူပါရုံဟူသော အာရုံရှိသော၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-ကြိယမနောဓာတ်၏။ အပဂမ ပဒဋ္ဌာနံ-ကင်းချုပ်ခြင်းလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။ ပရတော-နောက်၌၊ အာဂတာနိ-လာကုန်သော၊ သောတ၊ ပေ၊ ဝိညာဏာနိ-သောတဝိညာဉ်၊ ယာနဝိညာဉ်၊ ဇိဝှိဝိညာဉ်၊ ကာယဝိညာဉ်တို့ သည်၊ သောတာပိ သန္နိဿိတ သဒ္ဓါဒိ ဝိဇာနနလက္ခဏာနိ-သောတ အစရှိသော ပသာဒကို မှီကုန်သည်၏ အဖြစ်၊ သဒ္ဓ အစရှိသော အာရုံကို သိခြင်းလက္ခဏာရှိ ကုန်၏။ သဒ္ဓါဒိမတ္တာရမဏရသာနိ-သဒ္ဓ အစရှိသည်မျှဖြစ်သော အာရုံကို ယူခြင်း ကိစ္စရှိကုန်၏။ သဒ္ဓါဒိ အဘိမုခဘာဝ ပစ္စုပ္ပန်နာနိ-သဒ္ဓ အစရှိသော အာရုံသို့ ရှေးရှု သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ညာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာကုန်၏။ သဒ္ဓါဒိအာ ရမဏာ နံ-သဒ္ဓ အစရှိသည်လျှင် အာရုံရှိကုန်သော၊ ကြိယမနောဓာတုနံ-ကြိယာ မနောဓာတ်တို့၏။ အပဂမပဒဋ္ဌာနာနိ-ကင်းချုပ်ခြင်းလျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ရှိကုန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာ၌အသာဓာရဏနည်းအပြင် “စက္ခာဒိနံတိက္ခမန္တဘာဝေါ၊ ပေ၊ ဝိသေ သပစ္စယတ္တာစ”ဟု အကြောင်းတစ်မျိုးမျိုးပြသေး၏။ စက္ခုပသာဒက အခြားအကြောင်းတို့ထက် သာလွန်ထူးကဲသောအကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်း “စက္ခုဝိညာဏံ”ဟု စက္ခုဖြင့် အထူးပြု၍ နာမည်ကပ်ရသည်-ဟူလို၊ သာလွန်ခြင်း၏ အကြောင်းမှာ “စက္ခုပသာဒက အားသေးလျှင် စက္ခု ဝိညာဉ်၏ အသိအမြင် အားသေးခြင်း၊ စက္ခုပသာဒက အားကောင်းလျှင် စက္ခုဝိညာဉ်၏ အသိ အမြင်လည်း အားကောင်းခြင်းတည်း၊ ဤအလိုအဓိကနည်းဟုလည်း ဆိုသင့်၏။ [ဝိသေသပစ္စ ယတ္တာတိ အဓိကပစ္စယတ္တာ၊-အနု။]

စက္ခုသန္နိ၊ ပ၊ လက္ခဏံ။ ။“စက္ခုသန္နိဿိတဉ္စ+တံ+ရူပဝိဇာနနဉ္စာတိ စက္ခုသန္နိဿိတ ရူပဝိဇာနနံ၊ ရှေးနိဿယ၌ “သန္နိဿိတ”ကို “မှီခြင်း”ဟုပေး၏။ ဤ၌ကား ဘာဝပ္ပဓာန၊ ဘာဝ လောပကြိ၍ ပေးသည်။ စက္ခုသန္နိဿိတ ရူပဝိဇာနနံ+လက္ခဏံဧတဿာတိ စက္ခုသန္နိဿိတ ရူပ ဝိဇာနနလက္ခဏံ၊ ထိုတွင် စက္ခုသန္နိဿိတ သဒ္ဓါဖြင့် ရူပါရုံကိုသိသော (စက္ခုဒွါရိက ဝိထိဋ္ဌိပါ သော) သမ္ပုဋိဇ္ဈိန်း စသော ဝိညာဉ်များကို ကန့်၏။ ရူပဝိဇာနနသဒ္ဓါဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်နှင့်အတူ ဖြစ်၍ ရူပါရုံကိုပင် သိကြသော ဖဿစသောတရားများကိုကန့်သည်။ မှန်၏-ဖဿစသော တရားတို့သည် ထိုဝိထိဋ္ဌိ ရူပါရုံကို သိကြသော်လည်း ရူပဝိဇာနနလက္ခဏာ မရှိကြ၊ ဖဿစသော လက္ခဏာရှိကြသည်။

အပဂမ ပဒဋ္ဌာနံ။ ။ဤမနောဓာတ်ဟူသည် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းတည်း၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ကင်း ချုပ်မှ စက္ခုဝိညာဉ် ဖြစ်ရသောကြောင့် ပဉ္စဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း၏ ကင်းချုပ်ခြင်းကို စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်ဖို့ ရန် နီးကပ်သောအကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်ဟုဆိုသည်။

ဣဓ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၌၊ ပဒပဋိပါဋိယာ-ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အားဖြင့်၊ ဒသ-
 န်သော၊ ပဒါနီ-တရားအစုတို့သည်၊ ဟောန္တီ-နံ၏၊ အဂ္ဂဟိဂ္ဂဏေက-ဖြင့်၊ သတ္တ-
 န်သော၊ (ပဒါနီ ဟောန္တီ)၊ [သတ္တ၏ သရုပ်ကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ။] တေသု-
 ထို ၇ ပါးတို့တွင် ပဉ္စ-န်သော၊ (ပဒါနီ-တို့သည်)၊ အဝိဘတ္တိကာနီ-ခွဲခြား ဝေဖန်
 ရခြင်း မရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တီ)၊ ဒွေ-န်သော၊ (ပဒါနီ) သ ဝိဘတ္တိကာနီ-ခွဲခြား
 ဝေဖန်ရခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တီ)၊ တေသု-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ စိတ္တ-
 သည်၊ ဖဿပဉ္စမကဝသေနစေတ-ဖဿပဉ္စမက၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြိ-
 ယဝသေစ-လည်းကောင်း၊ ဒွိသု-န်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိဘတ္တိ-ဝေဖန်အပ်သည်
 ၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ဝေဒနာ-သည်၊ ဖဿပဉ္စမကဈာနင်္ဂဣန္ဒြိယဝသေန-
 ပဿပဉ္စမကဌာန၊ ဈာနင်္ဂဌာန၊ ဣန္ဒြိယဌာန၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တိသုယေဝ-၃ ပါးသာ
 လျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဌာနေသု ဝိဘတ္တိ ဂစ္ဆတိ)၊ ရာသယောပိ-အစုတို့သည်လည်း၊
 ဣမေဝ တယော-ဤ ၃ ပါးတို့သည်သာ၊ ဟောန္တီ၊ (ဖဿပဉ္စမက၊ ဈာနင်္ဂ၊ ဣန္ဒြိ-
 ယတို့တည်း။) ယေဝါပနကော-ယေဝါပနကသည်၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ မနသိ
 ကာရော ဧဝ-မနသိကာရသာတည်း။

နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ စက္ခုဝိညာဏ်-ကို၊ ပဏ္ဏရန္တီ-ပဏ္ဏရံဟူ၍၊ ဝတ္ထုတော-
 ဝတ္ထုအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ကုသလံ-သည်၊ အတ္တနော-မိမိ
 ဟူသောကုသိုလ်၏၊ ပရိသုဒ္ဓတာယ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 ပဏ္ဏရံနာမ-မည်၏၊ အကုသလံ-သည်၊ ဘဝင်္ဂနိသန္ဓေန-ဘဝင်၏ အကျိုးဆက်
 ကြောင့်၊ (ပဏ္ဏရံနာမ-၏)၊ ဝိပါကံ-သည်၊ ဝတ္ထုပဏ္ဏရတာယ-မှီရာဝတ္ထု၏ ဖြူ
 စင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပဏ္ဏရံနာမ-၏။)

ဈာနင်္ဂဝသေန။ «ဧပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀ ၌ယှဉ်သော ဝေဒနာ (ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခ) ဧကဂ္ဂ
 တာတို့သည် ဈာနင်္ဂထိုက်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ သို့ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ဈာနင်္ဂရာသိ
 ၌ “ဥပေက္ခာ ဟောတိ၊ စိတ္တသေကဂ္ဂတာ ဟောတိ”စသည်ဖြင့် ‘ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း-
 ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-ပဉ္စဝိညာဉ်မှ တစ်ပါးသော အခြားစိတ်တို့၌ ယှဉ်ခိုက်ဝယ် ထို
 ဝေဒနာ၊ ဧကဂ္ဂတာတို့က ဈာနင်္ဂထိုက်သောကြောင့် နာမည်တူ၊ သဒိသုပစာရအားဖြင့် ဈာနင်္ဂ
 ရာသိ၌ ဟောတော်မူပါသည်၊ [ဈာနင်္ဂဝသေနာတိ ဣဒံ၊ ပေ၊ တံ သဒိသာနံ တဒုပစာရံ ကတွာ
 ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

ဝတ္ထု ပဏ္ဏရတာယ။ «[ဋီကာ၌ “တာယ”ဟုရှိ၏၊] “ပသာဒ၊ ဟဒယဝတ္ထုတို့သည်
 မိမိတို့က ကဏ္ဍဓမ္မ အကုသိုလ်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မဟုတ်ကြသောကြောင့် ကုသိုလ်ကဲ့သို့
 ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုထောက်၍ ပဏ္ဏရ မဖြစ်နိုင်ကြ၊ ရုပ်တရားဖြစ်၍ ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်းပင်
 ဖြူစင်ကြသည်၊ ထိုဖြူစင်သော ပသာဒရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီရခြင်းကြောင့် ဝိပါကံစိတ်တို့လည်း
 ပဏ္ဏရဖြစ်ကြ၏”ဟူလို။ [ဝတ္ထု ပဏ္ဏရတာယာတိ သယံ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပာယော၊-ဋီကာ။]

အဟိတ်ကုသလဝိပါက်အဖွင့်] ဘာသာဋီကာ

၂၇၇

စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ စိတ္တဿဌိတိတိ-ဟူသော၊ ဧကမေဝ-တစ်ပုဒ် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပဒံ-ပုဒ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [သဏ္ဌိတိ အဝဌိတိ" မပါဟူလို၊] ဟိ-မှန်၊ ဣဒမ္မိ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်စိတ်သည်လည်း၊ [ပိဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာ စိတ်ပေါင်း၊] ဒုဗ္ဗလံ-အားမရှိသော၊ စိတ္တံ-စိတ်တည်း၊ ဧတ္ထ-ဤစက္ခုဝိညာဉ် စိတ်၌၊ ပဝတ္တိဌိတိမတ္တမေဝ-ဖြစ်ခြင်း၏ တည်ခြင်းမျှကိုသာ၊ လဗ္ဘတိ-ရာအပ်၏၊ သဏ္ဌိတိ အဝဌိတိဘာဝံ-သဏ္ဌိတိ အဝဌိတိ၏အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏိဘုံ-ရောက်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ [ပဝတ္တိဌိတိမတ္တ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဝိစိကိစ္ဆာစိတ် အဖွင့်၌ ပြ ခဲ့ပြီ၊] သင်္ဂဟဝါရေ-၌၊ ဈာနင်္ဂ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-ဈာနင် မဂ္ဂင်တို့တို့၊ န ဥဒ္ဓဋ္ဌာနိ-ထုတ်ပြ တော် မမူအပ်ကုန်၊ ကသ္မာ၊ (န ဥဒ္ဓဋ္ဌာနိ-နိသနည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ) ဈာနံ နာမ-ဈာန်မည်သည်၊ ဝိတက္က ပစ္စိမကံ-ဝိတက်ဟူသော နောက်ပိတ်ဆုံးရှိ၏၊ မဂ္ဂေါနာမ-မဂ်မည်သည်၊ ဟေတု ပစ္စိမကော-ဟိတ်ဟူသော နောက်ပိတ်ဆုံးရှိ၏၊ [သမုစ္စည်း ပိုင်း "ပဉ္စဝိညာဏေသု ဈာနင်္ဂါနိ" အဖွင့် သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ပကတိယာ-ပင်ကိုအားဖြင့်၊ (ဝိတက်ကို လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ ပင်ကို သဘောအားဖြင့်)၊ အဝိတက္ကစိတ္တေ-ဝိတက်မရှိသော စိတ်၌၊ ဈာနင်္ဂ-ကို၊ န လဗ္ဘ တိ၊ အဟေတုကစိတ္တေ-အဟိတ်စိတ်၌လည်း၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-တို့သို့၊ (န လဗ္ဘန္တိ-မရ အပ်ကုန်)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၌၊ ဥဘယမ္ပိ-ဈာနင် မဂ္ဂင် ၂ ပါးစုံတို့လည်း၊ န ဥဒ္ဓဋ္ဌ-ထုတ်ပြတော်မမူအပ်။

ဧတ္ထ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၌၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာပိ-ကိုလည်း၊ စတုရင်္ဂီ ကောယေဝ- ၄ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာကိုသာ၊ ဘာဇိကော-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဗဿ၊ စေတနာ၊ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ ၄ ပါးတည်း၊ ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊] သုည တဝါရေ-သည်၊ ပါကတိကောယေဝ-ပင်ကို သဘောအတိုင်းသာတည်း၊ သောတ ဝိညာဏာဒိနိဒ္ဒေသာပိ-သောတဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့ကိုလည်း၊ ဣမိနာဝနယေန-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နိ၏၊ ဟိ-စိုးစဉ်းအနည်းငယ်ဆိုဖွယ် အထူးကား၊ ကေဝလံ-ဝေဒနာချင်း မရောမယှက်သက်သက်၊ စက္ခုဝိညာဏာဒိသု-တို့၌၊ ဥပေက္ခာ- ဥပေက္ခာဝေဒနာကို၊ ဘာဇိတာ-ပြီ၊ ကာယဝိညာဏေ-၌၊ သုခံ-သုခဝေဒနာကို၊ (ဘာဇိတံ) ဣတိအယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤစက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့၌၊ ဝိသေသော။

ပကတိယာ။ «[ဤပုဒ်ကို "အဝိတက္ကစိတ္တေ"၌စပ်။] "အဝိတက္ကစိတ်" ဟူရာ၌ ဒုတိယ ဈာန်စိတ်စသော စိတ်များသည် ပကတိ အဝိတက္ကမဟုတ်၊ ဝိတက်ကိုလွန်မြောက်ခြင်းကြောင့် အဝိတက္ကဖြစ်ကြရသည်။ "ဒွေ ပဉ္စဝိညာဉ်ကား ဝိဘက်ကိုလွန်ခြင်းကြောင့် အဝိတက္ကစိတ် မ ဟုတ်၊ ပင်ကိုရိုးရာအတိုင်းပင် အဝိတက္ကစိတ် ဖြစ်သည်"ဟု ပြလို၍ "ပကတိယာ" ဟုမိန့်သည်။ [ပကတိယာ န အဝိတက္ကမနေန၊-ဋီကာ။]

စ-ဆက်၊ သောပိ-ထိုအထူးကိုလည်း၊ ယဇ္ဇနဝသေန-ထိခိုက်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ (ထိခိုက်ခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်။) ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-ချဲ့၊ စက္ခုဒွါရာဒီသု-စက္ခုဒွါရ အစရှိကုန်သော၊ စတုသု-၄ ပါးသောဒွါရတို့၌၊ ဥပါဒါရူပမေဝ-ဥပါဒါရုပ်သည်သာ၊ ဥပါဒါရုပ်-ကို၊ ယဇ္ဇေတိ-ထိခိုက်၏၊ [ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်သော ရူပ သဒ္ဓ ဂန္ဓ ရသာရုံတို့က ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်သော စက္ခုသောတ ဃာန ဇိဝှါဝတ္ထတို့ကို ထိခိုက်ကြသည်။] ဥပါဒါရူပေယေဝ-သည်သာ၊ ဥပါဒါရုပ်-ကို၊ ယဇ္ဇန္တေ-ထိခိုက်လသော်၊ ပဋိယဇ္ဇနာနိဃံသော-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက်ခြင်းသည်၊ ဗလဝါ-အားရှိသည်၊ နဟောတိ၊ [“ပဋိယဇ္ဇနာနိဃံသော ဗလဝါ နဟောတိ”ကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြလို၍ “စတုန္နံ၊ ပေ၊ ပုဗ္ဗမတ္တမေဝ ဟောတိ”ဟုမိန့်သည်။] စတုန္နံ-၄ ခုကုန်သော၊ အဓိကရဏီနံ-ပေတို့၏၊ [ထုရိက်ဝေဖန်များ၍ ပေနေ တေနသော အောက်ခံသံတုံးကို “ပေ”ဟုခေါ်သည်။] ဥပရိ-အထက်၌၊ စတ္တာရော-၄ ခုကုန်သော၊ ကပ္ပာသပိစုပိဇ္ဈော-ဝါဂွမ်းဆိုင်တို့ကို၊ ထပေတွာ-တင်ထား၍၊ ပိစုပိဇ္ဈောဟေဝ-ဝါဂွမ်းဆိုင်တို့ဖြင့် သာလျှင်၊ ပဟတကာလောဝိယ-ပုတ်ခတ်အပ်ရာအခါကဲ့သို့၊ ဖုဗ္ဗမတ္တမေဝ-ထိအပ်ကာမျှ သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဝေဒနာ-သည်၊ မဇ္ဈတ္တဌာနေ-မဇ္ဈတ္တအရာ၌၊ တိဋ္ဌတိ။ [ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဖြစ်သည်-ဟုလို။]

ပန-ကား၊ ကာယဒွါရေ-၌၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ မဟာဘူတာရမဏံ-မဟာဘုတ်တည်းဟူသောအာရုံသည်၊ အဇ္ဈတ္တိကကာယပသာဒံ-အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော ကာယပသာဒကို၊ ယဇ္ဇေတွာ-ထိခိုက်၍၊ ပသာဒပစ္စယေသု-မှီရာပသာဒ၏ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာဘူတေသု-မဟာဘုတ်တို့၌၊ ပဋိဟညတိ-ထိခိုက်၏။

ဗဟိဒ္ဓါ။ ။ “ဗဟိဒ္ဓါ မဟာဘူတာရမဏံ”၌ဗဟိဒ္ဓါကို နိဒဿန၊ ဥပလက္ခဏ နည်းအားဖြင့် ဆိုသည်၊ မှန်၏-ဗဟိဒ္ဓ မဟာဘုတ်ဖြစ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရံသာမက မိမိ လက်သီးဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ပြန်၍ ထုသောအခါစသည်၌ အဇ္ဈတ္တ (ခန္ဓာကိုယ်၌ ပါသော) မဟာဘုတ်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရံ ကလည်း အဇ္ဈတ္တကာယပသာဒကို ထိခိုက်နိုင်သည်သာ၊ [ဗဟိဒ္ဓါတိတေ နိဒဿနတ္ထံ၊-ဋီကာ၊ နိဒဿနမတ္တံတိ ဥပလက္ခဏမတ္တံ၊မရ။]

တစ်နည်း။ ။ ကာယဝိညာဏဓာတ်သည် ကာယပသာဒ ဝတ္ထုကိုမှီ၏၊ ထိုဝတ္ထုသည် ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်ရကား ကလာပ်တူဖြစ်သော မဟာဘုတ်ကို မှီရ၏၊ ထိုမှီရာ မဟာဘုတ်သည် အာရုံမဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုကာယဝိညာဉ်၏ အဆင့်ဆင့် မှီရာ မဟုတ်မှ တစ်ပါးသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရံကို (ခန္ဓာကို ခန္ဓာကိုယ်တွင်း၌ ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပ၌ရှိသည်ဖြစ်စေ) “ဗဟိဒ္ဓ မဟာဘုတ်အာရုံ”ဟု ခေါ်သည်။ [“ဝိညာဏဓာတု၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

အဟိတ်ကုသလဝိပါက်အဖွင့်] ဘာသာဒီကာ

၂၇၉

အဓိကရုဏ်မတ္တကေ-ပေ၏ အထက်၌၊ ကပ္ပာသပိစုပိဏ္ဍ-ကို၊ ထပေတွာ-
၍၊ ကုဋေန-သံတူဖြင့်၊ ပဟရန္တဿ-ပုတ်ခတ်လသော်၊ ကပ္ပာသပိစုပိဏ္ဍ-ကို၊ ဆိန္ဒိ
တွာ၊ ဖြတ်၍၊ (ထိပြီး၍) ကုဋ-သံတူသည်၊ အဓိကရုဏ်-ပေကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ ၏၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ နိဃသော-ပွတ်တိုက်ခြင်းသည်၊ ဗလဝါ-အားရှိသည်၊ ဟောတိ
ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ပဋိဃဋ္ဌနာနိဃသော-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်
တိုက်ခြင်းသည်၊ ဗလဝါ ဟောတိ-၏၊ ဣဋ္ဌေ-ဣဋ္ဌဖြစ်သော၊ အာရမဏေ-၌၊ သုခ
သဟဂတံ-သုခသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ကာယဝိညာဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အနိဋ္ဌေ-
သော၊ (အာ ရမဏေ-၌၊) ဒုက္ခသဟဂတံ-သော၊ (ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။

[“သောပိစ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော”၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ဝတ္ထုဒွါရာရမဏ
တို့၏၊ နိဗန္ဓဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ဣမေသံ ပန” စသည်မိန့်။] ပန-ဆက်၊
ပဉ္စန္ဒ-နံသော၊ ဣမေသံ စိတ္တာနံ-တို့၏၊ ဝတ္ထုဒွါရာရမဏာနိ-တို့သည်၊ နိဗန္ဓာ
နေဝ-အမြဲဖွဲ့အပ်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဧတ္ထ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသည်တို့၌၊ ဝတ္ထာ
ဒိသကံမနံနာမ-ဝတ္ထုအစရှိသည်တို့၏ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ [“စက္ခု
ဝိညာဉ် မှန်သမျှ စက္ခုဝတ္ထု၊ စက္ခုဒွါရ၊ ရူပါရုံ၌သာ အမြဲနေသည်၊ အခြား ဝတ္ထု၊
ဒွါရ၊ အာရုံများသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိ” ဤသို့စသည်ဖြင့် သောတဝိညာဉ်
စသည်တို့၌လည်းသိပါ။] ဟိ-မှန်၊ ကုသလဝိပါက စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ စက္ခုပသာ
ဒံ-ကို၊ ဝတ္ထု-မှီရာဝတ္ထုကို၊ ကတွာ-၍၊ ဣဋ္ဌေ-ဣဋ္ဌလည်းဖြစ်သော၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တ
စ-ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တလည်းဖြစ်သော၊ စတုသမုဋ္ဌာနိက ရူပါရဏေ-ကံ စိတ် ဥတု အာ
ဟာရအားဖြင့် ၄ ပါးသောအကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သော ရူပါရုံ၌၊ ဒဿနကိစ္ဆံ-
မြင်ခြင်းကိစ္စကို၊ သာဓယမာနံ-ပြီးစေလျက်၊ စက္ခုဒွါရေသု-၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဝိ
ပစ္စတိ-အကျိုးဖြစ်၏၊ [ဝိပါက်ဖြစ်၍ “ဝိပစ္စတိ” ဟုဆိုသည်။] သောတဝိညာဏာဒိ
နိ- သာတ ဝိညာဉ် အစရှိသော ဝိညာဉ်တို့သည်၊ သောတပသာဒါဒိနိ-သောတပ
သာဒ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝတ္ထု-မှီရာကို၊ ကတွာ၊ ဣဋ္ဌဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တသု-ဣဋ္ဌာရံ၊ ဣဋ္ဌ
မဇ္ဈတ္တာရံဖြစ်ကုန်သော၊ သဒ္ဓါဒိသု-သဒ္ဓါအစရှိသော အာရုံတို့၌၊ [အာဒိဖြင့် ဂန္ဓ၊

ပဋိဃဋ္ဌနာနိဃသော ဗလဝါ။ ။ကာယပသာဒနှင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့၏ ပဋိဃဋ္ဌန (ထိခိုက်
ခြင်း) ဟူသော နိဃသ (ပွတ်တိုက်ခြင်း) သည်အားရှိ၏၊ ထိုသို့ အားရှိသောကြောင့်ပင် ကောင်း
သောအတွေ့ကို တွေ့ရခြင်းစသည်ဖြင့် ဣဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် ပေါင်းဆုံထိခိုက်သောအခါ ကာယပသာ
ဒ၏မှီရာ မဟာဘုတ်ဓာတ်တို့သည် သုခဝေဒနာ အဆက်ဆက်ဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းများဖြစ်၍
ခန္ဓာကိုယ်ကို ချိမြှောက်ကုန်လျက် ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အရာဝတ္ထုနှင့်
ထိခိုက်မိခြင်းစသည်ဖြင့် အနိဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် ပေါင်းဆုံမိသောအခါလည်း ထိုမဟာဘုတ်ဓာတ်
တို့သည် အဆက်ဆက် ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းများဖြစ်၍ ချောက်ချားဖောက်ပြားသော
ဓာတ်များအဖြစ်ဖြင့် ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်ကြလေသည်၊ [ပဋိဃဋ္ဌနာ၊ ပေ၊ စိရံ အနုဝတ္တန္တိ။-ဒီကာ။]

ရသ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့ကိုယူ၊] သဝန၊ ပေ၊ ကိစ္ဆာနိ-ကြားခြင်း၊ နံခြင်း၊ သာယာခြင်း၊ ထိခြင်းကိစ္ဆတို့ကို၊ သာယေမာနာနိ-ပြီးစေကုန်လျက်၊ သောတဒ္ဓါရာဒီသု-တို့၌၊ ဌတွာ၊ ဝိပစ္စန္တိ-နံ၏၊ ပန-အထူးကား၊ ဧတ္ထ-ဤအာရုံတို့တွင်၊ သဒ္ဓေါ-သဒ္ဓါရုံသည်၊ ဒွိသမုဋ္ဌာနိကောယေဝ-ဒွိသမုဋ္ဌာနိကသည်သာ၊ ဟောတိ။ [စိတ်၊ ဥတု ၂ ပါးကြောင့် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ၌ လာသော “သဒ္ဓေါစိတ္တောတုဇော”နှင့် သဘောတူပင်။]

မနောဓာတုနိဒ္ဒေသေ-မနောဓာတု နိဒ္ဒေသ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သဘာဝသုညတနိဿတ္ထဋ္ဌေန-သဘောဟူသောအနက်၊ အတ္တမှကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၊ သတ္တမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ မနောယေဝ-သိကာမတ္တ၊ သိရုံမျှသာဖြစ်သော၊ ဓာတု-ဓာတ်တည်း၊ မနောဓာတု-သိကာမတ္တ၊ သိရုံမျှဖြစ်သောဓာတ်၊ သာ-ထိုမနောဓာတ်သည်၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ-စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသော ပဉ္စဝိညာဉ်တို့၏၊ အနန္တရ-အခြားမဲ့၌၊ ရူပါဒိဝိဇာနနလက္ခဏာ-ရူပါရုံ အစရှိသည်ကို သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော-မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ [သမ္ပဋိစ္စိန်၊ ဒွေးဟု ဆိုအပ်သော မနောဓာတ်ကို ရည် ရွယ်သည်။] ရူပါဒီနိ-ရူပါရုံအစရှိသည်တို့ကို၊ သမ္ပဋိစ္စနရသ-လက်ခံခြင်းကိစ္စ ရှိ၏၊ တထာဘာဝပစ္စုပ္ပန်-ထို လက်ခံတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ညာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီအပဂမပဒဋ္ဌာနာ-စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့၏ ကင်းချုပ်ခြင်းလျှင်နီးစွာ သောအကြောင်းရှိ၏။

သဘာဝ၊ ပေ၊ မနောဓာတု။ “အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေတိတိ ဓာတု” နှင့်အညီ မိမိသဘောကို ဆောင်နေသောကြောင့် (မိမိသဘောအတိုင်း ထင်ရှားသောကြောင့်) “ဓာတ်” ဟု ဆိုလျှင် “ထင်ရှားရှိသောတရား၊ အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သောတရား၊ သတ္တဝါမဟုတ်သော တရား” ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ထွက်၏၊ ဓာတုသဒ္ဓါ၏ သဒ္ဓတ္ထမှာ “ဓာတ်”ဟူသော ဖြစ်သော်လည်း အဓိပ္ပာ တတ္ထအားဖြင့် “သဘာဝ၊ သုညတ၊ နိဿတ္တ အနက်ကို ဟောသောသဒ္ဓါ ဖြစ်သည်”ဟု ဆိုလို သည်၊ ထို့ကြောင့် “သဘာဝ၊ ပေ၊ ဣဋ္ဌေန”သည် ဓာတုသဒ္ဓါ၏ သဒ္ဓတ္ထမဟုတ်၊ အဓိပ္ပာယတ္ထသာ တည်း၊ “မနောဧဝ+ဓာတု မနောဓာတု”သာလိုရင်းဖြစ်သည်။

မတ္တ၏အနက်။ “မတ္တသဒ္ဓါသည် ဧဝသဒ္ဓါ၏အနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤဧဝသဒ္ဓါလည်း မတ္တသဒ္ဓါ၏အနက်ကို ဟော၏၊ သိကာမတ္တ သိရုံမျှဖြစ်သော ဓာတ်တည်း၊ ဝိညာဏဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ကဲ့သို့ အထူးအထွေ မသိတတ်-ဟူလို၊ ထိုကဲ့သို့ မသိနိုင်ပုံကို ဋီကာ၌ အကြောင်းပြထားသည်။ [တဿ ဧတ္ထ မနောဧဝ ဓာတု မနောဓာတုတိ ဧဝသဒ္ဓေါ မတ္တသဒ္ဓတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊-ဋီကာ။]

အဟိတ်ကုသလဝိပါက်အဖွင့်] ဘာသာဋီကာ

၂၈၁

ဣဓ-ဤ မနောဓာတုနိဒ္ဒေသ၌၊ ဓမ္မဒ္ဒေသေ-ဓမ္မဒ္ဒသဝါရ၌၊ ဒွါဒသ-န သော၊ ပဒါနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-အားဖြင့်၊ နဝ-နံသော၊ (ပဒါနိ ဟောန္တိ)၊ တေသု-ထို ၉ ပါးတို့တွင်၊ သတ္တ-နံသော၊ (ပဒါနိ-တို့သည်)၊ အဝိဘတ္တိကာနိ-ခွဲခြားဝေဖန်ရခြင်းမရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဒွေ-နံ သော၊ (ပဒါနိ) သဝိဘတ္တိကာနိ-ခွဲခြားဝေဖန်ရခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အဓိမောက္ခော-လည်းကောင်း၊ မနသိကာရော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-နံသော၊ ယေဝါပနကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဝိတက္ကနိဒ္ဒေသော-သည်၊ အဘိနိရော ပန-စေတသော အဘိနိရောပနသို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ဌိတော-တန်ရပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ဧတံစိတ္တံ-ဤသမ္ပုဋ္ဌိန်းစိတ်သည်၊ နေဝ ကုသလံ-ကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ နာကုသလံ-အကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ အကုသိုလ်လည်း မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါတိဝါ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါတိဝါ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဘဂဝတာ) နဝတ္ထံ၊ သင်္ဂါဟဝါရေ-၌၊ လဗ္ဘမာနံပိ-ရထိုက်ပါသော်လည်း၊ (ရထိုက်သည်ဖြစ်သော)၊ ဈာနင်္ဂ-ဈာနင်သည်၊ ပဉ္စဝိညာဏသောတေ-ပဉ္စဝိညာဉ်ဒေသနာ၏အယဉ်၌၊ ပတိတွာ-ကျ၍၊ ဂတံ-သွားပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဈာနင်္ဂ-ကို- န ဥဒ္ဓင်္ဂ-တုတ်ပြတော် မမူအပ်) မဂ္ဂင်္ဂပန-မဂ္ဂင်္ဂကိုကား၊ န လဗ္ဘတိယေဝ-မရအပ်သည်သာ၊ [ရကို မရအပ်-ဟူလို။] ဣတိ-ကြောင့်၊ န ဥဒ္ဓင်္ဂ၊ သုညတဝါရော-သည်၊ ပါကတိကာယေဝ-ပင်ကိုယ်သဘောရှိသည်သာ။

ဣမဿ စိတ္တဿ-ဤ သမ္ပုဋ္ဌိန်းစိတ်၏၊ ဝတ္ထု-မှီရာဝတ္ထုသည်၊ နိဗ္ဗန္တ-မြ၏၊ ဟဒယဝတ္ထုမေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [“ဝတ္ထုနိဗ္ဗန္တ”ကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] ဒွါရာ

ဝိတက္ကနိဒ္ဒေသော၊ ယေ၊ ဌိတော။ «ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စိတ်များဝယ် ဝိတက္ကနိဒ္ဒေသ၌ “တက္ခော၊ ယေ၊ စေတသော အဘိနိရောပနာ” ဟုဟောတော်မူပြီးနောက် “သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ” ဖြစ်စေ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ”ဖြစ်စေ ပါရိုးဖြစ်သော်လည်း၊ ဤမနောဓာတ်၌ကား “စေတသော အဘိနိရောပနာ” ရောက်လျှင် ရပ်တန့်တော့၏။ “သမ္မာ သင်္ကပ္ပေါ၊ သို့မဟုတ် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ”တိုင်အောင် မသွားတော့-ဟူလို။ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]

ဈာနင်္ဂ၊ ယေ၊ န ဥဒ္ဓင်္ဂ။ «“ပဉ္စဝိညာဏသု ဈာနင်္ဂါနိ န လဗ္ဘန္တိ” ဟုဆိုသောကြောင့် ဈာနင်သည် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်၌သာ မရနိုင်၊ ယခုဆိုအပ်ဆဲဖြစ်သော သမ္ပုဋ္ဌိ၌ကား ရနိုင်၏။ ထိုသို့ရနိုင်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ပါဠိတော်၌ မထုတ်ပြအပ်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ပဉ္စဝိညာဏသောတေ ပတိတွာ ဂတန္တိ (န ဥဒ္ဓင်္ဂ)” ဟုမိန့်သည်။ မဂ္ဂင်္ဂကိုကား ရကို မရထိုက်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ မဟုတ်ပြအပ်၊ ထို့ကြောင့် “မဂ္ဂင်္ဂပန နလဗ္ဘတိယေဝါတိ န ဥဒ္ဓင်္ဂ” ဟုဝေသဒွါဖြင့် မိန့်သည်။

ရမဏာနီ-တို့သည်၊ အနိဗဒ္ဓါနီ-မမြဲကုန်၊ တတ္ထ-ထိုသမ္ပုဋ္ဌိန်းစိတ်၌၊ ဒွါရာရမဏာ
 နီ-တို့သည်၊ ကိဇ္ဇာပိသကံမန္တိ-အကယ်၍လည်း ပြောင်းရွှေ့ပါပေကုန်၏၊ ပန-ထို
 သို့ပင် ပြောင်းရွှေ့ပါကုန်သော်လည်း၊ ဌာန-ဌာနသည်၊ ဧကံ-တစ်ခုတည်းသာ
 တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧကံ-ဤစိတ်သည်၊ သမ္ပုဋ္ဌိန္တုနိစ္စမေဝ-သမ္ပုဋ္ဌိန္တုန်းကိစ္စရှိသည်သာ၊
 ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ-ဤသမ္ပုဋ္ဌိန္တုန်းစိတ်သည်၊ ပဉ္စဒွါရေ-၌၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ အာ
 ရမဏေသု-တို့၌၊ သမ္ပုဋ္ဌိန္တုနိ-သမ္ပုဋ္ဌိန္တုန်းသည်၊ ဟုတွာ၊ ဝိပဇ္ဇတိ-အကျိုးဖြစ်၏၊
 ကုသလဝိပါကေသု-ကုသလဝိပါကဖြစ်ကုန်သော၊ စက္ခုဝိညာဏာဒိသု-စက္ခုဝိညာဉ်
 အစရှိသော ဝိညာဉ်တို့သည်၊ နိရဒ္ဒေသု-ချုပ်ပြီးကုန်လသော်၊ တံ သမန္တရာ-ထို
 ပဉ္စဝိညာဉ်တို့၏ အခြားမဲ့၌၊ ဌာနပ္ပတ္တာနိ-မိမိ၏ သမ္ပုဋ္ဌိန္တုန်းဌာနသို့ ရောက်ကုန်
 သော၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဌာနပ္ပတ္တာနိ-၌သို့ ရောက်ကုန်သော” ဟု ပေး၏၊ အဓိပ္ပာယ်
 မှန်သော်လည်း သဒ္ဓါနှင့်၊ မလျော်။] တာနေဝ ရူပါရမဏာဒိနီ-ထို ရူပါရုံ အစရှိ
 သည်တို့ကိုပင်၊ သမ္ပုဋ္ဌိန္တုတိ-ခံယူရ၏။

မနောဝိညာဏဓာတု နိဒ္ဒေသေသု-မနောဝိညာဏဓာတု နိဒ္ဒေသတို့တွင်၊
 ပဌမမနောဝိညာဏဓာတုယံ-ပဌမမနောဝိညာဏဓာတ်၌၊ ပီတိပဒံ-ပီတိပုဒ်သည်၊
 အဓိ ကံ-ပိုလွန်၏၊ [သောမနဿသန္တီရဏ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။] ဝေဒနာပိ-
 သည်လည်း၊ သောမနဿဝေဒနာ-သောမနဿဝေဒနာသည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊
 (တစ်နည်း-ကသွာ သောမနဿဝေဒနာ၊ ဟောတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသွာ)၊ အယံ-
 ဤပဌမမနောဝိညာ ဏဓာတ်သည်၊ ဣဒ္ဓာရမဏသို့ယေဝ-၌သာ၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်
 ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သောမနဿဝေဒနာ ဟောတိ)၊ ဒုတိယ မနောဝိညာဏဓာတု-
 သည်၊ ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာ ရမဏေ-၌၊ (ပဝတ္တတိ)၊ တသွာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုဒုတိယ
 မနောဝိညာဏဓာတ်၌၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဒါနီ-
 တရားအစုတို့သည်၊ မနောဓာတု နိဒ္ဒေသသဒိသာနေဝ၊ မနောဓာတုနိဒ္ဒေသနှင့်
 တူကုန်သည်သာ၊ [မနောဓာတ်နှင့် ဤဥပေက္ခာ သန္တီရဏ၌ စေတသိက် အရေအတွက်
 တူသည်-ဟူလို။] ဥဘယတ္ထာပိ-မနောဝိညာဏဓာတ် ၂ ပါးစုံ၌လည်း၊ ပဉ္စဝိညာ
 ဏသောတေ-၌၊ ပတိ တွာ-ကူ၍၊ ဂတတ္ထာယေဝ-သွားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊
 ဈာနဂါနီ-တို့တို့၊ န ဥဒ္ဓဇ္ဇာနိ-မထုတ်အပ်ကုန်၊ မဂ္ဂဂါနီ-တို့ကို၊ အလာဘတောယေဝ-
 မရခြင်းကြောင့် ပင်၊ (န ဥဒ္ဓဇ္ဇာနိ)၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောဝါရတို့၌၊ သေသံ၊
 ကြွင်းသော အစီရင် ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတမ္ပ။

[ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူပုံကို ပြပြီး၍၊ လက္ခဏာ စသည်ကိုပြလိုသောကြောင့်
 “လက္ခဏာဒိတော ပန” စသည်မိန့်၊ စာအုပ်တို့၌ “ပနေသာ” ဟုရှိ၏၊ နောက်၌ ဝိ
 ပါကာနှင့်တွဲရမည်ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝိပါကပုဒ်က ပုလ္လိင်မြဲသော
 ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စဉ်းစားသင့်၏ “ပနေတေ” ဟုရှိမှကောင်းမည်ထင်သည်။]

ပန-ဆက်၊ လက္ခဏာဒီတော-လက္ခဏာအစရှိသောအားဖြင့်၊ ဒုဝိဇာပိ-၂ ပါးအပြား ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ မနောဝိညာဏဓာတု အဟေတုကဝိပါကာ-ဤ မနောဝိညာဏဓာတ်ဟူသော အဟိတ်ဝိပါက်တို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ ဌိစပ်)ဝါ-တို့သည်၊ ဆဋ္ဌာရမဏဝိဇာနနလက္ခဏာ- ၆ ပါးသောအာရုံကို သိတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ် ဟူသော မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိကုန်၏၊ သန္တီရဏာဒီရသာ-စုံစမ်းခြင်းအစရှိသော ကိစ္စရှိကုန်၏၊ [အာဒိဖြင့် သောမနဿ သန္တီရဏအတွက် တဒါရမဏကိစ္စ၊ ဥပေက္ခာ သန္တီရဏ အတွက် တဒါရမဏကိစ္စနှင့်တကွ ပဋိသန္တိ၊ ဘဝင်္ဂ၊ စုတိကိစ္စတို့ကို ယူ၊] တထာဘာဝပစ္စုပ္ပန်နာ-ထိုစုံစမ်းတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ် ဖြင့် ယောဂီတို့၏ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာကုန်၏၊ ဟဒယဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနာ-ဟဒ ယဝတ္ထုလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏။

တတ္ထ-ထိုမနောဝိညာဏဓာတ် ၂ ပါးတို့တွင်၊ ပဌမာ-ရှေးဦးစွာသော မနော ဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဒွိသု-ကုန်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိပစ္စတိ-၏၊ ဟိ-မှန်း၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ သာ-ထိုပဌမ မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ [သောမနဿ သန္တီ ရဏကိုဆိုသည်၊] ပဉ္စဒွါရေ-၌၊ ကုသလ၊ ပေ၊ အနန္တရံ-ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝိပါကမနောဓာတုယာ-ဝိပါက်မနောဓာတ်သည်၊ (သမ္ပဋိစ္ဆိန်နည်းသည်)၊ တံ အာရမဏံ-ထိုအာရုံကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ-ခံယူ၍၊ နိရဒ္ဒါယ- ပြီးလသော်၊ တသ္မိယေဝ အာရမဏေ-ထိုသမ္ပဋိစ္ဆိန်ခံယူအပ်ပြီးသော အာရုံ၌ပင်၊ [အချို့စာအုပ်၌၊ “တဒါရမဏေ” ဟူရှိ၏၊] သန္တီရဏကိစ္စ-စုံစမ်းခြင်းကိစ္စကို၊ သာ ယေမာနာ-ပြီးစေလျက်၊ ပဉ္စသု၊ ဒွါရေသု၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဝိပစ္စတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဆသု၊ ဒွါရေသု-တို့၌၊ ဗလဝါရမဏေ-အားရှိသော အာရုံ၌၊ [အားသေး သော အာရုံကို တဒါရုံဖြစ်သည်ထိုင်အောင် မတည်နိုင်သောကြောင့် “ဗလဝါရမဏေ” ဟုဆိုသည်။] တဒါရမဏာ-တဒါရုံသည်၊ ဟုတွာ ဝိပစ္စတိ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ စဏ္ဍာသောတေ-ကြမ်းတမ်းသော ရေအယဉ်၌၊ တိရိယံ-ဖီ လာ၊ နာဝါယ-လှေသည်၊ ဂစ္ဆန္တိယာ-သွားလသော်၊ ဥဒကံ-ရေသည်၊ ဆိန္ဒိတွာ- ပြတ်၍၊ ထောက်-အနည်းငယ်သော၊ ဌာနံ-အရပ်တိုင်အောင်၊ နာဝံ-လှေသို့၊ အန ဗန္တိတွာ-အစဉ်လိုက်ပြီး၍၊ ယထာသောတမေဝ-ရေအယဉ်အားလျော်စွာသာလျှင်၊ ဂစ္ဆတိယထာ-သွားမြဲသွားသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ ဆသု၊ ဒွါရေသု၊ ဗလ ဝါရမဏေ-အားရှိသော အာရုံသည်၊ ပလောဘမာနေ-ဖြားယောင်းသကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ အာပါတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ ဂတေ-ရောက်လသော်၊ ဧဝံ-ဧဝလည်း၊ ဧဝတိ- စော ၏၊ ဝါ-အဟုန်ပြင်းစွာဖြစ်၏၊ တသ္မိ-ထိုစောသည်၊ ဧဝိတေ-စောပြီးလသော်၊ တဝင်္ဂဿ၊ ဝါရော-အလှည့် အကြိမ်သည်၊ (ဟောတိ) ပန-ထိုသို့ပင် ဘဝင်္ဂ၏ အလှည့်အကြိမ် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤသန္တီရဏစိတ်သည်၊ တဝင်္ဂဿ-

အား၊ ဝါရ်-အလှည့်အကြိမ်ကို၊ အဒတ္တာ-မပေးမူ၍၊ ဇေနေန-သည်၊ ဂဟိတာရမဏံ-ယူအပ်ပြီးသော အာရုံကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဧကံ (စိတ္တဝါရ်) စိတ်တစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေစိတ္တဝါရေ-စိတ် ၂-ကြိမ်တို့တိုင်အောင် သော်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ ဘဝင်္ဂမေဝ-သို့သာ၊ ဩတရဏိ-သက်၏၊ [တချို့ကတဒါရ်တစ်ကြိမ်လည်း အလိုရှိကြ၏၊ သင်္ဂြိုဟ်၌ကား ၂-ကြိမ်။]

ဂဝက္ခန္ဓေ-နွားအစုသည်၊ နဒိ-ကို၊ တရန္တေပိ-ကူးသော်လည်း၊ ဝါ-ကူးရာ၌လည်း၊ ဇေမေဝ-ဤအတူပင်၊ ဥပမာ-ကို၊ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗာ-ချဲ့ထွင်ထိုက်၏၊ [“အနည်းငယ်သော ကာလမျှ နွားအစုနောက်သို့ ရေလိုက်သွား၍၊ ထို့နောက်စီးမြဲစီးသကဲ့သို့၊ ဟူလို။”] ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဒေသာ-ဤပဌမ ‘မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဇေနေန-သည်၊ ယံ ဂဟိတာရမဏံ-အကြင်ယူအပ်ပြီးသော အာရုံသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿေဝ-ထိုဇော၏ အာရုံ၏ပင်၊ ဝါ-ကိုပင်၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒါရမဏံနာမ-မည်သည်၊ ဟုတွာ ဝိပစ္စတိ၊ [“တဿေဝ ဂဟိတတ္တာ”ဖြင့် တဿ အာရမဏံ အာရမဏံ ယဿာတိ တဒါရမဏံ”ဟူသော ဝိဂြိုဟ်ကိုပြသည်။]

ပန-ကား၊ ဒုတိယာ-၂ခုမြောက်သော မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တီရဏကို ဆိုသည်၊) ပဉ္စသု ဌာနေသု ဝိပစ္စတိ၊ ကထံ-နည်း၊ တာဝ-ဘဝင် သန္တီရဏ တဒါရ် စုတိတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ မနဿလောကေ-လူ့ပြည်၌၊ ဇစ္စန္ဒ၊ ပေ၊ နပုံသကာနံ-ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကာဏ်းသူ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် နားတိုင်းသူ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် အသူ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ရူးနှမ်းသူ၊ ဥဘတောဗျည်း၊ နပုန်းပဏ္ဍုက်တို့၏၊ ပဋိသန္တိဂ္ဂဟဏကာလေ-ပဋိသန္ဓေကို ယူရာအခါ၌၊ ပဋိသန္တိ-သည်၊ ဟုတွာ ဝိပစ္စတိ၊ ပဋိသန္တိယာ-သည်၊ ဝိတိဝတ္တာယ-လွန်ပြီးလသော်၊ ယာဝတာယုကံ-အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဘဝင်္ဂ-သည်၊ ဟုတွာဝိပစ္စတိ၊ [“ယာဝတာယုကံ” ဟုဆိုသော်လည်း တစ်ဆက်တည်းမဟုတ်၊ “ဇောဝိထိတို့၏ အကြားအကြား၌ ဖြစ် သည်”ဟုဆိုလိုသည်၊ တစ်သက်လုံး ဘဝင်ချည်း ဖြစ်နေသည်ဟုလည်း မမှတ်ရ၊] ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ-ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရ်၌၊ ပဉ္စာရမဏဝိထိယာ-၌၊ သန္တီရဏံ-သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ဗလဝါရမဏေ-၌၊ ဆသု ခွါရေသု-တို့၌၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ဟုတွာ-လည်းကောင်း၊ မရဏကာလေ-သေခါနီးအခါ၌၊ စုတိ-သည်၊ ဟုတွာ-လည်းကောင်း၊ (ဝိပစ္စတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ဣမေသုဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိပစ္စတိ၊ ဣတိ-အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ် အပြီးတည်း။

မနောဝိညာဏဓာတုဒွယံ-သည် နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ဣဒါနီ-အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ်ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အဋ္ဌ-
နံသော၊မဟာဝိပါကကစိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ဒဿေတုံ ပုန၊ ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ
တိ အာဒိ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာအစရှိသော
စကားရပ်၌၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ နယမတ္ထံ-နည်းမျှကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူ၍၊
သဗ္ဗဝါရာ-အလုံးစုံသော ဝါရတို့ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ-ပေါတ္ထကာရုဋ္ဌသံဂါယနာ
တင်တော်မူတို့သည်။) သံခိတ္တာ-ချိုးအပ်ကုန်ပြီ၊ (ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ၊) တေသံ-
ထိုအလုံးစုံသော ဝါရတို့၏၊ အတ္ထော-ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (မဟာကုသိုလ်စိတ်အဖွင့်
၌)၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-အထူး
ကား၊ ဧတ္ထ-ဤမဟာဝိပါက်စိတ်၌၊ ယော ဝိသေသော-အကြင်အထူးသည်၊ (အတ္ထိ)၊
တံ-ထိုအထူးကို၊ ဒဿေတုံ၊ အာလောဘော အဗျာကတမူလန္တိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝ
တာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ယံပိ-အကြင်အကြောင်းအရာကိုလည်း၊ န ဝုတ္တံ-ကုသိုလ်စိတ်၌
မဆိုအပ်ခဲ့၊ တံ-ထိုအကြောင်းအရာကို၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိ
တဗ္ဗံ။

ဟိ-ရဲ့၊ ကာမာဝစရကုသလေသု-တို့၌၊ ယော ကမ္မဒ္ဓါရ၊ ပေ၊ ဘောဒေါ-
အကြင် ကမ္မပထအပြား၊ ပုညကြိယဝတ္ထုအပြားကို၊ ဝုတ္တော-သည်၊ သော-ထိုကမ္မ
ဒ္ဓါရအပြား၊ ကမ္မပထအပြား၊ ပုညကြိယဝတ္ထုအပြားသည်၊ ဣဓ-ဤမဟာဝိပါက်
စိတ်၌၊ နတ္ထိ၊ ကသွာ-ကြောင့်၊ နတ္ထိ-နည်း၊ ဣမဿ-ဤမဟာဝိပါက်စိတ်၏၊) အဝိ
ညတ္တိဇနကတော-ဝိညတ်ကို မဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဝိ
ပါကဓမ္မတော-အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော သဘောမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
လည်းကောင်း၊ တထာ-ထိုဒါန သီလအစရှိသော ပုညကြိယအပြားအားဖြင့်၊ အပ္ပ
ဝတ္တိတောစ-မဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဣဓ-ဤမဟာဝိပါက်စိတ်၌၊ သော-
ထိုကမ္မဒ္ဓါရအပြား၊ ကမ္မပထအပြား၊ ပုညကြိယဝတ္ထုအပြားသည်၊ နတ္ထိ။)

အဝိညတ္တိ၊ ပေ၊ အပ္ပဝတ္တိတောစ။ ။ဤဟိတ် ၃ ပါးတွင် အဝိညတ္တိဇနကတောဖြင့်
ကာယကမ္မဒ္ဓါရ ဝစီတမ္မဒ္ဓါရမဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြ၏၊ [မဟာဝိပါက်စိတ်တို့က ဝိညတ်
ကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်တို့တွင် မပါဝင်ပုံနှင့်တကွ၊ “ကာယဝိညတ္တိ သင်္ခါတေ ကာယဒ္ဓါရေ၊
ဝစီဝိညတ္တိ သင်္ခါတေ ဝစီဒ္ဓါရေ”ကို သတိပြုပါ၊] အဝိပါက ဓမ္မတောဖြင့် မနောကမ္မဒ္ဓါရ မဖြစ်
ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မပထမဖြစ်ကြောင်းကို လည်းကောင်း ပြ၏၊ မရ၌ကား ကာယကမ္မ
ဒ္ဓါရ မဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဖွင့်ထားသေး၏၊ [မနောကမ္မဒ္ဓါရ နိဝါရဏဉ္စာတိ စသဒ္ဓေါ သေသ
ဒ္ဓါရ နိဝါရဏံ သမုဇ္ဈေတိ၊-မရ။] ထိုဒါန သီလစသောအပြားအားဖြင့် ဝိပါက်စိတ်က မဖြစ်ရကား
“တထာ အပ္ပဝတ္တိတော”ဖြင့် ပုညကြိယဝတ္ထုအပြားကို တားမြစ်သည်။

ယေဝါပနကေသု-တို့၌၊ ယာပိ တာ ကရဏာ မုဒိတာ-အကြင်သို့သော ထို ကရဏာ မုဒိတာတို့ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ကုသိုလ်တုန်းက ဟောတော် မူအပ်ကုန်ပြီ၊] တာ-ထိုကရဏာ မုဒိတာတို့သည်၊ သတ္တာရမဏတ္တာ-သတ္တဝါပညတ် ဟူသော အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပါကေသု-တို့၌၊ န သန္တိ၊ ဟိ-မှန်၊ ကာမာဝစရဝိပါကာနိ-တို့သည်၊ ဧကန္တ ပရိတ္တာရမဏာနိ-ဧကန် ကာမတရားလျှင် အာရုံရှိကုန်၏၊ စ-ဆက်၊ ကေဝလံ-ဝိရတိ မဖက်သက်သက်၊ ကရဏာ မုဒိတာ- တို့သည်သာ၊ (န သန္တိ-မရှိကုန်သည်ကား၊) န- မဟုတ်သေး၊ ဧတ္ထ-ဤမဟာဝိပါကံ စိတ်၌၊ ဝိရတိယောပိ-တို့သည်လည်း၊ န သန္တိ၊ ဟိ-မှန်၊ ပဉ္စသိက္ခာပဒါနိ-တို့ သည်၊ ကုသလာယေဝ-ကုသိုလ်တို့သာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (သိက္ခာပဒ ဝိဘင်း ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။)

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ မဟာဝိပါကံစိတ်၌၊ အသင်္ခါရသသင်္ခါရဝိဇာနံ-အသင်္ခါရ သသင်္ခါရအစီအရင်ကို၊ ကုသလတောစေဝ-ကုသိုလ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စယ ဘေဒတောစ-အကြောင်းအထူးကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-ချဲ့၊ အသင်္ခါ ရိကဿ-အသင်္ခါရိကဖြစ်သော၊ ကုသလဿ-၏၊ အသင်္ခါရိကဓေဝ-အသင်္ခါရိက သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိပါကံ-ဝိပါကံသည်၊ (ဟောတိ)၊ သသင်္ခါရိကဿ-သော၊ (ကုသ လဿ-၏)၊ သသင်္ခါရိကံ(ဝိပါကံဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ (တစ်နည်း)စ-ကား၊ [ကုသ လတောစေဝဟူသော ဟိတ် အကျယ်မှတစ်ပါး ပစ္စယဘေဒတောစ ဟူသော ဟိတ်၏ အကျယ်ကား] ဗလဝပစ္စယေဟိ-အားရှိသော အာရုံစသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊

ဗလဝပစ္စယေဟိ။ ။ မိမိကိုယ်တိုင်၏ ကာယ ဝစီ မနော ပယောဂနှင့် သူတစ်ပါးတို့ ၏ ကာယ ဝစီ ပယောဂပေါင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော အာရုံ မနသိကာရ စသောအကြောင်းကို “ဗလဝပစ္စယ”ဟု ဆိုသည်။ [“ဗလဝပစ္စယေဟိတိ ပယောဂေနဝိနာ နိပ္ပန္နေဟိ အာရမဏာဒိ ပစ္စယေဟိ၊-ဋီကာ။]

ရဲ့ဦးအံ့။ ။ ဤဝိပါကံစိတ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိ၊ တဒါရုံကိစ္စ တပ်ရကား သေခါနီး၌ ကံစသော နိမိတ် (အာရုံ) ကောင်းထင်လာအောင် မည်သူမျှ မစိမ့်ရဘဲ အလိုလို ထင်လာလျှင် ထိုအာရုံသည် ဗလဝပစ္စယဖြစ်ရကား အသင်္ခါရိက ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ အာရုံကောင်းထင်လာအောင် ဆရာသမား ဆွေမျိုးကောင်းတို့က တရားစာရွတ်ခြင်း၊ ပန်းပူဇော် ဤသူ့ကို ကြည်ညိုစေခြင်းစသော ပယောဂတို့ဖြင့် ပြုစီမံမှ ထင်လာသော အာရုံသည် ဗလဝမဟုတ်၊ ထိုအာရုံကို အာရုံပြု၍ ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်လျှင် သသင်္ခါရိကစိတ်ဖြစ်၏၊ [သသင်္ခါရိကဖြစ်စေကာမူ အကုသိုလ်နိမိတ် ထင်ခြင်းထက်သာလွန်ကောင်းကြောင့် ပယောဂကူထိုက်သည်သာ၊ ပယောဂ ကူသော်လည်း အာရုံကောင်းက သူ့ဘာသာ ထင်မည်ဖြစ်လျှင် ဗလဝပင်တည်း၊] ဘဝင်စုတိတို့မှာ ပဋိသန္ဓေအတိုင်းသာတည်း၊ တဒါရုံမှ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောတို့က အသင်္ခါရိကဖြစ်လျှင် အ သင်္ခါရိက၊ သသင်္ခါရိကဖြစ်လျှင် သသင်္ခါရိကဖြစ်ရသည်။

ဥပ္ပန္န-ဖြစ်သော မဟာဝိပါက်သည်၊ အသင်္ခါရိကံ-အသင်္ခါရိကတည်း၊ ဣတရေဟိ-အခြားသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ (ဒုဗ္ဗလ ပစ္စယကြောင့်၊ ဥပ္ပန္န-သည်၊) ဣတရ်-အသင်္ခါရိကမှ တစ်ပါးသော သသင်္ခါရိကတည်း။

ဟိနာဒိဘောဒေဝိ-ဟိန အစရှိသောအပြားတို့၌လည်း၊ ဣမာနိ-ဤမဟာဝိပါက် စိတ်တို့သည်၊ ဟိန မဇ္ဈိမ ပဏီတေဟိ-ဟိန မဇ္ဈိမ ပဏီတဖြစ်ကုန်သော၊ ဆန္ဒာ ဒီဟိ-ဆန္ဒအစရှိသည်တို့သည်၊ အနိပ္ပါဒိတတ္တာ-မဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟိန မဇ္ဈိမ ပဏီထာနိနာမ-တို့မည်သည်၊ န ဟောန္တိ-မဟုတ်ကုန်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ဟိနဿ- ညံ့သော၊ ကုသလဿ-၏၊ ဝိပါက်ကံ-ဝိပါက်သည်၊ ဟိနံ-ဟိနတည်း၊ မဇ္ဈိမဿ- အလယ်အလတ်ဖြစ်သော၊ (ကုသလဿ-၏၊ ဝိပါက်-သည်၊ မဇ္ဈိမံ-တည်း၊ ပဏီတဿ-မြတ်သော၊ (ကုသလဿ ဝိပါက်) ပဏီတံ-တည်း၊ ဧတ္ထ-ဤမဟာဝိပါက် စိတ်၌၊ အဓိပတိနောပိ-အဓိပတိတို့သည်လည်း၊ န သန္တိ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (န သန္တိ-နံ သနည်း၊) ဆန္ဒာဒီနိ-တို့ကို၊ ဓုရ်-အကြီးအမှူးကို၊ (ပဓာနကို)၊ ကတွာ၊ အနုပ္ပါဒေတဗ္ဗတော-မဖြစ်စေထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (န သန္တိ)၊ သေသံ-သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်၊ အဋ္ဌသု-နံသော၊ ကုသလေသု-တို့၌၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ။

ဣဒါနိ-၌၊ အဋ္ဌန္တံ-နံသော၊ ဣမေသံ မဟာဝိပါကစိတ္တာနံ-တို့၏၊ ဝိပစ္စနဋ္ဌာနံ-အကျိုးဖြစ်ရာဌာနကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧတာနိ-ဤမဟာဝိပါက်စိတ်တို့သည်၊ ပဋိသန္ဓိယံ-ပဋိသန္ဓေဌာနလည်းကောင်း၊ ဘဝဂံ-ဘဝဂ်ဌာနလည်းကောင်း၊ စုတိယံ စုတိဌာနလည်းကောင်း၊ တဒါရမဏေ-တဒါရံ ဌာနလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုသုဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိပစ္စန္တိ-နံ၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ တာဝ-ဘဝဂ်ဌာန စသည်တို့မှ၊ ရှေးဦးစွာ၊ မနုဿေသု-လူတို့၌လည်းကောင်း၊ ကာမာဝစရဒေဝေ သုစ-ကာမာဝစရ နတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ပုညဝန္တာနံ-ဘုန်းကံရှိကုန်သော၊ ဒုဟေတုက တိဟေတုကာနံ-ဒွိဟိတံ၊ တိဟိတံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေ-ပဋိသန္ဓေကို ယူရာအခါ၌၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟုတွာ ဝိပစ္စန္တိ၊ ပဋိသန္ဓိယာ-သည်၊ ဝိတိဝတ္တာယ-လွန်ပြီးလသော်၊ ပဝတ္ထေ-ပဝတ္ထိအခါ၌၊ သဋ္ဌိပိဝဿာနိ-အနှစ် ၆၀ တို့ ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အသီတိပိဝဿာနိ-အနှစ်ရှစ်ဆယ်တို့ ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အသင်္ချေယမ္ပိ-အသင်္ချေလည်းဖြစ်သော၊ အာယုကာလံ-အသက်ရှည်ရာ ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဘဝဂံ-ဘဝင်သည်၊ ဟုတွာ (ဝိပစ္စန္တိ)၊ ဗလဝါရမဏေ-၌၊ ဆသု-၆ ပါးကုန်သော၊ ဒွါရေသု-ဒွါရတို့၌၊ တဒါရမဏေ-တဒါရံသည်၊ ဟုတွာ (ဝိပစ္စန္တိ)၊ မရဏကာလေ-သေခါနီးအခါ၌၊ စုတိ-သည်၊ ဟုတွာ (ဝိပစ္စန္တိ)၊ ဣတိဇေ-သို့၊ စတုသု၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိပစ္စန္တိ-ရင့်ကျက်ကုန်၏၊ ဝါ-အကျိုးဖြစ်ကုန်၏။

၂၈၈

အဋ္ဌကထာလိနိအဋ္ဌကထာ

[အဗျာကတ

တတ္ထ-ထိုမဟာဝိပါကံစိတ်တို့တွင်၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာ-သဗ္ဗညုဘုရား အလောင်းတို့သည်၊ ပစ္ဆိမပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေ-နောက်ဆုံးဘဝ၌ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေကို ယူရာအခါ၌၊ ပဌမေန-ပဌမဖြစ်သော၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-သောမနဿ သဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာဝိပါကံစိတ်ဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ ဂဏုန္တိ-ယူကြကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုသောမနဿ သဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာဝိပါကံစိတ်သည်၊ မေတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂစိတ္တဿ-ရှေ့အဖို့၌ မေတ္တာရှိသော ကုသိုလ်စိတ်၏၊ ဝိပါကံ-အကျိုးသည်၊ ဟောတိ၊ တေန-ထိုသောမနဿ သဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဒိန္နာယ-ပေးအပ်သော၊ ပဋိသန္ဓိယာ-ကြောင့်၊ အသင်္ချေယျ-အသင်္ချေဖြစ်သော၊ အာယု-အသက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် အသင်္ချေ အသက်ရှည်နိုင်ပါသော်လည်း၊ ကာလဝသေန-ကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိဏမတိ-ကိုင်းညွတ်ရ၏၊ ဝါ-ပြောင်းလွဲရ၏။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ အကျယ်ပြထား၏၊ ကောင်းလှ၍ ရှုပါ၊ ကံစွမ်း ရှိသလောက် အသက်မရှည်နိုင်ဘဲ ကာလအလျောက်သာ အသက်ရှည်သည်-ဟူလို။]

ပန-ဝါဒန္တရကာ၊ မဟာသိဝတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ၊ (ကိ)၊ သောမနဿ သဟဂတတော-သောမနဿ သဟဂုတ်စိတ်ထက်၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ-သည်၊ ဗလဝတရံ-သာ၍ အားရှိ၏၊ (သဗ္ဗေပိ သဗ္ဗညု ဗောဓိသတ္တာ ပစ္ဆိမ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေ) တေန-ထိုဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ်ဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ ဂဏုန္တိ၊ ဟိ-မှန်၊ တေန-ထိုဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ်ဖြင့်၊ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကာ-ယူအပ်သော ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မဟဇ္ဈာသယာ-ကြီးမြတ်သော အလိုဆန္ဒရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဒိဗ္ဗေသု-နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာရမဏေသုပိ-အာရုံတို့၌သော်မူလည်း၊ [ပိကား သမ္ဘာဝနာ၊] ဥပ္ပိလာဝိနော-ပေါလောပေါ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ (လျှပ်ပေါ်လော်လီကုန်သည်၊) (ကေဝိယ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဲ့သို့နည်း၊) တိပိဋက၊ ပေ၊ ဝိယ-တိပိဋကစူလနာဂထေရ် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဲ့သို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် မိန့်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အဋ္ဌကထာယံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌၊ အယံ-ဤအလိုသည်၊

တတ္ထသဗ္ဗေပိ၊ ပေ၊ ဂဏုန္တိ။ ။မဟာဝိပါကံစိတ် ၈ ပါးလုံးတို့၌ ဗလဝစိတ်၊ ဒုဗ္ဗလစိတ်ကို စိစစ်ဖို့ရန် “တတ္ထ သဗ္ဗေပိ” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ “သဗ္ဗညုဘုရားအလောင်းတို့သည် သောမနဿ သဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာဝိပါကံစိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေတော်မူကြ၏” ဟုဆိုသဖြင့် “ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ထက် သောမနဿ သဟဂုတ်သည်လည်းကောင်း၊ သသင်္ခါရိကထက် အသင်္ခါရိကသည်လည်းကောင်း ဗလဝ ဖြစ်၏”ဟု သိစေ၏၊ မဟာသိဝထေရ်ကား “ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ်က ဗလဝဖြစ်သည်”ဟု ဆို၏၊ သို့သော် ထိုအဆိုကို အဋ္ဌကထာပယ်သည်။

ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၂၈၉

ထေရဿ-မဟာသီဝထေရ်၏၊ မနောရထော-စိတ်အလိုသာတည်း၊ ဧတံ-ဤဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိက္ခံပိတ္တာ-ပယ်၍၊ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာနံ-တို့၏၊ ဟိတူပစာရော-စီးပွားကို ကပ်၍ကျင့်ခြင်း သည်၊ (သတ္တဝါတို့၏ စီးပွားကို ဆောင်လိုခြင်းသည်၊) ဗလဝါ-အားရှိ သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဟိတူပစာရ အားကြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) မေတ္တာ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-ရှေ့အဖို့၌ မေတ္တာရှိသော ကာမာဝစရကုသလဝိပါက်သောမနဿ သဟဂုတ် တိဟိတ်အသင်္ခါရိကစိတ်ဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိ၊ ဂဏန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

မနောရထော။ ။မနော ဝေ+ရထော အတြာတိ မနောရထော၊ စိတ်သည် အလိုဆန္ဒ ဖြစ်ဖို့ရာသို့ ရောက်အောင် သွားနိုင်ရကား စိတ်တည်းဟူသော ရထားရှိသော အလိုဆန္ဒကို “မနောရထ” ဟုဆိုသည်၊ (ထောမနိဓိ ဝိဂ္ဂဟ)၊ ဤနေရာဝယ် စိတ်ထင်တိုင်း ပြောအပ်သော စကားကို “မနောရထ” ဟုယူပါ။

ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာ အဖွင့်

ဣဒါနိ-မဟာဝိပါက်တို့ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာယ-ဝိ ပါက်တို့ကို ထုတ်ပြရာ ထုတ်ပြကြောင်း စကားရပ်၌၊ မာတိကာ-ကို၊ ထပေတဗ္ဗာ- ထားထိုက်၏၊ တာဝ-မဟာဒတ္တထေရ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေ ရော-သည်၊ အာဟ၊ (ကိ)၊ ဧကာယ-တစ်ပါးသော၊ ကုသလစေတနာယ-ကြောင့်၊ သောဋ္ဌသ-ကုန်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဧတ္ထေဝ-ဤတစ်ပါးသော စေတနာဖြင့် အားထုတ်အပ်သော ကံကြောင့်ပင်၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂေါပိ ၁၂ ပါးအပြား ရှိသော ဝိပါက်သည်လည်းကောင်း၊ [ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေသူ၏ ဝိပါက်တည်း၊ မဂ္ဂ သဒ္ဓါသည် ပကာရအနက်ကို ဟော၏၊] အဟေတုကဋ္ဌကမ္မိ-အဟိတ်ဝိပါက် ၈ ပါး အပေါင်းသည်လည်းကောင်း၊ [အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နေရသူ၏ ဝိပါက်တည်း။] (ဥပ္ပဇ္ဇ တိ)၊ ဣတိ (အာဟ)။

ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာယ။ ။အတ္ထုဒ္ဓါရဟူရာ၌ “ရသမျှအနက်တို့ကို ထုတ်ပြရာစကား”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသကဲ့သို့၊ ဤ၌လည်း ကုသိုလ်တစ်ပါးအတွက် ရထိုက်သမျှအကျိုး ဝိပါက်ကို ထုတ် ပြရာစကားကို “ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာ”ဟု ခေါ်၏၊ ဤကထာ၌ ဝိပါက်၏ဖြစ်ကြောင်းကံကို လည်း ကောင်း၊ ဝိပါက်အပြားကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပါက်၏ဖြစ်ရာ ပဋိသန္ဓေစသော ဌာနကိုလည်းကောင်း ပြလိမ့်မည်၊ “ဤဝိပါကုဒ္ဒါရကထာဝယ် မာတိကာ ကို ထားထိုက်၏”ဟူရာ၌ အခြားနေရာဝယ် ခေါင်းစဉ်ခြင်းမျိုးကဲ့သို့ “တိပိဋက စူဠနာဂထေရ်၏ အလိုအားဖြင့် ဝိပါက်ဖြစ်ပုံ၊ မဟာဒတ္တထေရ် ၏ အလိုအားဖြင့် ဝိပါက်ဖြစ်ပုံ၊ မဟာဓမ္မရက္ခိတထေရ်၏ အလိုအားဖြင့် ဝိပါက်ဖြစ်ပုံ”ဟု အကျဉ်းချုပ် ၃ မျိုးစဉ်ပြခြင်းကို မာတိကာ-ဟုဆိုသည်။

မောရဝါပိဝါသီ-မောရဝါပိ အရပ်၌ နေလေ့ရှိသော၊ မဟာဒတ္တတ္ထေရောပန-
သည်ကား၊ အာဟ၊ (ကိ)၊ ဧကာယ၊ ကုသလစေတနာယ-ကြောင့်၊ ဒွါဒသ၊ ဝိပါ
ကစိတ္တာနိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဧတ္ထေဝ-ဤတစ်ပါးသော စေတနာဖြင့် အားထုတ်အပ်သော
ကံကြောင့်ပင်၊ ဒသကမဂ္ဂေါပိ-၁၀ ပါးအပြားရှိသော ဝိပါကသည်လည်းကောင်း၊
အဟေတုကဋ္ဌကံပိ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ) ဣတိ (အာဟ)၊ [“အသင်္ခါရီ
က ကံက သသင်္ခါရီက အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ သသင်္ခါရီကကံက အသင်္ခါရီက
အကျိုးကိုလည်းကောင်း မပေးနိုင်”ဟု အယူရှိသောကြောင့် “ဒွါဒသဝိပါကစိတ္တာနိ
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ”ဟုဆိုသည်၊ ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေရာ၌ ဒသကမဂ္ဂ၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေရာ၌
အဟေတုကဋ္ဌကတည်း။] တိပိဋက မဟာဓမ္မရံက္ခိတတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ၊(ကိ)၊
ဧကာယ၊ ကုသလစေတနာယ-ကြောင့်၊ ဒသဝိပါကစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဧတ္ထေဝ-
ကြောင့်ပင်၊ အဟေတုကဋ္ဌကံ-သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိ (အာဟ)၊ [ဤထေရ်ကား
သောမနဿကံကြောင့် ဥပေက္ခာကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ခါရ အပြောင်းအလွဲကို
လည်းကောင်း မလိုလားသောကြောင့် “ဒသ ဝိပါက စိတ္တာနိ”ဟုဆိုသည်။]

☞

ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤဝိပါကုဒ္ဓါရဌာန၌၊ သာကေတပဉ္စနာမ-သာကေတပြဿနာ
မည်သည်ကို၊ ဂဏှိသု-ယူကြကုန်ပြီ၊ [“ယူ”ဟူသည် ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့
ဤနေ ရာ၌ ထည့်ထားခြင်းတည်း၊] ကိရ-ချဲ့၊ သာကေတေ-သာကေတမြို့၌၊
ဥပါသကာ-တို့သည်၊ သာလာယံ-စရပ်၌၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ ဧကာယ-သော၊
စေတနာယ-ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အယူဟိတေ-အားထုတ်အပ်သော၊ ဧကာ-တစ်ပါးသော၊
ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟောတိကံ နုခေါ-ဖြစ်လေသလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ နာနာ-
အမျိုးမျိုး သော၊ (ပဋိသန္ဓိ-သည်၊) ဟောတိကံ နုခေါ-လေသလော၊) ဣတိ-သို့၊
ပဉ္စ နာမ-တို့၊ သမုဋ္ဌာပေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ နိစ္ဆေတု-ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တာ-
မစွမ်းနိုင် ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဘိဓမ္မိကတ္ထေရေ-အဘိဓမ္မာဆောင်ထေရ်တို့ကို၊
ဥပသကံမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ပုစ္ဆိသု-မေးလျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ ထေရာ-အဘိဓမ္မာ
ဆောင်ထေရ်တို့သည်၊ ဧကသ္မာ-သော၊ အဗ္ဗဗိဇာ၊ သရက်စေ့မှ၊ ဧကောဝ-တစ်ခု
သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အကံရော-အညွန့်သည်၊ နိက္ခမတိယထာ-ထွက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-
ဤအတူ၊ ဧကာဝ-တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊
သညာပေသု-နားလည်စေကြကုန်ပြီ။

သာကေတပဉ္စ။ ။သာကေတမြို့၌ဖြစ်သောကြောင့် “သာကေတပဉ္စ”ဟုခေါ်သည်၊ ဤ
ပြဿနာ၏ အဖြေ၌ စေတနာတစ်ပါးကြောင့် ပဋိသန္ဓေကျိုးတစ်ကျိုးသာ ဖြစ်၏၊ စေတနာအများ
ကြောင့် ပဋိသန္ဓေကျိုးများဖြစ်၏၊ ဤသို့ဆိုသောကြောင့် ကံကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိသန္ဓေကိုလည်း
ကောင်း ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပြ၏၊ [ကမ္မ ပဋိသန္ဓိဝဝတ္ထာနတ္ထံ သာကေတပဉ္စ ဂဏှိသု။]

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ နာနာစေတနာဟိ-အမျိုးမျိုးသော စေတနာတို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယုဟိတေ-သော်၊ ပဋိသန္ဓိယော-တို့သည်၊ နာနာ-အမျိုးမျိုးတို့သည်၊ ဟောန္တိကိနုခေါ-ဖြစ်ကုန်လေသလော၊ ဥဒါဟု၊ ကော-သော၊ (ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟောတိကိနုခေါ-လေသလော၊) ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတွာ၊ ပေ၊ ပုစ္ဆိသု၊ ထေရာ-တို့သည်၊ ဗဟူသု-များစွာကုန်သော၊ အမ္မဗီဇေသု-တို့ကို၊ ရောပိတေသု-စိုက်ပျိုးအပ်ကုန်လသော်၊ ဗဟူ-န်သော၊ အကုံရာ-တို့သည်၊ နိက္ခမန္တိယတာ-ထွက်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဗဟုကာဝ-များသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိသန္ဓိယော-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ သညာပေသု-န်ပြီ။

အပရမ္ဘိ-အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ ဣမသ္မိဋ္ဌာနေ-ဤဝိပါကုဒ္ဒါရဌာန၌၊ ဥဿဒ ကိတ္တနံနာမ-ဥဿဒကိတ္တနမည်သော စကားကို၊ ဂဟိတံ-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့ ယူအပ်ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဣမေသံ သတ္တာနံ-တို့၏၊ လောဘောပိ-သည်လည်း၊ ဥဿန္ဓော-များသည်၊ ဟောတိ၊ ဒေါသောပိ-သည်လည်း၊ (ဥဿန္ဓောဟောတိ)၊ ပေ၊ အမောဟောပိ (ဥဿန္ဓော ဟောတိ)၊ နေသံ-ထိုသတ္တဝါတို့၏၊ တံ ဥဿန္ဓဘာဝံ-ထိုများကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကော-အဘယ် တရားသည်၊ နိယာမေတိ-မြီစေသနည်း၊ (သတ် မှတ် သနည်း၊) ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ပုဗ္ဗဟေတု-ရှေးအကြောင်းသည်၊ နိယာမေတိ-မြီစေ၏၊ (သတ်မှတ်၏၊) ကမ္မာယူဟနက္ခဏေယေဝ-ကံကိုအား ထုတ်ရာ ခဏ၌ပင်၊ နာနတ္ထံ-ထူးသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ -ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယဿ-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ-၌၊ လောဘော-သည်၊ ဗလဝါ-အားရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ အလောဘော-သည်၊ မန္ဓော-နဲ့သည်၊ (ဟောတိ)၊ အဒေါသာမောဟာ-အဒေါသ အမောဟတို့

ဥဿဒကိတ္တနံ။ ။အလောဘစသော ဂုဏ်တို့၏လည်းကောင်း၊ လောဘစသောအပြစ်တို့၏လည်းကောင်း၊ များပုံနှင့်၊ များခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြောပြကြောင်းစကားကို “ဥဿဒကိတ္တနံ”ဟုခေါ်၏။ [ကမ္မဝသေန ဝိပါကဿ တံ ထံ ဂုဏဒေါသုဿဒ နိမိတ္တတံ ဒသေတု ဥဿဒကိတ္တနံ ဂဏှိသု။-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤဥဿဒကိတ္တနံကိုကြည့်၍ ရှေးရှေးကသည် ယခုဘဝ၌ လောဘကြီးသူ၊ မကြီးသူဖြစ်အောင် စီမံခဲ့ကြောင်း၊ ယခုဘဝ၌ ပြုသမျှကံလည်း နောက်နောက် ဘဝအဆက်ဆက်၌ ဤကဲ့သို့ စီမံလိမ့်မည်သာဖြစ်ကြောင်းကို သိနိုင်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာနှင့် ဒါယ ကာ ဒါယိကာမတို့ ကုသိုလ်ကံပြုရာ၌ လောဘ ဒေါသ မမြဲရဲဘဲ မေတ္တာ ကရုဏာ အလိညဏ် ပညာတို့ကို ခြံရံစေ၍ ပြုမိဖို့ရန် သွန်သင်သင့်ကြပေသည်။ ယခုအခါ၌ကား ရဟန်းရှင်လူအား လုံးပင် ကုသိုလ်ကံကလေးတစ်ခုပြုရာ၌ ကြွားဝါလိုသောလောဘ၊ လာဘ်လာဘကို တောင့်တ သော လောဘ၊ မာန်မာနတို့ဖြင့် ခြံရံနေတက်ကြလေသည်၊ အယုတ်သဖြင့် စာချတုန်းမှာပင် ဒေါသရေ့ထား၍ ငေါက်လား ငမ်းလားနှင့် ပို့ချကြသည်မှာ ရှက်ဖွယ်သာတည်း။

သည်။ ဗလဝန္တော-အားရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဒေါသ မောဟာ-တို့သည်။ မန္တာ-နံကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ မန္တော-နံသော၊ (ညံသော)။ အလောဘော-သည်။ လောဘံ-ကို၊ ပရိယာဒါတုံ-ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းငှါ၊ (ကုန်ခန်းစေခြင်းငှါ)။ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ပန-ကား၊ အဒေါသမောဟာ-တို့သည်၊ ဗလဝန္တော-န်သည်။ (ဟုတွာ)။ ဒေါသမောဟော-တို့ကို၊ ပရိယာဒါတုံ-ငှါ၊ သက္ကောန္တိ-ကုန်၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တေန ကမ္မေန-ထိုလောဘအားကြီးသော ကံသည်။ ဒိန္န ပဋိသန္ဓိဝသေန-ပေးအပ်သော ပဋိသန္ဓိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ရသည်။ (သမာနော)၊ လုဒ္ဓေါ-လောဘကြီးသည်၊ ဟောတိ၊ (လောဘ၏အကျိုးဆက်)။ ပန-ထိုသို့ပင် လောဘကြီးပါသော်လည်း၊ သုခသီလော-ချမ်းသာသော အလေ့ရှိသည်။ အက္ကောဓနော-ဒေါသ မကြီးသည်။ (အဒေါသ၏ အကျိုးဆက်)။ ပညဝါ- ပညာရှိသည်။ ဝဇီရူပမညာဏော-ဝရဇိန်နှင့် တူသောညာဏ်ရှိသည်။ (ဟောတိ)။ (အမောဟ၏ အကျိုးဆက်)။ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [လောဘကြီးသောကံကြောင့် လုဒ္ဓဖြစ်ရ၏။ အဒေါသ (မေတ္တာ) အားကြီးသော ကံကြောင့် သုခသီလ၊ အက္ကောဓန ဖြစ်ရ၏။ အမောဟ (ညာဏ်) အားကြီးသော ကံကြောင့် ဝဇီရူပမညာဏ်ရှိသူ ဖြစ်ရသည်။]

ပန-ကား၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ-၌၊ လောဘဒေါသ-တို့သည်၊ ဗလဝန္တော-န်သည်။ ဟောန္တိ၊ အလောဘာဒေါသ-တို့သည်၊ မန္တာ-န်သည်။ (ဟောန္တိ)။ အမောဟော-သည်၊ ဗလဝါ (ဟောတိ)။ မောဟော-သည်၊ မန္တော (ဟောတိ)။ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုရိမနယေနော-ရှေးနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ လုဒ္ဓေါစေတ-လောဘကြီးသူသည်လည်းကောင်း၊ ဒုဋ္ဌောစ-ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ (ဒေါသကြီးသူသည်လည်းကောင်း)။ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ပညဝါ-ပညာရှိသူသည်၊ ဝဇီရူပမညာဏော-ဝရဇိန်နှင့်တူသော ညာဏ်ရှိသူသည်၊ ဟောတိ၊ (ကောဝိယ)။ ဒတ္တာဘယတ္ထေရောဝိယ-ဒတ္တာဘယထေရ်ကဲ့သို့တည်း။

ပန-ကား၊ ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ၊ လောဘာ ဒေါသမောဟာ-လောဘအဒေါသ မောဟတို့သည်၊ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ ဣတရေ-လောဘ အဒေါသ မောဟမှတစ်ပါးသော၊ အလောဘ ဒေါသ အမောဟတို့သည်၊ မန္တာ (ဟောန္တိ)။ သော၊ ပုရိမနယေနော၊ လုဒ္ဓေါစေတ-သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တောစ-နဲ့ညံသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏။ ပန-ကား၊ သုခသီလကော-ချမ်းသာသောအလေ့ရှိသူသည်၊ အက္ကောဓနော-ဒေါသမကြီးသူသည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ၊ တယောဝိ-၃ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ လောဘ ဒေါသ မောဟ-တို့သည်၊ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ အလောဘာဒယော-တို့သည်၊ မန္တာ-နည်းကုန်သည်။

ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၂၉၃

(ဟောန္တိ) သော၊ ပေ၊ လုဒ္ဒေါစေဝ-သည်လည်းကောင်း၊ ဒုဋ္ဌောစ-သည်လည်းကောင်း၊ မူဋ္ဌောစ-တွေဝေသူလည်းကောင်း၊ (ဖျင်းအသူသည်လည်းကောင်း၊) ဟောတိ။

ပန-ကား၊ ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ၊ အလောဘ ဒေါသမောဟာ-တို့သည်၊ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ ဣတရေ-အလောဘ ဒေါသ မောဟမှတစ်ပါးသော၊ လောဘ အဒေါသ အမောဟတို့သည်၊ မန္တာ (ဟောန္တိ)၊ သော၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ အပ္ပကိလေသော-နည်းသော ကိလေသာရှိသည်၊ ဒိဗ္ဗာရမဏံပိ-နတ်၌ဖြစ်သော အာရုံကိုသော်မှလည်း၊ ဒိသ္မာ-မြင်ရ၍၊ နိစ္စလော-မတုန်လှုပ်သည်-ဟောတိ၊ (အပ္ပကိလေသောကိုပင် “ဒိဗ္ဗာရမဏံပိ”စသည်ဖြင့် သရုပ်ဖော်သည်၊) ပန-ကား၊ ဒုဋ္ဌော-သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တပညောစ-လေးနှေးသော ပညာရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပန-ကား၊ ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ၊ အလောဘ ဒေါသ မောဟာ-တို့သည်၊ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ ဣတရေ-အလောဘ အဒေါသ မောဟမှတစ်ပါးသော၊ လောဘ ဒေါသ အမောဟတို့သည်၊ မန္တာ (ဟောန္တိ)သော ပုရိမနယေနေဝ၊ အလုဒ္ဒေါစေဝ-လောဘမကြီးသူသည်လည်းကောင်း၊ သုခသီလကောစ-သည်လည်း ကောင်း၊ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ဒန္တော-လေးနှေးသူသည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ၊ အလောဘ ဒေါသာ မောဟာ-တို့သည်၊ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ ဣတရေ-အလောဘ ဒေါသ အမောဟမှတစ်ပါးသော၊ လောဘ အဒေါသ မောဟတို့သည်၊ မန္တာ (ဟောန္တိ)၊ သော ပုရိမနယေနေဝ၊ အလုဒ္ဒေါစေဝ-သည်လည်းကောင်း၊ ပညဝါစ-ပညာရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ဒုဋ္ဌောစ-သည်လည်းကောင်း၊ ကောဓနောစ-အမျက်ထွက်လေ့ရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ယဿ၊ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ-၌၊ တယောပိ-နံသော၊ အလောဘာဒယော-တို့သည်၊ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ လောဘာဒယော-တို့သည်၊ မန္တာ (ဟောန္တိ)၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဟာသံဃရက္ခိတတ္ထေရောဝိယ-ကဲ့သို့၊ အလုဒ္ဒေါ-လောဘမကြီးသူသည်လည်းကောင်း၊ အဒုဋ္ဌော-ဒေါသသည် မဖျက်ဆီးအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ (ဒေါသ မကြီးသူသည်လည်းကောင်း၊) ပညဝါ-ပညာရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။

အပရမ္ဗိ-တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤဝိပါကုဒ္ဒါရဌာန၌၊ ဟေတုကိတ္တနံနာမ-ဟေတုကိတ္တနမည်သော စကားကို၊ ဂဟိတံ-ရေးအဋ္ဌကထာဆရာ

ဟေတု ကိတ္တနံ။ ။ “တိဟိတံကံသည် တိဟိတံဝိပါကံ ဒုဟိတံဝိပါကံ အဟိတံဝိပါကံ ကိုပေး၏၊” ဤသို့စသည်ဖြင့် ဟိတံနှင့်ယှဉ်သော ကံနှင့် အကျိုးတို့ကို ပြရာပြကြောင်း စကားကို “ဟေတု ကိတ္တနံ”ဟု ခေါ်၏၊ ဤဟေတုကိတ္တနံကို ပြရာ၌ ဤနေရာဝယ်တိဟိတံကံက ၁၆ ပါး

၂၉၄

အဋ္ဌသာလိနိအဋ္ဌကထာ

[အဗျာကတ

တို့ယူအပ်ပြီ၊ ဟိ-ရဲ့၊ တိဟေတုကကမ္မ-တိဟိတ်ကံသည်၊ တိဟေတုကမ္မိ-တိဟိတ်လည်းဖြစ်သော၊ ဒုဟေတုကမ္မိ-သော၊ အဟေတုကမ္မိ-သော၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ ဒေတိ-ပေး၏၊ ဒုဟေတုကကမ္မ-သည်၊ တိဟေတုကဝိပါကံ-ကို၊ နဒေတိ-မပေးနိုင်၊ ဣတရံ-တိဟိတ် အကျိုးမှတစ်ပါးသော ဒွိဟိတ် အဟိတ်အကျိုးကို၊ ဒေတိ၊ တိဟေတုကကမ္မေန-ကြောင့်၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ တိဟေတုကာပိ-တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေသည်လည်းကောင်း၊ ဒုဟေတုကာပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ အဟေတုကာ-အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ သည်၊ န ဟောတိ၊ ဒုဟေတုကေန-ဒွိဟိတ်ကံကြောင့်၊ ဒုဟေတုကာပိ-ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေသည်လည်းကောင်း၊ အဟေတုကာပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ တိဟေတုကာ-သည်၊ န ဟောတိ၊ [“တတ္ထာပိ တိဟေတုက မုက္ကန္တံ ကုသလံ တိဟေ တုကံ” စသောသင်္ဂြိုဟ်စကား အတိုင်းပင်တည်း။]

အသင်္ခါရိကံ-အသင်္ခါရိကဖြစ်သော၊ ကုသလံ-သည်၊ အသင်္ခါရိကမ္မိ-အသင်္ခါရိကလည်းဖြစ်သော၊ သသင်္ခါရိကမ္မိ-သော၊ ဝိပါကံဒေတိ၊ သသင်္ခါရိကံ-သော၊ (ကုသလံ) သသင်္ခါရိကပိ-သော၊ အသင်္ခါရိကမ္မိ-သော၊ ဝိပါကံဒေတိ၊ အာရမဏေန-ဖြင့်၊ ဝေဒနာ-ကို၊ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗာ-ပြောင်းလွှဲစေထိုက်၏၊ ဇေနေန-ဇောဖြင့်၊ တဒါရမဏံ-ကို၊ နိယမေတဗ္ဗံ-သတ်မှတ်ထိုက်၏။

ဣဒါနိ-၌၊ တဿ တဿ ထေရဿ-ထိုထိုတိပိဋကစူဠနာဂ စသောထေရ်၏၊ ဝါဒေ-၌၊ သောဠသ မဂ္ဂါဒယော-၁၆ ပါးအပြားရှိသော ဝိပါကံ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ ဟိ-ရဲ့၊ ပဌမ ကာမာဝစရကုသလ သဒိသေန-ပဌမကာမာဝစရ ကုသိုလ်နှင့် တူသော၊ ပဌမ မဟာဝိပါက စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတ ပဋိ

သော ဝိပါကံပေး၏ဟုလည်းကောင်း၊ “အသင်္ခါရိက ကုသလံ အသင်္ခါရိကမ္မိ သသင်္ခါရိကမ္မိ ဝိပါကံ ဒေတိ” ဟုလည်းကောင်း ဆိုထားသောကြောင့် တိပိဋက စူဠနာဂ ပဌမထေရ်၏ ဝါဒကို ပြထားသည်ဟု မှတ်ပါ။

အဟေတုကာ န ဟောတိ။ ။ဉာဏဿ (တိဟိတ်ကံ၌ ပါသောဉာဏ်၏) ဇစ္စန္ဒာဒိဝိပတ္တိ နိမိတ္တ ပဋိပက္ခဘာဝတော တိဟေတုကံ အတိဒုဗ္ဗလမ္မိ သမာနံ ပဋိသန္ဓိ အာကုဗ္ဗန္တံ ဒုဟေတုကံ အာတဖေယျာတိ အဟေတုကာ န ဟောတိတိ အာဟ၊-ဋီကာ။

အာရမဏေန၊ ပေ၊ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗာ။ ။ဤစကားသည် သန္တီရဏ တဒါရုံတို့ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သောစကားတည်း။ မှန်၏-ပစ္ဆိမ္မရာဝဇ္ဇန်းစသော စိတ်တို့၌ ဝေဒနာ ၂ မျိုးမရ၊ အာရုံကို ဣန္ဒ အတိဣန္ဒအလိုက်ခွဲခြား၍ ယူခြားငှါ မစွမ်းနိုင်သောကြောင့် ဥပေက္ခာဖြစ်စေ (ကာယဝိညာဉ်၌ ကုသလဝိပါကံဝယ် သုခဖြစ်စေ) တစ်မျိုးစီသာ ရကြ၏၊ သန္တီရဏ တဒါရုံတို့၌ကား အာရုံအလိုက် သောမနဿ၊ ဥပေက္ခာပြောင်းလွှဲနိုင်သည်။

ဇေနေန တဒါရမဏံ။ ။သောမနဿဇောနောင် သောမနဿတဒါရုံ၊ ဥပေက္ခာဇောနောင် ဥပေက္ခာတဒါရုံဖြစ်သောကြောင့် “ဇေနေန၊ ပေ၊ နိယမေတဗ္ဗံ” ဆိုသည်။ အသင်္ခါရိကဇောနောင် အသင်္ခါရိကတဒါရုံ စသောအားဖြင့် ဖြစ်ပုံကိုလည်း သိပါ။

သန္တိတဿ-ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊ ဂစ္ဆာဝါသတော-
အမိဝမ်းဟူသော နေရာမှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ သံဝရာ သံဝရေ-ကြီးသော စောင့်
စည်းခြင်း၊ ငယ်သော စောင့်စည်းခြင်းတို့ကို၊ ပဌပေတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ သမတ္ထဘာ
ဝံ-စွမ်းနိုင်သူ၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတဿ-ရောက်လသော်၊ စက္ခုဒ္ဓါရသ္မိ-၌၊ ဣဒ္ဓာရမ
ဏေ-သည်၊ အာပါတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ အာဂတေ-ရောက်လသော်၊ ကြိယမနော
ဓာတုယာ-သည်၊ (ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသည်။) ဘဝင်္ဂေ-ဘဝင်္ဂကို၊ အနာဝဋ္ဋိတေယေ
ဝ-မလည်စေအပ်သေးမိပင်၊ (ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ မဖြစ်သေးမိပင်၊) အတိက္ကမနအာရမဏာ
နံ-လွန်သွားသောအာရုံတို့၏၊ ပမာဏံ နတ္ထိ၊ ကသ္မာ ဧဝံ-သို့၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရသ
နည်း၊ အာရမဏ ဒုဗ္ဗလတာယ-အာရုံ၏၊ အားနည်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧဝံ-
သို့၊ ဟောတိ-၏၊) တာဝ-ဒုတိယဝါရ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) အယံ-
ဤဝါရသည်၊ ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ မောဃဝါရော-မောဃဝါရတည်း၊ ဝါ-ဝီထိ
စိတ်တို့မှ ဆိတ်သောဝါရတည်း။ [သင်္ကြိုဟ်၌ ဤဝါရကိုသာ မောဃဝါရဟုခေါ်သည်။]

ပန-ကား၊ ဘဝင်္ဂ-ကို၊ သစေ အာဝဋ္ဋေတိ-အကယ်၍ လည်စေအံ့၊ (ဧဝံ
သတိ)၊ ကြိယ မနောဓာတုယာ- သည်၊ ဘဝင်္ဂ-ကို၊ အာဝဋ္ဋိတေ-လည်စေ
အပ်ပြီးသော်၊ ဝေါ ဌပနံ-ဝုဋ္ဌောစိတ်သို့၊ အပါပေတွာ- မရောက်စေမူ၍၊ အန္တရာ-
အကြား၌၊ စက္ခု ဝိညာ ဇောဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ သန္တိရဇောဝါ- ၌သော်
လည်းကောင်း၊ ဌတွာ-တန်ရပ်၍၊ နိဝတ္တိဿတိ- စိတ် အစဉ် ဆုတ်နစ် လတ္တံ့၊
ဣတိ ဧတံ ဌာနံ-ဤ အကြောင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဝေါဌပနဝသေန-
ဝုဋ္ဌော၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဌတွာ-၍၊ ဧကံ (စိတ္တံ)ဝါ-တစ်ခုသော စိတ်သည်သော်
လည်းကောင်း၊ ဒွေစိတ္တာ နိဝါ-၂ခုသော စိတ်တို့သည်သော် လည်းကောင်း၊ ပ
ဝတ္တန္တိ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ အာသေဝနံ-အာသေဝနပစ္စည်းကို၊ (မူလဋီကာအလို၊)

သံဝရာ၊ ပေ၊ ဥပဂတဿ။ ။ “သံဝရာ၊ ပေ၊ ဥပဂတဿ”ဟူသော ဤစကားဖြင့်
အမိဝမ်းမှ ထွက်ပြီးနောက် အထိုက်အလျောက် ကြည့်ရှုတတ်၊ ကြားတတ်သော အရွယ်ကို ပြ
သည်။ ကုသိုလ်ကိုပြသောအရာဖြစ်၍ “သံဝရ အကြီးအငယ်ကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော” ဟု
ဝိသေသနပြုသည်။ ထိုသို့ နားလည်လောက်သော အရွယ်ရောက်မှ တဒါရုံဖြစ်ဖို့ အကြောင်းဖြစ်
သော ဇောများ အပြည့်အစုံဖြစ်နိုင်ကြ၏။ မွေးစါစဉ်ကား မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ အနံ့ယူမှုစသော ပဉ္စ
ဝိညာဉ်ဝိပါက်များသော်မှ အပြည့်အစုံ မဖြစ်နိုင်ကြချေ၊ တဒါရုံဖြစ်ဖို့ အကြောင်းဖြစ်သော ဇော
စောဖို့ကား သာ၍ ဝေးသေး၏။

ပမာဏံ နတ္ထိ။ ။ မျက်စိကိုဖွင့်ထားလျှင် စက္ခုဒ္ဓါရ၌ ရူပါရုံတွေ ခဏခဏ အများအပြား
ထင်နေကြ၏။ သို့သော်လည်း ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းမဖြစ်ဘဲ လွန်သွားသော အာရုံတွေ မည်၍မည်မျှဟု
ပမာဏမပြနိုင်လောက်အောင် များသည်-ဟူလို၊ ဤနေရာမျိုးကို “သတိ မမူ၊ ဂုမမြင်”ဟုဆိုကြ
သည်။ အခြား ၄ ဒ္ဓါရ၌လည်း နည်းတူ။

ဝါ-အာသေဝနပစ္စည်းနှင့် တူသောအထုံကို၊ (အနုအလို၊) လဘိတွာ-ရ၍၊ ဇေနဋ္ဌာနေ-ဇော၏အရာ၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ပုန ဘဝဂ်-သို့၊ ဩတရတိ-သက်၏၊ ဣဒံပိ-ဤစိတ်အစဉ်သည်လည်း၊ အာရမဏဒုဗ္ဗလတာယ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဟောတိ၊ အယံပနဝါရော-ကိုကား၊ မေ-ငါသည်၊ ဒိဋ္ဌဝိယ-မြင်အပ်သကဲ့သို့တည်း၊ (မြင်လိုက်သလိုရှိ၏၊) မေငါ-သည်၊ သုတံဝိယ-ကြားအပ်သကဲ့သို့တည်း၊ (ကြားလိုက်သလိုရှိ၏၊) ဣတိ အာဒိနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒန ကာလေ-ဆိုရာအခါ၌၊ လဗ္ဘတိ၊ အယမ္ဗိဝါရော-ဤဝါရသည်လည်း၊ ဒုတိယော-၂ ခုမြောက်သော၊ မောဃဝါရော-တည်း၊ ဝါ-ဇောမှ ကင်းဆိတ်သောမောဃဝါရတည်း။

အပရဿ-အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-သည်၊ ဘဝဂ်-ဘဝင်ကို၊ အာဝဠိတေ-လည်စေအပ်သော်၊ ဝိထိစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဇေန-သည်၊ ဇေတိ-အဟုန်ပြင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ (စော၏၊) ပန-ကား၊ ဇေန ပရိယောသာနေ-ဇော၏ အဆုံး၌၊ တဒါရမဏဿ-၏၊ ဝါရော-အလှည့်အကြိမ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မိ-ထို တဒါရုံသည်၊ အနုပ္ပန္နေယေဝ-မဖြစ်သေးမီပင်၊ ဘဝဂ်-သို့၊ ဩတရတိ-သက်၏၊ တတြ-ထိုသို့ တဒါရုံမဖြစ်မီ ဘဝင်သို့သက်ရာ၌၊ အယံ-ကား၊ ဥပမာ-ဥပမာတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ နဒိယာ-မြစ်၌၊ (မြစ်ထဲ၌)၊ အာဝရဏံ-ဆည်းတားကြောင်း ဖြစ်သော ရေကာကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့စေပြီး၍၊ ဥဒကေ-ကို၊ မဟာမာတိကာဘိမုခေ-မြောင်းကြီးသို့ ရှေးရှုနေသည်ကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဥဒကံ - သည်၊ ဂန္ဓာ-

အာသေဝနံ၊ ပေ၊ ဌတွာ။ ။ "အာသေဝနံ လဘိတွာ" အရ ဝုဋ္ဌော ၂ ကြိမ်၊ ဖြစ်ရာ၌ နောက် ဝုဋ္ဌောသည် အာသေဝနပစ္စည်းအစစ်၏ ကျေးဇူးပြုကိုခံရ၏ ဟုလည်းကောင်း၊ ထိုဝုဋ္ဌော ၂ ကြိမ်ကိုပင် ဇောအရာ၌ တည်သည်ဟုလည်းကောင်း ယူလျှင်၊ 'ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ ထိုသို့ ဟောတော်မူအပ်ချက် မရှိ၍ မူလဋီကာဆရာသည် ဤစကားများကို စိစစ်သွား၏၊ အနုဋီကာဆရာကား "ဇေနဋ္ဌာနေ ဌတွာတိ ဇေနဿ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနေ ဒွိက္ခတ္တံ၊ ပဝတ္တိတွာ၊ န ဇေနဘာဝေနာတိ-ဇော ဖြစ်ရမည်နေရာ၌ ၂-ကြိမ်ဖြစ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်၊ ဇောအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကို မဆိုလိုပါဟုလည်းကောင်း၊ အာသေဝနံအရလည်း (၂ ကြိမ်ဖြစ်သည့်အတွက်) အာသေဝနရသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်"ဟု လည်းကောင်း၊ ဖွင့်ပြီးလျှင် ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်ယူလျှင် အဋ္ဌကထာစကားသည် ပါဠိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်သော စကားဖြစ်၏ဟု မိန့်သည်။ [အာသေဝနံ ဝိယ အာသေဝနန္တိ ဝုစ္စမာနေ န ကောစိ ဝိရောဓော၊-အန။]

အာဝရဏံ ဗန္ဓိတွာ။ ။ [အထက်က စီးလာသော ရေကို မြောင်းထဲသို့ သွားအောင်၊ အောက်ဘက်က ငုတ်တိုင် များစွာစိုက်ခြင်းဖြင့် ဆီးတားဖို့ရာ ပြုအပ်သော ရေကာကို "အာဝရဏံ"ဟုဆိုသည်၊ ထိုကဲ့သို့ ဆီးတားသောအခါ အချို့သောရေသည် အောက်ဘက်သို့ စီးမသွားဘဲမြောင်းကြီးဘက်သို့ စီးသွားလေ၏။

သွား၍၊ ဥဘောသု-၂-ဘက်ကုန်သော၊ တိရေသု-ကမ်းတို့၌၊ ကေဒါရေ-လယ်တို့ကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ အတိရေကံ-လယ်တို့မှ အပိုအလွန်ဖြစ်သောရေသည်၊ ကက္ကဋ္ဌမဂ္ဂါဒီဟိ-ပုစ္ဆန်လမ်းပေါက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ [ကက္ကဋ္ဌသဒ္ဓါသည် ပုစ္ဆန်ဟော၊ ကက္ကဋ္ဌက သဒ္ဓါကာ၊ ပုစ္ဆန်နှင့်တူသော ပင့်ကူဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ကား “ကက္ကဋ္ဌ”ဟုရှိစေ။] ပလာယိတွာ-ပြေး၍၊ ပုန၊ နိဒိယေဝ-မြစ်သို့သာ၊ ဩတရ တိယထာ-သက်ဆင်းသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဧတံ-ဤဥပမေယျကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မှတ်ထိုက်၏။

ဟိ-ဥပမာန ဥပမေယျ ရောနှော၍ပြဦးအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤဥပမာစကားရပ်၌၊ န ဒိယံ-၌၊ ဥဒကပ္ပဝတ္ထနကာလော-ရေစီးရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ ဘဝင်္ဂဝိထိပ္ပဝတ္ထနကာလော-ဘဝင်္ဂအစဉ်၏ ဖြစ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ [ဘဝင်္ဂအစဉ်ကိုပင် “ဝိထိ”ဟု ဆိုထားသည်။] အာဝရဏဗန္ဓနကာလော-ရေကာကိုဖွဲ့ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ကြိယမနော ဓာတုယာ-၏၊ ဘဝင်္ဂဿ-ကို၊ အာဝဇ္ဇနကာလော-လည်စေရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ မဟာမာတိကာယ-မြောင်းကြီး၌၊ ဥဒကပ္ပဝတ္ထနကာလော-ရေစီးရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဝိထိစိတ္တပ္ပဝတ္ထိ-ဝိထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဥဘောသု-န်သော၊ တိရေသု-တို့၌၊ ကေဒါရပူရကံ-လယ်တို့ကို ပြည့်စေခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဇေနံ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ကက္ကဋ္ဌမဂ္ဂါဒီဟိ-ပုစ္ဆန်လမ်းပေါက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပလာယိတွာ-၍၊ ပုန၊ ဥဒကဿ-၏၊ နဒိဩတရကံ-မြစ်သို့ သက်ဆင်းခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဇေနံ-သည်၊ ဇေတိတွာ-၍၊ တဒါရမဏေ-သည်၊ အနုပ္ပန္နယေဝ-မဖြစ်သေးမီပင်၊ ပုန၊ ဘဝင်္ဂေါတရကံ-ဘဝင်္ဂသို့ သက်ဆင်းခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ တဝင်္ဂံ-သို့၊ ဩတရဏစိတ္တာနံပိ-သက်ဆင်းသော စိတ်တို့၏လည်း၊ ဂဏနာနာမ-အရေအတွက်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣဒံပိ-ဤစိတ်အစဉ်သည်လည်း၊ အာရမဏဒုဗ္ဗလတာယ-အာရုံ၏ အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်၊ ဟောတိ၊ အယံ-ဤဝါရသည်၊ တတိယော-သော၊ မောဃဝါရော-မောဃဝါတည်း၊ ဝါ-တဒါရုံမှ ကင်းဆိတ်သော ဝါရတည်း။

ကက္ကဋ္ဌ၊ ပေ၊ ဘဝင်္ဂေါတရကံ။ ။ဇောနောက်က တဒါရုံကို ဘဝင်္ဂသို့ ဝင်ဖို့ရာ လမ်းကြောင်းဟု ဆိုလို၏။ ထိုလမ်းကြောင်းသည် မြစ်သို့ပြန်၍ ဝင်မည့် မာတိကာ (မြောင်း) နှင့်တူ၏။ လယ်တို့မှ ပိုလျှံသောရေသည် မြောင်းမှပြန်၍ မြစ်သို့မဝင်ဘဲ ပုစ္ဆန်တွင်းပေါက်မှ ဝင်သကဲ့သို့ နဂိုရုံဘဝင်တည်းဟူသော မြစ်မှ ထွက်လာသော စိတ်ရေအယဉ်သည် တဒါရုံမြောင်းပေါက်မှ ဘဝင်မြစ်သို့ ပြန်၍မဝင်ဘဲ တဒါရုံမဖြစ်မီ ဇော၏အခြားမဲ့၌ ဘဝင်မြစ်သို့ ပြန်ဝင်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

၂၉၈

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[အဗျာကတ

ပန-ဆက်၊ ဗလဝါရမဏံ-အားရှိသော အာရုံသည်၊ အာပါတဂတံ-ရှေးရှု ကျခြင်းသို့ရောက်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဇဝံသတိ)၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-သည်၊ ဘဝဂေ-ကို၊ အာဝဋ္ဋိတေ-လည်စေအပ်ပြီးသော်၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ-စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသောစိတ်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဇေနဋ္ဌာနေပန-ဇော၏ အရာ၌ကား၊ ပဌမကာမာ ဝစရ ကုသလစိတ္တံ-သည်၊ ဇေနံ-ဇောသည်၊ ဟုတွာ၊ ဆ သတ္တဝါရေ-၆-ကြိမ်၊ ၇-ကြိမ်တိုင်တိုင်၊ ဇေတိတွာ-အဟုန်ပြင်းစွာဖြစ်ပြီး၍၊ (စောပြီး၍)၊ [သင်္ဂြိုဟ်၌ “ကာမာဝ စရ ဇေနာနိ သတ္တကုတ္တံ၊ ဆက္ခတ္ထုမေဝဝါ ဇေနန္တိ” နှင့် သဘောတူပင်၊] တဒါရမဏဿ-အား၊ ဝါရံ-အလှည့်အကြိမ်ကို၊ ဒေတိ၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ပတိဋ္ဌဟမာနံ-တည်လသော်၊ တံသဒိသမေဝ-ထို ပဌမမဟာကုသိုလ်စိတ်နှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ မဟာဝိပါက စိတ္တံ-ပဌမ မဟာဝိပါကစိတ်သည်၊ ပတိဋ္ဌာတိ-တည်၏၊ ဣဒံ-ဤ ပဌမ မဟာဝိပါကစိတ်သည်၊ ပဋိသန္ဓိ စိတ္တသဒိသတ္တာ-ပဋိသန္ဓေစိတ် နှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မူလဘဝဂံန္တိစ-မူလဘဝင် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဇေနေန-သည်၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်သော၊ ယံအာရမဏံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿ-ထိုအာရုံ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒါရမဏန္တိစ-ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ဒွေ-၂-ပါးကုန်သော၊ နာမာနိ-အမည်တို့ကို၊ လဘတိ-၏၊ ဣမသ္မိဋ္ဌာနေ-ဤဝီထိအရာ၌၊ စက္ခုဝိညာဏံ-စက္ခုဝိညာဉ်သည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ တဒါရမဏံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဂဏနုပ ဂါနိ-ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

ပန-ကား၊ ယဒါ-၌၊ ဒုတိယကုသလစိတ္တံ-ဒုတိယ မဟာကုသိုလ် စိတ်သည်၊ ဇေနံ-သည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ-၌၊ တံသဒိသံ-ထို ဒုတိယမဟာကုသိုလ် စိတ်နှင့်တူ

မူလဘဝဂံန္တိ။ ။တဒါရုံသည် ဇောနောက်သို့ အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့ တဒါရုံမကျသော ဝီထိ၌ ဘဝင်လည်း ဇောနောက်သို့ အစဉ်လိုက်ရကား ဇောနောက် လိုက်ချင်းတူသောကြောင့် တဒါရုံကိုပင် “ဘဝင်” ဟုသုံးစွဲထား၏၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌လည်း တဒါရုံကိုပင် “သဟေတုကံ တဝဂံ အဟေတုကဿ ဘဝဂံဿ အနန္တရ ဝစ္စယေန ပစ္စယော” စသည်ဖြင့် “သဟေတုကဘဝဂံ” ဟုလည်းကောင်း၊ အဟေတုကံ ဘဝဂံ သဟေတုကဿ ဘဝဂံဿ” စသည်ဖြင့် “အဟေတုကဘဝဂံ” ဟုလည်းကောင်းဟောတော်မူသည်၊ မှန်၏၊ တစ်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် တူသော ဘဝင်စိတ်သည် တစ်မျိုးသာရှိရကား ဘဝင်အစစ်မှာ သဟိတံ အဟိတံ ဟု တစ်ဘဝအတွက် မကွဲနိုင်၊ နောက်ဘဝင်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့်သာ ကျေးဇူးပြုသော ရှေ့ဘဝင်ဟူသည် တဒါရုံသာ ဖြစ်သင့်၏၊ ထိုဘဝင်ဟူသော တဒါရုံသည်ပင် ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် (ပဌမမဟာဝိပါကချင်း တူသောကြောင့်) “မူလဘဝဂံ” အမည်ရ၏။ [ဤဘဝ၌ ပဌမဖြစ်သော စိတ်ဖြစ်၍ “အရင်းခံ မူလဖြစ်သော အာဝါသိကံဘဝင်”ဟုလို့၊] ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် မတူသော ဘဝင်အမည်ရသော တဒါရုံကိုကား အာဂန္တုကဘဝင်ဟု ဆိုလတ္တံ့။

ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၂၉၉

သော၊ ဒုတိယဝိပါကစိတ္တမေဝ-သည်ပင်၊ တဒါရမဏံ ဟုတွာ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဣဒဉ္စ-
ဤဒုတိယမဟာဝိပါကံစိတ်သည်လည်း၊ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန-နှင့်၊ အသဒိသတ္တာ-မတူ
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဂန္တုကဘဝင်္ဂန္တိစ-ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပုရိမနယေနေဝ-
ရှေ့နည်းဖြင့်ပင်၊ [ယံဇေနေန ဂဟိတံ အာရမဏံ”စသော ရှေ့နည်းဖြင့်ပင်၊] တဒါ
ရမဏန္တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ခွေ နာမာနိ လဘတိ၊ ဣမိနာ-ဤ ဒုတိယမဟာ
ဝိပါကံစိတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပုရိမာနိ-န်သော၊ စတ္တာရိ-၄-ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊
ပဉ္စ-၅ ပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ။ [ရှေ့က စက္ခုဝိညာဉ်၊ သမ္ပဋိဇ္ဈိန်း၊ သန္တီရဏ (တဒါရံ
ကိစ္စတပိသော) ပဌမ မဟာဝိပါကံ ၁ ပါးအားဖြင့် ၄ပါးရှိခဲ့၏၊ ထို ၄ ပါးတွင် တဒါ
ရံကိစ္စတပိသော ဒုတိယမဟာဝိပါကံကို ထည့်လျှင် ဝိပါကံစိတ် ၅ ပါးဖြစ်သည်-
ဟူလို။]

ပန-ကား၊ ယဒါ၊ တတိယ ကုသလစိတ္တံ-သည်၊ ဇေနံ ဟောတိ၊ တဒါ၊ တံ
သဒိသံ-ထို တတိယ မဟာကုသိုလ်စိတ်နှင့်တူသော၊ တတိယဝိပါကစိတ္တံ-သည်၊
တဒါရမဏံ ဟုတွာ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဣဒံပိ-ဤ တတိယ မဟာဝိပါကံစိတ်သည်လည်း၊
ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ အာဂန္တုကဘဝင်္ဂ (တိစ)-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တဒါရမ
ဏန္တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ခွေ နာမာနိ လဘတိ၊ ဣမိနာ-ဤတတိယ မဟာဝိပါကံ
စိတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပုရိမာနိ-ကုန်သော၊ ပဉ္စ-၅ ပါးသော မဟာဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊
ဆ-၆ ပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ။ ပန-ကား၊ ယဒါ၊ စတုတ္ထကုသလစိတ္တံ-သည်၊ ဇေနံ
ဟောတိ၊ တဒါ၊ တံ သဒိသံ-ထို စတုတ္ထ မဟာကုသိုလ်စိတ်နှင့်တူသော၊ စတုတ္ထဝိ
ပါကစိတ္တံ-သည်၊ တဒါရမဏံ ဟုတွာ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဣဒံပိ-ဤစတုတ္ထမဟာဝိပါကံ
စိတ်သည်လည်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ အာဂန္တုကဘဝင်္ဂ (တိစ)-ဟူ၍လည်း
ကောင်း၊ တဒါရမဏန္တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ခွေ နာမာနိ လဘတိ၊ ဣမိနာ-ဤ
စတုတ္ထမဟာဝိပါကံစိတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပုရိမာနိ-ကုန်သော၊ ဆ-၆ ပါးသော ဝိပါကံ
စိတ်တို့သည်၊ သတ္တ-၇ ပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ။

[သောမနဿသဟဂုတ် မဟာဝိပါကံမှတစ်ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မဟာဝိ
ပါကံကိုပြလို၍ “ယဒါပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ ယဒါ၊ တသ္မိံ ဒွါရေ-၌၊ ဣဉ္စ
မဇ္ဈတ္တာရမဏံ-ဣဉ္စမဇ္ဈတ္တာရံသည်၊ အာပါတံ-သို့၊ အာဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ တတြာပိ-
ထို ဣဉ္စမဇ္ဈတ္တာရံ ထင်လာရာအခါ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ တယော-န်သော၊
မောယဝါရာ-တို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ အာရမဏေန-ကြောင့်၊ (ဣဉ္စမဇ္ဈတ္တာ
ရံကြောင့်၊) ဝေဒနာ-သည်၊ ပရိဝတ္တတိ-ပြောင်းလွဲ၏၊ တသ္မာ၊ တတ္ထ-ထို ဣဉ္စ
မဇ္ဈတ္တာရံ၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏံ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်သည်၊
(ဟောတိ)၊ စတုန့်-န်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ မဟာကုသလဇေနာနံစ-တို့၏လည်း၊
ပရိယောသာနေ-၌၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ မဟာဝိပါက စိတ္တာနေဝ-

တို့သည်ပင်၊ တဒါရမဏဘာဝေန-တဒါရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌဟန္တိ-နံ၏၊ တာနိပိ-
 ထိတဒါရုံတို့သည်လည်း၊ [၄ ပါးသော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မဟာဝိပါက်စိတ်တို့
 သည်လည်း၊] ဝုတ္တနယေနေ-ဖြင့်ပင်၊ အာဂန္တုကဘဝဂံ (တိစ)-ဟူ၍လည်းကောင်း၊
 တဒါရမဏန္တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ခွေ နာမာနိ လဘန္တိ၊ ပိဋ္ဌဘဝဂါနိတိပိ-ပိဋ္ဌ
 ဘဝင်တို့ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စန္တိစေ-ဆိုအပ်ကုန်သည်သာ။

ဣတိ-သို့၊ ဣမာနိပဉ္စ-ဤ ၅ ပါးသော ဝိပါက်စိတ်တို့သည်၊ (ဥပေက္ခာသဟ
 ဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ၁ ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မဟာဝိပါက်စိတ် ၄ ပါးအားဖြင့်
 ၅ ပါးသော ဝိပါက်စိတ်တို့သည်၊) ပုရိမေဟိ-ကုန်သော၊ သတ္တဟိ-၇ ပါးသော
 ဝိပါက်စိတ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ဒွါဒသ-၁၂ ပါးသော ဝိပါက်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-
 လျှင်၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဒွါဒသ-၁၂ ပါးသော ဝိပါက်တို့လည်းကောင်း၊ သောတဒွါရာ
 ဒီသု-တို့၌၊ ဒွါဒသဒွါဒသ-၁၂ ပါး၊ ၁၂ ပါးသော ဝိပါက်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-
 သို့၊ သမသဋ္ဌိ-အတိကျ ၆၀ သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ကောယ-သော၊ စေတနာ
 ယ-ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-သော်၊ သမသဋ္ဌိ-သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့
 သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-ယူအပ်ပြီးသော စိတ်တို့ကို
 မယူခြင်းအားဖြင့်၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဒွါဒသ-၁၂ ပါးသော ဝိပါက်တို့လည်းကောင်း၊
 သောတ၊ ပ၊ ဝိညာဏာနိ-သောတဝိညာဉ်၊ ဃာနဝိညာဉ်၊ ဇိဝှိဝိညာဉ်၊ ကာယ
 ဝိညာဉ်ဟူကုန်သော၊ စတ္တာရိ-၄ ပါးသော ဝိပါက်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊
 သောဠသ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဝိပါက်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ [အဟိတ် ကုသလ
 ဝိပါက် ၈၊ မဟာဝိပါက် ၈ ပါးပင်တည်း။]

ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤဝိပါက်တို့ကို ပြရာဌာန၌၊ အဗ္ဗောပမ္ပနာမ-သရက်သီး
 ဥပမာမည်သည်ကို၊ ဂဏှိသု-ရှေ့ဆရာတို့ ယူကြကုန်ပြီ၊ ကိရ-ချဲ့၊ ဧကော-သော
 ပုရိသော-သည်၊ ဖလိတမ္ပရက္ခမူလေ-ကောင်းစွာဖြစ်သော အသီးရှိသော သရက်ပင်
 ၏အနီးအောက်၌၊ [သဉ္ဇာတာနိ+ဖလာနိ ယဿာတိ ဖလိတော (အမ္ပရက္ခော)၊
 သဉ္ဇာတအဿအနက်၌ ဣတ ပစ္စည်းသက်၊] သသိသံ-ဦးခေါင်းနှင့်တကွဖြစ်သော

ဝိဋ္ဌိဘဝဂါနိ။ ။ဤ အာဂန္တုက ဘဝင်ဟူသည် တဒါရုံပင်တည်း၊ ဆရာကြီး၏ အကူ
 အညီ လက်ထောက်ဆရာကို "ဝိဋ္ဌိ အာစရိယ (နောက်ထောက် ကျောမိုဆရာ)" ဟုခေါ်ရသကဲ့
 သို့ ထို့အတူ မူလဘဝင်၏ နောက်ထောက်ဖြစ်သောကြောင့် အာဂန္တုက ဘဝင်ဟူသော တဒါ
 ရုံကိုပင် ဝိဋ္ဌိဘဝင် ခေါ်နိုင်ဖို့ရန် သေချာရကား ဝေသဒ္ဓါဖြင့် "ဝိဋ္ဌိ ဘဝဂါနိတိပိ ဝုစ္စတိစေ" ဟု
 မိန့်သည်ဟု ကြံပါ၊ ပိသဒ္ဓါကား အာဂန္တုကဘဝင်ဟူသော နာမည်၌ ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဏနတည်း၊
 သို့သော် "ဝိဋ္ဌိဘဝဂါနိပိ"ဟုဆိုအပ်သော ဝါရ၌ မူလသန္ဓေစိတ်နှင့် ဝေဒနာချင်းမတူသော စိတ်
 များဖြစ်သောကြောင့် "မူလပဋိသန္ဓေနှင့်ကား ဝေဒနာချင်း မတူရ"ဟု ယူဆပွယ်ရှိသည်။

ကိုယ်ကို၊ ပါရပိတွာ-မြဲ၍၊ နိပဇ္ဇော-လျောင်းလျက်၊ နိဒ္ဒါယတိ-အိပ်ပျော်၏၊ အထ-
ထိုအခါ၌၊ ဧကံ-တစ်လုံးသော၊ အဗ္ဗပက္ကံ-သရက်သီးမှည့်သည်၊ [အလိုလို ကြွေကျ
မည်ဖြစ်၍ သရက်သီးအမှည့်ကို ပြသည်၊] ဝဏှတော-အညာမှ၊ မုစ္ဆိတွာ-ကြွေကျ
၍၊ တဿ-ထိုယောက်ျား၏၊ ကဏ္ဍသက္ခလိ-နားရွက်ကို၊ ဖုသမာနံပိယ-ထိသကဲ့
သို့၊ (ထိတောမတတ်) [စာအုပ်များ၌ “ပုဉ္ဇ မာနံ ဝိယ-ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့” ဟုရှိ
၏၊ နောက်၌ “ပဿာဒယဋ္ဌန”ဟု ခံဝိလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် “ဖုသမာနံ”ရှိမှကောင်း
မည်။] ထန္တိ-တန်ဟူ၍၊ (ထန်ဟု အသံ မည်၍) ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ပတိ-ကျပြီသော-
ထိုယောက်ျားသည်၊ တဿ-ထိုသရက်သီး၏၊ သဒ္ဓေန-အသံကြောင့်၊ ပဗုဒ္ဓိတွာ-
နိုး၍၊ ဥမ္မိလိတွာ-မျက်စိဖွင့်၍၊ ဩလောကေသိ-ကြည့်ပြီ၊ တတော-ထိုမှ နောက်၌၊
ဟတ္ထံ-ကို၊ ပဿာရေတွာ-ဆန့်တန်း၍၊ ဖလံ-သရက်သီးကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊
မဒ္ဒိတွာ-နှိပ်စမ်း၍၊ ဥပသိဃီတွာ-နမ်းရှူ၍၊ ပရိဘုဒ္ဓိ-သုံးဆောင်ပြီ။

တတ္ထ-ထို ဥပမာ စကားရပ်တို့၌၊ တဿ ပုရိသဿ-၏၊ အဗ္ဗရက္ခမူလေ-
၌၊ နိဒ္ဒါယနကာလောဝိယ-အိပ်ပျော်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊ ဘဝင်္ဂသမင်္ဂီကာလော-
ဘဝင်နှင့် ပြည့်စုံရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ အဗ္ဗပက္ကဿ-၏၊ ဝဏှတော-မှ၊ မုစ္ဆိတွာ-
၍၊ ကဏ္ဍသက္ခလိ-ကို၊ ဖုသမာနဿ-ထိသကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ ပတနကာလော ဝိယ-
ကျရာအခါကိုကဲ့သို့၊ အာရမဏဿ-၏၊ ပဿာဒယဋ္ဌနကာလော-ပဿာဒကို
ထိခိုက်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တေန သဒ္ဓေန-ထိုအသံကြောင့်၊ ပဗုဒ္ဓကာလော
ဝိယ-နိုးရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-သည်၊ ဘဝင်္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊
အာဝဋ္ဋိတကာလော-လည်စေအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဥမ္မိလိတွာ-မျက်စိဖွင့်၍၊
ဩလောကိတကာလောဝိယ-ကြည့်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ ဒဿန
ကိစ္စသာနေကာလော-မြင်ခြင်းကိစ္စကို ပြီးစေရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဟတ္ထံ-
လက်ကို၊ ပဿာရေတွာ-ဆန့်တန်း၍၊ ဂဟိတကာလောဝိယ-ယူအပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊
ဝိပါကမ နောဓာတုယာ-ဝိပါက မနောဓာတ်၏၊ ဝါ-သည်၊ အာရမဏဿ-၏၊
ဝါ-ကို၊ သမ္ပဋိတ္တိတကာလော-လက်ခံအပ်ရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊
မဒ္ဒိတ ကာလောဝိယ-နှိပ်နယ်အပ်ရာအခါကဲ့သို့၊ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ-
ဝိပါက မနောဝိညာဏဓာတ်၏၊ အာရမဏဿ-ကို၊ သန္တိရဏကာလော-စုံစမ်း
ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဥပသိဃီတကာလောဝိယ-နမ်းရှူအပ်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊
ကြိယမနောဝိ ညာဓာတုယာ-၏၊ ဝါ-သည်၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝဝတ္ထပိ
တကာလော- ပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပရိဘုတ္တကာလော-
ပိုင်းခြားမှတ်သား အပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပရိဘုတ္တကာလောဝိယ-သုံးဆောင်
အပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ဇေနဿ-၏၊ အာရမဏရသံ-ကို အနုဘဝိတကာလော-
ခံစားအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။

အယံ ဥပမာ-ဤဥပမာသည်။ ကိ-အဘယ်အနက်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြသနည်း၊ အာရမဏဿ-၏၊ ပသာဒဃဋ္ဌနမေဝ-ပသာဒတို့ ထိခိုက်ခြင်းသည်သာ၊ ကိစ္စ-ကိစ္စတည်း၊ တေန-ထိုအာရုံသည်၊ ပသာဒေ-ကို၊ ဂဋ္ဌိတေ-ထိခိုက်အပ်သော်၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-၏၊ (ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏၊) ဘဝင်္ဂီဝဋ္ဌနမေဝ-ဘဝင်္ဂကို လည်စေခြင်းသည်သာ၊ (ကိစ္စ)၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ ဒဿနမတ္တကမေဝ-မြင်ခြင်းမျှသည်သာ၊ (ကိစ္စ)၊ ဝိပါကမနောဓာတုယာ-၏၊ (သမ္ပဋိစ္ဆိန်း၏၊) အာရမဏသမ္ပဋိစ္ဆနမတ္တကမေဝ-အာရုံကိုခံယူခြင်းမျှသည်သာ၊ (ကိစ္စ)၊ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ-၏၊ (သန္တီရဏ၏၊) အာရမဏ သန္တီရဏမတ္တကမေဝ-အာရုံကိုစူးစမ်းခြင်းမျှသည်သာ၊ (ကိစ္စ)၊ ကြိယမနောဝိညာဏဓာတုယာ-၏၊ (ဝုဋ္ဌော၏၊) အာရမဏဝတ္ထပနမတ္တကမေဝ-အာရုံကို ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်းမျှသည်သာ၊ ကိစ္စ-ကိစ္စတည်း၊ ဧကန္တေန ပန-စင်စစ်အားဖြင့်ကား၊ အာရမဏရသံ-အာရုံ၏ အရသာကို၊ ဇေနမေဝ-သည်သာ၊ အနဘဝတိ-ခံစား၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒီပေတိ။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤစိတ်တို့တွင်၊ တွံ-သင်သည်၊ ဝါ-သင်က၊ ဘဝင်္ဂနာမ-ဘဝင်မည်သောစိတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်လော၊ တွံ အာဝဇ္ဇနနာမ-အာဝဇ္ဇန်းမည်သောစိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တွံ၊ ဒဿနနာမ-ဒဿနမည်သော စိတ်သည်၊ (စက္ခုဝိညာဉ်မည်သော စိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တွံ၊ သန္တီရဏနာမ-သန္တီရဏမည်သော စိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တွံ၊ သမ္ပဋိစ္ဆန နာမ-သမ္ပဋိစ္ဆိန်းမည်သော စိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တွံ၊ သန္တီရဏနာမ-သန္တီရဏမည်သောစိတ်သည်၊ (ဟောတိ) တွံ၊ ဝေါဋ္ဌပနနာမ-ဝုဋ္ဌောမည်သော စိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တွံ၊ ဇေနနာမ-ဇောမည်သော စိတ်သည်၊ ဟောတိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ကတ္တာဝါ-ကိုယ်တိုင်ပြုစီမံတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် လည်းကောင်း၊ ကာရေတာဝါ-သူတစ်ပါးကို ပြုစေတတ်သော၊ ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ။

ဇေနမေဝ အနဘဝတိ။ ။စက္ခုဝိညာဉ်စသော ဝိပါကစိတ်တို့သည် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့၏ (သုက္ခ ဒုက္ခ) ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးမျှသာဖြစ်၍၊ ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌ အာရုံကို (ဣဋ္ဌပံ အနိဋ္ဌပံ) ဟုခွဲခြားမှု မပြုတတ်ကြ၊ ဧဝံရဇန (တပ်မက်စရာ၌ တပ်မက်မှု) ဝိရဇန (မတပ်မက်စရာ၌ မတပ်မက်မှု) စသည်ကို ပြုသောအားဖြင့် ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌ ခွဲခြားမှုကို ပြုတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဧဝံသည်သာ အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားနိုင်သည်။

ကတ္တာ၊ ဝေ၊ နတ္ထိ။ ။ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ၌ အောက်ပါဂါထာကိုဆိုသည်၊ နိဿယကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာနီကာ၌ ကြည့်ပါ။

နဟေတ္ထ ဒေဝေါ ဗြဟ္မာဝါ၊ သံသာရာဿတ္ထိ ကာရကော၊

သုဒ္ဓဓမ္မာ ပဝတ္တန္တိ၊ ဟေတုသမ္ဘာရပစ္စယာ။

ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤဝိထိစိတ်တို့ကို ပြရာဌာန၌၊ ဗီဇနိယာမံ-ဗီဇနိယာမလည်းကောင်း၊ ပေ၊ စိတ္တနိယာမံ-လည်းကောင်း၊ ဣထိ-သို့၊ ပဉ္စဝိဓံ-၅ ပါးအပြားရှိသော၊ နိယာမံနာမ-မည်သည်ကို၊ ဂဏှိသု-ရှေးဆရာတို့ ယူကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ၅ ပါးတို့တွင်၊ ကုလတ္ထာဂစ္ဆဿ-ပဲပိစပ်ချူ၏၊ [ရှေး နိဿယ၌” ကုလား ပဲပင်၏”ဟု ပေး၏၊] ဥတ္တရဂ္ဂဘာဂေါ-မြောက်အရပ်၌ အဖျားရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (မြောက်အရပ်သို့ အဖျားလှည့်သည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊) (ဣတိ၌စပ်၊) ဒက္ခိဏဝလ္လိယာ-လကျာနွယ်၏၊ ဒက္ခိဏတော-လက်ယာဘက်မှ၊ ရုက္ခပရိဟရဏံ-သစ်ပင်ကိုပယ်ရှားခြင်းလည်းကောင်း၊ (နွယ်တက်၍ ဆွဲချခြင်းလည်းကောင်း၊) သူရိယာဝဋ္ဋပုပ္ဖါနံ-နောက်သို့လည်၍ ပွင့်သောပန်းတို့၏၊ (နေကြာပန်းတို့၏၊) [ရှေးနိဿယ၌ “ဆူးလေပန်းတို့၏”ဟု လည်းပေးသေး၏၊] သူရိယာဘိမုခဘာဂေါ-နောက်သို့ ရှေးရှုသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မာလုဝလတာယ-မာလောနွယ်၏၊ [ဆရာတို့က “ခွေးတောက်နွယ်” ဟုမိန့်ဆိုကြသည်၊] ရုက္ခာဘိမုခဂမနမေဝ-သစ်ပင်သို့သာ ရှေးရှုသွားခြင်းလည်းကောင်း၊ နာဠိကေရဿ-အုန်းသီး၏၊ မတ္တကစ္ဆိဒ္ဒသတ္တာ ဝေါ-ဦးထိပ်၌ အပေါက်၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တေသံ တေသံ ဗီဇနံ-ထိုထို မျိုးစေ့တို့၏၊ တံတံသဒိသဖလဒါနံ-ထိုထို မိမိအား လျော်သော အကျိုးကို ပေးခြင်းသည်၊ ဗီဇနိယာမောနာမ-မည်၏၊ [တံတံသဒိသဖလ ဒါနန္တိ တဿ တဿ အတ္တနော အနုရူပဖလဿ ဒါနံ-ဋီကာ၊ မျိုးစေ့က အသီး အား မိမိနှင့် တူအောင် ကျေးဇူးပြုနိုင်ခြင်းသည် ပကတူပနိဿယ သတ္တိဟူသော ဗီဇနိယာမတည်း။]

တသ္မိံ တသ္မိံ သမယေ-ထိုထို အချိန်အခါ၌၊ တသံ တေသံ ရုက္ခာနံ-ထိုထို သစ်ပင်တို့၏၊ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ-တစ်ပြိုင်နက်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ပုပ္ဖဖလပလ္လ-ဝဂ္ဂဟဏံ-အပွင့်၊ အသီး၊ အညွန့်တို့ကို ယူခြင်းသည်၊ ဥတုနိယာမောနာမ-မည်၏၊ [မိုးဥတု၏ ထိုအပွင့် စသည်တို့ကိုဖြစ်အောင် ကျေးဇူးပြုနိုင်ခြင်းသည် ပကတူပနိဿယသတ္တိဟူသော ဥထုနိယာမတည်း။] တိဟေတုကကမ္မံ-သည်၊ တိဟေတုက၊

ပဉ္စဝိဓံ နိယာမံ နာမ။ ။စိတ်အစဉ်ဟူသော ဝိထိဖြစ်ရာ၌ ထိုအစဉ်အတိုင်းကျကျနန ဖြစ်ဖို့ရန် ပြုလုပ်စီမံတတ်သော ဗီဿနိး၊ ဗြဟ္မာ၊ တာဝရဘုရား စသူမရှိလျှင် အဘယ်နည်းအားဖြင့် အာဝဇ္ဇန်းစသော စိတ်တို့သည် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကြပါသနည်း ဟုမေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ပဉ္စဝိဓံ နိယာမံနာမ ဂဏှိသု”ဟုမိန့်သည်၊ စိတ္တနိယာမအားဖြင့် ထိုအစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကြသည်-ဟူလို့၊ မှန်၏-သဘာဝဓမ္မတို့၏ မိမိသဘော မိမိကိစ္စတို့ဖြင့် အကျိုးပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိကို “နိယာမ-မြဲသောသဘော”ဟုဆိုသည်၊ (တစ်နည်း) သဘာဝဓမ္မတို့၏ မိမိသဘော မိမိကိစ္စရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိကို “နိယာမ-မြဲသောသဘော”ဟုဆိုသည်။

ပေ၊ ဝိပါကံ-တိဟိတံဝိပါကံ၊ ဒွိဟိတံဝိပါကံ၊ အဟိတံဝိပါကံကို၊ ဒေတိ-ပေးနိုင်
၏။ ဒုဟေတုကကမ္မံ-သည်။ ဒုဟေတုကာ ဟေတုကဝိပါကံ-ဒွိဟိတံဝိပါကံ၊
အဟိတံ ဝိပါကံကို၊ ဒေတိ၊ တိဟေတုကံ-တိဟိတံဝိပါကံကို၊ န ဒေတိ၊ ဣတိ ဧဝံ-
သို့၊ တဿ တဿ ကမ္မဿ-၏။ တံတံ သဒိသဝိပါကဒါနမေဝ-ထိုထို မိမိအားလျော်
သောအကျိုးကို ပေးခြင်းသည်သာလျှင်၊ ကမ္မနိယာမောနာမ-မည်၏။ [ကမ္မပစ္စယ
သတ္တိကိုပင် ကမ္မနိယာမ ဟုဆိုသည်။]

အပရောပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မသရိက္ခက ဝိပါကဝသေနေဝ-ကံနှင့်
အလားတူသော အကျိုး၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ကမ္မနိယာမော-သည်။ ဟောတိ-
ရှိသေး၏။ တဿ-ထို ကမ္မနိယာမကို၊ ဒီပနတ္ထံ-ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဣဒံဝတ္ထု-ဤ
ဝတ္ထုကို၊ ကထေန္တိ-ပြောဟောကြကုန်၏။ [ဝတ္ထုက သုံးဝတ္ထုရှိသော်လည်း ဂါထာတစ်
ခုတည်း၏ ဝတ္ထုဖြစ်သောကြောင့် “ဣဒံ ဝတ္ထံ” ဟု ဧကဝုစံဖြင့် ဆိုသတတ်။] သမ္မာ
သမ္ဗုဒ္ဓကာလေ-မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ထက်တော်အခါ၌၊ သာဝတ္ထိယာ-သာဝတ္ထိ
မြို့၏။ ဒွါရဂါမော-တံခါးအနီး၌ တည်အပ်သောရွာသည်။ ဈာယိ-မီးလောင်ပြီး၊ တ
တော-ထိုမီးမှ၊ ပဇ္ဇလိတံ-အလျှံတောက်သော၊ တိဏကရဠ-မြက်ကရွတ်ခွေသည်၊
ဥဠဟိတွာ-တက်၍၊ အာကာသေန-ဖြင့်၊ ဂစ္ဆတော-ပျံသွားသော၊ ကာကဿ-ကျီး
၏။ ဂီဝါယ-လည်ပင်း၌၊ ပဋိမုစ္စိ-စွပ်ပြီး၊ သော-ထိုကျီးသည်၊ ဝိရဝန္တော-မြည်တမ်း
လျက်၊ ဘူမိယံ-၌၊ ပတိတွာ-ကျ၍၊ ကာလံ-သေချိန်ကို၊ အကာသိ-ပြုပြီး။

မဟာသမုဒ္ဒေပိ-မဟာသမုဒ္ဒရာ၌လည်း၊ ဧကာ-တစ်စင်းသော၊ နာဝါ-လှေသည်၊
နိစ္စလာ-မလှုပ်သည်(ဟုတွာ)အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီး၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခု
သည်၊ နိရုဒ္ဓဘာဝံ-ပိတ်ပင်တားဆည်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အပဿန္တာ-မတွေ့
ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကာဠကဏ္ဍိသလာကံ-သူယုတ်၏ စာရေးတံကို၊ စာရေသုံ-
လည် စေကုန်ပြီး၊ (မဲချကြကုန်ပြီး) သာ-ထိုကာဠကဏ္ဍိ စာရေးတံသည်၊ နာဝိကသေဝ-
လှေသူကြီး၏ပင်၊ ဥပါသိကာယ-ဥပါသိကာမ၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ပတိ-ကျပြီး၊ တတော-
ထို့ကြောင့်၊ ဧကိဿာ-တစ်ယောက်သောမိန်းမ၏၊ ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်၊
သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော လူတို့သည်၊ မာနဿန္တု-မပျက်စီးပါစေကုန်လင့်၊ ဥဒကေ-
၌၊ နံ-ထိုမိန်းမကို၊ ခိပါမ-ပစ်ချကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်
ပြီး၊ နာဝိကော-လှေသူကြီးသည်၊ ဧတံ-ဤမိန်းမကို၊ ဥဒကေ-၌၊ ပလဝမာနံ-ပေါ
လောပေါ်နေသည်ကို၊ ပဿိတုံ-ကြည့်ခြင်းငှါ၊ နသက္ခိဿာမိ-မစွမ်းနိုင်ပါ၊ ဣတိ-
ဤသို့ပြော၍၊ ဝါလိကာဃဋံ-သဲအိုးကို၊ ဂီဝါယ-လည်၌၊ ဗန္ဓာပေတွာ-ဖွဲ့ချည်စေ
၍၊ ခိပါပေသိ-ပစ်ချစေပြီး၊ တခံဏညေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ နာဝါ-သည်၊ ခိတ္တဿရော

ဝိယ-ပစ်အပ်သောမြားသည်ကဲ့သို့၊ ပက္ခန္ဓိ-ပြေးသွားပြီး၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ လေဏေ-လိုဏ်၌၊ ဝသတိ-နေ၏၊ မဟန္တ-ကြီးစွာသော၊ ပဗ္ဗတကူဋ်-တောင်ထွတ်သည်၊ ပတ္တိတွာ-ကျ၍၊ ဒွါရ်-တံခါးပေါက်ကို၊ ပိဒဟိ-ပိတ်မိပြီး၊ တံ-ထိုတောင်ထွတ်သည်၊ သတ္တမေ ဒီဝသေ-ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ သယမေဝ-အလိုလိုသာလျှင်၊ အပဂတံ-ကင်းကွာပြီး။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-အား၊ ဝါ-သည်၊ ဧတေဝနေ-၌၊ နိသိဒိတွာ-မူ၍၊ ဓမ္မ-ကို၊ ကထေန္တဿ-မူစဉ်၊ တိဏိ-၃ ပါးကုန်သော၊ ဣမာနိဝတ္ထုနိ-ကိုကို၊ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ-တစ်ပဟိရ်တည်းဖြင့်သာလျှင်၊ (တစ်ချိန်တည်းဖြင့်သာလျှင်) အာရောစေသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီး၊ သတ္တာ-သည်၊ ဧတံ-ဤအမှုကို၊ အညေဟိ-အခြားသူတို့သည်၊ န ကတံ-ပြုအပ်သည် မဟုတ်၊ တံ-ထိုအမှုသည်၊ တေဟိ-ထိုသူတို့သည်၊ ကတကမ္မမေဝ-ပြုအပ်သော အမှုသာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူ၍၊ အတိတံ-လွန်လေပြီးသော ဖြစ်ပုံကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်တော်မူ၍၊ ဒသေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဟ-ပြီး၊ (ကံ)၊ ကာကော-ကျီးသည်၊ ပုရိမတ္တဘာဝေ-ရှေး၌ဖြစ်သော အတ္တဘော-၌၊ မနုဿော-သည်၊ ဟုတွာ၊ ဧကံ-သော၊ ဒုဋ္ဌဂေါဏံ-ပျက်သော နွားကို၊ (နွားရိုင်းကို) ဒမေတု-ဆုံးမခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂီဝါယ-၌၊ ပလာလဝေဏိ-ကောက်ရိုးထုံးကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ အဂ္ဂိ-ကို၊ အဒါသိ-ပြီး၊ ဂေါဏော-သည်၊ တေနေဝ-ထိုမီးကြောင့်သာလျှင်၊ ဓတော-သေရှာပြီး၊ ဣဒါနိ-၌၊ တံကမ္မံ-ထိုမကောင်းမှုသည်၊ ဧတဿ-ဤကျီးအား၊ ဝါ-သည်၊ အာကာသေန-ဖြင့်၊ ဂစ္ဆတောပိ-ပျံသွားပါသော်လည်း၊ မုစ္စိတု-လွတ်မြောက်ခြင်းငှါ၊ န အဒါသိ-မပေး။

သာပိဏ္ဍတ္တိ-(ရေ၌ပစ်ချခံရသော) ထိုမိန်းမသည်လည်း၊ ပုရိမတ္တဘာဝေ-၌၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ ဣတ္ထိယေဝ-မိန်းမပင်တည်း၊ ဧကော-တစ်ကောင်သော၊ ကုက္ကုရော-ခွေးသည်၊ တာယ-ထိုမိန်းမသည်၊ ပရိစိတော-အဖန်ဖန်လေ့ကျက်အပ်သည်၊ (ငယ်ငယ်ကစ၍ မွေးမြူအပ်သည်)၊ ဟုတွာ၊ အရညံ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တိယာ-သွားလသော်၊ ဝါ-သွားသော၊ (တာယ-ထိုမိန်းမနှင့်)၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ဂစ္ဆတိ၊ သဒ္ဓိ-ဝေ-အတူသာလျှင်၊ အာဂစ္ဆတိ-ပြန်လာ၏၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ဣဒါနိ-၌၊ အမှာကံ-တို့၏၊ သုနုဓလုဒ္ဒကော-ခွေးမှဆိုးသည်၊ နိက္ခန္တော-ထွက်သွားပြီး၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပ္ပဏ္ဍေန္တိ-ပြောင်းလှောင်ကြကုန်၏၊ သာ-ထိုမိန်းမသည်၊ တေန-ထို ပြောင်းလှောင်ခြင်းသည်၊ အဋ္ဌိယမာနာ-နှိပ်စက်အပ်သကဲ့သို့ ပြုအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကုက္ကုရ်ကို၊ နိဝါရေတု-ငှါ၊ အသက္ကောန္တိ-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝါလိကာယဋ်-သဲအိုးကို၊ ဂီဝါယ-၌၊ ဗန္ဓိတွာ၊ ဥဒကေ-၌၊ ခိပိ-ပစ်ချပြီး၊ တံ ကမ္မံ-ထိုမကောင်းမှုသည်၊ တဿာ-ထိုမိန်းမအား၊ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ-သမုဒ္ဒရာအလယ်၌၊ မုစ္စတု-ငှါ၊ ဝါ-ကို၊ န အဒါသိ။

သောပိ ဘိက္ခု-ထို (တောင်ထွတ် အပိတ်ခံရသော) ရဟန်းသည်လည်း၊ ပုရိ မတ္တဘာဝေ-၌၊ ဂေါပါလကော-နွားကျောင်းသားသည်၊ ဟုတွာ၊ ဗိလံ-တွင်းသို့၊ ပ ဝိဋ္ဌာယ-ဝင်ပြီသော၊ ဂေါဓာယ-ဖွတ်၏၊ သာခါဘင်္ဂမုဋ္ဌိယာ-ချိုးအပ်သော သစ်ခက် ဆုပ်ဖြင့်၊ ခွါရံ-အပေါက်ကို၊ ထကေသိ-ပိတ်ပြီး၊ သော-ထိုနွားကျောင်းသားသည်၊ သတ္တမေဒိဝသေ-၌၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ အာဂန္တော-လာ၍၊ ဝိဝရိ-ဖွင့်ပြီး၊ ဂေါဓာ- သည်၊ ကမ္မမာနာ-တုန်လှုပ်လျက်၊ နိက္ခမိ-ထွက်လာပြီး၊ ကရုဏာယ-သနားခြင်း ကြောင့်၊ တံ-ထိုဖွတ်ကို၊ န မာရေသိ-မသတ်၊ တံ ကမ္မ-ထိုမကောင်းမှုသည်၊ တဿ- ထိုရဟန်းအား၊ ပဗ္ဗတန္တရံ-တောင်၏အတွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ နိသိန္နဿ- သော၊ (တဿ-ထိုရဟန်းအား၊) မုစ္ဆိတုံ န အဒါသိ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ-မိန့်တော် မူပြီး) တိဏိ-နံသော၊ ဣမာနိ ဝတ္ထုနိ-တို့ကို၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်း တော်မူ၍၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီး။ (ကိ)။

အန္တလိက္ခေ-ကောင်းကင်၌၊ (ဌိတော-တည်နေသည်၊ သမာနောပိ-သော်လည်း၊ ပါပကမ္မာ-မကောင်းမှုမှ၊ န မုစ္ဆေယျ-မလွတ်နိုင်ရာ၊) သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ-၌၊ (ဌိတော သ မာနောပိ ပါပကမ္မာ န မုစ္ဆေယျ)၊ ပဗ္ဗတာနံ-တို့၏၊ ဝိဝရံ-အခေါင်းသို့၊ ပဝိဿ- ဝင်၍၊ [တွာပစ္စည်းကို ယပြ၊ သျကိုသပြ၊ ဒွေဘော်လာ၊] (ဌိတော သမာနောပိ ပါ ပကမ္မာ န မုစ္ဆေယျ)၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဌိတော-တည်သူသည်၊ ပါပကမ္မာ- မှ၊ မုစ္ဆေယျ-လွတ်ရာ၏၊ သော ဧဂတိပ္ပဒေသော-ထိုလောကအရပ်သည်၊ န ဝိဇ္ဇတေ- မရှိ၊ ဣတိ၊ အာဟ-ပြီး။ [ဧဂတိသဒ္ဓါ ပထဝီ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်ပါသော်လည်း ဤနေ ရာ၌ လောက၏ပရိယာယ် ဟုမှတ်ပါ၊ ဧဂတိပ္ပဒေသောတိ လောကပ္ပဒေသော၊- ဋီကာ၊] အယံပိ-ဤကံ၏ အလားတူ အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်းသည်လည်း၊ ကမ္မ နိယာမောယေဝ နာမ-ကမ္မနိယာမမည်သည်သာတည်း၊ အညာနိပိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧဝရူပါနိ-ကုန်သော၊ ဝတ္ထုနိ-တို့ကို၊ ကထေတဗ္ဗာနိ-ပြောဟော ထိုက်ကုန်၏၊ [သာမာဝတိ အမှူးရှိသော မောင်းမတို့၏ မီးလောင်ခံရခြင်း၊ ခုဇ္ဈတ္တ ရာ၏ခါးကုန်းရခြင်း၊ လကုဏ္ဍက ဘဒ္ဒိယထေရ်၏ ပုနေရခြင်းစသော ဝတ္ထုများကို ဟောပြောကြပါလေ၊ ထိုဝတ္ထုများကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ အပ္ပမာဒဝဂ် သာမာဝတိ ဝတ္ထု စသည်၌လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍိတဝဂ် လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယထေရ်ဝတ္ထုစသည်၌ လည်းကောင်း ရှိပါ။]

ပန-ကား၊ (ကမ္မနိယာမမှတစ်ပါး၊ ဓမ္မနိယာမကား၊) ဗောဓိသတ္တာနံ-ဘုရား အလောင်းတော်တို့၏၊ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေ-ပဋိသန္ဓေ ယူရာအခါ၌ လည်းကောင်း၊ မာတု ကုဏ္ဍိတော-မယ်တော်ဝမ်းမှ၊ နိက္ခမနေ-ထွက်တော်မူရာအခါ၌ လည်းကောင်း၊ (ဖွားတော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊) (အဘိသမ္မောဓိယံ-အလုံးစုံသော တရားတို့ ကို သိတော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊) (ဘုရားဖြစ်တော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊)

ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာအဖွင့်] ဘာသာဋီကာ

၃၀၇

တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပတ္တနေ-ဓမ္မစက္ကပ္ပတ္တေနသုတ်ကို ဟောတော်မူရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ အာယုသင်္ခါရဿ-အာယုသင်္ခါရကို၊ (ဇီဝိတိန္ဒြေကို ပြုစီမံတတ်သော၊ ဖလသမာပတ်ကို၊) ဩသဇ္ဇနေ-စွန့်လွှတ်တော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ပရိနိဗ္ဗာနေစ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံကော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ဒဿ သဟဿ စက္ကဝါဠကမ္ပနံ-တစ်သောင်းသော စကြဝဠာ၏ တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ ဓမ္မနိယာမောနာမ-၏၊ (သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ဓမ္မလျှင် အရင်းခံရှိသော ပဋိသန္ဓေ ဓမ္မစသည်တို့၏ တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်ကို တုန်လှုပ်စေခြင်း၌မြဲသော အစွမ်းမည်၏။)

ပန-ကား၊ (ဓမ္မနိယာမမှတစ်ပါး၊ စိတ္တနိယာမကား၊) အာရမဏေ-သည်၊ ပသာဒေ-ကို၊ ဃဋ္ဌိတေ-ထိခိုက်အပ်သော်၊ တွံ-သည်၊ ဝါ-က၊ အာဝဇ္ဇနံနာမ-အာဝဇ္ဇန်းမည်သော စိတ်သည်၊ ဟောဟိ-လော၊ ပေ၊ တွံ၊ ဇေနံနာမ-သည်၊ ဟောဟိ၊ ဣတိ-သို့၊ ကောစိ-သော၊ ကတ္တာဝါ-ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ ကာရေတာဝါ-သူတစ်ပါးကို ပြုလုပ်စေတတ်သူသည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ၊ ပန-အန္ဓယကား၊ အတ္တနော-၏၊ ဓမ္မတာယဝေ-ဓမ္မတာအားဖြင့်ပင်၊ (ထုံးစံအားဖြင့်ပင်၊) အာရမဏေန-သည်၊ ပသာဒဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဃဋ္ဌိတကာလတော-ထိခိုက်အပ်ရာအခါမှ၊ ပဌာ-၍၊ ကြိယမနောဓာတုစိတ္တံ၊ ကြိယမနောဓာတ်စိတ်သည်၊ (ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်၊) ဘဝံဂံ-ကို၊ အာဝဇ္ဇေတိ-လည်စေ၏၊ စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ ဒဿနကိစ္စံ-မြင်ခြင်းကိစ္စကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ ဇေနံ-သည်၊ အာရမဏရသံ-ကို၊ အနဘဝတိ-ခံစား၏၊ ဣတိအယံပိ-ဤနိယာမသည်လည်း၊ စိတ္တနိယာမောနာမ-မည်၏၊ (စိတ်တို့၏ မိမိဆိုင်ရာကိစ္စကို ပြီးစေခြင်း၌ မြဲသောအစွမ်းသတ္တိမည်၏၊) ဣဓ-ဤစိတ်အစဉ်ကို ပြရာ၌၊ အယံ-ဤစိတ္တနိယာမကို၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏။

[ဤပြခဲ့သော စိတ်အစဉ်ကား သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ်အသင်္ခါရိက ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဝိပါကစိတ်တို့၏ ဖြစ်ပုံကို ပြသော အစဉ်တည်း၊ ယခုအခါ၌ သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ်သသင်္ခါရိကကုသိုလ်ကံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ကံတို့ကြောင့် ဝိပါကစိတ်တို့၏ ဖြစ်ပုံအစဉ်ကို ပြလို၍ “သသင်္ခါရိကတိဟေတုက ကုသလေနာပိ”စသည်မိန့်] သသင်္ခါရိကတိဟေတုက ကုသလေနာပိ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသဟဂတေဟိ-န်သော၊ အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိက ကုသလစိတ္တေဟိပိ-တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-သော်၊ တံ သဒိသ ဝိပါကစိတ္တေဟိ-ထိုကံနှင့်တူသော ဝိပါကစိတ်တို့ဖြင့်၊ အာဒိန္နာယ-ယူအပ်ပြီးသော၊ ပဋိသန္ဓိယာ-၌၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

ပန-အထူးကား၊ ဥပေက္ခာသဟဂတဒ္ဓယေ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အသင်္ခါရိ သသင်္ခါရိ ၂ ပါးအပေါင်း၌၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမဏဝသေန-ဖြင့်၊ ပဝတ္ထိ-ဖြစ်

ပုံကို၊ ဒသေတော-ပြပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ဣဋ္ဌာရမဏဝသေန-ဖြင့်၊ (ပဝတ္တိ-ဖြစ်ပုံကို) ဒသေတဗ္ဗာ-ပြထိုက်၏၊ [သောမဿတုန်းက ဣဋ္ဌာရုံ၏အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်ပုံကို ရှေးဦးစွာပြ၍၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကိုနောက်မှပြခဲ့၏၊ ဤ၌ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ကံ ဖြစ်သောကြောင့် ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကို ရှေးဦးစွာပြ၍၊ ဣဋ္ဌာရုံ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကို နောက်မှပြအံ့ဟုဆိုလိုသည်။] ဧဝံဝိ-ဤသို့လည်း၊ ဧကေကသ္မိ-သော၊ ဒွါရေ-၌၊ ဒွါဒသ ဒွါဒသ-၁၂ ပါး၊ ၁၂ ပါးသောဝိပါကံတို့သည်၊ ဟုတ္တာ သမသဋ္ဌိ ဟောန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-အားဖြင့်၊ သောဠသဝိပါကစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤ ၁၆ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့ကို ပြရာဌာန၌၊ ပဉ္စဥစ္ဆနာဠိယန္တောပမ္ပနာမ-၅ ပါးသော ကြိညုတ်ယန္တရား ဥပမာမည်သည်ကို၊ ဂဏှိ-သု-ရှေးဆရာတို့ ယူကြကုန်ပြီ၊ [ကြိညုတ်သောအခါ ကြိရည်ကျဖို့ရန် ကျည်တောက် (ပြန်တံ)ကလေး ပါသောကြောင့် ထိုယန္တရားကို “နာဠိယန္တ”ဟု ခေါ်ဟန်တူသည်။] ကိရ-ချဲ့၊ ဥစ္ဆပိဋနသမယေ-ကြိညုတ်ရာအခါ၌၊ ဧကသ္မာ-တစ်ခုသော၊ ဂါမာ-မှ၊ ဧကာဒသ-တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်ကုန်သော၊ ယန္တဝါဟာ-ယန္တရားကို ဆောင်နိုင်သူတို့သည်၊ (ကြိညုတ်တတ်သူတို့သည်၊) နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ဥစ္ဆဝါဒ-ကြံခင်းကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ တဿ-ထိုကြံခင်း၏၊ ပရိပက္ခဘာဝံ-ရင့်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ-၍၊ ဥစ္ဆသာမိကံ-ကြံခင်းရှင်ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသကံမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ မယံ-ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ယန္တဝါဟာ-ယန္တရားကို ဆောင်နိုင်သူတို့ပါတည်း၊ (ကြိညုတ်သူတို့ပါတည်း၊) ဣတိ-သို့၊ အာရောစေသံ-ပြောကြကုန်ပြီ၊ သော-ထို ကြံခင်းရှင်သည်၊ အဟံ-ကျွန်ုပ်သည်၊ တုမေယေဝ-သင်တို့ကိုသာ၊ ပရိယေသာမိ-ရှာနေပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဥစ္ဆသာလံ၊ ကြိညုတ်ရုံသို့၊ (ကြံစက်သို့၊) တေ-ထိုလူတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ အဂမာသိ-သွားပြီ၊ တေ-ထို တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်သော လူတို့သည်၊ တတ္ထ-ထိုကြံတင်းကုပ်၌၊ နာဠိယန္တ-ကြိညုတ်ယန္တရားကို၊ သဇ္ဇေတွာ-ပြင်ဆင်ပြီး၍၊ မယံ-ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ဧကာဒသနော-တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်သော လူတို့သာတည်း၊ အပရံပိ-ကျွန်ုပ်တို့မှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဧကံ-တစ်ယောက်သော လူကို၊ လဒ္ဓု-ရခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်ပါ၏၊ ဝေတနေန-နေ့စာရိက္ခာဖြင့်၊ ဂဏှထ-ခေါ်ယူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-န်ပြီ။

ဥစ္ဆသာမိကော-ကြံခင်းရှင်သည်၊ အဟမေဝ-ကျွန်ုပ်သည်သာလျှင်၊ သဟာယော-အဖော်သည်၊ ဘဝိသာမိ-ဖြစ်ပါအံ့၊ ဣတိ-ပြော၍၊ ဥစ္ဆနံ-ကြံတို့ဖြင့်၊ သာလံ-ကြိညုတ်ရုံကို၊ (ကြံစက်ရုံကို) ပူရာပေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ တေသံ-ထိုတစ်ကျိပ်တစ်ယောက်သောလူတို့၏၊ သဟာယော-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ တေ-ထိုတစ်ကျိပ် ၂ ယောက်သော လူတို့သည်၊ အတ္တနော-အတ္တနော-၏၊ တိစ္ဆာနိ-တို့ကို၊ ကတွာ၊ ဟ

ဏိတပါတေနေဝ-တင်လဲ၏ကျက်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ (တင်လဲဖြစ်ရုံ ကျက်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊) ဥစ္ဆရသေ-ကြံရည်သည်၊ ပက္ခေ-ကျက်ပြီးလသော်၊ ဂုဠဗန္ဓကေန-တင်လဲ ဖွဲ့တတ်သူသည်၊ (ထန်းလျက်၊ ကြံသကာလုပ်တတ်သူသည်၊) ဗဒ္ဓေ-ဖွဲ့အပ်ပြီးသော်၊ (ကြံသကာ အလုံးအခဲလုပ်အပ်ပြီးသော်၊) ဥစ္ဆသာမိကေန-ကြံခင်းရှင်သည်၊ တုလယိတွာ-ချိန်၍၊ ဘာဂေသု-အဖို့တို့ကို၊ ဒိန္နေသု-ပေးအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ အတ္တနော အတ္တနော-၏၊ ဘာဂံ-အဖို့ကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ဥစ္ဆသာလံ-ကြံညှစ်စက်ရုံကို၊ သာမိကဿ-ဥစ္စာရှင်၏လက်၌၊ ပဋိစ္စာပေတွာ-လက်ခံစေပြီး၍၊ (အပ်နံပြီး၍၊) ဧတေနော ဥပါယေန-ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ အပရာသုပိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စတုသု-န်သော၊ သာလာသု-ကြံညှစ်စက်ရုံတို့၌၊ (ကြံစက်တို့၌၊) ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကတွာ-ပြုလုပ်ပြီး၍၊ ပက္ခမိသု-ဖဲသွားကုန်ပြီ၊ [ပတိရှေးရှိသော ဣသုဓာတ်ဖြင့် “ပတိစ္ဆန-လက်ခံခြင်း”ဟု ဖြစ်၏၊ ဏာပေပစ္စည်းသက်လျှင် “ပဋိစ္စာပေ”ဟု ဖြစ်၍ “လက်ခံစေ၊အပ်နင်း”ဟု အနက်ထွက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း “ပဋိစ္စာပေတွာ”သာ ပါ၌မှန်တည်း၊ ပဋိစ္စာဒေတွာကား ပါ၌ပျက်။]

တတ္ထ-ထိုဥပမာ စကားရပ်၌၊ ပဉ္စယန္တသာလာဝိယ-၅ လုံးသော ကြံညှစ်စက်ရုံတို့ကဲ့သို့၊ (တထာ) ပဉ္စ-၅ ပါးကုန်သော၊ ပသာဒါ-တို့ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-န်၏၊ ပဉ္စ-၅ ခုကုန်သော၊ ဥစ္ဆဝါဇာဝိယ-ကြံခင်းတို့ကဲ့သို့၊ (တထာ) ပဉ္စ-န်သော၊ အာရမဏာနိ-တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ)၊ ကောဒသ-တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဝိစရဏကယန္တဝါဟာဝိယ-ထိုထို စက်ရုံသို့ လှည့်လည်လျက် ယန္တရားကို ဆောင်သူတို့ကဲ့သို့၊ (ကြံညှစ်စက်ကို ဆောင်သူတို့ကဲ့သို့၊တထာ) ကောဒသ-တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ)၊ [ကုသလဝိပါကံ သမ္ပဋိဇ္ဈိန်း ၁၊ သန္တီရဏ ၂၊ တဒါရုံ မဟာဝိပါကံ ၈-အားဖြင့် ပေါင်း ၁၁-ပါးတည်း၊] ပဉ္စ-၅ ယောက်ကုန်သော၊ ဥစ္ဆ သာလာယာမိနောဝိယ-ကြံစက်ရုံပိုင်ရှင်တို့ကဲ့သို့။ (တထာ) ပဉ္စဝိညာဏာနိ-တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ)၊ ပဌမကသာလာယံ-ပဌမကကြံစက်ရုံ၌၊ သာမိကေန- ကြံစက်ရုံပိုင်ရှင်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဒွါဒသန္တံ-တစ်ကျိပ် ၂-ယောက်ကုန်သော၊ နောနံ-တို့၏၊ ဧကတောဝ-တစ်ပေါင်းတည်းသာလျှင်၊ ဟုတွာ၊ ကတကမ္မာနံ-ပြုအပ်ပြီးသော အလုပ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဘာဂဂ္ဂဟဏကာလောဝိယ-အဖို့ကိုယူရာအခါကဲ့သို့၊ (တထာ) ဧကဒသန္တံ-န်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနံ-တို့၏၊ စက္ခုဝိညာဏေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံဧကတော ဟုတွာ၊ စက္ခုဒြါရေ-၌၊ ရူပါရမဏေ-၌၊ သကသကကိစ္စ ကရဏကာလော-မိမိ မိမိ ကိစ္စကို ပြုရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ သာလာသာမိကဿ-ကြံစက်ရုံပိုင်ရှင်၏၊ သာလာယ-ကြံစက်ရုံကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆန ကာလောဝိယ-လက်ခံရာ အခါကဲ့သို့၊ (တထာ)စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ ဒွါရသင်္ကန္တိအကရဏံ-သောတဒွါရ စသည်သို့ ပြောင်းရွှေ့မှုကို မပြုခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) [သမ္ပဋိဇ္ဈိန်းစသည်တို့ အခြားအခြား ဒွါရသို့ပြောင်းရွှေ့သော်လည်း

စက္ခုဝိညာဉ်၏ မပြောင်းရွှေ့ခြင်းနှင့် ကြံညှစ်သမားတို့က အခြားအခြားစက်ရုံသို့ ပြောင်းရွှေ့သော်လည်း ကြံစက်ရုံပိုင်ရှင်၏^၁ အခြားအခြား စက်ရုံသို့ မပြောင်းရွှေ့ခြင်းသည် တူသည်-ဟူလို။]

ဒုတိယ (သာလာယ)-ဒုတိယ ကြံညှစ်စက်ရုံ၌၊ ပေ၊ တတိယ (သာလာယ) ၌၊ ပေ၊ စတုတ္ထ (သာလာယ)-၌၊ ပေ၊ ပဉ္စမသာလာယ-၌၊ ဒွါဒသန္တ-တစ်ကျိပ် ၂ ယောက်သော လူတို့၏၊ ဧကတော ဟုတွာ၊ ကတုကမ္မာန-ပြုအပ်ပြီးသော အလုပ် ရှိတုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဘာဂဂ္ဂဟဏကာလောဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ဧကာဒသန္တ-ကုန် သော၊ ဝိပါကစိတ္တာန-တို့၏၊ ကာယဝိညာဏေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဧကတော၊ ပေ၊ သက သက ကိစ္စကရဏကာလော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [ဒုတိယ သောတဝိညာဉ်၊ စတုတ္ထ ဇိဝှိ ဝိညာဉ်ကိုနှင့်တကွ ဖြစ်ပုံကို ပေယျာလမြှုပ်၍၊ နောက်ဆုံး ဝိညာဉ်အတွက် “ကာယ ဝိညာဏေန သဒ္ဓိံ” စသည်ဖြင့် ဆိုသည်။] သာလာသာမိကဿ-၏၊ သာလာယ-ကို၊ သမ္ပဋိန္တနကာလောဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ကာယဝိညာဏဿ-၏၊ ဒွါရသင်္ကန္တိ အကရဏံ-ဒွါရတစ်ပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့မှုကို မပြုခြင်းကို၊ [ရှေ့၌ “ပဉ္စပသာဒါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော” ဟု ရှိခဲ့၏၊ ဤ၌ ဝေဒိတဗ္ဗံ” ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေ့နောက်မညီ၊ အကရဏံ တွင်အပြီးသတ်ရာမှ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် “ဝေဒိတဗ္ဗံ” ဟု ထည့်ထားကြဟန်တူ သည်။] ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ တိဟေတုကတဗ္ဗေန၊ ပေ၊ ဟောတိတိဝါရော-ဟူသော ဝါရကို၊ ကထိတော-ဆိုအပ်ပြီး(ဆိုပြီးပြီ) ပန-ဆက်၊ တေန-ထို တိဟိတိကံကြောင့်၊ ယာ ဒုဟေတုကပဋိသန္တိ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ သာ-ထိုဒွိဟိတိပဋိသန္တေသည်၊ ပဋိစ္ဆန္တာဝ-ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ၊ ဂတာ-သွားပြီ။

ဧတ္တာဝတာ၊ ပေ၊ ဂတာ။ ။ ဟေတုကိစ္ဆန အစ၌ “တိဟေတုကကဗ္ဗေန ပဋိသန္တိတိ ဟေတုကာပိ ဒုဟေတုကာပိ” ဟု စကား ၂-ရပ်ပြုခဲ့ရာဝယ် “တိဟေတုကာပိ ဟောတိ” တိုင် အောင် အကျယ်ပြု၍ပြီးပြီ၊ ဒုဟေတုကာပိ အတွက်ကား အကျယ်မပြုတော့ဘဲဖုံးလွှမ်း၍သွားပြီ၊ ယခုကာလ ပေယျာလမြှုပ်ခြင်းမျိုးတည်း။

ဆက်ဦးအံ့။ ။ ဤသို့ပြရာ၌ နာဠိယန္တ ဥပမာဝယ် လူပေါင်း တစ်ကျိပ် ၂-ယောက် ပြုလုပ်ရပုံကို ပြခြင်းသည် စက္ခုစသော ဒွါရတစ်ပါး၌ ဝိပါကစိတ်ပေါင်း ၁၂-ပါးဖြစ်ခြင်းနှင့် တူ ၏၊ ဤသို့သာ တူသည်၊ လူပေါင်း တစ်ကျိပ် ၂-ယောက်သည် ကြံညှစ်မှုကိစ္စ တစ်ခုကိုသာ ပြုသကဲ့သို့ ဝိပါကစိတ် ၁၂-ကား ကိစ္စတစ်ခုကိုသာ ပြုကြသည် မဟုတ်၊ ဒဿနကိစ္စ၊ သမ္ပ ဋိန္တနကိစ္စစသော ဆိုင်ရာကိစ္စကို အသီးသီး ပြုကြသည်။ [ဒွါဒသတိဝါဟေတုဗ္ဗာ နာဠိယန္တောပမာ န ဒွါဒသန္တံ စိတ္တာနံ ဧကသ္မိံ ဒွါရေ ဧကာရမဏ သဟ ကိစ္စကရဏဝသေန ဝုတ္တာ၊ အထ ခေါ ဒွါဒသန္တံ ဧကသ္မိံ ဒွါရေ သကိစ္စကရဏ မတ္တဝသေန၊-ဦးကာ။]

[ဟေတုကိတ္တနအခန်း၌ “ဒုဟေတုကေန ဒုဟေတုကာပိ ဟောတိ” စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့သော ဝါရကို ပြလို၍ “ဣဒါနိ” စသည်မိန့်၊] ဣဒါနိ-၌၊ ဒုဟေတုကကမ္မေန၊ ပေ၊ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိတိ ဝါရော-ဟူသော ဝါရကို၊ ကထေတဗ္ဗော-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဒုဟေတုကေန-ဒွိဟိတ်ဖြစ်သော၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ကမ္မေ- ကို၊ အာယူဟိတေ-သော်၊ တံသဒိသေနေဝ-ထိုကံနှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဒု ဟေတုကဝိပါကစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ-ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝုတ္တနယေနော-ဖြင့်ပင်၊ [“ဂတ္တာဝါသတော နိက္ခမိတွာ သံဝရာသံဝရေ”စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်၊] စက္ခုဒ္ဓါရေ-၌၊ ဣန္ဒြာရမဏေ-သည်၊ အာပါတံ-သို့၊ အာဂတေ-သော်၊ တယော-န်သော၊ မောဃဝါရာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဒုဟေတု၊ ပေ၊ ဇေနာဝသာနေ-ဒွိဟိတ်သောမနဿသဟဂုတ် အသင်္ခါရိကဇော၏အဆုံး၌၊ တံသဒိသမေဝ-ထိုဇောနှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မူလဘဝင်္ဂသင်္ခါတံ-မူလဘဝင်္ဂဟု ဆိုအပ်သော၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ သသင်္ခါရိ ကဇေနာဝသာနေ-၌၊ တံသဒိသမေဝ-ထိုဇောနှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာဂန္တုကာဘဝင်္ဂသင်္ခါတံ-သော၊ တဒါရမဏံ (ဟောတိ)၊ ဣန္ဒြမဇ္ဈတ္တာရမဏေ-၌၊ ဒွိန္ဒ-န်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂဇေနာနံ-တို့၏၊ အာဝသာနေ-၌၊ တာဒိသာနေ-၌၊ တာ ဒိသာနေဝ-ထိုဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇောနှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ-န် သော၊ တဒါရမဏာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ဣဓ-ဤဒွိဟိတ်ကံကြောင့် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေရာ၌၊ ဧကေနသ္မိဒ္ဓါရေ-၌၊ အဋ္ဌအဋ္ဌ-၈ ပါး ၈ ပါးသော ဝိပါကစိတ်တို့ကို၊ ကတွာ၊ သမ စတ္တာလီသ စိတ္တာနိ-အတိကျ ၄၀ သောစိတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [ဒွိဟိတ်ကံကြောင့် ဉာဏသမ္ပယုတ် ဝိပါကများ မဖြစ်သောကြောင့် “အဋ္ဌ အဋ္ဌ” ဟုဆိုသည်။] ပန-ဆက်၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-အားဖြင့်၊ စက္ခုဒ္ဓါရေ-၌၊ အဋ္ဌ-၈ ပါးသော ဝိပါကစိတ်တို့လည်းကောင်း၊ [စက္ခုဝိညာဉ် ၁၊ သမ္ပဋိစိုက် ၁၊ သန္တီရဏ ၂၊ မဟာဝိပါက တဒါရံ ၄ အားဖြင့် ၈ ပါးတည်း။] သောတ၊ ပေ၊ ကာယဝိညာဏာနိ-ဟူကုန်သော၊ စိတ္တာရိ-၄ ပါးသောစိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွါဒသ-၁၂ ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ပ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အဓမ္မာပမ ပဉ္စနိယာမကထာ-အဓမ္မာပမကထာ၊ ပဉ္စနိယာမကထာတို့သည်၊ ပါကတိကာဇေ-ပင်ကိုယ်အတိုင်းဖြစ်ကုန်သည်သာ၊ [ရှေးနည်းနှင့်တူသည်-ဟူလို၊] ဒုဟေတုက၊ ပေ၊ ဝိပါကေန-ဒွိဟိတ်ဖြစ်သော ကြွင်းသောစိတ် ၃ ပါးအပေါင်းနှင့်တူသော ဝိပါကဖြင့်၊ [ဒွိဟိတ်ဝိပါက ၄-ခုတွင် သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကမှကြွင်းသော ကျန်ဒွိဟိတ်ဝိပါက ၃ ပါးကို ဆိုသည်။] ဂဟိတပဋိသန္ဓိကေပိ-ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ပန-အထူးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ဒွိဟိတ်ကံကြောင့် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို

ပြရာဝါရဋ္ဌံ၊ ယန္တဝါဟောပမာယ-ယန္တဝါဟောပမာဋ္ဌံ၊ သတ္တ-ခုနစ်ယောက်ကုန်သော
ယန္တဝါဟာ-ယန္တရားကို ဆောင်နိုင်သူတို့သည်၊ (ကြည့်တတ်သူတို့သည်၊) (ဟောန္တိ)
တေဟိ-ထိုခုနစ်ယောက်သော ကြည့်တတ်သူတို့သည်၊ တတ္ထ-ထိုကြည့် စက်ရုံ၌
ယန္တနာမ-ယန္တရားမည်သည်ကို၊ သဗ္ဗိတေ-ပြင်ဆင်အပ်ပြီးသော်၊ သာ လာသာမိက်-
ကြံစက်ပိုင်ရှင်ကို၊ အဋ္ဌမံ-စယောက်မြောက်ကို၊ ကတွာ၊ ဝုတ္တနယာန သာရေန-
ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းသို့ အစဉ်လျှောက်သဖြင့်၊ ယောဇနာ-ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-
[ရှေးနည်း၌ ၁၂ ယောက်ပြခဲ့၏၊ ဤနေ့့ကံနည်း၌ကား ခွိဟိတ်ကံ ကြောင့်
တိဟိတ်ဝိပါကံ မဖြစ်ရကား ရှစ်ယောက်ကိုသာ ဥပမာပြသည်။] ဧတ္တာဝ တာ-ဖြင့်
ဒုဟေတုကမ္မေန၊ ပေ၊ ဟောတိတိဝါရော-ဟူသော ဝါရကို၊ ကထိတော-ပြီး [ရှေ့၌
“ဒုဟေတုကေန”ဟု ရှိခဲ့၏၊ ဒုဟေတုက ကမ္မေန ဟုမရှိခဲ့။]

ဣဒါနိ-ခွိဟိတ်ကံကြောင့် ခွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အ
ဟေတုကပဋိသန္ဓိကထာ-အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ဆိုရာဆိုကြောင်း စကားသည်၊ ဟော
တိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဟိ-ချဲ့၊ စတုန့်-နံသော၊ ဒုဟေတုကကုသလစိတ္တာနံ-
တို့တွင်၊ အညတရေန-တစ်ပါးပါးသောစိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ (ခွိဟိတ်ဩမကကံ
ကို) အာယူဟိတေ-သော်၊ ကုသလဝိပါက၊ ပ၊ စိတ္တေန-ကုသလဝိပါကံ ဥပေက္ခာ
သဟဂုတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်စိတ်ဖြင့်၊ (ကုသလဝိပါကံ ဥပေက္ခာသဟ
ဂုတ် သန္တိရဏစိတ်ဖြင့်) ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ-ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိသော
ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ကမ္မသဒိသာ-ကံနှင့်တူ၏၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆို
ထိုက်၊ ဟိ-မှန်၊ ကမ္မ-သည်၊ ဒုဟေတုကံ-ခွိဟိတ်ကံတည်း၊ (ခွိဟိတ်ဩမကကံ
တည်း၊) ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ အဟေတုကာ-အဟိတ်တည်း၊ တဿ-ထိုအဟိတ်ပဋိသန္ဓေ
နေရသူ၏၊ ဝါ-သည်၊ ဝုဗ္ဗိပုတ္တဿ-ကြီးပွားခြင်းသို့ရောက်လသော်၊ [“ဂတ္တာဝါသ
တော နိက္ခမိတွာ၊ ပေ၊ ဥပဂတဿ”ဟု ဆိုခဲ့ပြီးသောစကားကိုပင် ချုံး၍ “ဝုဗ္ဗိပုတ္တ
ဿ”ဟုဆိုသည်။] စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမဏေ-သည်၊ အာပါတံ-သို့၊
အာဂတေ-သော်၊ ပုရိမနယေနဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ တယော မောဃဝါရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန-ကား၊ စတုန့်-နံသော၊ ဒုဟေတုကကုသလစိတ္တာနံ-တို့တွင်၊ အညတရ
ဝေနဿ-တစ်ပါးပါးသောစေ၏၊ ပရိယောသာနေ-၌၊ အဟေတုကစိတ္တံ-သည်၊
တဒါရမဏဘာဝေန-တဒါရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ တံ-ထိုစိတ်သည်၊ မူလဘဝံ-

စတုန့်ပန၊ ပေ၊ ပတိဋ္ဌာတိ။ ။အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော ခွိဟိတ်ကုသိုလ်
ကံနှင့် တူသော ခွိဟိတ်စေ၏ အခြားမဲ့၌ အဟိတ်တဒါရုံကို ပြလိုသောကြောင့် “စတုန့်၊ ပေ၊
ပတိဋ္ဌာတိ” ဟုမိန့်သည်၊ ဤသို့ ခွိဟိတ်စေ၏အခြားမဲ့၌ အဟိတ်တဒါရုံကို ပြထားသော်လည်း

မူလဘဝင်လည်းကောင်း၊ (မူလ ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်တူသောဘဝင်လည်းကောင်း၊) တဒါရမဏံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ နာမာနိ လဘတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဧတ္ထ-ဤစက္ခုဒွါရ၌၊ စက္ခုဝိညာဏံ-လည်းကောင်း၊ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆနံ၊ လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏံ-လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသဟဂတမေဝ-ဥပေက္ခာသဟဂတပင်ဖြစ်သော၊ တဒါရမဏံပိ-တဒါရံလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တေသု-ထို သန္တီရဏ၊ တဒါရံ ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ဧကံ-တစ်မျိုးကိုသာ၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဂဏနူ ပဂါနိ-ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သောစိတ်တို့သည်၊ တိဏေဝ-၃ ပါး တို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ [ကိစ္စ ၄ ကိစ္စရှိသော်လည်း စိတ်အရေအတွက်မှာ ၃ မျိုးသာ။]

ပန-ကား၊ ဣဋ္ဌာရမဏေ-၌၊ (ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရံမှတစ်ပါး ဣဋ္ဌာရံ၌) သန္တီရဏံပိ-သည်လည်းကောင်း၊ တဒါရမဏံပိ-သည် လည်းကောင်း၊ သောမနဿသဟဂတမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဧတေသု-ဤ သန္တီရဏ တဒါရံ ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ဧကံ-တစ်မျိုးကိုသာ၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ပုရိမာနိ-ကုန်သော၊ တိဏိ-၃ ပါးတို့သည်၊ (၃ ပါးတို့ကား) စတ္တာရိ-၄ ပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ပဉ္စသု-ကုန်သော၊ ဒွါရေသု-တို့၌၊ စတ္တာရိ စတ္တာရိ-၄ ပါး ၄ ပါးတို့ကို၊ ကတွာ၊ ကောယ၊ ပေ၊ အာယူဟိတေ-သော်၊ ဝိသတိ-၂၀ သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေနပန-အားဖြင့်ကား၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ စတ္တာရိ-၄ ပါးတို့လည်းကောင်း၊ သောတ၊ ပေ၊ ဝိညာဏာနိ-သောတဝိညာဉ်၊ ဃာနဝိညာဉ်၊ ဝိဝါဝိညာဉ်၊ ကာယဝိညာဉ်ဟူကုန်သော၊ စတ္တာရိ-၄ ပါးတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အဋ္ဌ-၈ ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣဒံ-ဤ ၈ ပါးသော စိတ်သည်၊ အဟေတုကဋ္ဌကံနာမ-မည်၏၊ ဣဒံ-ဤအဟေတုကဋ္ဌကကို၊ မနဿလောကေန-လူ့လောကဖြင့်၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီ။

ပန-ကား၊ စတူသု-နံသော၊ အပါယေသု-တို့၌၊ ပဝတ္ထေ-ပဝတ္တိ အခါ၌၊ လဗ္ဘတိ-၏၊ [ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ကုသလဝိပါကံ မရနိုင်၊ ပဝတ္တိအခါ၌သာ ရနိုင်သည်-ဟူလို၊] ဟိ-ချဲ့၊ ယဒါ-၌၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော-သည်၊ နိရယေ-၌၊ ပဒုမံ-ပဒုမ္မာကြာကို၊ မာပေတွာ-ဖန်ဆင်း၍၊ ပဒုမကဏ္ဍိကာယ-ပဒုမ္မာကြာချက်ပေါ်၌၊ နိသိန္ဒော-ထိုင်နေလျက်၊ နေရယိကာနံ-ငရဲ၌ဖြစ်သူတို့အား၊ (ငရဲသူ ငရဲသားတို့အား) ဓမ္မကထံ-တရားစကားကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ တဒါ-၌၊ တေသံ

တိဟိတံဇော၏ အခြားမဲ့၌ အဟိတံတဒါရံ၏ဖြစ်ခြင်းကို မတားမြစ်အပ်ပါ၊ ဤအတူပင် ဒွိဟိတံ ပဋိသန္ဓေ နေသူ၏အတွက် တိဟိတံဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဒွိဟိတံတဒါရံ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်း (အဋ္ဌကထာဝယ် ဒွိဟိတံပဋိသန္ဓေ နေသူ၏အတွက် မပြုစေကာမူ) မတားမြစ်အပ်ဟု မှတ်ပါ၊ [အဟေတုကပဋိသန္ဓိ၊ ပေ၊ အပ္ပုဋ္ဌိသိဒ္ဓံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဋီကာ။

ထိုငရဲသူ ငရဲသားတို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ထေရ်-ကို၊ ပဿန္တာနံ၊ ဖူးမြင်ရကုန်စဉ်၊ ကုသလဝိပါကံ-ကုသလဝိပါကံဖြစ်သော၊ စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သဒ္ဓါ-တရားသံကို၊ သုဏန္တာနံ-နာရကုန်စဉ်၊ (ကုသလဝိပါကံ-သော) သောတဝိညာဏံ-သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ စန္ဒနဝနေ-စန္ဒနတောဋ္ဌံ၊ (စန္ဒကူးတောဋ္ဌံ)၊ ဒိဝါဝိဟာရံ-နေနေရာ အရပ်၌၊ နိသီဒိတွာ-နေတော်မူပြီး၍၊ ဂတဿ-ငရဲသို့ ကြွသွားသော အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန် ထေရ်၏၊ စီဝရဂန္ဓဃာယနကာလေ-သင်္ကန်းအနံကို နမ်းရှုရရာအခါ၌၊ (ကုသလ ဝိပါကံ) ဃာနဝိညာဏံ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ နေရယဂ္ဂိ-ငရဲမီးကို၊ နိဗ္ဗာပေတု-ငြိမ်းစေခြင်းငှါ၊ ဒေဝံ-မိုးကို၊ ဝဿာပေတွာ-ရွာစေ၍၊ ပါနီယဒါနကာလေ-သောက် ရေကိုဝေးရာအခါ၌၊ (ကုသလဝိပါကံ) ဇိဝှိဝိညာဏံ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ မန္တမန္တ ဝါတသမုဋ္ဌာ ပနကာ လေ-လေပြည်လေညှင်းကို ထစေရာအခါ၌၊ (ကုသလဝိပါကံ) ကာယဝိညာဏံ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ စက္ခုဝိညာဏာဒိနိ-န်သော၊ ပဉ္စ-၅ ပါးသောစိတ်တို့ လည်းကောင်း၊ ဧကံ-သော၊ သမ္ပဋိစ္ဆန်-လည်းကောင်း၊ (ကုသလဝိပါကံ သမ္ပဋိစ္ဆိန် လည်းကောင်း၊) ဒွေ-ကုန်သော၊ သန္တီရဏာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ (သောမနဿ သ ဟဂုတ်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏတို့လည်းကောင်း၊) ဣတိ-သို့၊ အဟေတုက ဋ္ဌကံ-ကို၊ လဗ္ဘတိ၊ နာဂ၊ ပေ၊ ပေတာနံပိ-နဂါး၊ ဂဠုန်၊ ဝေမာနိကပြိတ္တာတို့၏ လည်း၊ (ဘုံမိမာန်သီးခြားရှိသော ပြိတ္တာတို့၏လည်း၊) အကုသလေန-ကြောင့်၊ ပဋိ သန္တိ-သည်၊ ဟောတိ၊ ပဝတ္ထေ-၌၊ ကုသလံ-သည်၊ ဝိပစ္စတိ-အကျိုးဖြစ်၏၊ တ ထာ-တူ၊ စက္ခုဝတ္တိနော-စကြဝတေးမင်း၏၊ မင်္ဂလဟတ္ထိအဿာဒိနံ-မင်္ဂလာဆင် တော်၊ မင်္ဂလာမြင်းတော်အစရှိသည်တို့၏၊ (အကုသလေန ပဋိသန္တိ ဟောတိ၊ ပဝတ္ထေ ကုသလံ ဝိပစ္စတိ)၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-စွာ၊ (အကုသိုလ်ဇောမှ ရှေး ဦးစွာ၊ ဣန္ဒ၊ ဣန္ဒမဇ္ဈတ္တာရမဏေသု-တို့၌၊ ကုသလဇေနဝသေန-ဖြင့်၊ ကထာ မဂ္ဂေါ-စကားအစဉ်တည်း။

ပန-ကား၊ (ကုသိုလ်ဇော၏အစွမ်းဖြင့် ကထာမဂ္ဂမှတစ်ပါး၊ အကုသိုလ်ဇော ၏ အစွမ်းဖြင့် ကထာမဂ္ဂကား၊) ဣန္ဒာရမဏေ-၌၊ စတုသု-ကုန်သော၊ သောမနဿ သဟဂတာကုသလစိတ္တေသု-သောမနဿသဟဂုတ် အကုသိုလ် စိတ်တို့သည်၊ ဇေတေသု-စောပြီးကုန်လသော်၊ ကုသလဝိပါကံ-ဖြစ်သော၊ သောမနဿ သဟဂတာ

အယံတာဝ၊ ပေ၊ မဂ္ဂေါ။ ။ဤပြခဲ့သော (ဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံကိုဆိုကြောင်း) စကားအားလုံးသည် ဣန္ဒ၊ ဣန္ဒမဇ္ဈတ္တာရုံတို့၌ ကုသိုလ်ဇော စောပုံ၏အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်သော စကားအစဉ်ဖြစ်၏။ ဤစကားသည် ကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံအတွက် နိဂုံးသဘောလည်း ဖြစ်၏။ အကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံကို ပြလိုသော စကား အချို့လည်းဖြစ်သည်။ မှန်၏- အယံတာဝဟု ဆိုသဖြင့် “နောက်၌ အကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံကို ပြမည်”ဟု စကားပလ္လင် ခံရာလည်း ရောက်သည်။

ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၁၅

ဟောတုကစိတ္တံ-သောမနဿ သဟဂုတ် အဟိတ်သန္တိရဏစိတ်သည်။ တဒါရမဏံ-သည်။ ဟောတိ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမဏေ-၌၊ စတုသု-ကုန်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတလောဘသမ္ပယုတ္တေသု-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် လောဘ သမ္ပယုတ်စိတ်တို့သည်။ ဇဝိတေသု-နိလသော်၊ ကုသလဝိပါကံ-သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတဟောတုကစိတ္တံ-သည်။ တဒါရမဏံ၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-အမှာစကားချပ်၊ ညှပ်ဦးအံ၊ ဇေနေန တဒါရမဏံ နိယမေတဗ္ဗတိ-ဟူသော၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ (မယာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ကုသလံ-ကုသိုလ်စောကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏။

ဒေါမနဿသဟဂတဇေနာနန္တရံ-ဒေါမနဿသဟဂုတ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌၊ တဒါရမဏံ-သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ကိ-အဘယ် တဒါရံသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (ဒေါမနဿ သဟဂတဇေနာနန္တရံ-၌၊ တဒါရမဏံ-သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-သော်၊) အကုသလ၊ ပေ၊ စိတ္တံ-အကုသလဝိပါကံ အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်စိတ်သည်။ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တိရဏစိတ်သည်။) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤစိတ်၏ ဤနေရာ၌ ပဋိသန္ဓေ စုတိ တဒါရံ သန္တိရဏကိစ္စများ မဖြစ် နိုင်၍ ဘဝင်ကိစ္စဖြင့် ဖြစ်ရပုံကို သင်္ဂြိုဟ် အာဂန္တုကဘဝင်ကျပုံပြရာ တဒါရမဏ နိယမအခန်း၌ ဘာသာဋီကာဝယ် “ဥပေက္ခာ သန္တိရဏ ဘဝင်ကိစ္စတပ်ရပုံ” ဟု ခေါင်းတပ်လျက် ပြထားပြီ။] ပန-ဆက်၊ ဣဒံ ဇေနံ-ဤဇောကို၊ ကုသလတ္တာ ယဝါ-ကုသိုလ်အကျိုးငှါသော်လည်းကောင်း၊ (ကုသိုလ်ဇောစောဖိုရန်သော်လည်း ကောင်း၊) အကုသလတ္တာယဝါ-ငှါသော်လည်းကောင်း၊ (အကုသိုလ် ဇောစောဖိုရန်သော်လည်း ကောင်း၊) ကော-အဘယ်ဘုရားသည်၊ နိယာမေတိ-မြဲစေသနည်း၊ (အမြဲသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်သနည်း-ဟူလို၊) ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အာဝဇ္ဇနံစေဝ- အာဝဇ္ဇန်းသည် လည်းကောင်း၊ ဝေါဋ္ဌဝနဉ္စ-ဝုဋ္ဌောသည် လည်းကောင်း၊ (နိယာမေတိ)-မြဲစေ၏။

ယံပန၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗ။ ။ နောက်၌ ဒေါသဇောနောင် ဥပေက္ခာသန္တိရဏကဒါရံကိုလည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မောဟဇောနောင် သောမနဿတဒါရံကိုလည်းကောင်း ပြလတ္တံ့၊ ထိုအခါ ဟောတုကိစ္စအခန်း၌ ပြခဲ့သော “ဇေနေန တဒါရမဏံ နိယမေတဗ္ဗ-ဇောက သောမနဿ သဟဂုတ်ဖြစ်လျှင် တဒါရံလည်း သောမနဿ သဟဂုတ်ဖြစ်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် မှတ်သား ရမည်” ဟူသောစကားနှင့် ဆန့်ကျင်နေပါတကားဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိသောကြောင့် ထိုယုံမှားဖွယ်ကို တင်ကြိုပယ်ခြင်းငှါ “ယံပန၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗ” ဟုမိန့်သည်။ အကုသိုလ်ဇောကို ရည်ရွယ်၍ “ဇေနေန တဒါရမဏံ နိယမေတဗ္ဗ”ဟူသော စကားကို ဆိုခြင်းမဟုတ်၊ ကုသိုလ်ဇောကို ရည်ရွယ်၍ဆိုခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် “မယုံမှားလေနှင့်”ဟုဆိုလိုသည်။

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ အာဝဇ္ဇနေန-သည်၊ ယောနိသော-စီးပွား
ချမ်းသာကို ရခြင်း၏အကြောင်းအားဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇိတေ-ဘဝင်ကို လည်စေအပ်သော်၊
ဝေါဋ္ဌပနေန-သည်၊ ယောနိသော-အားဖြင့်၊ ဝဝတ္ထပိတေ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သော်၊
ဇေန-သည်၊ အကုသလံ-အကုသိုလ်စောသည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ ဣတိ ဧတံ
(ဌာနံ) -ဤအကြောင်းသည်၊ အဋ္ဌာနံ-သင့်သောအကြောင်းမဟုတ်၊ အာဝဇ္ဇနေန-
သည်၊ အယောနိသော-စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်း၏အကြောင်း မဟုတ်သော အားဖြင့်၊
အာဝဇ္ဇိတေ-သော်၊ ဝေါဋ္ဌပနေန-သည်၊ အယောနိသော-အားဖြင့်၊ ဝဝတ္ထပိတေ-
သော်၊ ဇေန-သည်၊ ကုသလံ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဣတိပိ ဧတံ (ဌာနံ)-သည်၊ အ
ဋ္ဌာနံ-မဟုတ်၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဥဘယေန-၂ ပါးစုံသော အာဝဇ္ဇန်း၊ ဝုဋ္ဌောသည်၊
ယောနိသော-အားဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇိတေ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝဝတ္ထပိတေ စ-သော်
လည်းကောင်း၊ ဇေန-သည်၊ ကုသလံ-ဟောတိ၊ အယောနိသော-အားဖြင့်၊ (အာဝဇ္ဇိ
တေဝဝတ္ထပိတေစ၊ ဇေနံ) အကုသလံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ (ဒေါသမူဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး၊ မောဟမူဇောနောင်
တဒါရုံဖြစ်ပုံကား၊) ဣဋ္ဌာရမဏေ-၌၊ ကင်္ခတော-ယုံမှားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊
(ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် စိတ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊) ဥဒ္ဓတဿစ-ပျံ့လွင့်
သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ (ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊)
တဒါရမဏံ-သည်၊ ကိ-အဘယ်တဒါရုံသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အ
မေးတည်း၊ ဣဋ္ဌာရမဏသို့-၌၊ ကင်္ခတုဝါ-ယုံမှားမှုလည်း ယုံမှား ပစေ၊ မာ(ကင်္ခတု)
ဝါ-မယုံမှားမှုလည်း မယုံမှားပစေ၊ ဥဒ္ဓတောဝါ-ပျံ့လွင့်သည်မူ လည်း၊ ဟောကု-
ဖြစ်ပစေ၊ မာဝါဟောတု-မပျံ့လွင့်သည်မူလည်း ဖြစ်ပစေ၊ ကုသလ ဝိပါကကာဟေတု
က သောမနဿစိတ္တမေဝ-ကုသလဝိပါက အဟိတ်သောမနဿ စိတ်သည်သာ၊ တ
ဒါရမဏံ ဟောဟိ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမဏေ-၌၊ ကုသလ၊ ပေ၊ ဂတံ-ကုသလဝိပါက
အဟိတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်သည်၊ (တဒါရမဏံ ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤကား အ
ဖြေတည်း။

ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ တဒါရမဏနိယမ၌၊
သင်္ခေပတော-အားဖြင့်၊ အတ္ထဒိပနော-အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော၊ မဟာဓမ္မ
ရက္ခိတတ္ထေရဝါဒေါနာမ-မည်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ သောမနဿသဟဂတသို့-သော၊ ဇေနေ-
သည်၊ ဇဝိတေ-စောပြီးလသော်၊ ပဉ္စ-နိသော၊ တဒါရမဏာနိ-တို့ကို၊ ဂဝေသိ
တဗ္ဗာနိ-ရှာထိုက်ကုန်၏၊ [သောမနဿတဒါရုံ ၅ ပါးထဲက တစ်ပါးပါးကို ရှာထိုက်
သည်၊] ဥပေက္ခာသဟဂတသို့၊ ဇေနေ-သည်၊ ဇဝိတေ-သော်၊ ဆ-နိသော၊ (တဒါ
ရမဏာနိ) ဂဝေသိတဗ္ဗာနိ၊ [ဥပေက္ခာတဒါရုံ ၆ ပါးထဲက တစ်ပါးပါးကို ရှာထိုက်
သည်။] အထ-ထိုသို့ရှာလသော်၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (သောမနဿ ပဋိသန္ဓိကဿ

စသည်ဖြင့် ယခုပြမည်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏) (“ဒေါမနဿံ ကိံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” တို့၌ စပ်။) ယဒါ၊ သောမနဿ သဟဂတပဋိသန္ဓိကဿ-သောမနဿသဟဂုတ် ပဋိသန္ဓေ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပဝတ္ထေ-ပဝတ္တိအခါ၌၊ ဈာနံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ပမာဒေန-မေလျော့ခြင်းကြောင့်၊ ပရိဟိနဇ္ဈာနဿ-ယုတ်လျော့သော ဈာန်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ မေ-ငါ၏၊ ပဏီတဓမ္မော-မွန်မြတ်သော ဈာန်တရားသည်၊ နဋ္ဌော-ပျက်စီးပါပေါ့ တကား၊ ဣတိ-သို့၊ ပစ္စဝေက္ခတော-ဆင်ခြင်လသော်၊ ဝိပ္ပဋိသာရဝသေန-နလုံးမ သာမယာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒေါမနဿံ-ဒေါမနဿဇောသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဒါ-၌၊ ကိံ-အဘယ်တဒါရုံသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-နည်း၊ ဟိ-မေးသင့်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ သောမနဿာနန္တရံ-၌၊ ဒေါမနဿံ-ဒေါမနဿကိုလည်းကောင်း၊ ဒေါ မနဿာနန္တရံ-၌၊ သောမနဿံစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌာနေ-၌၊ ပဋိသိဒ္ဓံ-တား မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူခြင်းကိုပင် တားမြစ်အပ်သည်- ဟုဆိုသည်။] မဟဂ္ဂတဓမ္မံ-မဟဂ္ဂုတ်တရားကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ ဇေန-သည်၊ ဇေတေ-သော်၊ တဒါရ မဏိပိ-ကိုလည်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ပင်၊ ပဋိသိဒ္ဓံ-ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ကိံ-အဘယ်တဒါရုံသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးသင့်၏)၊ [သင်္ကြိုဟ်၌ “ကာမေ ဇေနသတ္တာလမ္ဗနာနံ နိယမေသတိ” ဂါထာ၏ အဓိပ္ပာယ်အတိုင်း ကာမ ဇော၊ ကာမသတ္တဝါ၊ ကာမအာရုံ၊ ၃ ပါးစုံမှ ဘဒါရုံ ကျနိုင်၏၊ ဤ မဟဂ္ဂုတ်အာ ရုံ၌ တဒါရုံမကျနိုင်။]

ကုသလဝိပါကာဝါ-ကုသလဝိပါကံသော်လည်း ဖြစ်သော၊ အကုသလဝိပါကာ ဝါ-အကုသလဝိပါကံသော်လည်းဖြစ်သော၊ ဥပေက္ခာ၊ ပေ၊ ဓာတု-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်သည်၊) ဥပ္ပ ဇ္ဇတိ-၏၊ အဿာ-ထိုဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်၏၊ အာ ဝဇ္ဇနံ-သည်၊ ကိံ-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဘဝင်္ဂါ ဝဇ္ဇနာနိဝိယ-ဘဝင်၊ အာဝဇ္ဇနံတို့၏ကဲ့သို့၊ အဿာ-ထိုဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ် မနောဝိညာ ဏဓာတ်၏၊ အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ-အာဝဇ္ဇနံ၏ ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ (ဆင်ခြင်ပေးဖွယ်ကိစ္စ သည်)၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း။

တာဝ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိ ဌာနိ) ဧတာနိ-ဤဘဝင်အာဝဇ္ဇနံတို့သည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ နိန္နတ္တာစ-ညွတ်ကိုင်း

ကိမဿာ၊ ပေ၊ ကိစ္စန္တိ။ ။ဝိထိစိတ်တို့၏ ထုံးစံမှာ အာရုံအသစ်ထင်လာလျှင် ဆင်ခြင် သော အာဝဇ္ဇနံစိတ် ဖြစ်ရ၏၊ ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏသည် ကာမတရားကိုသာ အာရုံ ပြုနိုင်၏၊ ယခုအာရုံမှာ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံဖြစ်၍ အာရုံမပြုနိုင်၊ သို့ဖြစ်၍ အသစ်အာရုံကို ယူရမည် ဖြစ်သော သန္တီရဏသည် ရှေ့သွား အာဝဇ္ဇနံရှိပါသလား-ဟု ပုစ္ဆာထုတ်ပြီးလျှင် “ဘဝင်နှင့် အာ ဝဇ္ဇနံတို့မှာ သူတို့၏ရှေ့သွား အာဝဇ္ဇနံမရှိသကဲ့သို့ ဤတဒါရုံမှာလည်း အာဝဇ္ဇနံမရှိ” ဟု ဖြေသည်။

သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ စိတ္တတ္တာစ-အကြိမ်များစွာဖြစ်ဖူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ သမုဒါစာရတ္တာစ-အကြိမ်များစွာဖြစ်ဖူးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တ-ဖြစ်ပါစေကုန်တော့၊ အယံ-ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဣတိ၊ ဤကား အမေတည်း။

နိရောဓဿ-နိရောဓသမာပတ်၏၊ အနန္တ ရပစ္စယံ-အနန္တ ရပစ္စည်းဖြစ်သော၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ-နေဝသညာနာယတနာသညာနာယတနာသညာ ဇောသည် လည်းကောင်း၊ နိရောဓာ-နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ-ထသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ-ဖလသမာပတ်စိတ်သည် လည်းကောင်း၊ (အနာဂါမိဖိုလ်၊ သို့မဟုတ် အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊) အရိယမဂ္ဂစိတ္တံ-အရိယမဂ်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂါနန္တ ရာနိ-မဂ်၏အခြားမဲ့၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဖလစိတ္တာနိ-ဖိုလ်စိတ်တို့သည်လည်း

တောနိ၊ ဟေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ။ ။ဤဘဝင်အာဝဇ္ဇန်းတို့သည် မိမိကထိအာရုံ၌ နိဗ္ဗ (ညွတ်နေသောကြောင့် လည်းကောင်း) စိတ္တ (အာဝဇ္ဇန်းမရှိဘဲ ဖြစ်ခြင်း၌ အလေ့အကျင့် ရနေသောကြောင့်လည်းကောင်း) သမုဒါစာရ (အကြိမ်များစွာ ဖြစ်စေအပ်ဖူးသောကြောင့် လည်းကောင်း) အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ကြပါစေတော့၊ ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိရဏကား ထိုကဲ့သို့ နိဗ္ဗ စိတ္တ သမုဒါစာရ မဟုတ်ပါဘဲ အဘယ်နည်းဖြင့် အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း။

နိဗ္ဗတ္တာ၊ ဟေ၊ သမုဒါစာရတ္တာ။ ။ညွတ်ကိုင်းခြင်း အနက်ဟော နမုဓာတ်၊ တ ပစ္စည်းဖြင့် “နိဗ္ဗ”ဟု ပြီး၏၊ စိတ္တ၌ စရဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ “ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗ”ဟူသော ဋီကာဖွင့်ကိုထောက်၍ “အစရိ-အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ဖူးပြီ၊ ဣတိစိတ္တံ”ဟု ပြု၊ သမုဒါစာရ၌ သံ+ဥ+အာပုဗ္ဗ စရဓာတ်၊ ကာရိတိကြေ၊ ဏ ပစ္စည်း၊ “မဟုလံ ဥပ္ပါဒိတပုဗ္ဗ”ဟူသော ဋီကာဖွင့်ကိုထောက်၍ “သမုဒါစာရိယိတ္တ-ကောင်းစွာ အထက်အထက်၌ အဖန်ဖန်ဖြစ်စေအပ်ဖူးပြီ၊ ဣတိ သမုဒါစာရော”ဟုပြု။ [ဋီကာ ၌ နောက်တစ်နည်းအလို စိတ္တံကို ကံဟော၊ (လေ့ကျက်အပ်ဖူး) သမုဒါစာရကို သုဒ္ဓကတ္တာဟော ကြပါ။]

နိရောဓဿ၊ ဟေ၊ နာသညာယတနံ။ ။နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားလိုသောအခါ (သင်္ဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း သမာပတ္တိဘောဒအခန်း၌ ပြထားသည့်အတိုင်း) နေဝသညာ နာသညာယတနာသညာသို့ရောက်သောအခါ ထိုဈာန်ဇော ၂ ကြိမ်ဖြစ်ပြီးနောက် စိတ်အစဉ်ချုပ်၏၊ ထိုသို့ချုပ်နေခြင်းကို “နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသည်”ဟုဆို၏၊ ထို့ကြောင့် နေဝသညာ နာသညာယတနာသညာသည် (အခြား နာမ်ခန္ဓာများအား အနန္တ ရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့) နိရောဓအားမပြုနိုင်၊ သို့သော် နေဝသညာ နာသညာယတနာသညာ၏ အခြားမဲ့၌ နိရောဓသို့ရောက်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “နိရောဓဿ အနန္တ ရပစ္စယံ နေဝသညာနာသညာယတနံ”ဆိုသည်ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ [အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် အနန္တ ရ ပစ္စည်းစစ်စစ် မရသော်လည်း ပရိဝါပါဠိတော် ကထိနဘောဒ၌ကား “ပုဗ္ဗကရဏံ ပယောဂဿ အနန္တ ရ ပစ္စယေန ပစ္စယော”စသည်ဖြင့် ဟောကော်မူ၏၊ ထိုအနန္တ ရပစ္စည်းမျိုးကိုကား ရ နိုင်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုသုတ္တန်နည်းကို ရည်ရွယ်၍ “အနန္တ ရ ပစ္စယံ”ဆိုသည်-ဟု သော်လည်း ကြပါ။]

ဝိပါကုဒ္ဓါရကထာအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၁၉

ကောင်း၊) (နိန္ဒာဒိဘာဝေ-နိန္ဒာအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်။ အသန္တေပိ-မရှိပါသော်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ) ယထာ-အာဝဇ္ဇန်းကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အာဝဇ္ဇနေစ-သည်လည်းကောင်း၊ နိန္ဒာ စိတ္တ သမုဒါစာရဘာဝေစ-ညွတ်ကိုင်းသည်၏ အဖြစ်၊ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ဖူးသည်၏ အဖြစ်၊ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်စေအပ်ဖူးသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အသန္တေပိ-သော်လည်း၊ (ဥပေက္ခာသဟဂတာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု-သည်။) ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဟိ-မှန်၊ အာဝဇ္ဇနေန-နှင့်၊ ဝိနာ-တင်း၍၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ အာရမဏေန-နှင့်၊ ဝိနာပန-ကင်း၍ကား၊ စိတ္တံ-သည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ဣတိ-ဤကားအကျယ် အဖြေတည်း။

အထ-ထိုသို့ အာရုံနှင့်ကင်း၍ စိတ်မဖြစ်နိုင်လျှင်၊ အဿာ-ထိုဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်၏၊ အာရမဏံ-သည်၊ ကိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ ရူပါဒိသု-ရူပါရုံအစရှိကုန်သော၊ ပရိတ္တဓမ္မေသု-ကာမတရားတို့တွင်၊ အညတရံ-ဘစ်ပါးပါးသော အာရုံတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတေသု-ဤကာမတရားတို့တွင်၊ ယဒေဝ-အကြင်အာရုံသည်ပင်၊ တသ္မိံသမယေ-၌၊ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏ အာဂန္တုကဘဝင်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊) အာပါတဂတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ (ဧဝံ)-ထိုအာရုံကိုပင်၊ အာရမ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ ဧတံ စိတ္တံ-ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ် စိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [သင်္ဂြိုဟ်၌ “ယံတိဋ္ဌိပရိစိတပုဗ္ဗံ ပရိတ္တာရမဏ မာရမ္ဘ”ဟူသော စကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း။]

ဣဒါနိ-ဝိပါကံစိတ်တို့ကိုပြရာ ယခုအခါ၌၊ သဗ္ဗေသံပိ-န်သော၊ ဧတေသံ စိတ္တာနံ-ဤစိတ်တို့၏၊ ပါကဋဘာဝတ္ထံ-ထင်ရှားကုန်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ အယံ

ယထာ၊ ပေ၊ ဖလစိတ္တာနိ။ ။နိရောဓသမာပတ်၏ အနန္တ ရပစ္စည်းဖြစ်သော နေဝသညာ နာသညာယယနစိတ်၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်၊ မဂ်စိတ်၊ မဂ်၏ အခြားမဲ့၌ ဆက်၍ဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်တို့သည် မိမိတို့ ဆိုင်ရာအာရုံ၌ နိန္ဒာ၊ စိတ္တ၊ သမုဒါစာရ မဖြစ်ကြချေ၊ သို့သော် အာဝဇ္ဇန်းကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ကြသကဲ့သို့၊ ---

ဧဝံ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဤအတူ ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ် ဟူသော သန္တီရဏစိတ်သည် အာဝဇ္ဇန်းလည်းမရှိ-နိန္ဒာ၊ စိတ္တ၊ သမုဒါစာရအဖြစ်လည်း မရှိစေကာမူ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ မှန်၏-အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ကင်း၍ စိတ်ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊ အာရုံနှင့်ကင်း၍သာ စိတ်၏ဖြစ်နိုင်ခြင်း မရှိပါ၊ ဤအဓိပ္ပာယ်အတိုင်းပင် “နိယမော န ဝိနာ ဝဇ္ဇာ၊ နိရောဓာ ဖလဒဿနာ”ဟု ဋီကာကျော်၌ ဆိုသည်။ [“သမုဒါစာရဘာဝေ နုပ္ပဇ္ဇတိ” ဟုအချို့စာအုပ်၌ ရှိသော်လည်း မမှန်၍ ဤအဋ္ဌကထာဝါကျကို အနက်ဖွင့်ထားရာဝယ် “ဧဝံအာဝဇ္ဇနေစ နိန္ဒာစိတ္တသမုဒါစာရဘာဝေစ အသန္တေပိ အယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ အတ္ထော”ဟု ဖွင့်၍ “နုပ္ပဇ္ဇတိ”ဟုရှိသောပါဠိကို ပယ်ထားသည်။]

ပကိဏ္ဍကနယော-ဤရောပြွမ်းသောနည်းကို၊ [အာစရိယေဟိ-ရှေးဆရာတို့သည်၊] ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ သုတ္တံ-ပဋိကူချည်မျှင် ဥပမာလည်းကောင်း၊ ဒေါဝါရိကော-တံခါးစောင့်သူ ဥပမာလည်းကောင်း၊ ဂါမိလော-ရွာသူသားငယ် ဥပမာလည်းကောင်း၊ ဂေါလိယကေန-ကြည့်ရုံသူ ဥပမာနှင့်တကွ၊ အဗ္ဗေတ-သရက်သီး ဥပမာလည်းကောင်း၊ စန္ဒန္တော-သူကာဏ်း ဥပမာလည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌသပ္ပိစ-သူဆွံ့ဥပမာလည်းကောင်း၊ ဥပနိဿယမတ္ထသော-အားကြီးသောမှီရာအကြောင်း၊ ဒဿနစသော အကျိုးပယောဇဉ် အားဖြင့်၊ ဝိသယဂ္ဂါဟောစ-အာရုံကိုယူခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤကား မာတိကာတည်း။

တတ္ထ-ထိုဂါထာ၌၊ ["တတ္ထ-ထို ဝိပါကကထာ၌"ဟု ရှေးနိဿယပေး၏၊ ဋီကာပါဌ်ပျက်ကိုယူ၍ ပေးဟန်တူသည်၊ "တတ္ထ သုတ္တ ဒေါဝါရိကာဒိသု-တို သုတ္တ ဒေါဝါရိက စသည်တို့တွင်" ဟုလည်း ယောဇနာအတိုင်း တစ်နည်းပေးသေး၏၊ ထို ၂-နည်းလုံးစွဲရိုးထုံးစံ မဟုတ်၊ ခေါင်းစဉ်ဂါထာကိုသာ စွဲရိုးတည်း၊] သုတ္တန္တိ (ပဒဿ)၏၊ (ဝိတ္ထာရော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဧကော-တစ်ကောင်သော၊ ပတမက္ကဋကော-ပိုးကောင်တို့၏သွားလမ်း၌ တည်သောပဋိကူသည်၊ [အချို့စာအုပ်၌ "နိပန္န မက္ကဋကော"ဟုရှိ၏။] ပဉ္စသု-၅-ဘက်ကုန်သော၊ ဒိသာသု-အရပ်ထိုး၌သုတ္တံ-ပဋိကူချည်မျှင်ကို၊ ပဿာရေတွာ-ဖြန့်၍၊ ဇာလံ-ပိုက်ကွန်ကို၊ ကတွာ၊ မဇ္ဈေ-၌၊ နိပဇ္ဇတိ-အိပ်နေ၏၊ ပဌမဒိသာယ-ပဌမအရပ်၌၊ ပဿာရိတသုတ္တေ-ဖြန့်အပ်သော ပဋိကူချည်မျှင်ကို၊ ပါဏကေနဝါ-ပိုးကောင်ငယ်သည်သော် လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌဂေနဝါ-နံ့ကောင်သည်သော်လည်းကောင်း၊ မက္ခိကာယဝါ-ယင်ကောင်သည်သော် လည်းကောင်း၊ ပဟဋေ-ထိခိုက်အပ်သော်၊ နိပန္နဌာနတော-အိပ်နေရာအရပ်မှ [ချည်မျှင်တို့ကို ဖြန့်ပြီးနောက်လျောင်းနေရာအရပ်မှ၊] စလိတွာ-လှုပ်၍၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၊ သုတ္တာနဿာရေန-ပဋိကူချည်မျှင်ကို အစဉ်လျှောက်သဖြင့်၊ ဂန္ထာ-သွား၏၊ တဿ-ထိုပိုးကောင်၏၊ ယူသံ-အဆီကို၊ ပိဝိတွာ-သောက်၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အာဂန္ထာ-လာ၍၊ တတ္ထေဝ-ထိုအလယ်အရပ်၌ပင်၊ နိပဇ္ဇတိ-အိပ်ပြန်၏၊ ဒုတိယဒိသာဒိသု-ဒုတိယအရပ်အစရှိသည်တို့၌၊ ပဟဋကာလေပိ-ထိခိုက်အပ်ရာ အခါ၌လည်း၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ကရောတိ။

ဂါထာ။ ။ယောဇနာ၌ "ဂါမေ+ကိဋ္ဌနကော ဂါမိလော၊ ယဒါဒိနာ ဣလော" ဟုဆို၏၊ ထိုအလို "ဂါမိလော"ဟု ရှိရလိမ့်မည်၊ စာအုပ်များ၌ "ဂါမိလ္လော"ဟု လဒွေးဘော်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊ "ဂုဋေ-တင်လဲ ကြိသကာချက်မှု၌+နိယုတ္တော-ယှဉ်သူတည်း၊ ဣတိ ဂေါဠိယော၊ သုတ္တံ၌ ကပစ္စည်းသက်၍၊ "ဂေါလိယကော"ဟုဖြစ်၊ ယောဇနာ၌ "ကုလေ+နိယုတ္တော ကောလိယော" ဟု တွေ့ရသည်မှာ ပါဌ်ပျက်ဟန်တူသည်၊ ဤကား ယောဇနာ ဝိဂြိုဟ်တည်း၊ ဋီကာဝယ် နောက်နား၌ ဝိဂြိုဟ်တစ်မျိုး ပြဦးလတ္တံ့။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ ပဉ္စသု၊ ဒိသာသု-တို့၌၊ ပသာရိတသုတ္တံ ဝိယ-
 ဖြန့်အပ်သော ပဋိကုချည်မျှင်ကဲ့သို့၊ ပဉ္စ-နိသော၊ ပသာဒါ-တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)၊ မဇ္ဈေ-
 ၌၊ နိပန္နမတ္တဋ္ဌကောဝိယ-အိပ်နေသော ပဋိကုကိုကဲ့သို့၊ စိတ္တံ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ပါဏကာဒိဟိ-
 ပိုးကောင်ငယ် အစရှိသည်တို့သည်၊ သုတ္တယဋ္ဌနကာလော ဝိယ-ပဋိကုချည်မျှင်ကို
 ထိခိုက်အပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ အာရမဏေန-သည်၊ ပသာဒဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဃဋ္ဌိ
 တကာလော-ထိခိုက်အပ်ရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) မဇ္ဈေ-၌၊ နိပန္နမတ္တဋ္ဌကဿ-၏၊
 စလနံဝိယ-လှုပ်ရှားခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ပသာဒဃဋ္ဌနကံ-ပသာဒ၌ ထိခိုက်သော၊ အာရ
 မဏံ-အာရုံကို၊ ဂဟေတွာ၊ ကြိယမနောဓာကုယာ-သည်၊ (ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းသည်)
 ဘဝင်္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အာဝဋ္ဌိတကာလော-လည်စေအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊
 သုတ္တာနုသာရေန-ဖြင့်၊ ဂမနကာလောဝိယ-သွားရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ဝိထိ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ-
 ဝိထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)၊ သိသေ-ဦးခေါင်း၌၊ ဝိဇ္ဈိတွာ-တိုးဖောက်၍
 ယူသပိဝနံဝိယ-အဆီကို သောက်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊ ဇေနဿ-ဇော၏၊ အာရမဏေ-
 ၌၊ ဇေတကာလော-စောရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပုန၊ အာဂန္တုာ-၍၊ မဇ္ဈေ-၌၊ နိပဇ္ဇ
 နံဝိယ-အိပ်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ စိတ္တဿ-ဘဝင်စိတ်၏၊ ဟဒယဝတ္ထုမေဝ-ဟဒယဝတ္ထု
 ကိုသာ၊ နိဿာယ-၍၊ ပဝတ္တနံ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။

ဣဒံ ဩပမ္မံ-ဤဥပမာသည်၊ ကိ-အဘယ်အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ-
 ပြသနည်း၊ အာရမဏေန-သည်၊ ပသာဒေ-ကို၊ ဃဋ္ဌိတေ-သော်၊ ပသာဒ ဝတ္ထုက
 စိတ္တတော-ပသာဒလျှင် မှီရာရှိသော ပဉ္စဝိညာဉ်စိတ်မှ၊ ဟဒယရူပဝတ္ထုကစိတ္တံ-ဟ
 ဒယရုပ်ဟူသော မှီရာရှိသော အာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်၊ ပဌမထရံ-ရှေးဦးစွာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
 ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ၊ ဧကေကံ-သော၊ အာရမဏံ-သည်၊ ဒွိသု
 ဒွိသု-၂ ပါး ၂ ပါးကုန်သော၊ ဒွါရေသု-တို့၌၊ အာပါတံ-သို့၊ အာဂစ္ဆတိ၊ ဣတိပိ-
 ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း၊ (ဒီပေတိ)။

ဒေါဝါရိကောတိ (ပဒဿ ဝိတ္တာရော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဧကော-တစ်
 ယောက်သော၊ ရာဇာ-သည်၊ သယနဂတော-အိပ်ရာပေါ်၌ ရောက်နေသည်၊ (ဟုတွာ)၊
 နိဒ္ဒါယတိ-အိပ်ပျော်၏၊ တဿ-ထိုမင်း၏၊ ပရိစာရကော-အလုပ်အကျွေးတစ်
 ယောက်သည်၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ ပရိမဇ္ဇန္တော-ဆုပ်နယ်လျက်၊ နိသီဒိ-ထိုင်နေပြီ၊ ဗမိ
 ရဒေါဝါရိကော-နားထိုင်သော တံခါးစောင့်သည်၊ ဒွါရေ-တံခါးအနီး၌၊ ဌိတော-

ဧကေကံ၊ ပေ၊ အာဂစ္ဆတိတိပိ။ ။ယင်ကောင်စသည်က ပဋိကုချည်မျှင်ကိုထိခိုက်သော
 အခါ၊ တစ်ပြိုင်နက် ချည်ကိုလည်းထိ၊ ပဋိကုလည်း လှုပ်သကဲ့သို့ အာရုံက ပသာဒ၌ ထင်လာ
 သောအခါ၊ ပသာဒ၌လည်း ထိခိုက်၊ ဘဝင်လည်း လှုပ်ရသောကြောင့် ရူပါရုံစသော ပဉ္စာရုံတစ်
 ခုခုသည် ပသာဒဟူသော ဒွါရ၊ ဘဝင်ဟူသော မနောဒွါရ၌ ထင်လာသည်ဟုလည်း ဤသုတ္တဥပ
 မာက ပြသည်၊ [“သုတ္တယဋ္ဌန၊ ပေ၊ တိပိ ဒီပေတိ၊-ဋီကာ။]

ရပ်နေပြီ၊ တယော-နံသော၊ ပဋိဟာရာ-တံခါးစောင့်တို့သည်၊ ပဋိပါဠိယာ-အစဉ်
အားဖြင့်၊ (စီတန်းလျက်၊) ဌိတာ-ရပ်နေကြကုန်ပြီ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဧကော-
သော၊ ပစ္စန္တဝါသီ-မြို့၏ အစွန်အဖျားအရပ်၌ နေလေ့ရှိသော၊ မနသော-သည်၊
ပဏ္ဏာကာရံ-လက်ဆောင်ကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ အာဂန္တု-၍၊ ဒွါရံ-တံခါးရွက်ကို၊
အာကောဋေသိ-ခေါက်ပြီ၊ ဗဓိရဒေါဝါရိကော-သည်၊ သဒ္ဓံ-ကို၊ န သုဏာတိ-မ
ကြား၊ ပါဒပရိမဇ္ဇကော-ခြေတို့ကိုဆုပ်နယ်သော အလုပ်အကျွေးသည်၊ သညံ-အ
မှတ်အသားကို၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ တာယ သညာယ-ထိုအမှတ်အသားဖြင့်၊ ဒွါရံ-
တံ ခါးကို၊ ဝိပရိတွာ-ဖွင့်၍၊ ပဿိ-မြင်ပြီ၊ ပဌမပဋိဟာရာ-ပဌမ တံခါးစောင့်သည်၊
ပဏ္ဏာကာရံ-ကို၊ ဂဟေတွာ၊ ဒုတိယဿ-ဒုတိယ တံခါးစောင့်အား၊ အဒါသိ-ပြီ၊
ဒုတိယော-သည်၊ တတိယဿ-အား၊ အဒါသိ၊ တတိယော-သည်၊ ရညော-အား၊
အဒါသိ-ဆက်သပြီ၊ ရာဇာ-သည်၊ ပရိဘုဉ္ဇိ-သုံးဆောင်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ သော ရာဇာ ဝိယ-ထိုမင်းကိုကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ကို၊
ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ပါဒပရိမဇ္ဇကောဝိယ-ခြေဆုပ်နယ်ကိုကဲ့သို့၊ အာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇန်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)
ဗဓိရဒေါဝါရိကော ဝိယ-နားထိုင်းသော တံခါးစောင့်ကိုကဲ့သို့၊ စက္ခုဝိညာဏံ-ကို၊
(ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ တယော-နံသော၊ ပဋိဟာရာဝိယ-တံခါးစောင့် တို့ကိုကဲ့သို့၊ သမ္ပဋိပစ္ဆနာဒိ
နိ-သမ္ပဋိစွန့် အစရှိကုန်သော၊ တိဏိ-နံသော၊ ဝိထိစိတ္တာနိ-တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ-
နံ၏)၊ ပစ္စန္တဝါသိနော-မြို့၏ အစွန်အဖျား အရပ်၌ နေလေ့ရှိသော ယောက်ျား
၏၊ ပဏ္ဏာကာရံ-လက်ဆောင်ကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ အာဂန္တု-လာ၍၊ ဒွါရကောဋနံ
ဝိယ-တံခါးကို ခေါက်ခြင်းကို ကဲ့သို့၊ အာရမဏဿ-၏၊ ပသာဒယဇ္ဇနံ-ပသာဒ၌
ထိခိုက်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ပါဒပရိမဇ္ဇကေန-ခြေတို့ကို ဆုပ်နယ်သောယောက်ျား
သည်၊ သညာ-အမှတ်အသားကို၊ ဒိန္နကာလောဝိယ-ပေးအပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ကိရိ
ယမနောဓာတုယာ-သည်၊ ဘဝင်္ဂဿ-ကို၊ အာဝဋ္ဋိကာလော-လည်စေအပ်ရာ အခါကို၊
(ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ တေန-ထိုခြေတို့ကို ဆုပ်နယ်သော ယောက်ျားသည်၊ ဒိန္နသညာယ-
ပေးအပ်သော အမှတ်အသားဖြင့်၊ ဗဓိရဒေါဝါရိကဿ-၏၊ ဒွါရဝိရဏကာလော ဝိ
ယ-တံခါးကိုဖွင့်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ အာရမဏေ-၌၊ ဒဿန
ကိစ္စသာဓနကာလော-မြင်ခြင်းကိစ္စကို ပြီးစေရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပဌမပဋိဟာ

ပတိဟာရာ။ ။ပဋိဟရန္တိ-ပို့လာသော လက်ဆောင်ကို ရှင်ဘုရင်အထံသို့ ရှေ့ရှုဆောင်
ပို့ကြကုန်၏၊ ဣတိ ပတိဟာရာ၊ တံခါးပေါက်၏ အနီး၌နေ၍ ပို့လာသောလက်ဆောင် ပဏ္ဏာ
ကို ရှင်ဘုရင်ထံ ပို့ဆောင်ပေးရသူများ၊ (တစ်နည်း) ပတိဟရန္တိ-မဝင်သင့်သူများကို မဝင်ရအောင်
ပယ်ရှားတားမြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပတိဟာရာ၊ (၃၄၁) အဘိဓာန်၌ ဒွါရပါလက၏ ပရိယာယ်
အဖြစ်ဖြင့်ပြ၏။

ရေန-ပဌမတံခါးစောင့်သည်။ ပဏ္ဍာကာရဿ-ကို၊ ဂဟိတတာလောဝိယ-ယူအပ်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊ ဝိပါကမနောဓာတုယာ-ဝိပါကမနောဓာတ်သည်။ (သမ္ပုဋ္ဌိစွဲနိဒါန်းသည်)၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ သမ္ပုဋ္ဌိစွဲတကာလော-ခံယူအပ်ရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပဌမေန-ပဌမတံခါးစောင့်သည်။ ဒုတိယဿ-ဒုတိယတံခါးစောင့်အား၊ ဒိန္နကာလောဝိယ-ပေးအပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ-၏၊ (သန္တိရဏ၏)၊ အာရမဏဿ-ကို၊ သန္တိရဏကာလော-စုံစမ်းရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဒုတိယေန-ဒုတိယတံခါးစောင့်သည်။ တတိယဿ-အား၊ ဒိန္နကာလောဝိယ-ကဲ့သို့၊ ကိရိယမနောဝိညာဏဓာတုယာ-သည်၊ (ဝုဋ္ဌော-သည်)၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝဝတ္ထပိတကာလော-ပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်ရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ တတိယေန-တတိယတံခါးစောင့်သည်။ ရညော-အား၊ ဒိန္နကာလောဝိယ-ဆက်သအပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ဝေါဋ္ဌပနေန-သည်၊ ဇေနဿ-အား၊ နိယျာဒိတကာလော-အပ်နှင်းအပ်ရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ရညော-၏၊ ပရိဘောဂကာလောဝိယ-သုံးဆောင်ရာအခါကို ကဲ့သို့၊ ဇေနဿ-၏၊ အာရမဏရသာနဘဝနကာလော-အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။

ဣဒံ ဩပမ္ပ-သည်၊ ကိ-ကို၊ ဒီပေတိ-နည်း၊ အာရမဏဿ-၏၊ ပဿာဒယဋ္ဌနမတ္တမေဝ-ပဿာဒ၌ ထိခိုက်ခြင်းမျှသည်သာ၊ ကိစ္ဆ-ကိစ္စတည်း၊ ကိရိယမနောဓာတုယာ-၏၊ ဘဝဂီဝဋ္ဌနမတ္တမေဝ-ဘဝင်ကို လည်စေခြင်းမျှသည်သာ၊ (ကိစ္ဆ) စက္ခုဝိညာဏဒိန္န-စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသော စိတ်တို့၏၊ ဒဿန၊ ပေ၊ မတ္တာနေဝ-မြင်ခြင်း၊ ခံယူခြင်း၊ စုံစမ်းခြင်း၊ ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်းမျှသည်သာ၊ ကိစ္ဆာနိ-တို့တည်း၊ ဧကန္တေနပန-စင်စစ်အားဖြင့်ကား၊ ဇေနမေဝ-ဇောသည်သာ၊ အာရမဏရသံ-အာရုံ၏ အရသာကို၊ အနုဘောတိ-ခံစား၏၊ ဣတိ-ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ-၏။

ဂါမိလောတိ (ပဒဿ ဝိတ္တာရော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) သမ္ပဟုလာ-များစွာ ကုန်သော၊ ဂါမဒါရကာ-ရွာသားကလေးတို့သည်၊ အန္တရဝိသိယံ-လမ်းအကြား၌၊ ပံသုကီဠ-မြေမှုန့်ကစားခြင်းကို၊ (ဖုံကစားခြင်းကို)၊ ကီဠန္တိ-ကစားကြကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုကလေးတို့တွင်၊ ဧကဿ-တစ်ယောက်သော ကလေး၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ကဟာပဏော-အသပြာသည်၊ ပဋိဟညိ-ထိခိုက်ပြီ၊ သော-ထိုကလေးသည်၊ မယံ-၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ဝဋိဟတံ-ထိခိုက်သော၊ ဧတံ-ဤဝတ္ထုသည်၊ ကိနုခေါ-အတယ်ဝတ္ထုပါလိမ့်မည်နည်း၊ (ဘာပါလိမ့်-ဟူလို)၊ ဣဝတိ-ဤသို့၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ အထ-ထို အခါ၌၊ ဧကော-တစ်ယောက်သောကလေးသည်၊ ဧတံ-ဤဝတ္ထုသည်၊ ပဏ္ဍရ-ဖြူဖြူကလေးတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ၊ အဝရော-အခြားကလေးတစ်ယောက်သည်၊ ပံသုနာ-မြေမှုန့်နှင့်၊ (ဖုံနှင့်) သဟ-တကွ၊ ဂါဠ-တင်းကြပ်စွာ၊ ဂဏှိ-ကိုင်ပြီ၊

အညော-အခြားကလေးတစ်ယောက်သည်၊ ဧတံ-ဤဝတ္ထုသည်၊ ပုထုလံ-ပြားပြားတည်း၊ စတုရသံ-၄ ထောင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ အပရော-သည်၊ ဒေသော-ဤပြားပြား ၄ ထောင့်သည်၊ ကဟာပဏော-အသပြာတည်း၊ (ငွေတည်း၊) ဣတိ အာ ဟ၊ [ရှေးက အသပြာသည် အဝိုင်းမဟုတ်၊ ၄-ထောင့်တည်း၊] အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုအသပြာကို၊ (ငွေကို၊) အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ မာတု-အမိအား၊ အဒါသိ- ပြီ၊ သာ-ထိုအမိသည်၊ ကမ္မေ-ရောင်းဝယ်မှု၌၊ ဥပနေသိ-ကပ်ဆောင်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ သမ္ပဟုလာနံ-နံသော၊ ဒါရကာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ အန္တရဝိထိယံ-၌၊ ကိဋ္ဌန္တာနံ-ကံစားကုန်လျက်၊ နိသိန္နကာလောဝိယ-နေရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ဘဝင်္ဂစိတ္တပ္ပဝတ္တိ-ဘဝင်စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ကဟာပဏဿ-၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ပဋိဟတကာလောဝိယ-ထိခိုက်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ အာရမဏေန-သည်၊ ပဿာဒဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ယဋ္ဌိတကာလော-ထိခိုက်အပ်ရာအခါကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဧတံ-ဤဝတ္ထုသည်၊ ကိန္နုခေါ-နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တကာလောဝိယ-ပြောဆိုအပ်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊ တံ အာရမဏံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-သည်၊ ဘဝင်္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အာဝဋ္ဌိတကာလော (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)၊ ဧတံ-သည်၊ ပဏ္ဍရံ-အဖြူတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တကာလောဝိယ-ကဲ့သို့၊ စက္ခုဝိညာဏေန-သည်၊ ဒဿနကိစ္စဿ-မြင်ခြင်းကိစ္စ၏၊ ဝါ-ကို၊ သာဓိတကာလော-ပြီးစေအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)၊ ပံသုနာ-မြေမှုန့်နှင့်၊ သဟ၊ ဂါဠု-တင်းကြပ်စွာ၊ ဂဟိတကာလောဝိယ-ယူအပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ဝိပါကမနောဓာတုယာ-သည်၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ သမ္ပဋိတကာလော-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)၊ ဧတံ-ဤဝတ္ထုသည်၊ ပုထုလံ-ပြားပြားတည်း၊ စတုရသံ-၄ ထောင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တကာလောဝိယ၊ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ-၏၊ အာရမဏဿ-ကို၊ သန္တီရဏကာလော (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)၊ ဒေသော-ဤပြားပြား၊ ၄ ထောင့်သည်၊ ကဟာပဏော-တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တကာလောဝိယ-ကဲ့သို့၊ ကြိယမနောဝိညာဏဓာတုယာ-သည်၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝဝတ္ထပိတကာလောဝိယ-ပိုင်းခြားအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ) မာတရာ-သည်၊ ကမ္မေ-၌၊ ဥပနိတကာလောဝိယ-ကပ်ဆောင်အပ်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊ ဇေနဿ-၏၊ အာရမဏရသာနဘဝနံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ရှေ့၌ “ဒဋ္ဌဗ္ဗာ”ဟု ရှိခဲ့၏၊ ရှေ့နောက်ညီမှ ကောင်းမည်။]

ဣဒံ ဩပမ္ပံ ကိံ ဒိပေတိ၊ ကြိယမနောဓာတု-သည်၊ အဒိသ္မာဝ-အာရုံကို မမြင်မှု၍သာ၊ ဘဝင်္ဂံ-ကို၊ အာဝဋ္ဌေတိ-လည်စေ၏၊ ဝိပါက မနောဓာတု-သည်၊ အဒိသ္မာဝ၊ သမ္ပဋိတိ-လက်ခံ၏၊ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတု-သည်၊ အဒိသ္မာဝ၊ သန္တီရေတိ-စုံစမ်း၏၊ ကြိယမနောဝိညာဏဓာတု-သည်၊ အဒိသ္မာဝ၊ ဝဝတ္ထပေတိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်၏၊ ဇေနံ-သည်၊ အဒိသ္မာဝ၊ အာရမဏရသံ အနုဘော

တိ၊ စကန္တေနပန-အားဖြင့်ကား၊ စက္ခုပိညာဏမေဝ-သည်သာ၊ ဒဿနကိစ္စ-ကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒိပေတိ၊ အဓမ္မာဂေါဠိယကော နဇာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အဓမ္မာ ပမဉ္ဇ-သရက်သီးဥပမာကို လည်းကောင်း၊ ဥစ္ဆုသာလ သာမိကောပမဉ္ဇ-ကြံစက်ပိုင် ရှင် ဥပမာကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

စစ္စန္ဒော ပိဋသပ္ပိဇာတိ (ပဒဿ၏၊ ဂူဠတ္ထံ-ကို) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)၊ ဥဘောပိ-၂-ယောက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထိုငါးကောင်၊ ငဆွံ့တို့သည်၊ နဂ ရဒ္ဓါရေ-မြို့တံခါးအနီး၌၊ သာလာယံ-စရပ်ပေါ်၌၊ နိသိဒ္ဓိသု-နေကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုငါးကောင်၊ ငဆွံ့တို့တွင်၊ ပိဋသပ္ပိ-ငဆွံ့သည်၊ အာဟ-ပြောပြ၊ (ကိ)ဘော အန္တ က-ဟေ့ မောင်ကောင်၊ ကဿ၊ တံ-သည်၊ ဣဓ-ဤစရပ်၌၊ သုဿမာနော- ခြောက်ခြောက်ကပ်ကပ် ဖြစ်လျက်၊ ဝိစရသိ-လှည့်လည်ဘိသနည်း၊ [မစားရ မ သောက်ရ ခြောက်ကပ်လျက်နေဘိသနည်း-ဟူလို၊] အသုကော-ထို မည်သော၊ ပ ဒေသော-အရပ်သည်၊ သုဘိက္ခော-လွယ်ကူစွာ ရအပ်သော ထမင်းရှိ၏၊ (သာယာဝ ပြော၊ အစာပေါ၏)၊ ဗဟန္တပါနော-များသော အစားအသောက်ရှိ၏၊ [သုဘိက္ခော ကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] တတ္ထ-ထိုအရပ်သို့၊ ဂန္တော-သွား၍၊ သုခေန-ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဇီ ဝိတုံ-ငှါ၊ န ဝဇ္ဇတိကိ-မသင့်သလော၊ ဣတိ (အာဟ)၊ မယံ-အား၊ တာဝ-စွာ၊ တယာ-သည်၊ အာစိက္ခိတံ-ပြောအပ်ပြီ၊ တုယံပန-သင့်အားကား၊ (သင်ကတော့ ကော)၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်သို့၊ ဂန္တော သုခေန၊ ဇီဝိတုံ၊ န ဝဇ္ဇတိကိ၊ ဣတိ (အာဟ)၊ မံ-အား၊ ဂန္တု-ငှါ၊ ပါဒါ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-နံ၊ ဣတိ-ဤအကြောင်းကြောင့်ပေါ့၊ မယံပိ-အားလည်း၊ ပဿိတုံ-မြင်ခြင်းငှါ၊ စက္ခုနိ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-နံ၊ ဣတိ-ဤ အကြောင်းကြောင့်ပေါ့၊ (ဤအကြောင်းကြောင့် မသွားတာပါ-ဟူလို။)

ယဒိဇဝံ-ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်၊ တဝ-သင်၏၊ ဝါ-မှာ၊ ပါဒါ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ- ရှိကုန်၏၊ မမ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ စက္ခုနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-ပြော၍၊ ဥဘော ပိ-၂ ယောက်လုံးတို့သည်လည်း၊ သာဓု-ကောင်းပြီ၊ ဣတိ -သို့၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ-

ပိဋသပ္ပိ။ ။ပိဋိယတေ-ညှဉ်းဆဲအပ်၏၊ ဣတိ ပိဋံ (ပိဋော)၊ ပိဋဇာတ်အပစ္စည်း၊ ပိဋံ ဒီဃပြု၊ ပိဋေန-လှည်းဘီးတပ်အပ်သော အင်းပျဉ်ငယ်ဖြင့်+သပ္ပတိ-သွားရ၏၊ ဣတိ ပိဋသပ္ပိ၊ သက္ကတ၌ ဣ ပစ္စည်းဖြင့် ဣကာရန္တရှိ၏၊ အဘိဓာနပုဒ်ပိကာသူစိ၌ တဿိလတ္ထ ဣပစ္စည်းဖြင့် “သပ္ပိ”ရှိ၏၊ ခြေဖြင့် မသွားနိုင်အောင် ဆွံ့နေသူဖြစ်၍ လှည်းဘီးတပ်အပ်သော ပျဉ်ချပ်ပေါ်နေ၍ လှေလှော်သကဲ့သို့ တုတ်ချောင်းဖြင့် တွန်းထိုး၍ သွားရသူ (ဆွံ့သူ)။

လက်ခံ၍၊ ဇေဇ္ဇန္တော-ဇကာဏ်းသည်၊ ဝါ-က၊ ပိဋသပ္ပိ-ဇဆွံ့ကို၊ ခန္တု-
ပုရုံးပေါ်သို့၊ အာရောပေသိ-တက်စေပြီး၊ သော-ထိုဇဆွံ့သည်၊ တဿ-ထိုဇကာဏ်း၏၊
ခန္တေ-၌၊ နိသိဒိတွာ-ထိုင်၍၊ ဝါမဟတ္ထေန-လက်ဝဲလက်ဖြင့်၊ အဿ-ထိုဇကာဏ်း၏၊
သိ သံ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-သိမ်းပိုက်၍၊ (ဖက်၍) ဒက္ခိဏဟတ္ထေန-လက်ယာလက်ဖြင့်၊
ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤနေရာ၌၊ မူလံ-သစ်ဖြစ်သည်၊ အာဝရိတွာ-ပိတ်ဆို့၍၊ ဌိတံ-
တည်၏၊ ဣမသ္မိံ-ဤနေရာ၌၊ ပါသာဏော-ကျောက်တုံးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဝါမံ-
လက်ဝဲဘက်ကို၊ မုဉ္ဇ-လွှတ်လိုက်လော၊ (လက်ဝဲဘက် မသွားနှင့်-ဟူလို) ဒက္ခိဏံ-
လက်ယာဘက်ကို၊ ဂဏှ-ယူလော၊ ဒက္ခိဏံ-မုဉ္ဇ၊ ဝါမံ-ဂဏှ၊ ဣတိ-သို့၊ မဂ္ဂံ-ကို၊
နိယမေတွာ-မှတ်သား၍၊ အာစိက္ခတိ-ပြောပြ၏၊ ဧဝံ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ဇေဇ္ဇန္တဿ-
အား၊ ပါဒါ-တို့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပိဋသပ္ပိဿ-အား၊ စက္ခုနီ-တို့သည်၊ (အတ္ထိ)၊
ဣတိ-သို့၊ ဥဘောပိ-၂ ယောက်လုံးတို့သည်လည်း၊ သမ္ပယောဂေန-ကောင်းစွာယှဉ်
ခြင်းကြောင့်၊ ဣတ္ထိတဋ္ဌာနံ-အလိုရှိအပ်သောအရပ်သို့၊ ဂန္တော-ရောက်၍၊ သုခေန-
ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဇီဝိသု-အသက်မွေးကြရကုန်ပြီ။

တတ္ထ-တို့ဥပမာစကားရပ်၌၊ ဇေဇ္ဇန္တဝိယ-ဇကာဏ်းကိုကဲ့သို့၊ ရူပကာယော-
ရူပကာယကို၊ ဝါ-ရုပ်အပေါင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပိဋသပ္ပိဝိယ-ဇဆွံ့ကိုကဲ့သို့၊ အရူ-
ပကာယော-အရူပကာယကို၊ (နာမ်အပေါင်းကို)၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပိဋသပ္ပိနာ-နှင့်၊
ဝိနာ-ကင်း၍၊ ဇေဇ္ဇန္တဿ-၏၊ ဒိသံ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ဂန္တု-ရောက်ခြင်းငှါ၊ ဂမနာဘိ-
သင်္ခါရဿ-သွားဖို့ရန် ပြုစီမံခြင်း၏၊ ဝါ-ကို၊ အနိဗ္ဗတ္တိတကာလောဝိယ-မဖြစ်စေ
အပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ရူပဿ-၏၊ အရူပေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ အာဒါနဂဟဏဏောပနံ-
ယူခြင်း၊ ကိုင်ခြင်း၊ လှုပ်ရှားခြင်းသို့၊ ပါပေတု-ရောက်စေခြင်းငှါ၊ အသမတ္ထတာ-
မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဇေဇ္ဇန္တေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ ပိဋသပ္ပိဿ-၏၊
ဒိသံ-သို့၊ ဂန္တု-ငှါ၊ ဂမနာဘိသင်္ခါရဿ-၏၊ အပ္ပဝတ္တနံဝိယ-မဖြစ်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊
ပဉ္စ ဝေါကာရေ-ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌၊ ရူပံ-ရုပ်တရားကို၊ ဝိနာ-ကြည့်၍၊ အရူပဿ-
နာမ် တရား၏၊ အပ္ပဝတ္တိ-မဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဒွိန္နမ္မိ-၂ ယောက်လုံးတို့၏လည်း၊
သမ္ပယောဂေန-ကောင်းစွာယှဉ်စပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဣတ္ထိတဋ္ဌာနံ-အလိုရှိအပ်သော အရပ်
သို့၊ ဂန္တော-ရောက်၍၊ သုခေန-ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဇီဝိတကာလောဝိယ-အသက်မွေးရာ
အခါကိုကဲ့သို့၊ ရူပါရူပဓမ္မာနံ-ရုပ်နာမ်တရားတို့၏၊ အညမညယောဂေန-အချင်းချင်း
ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗကိစ္ဆေသု-အလုံးစုံသော ကိစ္စတို့၌၊ ပဝတ္တိသတ္တာဝေါ-ဖြစ်ခြင်း
၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ အယံပဉ္စော-ဤ
ပြဿနာကို၊ (ဤသိခြင်းငှါ အလိုရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို)၊ ပဉ္စဝေါကာရောဝ
ဝသေန-ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကထိတော-ဆိုအပ်ပြီ။

ဝိသယဂ္ဂါဟောစာတိ-ကား၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ ရူပဝိသယံ-ရူပါရုံ
ဟူသောအာရုံကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ သောတာဒိဋ္ဌိ-သောတအစရှိသော ပသာဒတို့
သည်၊ သဒ္ဓါဒိဝိသယေ-သဒ္ဓစသော အာရုံတို့ကို၊ (ဂဏှန္တိ-နံ၏၊) ဥပနိဿယမတ္ထ
သောတိ-ကား၊ ဥပနိဿယတောစ-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းအားဖြင့်လည်း
ကောင်း၊ အတ္ထသောစ-ဒဿနစသော အကျိုးပယောဇဉ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊
(ဝိသယဂ္ဂါဟောဌ်စပ်၊) တတ္ထ-ထို ဥပနိဿယမတ္ထသော ဟူသောစကားရပ်တို့၌၊
(ဝိတ္ထာရော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ [ယောနောဌ် “ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟု ထည့်
သည်။] စက္ခုဿ-စက္ခုပသာဒ၏၊ အသမ္ဘိန္နတ္တာ-မပျက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
လည်းကောင်း၊ ရူပါနံ-ရူပါရုံတို့၏၊ အာပါတဂတတ္တာ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့ ရောက်
ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ အာလောက သန္တိဿိတံ-အရောင်
အလင်းကို မှီသည်လည်းကောင်း၊ မနသိကာရဟေတုကံ-နှလုံးသွင်း အာဝဇ္ဇန်းဟူ
သော အကြောင်းရှိသည် လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ)၊ စတူဟိ-နံသော၊ ပစ္စယေဟိ-
အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ-သမ္ပယုတ်စေတသိက် တရားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊
စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ “စက္ခာလောက၊ ရူပ
ထင်ပြီ၊ မနသီ၊ ၄ လီ စက္ခုဖို့” ဟု လယ်တီဆရာတော်၏ သံခိပ်၌မိန့်သည်။]

တတ္ထ-ထို ၄ ပါးသော အကြောင်းတို့တွင်၊ မတဿာပိ-သေပြီးသူ၏လည်း၊
စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ သမ္ဘိန္နံ-ပျက်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဇီဝတော-အသက်ရှင်သော
ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နိရုဒ္ဓံပိ-ချုပ်ပြီးသော စက္ခုပသာဒသည်လည်း၊ (သမ္ဘိန္နံနာမ-သည်၊
ဟောတိ)၊ [ဥပါဒ်၊ ဌိ၊ဘင် စေ၍ချုပ်ပြီးကို “နိရုဒ္ဓံ” ဟုဆိုသည်၊ ထို နိရုဒ္ဓံအတွက်
“သက္ကောန္တံ၊ အသက္ကောန္တံ” ဟု ခွဲဖွယ်မလို။] ပိတ္တေနဝါ-သည်းခြေသည်သော်လည်း
ကောင်း၊ သေမေနဝါ-သလိပ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ရဟိရေနဝါ-သွေးသည်သော်
လည်းကောင်း၊ ပလိဗဒ္ဓံ-မြှေးယှက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ ပစ္စ
ယော-အကြောင်းသည်၊ ဘဝိတုံ-ငှါ၊ အသက္ကောန္တံ-မစွမ်းနိုင်သော စက္ခုပသာဒ
သည်လည်း၊ သမ္ဘိန္နံနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ သက္ကောန္တံ-စွမ်းနိုင်သော စက္ခုပသာ
ဒသည်၊ အသမ္ဘိန္နံနာမ (ဟောတိ)၊ [“ပိတ္တေနဝါ သေမေန ဝါ ရဟိရေန ဝါ ပလိဗဒ္ဓံ
သမာနံပိ စက္ခုဝိညာဏဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သက္ကောန္တံ အသမ္ဘိန္နံနာမ ဟောတိ”
ဟု ရှေ့ငါကျရှိ ပုဒ်တို့ကို အပြည့်အစုံလိုက်၍လည်းပေးပါ။] သောတာဒိသုပိ-သော
တ အစရှိသော ပသာဒတို့၌လည်း၊ ဒေသေ နယော-တည်း။

ပန-ကား၊ [အသမ္ဘိန္နတ္တာ စက္ခုဿ၏ အကျယ်မှတစ်ပါး၊ အာပါတဂတတ္တာ
ရူပါနံ၏ အကျယ်ကား၊] စက္ခုသ္မိ-စက္ခုပသာဒသည်၊ အသမ္ဘိန္နေပိ-မပျက် ပါသော်
လည်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပဌ်၊ ရူပါရမဏေ-သည်၊ အာပါတံ-သို့၊ အနာဂစ္ဆန္တေ-မရောက်
လသော်၊ စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ နပ္ပဇ္ဇတိ-နိုင်၊ ပန-ကား၊ [အာပါတဂတတ္တာ ရူပါနံ

၏ အကျယ် မှတစ်ပါး၊ အာလောကသန္နိသီတံ၏ အကျယ်ကား၊] တသ္မိ-ထို
 ရူပါရုံသည်၊ အာပါတံ-သို့၊ အာဂစ္ဆန္တေပိ-ရောက်ပါသော်လည်း၊ အာလောကသန္နိဿ
 ယေ-အရောင် အလင်းဟူသော မှီရာသည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ (စက္ခုဝိညာဏံ-
 သည်၊) နပုဇ္ဇတိ-နိုင်၊ [ဤစကားကို ထောက်၍ “ညဉ့်မှောင် မိုက်တွင်းဝယ် စက္ခု
 ပသာဒဉ္စိ ရူပါရုံ အမျိုးမျိုးထင်နေသော်လည်း စက္ခုဝိညာဉ် မဖြစ်နိုင်”ဟု မှတ်ပါ။]
 တသ္မိ-ထိုအ ရောင်အလင်းသည်၊ သန္တေပိ-ရှိပါသော်လည်း၊ ကြိယ မနောဓာတုယာ-
 သည်၊ (ပဉ္စ ခွါရာဝဇ္ဇန်းသည်၊) ဘဝဏံ-ကို၊ အနာဝဋ္ဋိတေ-မလည်စေအပ်သော်၊
 (စက္ခုဝိညာ ဏံ-သည်၊) နပုဇ္ဇတိ-နိုင်၊ အာဝဋ္ဋိတေယေဝ-လည်စေအပ်သော်သာ၊
 (စက္ခုဝိညာဏံ)၊ ဥပုဇ္ဇတိ-နိုင်၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ဥပုဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ်သည်၊
 သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိယေဝ-တကွသာလျှင်၊ ဥပုဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရော-
 နံသော၊ ဣမေ ပစ္စယေ-ဤအကြောင်းတို့ကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ စက္ခုဝိညာဏံ
 ဥပုဇ္ဇတိ။

သောတဿ-သောတပသာဒ၏၊ အသမ္ဘိန္ဒတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓါနံ-
 သဒ္ဓါရုံတို့၏၊ အာပါတဂတတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာကာသသန္နိသီတံ-
 အာကာသကိုမှီသည်လည်းကောင်း၊ မနသိကာရဟေတုကံ-သည် လည်းကောင်း၊
 (ဟုတွာ) စတူဟိ၊ ပစ္စယေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိသဒ္ဓိ သောတဝိညာဏံ
 ဥပုဇ္ဇတိ၊ [ဤ အဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ “သောတာကာသ၊ သဒ္ဓထင်ပြီ၊ မနသိ၊
 ၄-လီသောတဖို့”ဟု မိန့်သည်။] တတ္ထ-ထို ၄ ပါးသောအကြောင်းတို့တွင်၊ အာကာ
 သသန္နိသီတန္တိ-ကား၊ အာကာသသန္နိဿယံ-ဟာလာဟင်းလင်း၊ ကောင်းကင်ဟူ
 သော မှီရာကို၊ လဒ္ဓါဝ-ရ၍သာ၊ ဝါ-ရမှသာ၊ (သောတဝိညာဏံ) ဥပုဇ္ဇတိ၊ တေန-
 ထိုအာကာသနှင့်၊ ဝိနာ၊ (သောတဝိညာဏံ) န (ဥပုဇ္ဇတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ပိဟိတကဏ္ဍ
 န္တိဒ္ဓဿ-ပိတ်ထားအပ်သော နားပေါက်ရှိသူ၏သန္တာန်၌၊ (နား၏အပေါက် ဟူသော
 နားခလောင်းကို ပိတ်ထားသူ၏ သန္တာန်၌) သောတဝိညာဏံ-သည်၊ န ပဝတ္တတိ၊
 သေသံ-ကြွင်းသော အစိအရင်ကို၊ ပုရိမနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ စ-ဆက်၊
 ဧတ္ထ-ဤသောတဝိညာဉ်ဖြစ်ရာ၌၊ (သေသံ ပုရိမနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ) စ-ဆက်၊
 ဧတ္ထ-ဤသောတဝိညာဉ်ဖြစ်ရာ၌၊ (သေသံ ပုရိမနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ) ယထာ-ကဲ့
 သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣတော-ဤသောတဝိညာဉ်မှ၊ ပရေသုပိ-နောက်ဖြစ်သော ဃာနဝိညာဉ်
 အစရှိသော ဝိညာဉ်တို့၌လည်း၊ (သေသံ ပုရိမနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ ဝိသေ သမတ္တံ
 ပန-အတူးမျှကိုကား၊ ဝက္ခာမ-ဆိုကုန်အံ့။

ဃာနဿ-၏၊ အသမ္ဘိန္ဒတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓာနံ-တို့၏၊ အာပါ
 တဂတတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါယောသန္နိသီတံ-ဝါယောဓာတ်ကို မှီသည်
 လည်းကောင်း၊ မနသိကာရဟေတုကံ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) စတူဟိ၊ ပစ္စ

ယေဟိ သဒ္ဓိံ ဃာနဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဃာနဝါတ၊ ဂန္ဓထင်္ဂြို၊ မနသိ၊ ၄ လီဃာနဖိ” ဟု မိန့်သည်။] တတ္ထ-တို့တွင်၊ ဝါယောသန္နိ သသိတန္တိ-ကား၊ ဃာနဝိလံ-နာခေါင်း၏တွင်းသို့၊ ဝါယုမိ-လေသည်၊ ပဝိသန္တေ ယေဝ-ဝင်သော်သာ၊ (ဝင်မှသာ၊) (ဃာနဝိညာဏံ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မိ-ထိုလေ၏ဝင်ခြင်းသည်၊ အသတိ-သော်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ အတ္ထော-အနက်။ [လေသည် နာခေါင်းအတွင်း သို့ဝင်သောအခါ ဂန္ဓာရုံလည်းပါလာ၍ ဃာနပသာဒ၌ ထိ၏၊ ထိုသို့ ထိမိမှ ဃာနဝိညာဉ် ဖြစ်နိုင်သည်၊ ဃာနစသော ပသာဒ ၃ ပါး၏သမ္ပတ္တဂေါစရုံဂါဟက ဖြစ်ကြောင်းကို သတိပြုပါ။]

ဇိဝှါယ-၏၊ အသမ္ဘိန္နတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရသာနံ-တို့၏၊ အာပါတဂတတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာပေါသန္နိသသိတံ-အာပေါဓာတ်ကို မှီသည်လည်းကောင်း၊ မနသိကာရဟေတုကံ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) စတူဟိ၊ ပစ္စယေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိံ၊ ဇိဝှါဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဇိဝှါအာပ၊ ရသတင်္ဂြို၊ မနသိ၊ ၄ လီ ဇိဝှါဖိ” ဟု မိန့်သည်။] တတ္ထ-တို့တွင်၊ အာပေါသန္နိသသိတန္တိ-ကား၊ ဇိဝှါတေမနံ-လျှာကို စိုစေတတ်သော၊ အာပံ-အာပေါဓာတ်ကို၊ (ဟင်းရည်၊ သွားရည် စသော အရည်ကို၊) လဒ္ဓါဝ-ရ၍သာ၊ (ရမှသာ၊) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တေန-ထိုအာပေါဓာတ်နှင့်၊ ဝိနာ (ဇိဝှါဝိညာဏံ) န (ဥပ္ပဇ္ဇတိ) ဟိ-မှန်၊ သုက္ခဇိဝှါနံ၊ ခြောက်သောလျှာ ရှိသူတို့၏ သန္တာန်၌၊ သုက္ခခါဒနိယေ-ခြောက်သော ခဲဖွယ်ကို၊ ဇိဝှါယ-လျှာပေါ်၌၊ ထပိတေပိ-ထားအပ်ပါသော်လည်း၊ ဇိဝှါဝိညာဏံ-သည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတေဝ-မဖြစ်သည်သာ။

ကာယဿ-၏၊ အသမ္ဘိန္နတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ-တို့၏၊ အာပါတဂတတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပထဝီသန္နိသသိတံ-ပထဝီဓာတ်ကို မှီသည်လည်းကောင်း၊ မနသိကာရဟေတုကံ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) စတူဟိ၊ ပစ္စယေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိံ၊ ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုရည်ရွယ်၍ “ကာယထဒ္ဓ၊ ဖောဋ္ဌထင်္ဂြို၊ မနသိ၊ ၄ လီကာယဖိ” ဟုမိန့်သည်၊ ထို၌ ထဒ္ဓဟူသည် ပထဝီဓာတ်တည်း၊] တတ္ထ-တို့တွင်၊ ပထဝီသန္နိသသိတန္တိ-ကား၊ ကာယပသာဒ ပစ္စယံ-ကာယ ပသာဒ၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ ပထဝီသန္နိဿယံ-ပထဝီဓာတ်ဟူသော မှီရာကို၊ လဒ္ဓါဝ (ကာယဝိညာဏံ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တေန-ထိုပထဝီဓာတ်နှင့်၊ ဝိနာ (ကာယဝိညာဏံ) န (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ကာယဒ္ဓါရသ္မိ-၌၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ မဟာဘူတာရမဏံ-မဟာဘုတ်ဟူသော အာရုံသည်၊ (ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယော ဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်၊) အဇ္ဈတ္တိကံ-အဇ္ဈတ္တ၌ဖြစ်သော၊ ကာယပသာဒ-ကို၊ ဃဋ္ဌေတွာ-ထိခိုက်၍၊ ပသာဒပစ္စယေသု-ပသာဒ၏ တည်ရာ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာဘူတေသု-တို့၌၊ ပဋိဟညတိ-ထိခိုက်၏။

မနဿ-ဘဝင်စိတ်၏။ အသမ္ဘိန္နတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မာန-ဓမ္မာရုံတို့၏။ အာပါတဂတတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုသန္နိသီတ-ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီသည်လည်းကောင်း၊ မနသိကာရဟေတုကံ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိ၊ မနောဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုရည်ရွယ်၍ “မနောဟဒယ၊ ဓမ္မထင်ပြီ၊ မနသိ၊ ၄ လိမနောဖိ”ဟု ဆိုသင့်၏။] တတ္ထ-တို့တွင်၊ မနောတိ-ကား၊ ဘဝင်စိတ္တံ-ဘဝင်စိတ်တည်း၊ တံ-ထိုဘဝင်စိတ်သည်၊ နိရဒ္ဓမ္မိ-ချုပ်ပြီးသော ဘဝင်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဥပါဒ်၊ ဌိ၊ ဘင်စေ့၍ ချုပ်ပြီးသော ဘဝင်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊) အာဝဇ္ဇေန စိတ္တဿ-၏၊ ပစ္စယော-အနန္တရပစ္စည်းသည်၊ တဝိတုံ-ငါ၊ အသမတ္တံ-သည်၊ မန္တတာမ ဂတမေဝ-နဲ့သော အားအစွမ်းရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဝတ္ထမာနံပိ-ဖြစ်သော ဘဝင်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘိန္နနာမ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ အာဝဇ္ဇနဿ-၏၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဘဝိတုံ-ငါ၊ သမတ္တံ-စွမ်းနိုင်သော ဘဝင်စိတ်သည်၊ အသမ္ဘိန္နနာမ (ဟောတိ)။

အာပါတဂတတ္တာ ဓမ္မာနန္တိ-ကား၊ ဓမ္မာရမဏေ-ဓမ္မာရုံသည်၊ အာပါတဂတေ-သော်၊ (မနောဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်၊) ဝတ္ထုသန္နိသီတန္တိ-ကား၊ ဟဒယဝတ္ထုသန္နိဿယံ-ဟဒယဝတ္ထုဟူသောမိရာကို၊ လဒ္ဓါဝ (မနောဝိညာဏံ)၊ ဥပ္ပဇ္ဇဟိ၊ တေနထို ဟဒယဝတ္ထုနှင့်၊ ဝိနာ (မနောဝိညာဏံ) န (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ အယံပိ ပဉ္စော-ဤသိခြင်းငှါ အလိုရှိအပ်သော အနက်ကိုလည်း၊ ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝံ-ကို၊ သန္ဓာယ၊ ကထိတော-ပြီ၊ [စတုဝေါကာရဘုံအတွက် ဟဒယ ဝတ္ထု ဟူသော အကြောင်းမလိုပါ-ဟူလို။] မနသိကာရ ဟေတုကန္တိ-ကား၊ ကိရိယ မနောဝိညာဏ ဓာတုယာ-သည်၊ (မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည်၊) ဘဝင်-ကို၊ အာဝဇ္ဇိတေ ယေဝ-သော်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-အတ္ထသောဟူသောပုဒ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဥပနိဿယမတ္ထသောတိ ဧတ္ထ-ဟူသောဤပါ၌၌ ဥပနိဿယဝဏ္ဏနာ-ဥပနိဿယ၏ အဖွင့်တည်း။

အတ္တတော ပန-အတ္တအားဖြင့်ကား၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ ဒဿနတ္ထံ-မြင်ခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇဉ်ရှိ၏၊ သောတံ-သောတပသာဒ

မန္တတာမဂတမေဝ။ ။ အိပ်ပျော်နေရာ အခါ၌ဖြစ်သော ဘဝင်များကဲ့သို့ နိုးနေရာအခါ၌လည်း အာဝဇ္ဇန်းဖြစ်အောင် ကျေးဇူးမပြုနိုင်သောဘဝင်များကို “မန္တတာမဂတ” ဟုဆိုသည်။ မှန်၏-ရှေ့ဝိထိနှင့် နောက်ဝိထိ၏ အကြား၌ ဘဝင်များစွာ ခြား၍နေရခြင်းမှာ အာဝဇ္ဇန်းဖြစ်အောင် ကျေးဇူးမပြုနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့်ပင် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ တန်ခိုးပြရာ၌ ဝိထိတို့၏ အကြားဝယ် ဘဝင်များစွာ ခြားနေရခြင်းသည် ထိုဘဝင်များက မန္တတာမဂတ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ အာဝဇ္ဇနဝသိဘော်နိုင်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား ဘဝင်များစွာမခြားစေဘဲရှေ့ဝိထိအပြီးတွင်

ဝိပါကုဒ္ဓါရကထာအဖွင့်] ဘာသာဋီကထာ

၃၃၁

သည်။ သဝနတ္ထံ-ကြားခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇဉ်ရှိ၏။ ဃာနံ-သည်။ ဃာယ နတ္ထံ-နံခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇဉ်ရှိ၏။ ဇိဝါ-သည်။ သာယနတ္ထာ-သာယာခြင်း ဟူသော အကျိုးပယောဇဉ်ရှိ၏။ ကာယော-သည်။ ဖုသနတ္ထော-ထိခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇဉ်ရှိ၏။ မနော-ဘဝင်စိတ်သည်။ ဝိဇာနနတ္ထော-သညာ ပညာတို့ သိ ပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံသိခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇဉ်ရှိ၏။ တတ္ထ-ထိုဒဿနတ္ထံ အစ ရှိသောပုဒ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော)၊ အဿ-ထိုစက္ခုပသာဒ၏၊ ဒဿနံ- မြင်ခြင်းဟူသော၊ အတ္ထော-အကျိုးပယောဇဉ်သည်။ (အတ္ထိ၊) ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုမြင် ခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇဉ်ကို၊ တေန-ထိုစက္ခုပသာဒသည်။ နိပ္ပါဒေတဗ္ဗ- ပြီးစေနိုင်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒဿနတ္ထံ-မည်၏၊ သေသေသုပိ-ဒဿနတ္ထံမှ ကြွင်း သော သဝနတ္ထံ အစရှိသောပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ တိပိ ဋကစူဠနာဂတ္ထေရဝါဒေ-၌၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂေနစေ-ဒွါဒသကမဂ္ဂနှင့်လည်းကောင်း၊ (၁၂-ပါးသောဝိပါကတို့၏ အပြားနှင့်လည်းကောင်း၊) အဟေတုကဋ္ဌကေန စ-အ ဟေတုကဋ္ဌကနှင့်လည်းကောင်း၊ (အဟိတ် ဝိပါကံ ၈ ပါးအပေါင်းနှင့်လည်း ကောင်း၊) သဒ္ဓိံ၊ သောဠသကမဂ္ဂေါ-၁၆ ပါးအပြားရှိသော ဝိပါကံသည်၊ နိဋ္ဌိတော- ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဣဒါနိ-တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်၏ဝါဒကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ မောရဝါပီ ဝါသိ မဟာဒတ္ထထေရဝါဒေ-မောရဝါပီအရပ်၌ နေလေ့ရှိသော မဟာဒတ္ထထေရ်၏ ဝါဒ၌၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂကထာ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်တော့လတ္တံ့၊ တတ္ထ- ထိုမဟာဒတ္ထထေရ်၏ ဝါဒ၌၊ သာကေတပဉ္စ၊ ပေ၊ ကိတ္တနာနိ-သာကေတပဉ္စ၊ ဥဿဒကိတ္တန၊ ဟေတုကိတ္တနတို့သည်၊ ပါကတိကာနေဝ-ပင်ကိုအတိုင်း ဖြစ်ကုန် သည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ အယံ ထေရော-ဤမဟာဒတ္ထထေရ်သည်၊ အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိကေသု-တို့၌၊ (အသင်္ခါရိက ကံကြောင့် သသင်္ခါရိက ဝိပါကံ၏ ဖြစ်ခြင်း၊ သသင်္ခါရိကကံကြောင့် အသင်္ခါရိကဝိပါကံ၏ ဖြစ်ခြင်းတို့၌၊) ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ အသင်္ခါရိကံ-အသင်္ခါရိကကံသည်၊ အသင်္ခါရိကမေဝ-အသင်္ခါရိက သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ ဒေတိ-ပေး၏၊ သသင်္ခါရိကံ-သော၊ (ဝိ ပါကံ-ကို)၊ နော (ဒေတိ)-မပေး၊ သသင်္ခါရိကံပိ-သသင်္ခါရိကကံသည်လည်း၊ သသင်္ခါရိကမေဝ-သသင်္ခါရိကသာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ဝိဝါကံဒေတိ၊) အသင်္ခါရိကံ- သော၊ (ဝိပါကံ-ကို)၊ နော (ဒေတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ဆိုပြီး၊ ဤအဓိပ္ပာယ်များ ကိုယူ၍ သင်္ဂြိုဟ်ငါးထိမုတ်ပိုင်း-ကမ္မစတုတ္ထခန်း၌ “အသင်္ခါရ-ဝိပါကာနိ န ပစ္စတိ” စသောဂါထာကိုဆိုသည်၊ စ-ဆက်၊ ဧသ (ဧသော)-ဤမဟာဒတ္ထထေရ်သည်၊ ဧဝ နေန-ဖြင့်၊ စိတ္တနိယာမံ-တဒါရုံစိတ်ကို မှတ်သားခြင်းကို၊ န ကထေတိ-မဆို၊ ပန- အနွယ်ကား၊ အာရမဏေန-ဖြင့်၊ ဝေဒနာနိယာမံ-ဝေဒနာကိုမှတ်သားခြင်းကို၊ က

ထေတီ-၏၊ [ဣဒ္ဓာရုံ ထင်လာသောအခါ သောမနဿ၊ ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရုံ ထင်လာသောအခါ ဥပေက္ခာ ဖြစ်ပုံကိုကား မှတ်သား၍ဆိုသည်။] တေန-ကြောင့်၊ (အသင်၏ ရိုက်ကပ်ကြောင့် သသင်၏ရိုက် ဝိပါက်၏ မဖြစ်ခြင်း၊ သသင်၏ရိုက်ကပ်ကြောင့် အသင်၏ရိုက်ဝိပါက်၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) အဿ-ထိုမဟာဒတ္တထေရ်၏၊ ဝိပါကုဒ္ဓါရေ-ဝိပါက်တို့ကိုထုတ်ပြရာ၌၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂေါနာမ-၁၂ ပါးအပြားရှိသော ဝိပါက်မည်သည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ ဒသကမဂ္ဂေါပိ-ဒသကမဂ္ဂသည်လည်းကောင်း၊ အဟေတုကဋ္ဌကံပိ-အဟေတုကဋ္ဌကသည်လည်းကောင်း၊ ဇိတ္ထေဝ-ဤဒွါဒသကမဂ္ဂ၌ပင်၊ ပဝိဋ္ဌ-ဝင်ပြီ။

တတြ-ထိုဒွါဒသကမဂ္ဂဝယ် ဝင်ရာ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ နယော-သိကြောင်းနည်းတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-သောမနဿသဟဂုတ်တိဟိတ် အသင်၏ရိုက်စိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-အားထုတ်အပ်ပြီးလသော်၊ တာဒိသေနေဝ-ထိုသောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ်အသင်၏ရိုက်စိတ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိပါကစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ-ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊ ဝုပ္ပိပ္ပတ္တဿ-ကြီးရင့်ခြင်းသို့ ရောက်လသော်၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဣဒ္ဓာရမဏေ-သည်၊ အာပါတဂတေ-သော်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်၏ဝါဒ၌၊) ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ တယော-န်သော၊ မောဃဝါရာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (“တာဒိသေနေဝ ဝိပါကစိတ္တေန ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ ဝုပ္ပိပ္ပတ္တဿ”ဟု ဆိုအပ်သာပုဂ္ဂိုလ်၏၊) ကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ သောမနဿသဟဂတာနိ-သောမနဿ သဟဂုတ် စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ အကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ (သောမနဿ သဟဂတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ကြိယတော-မှ၊ ပဉ္စ-န်သော၊ (သောမနဿ သဟဂတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊) [ဤကြိယတောပဉ္စနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ငိုကာ၌အကျယ်ပြထား၏၊] ဣတိ-သို့၊ တေရသန္တ-န်သော၊ ဣမေသံ စိတ္တာနံ-တို့တွင်၊ အညတရေန-တစ်ပါးပါးသော စိတ်ဖြင့်၊ ဇေတပရိယောသာနေ-ဇောစောပြီး၏ အဆုံး၌၊ တဒါရမ

နောက်ဝိထိဖြစ်ဖို့ရန်ဘဝင်္ဂစလန၊ ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် အာဝဇ္ဇန်း ပေါ်လာအောင် ကျေးဇူးပြုနိုင်ကြသည်။

ဇေနေန၊ ပေ၊ န ကထေတီ။ ။ဤမဟာဒတ္တထေရ်သည် တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်ကဲ့သို့ ဇောဖြင့် တဒါရုံမှတ်သားခြင်းကို မဆို၊ အကယ်၍ဆိုလျှင် အသင်၏ရိုက်ကပ်ကြောင့် ဣဒ္ဓာရုံထင်လာသောအခါ သသင်၏ရိုက်ဇောလည်း ဇောပေလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ သသင်၏ရိုက်ဇောနောင် သသင်၏ရိုက် တဒါရုံဖြစ်ခွင့်ကြုံရကား၊ အသင်၏ရိုက်ကပ်ကြောင့် သသင်၏ရိုက်ဝိပါက် မဖြစ်နိုင်ဟူသော သူ၏ဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေလိမ့်မည်၊ သသင်၏ရိုက်ကပ်ကြောင့် ဣဒ္ဓာရုံထင်လာရာ၌လည်း အသင်၏ရိုက်ဇောစောလျှင် အသင်၏ရိုက်တဒါရုံ ဖြစ်ရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သူ၏ဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေပြန်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဇောဖြင့် တဒါရုံမှတ်ခြင်းကို မဆိုဘဲထားသည်။

ဝိပါကုဒ္ဓါရကထာအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၃၃

ဏံ-သည်။ ပတိဋ္ဌဟမာနံ-တည်လသော်၊ သောမနဿသဟဂတ၊ ပေ၊ စိတ္တံပိ-
သောမနဿ သဟဂုတ်အသင်္ခါရိက တိဟိတ်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ [“သောမ
နဿသဟဂတံ” ဟုရှိလျှင် ကောင်းသည်။] ဒုဟေတုကစိတ္တံပိ-ဒွိဟိတ်စိတ်သည်
လည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ စက္ခု
ဝိညာဏာဒီနိ-နိသော၊ တိဏိ-၃ ပါးသောဝိပါကံစိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ခွေ-ကုန်
သော၊ တဒါရမဏာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-၅ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်
တို့သည်၊ ဂဏနူပဂမိတ္တာနိ-ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သောစိတ်
တို့သည်၊ ဟောန္တိ။

ပန-ကား၊ (သောမနဿ သဟဂုတ်စောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး၊ ဥပေက္ခာ
သဟဂုတ်စောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံကား၊) အာရမဏေန-ဖြင့်၊ ဝေဒနံ-ကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ-
ပြောင်းလွှဲစေ၍၊ (ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရုံဖြင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာကို ပြောင်းလွှဲစေ၍၊)
ကုသလတော-မှ၊ စတုနံ-၄ ပါးသော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဝိပါကံစိတ်တို့လည်းကောင်း၊
အကုသလတော-မှ၊ စတုနံ-တို့လည်းကောင်း၊ ကြိယတော-မှ၊ စတုနံ-တို့လည်း
ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွါဒသနံ-နိသော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတစိတ္တာနံ-တို့တွင်၊ အည
တရေန-ဖြင့်၊ ဧဝိတာဝသာနေ-စောစောပြီး၏ အဆုံး၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ၊ ပေ၊
ဝိပါကံပိ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် တိဟိတ်အသင်္ခါရိက ဝိပါကံသည်လည်းကောင်း၊
[“ဥပေက္ခာသဟဂတံ” ဟု ရှိလျှင်ကောင်းသည်။] ဒုဟေတုက အသင်္ခါရိက ဝိပါကံပိ-
သည်လည်းကောင်း၊ တဒါရမဏံ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊
စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တိရဏံ-လည်းကောင်း၊ ခွေ-ကုန်သော၊ ဣမာနိ
တဒါရမဏာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဏိ-၃ ပါးသော ဝိပါကံတို့သည်၊
ဂဏနူပဂမိတ္တာနိ ဟောန္တိ၊ တာနိ-ထို ၃ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊ ပုရိမေဟိ-
ကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ-၅ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ အဋ္ဌ ၈ ပါးသော ဝိပါကံ
စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ သောတဒ္ဓါရာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ အဋ္ဌအဋ္ဌ-၈ ပါး ၈ ပါး
သော ဝိပါကံစိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧကာယ-သော၊ စေတနာယ-ဖြင့်၊
ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-သော်၊ သမစတ္တာလီသစိတ္တာနိ-အတိကျ ၄၀ သော
ဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ပန-အားဖြင့်ကား၊ စက္ခုဒွါရေ-
၌၊ အဋ္ဌ ၈ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့ လည်းကောင်း၊ သောတဝိညာဏာဒီနိ-နိသော၊
စတ္တာရိ-၄ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့ လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွါဒသ-၁၂ ပါး
သော ဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုဒွါဒသက ဝိပါကကထာ၌၊ မူလဘ
ဝင်္ဂတာ-မူလဘဝင်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အာဂန္တုကဘဝင်္ဂတာ-အာဂန္တုက
ဘဝင်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဗ္ဗေပမ နိယာမကထာစ-အဗ္ဗေပမကထာ
နိယာမကထာကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ် သသင်္ခါရိက ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ-တုံ၊ အာယူဟိတေပိ-ပြီးသော် လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာ၊ ပေ၊ သသင်္ခါရိကကေဟိ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိက ကုသိုလ်စိတ်တို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-ပြီးသော်လည်းကောင်း၊ ဒေသဝန ယော-တည်း၊ တတ္ထ-ထို တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်၏ ဝါဒ၌၊ ယန္တောပမံပိ-ယန္တရား ဥပမာသည်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤမဟာဒတ္ထထေရ်၏ ငါဒ၌၊ ပါကတိကမေဝ-ပင်ကို အတိုင်းဖြစ်သည်သာ၊ ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ တိဟေတုက၊ ပေ၊ ဟောတိတိဝါရော-ဟူ သော ဝါရကို၊ ကထိကော-ပြီ၊ တိဟေတုက၊ ပေ၊ ဟောတိတိ ဝါရော ပန-ဝါရ သည်ကား၊ ပဋိစ္စန္ဓော-ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၊ ဟုတွာ၊ ဂတော-သွားပြီ။

ဣဒါနိ-တိဟိတ်ကံကြောင့် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ပြပြီးရာယခုအခါ၌၊ ဒုဟေတု ကကမ္မေန ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကထာ-ဒုဟေတုကကမ္မေန ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကထာ သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ္တံ့၊ ဟိ-ရဲ့၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-သောမနဿ သဟဂုတ် ဒွိဟိတ် အသင်္ခါရိကစိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ အာယူဟိတေ၊ တာဒိသေနေဝ- ထို သောမနဿသဟဂုတ် ဒွိဟိတ် အသင်္ခါရိကစိတ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ် သော၊ ဝိပါကစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဝုဗ္ဗိပ္ပတ္တဿ- သော်၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဣဋ္ဌာရမဏေ-သည်၊ အာပါတဂတေ-သော်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ တယော မောဃဝါရာ ဟောန္တိ၊ ပန-အထူးကား၊ ဒုဟေတုကဿ- ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဇေနကြိယာ-ဇောဖြစ်သော ကြိယာသည်၊ (ကြိယာဇောသည်၊) နတ္ထိ၊ [“ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့် ရဟန္တာမဖြစ်နိုင်ရကား ကြိယာဇောမဖြစ် နိုင်”ဟူလို၊ ဇေနကြိယာ၌ ဇေနဖြင့် ဇောကိစ္စမတပ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာတို့ကား ဖြစ်နိုင်၏ဟုပြသည်၊] တသ္မာ၊ ကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ သောမနဿသဟ ဂတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ အကုသလတော စတ္တာရိ (သောမနဿသဟဂတာနိ- တို့လည်းကောင်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဣမေသံ အဋ္ဌန္တံ-ဤ ၈ ပါးသော စိတ်တို့တွင်၊ အညတရေန-ဖြင့်၊ ဇဝိတပရိယောသာနေ-၌၊ ဒုဟေတုကမေဝ-ဒွိဟိတ်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ သောမနဿသဟဂတအသင်္ခါရိကံ-သည်၊ ကဒါရမဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စက္ခုဝိညာဏာဒိနိ-န်သော၊ တီဏိ-၃ ပါးသောစိတ် တို့လည်းကောင်း၊ ဣဒံ စ တဒါရမဏံ-ဤသောမနဿ တဒါရ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ-၄ ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဂဏနူပဂစိတ္တာနိဟောန္တိ။

ပန-ကား၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာ ရမဏေ-၌၊ ကုသလတော-မှ၊ ဥပေက္ခာသဟဂ တာနံ-န်သော၊ စတုန္တံ-၄ ပါးသော ဇောစိတ်တို့ လည်းကောင်း၊ အကုသလတော- မှ၊ စတုန္တံ-တို့ လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌန္တံ-၈ ပါးသော ဇောစိတ်တို့တွင်၊ အညတရေန- ဖြင့်၊ ဇဝိတပရိ ယောသာနေ-၌၊ ဒုဟေတုကမေဝ- သာလျှင်ဖြစ်

သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ်-သော၊ အသင်္ခါရိကံ-အသင်္ခါရိကစိတ်သည်၊ တဒါ
ရမဏံ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာသန္တီရဏံ-
လည်းကောင်း၊ ဣဒဉ္စ တဒါရမဏံ-ဤဥပေက္ခာသဟဂတ် တဒါရုံလည်းကောင်း၊
ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-၂-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဂဏနုပဂတစိတ္တာနိ ဟောန္တိ၊ တာနိ-
ထိုစိတ်တို့သည်၊ ပုရိမေဟိ-နံသော၊ စတုဟိ-၄-ပါးသောစိတ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဆ-၆-
ပါးသော စိတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သောတဒ္ဓါရာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဆဆ-၆-ပါး
၆-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဧကာယ၊ ပေ၊ သမတိသစိတ္တာနိ-
အတိအကျ သုံးဆယ်သောစိတ်တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နန္တိ။

အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-အားဖြင့်ကား၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဆ-၆-ပါးသော
စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ သောတဝိညာဏာဒိနိ-နံသော၊ စတ္တာရိ-တို့လည်းကောင်း၊
ဣတိ-သို့၊ ဒသ-၁၀-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-အမွှောပမ္မနိယာမကထာ-
တို့သည်၊ ပါကတိကာဧဝ-နံသည်သာ၊ ယန္တောပမ္မ-ယန္တ ရားဥပမာကို၊ ဣဓ-ဤ
ဒုဟေတုကကမ္မေန ဒုဟေတုက ပဋိသန္ဓိကထာ၌၊ န လဗ္ဘတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-
ပြီ၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-သောမနဿဟဂတ် ဒွိဟိတ်သသင်္ခါရိက ကုသိုလ်
စိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေပိ-အပ်သော်လည်းကောင်း၊ (အားထုတ်အပ်ရာ
၌လည်းကောင်း၊) ဥပေက္ခာ၊ ပေ၊ သသင်္ခါရိကေဟိ-ဥပေက္ခာသဟဂတ် ဒွိဟိတ်
အသင်္ခါရိက၊ သသင်္ခါရိက ကုသိုလ်စိတ်တို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေပိ-
အပ်သော်လည်းကောင်း၊ (အားထုတ်အပ်ရာ၌လည်းကောင်း၊) ဧသေဝနယော၊
တ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ ဒွိဟေတုက၊ ပေ၊ ဟောတိတိ ဝါရော-ကို၊ ကထိတော-ပြီ။

အဟေတုက၊ ပေ၊ ဟောတိတိဝါရောပန-ကိုကား၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော
နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကုသလတော-မှ၊ စတုဟိ-ကုန်သော၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေဟိ-
တို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-သော်၊ ကုသလ၊ ပေ၊ ဓာတုယာ-ကုသလဝိပါကံ
အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်ဖြစ်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာယ-သော၊ ပဋိသန္ဓိယာ-
ကို၊ ဂဟိတာယ-ယူအပ်ပြီးသော်၊ ကမ္မသဒိသာ-ကံနှင့်တူသော၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊
(ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်၊ ဣတော-ဤ ကမ္မဒိသာ ပဋိသန္ဓိတိ
န ဝတ္တဗ္ဗာဟူသော စကားမှ၊ ပဋ္ဌာယ၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊
ကထေတွာ-ဆိုပြီး၍၊ (“ဝုရိပ္ပတ္တဿ စက္ခုဒွါရေ ဣဋ္ဌာရမဏေ အာပါတဂတေ”
စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း အကျယ်ဆိုပြီး၍) ဣဋ္ဌေပိ-၌လည်းကောင်း၊
ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေပိ-၌လည်းကောင်း၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ-စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊
ဟိ-ဆက်၊ ဣမဿ ထေရဿ-၏၊ ဝါဒေ-၌၊ ပိဏ္ဏဇေန-အပေါင်းဖြစ်သော ဇော
သည်၊ ဝါ-တဒါရုံ၌ ပေါင်းထိုက်သော ဇောသည်၊ ဇေတိ-ဇော၏၊ သေသာ-ကြွင်း
သော၊ (ကထာ၌စပ်) ဣဒံ ပန ဇေနံ၊ ပေ၊ နိယာမေတိတိ အာဒိကထာ-အစရှိသော

စကားကို၊ သဗ္ဗာ-အလုံးစုံကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဣတိ-
အပြီးတည်း၊ [စာအုပ်များ၌ “သေသဇေနံ” စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ “သေသာ” ဟုလည်း
ကောင်း၊ တိပိဋက စူဠနာဂထေရ်၏ ဝါဒကို ပြန်၍ညွှန်းသောကြောင့် ထို၌ ဆိုခဲ့
သည့်အတိုင်း “ဣဒံ ပန ဇေနံ” ဟုလည်းကောင်း ရှိရမည်၊ ရှေးနိဿယ၌လည်း၊
ဤအတိုင်းရှိသည်၊] ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ မောရ၊ ပေ၊ ဝါဒေ-၌၊ ဒသကမဂ္ဂနစေ-
နှင့်လည်းကောင်း၊ အဟေတုကဋ္ဌကေနစ-နှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိံ၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂေါ-
၁၂-ပါး အပြားရှိသော ဝိပါက်သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ဣဒါနိ-မဟာဒတ္တထေရ်၏ဝါဒကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ မဟာဓမ္မရက္ခိ
တဏ္ဍေရဝါဒေ-၌၊ ဒသကမဂ္ဂကထာ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ္တံ၊ တတ္ထ-ထို
ဒသကမဂ္ဂကထာ၌၊ သာကေတ၊ ပေ၊ ကိတ္တနာနိ-တို့သည်၊ ပါကတိကာနေဝ-
နံသည်သာ၊ ပန-အထူးကား၊ ဟေတုကိတ္တနေ-၌၊ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော-
တည်း၊ တိဟေတုကကမ္မံ-သည်၊ တိဟေတုကဝိပါကံပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊
အဟေတုကဝိပါကံပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေတိ၊ ဒုဟေတုကကမ္မံ-သည်၊ တိဟေ
တုကမေဝ-တိဟိတ်ဝိပါကံကိုသာ၊ န ဒေတိ၊ ဣတရံ-တိဟိတ်ဝိပါကံမှ တစ်ပါး
သော ဒွိဟိတ် အဟိတ် ဝိပါကံကို၊ ဒေတိ၊ တိဟေဟုကကမ္မေန-ကြောင့်၊ ပဋိသန္ဓိ-
သည်၊ တိဟေတုကာဝ-တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဒုဟေတုကာ
ဟေတုကာ-ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေသည်၊ န ဟောတိ၊ ဒုဟေတုကကမ္မေန-
ကြောင့်၊ ဒုဟေတုကာ ဟေတုကာ-သည်၊ ဟောတိ၊ တိဟေတုကာ-သည်၊ န
ဟောတိ၊ အသင်္ခါရိကကမ္မံ-သည်၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ အသင်္ခါရိကမေဝ-အသင်္ခါ
ရိက အကျိုးကိုသာ၊ ဒေတိ၊ သသင်္ခါရိကံ-သသင်္ခါရိက အကျိုးကို၊ နော (ဒေတိ)၊
သသင်္ခါရိကမ္မိ-သည်လည်း၊ သသင်္ခါရိကမေဝ-ကိုသာ၊ ဒေတိ၊ အသင်္ခါရိကံ-ကို၊
နော (ဒေတိ)၊ အာရမဏေန-ဖြင့်၊ ဝေဒနာ-ကို၊ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗာ-ပြောင်းလွဲစေထိုက်
၏၊ ဇေနံ-သည်၊ ပိဏ္ဍဇေနမေဝ-အပေါင်းဖြစ်သော ဇောသည်သာ၊ ဇေတိ၊
[အချို့စာအုပ်၌ “လဗ္ဘတိ” ဟု ရှိ၏၊ “ဇေနံ-ကို၊ ပိဏ္ဍဇေနမေဝ-ကိုသာ၊ လဗ္ဘတိ-
ရအပ်၏” ဟု ပေး။] အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ၊ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကတေတဗ္ဗာနိ-
ဆိုထိုက်ကုန်၏။

တတြ-ထို “အာဒိတော ပဋ္ဌာယ စိတ္တာနိ ကတေတဗ္ဗာနိ” ဟူသော စကား
ရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ ကတာ-ပြောဆိုအပ်သောစကားတည်း၊ ဧကော-တစ်ယောက်
သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဌမကုသလစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ကမ္မံ-ကို၊ အယူဟတိ-အားထုတ်၏၊
ပဌမဝိပါကစိတ္တနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ ဂဏှာတိ၊ အယံ-ဤပဋိသန္ဓေသည်၊
ကမ္မသဒိသာ-ကံနှင့်တူသော၊ ပဋိသန္ဓိ-တည်း၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊
ဟောန္တိ၊ အထ-ထိုမှ နောက်၌၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊
တေရသန္တံ-နံသော၊ သောမနဿသဟဂတဇေနာနံ-တို့တွင်၊ အညတရေန-ဖြင့်၊

ဧဝံတပရိယောသာနေ-ဇောစောပြီး၏ အဆုံး၌၊ ပဌမဝိပါက စိတ္တမေဝ-သည်သာ၊ တဒါရမဏံ-ဟောတိ၊ တံ-ထိုစိတ်သည်၊ မူလဘဝံ-လည်းကောင်း၊ တဒါရမဏံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ နာမာနိလဘတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ-န်သော၊ တိဏိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣဒဉ္စ တဒါရမဏံ-ဤတဒါရံ စိတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ-၄-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဂဏနူပဂစိတ္တာနိ ဟောန္တိ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမဏေ-၌၊ ဟေဋ္ဌာ၊ ဝုတ္တာနံယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွါဒသနံ-န်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတဇေနာနံ-တို့တွင်၊ အညတရေန-ဖြင့်၊ ဧဝံ ပရိယောသာနေ-၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ-သော၊ တိဟေတုကံ-သော၊ အသင်္ခါရိကစိတ္တံ-သည်၊ တဒါရမဏတာယ-တဒါရံ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ တံ-ထိုစိတ်သည်၊ အာဂန္တုဘဝံ-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ လဘတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တိရဏံ-လည်းကောင်း၊ ဣဒဉ္စ တဒါရမဏံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-၂-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဂဏနူပဂစိတ္တာနိ(ဟောန္တိ)၊ ထာနိ-ထိုစိတ်တို့သည်၊ ပုရိမေဟိ-စတူဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဆ-၆-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ပေ၊ ဥပ္ပန္နန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေနပန-အားဖြင့်ကား၊ စက္ခုဒြါရေ-၌၊ ဆ-၆-ပါးသော စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ သောတဝိညာဏာဒီနိ-အစရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသ-၁၀-ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ အမ္မောပမ္မနိယာမကထာ-တို့သည်၊ ပါကတိကာယေဝ-န်သည်သာ။

ဒုတိယ၊ ပေ၊ စိတ္တေဟိ-ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထကုသိုလ်စိတ်တို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ အာယူဟိတေပိ-သော်လည်း (အားထုတ်အပ်ရာ၌လည်း၊) ဧတ္တကာနေဝ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ ဟောန္တိ၊ စတူဟိ-န်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ စိတ္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အာယူဟိတေပိ-သော်လည်း၊ (အားထုတ်အပ်ရာ၌လည်း၊) ဧသေဝ နယော၊ ပန-ဆက်၊ ဣဓ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ကံကိုအားထုတ်အပ်ရာ၌၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမဏံ-ကို၊ ဒသေတဗ္ဗံ-ပြထိုက်၏၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ဣဋ္ဌာရမဏေန-ဖြင့်၊ ဝေဒနာပရိဝတ္တေတဗ္ဗာ၊ အမ္မောပမ္မနိယာမကထာ ပါကတိကာဝ၊ ယန္တောပမ္မံ-ကို၊ န လဗ္ဘတိ၊ ကုသလတော၊ ပေ၊ အယူဟိတေတိ-ဟူသော၊ ဣတော-ဤစကားမှ၊ ပဋ္ဌာယ၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ ဝိတ္တာရေတွာ-ချဲ့၍၊ အဟေတုကဋ္ဌကံ-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်၏၊ ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ မဟာဓမ္မရက္ခိတတ္ထေရဝါဒေ-၌၊ အဟေတုကဋ္ဌကေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဒသကမဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး၊ ဇောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ တိဏ္ဏံ-န်သော၊ ဣမေသံ ထေရာနံ-တို့တွင်၊ ကတရဿ-အဘယ်ထေရ်၏၊ ဝါဒေါ-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ကဿမိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော

ထေရ်၏၊ (ဝါဒေါ-ကို) ဧကန္တေန-အားဖြင့်၊ (န ဂဟေတဗ္ဗော)-မယူထိုက်၊ ပန-
အနွယ်ကား၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသောထေရ်တို့၏၊ ဝါဒေသု-တို့၌၊ သသင်္ခါရာ သင်္ခါရ
ဝိဓာနံ-သသင်္ခါရာ အသင်္ခါရ အစီအရင်ကို၊ ပစ္စယဘောဒတော-အာရုံစသော အကြောင်း
တို့၏ ကွဲပြားခြင်းကြောင့်၊ အဓိပ္ပေတံ-အလိုရှိအပ်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ- ဤ
ပဌမထေရဝါဒ၌၊ အသင်္ခါရီကကုသလဿ-၏၊ ဒုဗ္ဗလပစ္စယေဟိ-အားနည်းသော
အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ သသင်္ခါရီကဝိပါကံ-ကိုလည်းကောင်း၊
(ဂဟေတွာ၌ စပ်) သသင်္ခါရီကကုသလဿ-၏၊ ဗလဝ ပစ္စယေဟိ-အားရှိသော
အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ အသင်္ခါရီကဝိပါကံစ-ကိုလည်းကောင်း၊
ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ လဗ္ဘမာနာနိပိ-ရထိုက်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကြိယာဇေနာနိ-
တို့ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍ (မယူဘဲထား၍)၊ ကုသလဇေနေန-ဖြင့်၊ တဒါရမဏံ-
ကိုလည်းကောင်း၊ အာရမဏေန-ဖြင့်၊ ဝေဒနံစ-ကိုလည်းကောင်း၊ နိယမေတွာ-
မှတ်သား၍၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနဝသေန-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၊ ပုထုဇေဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊
သောဠသကမဂ္ဂေါ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိသော ဝိပါကံကို၊ ကထိတော-
ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပဌမထေရဝါဒ၌၊ အကုသလဇေနာဝသာနေ-၌၊ အဟေတုက
ဝိပါကမေဝ-သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ယံ တဒါရမဏံ-ကို၊ ဒသိတံ-ပြအပ်ပြီ၊ တံ- ထို
တဒါရံကို၊ ဣတရေသု-ပဌမထေရဝါဒမှ တစ်ပါးသော ဒုတိယ တတိယ ထေရဝါဒ
တို့၌၊ န ဒသိတမေဝ-မပြအပ်သည်သာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို ပဌမထေရဝါဒ၌၊
တံ-ထိုတဒါရံကိုလည်းကောင်း၊ (ဒုတိယ၊ တတိယ ထေရဝါဒ၌ မပြအပ်သော ထို
အဟိတ်ဝိပါကံတဒါရံကိုလည်းကောင်း၊) တေသု-ထိုဒုတိယ တတိယထေရဝါဒတို့၌၊
ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီးသော၊ သဟေတုကဝိပါကဉ္စ-သဟိတ် ဝိပါကံတဒါရံကိုလည်းကောင်း၊
ဧတ္တာပိ-ဤပဌမထေရဝါဒ၌လည်း၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဣဒံ-ဤတဒါရံကို၊ လဗ္ဘတေဝ-
ရအပ်သည်သာ။

တတြ-ထိုသို့ ရအပ်ရာ၌၊ အယံ-ကား၊ နယော-သိကြောင်းနည်းတည်း၊
ဟိ-ချဲ့၊ ယဒါ-၌၊ ကုသလဇေနာနံ-ကုသိုလ်ဇောတို့၏၊ အန္တရန္တရာ-အကြားအကြား
၌၊ အကုသလံ-အကုသိုလ်ဇောသည်၊ ဇေတိ၊ တဒါ၊ ကုသလာဝသာနေ-ကုသိုလ်
ဇော၏ အဆုံး၌၊ အာစိဏ္ဏသဒိသမေဝ-လေ့ကျက်အပ်သည်နှင့် တူစွာသာလျှင်၊
အကုသလာဝသာနေ-၌၊ သဟေတုကံ-သဟိတ်ဖြစ်သော၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ယုတ္တံ-
သင့်၏၊ ယဒါ၊ နိရန္တရံ-မပြတ်၊ အကုသလမေဝ-အကုသိုလ်ဇောသည်သာလျှင်၊
(ဇေတိ)၊ တဒါ၊ အဟေတုကံ-သော၊ (တဒါရမဏံ ယုတ္တံ)၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊
တာဝ-ဒုတိယ တတိယ ထေရဝါဒတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ပဌမဝါဒ-၌၊ ယုတ္တံ-
သင့်သော တဒါရံကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ ဒုတိယဝါဒေ-၌၊ ကုသလတော-ကြောင့်၊ သသင်္ခါရာသင်္ခါရ ဝိဇာန-ကို၊ အဓိပ္ပေတံ၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤဒုတိယတေရဝါဒ၌၊ အသင်္ခါရိက ကုသလဿ၏၊ အသင်္ခါရိကမေဝ-အသင်္ခါရိကသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိပါကံ-ဝိပါကံ ကိုလည်းကောင်း၊ သသင်္ခါရိကကုသလဿ-၏၊ သသင်္ခါရိကမေဝ-သော၊ (ဝိပါကံ) စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ၊ ဇေနေန-ဖြင့်၊ တဒါရမဏ နိယာမံ-တဒါရုံကို မှတ်သားခြင်းကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ သဗ္ဗေသံပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သေက္ခာ သေက္ခ ပုထုဇ္ဇနာနံ-သေက္ခ အသေက္ခ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (သန္တာန်၌)၊ ဥပ္ပတ္တိရဟော-ဖြစ်ခြင်းကို ထိုက်သော၊ ပိဏ္ဏဇေန ဝသေနဝ-အပေါင်းဖြစ်သော ဇော၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂေါ-ကို၊ ကတိတော-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဒုတိယထေရဝါဒ၌၊ တိဟေတုကဇေနာဝသာနေ-၌၊ တိဟေတုကံ-တိဟိတံ ဖြစ်သော၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ယုတ္တံ-သင့်၏၊ ဒုဟေတုကဇေနာဝသာနေ-၌၊ ဒုဟေတုကံ-သော၊ (တဒါရမဏံ ယုတ္တံ)၊ အဟေတုကဇေနာဝသာနေ-၌၊ အဟေတု ကံ-သော၊ (တဒါရမဏံ ယုတ္တံ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် သင့်ပါသော်လည်း၊ ဘာဇေတွာ-၍၊ န ဝုတ္တံ-မဆိုအပ်၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဒုတိယဝါဒေ-၌၊ ယုတ္တံ-သင့်သော တဒါရုံကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ။

တတိယဝါဒေပိ-၌လည်း၊ ကုသလတောဝ-ကြောင့်ပင်၊ အသင်္ခါရ သသင်္ခါရ ဝိဇာန-ကို၊ အဓိပ္ပေတံ၊ ပန-ဆက်၊ တိဟေတုကကမ္မံ၊ပေ၊ ဒေတိကိ-ဟူ၍၊ ဝစန တော-ဆိုခြင်းကြောင့်၊ အသင်္ခါရိက တိဟေတုက ပဋိသန္ဓိကဿ-အသင်္ခါရိက တိဟိတံပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အသင်္ခါရိက ဒုဟေတုကေနပိ-အသင်္ခါရိက ဒွိဟိတံလည်းဖြစ်သော၊ တဒါရမဏေန-သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ တံ- ထိုတဒါရုံကို၊ အဒဿေတွာ-မပြုမူ၍၊ ဟေတုသဒိသမေဝ-နေကကံ၏ ဟိတံနှင့်တူစွာ သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တဒါရမဏံ-ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ တံ-ထိုပြုအပ်သော တဒါရုံသည်၊ ပုရိမာယ-ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ဟေတုကိတ္တနုလဒ္ဓိယာ-ဟေတုကိတ္တနုအယူအားဖြင့်၊ န ယုဇ္ဇတိ-မသင့်၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ ဒသကမဂ္ဂဝိဘာဝနတ္ထမေဝ-၁၀-ပါးအပြား ရှိသော ဝိပါကံကို ထင်စွာ ပြခြင်းအကျိုးငှာသာလျှင်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဣတရံပိ-အသင်္ခါရိက တိဟိတံ တဒါရုံမှတစ်ပါးသော အသင်္ခါရိက ဒွိဟိတံ တဒါရုံကိုလည်း၊ လဗ္ဘတေဝ-သာ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တတိယဝါဒေပိ-၌လည်း၊ ယုတ္တံ-သင့်သော တဒါရုံကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ။

စ-ဆက်၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ အယံ (ကထာ)- ဤကထာသည်၊ ပဋိသန္ဓိနေ ကဿေဝ-ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကမ္မဿ-၏၊ ဝိပါကံ- အကျိုးကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ တဒါရမဏကထာ-တဒါရုံကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သောစကား တည်း၊ ပန-ထိုသို့ပင် နေကကံ၏ ဝိပါကံကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ သဟေတုကံ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊

နာနာကမ္မေန-အမျိုးမျိုးသောက်ကြောင့်၊ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကဿပိ-အဟိတ်
ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏သော်မှလည်း၊ သဟေတုကဝိပါက-သဟိတ် ဝိပါကဖြစ်
သော၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ဥပ္ပန္နတိ၊ တဿ-ထိုတဒါရ်၏၊ ဥပ္ပတ္တိဝိဓာနံ-ဖြစ်ပုံ
အစီအရင်သည်၊ မဟာပကရဏေ-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌၊ အာဝီ-စွာ၊ ဘဝိဿတိ၊
ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။ကာမာဝစရကုသလ ဝိပါကကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပ-အရူပဝိပါက အပ္ပင်

ဣဒါနီ-ကာမာဝစရ ကုသလဝိပါကကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ရူပါဝစရာ
ရူပါဝစရဝိပါက-ရူပါဝစရ ဝိပါက အရူပါဝစရ ဝိပါကကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပုန-
တစ်ဖန်၊ ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရန္တံ၊ တတ္ထ-
ထို ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ကတွာ ဘာဇိတံ၌ စပ်၊)
ယသ္မာ၊ ကာမာဝစရ ဝိပါက-ကာမာဝစရ ဝိပါကသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကုသလေန-
နှင့်၊ သဒိသံပိ-တူသောဝိပါကသည်လည်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ အသဒိသံပိ-မတူသော
ဝိပါကသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကာမာဝစရဝိပါက၏
မိမိ၏ကုသိုလ်နှင့် တူသည်လည်းရှိ၊ မတူသည်လည်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊)
တံ-ထိုကာမာဝစရဝိပါကကို၊ ကုသလာနုဂတိကံ-ကုသိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်သည်ကို၊
ကတွာ၊ န ဘာဇိတံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်၊ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရဝိပါက ပန-ရူပါ
ဝစရ ဝိပါက၊ အရူပါဝစရ ဝိပါကကိုကား၊ (ဘာဇိတံ၌ စပ်၊) ဝါ-သည်ကား၊
(ဟောတိ၌ စပ်၊) ဟတ္ထိအဿ ပဗ္ဗတာဒိနံ-ဆင်၊ မြင်း၊ တောင် အစရှိသည်တို့၏၊
ဆာယာ-အရိပ်တို့သည်၊ ဟတ္ထိအာဒိ သဒိသာဝ-ဆင် အစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်
သည်သာ၊ ဟောန္တိယထာ-ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ အတ္တနော-၏၊ ကုသလသ
ဒိသမေဝ-ကုသိုလ်နှင့် တူသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့
ရူပါဝစရဝိပါက၊ အရူပါဝစရဝိပါက၏ မိမိကုသိုလ်နှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊) ကုသလာနုဂတိကံ-ကုသိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်သည်ကို၊ ကတွာ၊
ဘာဇိတံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ။

ကုသလာနုဂတိကံ။ ။ပါဠိတော်၌ “ယသ္မိ သမယေ ရူပပဗ္ဗတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ
ဝိဝိဇ္ဇေဝ ကာမေဟိ၊ ပေ၊ ဣမေဓမ္မာ ကုသလာ” ဤသို့ကုသိုလ်ကိုရှေးဦးစွာ ပြပြီးမှ “တဿေဝ
ရူပါဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပါကံ ဝိဝိဇ္ဇေဝ ကာမေဟိ၊ ပေ၊
ဣမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ”ဟု ကုသိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ကုသိုလ်နှင့်တူစွာ ဝေဖန်တော်မူသည်၊
ပါဠိတော်ကိုကြည့်ပါ။

စ-ဆက်၊ ကာမာဝစရကမ္မ-ကာမာဝစရကံသည်၊ ယဒါ ကဒါစိ-အမှတ်
မထား တစ်ပါးပါးသောအခါ၌၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ ဒေတိ၊ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရံ
ပန-ရူပါဝစရကံ၊ အရူပါဝစရံကံသည်ကား၊ အနန္တရာယေန-အန္တရာယ်မရှိသဖြင့်၊
ဝါ-အန္တရာယ်မရှိလသော်၊ (ဈာန်လျှောခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော ကာမတ္ထန္တနီဝရဏ
စသော အန္တရာယ်မရှိလသော်၊) ဒုတိယသို့ယေဝ အတ္တဘာဝေ-ဒုတိယ အတ္တဘော၌ပင်၊
ဝိပါကံ-ကို၊ ဒေတိ၊ ဣတိပိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊ ကုသလာနုဂတိကမေဝ-ကုသိုလ်
သို့ အစဉ်လိုက်သည်ကိုသာ၊ ကတွာ၊ ဘာဇိတံ-ပြီ၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်
ကို၊ ကုသလေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပန-အထူးကား၊ အယံ-ကား၊
ဝိသေသော-တည်း၊ ဧတေသု-ဤရူပါဝစရဝိပါကံ အရူပါဝစရဝိပါကံတို့၌၊
ပဋိပဒါဒိဘောဒေါစ-ပဋိပဒါအစရှိသည်တို့၏ အပြားကိုလည်းကောင်း၊ ဟိန၊ ပေ၊
ဘာဝေါစ-ဟိန အဖြစ်၊ ပဏိတအဖြစ်၊ မဇ္ဈိမအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဈာနာဂမန
တော-ဝိပါကံ၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ကုသိုလ်ဈာန်အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော[ကုသိုလ်
ဈာန်က ဒုက္ခပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညဖြစ်လျှင် ဝိပါကံလည်း ဒုက္ခပဋိပဒါဒန္တာဘိညဖြစ်၏၊
ကုသိုလ်ဈာန်က ဟိနဖြစ်လျှင် ဝိပါကံလည်း ဟိနဖြစ်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သိပါ။]

ပန-ဆက်၊ ဆန္ဒာဒိနံ-ဆန္ဒအစရှိသော တရားတို့တွင်၊ အညတရံ-တစ်ပါးပါးသော
တရားကို၊ ဓုရံ-အဦးပဓာနကို၊ ကတွာ၊ အနုပ္ပါဒနိယတ္တာ-မဖြစ်စေအပ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတာနိ-ဤရူပါဝစရဝိပါကံ အရူပါဝစရဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊
နိရဓိပတိကာနေဝ-အဓိပတိမရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။
ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရဝိပါကကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

လောကုတ္တရဝိပါက အဖွင့်

လောကုတ္တရဝိပါကံပိ-လောကုတ္တရာဝိပါကံကိုလည်း၊ [ပိဖြင့် “ရူပါဝစရာ
ရူပါဝစရဝိပါကံ”ကို ပေါင်း၊] ကုသလသဒိသတ္တာ-ကုသိုလ်နှင့်တူသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်၊ ကုသလာနုဂတိကမေဝ-ကိုသာ၊ ကတွာ၊ ဘာဇိတံ-ပြီ၊ (ပါဠိတော်ကို
ကြည့်ပါ။) [ထိုသို့ ဝိပါကံကို ဝေဖန်ရာ၌ တေဘူမကဝိပါကံကဲ့သို့ “ကတတ္တာ
ဥပစိတတ္တာ”ဟု ဟောတော်မမူဘဲ အဘယ့်ကြောင့် “ကတတ္တာ ဘာဝိတတ္တာ” ဟု
ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယသ္မာ ပန” စသည်မိန့်။]

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ တေဘူမကကုသလံ-သည်၊ စုတိ ပဋိသန္ဓိဝသေန-စုတိပဋိသန္ဓေ
၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဋ္ဋံ-ဝဋ္ဋတရားကို၊ အာစိနာတိ-စီတတ်၏၊ ဝဗေတိ-တိုးပွားစေ
တတ်၏၊ [အုတ်ကို တစ်ချပ်ပြီးတစ်ချပ် တိုးစေခြင်းကို “အုတ်စီခြင်း” ဟု
ခေါ်သကဲ့သို့ တေဘူမက ကုသိုလ်၏ဝဋ္ဋတရားကို တိုးပွားစေခြင်းကိုလည်း “စိ”
ဟု ခေါ်သည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တေဘူမကကုသိုလ်၏ စုတိပဋိသန္ဓေ၏

အစွမ်းဖြင့် ဝဋ်တရားကို စိတ်တည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တတ္ထ-ထို တောဘူမက
ဝိပါက ကထာ၌၊ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ လောကုတ္တရံပန-
လောကုတ္တရကုသိုလ်သည်ကား၊ တေန-ထိုတောဘူမကကုသိုလ်သည်၊ အာစိတံပိ-
စိအပ်ပြီးသော ဝဋ်တရားကိုလည်း၊ အပစိနာတိ-ဗျက်ဆီးတတ်၏၊ သယံပိ-ကိုယ်
တိုင်လည်း၊ (မိမိဟူသော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ကိုယ်တိုင်လည်း၊) စုတိပဋိသန္ဓိ
ဝသေန-ဖြင့်၊ န အာစိနာတိ-မစိတတ်၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤလောကုတ္တရ
ဝိပါက ကထာ၌၊ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာတိ-ဟူ၍၊ အဝတွာ-မဟောမူ၍၊ ကတတ္တာ
ဘာဝိတတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

သုညတန္တိ အာဒိသု-သုညတံ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တာဝ-ဖိုလ်မှ
ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) မဂ္ဂေါ-မဂ်သည်၊ အာဂမနတော-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း
ဝိပဿနာလည်းကောင်း၊ သဂုဏတော-မိမိဟူသော မဂ်၏ဂုဏ်လည်းကောင်း၊
အာရမဏတော-အာရုံလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဟိ-နိသော၊ ကာရဏေဟိ-
အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နာမံ-သုညတဟူသော နာမည်ကို၊ လဘတိ၊ ဣတိ ဣဒံ-
ဤစကားကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သော၊ ကုသလာဓိကာရေ-လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်
အရာ၌၊ ဝိတ္တာရိတံ-ချဲ့အပ်ပြီ၊ [“သုညတန္တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ နာမံ၊ သော ဟိ
အာဂမနတော” စသည်ဖြင့် ချဲ့ခဲ့ပြီ။] တတ္ထ၊ ပေ၊ ဓုရန္တိ ဣဒံပိ-ဟူသော ဤစကားကို
လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်အရာ၌၊ ဝုတ္တမေဝ-
ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ [ရှေ့၌ “တတ္ထ သုတ္တန္တိကပရိယာယေန” စသည်ဖြင့် ဤအတိုင်း
ပင် ဆိုခဲ့သည်၊ ပြန်ကြည့်ပါ။] တေသု-တို့ မဂ္ဂအာဂတဋ္ဌာန ဖလအာဂတဋ္ဌာနတို့
တွင်၊ ဣဒံ-ဤဋ္ဌာနသည်၊ ဖလဿ-ဖိုလ်၏၊ အာဂတဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ပေါ်လာရာဋ္ဌာနတည်း။
တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣမ-ဤဖိုလ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာရာဋ္ဌာန၌၊ မဂ္ဂါဂမနံ-မဂ္ဂါဂမနကို၊
(ဖိုလ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းမဂ်ကို၊) ဓုရန္တိ-ပဓာနဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ပန-ဆက်၊
သော ဧသ မဂ္ဂေါ-ထိုမဂ်ကို၊ (ဝုစ္စတိ-၌စပ်၊) အာဂမနတော-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း
ဝိပဿနာအားဖြင့်၊ သုညတန္တိ-ဟူ၍၊ နာမံ-ကို၊ လဘိတွာ-ရပြီး၍၊ သဂုဏတောစ-
အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောစ-အားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ အနိမိတ္တော(တိပိ)-
အနိမိတ္တမဂ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏိဟိတောပိ-အပ္ပဏိဟိတမဂ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊
ဝုစ္စတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သယံ-ကိုတ်တိုင်၊ (မိမိဟူသော မဂ်ကိုယ်တိုင်၊)
အာဂမနိယဋ္ဌာနေ-ဖိုလ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအရာ၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ အတ္တနော-
၏၊ ဖလဿ-အား၊ တိဏိ-နိသော၊ နာမာနိ-တို့ကို၊ ဒေတိ။

ကထံ-အဘယ်သို့ပေးသနည်း၊ ဟိ-ဗျေ၊ သုဒ္ဓါဂမနဝသေနဝ-သဂုဏ အာရမဏ
တို့နှင့် မရောသော အာဂမန၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ လဒ္ဓနာမော-ရအပ်သော
အမည်ရှိသော၊ အယံ သုညတမဂ္ဂေါ-ဤသုညတမဂ်သည်၊ သယံ-မိမိကိုယ်တိုင်၊

လောကုတ္တရဝိပါကအဖွင့်] ဘာသာဋီကာ

၃၄၃

အာဂမနီယဋ္ဌာနေ-ဖိုလ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအရာ၌၊ ဌတွာ-၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဖလဿ-အား၊ နာမ-ကို၊ ဒဒမာနော-ပေးလသော်၊ သုညတန္တိနာမ-သုညတ ဟူသော အမည်ကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ [သုဒ္ဓါဂမနပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ ကြည့်ပါ။] သုညတအနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-သုညတ၊ အနိမိတ္တ ၂-မည်ရသောမဂ်သည်၊ သယံ၊ အာဂမနီယဋ္ဌာနေ-၌၊ ဌတွာ၊ အတ္တနော-၏၊ ဖလဿ-အား နာမ-ကို၊ ဒဒမာနော-သော်၊ အနိမိတ္တန္တိနာမ-ကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ သုညတ အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂေါ- သုညတ အပ္ပဏိဟိတ ၂-မည်ရသော မဂ်သည်၊ သယံ၊ ပေ၊ အပ္ပဏိဟိတန္တိနာမ- ကို၊ အကာသိ။

ပန-ဆက်၊ တိဏိ-န်သော၊ ဣမာနိ နာမာနိ-ဤအမည်တို့ကို၊ မဂ္ဂါနန္တရေ- မဂ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဖလစိတ္တသ္မိယေဝ-ဖိုလ်စိတ်၌သာလျှင်၊ (မဂ္ဂဝီထိ၌ ပါသော ဖိုလ်စိတ်၌သာလျှင်၊) ဣမိနာ နယေန-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ လဗ္ဘန္တိ၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ (မဂ္ဂဝီထိမှ နောက်အဖို့၌၊) ဝဠုနကဖလ သမာပတ္တိယာ-သုံးစွဲအပ်သော ဖလသမာပတ်၌၊ (ဖလသမာပတ် ဝင်စားရာ၌၊) နော (လဗ္ဘန္တိ)၊ အပရဘာဂေပန-၌ကား၊ အနိစ္စတာဒိဟိ-န်သော၊ တိဟိ-န်သော၊ ဝိပဿနာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဝိပဿိတုံ-အထူးထူးအပြားပြား ရှုခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ-၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝုဠိတဝိပဿနာဝသေန-သင်္ခါရနိမိတ်မှ ထသော ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုဠာနဂါမိနိ ဝိပဿနာကိုဆိုသည်၊) အနိမိတ္တ၊ ပေ၊ သင်္ခါတာနိ-အနိမိတ္တ၊ အပ္ပဏိဟိတ၊ သုညတဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တိဏိ- န်သော၊ ဖလာနိ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ [အနတ္တာနုပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ထလျှင်၊ သုညထဖိုလ်ဖြစ်၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းလာ “တတ္ထ အနတ္တာ နုပဿနာ အတ္တာဘိနိဝေသံ မုဇ္ဈန္တိသုညတာနုပဿနာနာမ” စသော စာသွားအတိုင်း သိပါ။] တေသံ-ထိုဖိုလ်တို့၏၊ သင်္ခါရာရမဏာနိ-သင်္ခါရတရားလျှင် အာရုံရှိကုန် သော၊ အနိစ္စာနုပဿနာနိ (-အနိစ္စာနုပဿနာ အစရှိကုန်သော၊ တာနေဝ ဉာဏာနိ- ထိုဉာဏ်တို့သည်ပင်၊ ဒိဝုဠာနဂါမိနိ ဝိပဿနာဉာဏ် တို့သည်ပင်၊) အနုလောမ ဉာဏာနိနာမ-အနုလောမဉာဏ်တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ။

စ-ဆက်၊ သုညတမဂ္ဂေ-၌၊ ယော အယံ (နယော)-အကြင်နည်းကို၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ အပ္ပဏိဟိကမဂ္ဂေပိ-၌လည်း၊ ဒေသေဝ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင် သည်ပင်၊ နယော-သိကြောင်း အစီအရင်တည်း၊ “အယံ ပိဟိ”ဟု ရှိစေ၊] ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း (ဟိ-ချဲ့၊ သုဒ္ဓါဂမနဝသေန-ဖြင့်၊ လဒ္ဓနာမော-သော၊ အယံပိ အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂေါ-သည်လည်း၊ [ပိဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော သုညတမဂ်ကို ပေါင်း၊] သယံ၊ပေ၊ အပ္ပဏိဟိတ န္တိနာမ-ကို၊ အကာသိ-အပ္ပဏိဟိတ အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ- အပ္ပဏိဟိတ အနိမိတ္တ ၂-မည်ရသော မဂ်သည်၊ ပေ၊ အနိမိတ္တန္တိနာမ အကာသိ၊

အပ္ပဏိဟိတံ သုညတမဂ္ဂေါ-အပ္ပဏိဟိတံ၊ သုညတ ၂-မည်ရသော မဂ်သည်၊ ပေ၊ သုညတန္တိ နာမံ-အကာသိ၊ တိဏိ-န်သော၊ ဣမာနိပိ နာမာနိ-ဤအမည်တို့ကိုလည်း။ မဂ္ဂါနန္တရဖလ စိတ္တသို့ ယေဝ-မဂ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ် ဌိသာလျှင်၊ ဣမိနာ နယေန-ဖြင့်၊ အပရဘာဂေ-၌၊ ဝလဉ္ဇနက ဖလသမာပတ္တိယာ-၌၊ န (လဉ္ဇန္တိ)၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏၊ [ဤ အဋ္ဌကထာဝယ် သုညတကို အရင်းခံ၍ လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏိဟိတကို အရင်းခံ၍လည်းကောင်း ၂-မျိုးပြထား၏၊ အနိမိတ္တကို အရင်းခံ၍ မပြ၊ ထိုသို့မပြခြင်း၏အကြောင်းကို ဋီကာ၌ ဖွင့်ပြလတ္တံ့၊] ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဣမသ္မိဝိပါကနိဒ္ဒေသေ-ဤဝိပါကနိဒ္ဒေသ၌၊ ကုသလစိတ္တေဟိ-တို့ထက်၊ တိဂုဏာနိ-၃-ခုတို့ဖြင့် မြှောက်အပ်ကုန်သော၊ ဝါ-၃-ဆ တက်ကုန်သော၊ ဝိပါက စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ [မဂ်စိတ်ထက် ၃-ဆတက်၍ စိတ်အရေအတွက် သာပုံကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ။]

ပန-ဆက်၊ တေဘူမကကုသလာနိ-တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိပါကံ-ဝိပါကံကို၊ အဓိပတိ-အဓိပတိကို၊ လဘာပေတံ-ရစေခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိယထာ-န်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ လောကုတ္တရကုသလာနိ-တို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ (မစွမ်းနိုင် ကုန်သည်မဟုတ်၊ စွမ်းနိုင်ကုန်သည်သာ၊) ကသ္မာ-နည်း၊ [အချို့စာအုပ်၌ ဤ“ကသ္မာ” မပါ၊ ရှေးနိဿယမှ ယူထားဟန်တူသည်။] ဟိ (ယသ္မာ)တစ်နည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ တေဘူမက ကုသလာနိ-တို့၏၊ အာယူဟနကာလော-ကုသိုလ်ကို အားထုတ်ရာ အခါသည်၊ အညော-ဝိပစ္စနကာလမှ တစ်မျိုးတခြားတည်း၊ ဝိပစ္စနကာလော-အကျိုးဖြစ်ရာအခါသည်၊ အညော-အာယူဟနကာလမှ တစ်မျိုးတခြားတည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ တာနိ-ထိုတေဘူမက ကုသိုလ်တို့သည်၊ အတ္တနော၊ပေ၊ န သက္ကောန္တိ၊ လောကုတ္တရာနိ ပန-လောကုတ္တရာကုသိုလ်တို့သည်ကား၊ တာယ သဒ္ဓါယ-ထိုမဂ်နှင့် ယှဉ်သော သဒ္ဓါသည်လည်းကောင်း၊ တသ္မိ ဝီရိယေ-ထိုမဂ်နှင့် ယှဉ်သော ဝီရိယသည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ တာယပညာယ-ထိုမဂ်နှင့် ယှဉ်သော ပညာသည် လည်းကောင်း၊ အရူပသန္တာယ-မငြိမ်သက်သေးမီ၊ [အရူပသန္တာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာကြည့်ပါ။] အပဏ္ဏကံ-မချွတ်မယွင်း၊ အဝိရုဒ္ဓံ-မလွဲမချော်၊ မဂ္ဂါနန္တရမေဝ-မဂ်၏ အခြားမဲ့၌သာလျှင်၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ ပဋိလဘန္တိ-ရကုန်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိပါကံ-ကို၊ ပေ၊ သက္ကောန္တိ။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ပရိတ္တကဿ-အနည်းငယ်သော၊ အဂ္ဂိနော-၏၊ ဂတဋ္ဌာနေ-သွားအပ်သောအရာ၌၊ အဂ္ဂိသ္မိ-သည်၊ နိဗ္ဗတမတ္တေယေဝ-ငြိမ်းကာမျှ ဖြစ်သော်သာလျှင်၊ ဥဏှာကာရော-အပူ၏ အခြင်းအရာသည်၊ နိဗ္ဗာယိတွာ-ငြိမ်းအေး၍၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုမျှ၊ န ဟောတိ ယထာ-မရှိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ အာဒိတ္တံ-လွန်စွာ တောက်ပသော၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံပန-မီးအစုကိုကား၊

နိဗ္ဗာပေတွာ-ငြိမ်းစေပြီး၍၊ ဂေါမယပရိဘဏ္ဍော-နွားချေးတို့ဖြင့် သုတ်လိမ်းမှုကို၊ ကတေပိ-ပြုအပ်ပါသော်လည်း၊ (နွားချေးသမံသလင်း ပြုလုပ်အပ်ပါသော်လည်း၊) ဥဏှာကာရော-သည်၊ အဝုပသန္တာဝ-မငြိမ်းအေးသည်သာလျှင်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ တေဘူမကကုသလေ-၌၊ ကမ္မက္ခဏော-ကံ၏ဖြစ်ရာဓဏသည်၊ အညော-ဝိပါကက္ခဏမှ တစ်မျိုးတခြားတည်း၊ ဝိပါက္ခဏော-ဝိပါကံဖြစ်ရာ ဓဏသည်၊ အညော-ကမ္မက္ခဏမှ တစ်မျိုးတခြားတည်း၊ ပရိတ္တ အဂ္ဂိဋ္ဌာနေ-အနည်းငယ်သော မီး၏ တည်ရာအရပ်၌၊ ဥဏှဘာဝနိဗ္ဗုတကာလော ဝိယ-ပူသည်၏ အဖြစ်၏ ငြိမ်းအေးရာကာလနှင့်တူသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ တံ-ထို တေဘူမကကုသိုလ်သည်၊ အတ္တနော၊ ပေ၊ န သက္ကောတိ၊ လောကုတ္တရေ ပန-၌ကား၊ တာယ သဒ္ဓါယ-သည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ကာယ ပညာယ-သည်လည်းကောင်း၊ အဝုပသန္တာယ-မငြိမ်းသေးမီ၊ မဂ္ဂါနန္တရမေဝ-မဂ်၏ အခြားမဲ့၌ပင်၊ ဖလံ-ဖိုလ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ၊ တံ-ထိုလောကုတ္တရာကုသိုလ်သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိပါကံ-ကို၊ အဓိပတိံ-ကို၊ လဘာပေတိ-ရစေနိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တေန-ကြောင့်၊ ပေါရာဏာ-ရှေးဆရာတို့သည်၊ ဝိပါကေ၊ ပေ၊ လောကုတ္တရန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟု။

စတုတ္ထဖလနိဒ္ဒေသေ-၌၊ အညာတာဝိန္ဒြိယန္တိ-ကား၊ အညာတာဝိနော-သစ္စာ ၄-ပါးကို သိပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စတုသု-ကုန်သော၊ သစ္စေသု-သစ္စာတို့၌၊ နိဋ္ဌိတညာဏကိစ္စဿ-ပြီးပြီးသောညာဏ်၏ ကိစ္စရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဣန္ဒြိယံ-ဣန္ဒြေတည်း၊ [နိဋ္ဌိတညာဏကိစ္စဿဖြင့် တာဝိပစ္စည်း၏ အတိတ်အနက်ကို ပြသည်၊ “အညာတာဝိန္ဒြိယံ-သစ္စာ ၄-ပါးကို သိပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဣန္ဒြေ”ဟု ပေးပါ၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ အညာတာဝိနံ-သစ္စာ ၄-ပါးကို သိပြီးကုန်သော၊ စတုသု-နံသော၊ သစ္စေသု-တို့၌၊ နိဋ္ဌိတကိစ္စာနံ-ပြီးပြီးသော သိခြင်းကိစ္စရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ-နံသော၊ သစ္စာနိ-တို့ကို၊ ဥတွာ-သိပြီး၍၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုးထွင်းကာသိပြီး၍၊ ဌိတာနံ-တန်ရပ်နေကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-သမ္မယုတ်တရားတို့၏၊ အဗ္ဘန္တရေ-အတွင်း၌၊ ဣန္ဒြိယာဓနေန-အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကို ပြီးစေခြင်းကြောင့်၊ ဣန္ဒြိယံ-တည်း။

အညာတာဝိနံ ဝါ။ ။ “စတုသု သစ္စေသု နိဋ္ဌိတကိစ္စာနံ”ကိုပင် “စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဥတွာ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတာနံ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ ဓမ္မာနံအရ သမ္မယုတ်တရားတို့ကိုယူ၊ “အဗ္ဘန္တရေ” ဟူသောပါဌ်ဖြင့် “အညာတာဝိနံ”ဝယ် ဆဋ္ဌိဝိဘတ်၏ နိဒ္ဒါရဏ အနက်ကိုပြသည်။ ဣန္ဒြိယာဓနေနကား “ဣန္ဒြိယံ”၏ အနက်ဖွင့်တည်း။ ဤအလို “အညာတာဝိနံ-သစ္စာ ၄-ပါးတို့ကို သိပြီးကုန်သော သမ္မယုတ်တရားထိုးထွင်း၊ ဣန္ဒြိယံ-တည်း၊ အညာတာဝိန္ဒြိယံ”ဟု ဆဋ္ဌိနိဒ္ဒါရဏ သမာသ်ပြု။

အဿ-ထို အညာကာဝိန္ဒိယံ ဟူသောပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသဝါရေပိ-နိဒ္ဒေသဝါရ ဌ်လည်း၊ အညာတာဝိနန္တိ-ကား၊ အာဇာနိတွာ-အပိုင်းအခြား အတိုင်းသိပြီး၍၊ ဌိတာနံ-တန်ရပ်တည်နေကုန်သော၊ [ရှေ့ကိုးတက်ဖွယ် မလို-ဟူလို။] ဓမ္မာနန္တိ- ကား၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ-သမ္ပယုတ်တရားတို့၏၊ အဗ္ဘန္တရေ-ဌ်၊ အညာတိ-ကား၊ အာဇာနိနာ-အပိုင်းအခြားအတိုင်းအတာ သိတတ်သော သဘောတရားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ [အာသဒ္ဒါသည် မရိယာဒအနက်ဟော။] ပညာ ပဇာန နာတိ အာဒိနိ-အစရှိသောပုဒ် တို့သည်၊ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိကုန်သည်သာ၊ မဂ္ဂံ မဂ္ဂပရိယာပန္တိ- ကား၊ ဖလမဂ္ဂဿ-ဖိုလ်ဟုဆိုအပ်သော မဂ်၏၊ အဂ်-အစိတ် အပိုင်းလည်းဖြစ်သော တရားသည်၊ ဖလမဂ္ဂေ-ဖိုလ်ဟုဆိုအပ်သော မဂ်၌၊ ပရိယာ ပန္နဉ္စ-အကျုံးဝင်သည် လည်းဖြစ်သောတရားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ အတ္ထော။ [မဂ္ဂံ ဌ “မဂ်တည်းဟူသော မဂ်”ကို ယူမည်စိုး၍ “ဖလမဂ္ဂဿ”ဟု ဆိုသည်၊ ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တွင် ပါဝင်သော အပေါင်းဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်ကို “မဂ္ဂ”ဟု ဆို၍၊ ထိုမဂ္ဂ၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ပညာစသည်ကို “မဂ္ဂံ”ဟု ဆိုသည်။]

အပိစ-စိုးစဉ်း အနည်းငယ်၊ ဆိုဖွယ်ရှိသေး၏၊ ဧတ္ထ-ဤလောကုတ္တရ ဝိပါကကထာ၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပကိဏ္ဏကံ-ရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ် တည်း၊ ဧကံ-သော၊ ဣန္ဒြိယံ-သည်၊ ဧကံ-သော၊ ဌာနံ-ဌာနသို့၊ ဂစ္ဆတိ- ရောက်၏၊ ဧကံ-သော၊ (ဣန္ဒြိယံ-သည်၊) ဆ-နံသော၊ ဌာနာနိ-တို့သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဧကံ-သော (ဣန္ဒြိယံ-သည်၊) ဧကံ-သော၊ ဌာနံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧကံ-သော၊ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ-သည်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ-သောတာပတ္တိမဂ်ဟူ သော၊ ဧကံ-သော၊ ဌာနံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဧကံ-သော၊ အညိန္ဒြိယံ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-ဌ်၊ ဝါ- အောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ တီဏိ-နံသော၊ ဖလာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဥပရိ-ဌ်၊ ဝါ- အထက်ဖြစ်ကုန်သော၊ တယော-နံသော၊ မဂ္ဂေ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆ- နံသော၊ ဌာနာနိ-တို့သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဧကံ-သော၊ အညာတာဝိန္ဒိယံ-သည်၊ အရဟတ္တဖလံ- အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော၊ ဧကံ ဌာနံ ဂစ္ဆတိ၊ သဗ္ဗေသုပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂဖလေသု-မဂ်ဖိုလ်တို့၌၊ အတ္ထတော-တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့်၊ အဋ္ဌ အဋ္ဌ-စ- ပါး၊ စ-ပါးကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [စ-ပါး ဟူသည် ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ မနိန္ဒြေ၊ ဝေဒနိန္ဒြေတစ်ပါးပါးနှင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ စသော ၅-ပါးတည်း။] ဣတိ-ကြောင့်၊ စတုသဋ္ဌိ-၆၄-ပါးသော၊ လောကုတ္တရိန္ဒြိယာနိ-လောကုတ္တရာ ဣန္ဒြေတို့ကို၊ ကထိတာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ပါဠိတော-ပါဠိတော်အားဖြင့်၊ နဝနဝ ၉-ပါး၊ ၉-ပါးသော ဣန္ဒြေတို့ကို၊ ကတွာ၊ [ပညာက “ပညိန္ဒြေဌာန၊ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေဌာန” စသောအားဖြင့်၊ ၂-ဌာနပါသောကြောင့် “နဝနဝကတွာ”ဟု ဆိုသည်။] ဒွါသတ္တတိ-

၇၂-ပါးသော၊ (ဣန္ဒြိယာနိ) ဟောန္တိ၊ မဂ္ဂေ-ဌံ၊ မဂ္ဂင်္ဂန္တိ-မဂ္ဂင်္ဂဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဖလေပိ-ဌ်လည်း၊ မဂ္ဂင်္ဂ-ကို၊ (ဝုတ္တံ)၊ မဂ္ဂေ-ဌံ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေတိ-ဗောဇ္ဈင်္ဂေဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဖလေပိ-ဌ်လည်း၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ-ဗောဇ္ဈင်္ဂကို၊ (ဝုတ္တော)၊ မဂ္ဂက္ခဏေပိ-ဌ်လည်း၊ အာရတိ ဝိရတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဖလက္ခဏေပိ-ဌ်လည်း၊ အာရတိ ဝိရတိတိ-ဟူ၍လည်း (ဝုတ္တော)၊ တတ္ထ-ထိုမဂ်ဖိုလ်တို့တွင်၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ မဂ္ဂဘာဝေနေဝ-မဂ်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂေါ-မဂ္ဂမည်၏၊ ဖလံ ပန-သည်ကား၊ မဂ္ဂ-ကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ မဂ္ဂေါနာမ-မည်၏၊ [မဂ်၌ရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်နှင့် ဖိုလ်၌ရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်တို့၏ တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သဒိသုပစာရအားဖြင့် “မဂ္ဂမည်၏” ဟူလို။] ဖလင်္ဂဖလပရိပနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံပိ-ဟောတော်မူခြင်းငှာလည်း၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ မဂ္ဂေ-ဌံ၊ ဗုဒ္ဓနကဿ-သီတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အင်္ဂေါ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ-မည်၏၊ [“သမ္မာ ဗုဒ္ဓတိတိ သမ္မောဓော၊ သမ္မောဓိဿ+အင်္ဂေါ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ၊] ဖလေ-ဌံ၊ ဗုဒ္ဓဿ-သိပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အင်္ဂေါ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ-မည်၏၊ [သမ္မာ အဗုဒ္ဓိတိ သမ္မောဓိ၊ သမ္မောဓိဿ+အင်္ဂေါ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ။] မဂ္ဂေ-ဌံ၊ အာရမဏ ဝိရမဏာဝသေနေဝ-ဒုစရိုက်တို့မှ ဝေးစွာမွေ့လျော်ခြင်း၊ ဒုစရိုက်တို့နှင့် ကင်း၍ မွေ့လျော်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ အာရတိ ဝိရတိ-အာရတိ ဝိရတိ မည်၏၊ ဖလေပန-ဌ်ကား၊ အာရတဝိရတဝသေန-ဒုစရိုက်တို့မှ ဝေးစွာမွေ့လျော် ပြီးခြင်း၊ ဒုစရိုက်တို့နှင့်ကင်း၍ မွေ့လျော်ပြီးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အာရတိ ဝိရတိ-အာရတိ ဝိရတိ မည်၏၊) (ဣဒံ)-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ပကိဏ္ဍကံ-ရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ်တည်း။)

အာရတဝိရတဝသေန။ ။[လောကုတ္တရာကုသိုလ် အညာတာဝိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ၌ “အာရကာ+ရမတိ” စသည်ဖြင့် အာရတိ စသော ပုဒ်တို့အနက်ကိုဖွင့်ခဲ့ပြီး၊ ဤ၌ မဂ်ဓဏဝယ် “အာရမဏ ဝိရမဏာဝသေန”ဟု ဆိုသောကြောင့် ဖိုလ်ဓဏဝယ် အတိတ်ဟော တပစ္စည်းဖြင့် “အာရတ ဝိရတဝသေန” ဟု ရှိမှ ရှေ့နောက် လိုက်လျောသည်။

အမှာ။ ။စာအုပ်တို့၌ကား “ဖလေ ပန အာရတိ ဝိရတိဝသေန” ဟု တွေ့ရ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ “အာရတိဝိရတိဝသေန-ဝေးစွာ ကြည်ပြီး အထူးသဖြင့် ကြည်ပြီးသည်၏အစွမ်းဖြင့်” ဟု ပေး၏၊ တိပစ္စည်းက အတိတ်အနက်ကိုမဟောသောကြောင့် “အာရတ ဝိရတ” ဟု ပြင်လိုက်ပါသည်။

လောကုတ္တရဝိပါကကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

အကုသလဝိပါကကထာအဖွင့်

ဣတော-ဤလောကုတ္တရာဝိပါကံမှ၊ ပရာနိ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလဝိပါကာနိ-အကုသလဝိပါကံဖြစ်ကုန်သော၊ (စိတ္တာနိဋ္ဌံ စပ်၊) ပဉ္စ-နိသော၊ စက္ခု၊ ပေ၊ ကာယဝိညာဏာနိ-စက္ခုဝိညာဉ်၊ သောတဝိညာဉ်၊ ယာနဝိညာဉ်၊ ဇီဝာဝိညာဉ်၊ ကာယဝိညာဉ်တို့လည်းကောင်း၊ ဧကာ-သော၊ မနောဓာတု-လည်းကောင်း၊ ဧကာ-သော၊ မနောဝိညာဏဓာတု-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္တ-နိသော၊ ဣမာနိစိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပါဠိတောစ-ပါဠိတော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတ္ထတောစ-တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တေဟိ-ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ တာဒိဿေဟေဝ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကုသလ ဝိပါကစိတ္တေဟိ-ကုသလ ဝိပါကစိတ်တို့နှင့်၊ သဒိသာနိ-တူကုန်၏၊ ဟိ-စိုးစဉ်း အနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ တာနိ-ထိုကုသလဝိပါကစိတ်တို့သည်၊ ကုသလကမ္မပစ္စယာနိ-ကုသိုလ်ကံဟူသော အကြောင်းရှိကြောင်းတရားတို့တည်း၊ ဣမာနိ-ဤအကုသလဝိပါကစိတ်တို့သည်၊ အကုသလကမ္မပစ္စယာနိ-အကုသိုလ်ကံဟူသော အကြောင်းရှိသောတရားတို့တည်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ တာနိ-ထိုကုသလဝိပါကစိတ်တို့သည်၊ ဣဋ္ဌဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေသု-ဣဋ္ဌ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တဖြစ်ကုန်သော၊ အာရမဏေသု-တို့၌၊ ဝတ္တန္တိ-နိ၏၊ ဣမာနိ-ဤအကုသလဝိပါကစိတ်တို့သည်၊ အနိဋ္ဌအနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေသု-နိသော၊ (အာရမဏေသု-တို့၌၊ ဝတ္တန္တိ၊) အနိဋ္ဌ အနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ဋီကာရှု။]

စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုကုသလဝိပါကစိတ်၌၊ သုခသဟဂတံ-သုခသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ကာယဝိညာဏံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣဓ-ဤအကုသလဝိပါကစိတ်၌၊ ဒုက္ခသဟဂတံ-သော၊ (ကာယဝိညာဏံ-သည်၊ ဟောတိ)၊ စ-သည်သာမကသေး၊ တတ္ထ-ထိုကုသလဝိပါကစိတ်၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာ-သော၊ မနောဝိညာဏဓာတု-သည်၊ မနုဿေသု-တို့၌၊ ဇေဇ္ဇန္တာဒိနံ-ဇေဇ္ဇန္တအစရှိသူတို့၏၊ ပဋိသန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေကို၊ အာဒိကတွာ-အစပြု၍၊ ပဉ္စသု-နိသော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိပစ္စတိ-အကျိုးဖြစ်၏၊ ဣဓ ဝန-ဤအကုသလဝိပါကစိတ်၌ကား၊ ဧကာဒသဝိနောပိ-၁၁-ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အကုသလစိတ္တေန-ဖြင့်၊ [ဥဒ္ဒစ္စသဟဂုတ်စိတ်ကို ချန်ထားသည်၊] ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-သော်၊ ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တေသု-တို့တွင်၊ အညတရံ-တစ်ပါးပါးကို၊ အာရမဏံ ကတွာ-အာရံပြု၍၊ စတုသု-နိသော၊ အပါယေသု-တို့၌၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟုတွာ၊ ဝိပစ္စတိ-၏၊ ဒုတိယဝါရတော-ဒုတိယစိတ်အကြိမ်မှ၊ (ပဋိသန္ဓေနှင့် ပဌမ ဘဝင်မှ) ပဌာယ-စ၍၊ ယာဝတာယုကံ-အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဘဝင်-သည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ အနိဋ္ဌအနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမဏာယ-အနိဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ မဇ္ဈတ္တဟူသော အာရံရှိသော၊ ပဉ္စဝိညာဏ

ကြိယာစိတ်အဖွင့်]

ဘာသာနိကာ

၃၄၉

ဝိထိယာ-ပဉ္စဝိညာဏဝိထိ၌၊ သန္တီရဏံ-သည်၊ ဟုတ္တာ-လည်းကောင်း၊ ဗလဝါရ
မဏေ-အားရှိသောအာရုံ၌၊ ဆသု-ကုန်သော၊ ခွါရေသု-တို့၌၊ တဒါရမဏံ-သည်၊
ဟုတ္တာ-လည်းကောင်း၊ မရဏကာလေ-သေခါနီးအခါ၌၊ စုတိ-သည်၊ ဟုတ္တာ-
လည်းကောင်း၊ (ဝိပဇ္ဇတိ-၏) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ဌာနေသုဇေ-ဌာန
တို့၌ပင်၊ ဝိပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။အကုသလဝိပါကကထာ-သည်၊
နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ကြိယာဗျာကတ

မနောဓာတုစိတ္တ အဖွင့်

ဣဒါနိ-အကုသလဝိပါကကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ကြိယာဗျာကတ-ကို၊
ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတမေ ဓမ္မာအဗျာ
ကတာတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝဟာ) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထို ကတမေ ဓမ္မာအဗျာကတာ
အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကြိယာတိ-ကား၊ ကရဏမတ္တံ-ပြုကာမတ္တံ၊ ပြုရုံမျှဖြစ်သော၊
(မနောဓာတု ၌စပ်) ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗေသုယေဝ-သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကြိယစိတ္တေသု-
တို့တွင်၊ ယံ-အကြင် အာဝဇ္ဇန်းဗွေသည်၊ ဇေနဘာဝံ-ဇော၏အဖြစ်သို့၊ အပ္ပတ္တံ-
မရောက်၊ တံ-ထိုအာဝဇ္ဇန်းဗွေသည်၊ ဝါတပုပ္ဖဝိယ-သီးကင်းမမှီး အချည်းနှီးသော
လေပွင့်နှင့်တူသည်၊ (ဟောတိ)၊ ယံ-အကြင် ကြိယာစိတ်သည်၊ ဆိန္ဒုမူလကရက္ခ
ပုပ္ဖဝိယ-ဖြတ်အပ်ပြီးသော အမြစ်ရှိသော သစ်ပင်၏အပွင့်ကဲ့သို့၊ အဖလံ-အကျိုး
မရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အကျိုးမရှိပါသော်လည်း၊ တံတံ ကိစ္စသာဓနဝဿေန-
ထိုထိုကိစ္စကို ပြီးစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ထိုထို ကိုယ်မှု၊ နှုတ်မှု၊ စိတ်မှုကိစ္စကို
ပြီးစေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ပဝတ္တတ္တာ-ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကရဏမတ္တမေဝ-
ပြုကာမတ္တံ၊ ပြုရုံမျှသာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကြိယာတိ-
ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [“ကရဏံ-ထိုထိုကိစ္စကိုပြုခြင်း၊ ကြိယာ-ခြင်း”
ဟု ပြ၊ ထိုသို့ပြုရာ၌ အကျိုးမရှိသောကြောင့် မတ္တသဒ္ဓါထည့်၍ “ကရဏမတ္တမေဝ”
ဟု ဆိုသည်။]

[ပါဠိတော်၌ “ကြိယာ နေဝကုသလာ နာကုသလာ နစ ကမ္မဝိပါကာ”ဟု
ပုဒ်အစဉ်ရှိသည်တွင် ကြိယာကို ဖွင့်ပြပြီး၍ “နေဝကုသလာ နာကုသလာ” စသည်

ဝါတပုံ။ ။[ဝေါဟာရမတ္တမိဒံ ဝါတပုပ္ဖနိ၊-မရ၊] “ဝါတပုပ္ဖ” သဒ္ဓါသည် ရှေးက ပြောရိုး
စကားတစ်မျိုးတည်း၊ အတွင်ရဋ္ဌိသဒ္ဓါဖြစ်သည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “ဝါတဿ+ပုပ္ဖံ၊ ဝါတတော+
ဇာတံ+ပုပ္ဖံ”ဟု ဝိဇ္ဇိဟံပြုဖွယ်မလို။ [ယခုခေတ်၌လည်း ပြောတိုင်း မလုပ်နိုင်သူ၏စကားကို
“အလကား၊ လေပါကွာ”ဟုပြောလေ့ရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် အသီးအကင်းမပါဘဲပွင့်သော အပွင့်ကို
“လေပွင့်”ဟု ဆိုရသည်။]

ကို ဖွင့်လိုသောကြောင့်၊ နေဝကုသလာ-စသည်မိန့်။] နေဝကုသလာ န ကုသလာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ကုသလမူလ သင်္ခါတဿ-ကုသိုလ်မူလဟု ဆိုအပ်သော၊ ကုသလဟေတုနော-ကုသိုလ်ဟိတ၏၊ (အာလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟဟိတ၏၊) အဘာဝေါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ (မယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊) နေဝကုသလာ-ကုသိုလ်လည်း မဟုတ်သော၊ အကုသလမူလသင်္ခါတဿ-သော၊ အကုသလဟေတု-နော-၏၊ အဘာဝေါ-ကြောင့်၊ န အကုသလာ-အကုသိုလ်လည်း မဟုတ်သော၊ (မနောဓာတု၌ စပ်၊) ယောနိသော၊ ပေ၊ သင်္ခါတဒန-ယောနိသော မနသိကာရ၊ အယောနိသော မနသိကာရဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ကုသလာ ကုသလ ပစ္စယာနံပိ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်၏ အကြောင်းတရားတို့၏လည်း၊ အဘာဝေါ-ကြောင့်၊ နေဝကုသလာ-သော၊ နာကုသလာ-သော၊ (မနောဓာတု၌ စပ်၊) ကုသလာ ကုသလ သင်္ခါတဿ-သော၊ ဇနကဟေတုနော-ဇနကအကြောင်း၏၊ အဘာဝေါ-ကြောင့်၊ နစ ကမ္မ ဝိပါကာ-ကံ၏အကျိုးလည်း မဟုတ်သော၊ (မနောဓာတု၌ စပ်။)

ဣဓာပိ-ဤကြိယာမနောဓာတ်၌လည်း၊ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ပဝတ္တိဋ္ဌိ တိမတ္တမေဝ-ဖြစ်ခြင်း၏ တည်ခြင်းမျှကိုသာ၊ လတ္တတိ၊ ဒွေ-၂-လီကုန်သော၊ ပဉ္စ-၅-ပါးကုန်သော၊ ဝိညာဏာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ [ဒွိပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-တို့လည်းကောင်း၊] တိသော-န်သော၊ မနောဓာတုယော-တို့လည်းကောင်း၊ တိသော-န်သော၊ မနော ဝိညာဏဓာတုယော-တို့လည်းကောင်း၊ [သန္တီရဏ သုံးခုကိုဆိုသည်၊] ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္တရသသု-န်သော၊ ဣမေသု စိတ္တေသု-တို့၌၊ [ဝိရိယမယှဉ်သောစိတ် ၁၆-စိတ်နှင့် ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတံစိတ်တို့၌၊] ဒုဗ္ဗလတ္တာ-အားမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဝိရိယမယှဉ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတံစိတ်ကား အာရုံပေါ်၌ ယုံမှားသံသယဖြစ်နေသောကြောင့်လည်းကောင်း “ဒုဗ္ဗလတ္တာ”ဟု ဆိုသည်။] သဏ္ဌိတိအဝဋ္ဌိတိအာဒိနိ-အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ န လတ္တန္တိ၊ သေသံ-သော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော အစီအရင်ကို၊ ဥပုတ္တိဋ္ဌာနာ-ဖြစ်ရာဌာန ကို၊ အညတြ-ကြည့်၍၊ ဝိပါကမနောဓာတုနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ရဲ့၊ [အညတြ ဥပုတ္တိဋ္ဌာနကို ရဲ့သည်၊] တံစိတ္တံ-ထိုဝိပါကမနောဓာတ်စိတ်သည်၊ [သဗ္ဗဋ္ဌိစွန်းကိုဆိုသည်၊] ပဉ္စဝိညာဏာနန္တရံ-ပဉ္စ

ပစ္စယာနံ အဘာဝေါ။ ။ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ အကြောင်းသည် ယောနိသော မနသိကာရ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့အကြောင်းသည် အယောနိသောမနသိကာရတည်း၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟူသော ဤမနောဓာတ်၏ ရှေ့၌ ဘဝင်သာရှိ၏၊ ထိုဘဝင်တို့ကား ယောနိသော၊ အယောနိသော မနသိကာရသဘောမရှိကြ၊ ထို့ကြောင့် “ယောနိသော၊ပေ၊ ပစ္စယာနံအဘာဝေါ”ဟု ဆိုသည်။

ဝိညာဉ်၏အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဌာန၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ ဣဒံပန-ဤပဉ္စဒ္ဓာရာဝဇ္ဇန်းသည် ကား၊ ပဉ္စဒ္ဓါရေ-၌၊ ဝလဉ္စနပ္ပတ္တိကာလေ-အာရုံကိုသုံးဆောင်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်ရာ အခါ၌၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ဝီထိစိတ်တို့၏၊ ပုရေ-ရှေး၌၊ ဝါ-ရှေးဦးစွာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊ တာဝ-သောတဒ္ဓါရ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)၊ စက္ခုဒ္ဓါရေ-၌၊ ယေ၊ မဇ္ဈတ္တေသု-ဣဒ္ဓာရုံဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာမဇ္ဈတ္တာရုံ ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါရမဏေသု-တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ် မထား၊ တစ်ပါးပါးသော ရူပါရုံသည်၊ ပဿာဒေ-ကိုယဋ္ဌိတေ-သော်၊ တံ အာရမဏံ-ကို၊ ဂဟေတွာ၊ အာဝဇ္ဇနဝသေန-ဆင်ခြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုရေစာရိကံ-ရှေ့သွား သည်၊ ဟုတွာ၊ ဘဝံ-ကို၊ အဝဋ္ဋယမာနံ-ပြန်လည်စေလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-သောတ ဒ္ဓါရာဒီသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဒေသေဝ နယော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။ကြိယမနော ဓာတုစိတ္တံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ကြိယမနောဝိညာဏဓာတု အဖွင့်

မနောဝိညာဏဓာတု၊ ယေ၊ သဟဂတတာတိ-ဟူသော၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤ ဟသိ တုပ္ပါဒ်စိတ်ကို၊ အညေသံ-အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ အသာဓာရဏံ- အတူတကွ မဆောင်နိုင်သော၊ ဝါ-မဆက်ဆံသော၊ ခိဏာသဝသေဝ-ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏သာလျှင်၊ ပါဠိပုဂ္ဂလိကံ-သီးခြားပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော စိတ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဆသု၊ ဒ္ဓါရေသု-တို့၌၊ လတ္တတိ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ စက္ခုဒ္ဓါရေ-၌၊ ပဓာနသာရပုံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်းအား လျှောက်ပတ်သော၊ ဌာနံ-အပ်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ခိဏာသဝေါ-သည်၊ ဣမိနာ စိတ္တေန-ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ဖြင့်၊ သောမနဿိတော- ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သောတဒ္ဓါရေ-၌၊ ဘဏ္ဍာဘာဇနီယဌာနံ- ဘဏ္ဍာကို ဝေဖန်ရာအရပ်သို့၊ (သံဃိက ပစ္စည်းဘဏ္ဍာကို ဝေဖန်ရာအရပ်သို့၊) ပတွာ-ရောက်၍၊ မဟာသဒ္ဓံ-ကျယ်စွာသော အသံကို၊ ကတွာ၊ လုဒ္ဓ လုဒ္ဓေသု- အလွန်လိုချင် မက်မောကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဂဏှန္တေသု-ယူကုန်လသော်၊ ဒေဝ ရူပနာမ-

ဝလဉ္စန၊ ယေ၊ ကာလေ။ ။ဘူဝါဒီ ဝလဇီဇာတ်သည် ပရိဘောဂ (သုံးဆောင်ခြင်း) အနက်ကိုဟော၏၊ "ဝလဉ္စနေန-အာရုံကို သုံးဆောင်ခြင်းအားဖြင့်+ပဝတ္တိ ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဝလဉ္စနပ္ပတ္တိ-ခြင်း၊ ပဉ္စဒ္ဓါရ၌ အာရုံမထင်လာလျှင် ထိုပဉ္စဒ္ဓါရသည် ဝီထိစိတ်တို့၏ သုံးဆောင်ရာ ဌာနမဟုတ်၊ အာရုံထင်သောအခါ၌ကား ဝီထိစိတ် တို့၏ ထိုအာရုံကိုသုံးဆောင်ရာဌာနဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပလဉ္စန-(သုံးဆောင်ခြင်း) ဟူသည် အာရုံကိုသုံးဆောင်ခြင်းတည်း၊ [ယောနော၌ "ဝလဉ္စန္တိ ပဋိသန္တိ ဧတ္တဒ္ဓါရေသု ဖဿာဒယောတိ ဝလဉ္စနကာ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ပဉ္စဒ္ဓါရကို အရကောက်လေသည်၊ ပါဠိပျက်ဟန်လည်း တူ၏။]

ဤသို့ သဘောရှိသည် မည်သော၊ လောလုပ္ပတဏှာ-အလွန် လိုချင်တတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတဏှာကို၊ (လျှပ်ပေါ်လော်လီသော တဏှာကို)၊ မေ-ငါသည်၊ ပဟိနာ-ပယ်အပ်ပေပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ ဣမိနာ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ သောမနဿိတော-သည်၊ ဟောတိ။

ယာနဒ္ဓါရေ-၌၊ ဂန္ဓေဟိဝါ-နံသာထို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖေဟိဝါ-ပန်းတို့ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စေတိယံ-ကို၊ ပူဇေန္တော-ပူဇော်စဉ်၊ ဝါ-ပူဇော်သော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမိနာ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ သောမနဿိတော ဟောတိ၊ ဧဝါဒ္ဓါရေ-၌၊ ရသသမ္ပန္နံ-အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပိဏ္ဍိပါတ်-ကို၊ လဒ္ဓါ-ရ၍၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်၍၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တော-သုံးဆောင်လသော်၊ ဝါ-သုံးဆောင်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ သာရဏီယဓမ္မော-သာရဏီယအကျင့်ကို၊ (တစ်သက်မပြတ်၊ အောက်မေ့ အပ်သော သာရဏီယဝတ် ဖြည့်ကျင့်သူ၏ အကျင့်ကို)၊ မေ-ငါသည်၊ ပူရိတောဝတ- ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီးတကား၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ ဣမိနာ စိတ္တေန သောမနဿိတော ဟောတိ၊ [သာရဏီယဝတ်အကြောင်းကို သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ-မဟာပရိနိဗ္ဗာန သုတ်၊ တိက္ခု အပရိဟာနိယဓမ္မအဖွင့်၌ ရှုပါ၊] ကာယဒ္ဓါရေ-၌၊ အာဘိ သမာစာရိက ဝတ္တံ-အာဘိသမာစာရိကဝတ်ကို၊ ကရောန္တော-ပြုစဉ်၊ ဝါ-ပြုသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ ကာယဒ္ဓါရေ-၌၊ မေ-သည်၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ပူရိတံ-ဖြည့်ကျင့်အပ်ပေ ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ ဣမိနာ စိတ္တေန သောမနဿိတော ဟောတိ၊ ဧဝံ- ဤသို့လျှင်၊ တာဝ-မနောဒ္ဓါရမှ ရှေးဦးစွာ၊ ပဉ္စဒ္ဓါရေ-၌၊ (ဣဒံစိတ္တံ-ဤဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်ကို) လဗ္ဘတိ-၏။

☰

ပန-ကား၊ မနောဒ္ဓါရေ-၌၊ အတိတာနာဂတံ-အတိတ် အနာဂတ် အာရုံကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဟိ-ရဲ့၊ ဇောတိပါလ၊ ပေ၊ ကာလသ္မိ-ဇောတိပါလလုလင်၊ မဉ္ဇုဒေဝမင်း၊ ကဏ္ဍရသေ့ အစရှိသူတို့၏ ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော၊

လောလုပ္ပတဏှာ။ ။ “လုဘု-ဂိဒ္ဓေ” ဓာတ်၊ အစ်ပစ္စည်း၊ လုလုဟု ခွေဘော် ပြုပြီးနောက် ရှေ့လု၏ ဥကို သြပြု၍ “လောလုဘော” ဟုလည်းကောင်း၊ ဘ ကို ပ ပြု၍ “လောလုပေါ” ဟု လည်းကောင်း၊ ထောမနိမိရှိ၏၊ လောလုပဿ-အလွန် လိုချင်သူ၏+ဘာဝေါ လောလုပ္ပံ၊ လောလုပ္ပု+တံ+တဏှာဓာတိ လောလုပ္ပတဏှာ။

အာဘိသမာစာရိကဝတ္တံ။ ။ အဘိ (ဝိသိဋ္ဌော ဥတ္တမော) သမာစာရော အဘိသမာစာရော၊ အဘိသမာစာရံ+အာရဗ္ဘ+ပညတ္တံ အာဘိသမာစာရိကံ (ဝတ္တံ)၊ ခန္ဓကဉ္စ လာသော ဥပဇ္ဈာယဝတ် စသည်ကို (ထူးသောအကျင့်ကိုအကြောင်းပြု၍ ပညတ်အပ်သော ကျင့်ဝတ်များဖြစ်၍) အာဘိသမာ စာရိကဝက်ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဝတ်ကိုဖြည့်ကျင့်ရာ၌ မျက်နှာသစ်ရေ ကပ်ရခြင်း စသည်ဖြင့် အတွေ့ အထိများသောကြောင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံအတွက် ပုံစံထုတ်သည်။

ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ အာဝဇ္ဇေတွာ-ဆင်ခြင်တော်မူ၍၊ တထာဂတော-သည်၊ သိတံ-ပြုံးတော်မူခြင်းကို၊ ပါတွာကာသိ-ထင်စွာပြုတော်မူပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုပြုံးတော်မူခြင်းကိစ္စသည်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ သဗ္ဗညုတညာဏာနံ-ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏံ၊ သဗ္ဗညုတညာဏံတို့၏၊ ကိစ္ဆံ-ကိစ္စတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဒွိန္ဒ-န်သော၊ တေသံညာဏာနံ-တို့၏၊ စိဏ္ဏံ ပရိယန္တေ-လေ့ကျက်အပ်ပြီး၏အဆုံး၌၊ (ဖြစ်ပြီး၏ အဆုံး၌) ဣဒံစိတ္တံ-ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်သည်၊ ဟာသယမာနံ-ရွှင်စေလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ အနာဂတေ-၌၊ တန္တိဿရော-တန္တိဿရမည်သော၊ (ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ၊) မုဒိကံဿရော-မုဒိကံဿရမည်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မြင်တော်မူ၍၊ သိတံပါတွာကာသိ-ထင်စွာပြုကော်မူပြီ၊ တမ္မိ-ထိုပြုံးတော်မူခြင်းကိစ္စသည်လည်း၊ အနာဂတံသညာဏသဗ္ဗညုတညာဏာနံ ကိစ္ဆံ၊ ပန-ဆက်၊ ဒွိန္ဒ-န်သော၊ တေသံညာဏာနံ-တို့၏၊ စိဏ္ဏံ ပရိယန္တေ-၌၊ ဣဒံ စိတ္တံ-သည်၊ ဟာသယမာနံ-လျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၏၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ သေသအဟေတုက စိတ္တေဟိ-ကြွင်းသော အဟိတံစိတ်တို့ထက်၊ ဗလဝတရတာယ-အားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ-ကို၊ သမာဓိဗလံ-သို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ထပိတာ-ထားတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝီရိယံပိ-ကိုလည်း၊ ဝီရိယဗလံ-သို့၊ ပါပေတွာ

တထာဂတောသိတံ ပါတွာကာသိ။ ။“အတိတ်သေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ၊ ပေ၊ ဧတေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သဗ္ဗကာယကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တိ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် “ဉာဏံနှင့် မယှဉ်သော ဤ ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်၏ ဘုရားရှင်သန္တာန်၌ ဖြစ်နိုင်၏ ဟူသော စကားကို စဉ်းစားသင့်၏” ဟု မူလဋီကာဆိုသည်။

အနုဋီကာ။ ။အနုဋီကာဆရာကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပဓာနသာရပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မြင်၍ ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ဖြင့် ဝမ်းမြောက်ရုံသာဖြစ်နိုင်၏၊ မပြီးနိုင်သေး၊ [ပြုံးခြင်းဝိညာဏ်ကို ပဉ္စဒွါရိကစိတ်တို့က မဖြစ်စေနိုင်ကြ၊] ထို့ကြောင့် ပဉ္စဒွါရ၌ “သောမနဿိတော”ဟု ဆို၍ မနောဒွါရကျမှ “သိတံ ပါတွာကာသိ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆို၏၊ ထိုအခါ၌ကား အတိတ်သညာဏံ အနာဂတံညာဏံတို့ဖြစ်ပြီးနောက်မှ ဖြစ်ရကား ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တိလည်း ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

သမာဓိ၊ ဝီရိယဗလံ ပါပေတွာ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၏ စိတ္တေကဂ္ဂတာ၊ ဝီရိယိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသတို့၌ “သမာဓိဗလံ ဝီရိယဗလံ”တိုင်အောင် ဗလံပုဒ်ကို ထည့်၍ ဟောတော်မူသည်ကို “သမာဓိ ပေ၊ ဝီရိယဗလံ ပါပေတွာ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ ဟောတော်မူခြင်းမှာလည်း ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်က အခြားသော အဟိတံ စိတ်တို့ထက် စေတသိက်အယှဉ်များ၍ ဗလဝတရဖြစ်သောကြောင့် တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဗလဝတရ” ဟု အဋ္ဌကထာအဆိုသည်။

(ထပိတံ)၊ ဥဒ္ဓေသဝါရေ ပန-ဌ်ကား၊ သမာဓိဗလံ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ-ဟူ၍၊ အနာဂတတ္တာ-မသာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိပုဏ္ဏေန-ပြည့်စုံလုံလောက်သော၊ ဗလဋ္ဌေန-ဗလ၏ အနက်အားဖြင့်၊ ဧတံ ဒွယံ-ဤသမာဓိ ဝီရိယ ၂-ပါး အပေါင်းသည်၊ ဗလံနာမ-ဗိုလ်မည်သည်၊ နဟောတိ-နိုင်၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ နေဝကုသလံ-ကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ နာကုသလံ-အကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ တသ္မာ၊ ဗလန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူ၍၊ န ထပိတံ-ထားတော်မမူအပ်၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ယသ္မာ၊ နိပ္ပရိယာယေန-ပရိယာယ်မဟုတ်၊ မုချအားဖြင့်၊ ဗလံ-ဗိုလ်သည်၊ န (ဟောတိ)၊ တသ္မာ၊ သင်္ဂဟဝါရေပိ-ဌ်လည်း၊ ဒွေဗလာနိ ဟောန္တိတိ-ဟူ၍၊ န ဝုတ္တံ၊ သေသံ-သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ နိဒ္ဒေသေ-သောမနဿသဟဂုတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်၏ နိဒ္ဒေသဌ်၊ (သောမနဿ သန္တီရဏ စိတ်၏နိဒ္ဒေသဌ်၊) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်ကိုဖွင့်ပြပြီး၍၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့်၊ “ဥပေက္ခာသဟဂတာ”စသည်မိန့်၊] ဥပေက္ခာသဟဂတာတိ-ကား၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်၊ တီသု-န်သော၊ ဘဝေသု-ဘုံဘဝတို့၌၊ သဗ္ဗေသံ-န်သော၊ သစိတ္တကသတ္တာနံ-စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏံ-အတူတကွ ဆောင်ခြင်းရှိ၏၊ ဝါ-ဆက်ဆံ၏၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သစိတ္တကဿ-စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော သတ္တဝါ၏ သန္တာန်၌၊ နပ္ပဇ္ဇတိနာမ-မဖြစ်သည် မည်သည်၊ န-မရှိ၊ ပန-ဆက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ပဉ္စဒွါရေ-၌၊ ဝေါဋ္ဌပနံ-ဝုဋ္ဌောသည်၊ ဟောတိ၊ မနောဒွါရေ-၌၊ အာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇန်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဆ-န်သော၊ အသာဓာရဏညာဏာနိပိ-အသာဓာရဏ ဉာဏ်တို့သော်မှလည်း၊ [ဤဉာဏ် ၆-ပါးကို ဋီကာ၌ပြထားပြီ။] ဣမိနာ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်၊ ဂဟိတာရမဏမေဝ-ယူပေးအပ်သော အာရုံကိုသာ၊ ဂဏုန္တိ-

ဥဒ္ဓေသဝါရေ ပန။ ။နိဒ္ဒေသဌ် “သမာဓိဗလံ၊ ဝီရိယဗလံ”ဟု ဟောတော်မူလျှင် ဥဒ္ဓေသဌ် “သမာဓိဗလံ ဟောတိ၊ ဝီရိယဗလံ ဟောတိ”ဟု အဘယ့်ကြောင့် ခေါင်းစဉ်မာတိကာထားတော်မမူပါသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဥဒ္ဓေသဝါရေ ပန” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ပရိပုဏ္ဏဗလ အနက်မရှိသောကြောင့် သမာဓိဝီရိယနှင့်စပ်၍ “သမာဓိဗလံ ဟောတိ၊ ဝီရိယဗလံ ဟောတိ”ဟု မဟောအပ်ပါ-ဟူလို။

ပရိပုဏ္ဏဗလဌ။ ။ခိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သော အလောဘ စသော ရေသောက်မြစ်ပါရှိမှ ပြည့်စုံသောဗလဖြစ်နိုင်၏၊ ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌ အလောဘ စသောမူလမပါသောကြောင့် ထိုပရိပုဏ္ဏဗလအနက်အားဖြင့် ဗလအမည် အစစ်မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “သမာဓိဗလံ ဟောတိ၊ ဝီရိယဗလံ ဟောတိ”ဟု ဥဒ္ဓေသဌ် ဟောတော်မမူအပ်၊ ဝီရိယနှင့်ယှဉ်ရသည့်အတွက် အခြားအဟိတ်စိတ်တို့ထက် အနည်းငယ်အားရှိသောကြောင့် နိဒ္ဒေသဌ် ထုတ်ပြတော်မူသည်။

မနောဝိညာဏဓာတုအဖွင့်] ဘာသာစုံကော

၃၅၅

ယူနိုင်ကြကုန်၏။ ဧတံ စိတ္တံ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်။ မဟာဂဇံနာမ-ဆင်
ပြောင်ကြီးနှင့် တူသော စိတ်မည်၏။ ဣမဿ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏။ အနာရမဏံ
နာမ-အာရုံမဟုတ်သော တရားမည်သည်။ နတ္ထိ၊ အသဗ္ဗညုတညာဏံ-သဗ္ဗညုတ
ညာဏ်မဟုတ်ပါပဲလျက်၊ သဗ္ဗညုတညာဏဂတိကံနာမ-သဗ္ဗညုတညာဏ်၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်
တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော တရားမည်သည်။ ဝါ-သဗ္ဗညုတညာဏ်နှင့် အလားတူသော
တရားမည်သည်။ ကတမံ-အဘယ်နည်း။ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-မေးအပ်သော၊ ဣဒံ-
ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်တည်း။ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဖြေဆိုရာ၏။ ဧတ္ထ-ဤမနော
ဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောစကားရပ်ကို၊ ပုရိမစိတ္တေ-ရှေးဖြစ်သော
ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌၊ ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-စိုးစဉ်း
အနည်းငယ်ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ကောဝလံ-သက်သက်၊ တတ္ထ-ထိုဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌၊
သပ္ပိတိကတ္တာ-ပီတိနှင့်တကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝံဂီကော-၉-ပါးသော
အင်္ဂါရှိသော၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ-ကို၊ ဝိဘတ္တော-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣမ-ဤမနော
ဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၌၊ နိပ္ပိတိကတ္တာ-ပီတိမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဋ္ဌဂီကော-
ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါရှိသော၊ (သင်္ခါရက္ခန္ဓာ-ကို၊ ဝိဘတ္တော-ပြီ။)

ဣဒါနိ-မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ကို ပြပြီးရာယခုအခါ၌၊ ကုသလတော-မှ၊
အဋ္ဌ-န်သော၊ မဟာစိတ္တာနေဝ-မဟာစိတ်တို့သည်ပင်၊ (မဟာ ကုသိုလ်စိတ် ၈-
ပါးတို့သည်ပင်၊) ဇီဏာသဝဿ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနတာယ-
ဖြစ်ရကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာနိ ကြိယာနိ-အကြင်ကြိယာစိတ်တို့သည်၊
ဇောတာနိ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တာနိ-ထိုကြိယာစိတ်တို့ကို၊ ကုသလနိဒ္ဒေသေ-
၌၊ ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဣမ-ဤမဟာကြိယာစိတ်ကိုပြရာ၌၊ ဌတွာ-တန့်ရပ်၍၊ ဟသနကစိတ္တာနိ-
ပြုံးရွှင်စေတတ်သောစိတ်တို့ကို၊ သမောဓာနေတဗ္ဗာနိ-ပေါင်းထိုက်ကုန်၏၊ ပန-
ပရိဟာရပေ၊ အံ၊ ကတိ-အဘယ်မျှသောစိတ်တို့သည်၊ ဇောတာနိ-ဤပြုံးရွှင်စေတတ်
သော စိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-န်သနည်း၊ ဣတိ-တည်း၊ ပရိဟာရောမယာ ဝုစ္စတေ၊
တေရသ-၁၃-ပါးသော စိတ်တို့သည်၊ (ဇောတာနိ-ဤပြုံးရွှင်စေတတ်သော စိတ်တို့သည်။
ဟောန္တိ-န်၏၊) ဟိ-ချဲ့၊ ပုထုဇ္ဇနာ-ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ကုသလတော-မှ၊

မဟာဂဇံ နာမ။ ။ဆင်ပြောင်ကြီးသည် အားကြီးသကဲ့သို့ ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းလည်း
သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏ ရှေ့သွားဖြစ်ရကား သဗ္ဗညုတညာဏ်ကဲ့သို့ အလုံးစုံကို အာရုံပြုနိုင်သည့်
အတွက် အားကောင်းလှ၏။ ထို့ကြောင့် “မဟာဂဇော ဝိယာတိ မဟာဂဇံ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍
မဟာဂဇ အမည်ရသည်။

၃၅၆

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[အဗျာကတ

စတူဟိ-နိသော၊ သောမနဿ သဟဂတေဟိ-သောမနဿ သဟဂုတ်စိတ်တို့
လည်းကောင်း၊ အကုသလတော-မှ၊ စတူဟိ-နိသော၊ (သောမနဿ သဟဂတေဟိ-
တို့လည်းကောင်း၊) ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌဟိ-နိသော၊ စိတ္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဟသန္တိ-ပြုံး
ရယ်ကြကုန်၏၊ သေက္ခာ-တို့သည်၊ ကုသလတော-မှ၊ စတူဟိ-နိသော၊ သောမနဿ
သဟဂတေဟိ-တို့လည်းကောင်း၊ အကုသလတော-မှ၊ ဒွိဟိ-နိသော၊ ဒိဋ္ဌိဂတ
ဝိပ္ပယုတ္တေဟိ-ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ သောမနဿ သဟဂတေဟိ-တို့လည်း
ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆဟိ-နိသော၊ စိတ္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဟသန္တိ-နိ၏၊ ခိဏာသဝါ-
တို့သည်၊ ကြိယတော-မှ၊ ပဉ္စဟိ-နိသော၊ သောမနဿ သဟဂတေဟိ-တို့ဖြင့်၊
ဟသန္တိ-ပြုံးတော်မူကြကုန်၏၊ ဣတိ-ဤတွင် မဟာကြိယာစိတ်အပြီးတည်း။ [ဤ
အဓိပ္ပာယ်ကိုရည်ရွယ်၍ “၈-ပုထုဇဉ်၊ ၆-သေက္ခန်၊ ၅-တန်ရဟန္တာ”ဟု ဆရာတို့
မိန့်ကြသည်။]

ရူပကြိယာ အဖွင့်

ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရကြိယနိဒ္ဒေသေသု-ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ ကြိယာ
နိဒ္ဒေသတို့၌၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခဝိဟာရန္တိ-ကား၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ-မျက်မှောက်ထင်ထင်၊ ရှုမြင်
အပ်သော သဘောဖြစ်သော၊ [ဒိဋ္ဌော+ဓမ္မော ဒိဋ္ဌဓမ္မော၊] ဣမသ္မိယေဝ အတ္တဘာဝေ-
ဤအတ္တဘော၌ပင်၊ သုခဝိဟာရမတ္တံ-ချမ်းသာစွာနေကြောင်းမျှဖြစ်သော၊ [ဈာနံ

အတ္တဘာဝ။ ။အတ္တ၌ အာပုဗ္ဗ+ဓာဓာတ်သည် အာရောပ (တင်ထားခြင်း၊
တင်သွင်းခြင်း)အနက်ကိုဟော၏၊ အာဟိတော အဟံ မာနော ဧတ္တာတိ အတ္တာ-ငါဟူသော
မာနကို တင်သွင်းထားအပ်ရာဖြစ်သော ကိုယ်။ [အာဟိတော၌ အာ+ဓာဓာတ်၊ ဓာ၏ အာကို ဣ၊
ဓကို ဟပြု၊ အတ္တာ၌ကား အာ+ဓာ-တမှ အာကို ချေ၊ ဓကို တ ပြု၍ နောက် တသို့ ကပ်၊ ရှေ့
အာကို ရသပြု။] ဘာဝကို “ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဘာဝေါ-(တိတ္ထိတို့က “အတ္တသည် မြီ၏၊
အဖြစ်အပျက်မရှိ”ဟု ယူအပ်သော်လည်း) ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ (ဖြစ်လျှင်လည်း
ပျက်တတ်၏၊) ဣတိ ဘာဝေါ၊ အတ္တာဝေ-ကိုယ်ဟူသော အတ္တသည်ပင်+ဘာဝေါ-
ဖြစ်တတ်သောအရာ တည်း၊ ဣတိ အတ္တဘာဝေါ။

တစ်နည်း။ ။တိတ္ထိတို့က အတ္တဟု ယူထိုက်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်
ဖြစ်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် “အတ္တာတိ+ဘာဝေါ အတ္တဘာဝေါ” ဟု တစ်နည်းပြုပါ၊
အတ္တာတိ-အတ္တဟူ၍+ဂဟေတဗ္ဗကာရေန-ယူထိုက်လောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘာဝေါ-
ဖြစ်သောကိုယ်တည်း၊ အတ္တဘာဝေါ-ကိုယ်။ [အာဟိတော အဟံ မာနော ဧတ္တာတိ အတ္တာ သော
ဝေ ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ န ပရ ပရိကပ္ပိတော ဝိယ နိစ္စောတိ အတ္တဘာဝေ (ပဌမနည်းသာဓက)၊
အတ္တာတိ ဝါ ဒိဋ္ဌိဂတိကေဟိ ဂဟေတဗ္ဗကာရေန ဘဝတိ ပဝတ္တတိတိ အတ္တဘာဝေါ၊
(နောက်နည်းသာဓက)-အနုဋီကာ။]

ရူပါရူပကြိယာအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၅၇

ဦးစပ်၊ မတ္တဖြင့် နောက်ဘဝ အကျိုးမရှိကြောင်းကို ကန့်၊) တတ္ထ-ထိုဈာန်တို့တွင်၊
 ခိဏာသဝဿ-၏၊ ပုထုဇ္ဇနကာလေ-ပုထုဇဉ်ဖြစ်ရာအခါ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတာ-ဖြစ်စေ
 အပ်သော၊ သမာပတ္တိ-သမာပတ်သည်၊ ယာဝ-လောက်၊ နံ-ထိုသမာပတ်ကို၊ န
 သမာပဇ္ဇတိ-မဝင်စားသေး၊ တာဝ-ထိုမဝင်စားသေးသမျှကာလပတ်လုံး၊ ကုသလာဝ-
 ကုသိုလ်သမာပတ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ သမာပနုကာလေ-သမာပတ်ဝင်စားပြီးရာ
 အခါ၌၊ ကြိယာ-ကြိယာ သမာပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို
 ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ခိဏာသဝကာလေ-ရဟန္တာဖြစ်ရာအခါ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတာ-ဖြစ်စေ
 အပ်သော၊ သမာပတ္တိ-သမာပတ်သည်၊ ကြိယာဝ-ကြိယာသမာပတ်သည်သာ၊
 ဟောတိ-၏၊ သေသံ-သော၊ သမ္ပ-အလုံးစုံသောစကားရပ်ကို၊ တံသဒိသတ္တာ-
 ထိုကုသိုလ်နှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုသလနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ
 ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အဋ္ဌသာလိနိယာ-အဋ္ဌသာလိနိမည်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာယ-ဓမ္မသင်္ဂဟီ
 အဋ္ဌကထာ၌၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍကထာ-စိတ္တုပ္ပါဒ ကဏ္ဍကို ဆိုရာဆိုကြောင်းဖြစ်သော
 စကားသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီး၊ ပန-ထိုသို့ပင် စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍကထာ ပြီးပါသော်လည်း၊
 အဗျာကတပဒံ-အဗျာကတပုဒ်သည်၊ (မာတိကာဝယ်လာသော “အဗျာကတ
 ဓမ္မာ”ဟူသော ပုဒ်သည်၊) နေဝ တာဝ နိဋ္ဌိတံ-မပြီးတတ်သေး၊ (ရုပ် အဗျာကတ
 ကျန်သေးသည်-ဟူလို၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ကုသလာဝ။ ။ပုထုဇဉ်သာမက၊ သေက္ခအဖြစ်တုန်းက ဖြစ်စေအပ်သော ဈာန်များလည်း
 ရဟန္တာအဖြစ်၌ ထပ်၍မဝင်စားနိုင်သေးသမျှ ကုသိုလ်ဈာန်ပင် ဖြစ်သေး၏၊ ထို့ကြောင့်
 ဝိညာဏဉာယတန၊ နေဝသညာ နာသညာယတန ဈာန်တို့သည် ရဟန္တာဖြစ်မှ အားထုတ်၍ရလျှင်
 ထပ်၍ မဝင်စားသေးသော အာကာသာနဉာယတန၊ ဝိညာနဉာယတန ကုသိုလ်ဈာန်ကိုလည်းကောင်း
 ထပ်၍ ဝင်စားပြီးသောအခါ ကြိယာဈာန်ကိုလည်းကောင်း အာရုံပြုနိုင်သည်-ဟု ဆိုရသည်။

စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍဝတ္ထုနာ-စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၏

အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီး။

ရူပကဏ္ဍ

ဥဒ္ဓေသ အဖွင့်

ဣဒါနိ-စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍကို အကျယ်ဝေဖန်တော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ရူပကဏ္ဍ-ကို၊ ဘာဇေတွာ-အကျယ်ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတမေ၊ ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဉ္ဇံ၊ တတ္ထ-ထို ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဟေံဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ-၌၊ ဝိပါကာဗျာကတဇ္ဇေဝ-ဝိပါက အဗျာကတတို့လည်းကောင်း၊ ကြိယာဗျာကတဇ္ဇ-ကိုလည်းကောင်း၊ နိဿေသံ-အကြွင်းမရှိသည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ကိဉ္ဇာပိ ဘာဇိတံ-အကယ်၍ကား ဝေဖန်တော်မူအပ်ပါပေပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အကြွင်းမရှိအောင် ဝေဖန် အပ်ပြီးဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ရူပါဗျာကတ နိဗ္ဗာနာဗျာကတာနိ-ရုပ် အဗျာကတ၊ နိဗ္ဗာန်အဗျာကတတို့ကို၊ အကထိတာနိ-ဟောတော်မမူအပ်ကုန်သေး၊ တာနိ-ထို ရုပ် အဗျာကတ၊ နိဗ္ဗာန်အဗျာကတတို့ကို၊ ကထေတုံ-ဟောတော်မူခြင်းငှာ၊ စတုပ္ပိဓံ-၄-ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ (ဝိပါကံ၊ ကြိယာ၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်အားဖြင့် ၄-ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊) အဗျာကတံ-ကို၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်းတော်မူ၍၊ ဒဿေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုသလာပေ၊ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။ [ကိဉ္ဇာပိ ဝါကျကို နနထည့်၍ စောဒနာ ဝါကျလှုပ်ပြီးလျှင် တစ်နည်း အနက်ပေးပါလေ။]

တတ္ထ-ထို ကုသလာကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဝိပါကာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကုသလာကုသလာနန္တိ-ကား၊ စတုဘူမကကုသလာနဇ္ဇေဝ-ဘုံ ၄-ပါး၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်တို့၏လည်းကောင်း၊ အကုသလာနဇ္ဇ-တို့၏လည်းကောင်း၊ (ဝိပါကာ၌စပ်၊) ဝေံ-လျှင်၊ တာဝ-ကြိယာဗျာကတမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဝိပါကာဗျာကတံ-ကို၊ ကုသလဝိပါကာ ကုသလဝိပါကဝဿေန-ကုသိုလ်ဝိပါကံ၊ အကုသလ ဝိပါကံတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒွိဟိ-န်သော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတွာ-ထက်ဝန်းကျင်ယူတော်မူ၍၊ (သိမ်းကျုံး ယူတော်မူ၍၊) ဒဿိတံ-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ တံ သဗ္ဗပိ-ထိုအလုံး စုံသော ဝိပါကံ အဗျာကတသည်လည်း၊ ကာမာဝစရံဝါ-ကာမာဝစရသည်မူလည်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ ရူပါဝစရာဒိသု-ရူပါဝစရ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ-ဝါ-တစ်ပါးပါးသည်မူလည်း၊ (ဟောတိ) တသ္မာ၊ ကာမာဝစရာတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေနဖြင့်၊ တဒေပဝိပါကာဗျာကတံ-ထိုဝိပါကံ အဗျာကတကိုပင်၊ ဘူမန္တ ရဝဿေန-ဘုံအထူး၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတွာ-၍၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ တံ-ထို ဝိပါကံအဗျာကတသည်၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာပိ-သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ပေ၊ ဝိညာ

ဥဒ္ဓေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၅၉

ဏက္ခန္ဓောပိ-သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ သမ္ပယုတ္တစတုက္ခန္ဓဝသေန-
သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ၄-ပါးသော နာမ်ခန္ဓာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတွာ၊
ဒဿိတံ-ပြီ။

စေ-သို့လျှင်၊ ဝိပါကာဗျာကတံ-ကို၊ ကုသလာ ကုသလဝသေန-ကုသိုလ်
အကုသိုလ်တို့၏ အစွမ်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိဉ္စစပ်) ဘူမန္တ ရဝသေန-ဘုံအထူး၏
အစွမ်းလည်းကောင်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓဝသေန-သမ္ပယုတ်ခန္ဓာတို့၏ အစွမ်းလည်း
ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဟိ-န်သော၊ နယေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပရိယာဒါယ-ထက်ဝန်းကျင်
ယူတော်မူ၍၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကြိယာဗျာကတံ-ကို၊
ဒဿေန္တော-ကြောင့်၊ ယေစ ဓမ္မာ ကြိယာတိအာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ပြီ၊
တတ္ထ-ထို ယေစ ဓမ္မာ ကြိယာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကာမာဝစရာ၊ပေ၊
ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထုဗွဲ-ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ ဘဝေယျ-ရာ၏၊ ပန-
ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သောဝိပါက်၌၊ (တံ-ထိုစကားကို၊)
ဂဟိတမေဝ-ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နယံ-နည်းကို၊ ဒဿေတွာ-
ပြပြီး၍၊ နိသဇ္ဇိတံ-မဟောဘဲ စွန့်လွှတ်တော်မူအပ်ပြီ။

ဣဒါနီ-၌၊ အဝိဘတ္တံ-မဝေဖန်အပ်သေးသော အဗျာကတကို၊ ဒဿေန္တော-
(ကြောင့်)၊ သဗ္ဗန္တ ရူပံ အသင်္ခတာ စ ဓာတုတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊
တတ္ထ-ထို သဗ္ဗန္တ ရူပံ အသင်္ခတာစ ဓာတု ဟူသောပါဌ်၌၊ သဗ္ဗန္တ ရူပန္တိပဒေန-
ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ ရူပါနီ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆန္ဒဝုတိ-၉၆-
ဝါးသော၊ ရူပကောဋ္ဌာသာ-ရုပ်အစိတ်အပိုင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိပ္ပဒေသတော-
အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်၊ ဂဟိတာ-ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ အသင်္ခတာစ

နယံ ဒဿေတွာ။ ။အောက်ဝိပါက်၌ “ကာမာဝစရာ၊ပေ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော” ဟု
ယူခဲခင်းကိုပင် “နယ ဒဿန-နည်းပြခြင်း”ဟု ဆိုသည်၊ ကြိယာ၌လည်း အောက်၌ ယူခဲသကဲ့သို့
“ ကာဝစရာ၊ပေ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော”ဟု ယူပါလေ=ဟူလို၊ ဤအလို “နယနံ-ဆောင်ယူကြောင်းနည်း၊
နယော-နည်း” ဟု ပြ၊ (တစ်နည်း) နိယတီတိ နယော-ကာမာဝစရာ စသည်ဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သော
ကြိယာဗျာကတ။

ရူပကောဋ္ဌာသာ။ ။“ပဉ္စဝိသတိ၊ ဆန္ဒဝုတိတို့၏သရုပ်ကို ဋီကာ၌ယူ၊ ကောဋ္ဌာသ
သဒ္ဓါသည် “အစိတ်အပိုင်း” ဟူသောအနက်ကိုဟော၏၊ (တစ်နည်း) ကောဋ္ဌသဒ္ဓါသည်
“သရီရ(ကိုယ်)” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထို သရီရ၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော “ကောသာ၊
လောမာ” စသည်ကို “ကောဋ္ဌဿ-ကိုယ်၏+အံသာ-အစိတ်အပိုင်းတို့တည်း” နှင့်အညီ “ကောဋ္ဌာသ”
ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုအစိတ်အပိုင်းများနှင့် အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖြင့် တူသော ရုပ်၏အစိတ်အပိုင်း
စသည်ကိုကား ဥပမာတဒ္ဓိတ် (တစ်နည်း) သဒိသုပဓာရအားဖြင့် “ကောဋ္ဌာသ” ဟု ခေါ်ရသည်။
[ကောဋ္ဌာသာတိစ အံသာ၊ပေ၊ ကောဋ္ဌာသာဝိယာဘိ ကောဋ္ဌာသာ၊-ဋီကာ။]

ဓာတုတိပဒေန-ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာန်-ကို၊ နိပ္ပဒေသတော-အားဖြင့်၊ ဂဟိတံ-ပြီ၊ ဣတိ (ဝေဒိတဗွံ)၊ စတ္တာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ အဗျာကတာ ဓမ္မာတိ ပဒံ-ဟူသော ပုဒ်သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီးဆုံးသည်၊ ဟောတိ။

တတ္ထ၊ ပေ၊ ရူပန္တိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ကသ္မာ၊ ဂဟိတံ-ယူတော်မူအပ်သနည်း၊ [“အဗျာကတာ ဓမ္မာပုဒ်ပြီးဆုံးပြီးဖြစ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ယူအပ်ပါသနည်း” ဟူလို၊] ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ရူပါဗျာကတံ-ရုပ်အဗျာကတာကို၊ သင်္ခေပေန-အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ကထိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ တံ-ထို ရုပ် အဗျာကတာ ကို၊ ဧကက၊ ပေ၊ ဧကာဒသကဝသေန-ဧကက၊ ပေ၊ ဧကာဒသကတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရတော-အားဖြင့်၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ဣဒံ-ဤ တတ္ထ ကတမံ သဗ္ဗံ ရူပံ ဟူသောစကားကို၊ ဂဟိတံ-ယူတော်မူအပ်ပြီ၊ တဿ-ထို တတ္ထ ကတမံ သဗ္ဗံ ရူပံ ဟူသောစကားရပ်၏၊ အတ္ထော-အနက်ကား၊ သဗ္ဗန္ဓ ရုပ်၊ အသင်္ခတာစ ဓာတုတိ-ဟူ၍၊ ယံ-ပဒုဗ္ဗယံ)-အကြင် ပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တသ္မိံ ပဒုဗ္ဗယေ-ထိုပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်း၌၊ ဝါ-တွင်၊ ကတမံ-အဘယ်သည်၊ သဗ္ဗံ ရူပံ နာမ-သဗ္ဗံ ရူပံမည်သနည်း၊ (ဣတိ အယံ-ဤသည်ကား၊ အတ္ထော-တည်း။)

ဣဒါနိ-၌၊ တံ-ထိုအလုံးစုံသောရုပ်ကို၊ ဒဿေန္တော(ကြောင့်၊) စတ္တာရောစ မဟာဘူတာတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ တတ္ထ-ထို စတ္တာရောစ မဟာဘူတာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ စတ္တာရောတိ-စတ္တာရောဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဂဏန ပရိစ္ဆေဒေါ-ဂဏန်းအားဖြင့် မဟာဘုတ်တို့ကို ပိုင်းခြားကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ တေန-ထို စတ္တာရောဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်၊ တေသံ-ထိုမဟာဘုတ်တို့၏၊ ဦနာဓိကဘာဝံ-၄-ပါးအောက် ယုတ်လျော့ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ ၄-ပါးထက် ပိုလွန်ကုန်သည်၏အဖြစ် ကို၊ နိဝါရေတိ-တားမြစ်တော်မူ၏၊ စသဒ္ဓေါ-သည်၊ (စတ္တာရောစ၌ စသဒ္ဓါသည်၊) သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထော-ပေါင်းခြင်းအနက်ရှိ၏၊ တေန-တိုသဒ္ဓါဖြင့်၊ ကေဝလံ-ဥပါဒါရုပ် မဖက် သက်သက်၊ စတ္တာရော-နံသော၊ မဟာဘူတာဝ-မဟာဘုတ်တို့ချည်းသာ၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ န-မဟုတ်၊ အညံပိ-မဟာဘုတ်တို့မှ တစ်ပါးသော ဥပါဒါရုပ်သည် လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပါဒါရူပံ-ကို၊ သမ္ပိဏ္ဏတိ-ပေါင်း၏။

[စတ္တာရောစ မဟာဘူတာ၌ မဟာဘူတာကို အကျယ်ပြလို၍ “မဟာဘူတာတိ” စသည်မိန့်၊] မဟာဘူတာတိ ဧတ္ထ-မဟာဘူတာဟူသော ဤပါဌ်၌၊ မဟန္တ ပါတုဘာ ဝါဒီဟိ-မဟန္တ ပါတုဘာဝ အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ မဟာဘူတာ-မဟာဘူတမည်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗွာ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧတာနိ-ဤရုပ်တို့ကို၊ (ဝုစ္ဆန္တိ-၌စပ်၊) မဟန္တ ပါတုဘာဝတော-ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-၌စပ်၊) မဟာဘူတသာမညတော-

မျက်လှည့်သည်၊ ဘီလူးအစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊
[သမာနာနံ+ဘာဝေါသာမညံ၊] မဟာပရိဟာရတော-များစွာသော အကြောင်းတရား
တို့သည် ဆောင်ရွက်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မဟာဝိကာရတော-
အကြီးအကျယ် ဖောက်ပြန်ခြင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မဟန္တဘူတတ္တာ
စ-ကြီးစွာသော လုံ့လဖြင့် ဆောင်ရွက်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်
လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိတိ-
မဟာဘူတတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ [နောက်လာမည့် အကျယ်ကို ကြည့်၍
အနက်ပေးသည်၊ ထိုအကြောင်းတို့ကို အကျယ်ပြုလို၍ “တတ္ထ” စသည်မိန့်၊]
တတ္ထ-ထိုအကြောင်းတို့တွင်၊ မဟန္တပါတု ဘာဝတောတိ-ဟူသော အကြောင်း၏၊
(ဝိတ္ထာရံ-ကို၊) ဟိ (ဥဒ္ဒရိတွာ ဒသေမိ)-ထုတ်ပြဦးအံ၊ တောနိ-ဤရပ်တို့သည်၊
အနုပါဒိန္ဒက သန္တာနေပိ-သက်မဲ့အရာဝတ္ထုတို့၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ ဥပါဒိန္ဒက
သန္တာနေပိ-သက်ရှိ အရာဝတ္ထုတို့၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ မဟန္တာနိ-ကြီးမား
ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ပါတုဘူတာနိ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏၊ တေသံ-ထိုရပ်တို့၏၊
အနုပါဒိန္ဒက သန္တာနေ-သက်မဲ့အရာဝတ္ထုတို့၏ သန္တာန်၌၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော
နည်းဖြင့်၊ မဟန္တပါတုဘာဝတာ-ကြီးမားကုန်သည်ဖြစ်၍ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏
အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ဟိ-ချဲ့၊ ဧကံ စက္ကဝါဠ-တစ်ခုသော စက္ကဝဠာသည်၊ အာယာမတောစ-
အလျားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိတ္တာရတောစ-အပြန့်အကျယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊
ယောဇနာနံ-ယူဇနာတို့၏၊ ဒွါဒသသတသဟဿာနိ-တစ်သန်းနှစ်သိန်းတို့သည်
လည်းကောင်း၊ တိဏိ သဟဿာနိ-သုံးထောင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ စက္ကာရိ
သတာနိ-၄၀၀-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပညာသဉ္စယောဇနာနိ-ငါးဆယ်သော ယူဇနာ
တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ-၏၊)[စက္ကဝါဠ ဟူသော ပကတိကိုငဲ့၍ ဟောတိ”

မဟန္တာနိ ပါတုဘူတာနိ။ ။ပထဝီစသော ရုပ်တရားတို့သည် တစ်ကလာပ်တည်းဝယ်
ကြီးကြီးမားမား မဖြစ်နိုင်ကြပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် “မဟန္တ”ဟု ဆိုရ သနည်းဟု မေးဖွယ်
ရှိရကား “ဥပါဒိန္ဒက သန္တာနေပိ” စသည်မိန့်၊ မဟာဘုတ်တို့၏ အစုအဝေးဖြစ်သော သက်ရှိသက်မဲ့
ခန္ဓာတို့၏ ကြီးမားခြင်းကို မဟာဘုတ်အပေါ်၌ တင်စား၍ ဧကဒေသျူပစာရအားဖြင့် မဟာဘုတ်
ရုပ်ကလာပ်များကိုလည်း “မဟန္တ”ဟု ခေါ်ရသည်-ဟူလို၊ “ပါတုဘူတ=ထင်ရှားဖြစ်” ဟူသည်
အများမျက်မြင် အထင်အရှား ဖြစ်နေခြင်းတည်း။

မှတ်ချက်။ ။“မဟန္တာနိ ပါတုဘူတာနိ” သည် အဓိပ္ပာယ် အနက်သာတည်း၊ ဝစနတ္ထကိုကာ
ဋီကာ၌ “ဘူတာနိ+မဟန္တာနိ မဟာဘူတာနိ” ဟု ဝိသေသန ပရပဒ ကမ္မဓာရည်းပြုသည်၊
ဘူတာနိ-အထင်အရှားဖြစ်ကုန်သော+မဟန္တာနိ-ကြီးမားသော ရုပ်တရားတို့တည်း၊ မဟာဘူတာနိ-
တို့။

ဟု ဧကဝုဇ်ချ။] ပရိက္ခေပတော-အဝန်းအဝိုင်းအားဖြင့်၊ ပရိမဏ္ဍလံ-ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းသော (ကြက်ဥကဲ့သို့ ခပ်ယားယားဝိုင်းသည်မဟုတ်၊ ထက်ဝန်းကျင်ဝန်းဝိုင်း သော၊) သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော စကြဝဠာသည်၊ (ယောဇနာနံ-တို့၏၊) ဆတ္တိသ သတသဟဿနီ-၃-သန်း ၆-သိန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒသဉ္စေသ သဟဿာနီ- တစ်သောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အဗျုဗ္ဗာနီ သတာနီစ-အခွဲအားဖြင့် ၄-ရာတို့ သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-သုံးရာငါးဆယ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ [ဤစကား ဖြင့် မဟာဘုတ်ရုပ်လုပ်အစု၏ ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ်ပုံကိုပြသည်၊ သဗ္ဗန္တိ သကလံ စက္ကဝါဠံ၊ ပရိမဏ္ဍလံ ပရိမဏ္ဍလသဏ္ဌာနံ။]

တတ္ထ-ထိုထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းသောစကြဝဠာ၌၊ (ယောဇနာနံ-တို့၏၊) ဒုဝေသတသဟဿာနီ-၂-သိန်းတို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိနုဟုတာနီ-၄-သောင်း တို့လည်းကောင်း၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်၊ [ဗဟလတ္တေန၌ ဝိသေသနစပ်၊] ဗဟလတ္တေန-အထု၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-အထု၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အယံ ဝသုန္တရာ- ဤမြေကြီးကို၊ သင်္ခါတာ-ဆိုအပ်၏၊ [စတ္တာရိ နုဟုတာနီတိ စတ္တာလီသ သဟဿာနီ၊ ဤစကားဖြင့် ပထဝီဓာတ်လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ် ပုံကိုပြသည်၊] တဿာယေဝ-ထိုယူဇနာပေါင်း ၂-သိန်း ၄-သောင်း အထုရှိသော မြေကြီးကိုပင်၊ သန္တာရကံ-ကောင်းစွာ ဆောင်တတ်သော၊ ဝါ-ခံတတ်သော၊ လေ- ရေသည်၊ (ယောဇနာနံ) စတ္တာရိ သတသဟဿာနီ-၄-သိန်းတို့လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌေဝ နုဟုတာနီစ-၈-သောင်းတို့လည်းကောင်း၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်၊ ဗဟ လတ္တေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ဝါတေ-လေ၌၊ ပတိဋ္ဌိတံ-တည်ပြီ၊ ဤစကားဖြင့် အာပေါ ဓာတ်လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ်ပုံကို ပြသည်။]

တဿာပိ-ထိုယူဇနာပေါင်း ၄-သိန်း ၈-သောင်းအထုရှိသော ရေကိုလည်း၊ သန္တာရကော-သော၊ ဝါ-သော၊ မာလုတော-လေသည်၊ (ယောဇနာနံ) နဝသတသဟဿာနီ-၉-သိန်းတို့ တိုင်တိုင်လည်းကောင်း၊ သဋ္ဌိစေသ သဟဿာနီ- ၆-သောင်းတို့တိုင်တိုင်လည်းကောင်း၊ နဘံ-အဇ္ဈာပြင် အောက်ကောင်းကင်သို့၊ ဥဂ္ဂတော (အဝ+ဂတော)-သက်ပြီ၊ [ဤစကားဖြင့် ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ်ပုံကိုပြသည်၊] ဒေသာ-ဤသည်ကား၊ လောကဿ-ဩကာသလောက၏ သဏ္ဌိတိ-အထက်အောက် အလုံးစုံအားဖြင့် တည်နေပုံတည်း။ [ဟေဋ္ဌာ ဥပရိတော စာတိ သဗ္ဗသော ဌိတိ။]

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ သဏ္ဌိတေ-အတက်အောက် အလုံးစုံအားဖြင့် တည်နေသော၊ ဧတ္ထ-ဤဩကာသ၌၊ ဝါ-ဤစကြဝဠာ၌၊ ပဗ္ဗတုတ္တမော-တောင်တို့တွင် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သော၊ သိနေရ-မြင်းမိုရ်တောင်သည်၊ ယောဇနာနံ-တို့၏၊ စတုရာသီတိ သဟဿာနီ-၈-သောင်း ၄-ထောင်တို့တိုင်တိုင်၊ မဟဏ္ဌာဝေ-ကြီးစွာသော သမုဒ္ဒရာ၌၊

အဇ္ဈောဂါဋ္ဌော-သက်ဝင်နစ်မြုပ်၏။ တာဝဒေဝ-တို့ စ-သောင်း ၄-ထောင် တိုင်တိုင် ပင်၊ အစ္စဂ္ဂတော-ရေမှ အထက်သို့တက်၏။ [ထို့ကြောင့် “စ-သောင်း ၄-ထောင်၊ ၂-ပြန်ဆောင်သော မြင်းမိုရ်တောင်” ဟု ဆိုကြသည်။] တတော-ထို မြင်းမိုရ်တောင် အောက်၊ ဥပဗုပဗေဒ-ထက်ဝက်ထက်ဝက်သော၊ ပမာဏေန-ပမာဏဖြင့်၊ ယတာက္ကမံ-အစဉ်အတိုင်း၊ အဇ္ဈောဂါဋ္ဌဂ္ဂတာ-(အဇ္ဈောဂါဋ္ဌ+ဥဂ္ဂတ)-အောက်သို့လည်း သက်ကုန်၊ အထက်သို့လည်း တက်ကုန်သော၊ ဒိဗ္ဗာ-နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ (စာတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်တွင် ပါဝင်ကုန်သော၊) နာနာရတနစိတ္တိတာ-အမျိုးမျိုးသော ရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ (ဧတေသတ္တ မဟာသေလောဌ်စပ်၊) ယုဂန္ဓရော-ယုဂန္ဓါရ် တောင်လည်းကောင်း၊ ဤသဓရော-ဤသရဓတောင်လည်းကောင်း၊ ကရဝိကော-ကရဝိကတောင်လည်းကောင်း၊ သုဒဿနော-သုဒဿနတောင်လည်းကောင်း၊ နေမိန္ဒ ရော-နေမိန္ဒရတောင်လည်းကောင်း၊ ဝိနတကော-ဝိနတကတောင်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မာ-ကြီးကျယ်သော၊ အဿကဏ္ဍောဂီရိ-အဿကဏ္ဍတောင်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) သတ္တ-၇-လုံးကုန်သော၊ ဧတေမဟာသေလာ-ဤတောင်ကြီးတို့သည်၊ သိနေရဿ-မြင်းမိုရ်တောင်၏၊ သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ မဟာရာဇာနံ-နတ်မင်းကြီးတို့၏၊ အာဝါသာ-နေရာတို့သည်၊ ဒေဝယက္ခနိသေဝိတာ-နတ်တို့သည် မှီဝဲအပ်ကုန် ဘိလူးတို့သည် မှီဝဲအပ်ကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။

ဟိမဝါ-ဆောင်းခါတိုင်ဘိ၊ ဆီးနှင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဟိမဝန္တာ မည်သော၊ ဝါ-နွေခါတိုင်ပြန်၊ ဆီးနှင်းကို အန်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဟိမဝန္တာမည်သော၊ [ဟိမံ+ယတ္ထ အတ္ထိတိ ဟိမဝါ၊ ဟိမံ+ဝမတိတိ ဟိမဝါ၊] ပဗ္ဗတော-ကောင်ကို၊ ဝါ-သည်၊ ယောဇနာနံ-တို့၏၊ ပဉ္စသဘာနိ-၅-ရာတို့တိုင်တိုင်၊ ဥစ္စော-မြင့်၏၊ ယောဇနာနံ-တို့၏၊ တိဏိ သဟဿာနိ-၃-ထောင်တို့တိုင်တိုင်၊ အာယတဝိတ္ထတော-ရှည်လျားပြန့်ကျယ်၏၊ (အလျားလည်းရှည် အနံလည်း ပြန့်ကျယ်၏၊) စတုရာသီတိသဟဿေဟိ-စ-သောင်း ၄-ထောင်ကုန်သော၊ ကုဋေဟိ-အထွတ်တို့ဖြင့်၊ ပဋိမဏ္ဍိတော-တန်ဆာဆင်အပ်၏။

ယဿာ (ဓမ္မယာ) အကြင်သပြေပင်၏၊ အာနဘာဝေန-ကမ္ဘာဆုံးတိုင် တည်တံ့နိုင်သော အာနဘော်ကြောင့်၊ (အယံ ဒီပေါ-ဤကျွန်းကို၊ ဓမ္မဒီပေါ-ဓမ္မဒီပ်ဟူ၍၊ (သပြေကျွန်းဟူ၍၊) ပလာသိတော-ထင်ရှားပြအပ်၏၊ နဂဝယာ-နာဂ အမည်ရှိသော၊ [န ဂစ္ဆတိတိ နဂေါ၊ အဝိယတိတိ အဝုယော-(ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အမည်၊) နဂေါ ဣတိ အဝုယော ယဿာတိ နဂဝယော၊] (သာဓမ္မ-ထိုကျွန်းကို မှတ်သားကြောင်း သပြေပင်တည်း၊) တိပဉ္စယောနေက္ခန္ဓပရိက္ခေပါ-၁၅-ယူဇနာ ပင်စည်လုံးပတ်ရှိ၏၊ [ကိပဉ္စ-၃-ခုဖြင့် မြှောက်အပ်သော ၅၊ ဝါ-၁၅၊ “ပင်စည် လုံးပတ် ၁၅-ယူဇနာရှိသည်” ဟူလို၊] ပညာသယောနေက္ခန္ဓာသာခါယာမာ-

၃၆၄

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[ရူပကဏ္ဍ

ယူဇနာ ၅၀ ပင်စည်အလျား၊ ခက်မအလျားရှိ၏။ သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ သတယောဇနဝိတ္ထိဏ္ဍာ-ယူဇနာတစ်ရာကျယ်ပြန့်သည်။ တာဝဒေဝ-ထိုယူဇနာတိုင်တိုင် ပင်၊ ဥဂ္ဂတာစ-အထက်သို့လည်း မြင့်တက်၏။

စ-ဆက်၊ ဇမ္ဗုယာ-သပြေပင်၏၊ ယံ ဧတံ ပမာဏံ-အကြင်အတိုင်းအရှည် သည်၊ (အတ္တိ)၊ တဒေဝ-ထို အတိုင်းအရှည်သည်ပင်၊ အသုရာနံ-အသုရာတို့၏၊ စိတ္တပါဠလိယာ-ဆန်းကြယ်သော သခွတ်ပင်၏လည်းကောင်း၊ ဂရုဠာနံ-ဂဠုန်တို့၏၊ သိမ္ဗလိရဿ-လက်ပံပင်၏လည်းကောင်း၊ အံပရဂေါယာနေ-အပရဂေါယာန်ကျွန်း၌၊ (ဝါ-အနောက်ကျွန်း၌) ကဒမ္မရက္ခဿ-ထိန်ပင်၏လည်းကောင်း၊ ဥတ္တရကုရမိ- မြောက်ကျွန်း၌၊ ကပ္ပရက္ခဿ-ပဒေသာပင်၏လည်းကောင်း၊ [ဇနပုဒ် မဟုတ်သော ကြောင့် ဥတ္တရကုရသုဟု ဗဟုဝစ် မရှိရ၊] ပုဗ္ဗဝိဒေဟေ-ပုဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်း၌၊ ဝါ- အရှေ့ကျွန်း၌၊ သိရီရဿ-ကုက္ကိုပင်၏ လည်းကောင်း၊ တာဝတိံသေသု-တာဝတိံ သာ နတ်တို့၌၊ ပါရိစ္ဆတ္တကဿ-ပင်လယ်ကသစ်ပင်၏လည်းကောင်း၊ (ပမာဏံ- ပမာဏတည်း) ဣတိ-ဤသို့၊ မှတ်အပ်၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ပေါရာဏာ- တို့သည်၊ ပါတလိပေ၊ သတ္တမန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟု-ကုန်ပြီ၊ [ပါဠလိ-သခွတ်ပင်လည်း ကောင်း၊ သိမ္ဗလိ-လက်ပံပင်သည်လည်းကောင်း၊ ဇမ္ဗု-သပြေပင်သည်လည်းကောင်း၊ ဒေဝါနံ-နတ်တို့၏၊ ပါရိစ္ဆတ္တကော-ပင်လယ်ကသစ်ပင်သည်လည်းကောင်း၊ ကဒမ္မော- ထိန်ပင်သည်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပရက္ခေစ-ပဒေသာပင်သည်လည်းကောင်း၊ သိရီ သေန-ကုက္ကိုပင်အားဖြင့်၊ သတ္တမံ-၇-ခုမြောက်သော သစ်ပင်သည်လည်းကောင်း၊ ဘာဝတိ-ဖြစ်၏၊ [“သိရီသေန သိရီသော-ကုက္ကိုပင်သည်၊ သတ္တမံ သတ္တမော-၇- ခုမြောက်သည်”ဟု ရှေးနိဿယ၌ ပေး၏။

စက္ကဝါဠသီလုစူယော-စကြဝဠာကျောက်တောင်သည်၊ [“လင်ပန်းနားသို့၊ မားမားစောက်သော စကြဝဠာကျောက်တောင်သည်”ဟု ရှေးနိဿယ၌ပေး၏၊] (ယောဇနာန-တို့၏) ခွေ အသိတိသဟဿာနိ၊ ၈-သောင်း ၂-ထောင်တို့တိုင်တိုင်၊ မဟာဏ္ဍဝေ-ကြီးစွာသော သမုဒ္ဒရာ၌၊ အဇ္ဈောဂါဠော-သက်ဝင်၏၊ တာဝဒေဝ-ထို ၈-သောင်း ၂-ထောင်တိုင်တိုင်ပင်၊ အစ္စဂ္ဂတော-ရေမှ အထက်သို့တက်၏၊ အယံ- စကြဝဠာတောင်သည်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ တံ လောကဓာတု-ထို လောကဓာတ်ကို၊ ပရိက္ခိတ္တာ-ကာရ၍၊ ဌိတော-တည်၏၊ ဣတိ-ဤတွင် အနုပါဒိန္ဒကသန္တာန်၌ မဟာဘုတ်တို့၏ ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ်ပုံ အပြီးတည်း။

ဥပါဒိန္ဒ သန္တာနေပိ-၌လည်း၊ မစ္ဆ၊ ကစ္ဆပဒေဝဒါနဝါဒိသရီရဝသေန-ငါး၊ လိပ်၊ နတ်၊ ဒါနောရက္ခိဿ အစရှိသည်တို့၏ ကိုယ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ မဟန္တာနေဝ-

ဥဒ္ဓေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၆၅

ကြီးမားကုန်သည်သာ၊ (ဟုတွာ-၍) ပါတုဘူတာနိ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ ဟိ-
သာဓက ကား၊ “သန္တိ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ အတ္တဘာဝါ”တိ အစရှိသော ဧတံ (သုတ္တံ)-
ဤပါဠိ တော်ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊
မဟာသမုဒ္ဓေ-၌၊ ယောဇနသတိကာပိ-ယူဇနာတစ်ရာရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
အတ္တဘာဝါ-အတ္တဘောတို့သည်၊ သန္တိ-ရှိကုန်၏၊ အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တရ-မဟာဝဂ္ဂ၊
ဒသမသုတ်နှင့် ဝိနယစူဠဝဂ္ဂ၊ ပါတိမောက္ခတ္ထပနက္ခန္ဓက။]

မဟာဘူတသာမညတောတိ-ဟူသော အကြောင်း၏၊ (ဝိတ္ထာရံ) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ
ဒဿေမိ)၊ တောနိ-ဤရပ်တို့သည်၊ (မဟာဘူတာနိဉ္စပံ) မာယာကာရော-
မျက်လှည့်သမားသည်၊ အမဏိယေဝ-ပတ္တမြားမဟုတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဥဒကံ-
ကို၊ မဏိ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒဿေတိယထာ-ပြနိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အသုဝဏ္ဏံ
ယေဝ-ရွှေမဟုတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ လေဉ္စု-ခဲကို၊ သုဝဏ္ဏံ-ကို၊ ကတွာ၊
ဒဿေတိ (ယထာ)-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊
(မျက်လှည့်သမားကိုယ်တိုင်) ယက္ခော-ဘီလူးသည်၊ နေဝသမာနော-မဖြစ်ပါဘဲလျက်၊
ပက္ခိ-ငှက်သည်၊ န သမာနော-လျက်၊ ယက္ခဘာဝံပိ-ဘီလူး၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊
ပက္ခိဘာဝံပိ-ငှက်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတိ ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊
ဧဝမေဝ-တူပင်၊ သယံ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ (မဟာဘုတ်တို့ကိုယ်တိုင်) အနီလာနေဝ-
အညို မဟုတ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်လျက်၊ နီလံ-ညိုသော၊ ဥပါဒါရူပံ-
ဥပါဒါရုပ်ကို၊ ဒဿေန္တိ-ပြနိုင်ကုန်၏၊ အပီတာနိ (ဧဝ)-အရွှေ မဟုတ်ကုန်သည်သာ
လျှင်၊ (ဟုတွာ ဝီတံ ဥပါဒါရူပံ ဒဿေန္တိ)၊ အလောဟိတာနိ(ဧဝ)-အနီမဟုတ်ကုန်
သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ လောဟိတံ ဥပါဒါရူပံ ဒဿေန္တိ)၊ အနောဒါတာနေဝ-
အဖြူမဟုတ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်ပါလျက်၊ သြဒါတံ ဥပါဒါရူပံ ဒဿေန္တိ၊
ဣတိ-သို့၊ မာယာကာရ မဟာဘူတ သာမညတော-မျက်လှည့်ဟူသော မဟာဘုတ်
နှင့် တူကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိ-မဟာဘူတတို့ မည်၏၊

မဟာဘူတ သာမညတော။ ။များစွာသော အံ့သြဖွယ်၊ များစွာသော မဟုတ်မမှန်
အထူးအဆန်းတို့ကို ပြတတ်သောကြောင့် “မဟန္တာ+ဘူတော မဟာဘူတော” အရ မျက်လှည့်သည်ကို
“မဟာဘူတ”ဟု ခေါ်ရ၏၊ ပထဝီစသော ရုပ်တို့ကိုကား “မဟာဘူတာဝိယာတိ မဟာဘူတာ”ဟု
ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍၊ (တစ်နည်း) သဒိသုပစာကြံ၍ “မဟာဘူတ”ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို့ပြင်
“မဟန္တာ-အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် ကြီးကျယ်သော+ဘူတော-ဘုတ်ကောင်တည်း၊ ဣတိ မဟာဘူတော”
ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ယက္ခ၊ ယက္ခိတို့ကို “မဟာဘူတ”ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို ယက္ခ ယက္ခိ မဟာဘူတ
နှင့်တူသောကြောင့် ပထဝီစသော ရုပ်တို့ကိုလည်း ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍၊ (တစ်နည်း) သဒိသုပစာကြံ၍
“မဟာဘူတ”ဟု ခေါ်ပါ။ [အံ့သြဖွယ်ကောင်းပုံ၊ ကြီးကျယ်ပုံကို အဋ္ဌကထာအကိုင် သိပါ။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ယက္ခာဒီနိ-ဘိလူးအစရှိကုန်သော၊ မဟာဘူတာနိ-မဟာဘုတ်တို့သည်၊ ဝါ-ကြီးစွာသော ဘုတ်ကောင်တို့သည်၊ ယံ-အကြင်သူ့ကို၊ ပရိဂ္ဂဏန္တိ-သိမ်းယူကုန်၏၊ (ဖမ်းစားကုန်၏၊) တာနိ-ထိုဘိလူးအစရှိသော ဘုတ်ကောင်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ တဿ-ထိုဖမ်းစားအပ်သူ၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ နေဝ ဥပလဗ္ဘန္တိ ယထာ-မရအပ်ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ န ဥပလဗ္ဘန္တိ (ယထာ)-နသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စ-ထိုသို့ပင် အတွင်းအပ၌ မရအပ်ကုန်သော်လည်း၊ တံ-ထိုဖမ်းစားအပ်သူကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ န တိဋ္ဌန္တိ-မတည်ကုန်သည်ကား၊ န (ဟောန္တိ ယထာ)-မဟုတ်ကုန် သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဧတာနိပိ-ဤပထဝီစသော ရုပ်တို့သည်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ အညမညဿ-မဟာဘုတ် ၄-ပါးအချင်းချင်း၏၊ အန္တော-၌၊ နေဝ ဥပလဗ္ဘန္တိ-မရအပ်ကုန်၊ ဗဟိ-၌၊ ဌိတာနိ-တည်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ၊ န ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ စ-ထိုသို့ပင် အတွင်းအပ၌ တည်သည်ဖြစ်၍ မရအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ အညမည-အချင်းချင်းကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ န တိဋ္ဌန္တိ-မတည်ကုန်သည်ကား၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အစိန္တေယျဌာနတာယ-မကြံအပ်မကြံနိုင်သောအရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယက္ခာဒီမဟာဘူတာသာမညတောပိ-ဘိလူးအစရှိသော ဘုတ်ကောင်တို့နှင့် တူကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ ယက္ခနိ သင်္ခါတာနိ-ဘိလူးမဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနိ-တို့သည်၊ မနာပေဟိ-စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော၊ ဝါ-မြတ်နိုးဖွယ် ကောင်းကုန်သော၊ နာနာဝိရာဂဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဝိက္ခေပေဟိ-အမျိုးမျိုးတပ်စွဲဖွယ်ကောင်းသော အဆင်း၊ ပုံသဏ္ဌာန်၊ လက်၊ ခြေ စသည်တို့ကို မြှောက်ချီခြင်းစသော ဟန်အမူအရာတို့ဖြင့်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဘယာနကဘာဝ-ကြောက်မက်ဖွယ်အဖြစ်ကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ-ဖုံးအုပ်၍၊ သတ္တေ-တို့ကို၊ ဝဇ္ဇန္တိယထာ-လှည့်လည်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဧတာနိပိ-ဤပထဝီစသော ရုပ်တို့သည်

ယထာ စ ယက္ခာဒီနိ။ ။ဤဝါကျ၌ “နေဝ တေသံ တဿ အန္တော၊ န ဗဟိဒ္ဓါ ဥပလဗ္ဘတိ” ဟု စာအုပ်တို့၌ရှိ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ “နေဝ တာနိ တဿ အန္တော၊ န ဗဟိဒ္ဓါ ဥပလဗ္ဘန္တိ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုရှေးနိဿယရှိပုံက ကောင်းမည် ထင်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း-ဥပမေယျ ဝါကျ၌ “ဥပလဗ္ဘန္တိ”ဟု ရှိသောကြောင့်တည်း၊ ဘိလူးစသော ဘုတ်ကောင်တို့သည် လူတစ်ယောက်ကို ဖမ်းယူပူးကပ်နေသောအခါ ထိုသူ၏အတွင်း၌ နေသည်ဟုလည်းကောင်း၊ အပြင်၌နေသည်ဟုလည်းကောင်း မသိအပ်၊ ထိုသူ့ကိုမှီ၍ မတည်ကြသည်လည်းမဟုတ်၊ ထို့အတူပင် ပထဝီစသော မဟာဘုတ် ၄-ပါးတို့လည်း တစ်ပါးပါး၏အတွင်း၌ တည်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ အပြင်၌တည်သည်ဟုလည်းကောင်း မသိအပ်ကုန်၊ အချင်းချင်းမှီ၍ မတည်ကြသည် လည်းမဟုတ်၊ ဤနေရာဝယ် မကြံအပ် မကြံနိုင်သော အရာဖြစ်နေရကား ဘိလူးစသော မဟာဘုတ်တို့နှင့် တူကြသည်-ဟုလို။

ဒုသံအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၆၇

ည်း၊ ဣတ္ထိပုရိသသရီရာဒိသု-မိန်းမ ယောကျ်ားတို့၏ ကိုယ်အစရှိတို့၌၊ မနာပေန-
 ဘ၊ ဆဝိဝဇ္ဇေန-အရေအဆင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မနာပေန-သော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂ
 ဣာနေန-အင်္ဂါကြီးငယ် ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မနာပေန-သော၊ ဟတ္ထ၊
 ၊ ဝိက္ခေပေန-လက်၊ ခြေ၊ လက်ချောင်း၊ မျက်ခုံးတို့ကို အထူးထူး အထွေထွေ
 လွှင့် လှုပ်ပြခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-၏၊ ကက္ခဠတာဒိဘောဒံ-ကက္ခဠတာ
 စရှိသော အပြားရှိသော၊ သရသလက္ခဏံ-မိမိ၏သဘောလက္ခဏာကို၊ ပဋိစ္စာ
 တွာ-ဖုံးလွှမ်း၍၊ ဗာလဇန-လူမိုက်အပေါင်းကို၊ ဝဇ္ဇန္တိ-လှည့်ပတ်တတ်ကုန်၏၊
 ဣနော-၏၊ သဘာဝံ-ကို၊ ဒဋ္ဌု-မြင်ခြင်းငှာ၊ န ဒေန္တိ-မပေးကုန်၊ [ဝဇ္ဇန္တိကို
 ပ်ဖွင့်သည်၊] ဣတိ-သို့၊ ဝဇ္ဇကဋ္ဌေန-လှည့်ပတ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော
 နက်အားဖြင့်၊ ယက္ခိနိမဟာဘူတသာမညတောပိ-ဘီလူးမဟူသော မဟာဘုတ်တို့နှင့်
 ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏။

မဟာပရိဟာရတောတိ-ကား၊ မဟန္တေဟိ-များစွာကုန်သော၊ ပစ္စယေဟိ-
 ကြောင်းတို့သည်၊ ပရိဟရိတဗ္ဗတော-ဆောင်ရွက်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 'ဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏၊) ဟိ-ချဲ့၊ ဧတာနိ-ဤပထဝီအစရှိသော ရုပ်တို့သည်၊
 သေ ဒိဝသေ-နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ ဥပနေတဗ္ဗတ္တာ-အစား အဝတ် အစရှိသည်တို့ကို
 ပ်ဆောင်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟန္တေဟိ-များစွာကုန်သော၊ ယာသစ္စာ
 နာဒိဟိ-စားအပ်သော အစာ၊ ဖုံးလွှမ်းကြောင်း အဝတ် အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊
 ဉာနိ ပဝတ္တာနိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏၊
 'မဟန္တေဟိ+ဘူတာနိ မဟာဘူတာနိ" ဟု ဝစနတ္ထပြု။] ဝါ-တစ်နည်း၊ မဟာပရိ
 ဘရာနိ-များစွာသောအကြောင်းတို့သည် ဆောင်ရွက်အပ်ကုန်သော၊ ဘူတာနိ-
 ဉာတိတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏။

မဟာဝိကာရတောတိ-ကား၊ ဘူတာနိ-မဟာဘုတ်တို့၏၊ မဟာဝိကာရတော-
 ဦးကျယ်သော ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟာဘူတာနိ-တို့
 မည်၏၊) ဟိ-ချဲ့၊ ဧတာနိ-ဤပထဝီ အစရှိသောရုပ်တို့သည်၊ ဥပါဒိန္နာနိဝိ-သက်ရှိ

မဟာပရိဟာရာနိ။ ။ပရိဟရိယန္တေတိ ပရိဟာရာနိ၊ မဟန္တေဟိ-များစွာသော ယာသစ္စာဒန
 အစရှိသည်တို့ဖြင့်+ပရိဟာရာနိ-ဆောင်ရွက်အပ်သော ရုပ်တို့တည်း၊ မဟာပရိဟာရာနိ-တို့၊
 'မဟာပရိဟာရာနိ စ+တာနိ+ဘူတာနိ စာတိ မဟာဘူတာနိ၊ "မဟာပရိဟာရ ဘူတာနိ"ဟုဆိုလိုလျက်
 'မဟာပရိဟာရ" ဟူသော ရှေ့ပုဒ်ဝယ် ပရိဟာရဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုချေ၍ "မဟာဘူတာနိ"ဟု
 ခွဲစိတ်ရသည်။ [တတ္ထ ပစ္ဆိမတ္ထေပုရိမပဒေ ဥတ္တရပဒဿ ပရိဟာရသဒ္ဒဿ လောပံ ကတွာ
 မဟာဘူတာနိတိ ဝုစ္ဆန္တိ-ဋီကာ။]

၃၆၈

အဋ္ဌသာလိနိအဋ္ဌကထာ

[ရူပကဏ္ဍ

ရုပ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အနုပါဒိန္နာနိပိ-သက်မဲ့ရုပ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) မဟာဝိကာရာနိ-ကြီးစွာသော ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဝါ-ကြီးစွာသော ပျက်စီးခြင်း ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-တတ္ထ-ထိုဥပါဒိန္န၊ အနုပါဒိန္နတို့တွင်၊ အနုပါဒိန္နာနိ-အနုပါဒိန္န မဟာဘုတ်တို့၏၊ ကပ္ပဝုဋ္ဌာနေ-ကမ္ဘာ၏ ထရာအခါ၌၊ (ကမ္ဘာပျက်ရာအခါ၌) ဝိကာရမဟတ္တ-ဖောက်ပြန်ခြင်း၏ ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ပါကဋ္ဌ-ထင်ရှား သည်၊ ဟောတိ၊ ဥပါဒိန္နာနိ-ဥပါဒိန္န မဟာဘုတ်တို့၏၊ ဓာတုက္ခောဘကာလေ၊ ဓာတ် ၄-ပါးတို့၏ ချောက်ချားဖောက်ပြန်ရာအခါ၌၊ (ဝိကာရမဟတ္တ ပါကဋ္ဌ ဟောတိ)။ [ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းအပ်သောကြောင့် ကိုယ်၌တည်သော ရုပ်အားလုံးကို “ဥပါဒိန္န” ဟု ခေါ်သည်၊ ဥပါဒိန္နာတိ သရီရဋ္ဌကာ၊-နိက္ခေပကဏ္ဍ၊ ဧကကအဋ္ဌကထာ။]

တထာဟိ-ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ၊ လောကေ-ဩကာသလောကကို၊ တေသေ- ကမ္ဘာပျက်မီးသည်၊ ဒယုမာနမိ-လောင်အပ်သည်ရှိသော်၊ အစွိမတော-အလျှံရှိသော မီး၏၊ [အစွိ+ယဿ အတ္ထိတိ အစွိမာ] အစွိ-မီးလျှံသည်၊ ဘူမိတော-မြေမှ၊ ဝုဋ္ဌိတာ-ထသည်၊ (ဟုတွာ) ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ-ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်၊ ဝိဇာဝတိ- အထူးထူးအပြားပြား ပြေးသွား၏၊ [ဤစကားဖြင့် တေဇောမဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တ ထင်ရှားပုံကိုပြသည်၊ ထိုတေဇောမဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တကြောင့် ကမ္ဘာလောက ကြီး ပျက်စီးရသည်-ဟူလို။]

ယဒါ-၌၊ ကုပိတေန-ပျက်စီးသော၊ သလိလေန-ကမ္ဘာပျက်ရေကြောင့်၊ လောကော-သည်၊ ဝိနဿတိ-ပျက်စီး၏၊ (တဒါ-၌) ကောဋိသဟဿံ-ကုဋေ တစ်သိန်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဧကံ စက္ကဝါဠ-တစ်ပေါင်းတည်းသော စကြဝဠာ သည်၊ ဝိလီယတိ-ဆားငန်ရေကြောင့်၊ ကြေမွရ၏၊ [ဤစကားဖြင့် အာပေါ မဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တ ထင်ရှားပုံကိုပြသည်၊ ထိုအာပေါမဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တကြောင့် ကုဋေ တစ်သိန်းသော စကြဝဠာ ကြေမွရသည်-ဟူလို၊ ကုဋေတစ်သိန်းသော စကြဝဠာပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ အာဏာဓေတ် တစ်ခုသာ ဖြစ်သောကြောင့် တစ်ခုတည်းယူ၍ “ဧကံ စက္ကဝါဠ”ဟု ဆိုသည်။]

ယဒါ၊ ဝါယောဓာတုပ္ပကောပေန-ဝါယောဓာတ်၏ ပျက်စီးခြင်းကြောင့်၊ လောကော-သည်၊ ဝိနဿတိ၊ (တဒါ) ကောဋိသဟဿံ-သော၊ ဧကံ စက္ကဝါဠ-သည်၊ ဝိကိရတိ-ဖရိဖရဲ၊ ပြန့်ကျဲပျက်စီးရ၏၊ [ဤစကားဖြင့် ဝါယော မဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တထင်ရှားပုံကိုပြသည်၊ ထိုဝါယောမဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တကြောင့် ကုဋေတစ်သိန်းသော စကြဝဠာ ဖရိဖရဲပျက်စီးရသည်။]

[အနုပါဒိန္နသန္တာန်၌ ဝိကာရမဟတ္တ ဖြစ်ပုံကိုပြပြီး၍ ဥပါဒိန္နသန္တာန်၌ ဝိကာရမဟတ္တဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ပတ္ထဒ္ဓေါ” စသည်မိန့်၊] ကဋ္ဌမုခေန- ကဋ္ဌကုခမြေသည်၊ (ထင်းချောင်းကဲ့သို့ မာကျောသော ခံတွင်းရှိသော မြေသည်၊)

ဥဒ္ဓေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၆၉

ဒဋ္ဌော-ကိုက်အပ်သော၊ ကာယော-ကိုယ်သည်၊ ပတ္တဒ္ဓေါ-လွန်စွာခက်ထန်သည်၊ ဝါ-လွန်စွာတောင့်တင်းခိုင်မာသည်၊ ဘဝတိဝါ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ [“မရပါ မညတိ ဗာလော” ကဲ့သို့ ဝါသဒ္ဓါ ဥပမတ္ထ၊] (တထာ-တူ၊) ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန-အဇ္ဈတ္တပထဝီဓာတ်၏ ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ သော (ကာယော)-ထိုကိုယ်သည်၊ ကဋ္ဌမုခေဝ-ကဋ္ဌမုခမြေ၏ခံတွင်းကဲ့သို့၊ ဝါ-ကဋ္ဌမုခမြေ၏ ခံတွင်း၌ ရောက်ရသကဲ့သို့၊ (ပတ္တဒ္ဓေါ) ဟောတိ။ [“ကဋ္ဌမုခမုခေဝ”ဟု ဆိုလိုလျက် မုခတစ်ပုဒ် အကြေကြံပါ။]

(တစ်နည်း) ကဋ္ဌမုခေန-သည်၊ ဒဋ္ဌော-ကိုက်အပ်သည်၊ (သမာနောပိ-သော်လည်း၊) ကာယော-သည်၊ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေနဝါ (ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန+ဝေ)-အဇ္ဈတ္တပထဝီဓာတ်၏ ပျက်ခြင်းကြောင့်သာ၊ ပတ္တဒ္ဓေါ-သည်၊ ဘဝတိ-ဖြစ်ရ၏၊ (တသ္မာ)၊ သော (ကာယော)-ပထဝီဓာတ်နှင့် မကင်းသော ထိုကိုယ်သည်၊ (သဗ္ဗဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊) ကဋ္ဌမုခမေဝ-ကဲ့သို့၊ (ပတ္တဒ္ဓေါ) ဟောတိ။

(တစ်နည်း) ကဋ္ဌမုခေန-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်၊ ပတ္တဒ္ဓေါ-သည်၊ ဘဝတိဝါ-ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏၊ (မန္တာဂဒဝသေန-မန္တန်အစွမ်း၊ ဆေးအစွမ်းကြောင့်၊ န ဘဝတိဝါ-မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏၊) ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန-ပထဝီဓာတ်၏ ပျက်ခြင်းကြောင့်ကား၊ (မန္တာဂဒရဟိတော-မန္တန်၊ ဆေးတို့၏ အစွမ်းမှ ကင်းသော၊ ဝါ-မန္တန်၊ ဆေးတို့ မကယ်နိုင်သော၊) သော (ကာယော)-သည်၊ ကဋ္ဌမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ (ပတ္တဒ္ဓေါ-ဧကန်မုချ၊ ခက်ထန်ရသည်၊) ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏။

ပတ္တဒ္ဓေါ၊ ဝေ၊ မုခေဝ သော။ ။ကဋ္ဌမုခေန ဝါတိ ဝါသဒ္ဓေါ ဥပမတ္ထော။ ယတာ ကဋ္ဌမုခသပ္ပေန ဒဋ္ဌော ပတ္တဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဧဝံ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန သော ကာယော ကဋ္ဌမုခေဝ ဟောတိ၊ ကဋ္ဌမုခမုခဂတောဝိယ ပတ္တဒ္ဓေါ ဟောတိတိ အတ္ထော၊ ဤဋီကာနည်းကိုမှီး၍ ပဌမနက်ပေးသည်။

တစ်နည်း။ ။[ပြခဲ့ပြီးသော အနက်ပေးပုံ၌ ဝါသဒ္ဓါကား ဥပမာတ္ထဖြစ်လျှင် “ကဋ္ဌမုခေဝ” ၌လည်း “ကဋ္ဌမုခဂတောဝိယ”ဟု ဥပမာအနက်ပင်ဖြစ်သောကြောင့် အဓိပ္ပာယ် ထပ်နေရကား ဋီကာ၌ “အထဝါ”ဟု မိန့်ရပြန်ပါသည်။] အထဝါ ဝါသဒ္ဓေါ ဧဝသဒ္ဓဿတ္ထော၊ ပထဝီဓာတုပ္ပကော ပေနာတိ ဧတဿစ ပရတော အာဟရိတာ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တကြာယ မတ္ထော-ကဋ္ဌမုခေန ဒဋ္ဌောပိ ကာယော ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေနေဝ ပတ္တဒ္ဓေါဟောတိ၊ တသ္မာ ပထဝီဓာတုယာ အဝိယုတ္ထော သော ကာယော သဗ္ဗဒါ ကဋ္ဌမုခ မုခဂတောဝိယ ဟောတိတိ၊ ဤဋီကာနည်းကို မှီး၍ ဒုတိယ အနက်ပေးသည်။

တစ်နည်း။ ။[ဤ ဒုတိယဝိကပ်လည်း ဝါ သဒ္ဓါကို အခြားသောပုဒ်သို့ ရွှေ့၍ အနက်ပေးရသဖြင့် အပြစ်ရှိသောကြောင့် “အထဝါ အနိယမတ္ထော” ဟု မိန့်ပြန်သည်။] အထဝါ အနိယမတ္ထော ဝါ သဒ္ဓေါ၊ တကြာယမတ္ထော-ကဋ္ဌမုခေန ဒဋ္ဌော ကာယော ပတ္တဒ္ဓေါ ဟောတိ

ပူတိမုခေန-ပူတိမုခမြေသည်၊ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်၊ ပူတိယော-
ပုပ်သောအနံ့ရှိသည်၊ ဘဝတိဝါ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ [“ပူတိ+ယဿ အတ္ထိတိ ပူတိယော”
ဟု ပြု၊ ပူတိကောဟု ဆိုလိုလျက် ကကို ယပြုထားသည်၊] (တထာ) အာပေါ
ဓာတုပ္ပကောပေန-ကြောင့်၊ သော (ကာယော)-သည်၊ ပူတိမုခေဝ-ပူတိမုခမြေ၏
ခံတွင်း၌ကဲ့သို့၊ ဝါ-ပူတိမုခမြေ၏ခံတွင်း၌ ရောက်ရသကဲ့သို့၊ (ပူတိယော-သည်၊)
ဟောတိ။

(တစ်နည်း) ပူတိမုခေန-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သည်၊ (သမာနောပိ-သော်လည်း၊)
ကာယော-သည်၊ အာပေါဓာတုပ္ပကောပေနဝါ-ကြောင့်သာ၊ ပူတိယော-သည်၊
ဘဝတိ-၏၊ (တသ္မာ)၊ သော (ကာယော)-အာပေါဓာတ်နှင့် မကင်းသော ထို
ကိုယ်သည်၊ (သဗ္ဗဒါ) ပူတိမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ ပူတိယော ဟောတိ။

(တစ်နည်း) ပူတိမုခေန-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သည်၊ ကာယော-သည်၊ ပူတိယော-
သည်၊ ဘဝတိဝါ-ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏၊ (မန္တာဂဒဝသေန-မန္တန်အစွမ်း၊ ဆေးအစွမ်း
ကြောင့်၊ န ဘဝတိဝါ-မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏၊) အာပေါဓာတုပ္ပကောပေန-ကြောင့်
ကား၊ (မန္တာဂဒရဟိတော-သော၊) သော (ကာယော)-သည်၊ ပူတိမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊
ပူတိယော-ဧကန်မုချ၊ ပုပ်သော အနံ့ရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏။

အဂ္ဂိမုခေန-အဂ္ဂိမုခမြေသည်၊ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်၊ သန္တတ္ထော-
ပြင်းစွာ ပူလောင်သည်၊ ဘဝတိဝါ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) တေဇောဓာတုပ္ပကောပေန-
ကြောင့်၊ သော (ကာယော)၊ အဂ္ဂိမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ (သန္တတ္ထော) ဟောတိ-၏။

(တစ်နည်း) ပူတိမုခေန-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သည်၊ (သမာနောပိ) ကာယော-
သည်၊ ကေဇောဓာတုပ္ပကောပေနဝါ-ကြောင့်သာ၊ သန္တတ္ထော-သည်၊ ဘဝတိ၊
(တသ္မာ)၊ သော (ကာယော)-တေဇောဓာတ်နှင့်မကင်းသော ထိုကိုယ်သည်၊ (သဗ္ဗဒါ)
အဂ္ဂိမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ (သန္တတ္ထော) ဟောတိ။

(တစ်နည်း) အဂ္ဂိမုခေန-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သည်၊ ကာယော-သည်၊ သန္တတ္ထော-
သည်၊ ဘဝတိဝါ-ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏၊ (မန္တာဂဒဝသေန-ကြောင့်၊ န ဘဝတိဝါ-
မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏၊) တေဇောဓာတုပ္ပကောပေန-ကြောင့်ကား၊ (မန္တာဂဒရဟိတော-
သော၊) သော (ကာယော)-သည်၊ အဂ္ဂိမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ (သန္တတ္ထော-ဧကန်မုချ၊
ပြင်းစွာပူလောင်ရသည်၊) ဟောတိ-ဖြစ်၏။

ဝါ, န ဝါ ဟောတိ မန္တာဂဒဝသေန၊ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန ပနမန္တာဂဒရဟိတော သော
ကာယော ကဋ္ဌမုခမုခ ဂကောဝိယ ဟောတိ၊ ဧကန္တပတ္တ ဒွေတိ၊ ဤဋီကာနည်းကို မိုး၍
တတိယအနက်ပေးသည်။

ဥဒ္ဒေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၇၁

သတ္တ မုခေန-သတ္တမုခမြေသည်၊ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်၊ သဉ္စိန္ဒော-
ထက်ဝန်းကျင်ဖြတ်အပ်သော အဆက်အစပ်ရှိသည်၊ [ရှေးနိဿယ၌ “စုတ်ပြတ်
သည်”ဟု ပေးသည်၊] တဝတိဝါ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ဝါယောဓာတုပ္ပကောပေန-
ကြောင့်၊ သော (ကာယော)-သည်၊ သတ္တမုခေဝ-သို့၊ (သဉ္စိန္ဒော) ဟောတိ-၏။

(တစ်နည်း) သတ္တမုခေန-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သည်၊ (သမာနောပိ) ကာယော-
သည်၊ ဝါယောဓာတုပ္ပကောပေနဝါ-ကြောင့်သာ၊ သဉ္စိန္ဒော-သည်၊ ဘဝတိ၊ (တသ္မာ)
သော (ကာယော)-ဝါယောဓာတ်နှင့် မကင်းသော ထိုကိုယ်သည်၊ (သဗ္ဗဒါ)
သတ္တမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ (သဉ္စိန္ဒော) ဟောတိ။

(တစ်နည်း) သတ္တမုခေန-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်၊ သဉ္စိန္ဒော-
သည်၊ ဘဝတိဝါ၊ (မန္တဂဒဝဿေန-ကြောင့်၊ န ဘဝတိဝါ)၊ ဝါယောဓာတုပ္ပကောပေန-
ကြောင့်ကား၊ (မန္တဂဒရ ဟိတော-သော၊) သော (ကာယော)-သည်၊ သတ္တမုခေဝ-
၌ကဲ့သို့၊ (သဉ္စိန္ဒော-မုချဆတ်ဆတ် ထက်ဝန်းကျင်ဖြတ်အပ်သော အဆက်အစပ်
ရှိသည်၊) ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ မဟာ ဝိကာရာနိ-ကြီးစွာသော
ဖောက်ပြန်ခြင်း ရှိကုန်သော၊ ဘူတာနိ-ဘုတ်တို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိ-
တို့မည်၏။

[မဟာဝိကာရာတောဟူသော အကြောင်း၏အကျယ်ကိုပြပြီး၍၊ “မဟန္တ
ဘူတတ္တာစ”ဟု သော အကြောင်း၏အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “မဟန္တဘူတတ္တာ”
စသည်မိန့်။] မဟန္တဘူတတ္တာ စာတိ-ဟူသော အကြောင်း၏၊ (ဝိတ္ထာရံ) ဟု
(ဥဒ္ဒရိတွာ ဒဿေမိ)၊ ဇောနိ-ဤရပ်တို့သည်၊ မဟတာ-ကြီးစွာသော၊ ဝါယာမေန-
သီလ ဝိသုဒ္ဓိစသည်သို့ ရောက်ကြောင်းလုံလဖြင့်၊ ဝါ-ဓာတ် ၄-ပါးကို ပိုင်းခြားကြောင်း
စတုဓာတုဝဝတ္တာန် လုံလဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဟေတုဗ္ဗတ္တာ-သိမ်းယူထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ မဟန္တာနိ-မဟန္တ မည်ကုန်သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ-ဟုတ်ကုန်၏၊) ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-
ထင်ရှား ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူတာနိ-ဘူတမည်ကုန်သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ)၊

မဟာဝိကာရာနိ ဘူတာနိ။ ။ “မဟာဝိကာရ ဘူတာနိ”ဟု ဆိုလိုလျက် “မဟာဝိကာရာနိ”ဝယ်
ဝိကာရဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုချေ၍ “မဟာဘူတာနိ”ဟု ဖြစ်ရသည်။ “ဘူတာနိ”ကိုလည်း
“ဇောတာနိ ဝိဇ္ဇမာနာနိ”ဟု ငိုကာ၌ ၂-နက်ဖွင့်သည်။ ထို့ကြောင့် ပဌမအနက် အလို “မဟာဘူတာနိ-
ကြီးစွာသော ဖောက် ပြန်ခြင်း ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သောရပ်တို့”ဟု ပေး၊ ဒုတိယအနက်အလို
“မဟာဘူတာနိ-ကြီးစွာသော ဖောက်ပြန်ခြင်း ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသော ရပ်တို့” ဟု
ပေးပါ။

မဟန္တ ဘူတတ္တာ။ ။ ပထမစသော ရပ်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် သိမ်းယူလိုသောအခါ
သီလဝိသုဒ္ဓိမှစ၍ ဝိသုဒ္ဓိ အဆက်ဆက် တက်နိုင်ဖို့ရာ ကြီးစွာသောလုံလဖြင့် သိမ်းယူရသောကြောင့်)

ဣတိ (တသ္မာ) မဟန္တဘူတတ္တာ စ-ဤသို့ ကြီးကျယ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ထင်ရှား ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏၊ [အကြောင်းအားလုံး၏ နိဂုံးတိုပြလို၍ “ဧဝံ” စသည်မိန့်၊] ဧဝံ-သို့လျှင်၊ မဟန္တပါတုဘာဝါဒီဟိ- မဟန္တပါတုဘာဝ အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိ- တို့မည်၏။

စတုဉ္စန္ဒ၊ ပေ၊ ရူပန္တိ (ဧတ္ထ)-၌၊ ဥပယောဂတ္ထေ-ဒုတိယဝိဘတ်၏အနက်၌၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်တည်း၊ [စတုဉ္စ မဟာဘူတာနိကို ရည်ရွယ်သည်။] စတ္တာရိ- နံသော၊ မဟာဘူတာနိ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ အမှဉ္စိတွာ- မလွတ်မှု၍၊ ပဝတ္တရူပံ-ဖြစ်သော ရုပ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣဒံ၊ ပေ၊ ရူပန္တိ-ကား၊ စတ္တာရိ-နံသော၊ မဟာဘူတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ပဒ ပဋိပါဠိယာ- ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ-အကျယ်ပြအပ်ကုန်သော၊ တေ ဝိသတိ-သော၊ ဥပါဒါရူပါနိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္တဝိသတိ ပဘောဒံ-၂၇-ပါးအပြား ရှိသော၊ ဣဒံ-ဤရုပ်သည်၊ သဗ္ဗ ရူပနာမ-အလုံးစုံသော ရုပ် မည်၏။ [ဟဒယဝတ္ထု မပါသောကြောင့် ၂၇-ပါး ဖြစ်ရသည်။]

ကြီးစွာသော ဓာတ် ၄-ပါးတို့ကို ပိုင်းခြားကြောင်းဖြစ်သော စတုဓာတု ဝဝတ္ထာနံ လုံ့လဖြင့် သိမ်းယူရသောကြောင့်) အကြောင်းလုံ့လဝီရိယ၏ မဟန္တအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ရုပ်တို့အပေါ်၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ရုပ်တို့ကိုလည်း “မဟန္တ” ဟု ခေါ်ရသည်။

မှန်၏-ဉာဏ်ဖြင့် သိမ်းယူဖို့ရန် မကြီးကျယ်မခဲယဉ်းပါဟု အထင်ကြီးနေသော ယောဂီသည် တကယ်သိမ်းယူသောအခါ မထင်နိုင်-မမြင်နိုင်ရကား “အဟော မဟန္တာနိ-သြော် ကြီးကျယ်ပါပေ ကုန်စွ”ဟု ပြောဆိုရတော့သည်၊ (ဋီကာ)၊ ဘူတ သဒ္ဓါကား ဝိဇ္ဇမာနအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် “မဟန္တာနိ+ဟုတွာ+ဘူတာနိ မဟာဘူတာနိ”ဟု ပြု။ [မဟန္တေန ဝါယာမေနာတိ သီလာဒိ ဝိသုဒ္ဓိ သမ္မာပနေန၊ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနဝသေနဝါ မဟာဝီရိယေန၊-မဓ။]

ဥပါဒါယရူပံ။ ။ဥပါဒါယ၌ ဥပရေး+အာ ရေးရှိသော ဒါဓာတ်၊ တွာ ပစ္စည်း၏ ကာရိယ“ယ”တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါယပုဒ်သည် တွာပစ္စယန္တ ကြိယဝိသေသနပုဒ်ဖြစ်၏၊ ထိုကြိယာဝိသေသန မှန်လျှင် နောက်ကြိယာနှင့် မကင်းစကောင်းရကား “ပဝတ္တ”ဟု အပရကာလကြိယာကိုထည့်၍ “ပဝတ္တရူပံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ဖွင့်သဖြင့် ဥပါဒါရုပ်တို့၏ မဟာဘုတ်ကိုစွဲမှီ၍ဖြစ်ရသော ပဋိစ္စ သမုပ္ပန္နတရားများ အဖြစ်ကိုလည်း ဟောတော်မူပြီးဖြစ်တော့၏၊ [ဥပါဒါယာတိ ဧတေန၊ပေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတာ ဝုတ္တာဟောတိတိ၊-ဋီကာ၊] “ဥပါဒါယတိ နိဿိတိတိ ဥပါဒါယံ” ဟု ဋီကာ၌ တစ်နည်းကြံလေသေး၏။

ဧကဝိဓရူပသင်္ဂဟ အဖွင့်

ဣဒါနိ-၌၊ တံ-ထိုအလုံးစုံသောရုပ်ကို၊ ဝိတ္တာရတော-အကျယ်အားဖြင့်၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ဧကဝိဓာဒိဟိ-ဧကဝိဓ အစရှိကုန်သော၊ ဧကာဒသဟိ-နံသော၊ သင်္ဂဟေဟိ-သိမ်းယူကြောင်း အပိုင်းအခန်းတို့ဖြင့်၊ မာတိကံ-မာတိကာကို၊ ထပေန္နော-ထားတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွံ) သဗ္ဗံ ရူပံ န ဟေတူတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ တတ္ထ-တို့ သဗ္ဗံ ရူပံ နဟေတု အစရှိသောစကားရပ်၌၊ သဗ္ဗံ ရူပန္တိ ဣဒံ ပဒံ-ဟူသော ဤပုဒ်ကို၊ သဗ္ဗံ၊ ပေ၊ အဟေတုကန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ သဗ္ဗပဒေဟိ-အလုံးစုံသော နောက်ပုဒ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ-ယှဉ်စေထိုက်၏၊ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗာနေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ န ဟေတူတိအာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊ တောနိ တေ စတ္တာလိသပဒါနိ-ဤ ၄၃-ပုဒ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနိ-အကျဉ်းအားဖြင့် ထုတ်ပြအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသု-ထို ၄၃-ပုဒ်တို့တွင်၊ ပဒ ပဋိပါဠိယာ-အားဖြင့်၊ စတ္တာလိသပဒါနိ-၄၀-သော ပုဒ်တို့ကို၊ မာတိကတော-မာတိကာမှ၊ (တိကမာတိကာ၊ ဒုကမာတိကာမှ) ဂဟေတွာ၊ ထပိတာနိ-ထားအပ်ကုန်ပြီ၊ အဝသာနေ-၌၊ တိဏိ-၃-ပုဒ်တို့သည်၊ မာတိကာမုတ္တကာနိ-မာတိကာမှ လွတ်သောပုဒ်တို့တည်း၊ [“နဟေတု အဟေတုကံ” စသော ပုဒ်တို့သည်၊ ဒုကမာတိကာမှလည်းကောင်း၊ အဗျာကတံ စသော ပုဒ်တို့သည် တိကမာတိကာမှလည်းကောင်း ယူအပ်သောပုဒ်တို့တည်း၊ အဆုံး၌ “ဥပ္ပန္နံ ဆ ဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျံ ပုဒ်၊ အနိစ္စံပုဒ်၊ ဧရာဘိဘူတံပုဒ်၊ ဤ ၃-ပုဒ်တို့ကား မာတိကာမှ အလွတ်ဖြစ်သော ပုဒ်တို့တည်း၊] ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ ပဌမေသင်္ဂဟေ-ပဌမသင်္ဂဟ၌၊ ပါဠိဝိဝတ္တာနမေဝ-ပါဠိတော်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းကိုသာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။ [ဧဝံဖြင့် “ပုဒ်နက်ကို မဖွင့်သေး”ဟု ကန့်။] ဒုတိယသင်္ဂဟာဒိသု-ဒုတိယ သင်္ဂဟ အစရှိသည်တို့၌၊ တထာ-တူ၊ (ပါဠိ ဝိဝတ္တာန မေဝ-ကိုသာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။)

ဒုဝိဓရူပသင်္ဂဟ အဖွင့်

တတြ-ထို ဒုတိယ သင်္ဂဟ အစရှိသည်တို့၌၊ အယံ-ကား၊ နယော-တည်း၊ တာဝ-တတိယ သင်္ဂဟ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဓိဋ္ဌေ-သော၊) ဒုတိယသင်္ဂဟ-၌၊ သတံ-တစ်ရာလည်း ဖြစ်သော၊ စတ္တာရောစ-၄-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒုကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ-ထို ဒုက်တို့တွင်၊ အတ္ထိ၊ ပေ၊ နောပါဒါတိ အာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ အာဒိမိ-အစ၌၊ စုဒ္ဒသ-နံသော၊ ဒုကာ-တို့သည်၊ အညမညသမ္ပန္နဘာဝတော-အချင်းချင်းစပ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပကိဏ္ဏက ဒုကာနာမ-ပကိဏ္ဏကဒုကတို့မည်၏၊ တတော-ထိုပကိဏ္ဏကဒုကတို့မှ နောက်၌၊ အတ္ထိ၊ ပေ၊ ဝတ္ထုတိအာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ ဒုကာ-တို့သည်၊

ဝတ္ထု၊ ပေ၊ ဝသေန-ဝတ္ထုရုပ် အဝတ္ထုရုပ်ကို စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္ထုတ္တာ-
ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝတ္ထုဒုကာနာမ-တို့မည်၏၊ တတော-ထို ဝတ္ထု
ဒုကမှနောက်၌၊ အတ္ထိ၊ပေ၊ အာရမဏံတိ အာဒယော-နံသော၊ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊
(ဒုကာ-တို့သည်၊) အာရမဏာ၊ပေ၊ ဝသေန-အာရံယတရား၊ အာရံမဟုတ်သောတရား
တို့ကို၊ စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္ထုတ္တာ-ကြောင့်၊ အာရမဏဒုကာနာမ-တို့မည်၏။

တတော-ထို အာရမဏဒုကမှ နောက်၌၊ အတ္ထိရုပ် စက္ခာယတနန္တိ အာဒယော-
နံသော၊ ဒသ-နံသော၊ (ဒုကာ-တို့သည်၊) အာယတနာ၊ပေ၊ ဝသေန-အာယတန
တရား၊ အနာယတနတရားတို့ကို စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္ထုတ္တာ-ကြောင့်၊
အာယတနဒုကာ နာမ-တို့မည်၏၊ တတော-ထိုအာယတန ဒုကမှ နောက်၌၊ အတ္ထိ
ရုပ် စက္ခာယတနံတိအာဒယော-နံသော၊ ဒသ-နံသော၊ (ဒုကာ-တို့သည်၊) ဇာတု၊ပေ၊
ဝသေန-ဇာတ်တရား၊ ဇာတ်မဟုတ်သောတရားတို့ကို စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
ပဝတ္ထုတ္တာ-ကြောင့်၊ ဇာတုဒုကာနာမ-တို့မည်၏၊ တတော-ထို ဇာတုဒုကမှနောက်၌၊
အတ္ထိရုပ် စက္ခန္တိယန္တိ အာဒယော-နံသော၊ အဋ္ဌ-နံသော၊ (ဒုကာ) ဣန္ဒြိယာ၊ပေ၊
ဝသေန-ဣန္ဒြိယတရား၊ ဣန္ဒြိယမဟုတ်သောတရားတို့ကို စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
ပဝတ္ထုတ္တာ-ကြောင့်၊ ဣန္ဒြိယဒုကာနာမ-တို့မည်၏၊ တတော-ထို ဣန္ဒြိယဒုကမှ
နောက်၌၊ အတ္ထိ ရုပ် ကာယဝိညတ္တိတိ အာဒယော-နံသော၊ ဒွါဒသ-နံသော၊
(ဒုကာ) သုခုမာ၊ပေ၊ ဝသေန-သုခုမရုပ်၊ အသုခုမရုပ်တို့ကို စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
ပဝတ္ထုတ္တာ-ကြောင့်၊ သုခုမရူပဒုကာနာမ-တို့မည်၏၊ ဣတိဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊
ဒုတိယ သင်္ဂဟေ-၌၊ ပါဠိဝဝတ္ထာနံ-ပါဠိတော်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းတည်း။

တိပိဗေဒပသင်္ဂဟ အပ္ပင်

တတိယသင်္ဂဟေ-၌၊ သတံ-တစ်ရာလည်းဖြစ်သော၊ တိဏိစ-၃-ပါးလည်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ တိကာနိ-တိက်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထာ-ထို တိက်တို့တွင်၊
ဒုတိယသင်္ဂဟေ-၌၊ ဝုတ္တေသု-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ စုဒ္ဓသသု-နံသော၊ ပကိဏ္ဍက
ဒုကေသု-ပကိဏ္ဍကဒုဏ်တို့တွင်၊ ဧကံ-သော၊ အဇ္ဈတ္တိကဒုကံ-အဇ္ဈတ္တိကဒုကံကို၊
သေသေဟိ-အဇ္ဈတ္တိကဒုကံမှ ကြွင်းကုန်သော၊ တေရသဟိ-၁၃-ပါးသော ဒုကံတို့
နှင့်၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ယံတံ၊ပေ၊နော ဥပါဒါတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊
နယေန-ဖြင့်၊ ထပိတာ-ထားအပ်ကုန်သော၊ တေရသ-၁၃-ပါးသောတိက်တို့သည်၊
ပကိဏ္ဍကတိကာ နာမ-ပကိဏ္ဍကတိက်တို့မည်၏၊ တတော-ထို ပကိဏ္ဍကတိက်မှ
နောက်၌၊ တမေဝဒုကံ-ထို အဇ္ဈတ္တိကဒုကံကိုပင်၊ သေသဒုကေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ

အဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၇၅

ယောဇေတွာ၊ ယံတံ၊ပေ၊ ဝတ္ထုတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ သေသတိကာ-
ကြွင်းသော တိက်တို့ကို၊ ထပိတာ-ထားတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထိုတိက်တို့၏၊
နာမဉ္စ-အမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဏနာစ-အရေအတွက်ကိုလည်းကောင်း၊ တေသံ
ယေဝ ဝတ္ထုဒုကာဒိနံ-ထိုဝတ္ထုဒုက်အစရှိသည်တို့၏ပင်၊ ဝါ-တို့နှင့်ပင်၊ ဝသေန-
စပ်သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဣတိဣဒံ-ကား၊ တတိယသင်္ဂဟေ-၌၊ ပါဠိဝတ္ထာနံ-
တည်း။

စတုဗ္ဗိဓာဒိရူပသင်္ဂဟ အဖွင့်

စတုတ္ထသင်္ဂဟေ-၌၊ ဒွါဝိသတိ-သော၊ စတုက္ကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊
တတ္ထ-ထို ၂၂-ပါးသော စတုက္ကတို့တွင်၊ သဗ္ဗပစ္စိမော-အလုံးစုံသော စတုက္ကတို့၏
နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော စတုက္ကကို၊ (ဒိဋ္ဌံ၊ သုတံ၊ မုတံ၊ ဝိညာတံဟူသော စတုက္က
ကို) အတ္ထိ၊ပေ၊ နော ဥပါဒါတိ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဣဓ-ဤရူပကဏ္ဍာ
ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ မာတိကံ-မာတိကာကို၊ အနာမသိတွာ-
မသုံးသပ်မူ၍၊ ထပိတော-ပြီ၊ ပန-ကား၊ ဣတရေ-ဤသဗ္ဗပစ္စိမ စတုက္ကမှ
တစ်ပါးသော စတုက္ကတို့ကို၊ (အတ္ထိ၊ပေ၊ နော ဥပါဒါတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဣဓ-
ဤ ရူပကဏ္ဍပါဠိတော်၌၊ ဝိတ္တံ-သော၊ မာတိကံ-ကို) အာမသိတွာ-၍၊ ထပိတာ-
နံပြီ၊ ကထံ-အဘယ်ကဲ့သို့ ထားတော်မူအပ်ကုန်သနည်း၊ ဣဓ-ဤစတုတ္ထသင်္ဂဟ၌၊
တာဝ-တိဝိဓသင်္ဂဟ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ဒုဝိဓသင်္ဂဟေ-၌၊ ပကိဏ္ဏကေသု-
ပကိဏ္ဏကဒုက်တို့တွင်၊ အာဒိတော-၌၊ တယော-န်သော၊ ယေ ဒုကာ-တို့သည်၊
(သန္တိ)၊ တေသု-ထို ၃-ဒုက်တို့တွင်၊ ဧကေကံ-တစ်ဒုက်၊ ထစ်ဒုက်ကို၊ ဂဟေတွာ-
ယူ၍၊ ယံတံ၊ပေ၊ အနုပါဒိန္နန္တိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပဉ္စဟိ ပဉ္စဟိ-၅-
ပါး၊ ၅-ပါးကုန်သော၊ ဒုကေဟိ-ဒုက်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇေတွာ-၍၊ ဒုကတ္တယ
မူလကာ-ဒုက် ၃-ပါး အပေါင်းဟူသော မူလရှိကုန်သော၊ အာဒိမိ-၌၊ ပဉ္စဒသ-
န်သော၊ စတုက္ကာ-စတုက္ကတို့ကို၊ ထပိတာ-နံပြီ။

ဣဒါနိ-၌၊ စတုတ္ထော-၄-ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ယော အယံ သနိဒဿန
ဒုကော-အကြင် သနိဒဿနဒုက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ [ဒုကသင်္ဂဟ၌ စတုတ္ထမြောက်
သနိဒဿနဒုက်ရှိ၏၊] သော-ထိုသနိဒဿနဒုက်သည်၊ (ယောဂံ နဂစ္ဆတိ၌စပ်၊)
ယသ္မာ၊ [အချို့စာအုပ်၌ “သော ယသ္မာ”ဟု ယသ္မာပါရှိ၏၊ တွဲဖက် တသ္မာကား
ဝိတ္ထာရဝါကျအဆုံး “ဝိသေသာဘာဝါပိ ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ” နောက်အလွန် အဝေး
မှာရှိသည်၊ “ယသ္မာ” မပါသော်လည်း အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြီးနိုင်သည်သာ။]
ယံတံ၊ပေ၊ အပ္ပဋိဃန္တိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပရေဟိ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊
(ဒုကေဟိ) ဝါ-တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ၊ ပေ၊ နော ဥပါဒါတိအာဒိနာ-သော၊

နယေန-ဖြင့်၊ ပုရိမေဟိ-နံသော၊ ဒုကေဟိဝါ-တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိ၊ အတ္ထဘာဝတော-အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကမာဘာဝတော-အစဉ်၏ မဟုတ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိသေသာဘာဝတော-အနက်အထူး၏မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယောဂံ-ယှဉ်တွဲအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ နဂစ္ဆတိ-မရောက်၊ ဟိ-ချဲ့၊ သနိဒဿနံ-သနိဒဿနဖြစ်သော ရူပါရုံသည်၊ အပ္ပဋ္ဌိယနာမ-ပဋ္ဌိယမဟုတ်သော ရုပ်မည်သည်၊ (နတ္ထိ)၊ နော ဥပါဒါဝါ-ဥပါဒါမဟုတ်သော ရုပ်သည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ (တသ္မာ) အတ္ထဘာဝတော-ဤသို့ အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ယောဂံ နဂစ္ဆတိ။ [သံနိဒဿန အမည်ရသော ရူပါရုံသည် သပ္ပဋ္ဌိယသာမည်၍၊ အပ္ပဋ္ဌိယအမည်မရ၊ ဥပါဒါရုပ်သာမည်၍၊ နောဥပါဒါရုပ် အမည်မရ၊ ဤသို့ အပ္ပဋ္ဌိယနှင့်လည်းကောင်း၊ နော ဥပါဒါနှင့်လည်းကောင်း တွဲ၍ အနက် အဓိပ္ပာယ်မရသောကြောင့် ယှဉ်တွဲ၍ ပြတော်မူ-ဟူလို။]

ပန-ကား၊ (သနိဒဿနံ-သည်၊) ဥပါဒိန္နံ-ဥပါဒိန္န ရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ အနုပါဒိန္နံ-အနုပါဒိန္နရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ၊ [ဥပါဒိန္န ဖြစ်သော ကမ္မဇရူပါရုံ လည်းရှိ၏၊ ဥပါဒိန္နမဟုတ်သော တိဇရူပါရုံလည်းရှိ၏-ဟူလို။] တံ-ထိုဥပါဒိန္န၊ အနုပါဒိန္နဖြစ်သော သနိဒဿနသည်၊ ကမာဘာဝါ-အစဉ်၏မဟုတ်ခြင်းကြောင့်၊ ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗဒုကာ-အလုံးစုံသော ဒုက်တို့ကို၊ ပစ္ဆိမပစ္ဆိမေဟေဝ-နောက်နောက်ဒုက်တို့နှင့်သာ၊ သဒ္ဓိ၊ ယောဓိတာ-ယှဉ်စေတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ အယံ-ဤနောက်နောက် ဒုက်တို့နှင့် ယှဉ်စေခြင်းသည်၊ ဧတ္ထ-ဤဒုက်တို့ကို စတုတ္ထဖြစ်အောင် ယှဉ်တွဲရာ၌၊ ကမော-အစဉ်တည်း၊ ပန-ကား၊ ပုရိမေဟိ-ရှေ့ဖြစ်သော ဒုက်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ကမာဘာဝေါ-အစဉ်မဟုတ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

[ဤ ကမာဘာဝနှင့်စပ်၍ စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် “သတိ အတ္ထေ” စသည်ကိုမိန့်သည်။] အတ္ထေ-ဥပါဒိန္န အနုပါဒိန္နဟူသော အနက်သည်၊ သတိ-သော်၊ ကမာဘာဝေါ-သည်၊ အတာရဏံ-မယှဉ်တွဲခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်၊ တသ္မာ၊ (သနိဒဿနဒုကော-ကို) ဥပါဒိန္နပဒါဒိဟိ-ဥပါဒိန္နပုဒ် အစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ယောဇေတဗ္ဗော-ယှဉ်စေထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ စေ-ဤသို့ မေးအံ့၊ န-မယှဉ်စေထိုက်၊ (ကသ္မာ)၊ ဝိသေသာဘာဝါ-အနက်ထူး၏ မရှိခြင်း

တံ ကမာဘာဝါ ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ။ ။ဆိုလိုရင်းကား-ဒုက်တို့ကို စတုတ္ထဖြစ်အောင် ယှဉ်တွဲရာ၌ နောက်နောက် ဒုက်တို့နှင့်သာ ယှဉ်တွဲရသည်၊ ရှေးရှေးဒုက်တို့နှင့် ယှဉ်တွဲရိုးမဟုတ်၊ ဥပါဒိန္န အနုပါဒိန္နဒုက်တို့သည် သနိဒဿနဒုက်၏ ရှေ့ရှိရကား (ပါဠိတော် ကြည့်ပါ) သနိဒဿနဒုက်ကို ဥပါဒိန္န အနုပါဒိန္နဒုက်နှင့် တွဲရာ၌ အနက်အဓိပ္ပာယ် ရနိုင်သော်လည်း အစဉ်မဟုတ်သောကြောင့် မတွဲရ-ဟူလို။

ကြောင့်တည်း။ ဟိ-ချဲ့၊ ဥပါဒိန္နပဒါဒိနိ-ဥပါဒိန္နပုဒ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဣမိနာ-
ဤသနိဒဿနဒုက္ခနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇိတာနိ-ယုဉ်စေအပ်ကုန်ပြီ၊ [“ယံ တံ ရူပံ
ဥပါဒိန္နံ၊ တံ အတ္တိံ သနိဒဿနံ၊ အတ္တိံ အနိဒဿနံ” စသည်ဖြင့် ရှေ့၌
ယုဉ်တွဲ၍ပြခဲ့ပြီ၊] တတ္ထ-ထိုဥပါဒိန္နပုဒ်စသည်တို့ကို ဤသနိဒဿန စသည်တို့နှင့်
ယုဉ်စေရာ၌၊ ဥပါဒိန္နံ-ဥပါဒိန္နရုပ်သည်၊ သနိဒဿနံ-သနိဒဿန ဥပါဒိန္နသည်၊
(အတ္တိံ၊ ဣတိ) ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ သနိဒဿနံ-သနိဒဿနရုပ်သည်၊
ဥပါဒိန္နံ-ဥပါဒိန္န သနိဒဿနရုပ်သည်၊ (အတ္တိံ)၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊
ဝုတ္တေ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊ ဝိသေသော-အနက်အထူးသည်၊ နတ္ထိံ၊ ဣတိ(တသ္မာ)
ဝိသေသာဘာဝါပိ-ဤသို့ အနက်အထူး၏မရှိခြင်းကြောင့်လည်း၊ ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ၊
တသ္မာ၊ တံ စတုတ္ထဒုက္ခံ-ကို၊ အနာမသိတွာ-၍၊ တတော-ထိုစတုတ္ထဒုက္ခံမှ၊
ပရေဟိ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္တိံ ရူပံ သပ္ပဋိဃံတိ အာဒိဟိ-န်သော၊ တိဟိ၊
ဒုကေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ယံ တံ၊ ပေ၊ န ဣန္ဒြိယန္တိ အာဒိနာ နယေန-ဖြင့်၊
ယုဉ္ဇမာနေ-ယုဉ်စပ်ထိုက်ကုန်သော၊ ဒွေဒွေ ဒုကေ-၂-ဒုက္ခံ-ဒုက္ခံတို့ကို၊ ယော
ဇေတွာ-ယုဉ်စေ၍၊ ဆ-န်သော၊ စတုက္ကာ-တို့ကို၊ ထပိတာ-န်ပြီ။

၊ စ-ဆက်၊ အယံ စတုတ္ထဒုက္ခော-သည်၊ ယောဂံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိယထာ-ကဲ့သို့၊
တထာ-တူ၊ တေန-ထိုစတုတ္ထဒုက္ခံနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ အာဒိဒုက္ခောပိ-အစဖြစ်သော ဒုက္ခံ
သည်လည်း၊ (ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ)၊ ကသ္မာ၊ အနုပါဒါရူပဿ-ဥပါဒါမဟုတ်သော
ရုပ်တို့၏၊ ဧကန္တေန-ဧကန်အားဖြင့်၊ အနိဒဿနတ္တာ-အနိဒဿန၏အဖြစ်ကြောင့်
တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ သော-ထိုအစဖြစ်သောဒုက္ခံသည်၊ ယံ
တံ၊ ပေ၊ အနိဒဿန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ စတုတ္ထေန-သော၊ ဒုကေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊
ယောဇိယမာနော-ယုဉ်စေအပ်သော်၊ ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ၊ [ယောဇိယမာနောပိ”ဟု
ပိပါလျှင် ကောင်း၏၊ ယုဉ်စေအပ်ပါသော်လည်း “ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ-ယုဉ်အပ်
သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်ပါ၊ အပိုပင်ဖြစ်ပါလိမ့်မည်”ဟူလို။] (တသ္မာ၊ တံ-တို့
စတုတ္ထဒုက္ခံကို၊ အတိက္ကမိတွာ-ကျော်လွန်၍၊ ပဉ္စမေန-ပဉ္စမဒုက္ခံနှင့်၊ သဟ ယောဇိ
တော-ယုဉ်စေတော်မူအပ်ပြီ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ယော-အကြင်ဒုက္ခံသည်၊ ယေန-
အကြင်ဒုက္ခံနှင့်၊ သဒ္ဓိံယောဂံ ဂစ္ဆတိ၊ ယောစ-အကြင်ဒုက္ခံသည်လည်း၊ (ယေန-နှင့်
သဒ္ဓိံ ယောဂံ) နဂစ္ဆတိ၊ သော-ထိုဒုက္ခံကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ ဣဒံ-
ကား၊ စတုတ္ထ သင်္ဂဟေ-၌၊ ပါဠိဝဂ္ဂတ္တာနံ-တည်း၊ ပန-ကား၊ တတော-ထိုစတုတ္ထ
သင်္ဂဟမှ၊ ပရေ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စဝိသင်္ဂဟာဒယော-န်သော၊ သတ္တ-န်
သော၊ သင်္ဂဟာ-တို့သည်၊ အသမ္ဘိဿာ ဧဝံ-တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ် မရောက်သည်
သာ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ သကလာယပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ မာတိကာယ-
ဧကဝိသင်္ဂဟ အစရှိသော မာတိကာ၌၊ ပါဠိဝဂ္ဂတ္တာနံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကောကနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ဣဒါနိ-မာတိကာကိုပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ (“နဟေဟု အဟေတုကံ” စသော မာတိကာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊) တဿာ-ထိုမာတိကာ၏၊ အတ္ထံ-ကို၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတံ-ငှာ၊ သဗ္ဗံ၊ပေ၊ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဉ္ဇံ၊ ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊ အံ၊ ကသ္မာ၊ ဧတ္ထ-ဤသဗ္ဗံ ရူပံ န ဟေတုမေဝ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကတမံ၊ ပေ၊ န ဟေတုတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆာ-ကို၊ န ကတာ-ပြုတော်မမူအပ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဘေဒါဘာဝတော-အထူးအပြား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပုစ္ဆာနကထာ) ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဒုကာဒိသု-ဒုကသင်္ဂဟ အစရှိသည်တို့၌၊ ဥပါဒါရူပံ-ဥပါဒါရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ နောပါဒါရူပံ-ဥပါဒါမဟုတ်သော ရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိယထာ-ရှိသကဲ့သို့၊ (ရှိသောကြောင့် ပုစ္ဆာပုဗ္ဗင်္ဂမ ပြု၍ ဝေဖန်တော်မူသကဲ့သို့၊) ဧဝံ-တူ၊ ဣဓ-ဤဧကကဉ္စ၊ ဟေတုပိ-ဟိတ်မည်သော ရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ န ဟေတုပိ-ဟိတ်မမည်သောရုပ်သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဘေဒေါ-အထူးအပြားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုစ္ဆာ-ကို၊ အကတွာဝ-ပြုတော်မမူဘဲသာ၊ ဝိဘတ္ထံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

တတ္ထံ-ထို သဗ္ဗံ ရူပံ န ဟေတုမေဝ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သဗ္ဗန္တိ-ကား၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ နိရဝသေသံ-အကြွင်းအကျန်မရှိသော၊ (ရူပံ၌ စပ်၊) ရူပန္တိ-ရူပဟူသော၊ အယံ-ဤသဒ္ဓါသည်၊ အဿ-ထိုရုပ်၏၊ သိတာဒိဟိ-သိတအစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ရုပ္ပနဘာဝဒီပနော-ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောကို ပြတတ်သော၊ (ဝါ-ဖောက်ပြန်တတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတတ်သော၊) သာမညလက္ခဏနိဒ္ဒေသော-သာမညလက္ခဏာကိုညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဓါတည်း၊ [ရုပ္ပနလက္ခဏာသည် ရုပ်အားလုံးနှင့်ဆိုင်သော သာမညလက္ခဏာဖြစ်၏။]

ဧဝမိဓ၊ပေ၊ နတ္ထိ။ ။ဤဝါကျဝယ် စာအုပ်တို့၌ ပါ၌အမျိုးမျိုးရှိ၏၊ ရှေ့ ဥပမာနဝါကျ၌ “ဥပါဒါရူပံ အတ္ထိ နောပါဒါရူပံ”ဟု ရှိသကဲ့သို့၊ ဤဥပမေယျ ဝါကျ၌လည်း “ဧဝမိဓ”နောက်ဝယ် “ဟေတုပိ အတ္ထိ န ဟေတုပိတိ”ဟု ရှိသင့် သည်။

သကလံ နိရဝသေသံ။ ။သဗ္ဗသည် သာဝသေသသဗ္ဗ၊ နိရဝသေသသဗ္ဗဟု ၂-မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် “သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော” ဟူရာ၌ အာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိ ရဟန္တာတို့သည်လည်းကောင်း သေခြင်းမှမကြောက်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ထိုသဗ္ဗသည် အနက်အကြွင်းရှိနေသောကြောင့် သာဝသေသသဗ္ဗတည်း၊ “သဗ္ဗေသင်္ခါရာ အနိစ္စာ”၌ သဗ္ဗကား အကြွင်းမရှိသောကြောင့် နိရဝသေသသဗ္ဗတည်း၊ ဤ၌ သဗ္ဗလည်း နိရဝသေသသဗ္ဗဟု သိစေလို၍ “သကလံ နိရဝသေသံ”ဟု ဖွင့်သည်။

န ဟေတုမေဝါတိ-န ဟေတုမေဝဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သာဝဇာရဏ ဟေတုပဋိက္ခေပနိဒ္ဒေသော-ဝိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့်တကွ ဟိတ်ကို ပယ်ခြင်း ကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။

တတ္ထ-ထို န ဟေတုမေဝဟူသော စကားရပ်၌၊ (အတ္ထုဒ္ဓါရဘာဝေန-အတ္ထုဒ္ဓါရ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ လဗ္ဘမာနော-ရထိုက်သော၊) ဟေတု-ဟိတ်သည်၊ ဟေတု ဟေတု-ဟေတုဟိတ်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ သာဝဇာရဏဟေတု-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုဗ္ဗိဇော- ၄-ပါးအပြားရှိ၏၊ တေသု-ထို ၄-ပါးတို့တွင်၊ တယော-န်သော၊ ကုသလဟေတု-ကုသိုလ်ဟိတ်တို့သည်၊ (သန္တိ၊) ပေ၊ တယော-န်သော၊ အဗျာကတဟေတု-တို့သည်၊ (သန္တိ၊) ဣတိ အယံ-ဤဟိတ်သည်၊ ဟေတု ဟေတု နာမ-ဟေတုဟိတ် မည်၏။

ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ စတ္တာရော-န်သော၊ မဟာဘူတာ-တို့သည်၊ ရူပက္ခန္ဓဿ-ကို၊ ပညာပနာယ-ပညတ်ခြင်းငှာ၊ ဟေတု-အကြောင်းတို့တည်း၊ စတ္တာရော-န်သော၊ မဟာဘူတာ-တို့သည်၊ (ရူပက္ခန္ဓဿ-ကို၊ ပညာပနာယ-ငှာ၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းတို့တည်း၊ ဣတိအယံ-ဤဟိတ်သည်၊ ပစ္စယဟေတုနာမ-ပစ္စယဟိတ်မည်၏။ [သံယုတ္တနိကာယ်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ပုဏ္ဏမသုတ်။]

သာဝဇာရဏ၊ပေ၊ နိဒ္ဒေသော။ ။န ဟေတုမေဝ၌ ဧဝဟူသော အဝဇာရဏနှင့်တကွ န ဟေတုဖြင့် ဟေတုကိုပယ်ခြင်းကို ညွှန်ပြသောသဒ္ဒါဖြစ်သည်၊ [သဟ+အဝဇာရဏေန ယောဝတ္တတိတိ သာဝဇာရဏော(နိဒ္ဒေသော၊) ဟေတုနော+ပဋိက္ခေပေါ ဟေတုပဋိက္ခေပေါ၊ ဟေတုပဋိက္ခေပဿ+နိဒ္ဒေသော ဟေတုပဋိက္ခေပ နိဒ္ဒေသော၊ သာဝဇာရဏောစ+သော+ဟေတုပဋိက္ခေပနိဒ္ဒေသောစာတိ သာဝ၊ပေ၊ နိဒ္ဒေသော၊ စာအုပ်တို့၌ သာဝဇာရဏဟုရှိ၏၊ “န ဟေတုမေဝ” ဟု ဧဝကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသောကြောင့် “သာဝဇာရဏ”ဟု ရှိသင့်သည်။]

ဟေတုဟေတု။ ။ဒုက္ခအစစ်ကို “ဒုက္ခ ဒုက္ခ”ဟုလည်းကောင်း၊ ရုပ်အစစ် ကို “ရူပ ရုပ်”ဟုလည်းကောင်း သဒ္ဒါတူ ၂-ဆင့် ခေါ်ဝေါ်ရုံသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း လောဘစသည်ဖြင့် မူလအမည်ရသော ဟိတ်ကို ယူစေလို၍ (တစ်နည်း) ဟေတု ပစ္စည်းဖြစ်သော ဟိတ်အစစ်ကို ယူစေလို၍ “ဟေတု ဟေတု”ဟု မိန့်သည်၊ ဟေတုယေဝ-ဟိတ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဟေတု-ဟိတ်တည်း၊ ဟေတု ဟေတု-ဟိတ်။ [ဟေတု ဟေတုတိ မူလဟေတု၊ ဟေတု ပစ္စယဟေတုတိ ဝါ အယမတ္ထော-ဋီကာ။]

ပစ္စယဟေတု။ ။သင်္ကရီ သင်္ကမဲများ၌ မဟာဘုတ် ၄-ပါးသာ အထည်ကိုယ် အမာခံရှိကြ၏၊ ဝတ္ထု ဂန္ထစသည်တို့ကား ထိုမဟာဘုတ်များ၏ အခြွေအရံအမွမ်းတင် များသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ရူပ+ခန္ဓ=ရုပ်အစု”ဟု နာမည်တပ်၍ ပညတ်ရာ၌ မဟာဘုတ် ၄-ပါးသည် ထိုသို့ နာမည်တပ်ဖို့ရာ အကြောင်းဖြစ်ရကား မဟာဘုတ် ၄-ပါးကို ရူပက္ခန္ဓအမည်ရခြင်း၏ ပစ္စယဟု လည်းကောင်း၊ ဟေတုဟုလည်းကောင်း ခေါ်ရသည်။ [ပစ္စယော ဧဝ+ဟေတု ပစ္စယဟေတု။]

၃၈၀

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[ရူပကဏ္ဍ

ကုသလာ ကုသလံ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိပါကဋ္ဌာနေ-
 အကျိုး၏ဖြစ်ရာ၌၊ (အကျိုးပေးရာ၌) ဥတ္တမံ-ပဓာနအကြောင်းတည်း၊ ဣဋ္ဌာရမဏံ-
 သည်၊ ကုသလဝိပါကဋ္ဌာနေ-ကုသိုလ်အကျိုး၏ဖြစ်ရာ၌၊ ဥတ္တမံ-တည်း၊ အနိဋ္ဌာရ
 မဏံ-သည်၊ အကုသလဝိပါကဋ္ဌာနေ-၌၊ (ဥတ္တမံ-တည်း) ဣတိ အယံ-ဤဟိတ်
 သည်၊ ဥတ္တမဟေတုနာမ-ဥတ္တမဟိတ်မည်၏၊ (ပဓာနအကြောင်း မည်၏) ယထာဟ-
 အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ အတိတာ၊ပေ၊ ပဇာနာတိတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ-
 ဟောတော်မူပြီ) [အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်နာနံ-အတိတ်အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော၊
 ကမ္မသမာဒါနာနံ-ဆောက်တည်အပ်သော ကံတို့၏၊ ဌာနတော-အကျိုး၏ 'တည်ရာ
 အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဟေတုသော-အကျိုး၏ဖြစ်ကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝိပါကံ-အကျိုး
 ကို၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိတော်မူ၏၊
 [မဇ္ဈိမနိကာယံ၊ မူလပဏ္ဏာသ၊ သီဟနာဒဝဂ်၊ မဟာသီဟနာဒသုတ်၊ ဤပါဠိတော်
 ၌ “ကံကို ဟေတုအားဖြင့် သိတော်မူ၏”ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့်၊
 “ဟေတု”ဟုလည်း အမည်ရကြောင်း သိရသည်။]

ယဒိဒံ (ယာ+အယံ) အဝိဇ္ဇာ-သည်၊ (အတ္တိ)၊ ဒေသေဝ (သော+ဝေ)-ဤ
 အဝိဇ္ဇာသည်သာ၊ (သင်္ခါရာနံ-ကို၏) ပစ္စယော-အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊
 အဝိဇ္ဇာ-သည်၊ သင်္ခါရာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏဟေတု-အတူတကွ
 ဆောင်တတ်သောအကြောင်းတည်း၊ ဝါ-ဆက်ဆံသော အကြောင်းသည်၊ ဟုတ္တာ၊
 ပစ္စယဋ္ဌံ-ပစ္စယ၏အနက်သို့၊ ဖရတိ-ရောက်၏၊ [ဖရဓာတ်သည် ဂတိအနက်လည်းရှိ၏၊]
 ဣတိ အယံ-ဤဟိတ်သည်၊ သာဓာရဏဟေတုနာမ-သာဓာရဏဟိတ် မည်၏။

ဥတ္တမဟေတု။ ။ဥတ္တမ သဒ္ဓါသည် ပဋ္ဌာန အနက်ဟောကည်း၊ ဤဥတ္တမဟိတ်ဟူသည်
 ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံနှင့် ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌဖြစ်သော အာရုံတည်း၊ ထိုတွင် ကုသိုလ်ကံသည်
 ကောင်းကျိုးပေးရာ၌၊ အကုသိုလ်ကံသည် မကောင်းကျိုးပေးရာ၌ မဓာနဖြစ်၏၊ မှန်၏-
 အကျိုးပေးရာ၌ အဝိဇ္ဇာ တဏှာစသော အခြားအကြောင်းများရှိသော်လည်း ကံသည်သာ
 ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးပေးဖို့ရန် နိယာမဖြစ်သောကြောင့် ကံသာလျှင်ပဓာနဖြစ်၏၊ ဣဋ္ဌာရုံသည်
 ကုသလဝိပါကံဖြစ်ဖို့ရန်၊ အနိဋ္ဌာရုံသည် အကုသလဝိပါကံဖြစ်ဖို့ရန် ပဓာနဖြစ်၏။

သာဓာရဏဟေတု။ ။အဝိဇ္ဇာသည် ပုညာဘိ သင်္ခါရ၊ အာနန္ဒာဘိသင်္ခါရဟူသော
 ကုသိုလ် သင်္ခါရတို့ဖြစ်ဖို့ရန်လည်းကောင်း၊ အပုညာဘိ သင်္ခါရဟူသော အကုသိုလ် သင်္ခါရတို့
 ဖြစ်ဖို့ရန်လည်းကောင်း အကြောင်းဖြစ်ရကား ထိုသင်္ခါရ ၂-မျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော အကြောင်း
 ဖြစ်သောကြောင့် အဝိဇ္ဇာကို သာဓာရဏဟိတ်ဟု ခေါ်ရသည်။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ပထဝီရသော-မြေ၏ အရသာသည် လည်းကောင်း၊ အာပေါရသောစ-ရေ၏ အရသာသည်လည်းကောင်း၊ မရုဿာပိ-ချိုသော အရသာရှိသော သစ်ပင်၏လည်းကောင်း၊ အမရုဿာပိ-မချိုသော အရာသာရှိသော သစ်ပင်၏လည်းကောင်း၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အဝိဇ္ဇာ-အဝိဇ္ဇာသည်၊ ကုသလသင်္ခါရာနံပိ-ကုသိုလ် သင်္ခါရတို့၏လည်းကောင်း၊ အကုသလသင်္ခါရာနံပိ-တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏပစ္စယော-အတူတကွ ဆောင်တတ်သော အကြောင်းတည်း၊ ဝါ-ဆက်ဆံသောအကြောင်းတည်း။

ပန-အတ္ထုဒ္ဓါရသာမညမှ တစ်ပါး၊ အတ္ထုဒ္ဓေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့၊ ဣမသ္မိ အတ္ထေ-ဤ နဟေတုမေဝ ဟူသော ပုဒ်တို့၏ အနက်၌၊ ဟေတုဟေတု-ဟေတုဟိတ်ကို၊ အဓိပ္ပေကော-အလိုရှိအပ်၏၊ ဣတိ-သို့လျှင်၊ ဟေတု၊ ဟေ၊ ဓမ္မာတိ-ဟူ၍၊ မာတိကာယ-ဒုကမာတိကာ၌၊ အာဂတံ-လာသော၊ ရူပဿ-၏၊ ဟေတုဘာဝံ-ဟိတ်၏အဖြစ်ကို၊ (ပဋိက္ခိပန္နော၌စပ်၊) နိယမေတွာ-ဧဝဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍၊ ပဋိက္ခိပန္နော-ပယ်တော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နဟေတု မေဝါတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ [ဧဝ-ဟူသော နိယမနှင့်တကွ “န”ဟု ပယ်မြစ်ခြင်းကို “နိယမေတွာ ပဋိက္ခိပန္နော”ဟု ဆိုသည်။] ဣမိနာနယေန-ဖြင့်၊ သဗ္ဗပဒေသု-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ (အဟေတုကမေဝ၊ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တမေဝ” အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊) ပဋိက္ခေပ နိဒ္ဒေသော-ပယ်ခြင်းအားဖြင့် အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အပဋိက္ခေပ နိဒ္ဒေသောစ-မပယ်ခြင်းအားဖြင့် အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [“သပစ္စယမေဝ” စသည်၌ကား ပဋိသေဓ မပါသောကြောင့် “အပဋိက္ခေပနိဒ္ဒေသ” တည်း၊] ပန-အမှာစကားချပ်၊ ညှပ်လိုက်ဦးအံ့၊ သဗ္ဗဝဒါနံ-တို့၏၊ (နဟေတု အစ ရှိသော ပုဒ်တို့၏၊) ဝစနတ္ထော-ကို၊ မာတိကာဝဏ္ဏနာယံ-မာတိကာအဖွင့်၌၊ ဝုတ္တောယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

ပန-ကား၊ သပစ္စယမေဝါတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါ၌၌၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ-ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်သည်၊ ကမ္မပစ္စယမေဝ-ကံဟူသော အကြောင်း ရှိသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာဒိနိ-အာဟာရသမုဋ္ဌာန် အစရှိသော ရုပ်တို့သည်၊ အာဟာရဒိပစ္စယာနေဝ-အာဟာရ အစရှိသော အကြောင်းရှိကုန်သည် သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ရူပဿေဝ-၏သာ၊ (ရုပ်အတွက်သာ၊) ဝုတ္တစတု ပစ္စယဝသေန-ဟောတော်မူအပ်သော ၄-ပါးသော အကြောင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [နာမ်တရားတို့အတွက်ကား အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဖဿ၊ ဝိညာဉ် ဟူသော အကြောင်းများလည်းရှိသေး၏၊ ဤနေရာ၌ ရုပ်ကိုပြသောကြောင့် “ရူပဿေဝ”ဟု ဆိုသည်။]

ရူပမေဝါတိ-ရူပမေဝ .ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ရူပိနောပေ၊ ဓမ္မာတိ-ဟူ၍၊ မာတိကာယ-၌၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ အရူပိဘာဝံ-အရူပိ၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်တော်မူ၏။

[မာတိကာ၌ ပါခဲ့ပြီးသော ပုဒ်တို့ကို မဖွင့်ဘဲ ခုန်ကျော်၍၊ မာတိကာ၌ မပါခဲ့သော ပုဒ်တို့ကိုဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ဥပ္ပန္နံ” စသည်မိန့်။] ဥပ္ပန္နံ ဆဟိဝိညာဏေ ဟိတိ-ကား၊ ပစ္စုပ္ပန္နရူပမေဝ-ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ကိုသာ၊ စက္ခုဝိညာဏာဒိဟိ-နိသော၊ ဆဟိ-၆-ပါးသော ဝိညာဉ်တို့သည်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သို့ထိုက်၏၊ ပန-ဆက်၊ နိယမော-သတ်မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဧဝသဒ္ဓါကို၊ စက္ခုဝိညာဏာဒိနိ-စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသော ပဉ္စဝိညာဉ်တို့ကို၊ သန္တာယ-၍၊ (မယာ) ဂဟိတော-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ တာနိ-ထိုစက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသော ပဉ္စဝိညာဉ်တို့သည်၊ အတိတာနာဂတံ-အတိတ်ရုပ်၊ အနာဂတံရုပ်တို့ကို၊ နဝိဇ္ဇေနန္တိ-မသိကြကုန်၊ မနောဝိညာဏံ ပန-သည်ကား၊ အတိတံပိ-အတိတ် ရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနာဂတံပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဇာနာတိ-သိနိုင်၏၊ တံ-ထိုမနောဝိညာဉ်သည်၊ ဣမသ္မိံ ပဉ္စဝိညာဏသောတေ-ဤပဉ္စဝိညာဉ် အယဉ်၌၊ ပတိတွာ-ကျ၍၊ သောတ ပတိတမေဝ-ဒေသနာအယဉ်၌ကျသည်သာ၊ ဟုတွာ၊ ဂတံ-သွားပြီ။

ရူပမေဝါတိ၊ပေ၊ ပဋိက္ခိပတိ။ ။ဒုကမာတိကာ၌ “ရူပိနောဓမ္မာ အရူပိနော ဓမ္မာ”ဟု ရှိ၏၊ ထိုရူပိနှင့် ‘ ဤရူပကဏ္ဍ၌လာသော ရူပပုဒ်သည် အနက်တူ၏၊ [“ရူပံ-ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောသည်+ယဿအတ္ထိတိ”ဟုချည်း ဝိဂ္ဂဟပြုရ၏၊] ထို့ကြောင့် ရူပမေဝ၌ ဧဝဖြင့် မာတိကာ၌ လာသော အရူပိအဖြစ်တို့ ပယ်မြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ဥပ္ပန္နံ ဆဟိဝိညာဏေဟိ။ ။ဥပ္ပန္နံသဒ္ဓါသည် “စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ”၌ ဖွင့်ခဲ့သည့်အတိုင်း စကတ္တယဂတဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန္န အနက်ကို ယူရသောကြောင့် “ပစ္စုပ္ပန္နံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပ္ပန္နံအရ “ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရူပ၊ သဒ္ဓ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗနှင့် ရုပ်ဓမ္မတို့ကိုယူပါ”ဟုလို၊ ပါဠိတော်၌ “ဥပ္ပန္နံ”ဟုရှိ၍ ဧဝမပါဘဲလျက် သေသဒ္ဓါဖြင့်ဆိုခြင်းကိုကား စက္ခုဝိညာဉ်များကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ မနောဝိညာဉ်က အတိတ်အနာဂတ်ရုပ်ကိုလည်း သိသောကြောင့်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ နိပုဗ္ဗ ယမုဓာတ်၊ ယဉ်ပစ္စည်းဖြင့် (ပါဠိ၌ အပစ္စည်းဖြင့်) “နိယမ”ဟု ပြီး၏၊ “နိယာမ ဓမ္မတာ” ဟူရာ၌ကား ဏပစ္စည်းဖြင့် “နိယာမ”ဟု ရှိရသည်။

တံ ဣမသ္မိံ၊ ပေ၊ ဂတံ။ ။အတိတ် အနာဂတ်ရုပ်ကိုသိပါလျက် အဘယ်ကြောင့် “ဥပ္ပန္နံ ဆဟိဝိညာဏေဟိ” ၌ မနောဝိညာဉ် ပါနေရပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “တံ၊ပေ၊ဂတံ” ဟု မိန့်သည်၊ ထို မနောဝိညာဉ်ကား ပဉ္စဝိညာဉ် ဒေသနာအယဉ်၌ ပါဝင်သွားသောကြောင့် “ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ” အရ၌ ပါဝင်နေ ရသည်။ [ပဉ္စဝိညာဉ် ဒေသနာအတွင်း၌ သွင်းယူတော်မူခြင်းကို “သောတပတိတ” ဟု ဆိုသည်။]

ပန-ကား၊ ဟုတွာ-အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍၊ အဘာဝဌေန-မရှိခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ (ပျက်စီးခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊) အနိစ္စမေဝ-အနိစ္စသာတည်း၊ ဇရာယ-ဇရာသည်၊ အဘိဘဝိတဗ္ဗဓမ္မကတ္တာ-လွမ်းမိုးထိုက်သော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇရာဘိဘူတမေဝ-ဇရာသည် လွမ်းမိုးအပ်သည်သာတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ယသ္မာ၊ ရူပကာယေ-ရူပကာယ၌၊ ဇရာသည်၊ ပါကဋ္ဌာ-ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာပိ-ကြောင့်လည်း၊ ဇရာဘိဘူတမေဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဧဝံ၊ ပေ၊ သင်္ဂဟောတိဇတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ၌၊ ဝိဓာသဒ္ဓေါ-ဝိဓာသဒ္ဓါသည်၊ မာနသဏ္ဌာနကောဋ္ဌာသေသု-မာနအနက်၊ သဏ္ဌာနအနက်၊ ကောဋ္ဌာသအနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ-ထင်ရှား၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ အဟံ-သည်၊ သေယျော-သူ့ထက် မြတ်သူသည်၊ အသ္မိံ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိဓာ-မာနသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဟံ-သည်၊ သဒိသော-သူနှင့်တန်းတူသူသည်၊ အသ္မိံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိဓာ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အာဒိသု-ဤသို့အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ မာနော-သည်၊ ဝိဓာနာမ-မည်၏၊ ကထံဝိဓံ-ဂုဏ်အားဖြင့် အဘယ်သို့တည်ခြင်းရှိသူကို၊ သီလဝန္တံ-သီလရှိသူဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်သနည်း၊ ကထံဝိဓံ-ကို၊ ပညဝန္တံ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-နံသနည်း၊ ဣတိ အာဒိသု-တို့၌၊ သဏ္ဌာနံ-ကောင်းစွာ တည်ခြင်းသည်၊ (ဝိဓာနာမ-မည်၏၊) ဟိ-မှန်၊ ကထံ ဝိဓန္တိပဒဿ-ဟူသောပုဒ်၏၊ ကထံ သဏ္ဌာနံ-ဂုဏ်အားဖြင့် အဘယ်သို့ ကောင်းစွာတည်ခြင်းရှိသူကို၊ (သီလဝန္တံ ဝဒန္တိ)၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဧကဝိဓေန-တစ်ပါးသောအဖို့အားဖြင့်၊ ဉာဏဝတ္ထု-အမျိုးမျိုးသော သမ္ပတ္တိတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော ဉာဏ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒုဝိဓေန-၂-ပါးသောအဖို့အားဖြင့်၊ ဉာဏဝတ္ထု-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အာဒိသု-တို့၌၊ ကောဋ္ဌာသော-အဖို့အစသည်၊ ဝိဓာနာမ-မည်၏၊

မာနော ဝိဓာ။ ။ဝိဇ္ဈတိ-သူတစ်ပါးကို ထိုးဆွတ်၏၊ ဣတိ ဝိဓာ၊ ဝိဓေတိ၊ ဝိဇ္ဈနအနက်ဟော၊ အပစ္စည်း၊ မာနသည် သူတစ်ပါးကို ထိုးဆွတ်သောကြောင့် ဝိဓာမည်၏။

သဏ္ဌာနံ။ ။“ဝိဓိယတေ-ပြုစီမံအပ်၏၊ ဣတိ ဝိဓေ”ဟု ကြံ၍ ပြုစီမံအပ်သော ကောင်းစွာ တည်ခြင်းကို “ဝိဓာ”ဟု ခေါ်သည်၊ “ကထံ+ဝိဓာ ယဿာတိ ကထံ ဝိဓေ-ဂုဏ်အားဖြင့် အဘယ်သို့ ကောင်းစွာတည်ခြင်း ရှိသနည်း”၊ [သဏ္ဌာနံ-ပုံသဏ္ဌာနံ”ဟု အနက်မဆိုဘဲ “ကောင်းစွာတည်ခြင်း”ဟု ဆိုရသည်၊ ကထံ ဝိဓန္တိ-ဂုဏေဟိ ကထံ သဏ္ဌိတံ၊ ဋီကာ။]

ကောဋ္ဌာသော ဝိဓာ။ ။“ဝိဇ္ဈတေ-ဝေဖန်အပ်၏၊ ဝါ-ကွဲပြား၏၊ ဣတိ ဝိဓာ”ဟု ပြုလျှင် ကောဋ္ဌာသအနက်ကိုဟော၏၊ “ဝိဓ-ဝိဘာဏေ”ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသည်၊ ဉာဏဝတ္ထုကို “ဉာဏမေဝ ဉာဏဝတ္ထု”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်မှာ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ကို ပြသော အဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဉာဏဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ၌ “ဉာဏဉ္စ+တံ+ဝတ္ထု စ နာနပ္ပကာရာနံ သမ္ပတ္တိနံတိ ဉာဏဝတ္ထု”ဟု

ဣဇာပိ-ဤဇကဝိဓေန ရူပသင်္ဂဟောဟူသော ပါဠိ၌လည်း၊ ကောဋ္ဌာသောဝ-
ကောဋ္ဌာသ အနက်ကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတော။

သင်္ဂဟသဒ္ဓေါပိ-သည်လည်း၊ သဇာတိ၊ပေ၊ ဝသေန-သဇာတိသင်္ဂဟ၊
သဇ္ဇာတိသင်္ဂဟ၊ ကြိယာသင်္ဂဟ၊ ဂဏနသင်္ဂဟတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ စတုဗ္ဗိဓော-
၄-ပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို ၄-ပါးတို့တွင်၊ သဗ္ဗေ-န်သော၊ ခတ္တိယာ-ခတ္တိယ
တို့သည်၊ (ခတ္တိယဇာတ်ရှိသူတို့သည်၊) အာဂစ္ဆန္တု-လာကြကုန်လော၊ သဗ္ဗေ-
န်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ-ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ (ပုဏ္ဏားဇာတ်ရှိသူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊)
သဗ္ဗေ၊ ဝေဿာ-ဝေဿတို့သည်၊ (ဝေဿဇာတ်ရှိသူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊) သဗ္ဗေ၊
သုဒ္ဓါ-သုဒ္ဓတို့သည်၊ (သုဒ္ဓဇာတ်ရှိသူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊) အာဝုသော ဝိသာခ-
ဒါယကာ ဝိသာခ၊ ယာစ သမ္မာဝါစာ-အကြင် သမ္မာဝါစာသည်လည်းကောင်း၊
ယောစ သမ္မာကမ္မန္တာ-သည်လည်းကောင်း၊ ယောစ သမ္မာအာဇီဝေါ-သည်လည်း
ကောင်း၊ (အတ္တိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤတရားတို့ကို၊ သီလက္ခန္ဓေ-သီလဂုဏ်ကျေးဇူး၌၊
သင်္ဂဟိတာ-သွင်းယူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ အယံ-ဤသင်္ဂဟသည်၊ သဇာတိသင်္ဂဟော
နာမ-သဇာတိသင်္ဂဟမည်၏၊ ဝါ-တူသောဇာတ်အားဖြင့် ပေါင်း၍ယူခြင်းမည်၏၊

တိုက်ရိုက်ဖွင့်ပြထားသည်၊ အနုဋ္ဌကား “ဉာဏဿ ဝါ ဥတ္တရဿ ပုရိမဉာဏံ ဝတ္ထု
ကာရဏန္တိဉာဏဝတ္ထု-နောက်နောက်ဉာဏ်၏ တည်ရာ အကြောင်းဖြစ်သော ရှေးရှေးဉာဏ်”ဟု
ဆဋ္ဌိတပျူရိသ် တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။

သင်္ဂဟသဒ္ဓေါပိ။ ။ပိဖြင့် ဝိဓာ သဒ္ဓါကို ပေါင်း၊ ဝိဓာသဒ္ဓါသည် အမျိုးမျိုး အနက်
ရှိသကဲ့သို့ သင်္ဂဟသဒ္ဓါလည်း အမျိုးမျိုးအနက်ရှိသည်-ဟူလို၊ သို့သော် သင်္ဂဟ သဒ္ဓါ၏ မူလ
အနက်မှာ ပေါင်း၍ယူခြင်း၊ တစ်ပေါင်းတည်းယူခြင်း၊ သိမ်းယူခြင်း အနက်သာတည်း၊ သိမ်းယူ
ကြောင်းက အများအပြားရှိသောကြောင့် သင်္ဂဟသဒ္ဓါလည်း ၄-ပါး အပြားရှိသည်ဟု ဆိုရသည်။

ဝေဿာ သုဒ္ဓါ။ ။ဝေဿာကို “သုကြွယ်မျိုး”ဟုပေးကြ၏၊ ပါဠိတော်၌ “ဝိသု ကမ္မန္တေ
ပယောဇန္တိ”ဟု ရှိရကား လယ်ယာလုပ်ခြင်း၊ နွားမွေးခြင်း၊ ကုန်သွယ်ခြင်း စသည်ဖြင့်
အသီးသီး အလုပ်ရှိသူများကို “ဝေဿ”ဟု ခေါ်သည်၊ သုဒ္ဓကိုလည်း “သုဆင်းရဲ”ဟုပေးကြ၏၊
“လဟံ လဟံ လုဒ္ဓဘာပံ ဂစ္ဆန္တိ”ဟု ပါဠိတော် ရှိသောကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာအားဖြင့် မဆင်းရဲစေကာမူ
မဆိုး တံငါ စသော အလုပ်တို့ဖြင့် ကြမ်းကြုတ်သူများကို “သုဒ္ဓ”ဟုခေါ်သည်၊ [သု+ဒါ ဟု
ပုဒ်ခွဲ၍ သုနိပါတ်သည် လဟံ အနက်ဟော ဒါဇာတ်ကား “လုဒ္ဓဂမန” အနက်ဟောတည်းဟု
ကြံပါ။]

သဇာတိသင်္ဂဟော။ ။သမာနဇာတိနံ+သင်္ဂဟော သဇာတိသင်္ဂဟော၊ (တစ်နည်း)
သမာနဇာတိယာ+သင်္ဂဟော၊ သဇာတိ သင်္ဂဟော၊ [အနက်ကို ဋီကာနိဿယ ကြည့်ပါ၊
သမာနကိုသပြု၊ အနုဋ္ဌကား သသဒ္ဓါသည်ပင် သမာန အနက်ရှိ၏ဟု ဆိုသည်၊] “သဗ္ဗေ
ခတ္တိယာ၊ ပေ၊ အာဂစ္ဆန္တု” သည် ခတ္တိယ၊ ဗြာဟ္မဏ၊ ဝေဿ၊ သုဒ္ဓ ဟူသော ဇာတ်အားဖြင့်

ဝါ-တူသောဇာတ်ရှိသောပရားတို့ကို ပေါင်း၍ ယူခြင်းမည်၏။ ဟိ-မှန်၊ ကောဇာတိကာ-တူသောဇာတ်ရှိသော ခတ္တိယ စသူတို့သည်။ အာဂစ္ဆန္တု၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဋ္ဌာနေဝိယ-ဆိုအပ်ရာဌာန၌ကဲ့သို့၊ ဣဓ-ဤသဗ္ဗေ ခတ္တိယာအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ခတ္တိယ စသူတို့သည်၊ ဝါ-အလုံးစုံသောတရားတို့သည်၊ ဇာတိယာ-ဇာတ်အားဖြင့်၊ ကေသင်္ဂဟံ-တစ်ပေါင်းတည်း သိမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-ရောက်ကုန်ပြီ။

သဗ္ဗေ-နံသော၊ ကောသလကာ-ကောသလတိုင်းသားတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊ သဗ္ဗေ-နံသော၊ မာဂကော- မဂတိုင်းသားတို့သည်၊ (အာဂစ္ဆန္တု) သဗ္ဗေ၊ ဘာရကစ္ဆကာ-ဘာရကစ္ဆ ရွာသားတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊ အာဝုသော ဝိသာခ၊ ယောစ သမ္ဘဝါယာမော-သည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ယောစ သမ္ဘာသမာဓိ-သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ-တို့ကို၊ သမာဓိက္ခန္ဓေ-သမာဓိဂုဏ်ကျေးဇူး၌၊ သင်္ဂတိတာ-နံပြီ၊ ဣတိ အယံ-သည်၊ သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟောနာမ-မည်၏။ ဝါ-ကောင်းစွာဖြစ်ရာ အရပ်၊ ကောင်းစွာဖြစ်ရာ စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် သိမ်းယူခြင်းမည်၏။ ဟိ-မှန်၊ ကေဋ္ဌာနေ-တစ်ခုတည်းသောအရပ်၌၊ ဇာတာ-ပေါက်ဖွားသူတို့သည်၊ သံဝုဒ္ဓါ-ကြီးပွားသူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဋ္ဌာနေဝိယ-၌ကဲ့သို့၊ ဣဓ-ဤသဗ္ဗေ ကောသလကာ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော လူ၊ အလုံးစုံသောတရားတို့သည်၊ သဉ္ဇာတိဋ္ဌာန နိဝုတ္တောကာသဝသေန-ကောင်းစွာ ပေါက်ဖွားရာဌာန၊ နေရာအရပ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကေသင်္ဂဟံ-သို့၊ ဂတာ-ကုန်ပြီ။

သဗ္ဗေ-နံသော၊ ဟတ္ထာရောဟာ-ဆင်စီးသူရဲကောင်းတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊ သဗ္ဗေ၊ အဿာရောဟာ-မြင်းစီးသူရဲကောင်းတို့သည်၊ (အာဂစ္ဆန္တု)၊ သဗ္ဗေ၊ ရထိကာ-ရထားစီးသူရဲကောင်းတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊ အပုသော ဝိသာခ၊ ယာစ သမ္ဘာဒိဋ္ဌိ-သည်

“သဗ္ဗေ ခတ္တိယာ-ခတ္တိယဇာတ်ရှိသူအားလုံး”ဟု သိမ်းကျုံးပုံကိုပြသော လောကီဥဒါဟရုဏ်တည်း။ “ယာစ၊ ပေ၊ သီလက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိကာ”ကား သမ္ဘာဝါစာ စသော ဝိရတိ ၃-ပါးလုံး၏ သီလဇာတ် (သီလသဘော) ရှိသောကြောင့် သီလဂုဏ်ကျေးဇူး၌ သိမ်းကျုံးပုံကိုပြသော သာသနာတော် ဥဒါဟရုဏ်တည်း။ [ထိုပါဠိမှာ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဓမ္မဒိန္နာသုတ် ပါဠိတော်တည်း။]

သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟ။ ။ “သဉ္ဇာယန္တိ ဧတ္တာတိ သဉ္ဇာတိ” ဟူသော ဋီကာငိုဂ္ဂဟနှင့်အညီ ပေါက်ဖွားရာဒေသ၊ ဖြစ်ပေါ်ရာ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို “သဉ္ဇာတိ”ဟု ခေါ်၏။ ထိုသဉ္ဇာတိဒေသ စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် သဘောတူသောကြောင့် တစ်ပေါင်းတည်းသိမ်းယူ ခြင်းသည် “သဉ္ဇာတိယာ+သင်္ဂဟော”အရ “သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟ”မည်၏။ “သဗ္ဗေ ကောသလကာ” စသည်သည် လောကီဥဒါဟရုဏ်၊ ယောစာဝုသော” စသည်ကား သာသနာဥဒါဟရုဏ်တည်း။ သတိ၊ ဝိရိယတို့သည် သမာဓိဖြစ်ရာ စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုလျက် ဖြစ်ကြရကား သဉ္ဇာတိဒေသအားဖြင့် သမာဓိက္ခန္ဓ၌ သွင်းယူရသည်။

၃၈၆

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[ရူပကဏ္ဍ

လည်းကောင်း၊ ယောစ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ-သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ
ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ပညာက္ခန္ဓ-ပညာဂုဏ်ကျေးဇူး၌၊ သင်္ကဟိတာ-န်ပြီ၊ ဣတိ အယံ-
သည်၊ ကြိယာသင်္ကဟောနာမ-မည်၏။ ဝါ-ပြုအပ်သော တိစ္ဆာအားဖြင့် သွင်းယူခြင်း
မည်၏။ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗေဝ-န်သော၊ စတေ-ဤလူ၊ ဤ တရားတို့သည်၊ အတ္တနော-
၏၊ ကြိယာကရဏေန-ပြုဖွယ်ကိစ္စကို ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ ဧကသင်္ဂဟံ-သို့၊ ဂတာ-
ကုန်ပြီ။

စက္ခာယတနံ-စက္ခာယတနသည်၊ ကံတမံ ခန္ဓဂဏနံ-အဘယ်ခန္ဓာ၌ ရေတွက်
ခြင်းသို့၊ ဝါ-အဘယ်ခန္ဓာ၌ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်သနည်း၊
စက္ခာယကနံ-သည်၊ ရူပက္ခန္ဓဂဏနံ-ရူပက္ခန္ဓာ၌ ရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဝါ-ရူပက္ခန္ဓာ၌
ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ စက္ခာယတနံ-သည်၊ ရူပက္ခန္ဓဂဏနံ-သို့၊
ဟဉ္စိ ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ရောက်အံ့၊ တေန-ထိုသို့ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ရေ-ဟယ်
ပရဝါဒီ၊ စက္ခာယတနံ၊ ပေ၊ သင်္ကဟိတန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗေ (ဝတ္ထဗ္ဗံ) ဝတ-စင်စစ်ဧကန်၊
အမှန်အတိုင်းဆိုထိုက်၏၊ အယံ-ဤသင်္ဂဟသည်၊ ဂဏနသင်္ကဟောနာမ-မည်၏၊
ဝါ-တပေါင်းတည်း ရေတွက်ခြင်းအားဖြင့် သိမ်းယူခြင်းမည်၏၊ အယံ-ဤ
ဂဏနသင်္ဂဟကို၊ ဣမေ-ဤ ဧကဝိဓေန ရူပသင်္ကဟော ဟူသော ပါဠိ၌၊ အဓိပ္ပေတော၊
ဟိ-မှန်၊ ဧကကောဋ္ဌာသေန-တစ်ခုသောအဖို့အစုဖြင့်၊ ရူပဂဏနာ-ရုပ်တို့ကို ပေါင်း
ယူရေတွက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိအယံ-ဤသည်ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဧကဝိဓေန
ရူပသင်္ကဟော ဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဒုဝိဓေန
ရူပသင်္ကဟော အစရှိသော ပါဠိတို့၌လည်း၊ ဒေသ-သည်၊ နယော-တည်း။

ကြိယာ သင်္ဂဟ။ ။မိမိ၏ ကိစ္စကိုပြုခြင်းအားဖြင့် တူသောကြောင့် တစ်ပေါင်း
တည်းသိမ်းယူခြင်းသည် ကြိယာသင်္ဂဟမည်၏။ "သဗ္ဗေ ဟတ္ထာရောဟာ" စသည်သည် ဆင်စီး
အလုပ်ကိုလုပ်ခြင်းစသည်အားဖြင့် သဘောတူ၍ သိမ်းယူရပ်ကိုပြသော လောကီ ဥဒါဟရဏ်တည်း၊
သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိသကဲ့သို့၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပလည်း အပ္ပနာသို့ရောက်သောအခါ
ထိုးထွင်း၍သိခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဤသို့ကိစ္စအားဖြင့် တူသောကြောင့် ပညာက္ခန္ဓာ၌ ယူပုံကိုပြသော
သာသနာ့ ဥဒါဟရဏ်တည်း။

ဂဏနသင်္ဂဟ။ ။ "ဂဏန"ဟူရာ၌ ၁-၂ စသော ဂဏန်းကို ဆိုလိုရင်းမဟုတ်၊
စက္ခာယတနကို ရူပက္ခန္ဓာ၌ ပေါင်း၍ ရေတွက်ခြင်းကဲ့သို့ ပေါင်း၍ရေတွက်ခြင်းကို "ဂဏန" ဟု
ဆိုသိုသည်။ "သဗ္ဗံ ရူပံ နဟေတု"ဟူရာ၌လည်း ရုပ်ဟူသမျှကို "နဟေတု" အရ၌ တစ်ပေါင်း
တည်းပေါင်း၍ ရေတွက်ခြင်းတည်း။ "ဂဏနာယ-ပေါင်း၍ ရေတွက်ခြင်းအားဖြင့်+သင်္ကဟော-
သိမ်းယူခြင်းတည်း။ ဂဏနသင်္ဂဟော-ခြင်း။ [ဓာတုကထာ၌လည်း "စက္ခာယတနံ-ကို၊ စတေန
ခန္ဓေန-ဖြင့်၊ သင်္ကဟိတော-သိမ်းယူအပ်၏"ဟု ပေးပါ။]

ဒုကနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ဣဒါနိ-ကေဝိသေဂ်ဟကို ပြပြီးရာ၊ ယခုအခါ၌၊ ဒုဝိသေဂ်ဟာဒိသု-ဒုဝိသေဂ်ဟ အစရှိသည်တို့၌၊ အတ္ထိပေါနောပါဒါတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဘောဒသတ္တာဝတော-အကွဲအပြား၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုစ္ဆာ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ-ပုစ္ဆာရှေ့သွားရှိသော၊ ပဒဘာဇနံ-ပဒဘာဇနီကို၊ ဒဿန္တော (ဟုတွာ) ကတမံ တံပေ၊ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ)အာဟ၊ တတ္ထ-ထို ကတမံ တံ ရူပံ ဥပါဒါ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဥပါဒိယတိ-စွဲမြဲစွာယူတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥပါဒါ-မည်၏၊ မဟာဘူတာနိ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ [အာဒိ ယတိ၏အနက်၊] အဗုဒ္ဓိတွာ-မလွတ်မူ၍၊ [ဥပ၏အဓိပ္ပာယ်၊] တာနိ-ထိုမဟာဘုတ်တို့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ပဝတ္တတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣဒါနိ-၌၊ တံ ပဘောဒံ-ထို ဥပါဒါရုပ်အပြားကို၊ ဒဿန္တော၊ (ဟုတွာ) စက္ခာယတနန္တိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဥပါဒါရုပ်-ကို၊ သင်္ခေပတော-အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ဥဒ္ဓိသိတွာ-သရုပ်အရ၊ ထုတ်ပြပြီး၍၊ ပုန၊ တဒေဝ-တိုဥပါဒါရုပ်ကိုပင်၊ ဝိတ္ထာရတော-အကျယ်အားဖြင့်၊ နိဒ္ဓိသန္တော-ညွှန်ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) ကတမံ၊ ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ။

တတ္ထ-ထို ကတမံ တံ ရူပံ စက္ခာယတနံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ စက္ခု-သည်၊ မံသစက္ခု-မံသစက္ခုလည်းကောင်း၊ ပညာစက္ခုစ-လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဒုဝိဓံ-၂-ပါးအပြားရှိ၏၊ ဧတေသု-ဤ ၂-ပါးတို့တွင်၊ ပညာစက္ခု-သည်၊ ဗုဒ္ဓစက္ခု-ဗုဒ္ဓစက္ခုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဓမ္မစက္ခု-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စဝိဓံ-၅-ပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို ၅-ပါးတို့တွင်၊ ဘိက္ခဝေ၊ အဟံ-သည်၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ-ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏံ၊ အာသယာနုသယဉာဏံဟူသော ဗုဒ္ဓစက္ခုတော်ဖြင့်၊ လောကံ-သတ္တလောကကို၊ ဝေါလောကေန္တော-ကြည့်တော်မူလသော်၊ အပ္ပရဇက္ခေ-ပညာမျက်စိ၌ နည်းသော ရာဂ ဒေါသ မောဟမြူရှိကုန်သော၊ သတ္တေ-တို့တို့လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဒုဝိညာပယေ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို ခဲယဉ်းသဖြင့် သိစေထိုက်ကုန်သော၊ (သတ္တေ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊) အဒ္ဓသံ-မြင်တော်မူရပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတံ-သော၊) ဣဒံ-ဤစက္ခုသည်၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာမ-မည်၏။

သဗ္ဗညုတဉာဏံ-ကို၊ သမန္တစက္ခု-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတံ) ဣဒံ-ဤစက္ခုသည်၊ သမန္တစက္ခုနာမ-မည်၏၊ [သမန္တတော-ကြွင်းမဲ့ဥသံ၊ အလုံးစုံအားဖြင့်+စက္ခုတိ-သင်္ခတ၊ အသင်္ခတတရားတို့ကို သိမြင်တတ်၏၊ ဣတိသမန္တစက္ခု၊]

၊ဗုဒ္ဓစက္ခု။" "ဤပညာစက္ခုကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝကတို့ မရနိုင်၊ ဘုရားရှင်သာ ရနိုင်သည်။ ဋီကာ၌ "ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တဉာဏံ"ကို ဗုဒ္ဓစက္ခုဟုဆို၏။ သဉ္ဇာယတန သံယုတ် အဋ္ဌကထာ အနိစ္စဝဂ်၊ အဇ္ဈတ္တာနိစ္စသုတ်၌ အာသယာနုသယဉာဏံကိုလည်း "ဗုဒ္ဓစက္ခု"ဟု ဖွင့်ထားသည်။

စက္ခု-ဉာဏ်စက္ခုသည်၊ [နိဂ္ဂဟိတံကား ဝါစာသိလိဋ္ဌ၊] ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ဉာဏ်-ဉာဏ်သည်၊ ဥဒပါဒိ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတံ-သော၊) ဣဒံ-သည်၊ ဉာဏစက္ခုနာမ-မည်၏၊ ဘိက္ခဝေ၊ အဟံ-သည်၊ ဒိဗ္ဗေန-နတ်၌ဖြစ်သော ပဿာဒစက္ခုနှင့်တူသော၊ ဝိသုဒ္ဓေန-အထူးသဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ စက္ခုနာ-ဉာဏ်စက္ခုဖြင့်၊ အဒ္ဓသံ-မြင်တော်မူရပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတံ) ဣဒံ-သည်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာမ-မည်၏၊ [ဒိဗ္ဗစက္ခု၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ခန်း၌ ရှုပါ၊] တသ္မိံ ယေဝါသနေ-ထိုနေရာ၌ပင်၊ ပိရဇံ-အပါယဂမနီယဖြစ်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟ မြို့မှကင်းသော၊ ဝိတမလံ-ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဟူသော အညစ်အကြေးမှကင်းသော၊ ဓမ္မစက္ခု-ဓမ္မစက္ခုသည်၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတံ) ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂတ္တယ သင်္ခါတံ-အောက်မဂ် ၃-ပါးအပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ဣဒံ ဉာဏ်-သည်၊ ဓမ္မစက္ခုနာမ-မည်၏။

မံသစက္ခု-သည်လည်း၊ [ပိဖြင့် ပညာစက္ခုကိုပေါင်း၊] ပဿာဒစက္ခုလည်းကောင်း၊ သသမ္ဘာရစက္ခု-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုဝိဇံ-သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို ၂-ပါးတို့တွင်၊ အက္ခိကူပကေ-မျက်တွင်း၌၊ ပတိဋ္ဌိတော-တည်သော၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ အက္ခိကူပကဋ္ဌိကေန-မျက်တွင်း၏ အရိုးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ-၌၊ ဘမုကဋ္ဌိကေန-မျက်ခုံးရိုးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥဘတော-ဘေး ၂-ဘက်၌၊ အက္ခိကူဇေဟိ-မျက်ထောင့်စွန်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ မတ္ထလုဂေန-

ဉာဏစက္ခု။ ။ “စက္ခုဥဒပါဒိ”စသော ပါဠိတော်သည် ဓမ္မစက္ခုပဝတ္ထနသုတ်၌လာသော ပါဠိတော်တည်း၊ သစ္စာတစ်ပါးလျှင် သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတဉာဏ် ဟု ၃-ပါးစီရှိ၏၊ ဒုက္ခသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်ဟူသည်ကား “တဏှာကြည့်ထား၊ တေဘူမက တရားသည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း” ဟု သိသောဉာဏ်တည်း၊ ထို ဒုက္ခသစ္စာကို ပရိညေယျ(ပိုင်းခြား၍သိထိုက်သော) ကိစ္စရှိ၏ဟု သိသောဉာဏ်သည် ကိစ္စဉာဏ်မည်၏၊ ထိုဒုက္ခသစ္စာကို ပရိညာတ ပိုင်းခြား၍သိခြင်းကိစ္စကို ပြုအပ်ပြီဟု သိသောဉာဏ်သည် ကတဉာဏ်မည်၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် နောက်နောက် သစ္စာတို့၌လည်း ဉာဏ် ၃-ပါးစီရှိပုံကို ဓမ္မစက္ခုပဝတ္ထနသုတ် ပါဠိတော်ကိုကြည့်၍ သိပါ။

ဓမ္မစက္ခု။ ။ “စတုသစ္စ ဓမ္မဒဿနံ ဓမ္မစက္ခု”ဟူသော ဋီကာနှင့်အညီ “ဓမ္မေ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို၊ စက္ခတိ-သိမြင်တတ်၏၊ ဣတိ ဓမ္မစက္ခု၊ (တစ်နည်း) ဓမ္မေ-အောက်မဂ် ၃-ပါးတရားတို့၌၊ ဝါ-တွင်၊ စက္ခု-တစ်ပါး အပါအဝင်ဖြစ်သော စက္ခုတည်း၊ ဓမ္မစက္ခု-အောက်မဂ် ၃-ပါးတရားတို့တွင် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သော စက္ခု” ဤသို့လည်း အခြားနေရာ၌ ဝစနတ္ထ ဖွင့်ကြ သည်။

သသမ္ဘာရစက္ခု။ ။ သမ္ဘရိယတိ ဧတေဟိတိ သမ္ဘာရာ (အဝုတ္တကတ္တုသာဓန) ပဿာဒစက္ခုကို ဝိုင်းဝန်း၍ ဆောင်တတ်ကြသောကြောင့် မျက်လုံး၏အသားဆိုင် တွင် ပါဝင်သော ရုပ်ကာလပ်စုကို “သမ္ဘာရ”ဟုခေါ်၏၊ ထိုသမ္ဘာရတို့နှင့် တကွဖြစ် သော အသားဆိုင်မျက်လုံးကို “သသမ္ဘာရစက္ခု”ဟု ခေါ်သည်။

ဒုကနိဒ္ဒေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၈၉

ဦးနောက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပဉ္စ၊ အက္ခိလောမေဟိ-မျက်တောင်မွေးတို့
ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆိန္ဒော-ပိုင်းခြားအပ်သော၊ ယော အယံ မံသ ပိဏ္ဍော-အကြင်
အသားဆိုင်သည်၊ သင်္ခေပတော-အကျဉ်းအားဖြင့်၊ စတသော-နံသော၊ ဓာတုယော-
တို့လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏော-အဆင်းလည်းကောင်း၊ ဂန္ဓော-လည်းကောင်း၊ ရသော-
အရသာလည်းကောင်း၊ ဩဇာ-ဩဇာလည်းကောင်း၊ သမ္ဘာဝေါ-သုက်လည်းကောင်း၊
သဏ္ဌာနံ-ပုံသဏ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတံ-ဇီဝိတရုပ်လည်းကောင်း၊ ဘာဝေါ-
ဘာဝရုပ်လည်းကောင်း၊ ကာယဝသာဒေါ-ကာယပသာဒလည်းကောင်း၊ စက္ခု
ပသာဒေါ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စုဒ္ဒသသမ္ဘာရော-၁၄-ပါးသော အဆောက်အဦး
ရှိ၏။

ဝိတ္တာရတော-အားဖြင့်၊ စတသော-နံသော၊ ဓာတုယော-တို့လည်းကောင်း၊
တံ သန္နိဿိတ၊ ပေ၊ သမ္ဘဝေါ-ထိုဓာတ်ကြီး ၄-ပါးကို မှီသော အဆင်းအနံ့ အရသာ
ဩဇာ၊ ပုံသဏ္ဌာန် သုက်ဟူကုန်သော၊ ဆ-ဖေ-ပါးသော ရုပ်တို့လည်းကောင်း၊
ဣတိ-သို့၊ ဣမာနိ ဒသ-ဤ ၁၀-ပါးကိုသည်၊ စတုသမုဋ္ဌာနိကတ္တာ-ကံ၊ စိတ်၊
ဥတု၊ အာဟာရအားဖြင့် ၄-ပါးသော အကြောင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
စတ္တာလီသံ-၄၀-သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဇီဝိတံ-ဇီဝိတရုပ်လည်းကောင်း၊ ဘာဝေါ-ဘာဝ

သမ္ဘဝေါ။ ။သမ္ဘဝတိ ဧတေနာတိ သမ္ဘဝေါ-သန္ဓေ၏ ဖြစ်ကြောင်းသုက်၊ ထိုသုက်သည်
အာပေါဓာတ်တည်း၊ [သမ္ဘဝေါတိ အာပေါဓာတုမေဝ သမ္ဘဝ သမ္ဘုတ မာဟ၊ ဋီကာ၊] အာပေါ
ဓာတ်ဟုဆိုသော်လည်း အာပေါဓာတ်ချည်းမက တွဲဖက်ဖြစ်သော ဓာတ်ကြီး ၃-ပါးနှင့် ဝဏ္ဏ ဂန္ဓ
ရသ ဩဇာတို့လည်း ပါသေး၏၊ အာပေါဓာတ်၏ သတ္တိက လွန်ကဲသောကြောင့် အာပေါ
ဓာတ်ဟု ဆိုသည်။

သဏ္ဌာနံ။ ။လူတို့က အလုံးအပြားစသော ပုံသဏ္ဌာန်ကိုမြင်နေရ၏-ဟု ထင်မှတ်ကြ၏၊
ထိုသို့ထင်မှတ်လောက်အောင် “သံ (သမ္ပိဏ္ဏေတွာ)-ပေါင်း၍+ဌာတိ-တည်တတ်၏၊ ဣတိ
သဏ္ဌာနံ” ဟု ပြု၊ ထိုသဏ္ဌာန်ကို “သဏ္ဌာနန္တိ-ဝဏ္ဏာယတနမေဝ ပရိမဏ္ဏလာဒိသဏ္ဌာနဘူတံ”ဟု
ဋီကာဖွင့်၏၊ အလုံးအဝိုင်းစသော သဏ္ဌာန်အားဖြင့် တည်နေသော ရုပ်ကလာပ်အများ၏ အဆင်း
များကို သဏ္ဌာန်ခေါ်သည်-ဟုလို။

မေးဖွယ်။ ။“အာပေါဓာတ်ကို သမ္ဘဝ၊ အဆင်းကိုသဏ္ဌာန်ဟုဆိုလျှင် အဘယ်ကြောင့်
အာပေါဓာတ်နှင့် ဝဏ္ဏရုပ်တို့မှ သီးခြားခွဲ၍ “သမ္ဘဝ၊ သဏ္ဌာန”ဟု ဆိုရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊
အဖြေကား ထိုသမ္ဘဝ၊ ထိုသဏ္ဌာန အခြင်းအရာ အားဖြင့်ဖြစ်သော အာပေါဓာတ်၊ ဝဏ္ဏာယတန
သည်လည်းကောင်း၊ ထိုသမ္ဘဝ သဏ္ဌာန အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်သော အာပေါဓာတ်၊
ဝဏ္ဏာယတနသည်လည်း ကောင်း၊ မံသပိဏ္ဏ (စက္ခုအသားဆိုင်)တွင် ပါဝင်သောကြောင့် သမ္ဘဝ
သဏ္ဌာန ကို သီးခြားခွဲ၍ ဆိုရပါသည်၊ [တေသံ ပန ဝိသု ဝစန၊ ပေ၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ၊ ဋီကာ။]

စုဒ္ဒသသမ္ဘာရော။ ။ရှေးစာအုပ်များ၌ “သမ္ဘာရော”ဟု တွေ့ရ၏၊ “မံသ ပိဏ္ဍော”နှင့်
အရတူသောကြောင့် “သမ္ဘာရော”ဟု ရှိပါစေ၊ “စုဒ္ဒသ+သမ္ဘာရော ယဿာတိ စုဒ္ဒသသမ္ဘာရော၊
စတုစတ္တာလီသ သမ္ဘာရော၌လည်း နည်းတူ။

ရုပ်လည်းကောင်း၊ ကာယပသာဒေါ-လည်းကောင်း၊ စက္ခုပသာဒေါ-လည်းကောင်း၊
ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ-၄-ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ ဧကန္တကမ္မသမုဋ္ဌာနာနေဝ-ဧကန်
ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့ချည်းသာ၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-သို့၊ စတုစတ္တာလီသာယ-သော၊
ဣမေသံ ရူပါနံ-တို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ စတုစတ္တာလီသ သမ္ဘာရော-၄၄-
ပါးသော အဆောက်အဦရှိ၏။

ယံ-ယင်းအသားဆိုင်တို့၊ လောကော-လူအပေါင်းသည်၊ သေတံ-ဖြူသော၊
စက္ခု-စက္ခုပသာဒတည်း၊ [နိဂ္ဂဟိတကာ၊ ပါစာသိလိဋ္ဌ၊] ပုထုလံ-ပြားသော၊
(စက္ခု-တည်း၊) ဝိသဋ်-ပြန့်သော၊ (စက္ခု-တည်း၊) ဝိတ္တိဏ္ဏံ-ကျယ်ပြန့်သော၊
စက္ခု-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဉ္ဇာနန္တော-အမှတ်ပြု၍ သိလသော်၊ စက္ခု-စက္ခု
ပသာဒကို၊ န သဉ္ဇာနာတိ-ကောင်းစွာမသိနိုင်၊ ဝတ္ထု-စက္ခုပသာဒ၏ မှီရာဝတ္ထုကို၊
စက္ခုတော-စက္ခုဟူ၍၊ သဉ္ဇာနာတိ-အမှတ်ပြု၍သိ၏၊ (မှတ်ထင်၏)၊ [ပကတိ
မျက်လုံးဖြစ်သော အသားဆိုင်ကိုသာ စက္ခုဟု လူတို့က သိကြ၏၊ စက္ခုပသာဒ
ကိုကား မသိကြ-ဟူလို။] သော မံသ ပိဏ္ဏော-သည်၊ အက္ခိကူပေ-မျက်လုံးအတွင်း၌၊
ပတိဋ္ဌိတော-တည်၏၊ နာရသုတ္တကေန-အကြောတည်းဟူသောချည်ဖြင့်၊ ဗဒ္ဓေါ-
ဖွဲ့အပ်၏၊ [အကြောတို့က ဘေပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဖွဲ့စပ်ထားသည်၊] မတ္တလုဂေ-
ဦးနှောက်နှင့်၊ အာဗဒ္ဓေါ-စပ်နေ၏၊ [အတွင်းပိုင်းမှာ ဦးနှောက်နှင့်စပ်နေသည်-
ဟူလို၊ ဗန္ဓဓာတ်ဖြစ်သော်လည်း၊ တပစ္စည်းဖြင့် “ဗဒ္ဓေါ”ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏၊
“နာရသုတ္တကေန မတ္တလုဂေ အာဗဒ္ဓေါ”ဟု မူကွဲလည်းရှိ၏၊ “နာရသုတ္တကေန-
အားဖြင့်၊ မတ္တလုဂေ-၌၊ အာဗဒ္ဓေါ-စပ်နေ၏”ဟု ပေး၊] ယတ္ထ-ယင်းအသားဆိုင်၌၊
သေတံပိ-ဖြူသော အဆင်းသည်လည်း၊ အတ္တိ၊ ကဏ္ဍံပိ-မည်းနက်သောအဆင်း
သည်လည်း၊ (အတ္တိ)၊ လောဟိတကံပိ-နီသောအဆင်းသည်လည်း၊ (အတ္တိ)၊ ပထဝီပိ-
ပထဝီဓာတ်သည်လည်း၊ (အတ္တိ)၊ ဝေ၊ ဝါယောပိ-သည်လည်း၊ (အတ္တိ)၊ ယံ-ယင်း
မံသ ပိဏ္ဏဟူသော စက္ခုသည်၊ သေမူဿဒတ္တာ-များသော သလိပ်ရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ သေတံ-ဖြူ၏၊ ပိတ္ထုဿဒတ္တာ-များသော သည်းခြေရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ကဏ္ဏံ-မည်းနက်၏၊ ရဟိရဿဒတ္တာ-များသော သွေးရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ လောဟိတကံ-နီ၏၊ ပထဝုဿဒတ္တာ-များသော ပထဝီဓာတ်
ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပတ္တိဏ္ဏံ-
အပြားအားဖြင့် တည်ကြောင်းသည်၊ ဝါ-ခိုင်မာသည်၊ ဟောတိ၊ [ပုပ္ဖ ထာဓာတ်ကြံ၊

ပထဝီပိ၊ ဝေ၊ ဝါယောပိ။ ။ ပထဝီစသော ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးတို့ရှိကြောင်းကို စုဒ္ဒသသမ္ဘာရော
အရတုန်းက “စတသော ဓာတုယော”ဟု ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သော်လည်း “ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲများပြား
သောကြောင့် “ပတ္တိဏ္ဏံ”ဖြစ်ရ၏” စသည်ဖြင့် အထူးဆိုလိုသောကြောင့် ထိုဓာတ်ကြီး ၄-ပါးကို
ထပ်၍ ပြပြန်သည်၊ (ဋီကာ)။

တကို လူဏ္ဍာပြု၊ ပတ္တာယထိ ဧတေနာတိ ပတ္တိဏ္ဍ-အပြားအားဖြင့်တည်ကြောင်း၊
(တစ်နည်း) ပပုဗ္ဗ ထိနဓာတ်ကြံ၍ “ပတ္တိနံ-ခက်တရော်ရှိသည်” ဟုလည်း ပေးကြ
၏။] အာပုဿဒတ္တာ-များသော အာပေါဓာတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-
ကြောင့်၊ ပဋ္ဌရတိ-ယိုစီး၏၊ တေဇုဿဒတ္တာ-များစွာသော တေဇောဓာတ်ရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ပရိဒယုတိ-ထက်ဝန်းကျင်ပူလောင်၏၊ ဝါယုဿဒတ္တာ-
များသော ဝါယောဓာတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ သမ္ဘမတိ-ချာချာ
လည်၏၊ (မျက်လုံးလည်၏၊) လူဒံ-ဤစကွသည်၊ သသမ္ဘာရစကွနာမ-မည်၏။

ပန-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤသသမ္ဘာရစကွ၌၊ နိဿိတော-မှီသော၊ ဧတ္ထ-၌၊ ပဋိပဒ္ဓေါ-
စပ်ဖွဲ့သော၊ စတုနံ-နံသော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲမြဲစွာယူ၍၊ (ပဝတ္တော-
သော၊) ယော ပသာဒေါ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ လူဒံ-ဤပသာဒသည်၊ ပသာဒစကွနာမ-
မည်၏၊ တဒေတံ-ထိုပသာဒစကွသည်၊ တဿ သသမ္ဘာရစကွနော-ထိုသသမ္ဘာရ
စကွ၏၊ (ကဏ္ဍမဏ္ဍလဿ၌စပ်၊) သေတမဏ္ဍလပရိက္ခိတ္တဿ-မျက်ဖြူဝန်းတို့ဖြင့်
ကာရံအပ်သော၊ ကဏ္ဍမဏ္ဍလဿ-မျက်နက်ဝန်း၏၊ မဇ္ဈေ-၌၊ အဘိဓုခေ-ရေးရှု
အရပ်၌၊ ဌိတာနံ-တည်သူတို့၏၊ သရိရ၊ ပေ၊ ဘူတေ-ကိုယ်သဏ္ဌာန်၏ ဖြစ်ပေါ်ရာ
အရပ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ [သုငယ်ရိပ်ထင်ရာအရပ်ဟု ခေါ်ကြသည်၊] ဒိဋ္ဌမဏ္ဍလေ-
မြင်အပ်သော အဝန်းအဝိုင်း၌၊ သတ္တသု ပိစုပဋ္ဌလေသု-ဝါဂွမ်းလွှာ ၇-ထပ်တို့၌၊
အသိတ္တတေလံ-လောင်းထည့်အပ်သောဆီသည်၊ ပိစုပဋ္ဌလာနိ-ဝါဂွမ်းလွှာတို့ကို၊
(ဗျာပတိ) ဝိယ-ပျံ့နှံ့သကဲ့သို့၊ (တထာ-ဘူ) သတ္တကိပဋ္ဌလာနိ-မျက်လွှာ ၇-လွှာ
တို့ကို၊ ဗျာပေတွာ-ပျံ့နှံ့၍၊ [သာဓယမာနံ တိဋ္ဌတိဋ္ဌစပ်၊] ဓာရဏ၊ ပေ၊ ကိစ္စာဟိ-
ချီပွေ့ ရွက်ဆောင်ခြင်း၊ ရေချိုးပေးခြင်း၊ နံ့သာလိမ်းပေးခြင်း၊ ယပ်ခတ်ခြင်း
ကိစ္စရှိကုန်သော၊ စသူဟိ-၄-ယောက်ကုန်သော၊ မာတိဟိ-အထိန်းတော်တို့သည်၊
ဓတ္တိယကုမာရော-မင်းသားကလေးသည်၊ (ကတူပကာရော) ဝိယ-ပြုအပ်သော
လျော်သော ကျေးဇူးရှိသကဲ့သို့၊ (တထာ) သမ္ဘာရဏ၊ ပေ၊ ကိစ္စာဟိ-ကောင်းစွာထားခြင်း၊
ဖွဲ့စီးခြင်း၊ ကျက်စေခြင်း၊ ကောင်းစွာ လှုပ်ရှား တွန်းဖိခြင်းကိစ္စရှိကုန်သော၊
စတူဟိ-နံသော၊ ဓာတူဟိ-ဓာတ်ကြီးတို့သည်၊ ကတူပကာရံ-ပြုအပ်သော လျော်သော
ကျေးဇူးရှိသည်၊ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ-တို့သည်၊ ဥပတ္တမ္ဘိယမာနံ-ထောက်ပံ့အပ်သည်၊
အာယုနာ- ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော အသက်သည်၊ အနုပါလိယမာနံ- အစဉ်မပြတ်၊

သတ္တကိ ပဋ္ဌလာနိ။ ။ “မျက်လွှာ ၇-ထပ်တို့ကိုပျံ့နှံ့တည်သည်” ဟု ဆိုသောကြောင့်
“သန်းဦးခေါင်းပမာဏရှိသော အရပ်ဝယ် စကွပသာဒ ရုပ်ကလာပ် ပေါင်း များစွာ တည်ရှိသည်” ဟု
သိသာ၏။

စောင့်ရှောက်အပ်သည်။ ဝဏ္ဏ၊ ပေ၊ ဒီဟိ-အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ အစရှိသည်တို့သည်၊ ပရိဝုတ်-ခြံရံအပ်သည်။ ပမာဏတော-ပမာဏအားဖြင့်၊ ဦကာ သိရမတ္တ-သန်းဦးခေါင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသည်။ (ဟုတွာ) စက္ခုပိညာဏာဒီနီ-စက္ခု ပိညာဉ် အစရှိသော ဝိထိစိတ်တို့၏၊ ယထာရဟံ-စွာ၊ ဝတ္ထုဒွါရဘာဝံ-ဝတ္ထု၏အဖြစ်၊ ဒွါရ၏အဖြစ်ကို၊ သာဓယမာနံ-ပြီးစေလျက်၊ တိဋ္ဌတိ။ [စက္ခုပိညာဉ်၏ ဝတ္ထု၏ အဖြစ်၊ ဒွါရ၏အဖြစ်ကိုပြီးစေ၍၊ သမ္ပဋိမျိုး စသည်တို့၏ ဒွါရ၏အဖြစ်ကိုသာ ပြီးစေသောကြောင့် “ယထာရဟံ”ဟု ဆိုသည်။]

စ-သာဓကကား၊ ဓမ္မသေနာပတိနာပိ-သည်လည်း၊ ယေန၊ ပေ၊ သမူပမန္တိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ယေနစက္ခုပသာဒေန-အကြင် စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ ရူပါနီ-ရူပါရုံတို့ကို၊ အနုပဿတိ-အဖန်ဖန်မြင်ရ၏၊ [“မ”ကား အာဂုဏ်၊] (တစ်နည်း) မနု-သတ္တဝါသည်၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏၊ ဧတံ-ဤစက္ခုပသာဒသည်၊ ပရိတ္တံ-သေးငယ်၏၊ သုခမံ-သိမ်မွေ့၏၊ ဦကာသိရသမူပမံ-သန်းဦးခေါင်းနှင့်တူသော ဥပမာရှိ၏။]

စက္ခုစ-ပသာဒစက္ခုလည်း ဟုတ်၏၊ တံ-ထိုပသာဒစက္ခုဟူသည်၊ အာယတနဉ္စ-အာယတနလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စက္ခာယတနံ-မည်၏၊ ယံ စက္ခု၊ ပေ၊ ပသာဒေါတိ ဣဓာပိ-ဟူသော ဤ ပါဠိရပ်၌လည်း၊ [အပိဖြင့် ရှေ့၌ ပြခဲ့သော “စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပံ”ကို ပေါင်း၊] ဥပယောဂတ္ထေယေဝ-ဒုတိယဝိဘတ်၏ အနက်၌ပင်၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်တည်း၊ စတ္တာရိ-နိသော၊ မဟာဘူတာနီ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယိတွာ-စွဲမြဲစွာယူ၍၊ ပဝတ္တပ္ပသာဒေါ-ဖြစ်သောပသာဒ သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဣမိနာ-ဤစတုန့်၊ ပေ၊ ပသာဒေါဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ပသာဒစက္ခုမေဝ-ကိုသာ၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ သေသစက္ခု-ပသာဒစက္ခုမှ ကြွင်းသော စက္ခုကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်၏၊ [“သေသ”ဟု ဆိုသောကြောင့် “သသဗ္ဗာရစက္ခုနှင့် တကွ စက္ခုအမည်ရသော ပညာစက္ခု ၅-မျိုးလုံးကိုပယ်သည်”ဟု ယူပါ၊] ပန-ဆက်၊ ဣန္ဒြိယဂေါစရသုတ္တေ-၌၊ [“သုပိ”ဟု အချို့စာအုပ်၌ ရှိ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ မပါ၊] ပထဝီဓာတုယာ-ပထဝီဓာတ်ဟူသော၊ ဧကံ-သော၊ မဟာဘူတံ-ကို၊ ဥပါဒါယ-

ဦကာသိရမတ္တံ။ ။ဦကာသိရမတ္တ ဟူသည်လည်း စက္ခုပသာဒတစ်ခု၏ ပမာဏမဟုတ်၊ စက္ခုပသာဒကလာပ်ပေါင်းများစွာ၏ ပျံ့နှံ့တည်ရာအရပ်၏ ပမာဏ တည်း၊ ဌာန၏အမည်ကို ဌာနီ၌တင်စားသော ဌာနပစာသဒ္ဒါဖြစ်သည်။ [ပမာဏတော ဦကာသိရမတ္တံ ဦကာသိရမတ္တေ ပဒေသေ ပဝတ္တနတော ဝုတ္တံ၊-ဦကာ။] ဤပမာဏကိုလည်း လူ့မျက်လုံးကိုကြည့်၍ မှန်းဆရသော ပမာဏတည်း၊ သတ္တဝါအကြီးအငယ်လိုက်၍ ထိုပမာဏ၏အကြီးအငယ်လည်း ပြောင်းလွှဲရဦး မည်သာ။

၍၊ အာပေါဓာတုယာစ-အာပေါဓာတ်လည်းဖြစ်သော၊ ပေ၊ ဝါယောဓာတုယာစ-
သော၊ တိဟိ-န်သော၊ မဟာဘူတေဟိ-တို့သည်၊ သင်္ဂဟိတော-သင်္ဂြဟိချီးမြှောက်
အပ်သော၊ ပသာဒေါ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ [အချို့စာအုပ်၌ “အသင်္ဂဟိတော”ဟု ရှိ၏၊
မကောင်း၊ ကလာပ်တစ်ခုတည်း၌ အခြားမဟာဘုတ်များက ဝိုင်း၍ ချီးမြှောက်ရမည်
ဖြစ်သောကြောင့် “သင်္ဂဟိတော”ဟု ရှိရမည်၊] စတု ပရိဝတ္တသုတ္တေ-၌၊ ပတဝီ
ဓာတုယာစ-ပတဝီဓာတ်လည်းဖြစ်သော၊ အာပေါဓာတုယာစ-သော၊ ဒွိန္ဒ-န်သော၊
မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ တေဇောဓာတုယာစ-သော၊ ဝါယောဓာတုယာစ-
သော၊ ဒွိဟိ-န်သော၊ မဟာဘူတေဟိ-တို့သည်၊ သင်္ဂဟိတော-သော၊ ပသာဒေါ-
သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ယံ (ဝစနံ)-ကု၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ပရိယာ
ယေန-ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဟိ-မှန်၊ အယံ သုတ္တန္တိကကထာ နာမ-ဤသုတ္တန္တိက ကထာမည်သည်၊
ပရိယာယဒေသနာ-ပရိယာယ်ဖြစ်သော ဒေသနာတည်း၊ စ-ဆက်၊ စတုန္ဒ-န်သော၊
မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ ယော ပသာဒေါ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော-
ထိုပသာဒသည်၊ တေသု-ထို ၄-ပါးသော မဟာဘုတ်တို့တွင်၊ ဧကေကဿာပိ-
တစ်ပါးတစ်ပါးသော မဟာဘုတ်၏လည်းကောင်း၊ ဒွိန္ဒ ဒွိန္ဒပိ-၂-ပါး ၂-ပါးသော
မဟာဘုတ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ပသာဒေါယေဝ-ပသာဒပင်တည်း၊ ဣတိ ဣမိနာ
ပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ တတ္ထ-ထိုဣန္ဒြိယဂေါစရသုတ်၊ စတုပရိဝတ္တသုတ်တို့၌၊
ဒေသနာ-ဒေသနာတော်သည်၊ အာဂတာ-လာပြီ၊ အဘိဓမ္မာ ပန-သည်ကား၊
နိပ္ပရိယာယဒေသနာ နာမ-ပရိယာယ် မဟုတ်၊ မုချဖြစ်သော ဒေသနာတော်မည်၏၊
တသ္မ၊ ဣဓ-ဤအဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်၌၊ စတုန္ဒ၊ ပေ၊ ပသာဒေါတိ-ဟူ၍၊ ပုတ္တံ-
ပြီ။

အယံ-ဤဟာသည်၊ (ဤ ရုပ်ဓန္ဓာသည်၊ ဝါ-ဤ ဓန္ဓာ ပဉ္စကသည်၊ မေ-
၏၊ အတ္တာ-အတ္တတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဗာလဇနေန-ရုပ်နာမ်၌ မကျွမ်းကျင်သူ၊
လူပြိန်းအပေါင်းသည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတ္တာ-သိမ်းဆည်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သရီရံပိ-
ကိုယ်ဓန္ဓာကိုလည်းကောင်း၊ ဓန္ဓပဉ္စကံပိ-ဓန္ဓာ ၅-ပါးအပေါင်းကို လည်းကောင်း၊

တံ ပရိယာယေန။ ။ ၄-ယောက်ပိုင်ဖြစ်သော ဥစ္စာသည် ထို ၄-ယောက်တွင် ၁-
ယောက်၏ဥစ္စာလည်းဖြစ်နိုင်၊ ၂-ယောက်၏ဥစ္စာလည်းဖြစ်နိုင်၊ ၃-ယောက်၏ဥစ္စာလည်း ဖြစ်နိုင်
သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ မဟာဘုတ် ၄-ပါးလုံး၏ ဥစ္စာဖြစ်သော စက္ခုပသာဒသည် မဟာဘုတ် ၁-
ပါး၏ ဥစ္စာ၊ ၂-ပါး၏ဥစ္စာဖြစ်နိုင်၏၊ ဤသို့သော လောကဖြစ်ရိုး ပရိယာယ်အားဖြင့် ဣန္ဒြိယ
ဂေါစရသုတ်၌ မဟာဘုတ် ၁-ပါး၏ ပသာဒဟုလည်းကောင်း၊ စတုပရိဝတ္တသုတ်၌ မဟာဘုတ်
၂-ပါးတို့၏ ပသာဒဟုလည်းကောင်းဆိုသည်။ [ထို သုတ်များကိုကား ယခုအခါ ရှာ၍မတွေ့ရ။]

အတ္တဘာဝေါ-အတ္တဘာဝဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မိ-ထိုအတ္တဘော၌၊ ပရိယာပနော-
အကျုံးဝင်သော၊ (ပါဝင်သော၊) တန္တိဿိတော-ထိုအတ္တဘောကို မှီသော ပသာဒ
တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အတ္တဘာဝ ပရိယာပနော-မည်၏၊ စက္ခုဥညာဏေန-
သည်၊ ပဿိတုံ-မြင်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနိဒဿနော-
န မည်၏၊ ဧတ္ထ-ဤ ပသာဒ၌၊ ပဋိဃဋ္ဌနနိဃံသော-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်
တိုက်ခြင်းသည်၊ ဇာယတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သပ္ပဋိဃော-သပ္ပဋိဃမည်၏။

ယေနာတိအာဒိသု-ယေန အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အယံ-ကား၊ သင်္ခေပတ္တော-
အကျဉ်းချုပ်အနက်တည်း၊ ကရဏဘူတေန-ကရိုဏ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ယေန စက္ခုနာ-
အကြင် စက္ခုဖြင့်၊ အယံ သတ္တော-ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည်၊ ဣဓ-ဤဓမ္မသင်္ဂဏီ
ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဟောထော်မှုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊
အတိတေ-လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ ပဿိဝါ-မြင်သော်လည်း မြင်ခဲ့ပြီ၊ ဝတ္တမာနေ-
ပစ္စုပ္ပန်၌၊ ပဿတိဝါ-မြင်သော်လည်း မြင်ဆဲ၊ အနာဂတေ-၌၊ ပဿိဿတိဝါ-
မြင်သော်လည်း မြင်ဦးလတ္တံ့၊ အဿ-ထိုသတ္တဝါတို့၏၊ အပရိဘိန္တံ-မပျက်စီးသော၊
စက္ခု-စက္ခုသည်၊ သဓေ ဘဝေယျ-အံ့၊ အထ-ထိုသို့ဖြစ်လသော်၊ အနေန-ဤ
သတ္တဝါသည်၊ အာပါတဂတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့ရောက်သော၊ ရူပံ-ကို၊ ပဿေဝါ-
မြင်နိုင်ရာ၏။ [ဆိုအပ်ပြီးသော စကားကို တစ်နည်းပြလိုသောကြောင့် “အတိတံဝါ”
စသည်မိန့်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ အတိတံ-သော၊ ရူပံ-ကို၊ အတိတေန-သော၊ စက္ခုနာ-

အတ္တဘာဝေါ။ ။ အတ္တနော-အတ္တ၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ အတ္တဘာဝေါ-
ရာ၊ ဗာလဇနတို့က အတ္တဟု စွဲလမ်းခြင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဟူသည် ဤကိုယ်၊ (ကစ်နည်း)
ခန္ဓာ ၅-ပါးတည်း၊ [“ကိုယ်” ဟူရာ၌ ရူပက္ခန္ဓာ သာ ရ၏၊] မှန်၏-ဤကိုယ်ခန္ဓာ(ရုပ်)ကြီး
ရှိသောကြောင့် (တစ်နည်း) ဤ ခန္ဓာ ၅-ပါးရှိသောကြောင့် ဗာလဇနတို့က အတ္တဟု သိမ်းဆည်း
မှတ်ထင်မှုကို ပြုကြလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤခန္ဓာကိုယ်(ခန္ဓာ ၅-ပါး)သည် အတ္တဟု သိမ်းဆည်း
မှတ်ထင်ခြင်း၏ အကြောင်းအရာဖြစ်၏၊ [အတ္တဘာဝေါပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကိုစိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍအဆုံး၌
တစ်မျိုးပြခဲ့သေး၏။]

အနိဒဿနော။ ။ [“ပဿိတုံ န သက္ကာ”ကို ကြည့်၍ “ပဿိယတေ-မြင်အပ် မြင်နိုင်၏၊
ဣတိ နိဒဿနော၊ န+နိဒဿနော အနိဒဿနော၊ [ပသာဒေါကိုင့်၍ ပါဠိတော်၌ ပုလ္လိင်ထားသည်၊
စက္ခုကိုင့်လျှင် နပုလ္လိင်ချပါ။]

ဣဓ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ရူပံ။ ။ “ဣဒံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ရူပံ”ဟု အချို့စာ၌ ရှိသော်လည်း မကောင်း၊
“ဣဒံ”ဟု ညွှန်ပြဖို့ရန်အကြောင်းမရှိ၊ ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ၌ “ကတမံ တံ ရူပံ ရူပါယတနံ
ယံ ရူပံ၊ ပေ၊ ဝတ္တနိဘာ၊ သနိဒဿနံ၊ သပ္ပဋိဃံ၊ နီလံ၊ ပီတကံ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော
အပြားကို ရည်ရွယ်၍ “ဣဓ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ရူပံ”ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “ဣဓ”ဟု
အောက်ခြိုက်ဖြင့် ရှိပါစေ။

ဖြင့်၊ ပဿိ-မြင်ခဲ့ပြီ၊ ပစ္စုန္တံ-သော၊ (ရူပံ-ကို)၊ ပစ္စုပ္ပန္နေန-သော၊ (စက္ခုနာ-ဖြင့်)၊ ပဿတိ-မြင်ဆဲ၊ အနာဂတံ-သော၊ (ရူပံ-ကို)၊ အနာဂတေန-သော၊ (စက္ခုနာ-ဖြင့်)၊ ပဿိဿတိ-မြင်လတ္တံ့၊ တံ ရူပံ-သည်၊ စက္ခုဿ-စက္ခုပသာဒ၏၊ အာပါတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ သစေ အာဂုဇ္ဈေယျ-အကယ်၍ရောက်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ စက္ခုနာ-ဖြင့်၊ တံ ရူပံ-ကို၊ ပဿေယျ-မြင်ရာ၏၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤဝါကျ၌၊ (သစေ တံ ရူပံ-စသော ဝါကျ၌)၊ ပရိကပ္ပဝစနံ-ပရိကပ္ပစကာတည်း၊ ဒဿနပရိကာယကဋ္ဌေန-မြင်ခြင်းကိစ္စ၌ ရှေ့ဆောင် အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤသဘောတရားသည်၊ စက္ခုပိ-စက္ခုလည်း မည်၏။

ဧတံ-ဤသဘောတရားသည်၊ သဉ္ဇာတိ သမောသရဏဋ္ဌေန-ဖဿစသော တရားတို့၏ ပေါက်ဖွားရာ၏အဖြစ်၊ ပေါင်းဆုံရာ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ စက္ခုယတနံပိ-စက္ခုယတနလည်းမည်၏၊ သော-ဤသဘောတရားသည်၊ သုညတ သဘာဝ နိဿတ္တဋ္ဌေန-အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်၊ ပရမတ္ထ သဘောတရား၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၊ သတ္တဝါမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ စက္ခုဓာတုပိ-စက္ခုဓာတ်လည်း မည်၏၊ [ဓာတုသဒ္ဓါသည် သုညတ၊ သဘာဝ၊ နိဿတ္တ၊ အနက်ဟော-ဟူလို့၊] ဧတံ-ဤသဘောတရားသည်၊ ဒဿနလက္ခဏေ-ရူပါရုံကို မြင်ခြင်း လက္ခဏာ၌၊ ဣန္ဒြိယံ-မိမိ၏ အစိုးရသည်၏

ပရိကပ္ပဝစနံ။ ။သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌လာသော ပရိကပ္ပဝစတည်း၊ ထို့ကြောင့် “အာဂုဇ္ဈေယျ၊ ပဿေယျ”ဟုဆိုသည်၊ ဤပရိကပ္ပကြိယာ ၂-မျိုးတွင် “သစေ တံ ရူပံ၊ ပေ၊ အာဂုဇ္ဈေယျ”သည် မြင်ခြင်း၏အကြောင်းကိုကြံဆသော ဟောတုပရိကပ္ပကြိယာတည်း၊ မြင်ခြင်း၏အကြောင်းမှာ “စက္ခုလောက၊ ရူပထင်ပြီ၊ မနသိ” ဟု ၄-ပါး ရှိ၍၊ များသောကြောင့် “ထိုအကြောင်းတစ်ခုကို မဆိုဘဲလည်း (မြင်ခြင်းတည်းဟူသော ပဿနကြိယာကို မှန်းဆ၍) သိနိုင်လောက်၏”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ [ပါဠိတော်ဝယ် “ပဿေဝါ”ဟူသော ပရိကပ္ပကြိယာဖြင့် ကာလ ၃-ပါးတို့၌ပင် စက္ခုပိညာဉ်၏ စိုရာမဟုတ်ဘဲ ချုပ်သွားသော စက္ခုပသာဒများကို သိမ်းယူ၏၊ မြင်ဖို့ရန်အကြောင်း များစွာ မစုံညီသောကြောင့် မမြင်လိုက်ရသော်လည်း အကြောင်းစုံညီလျှင် မြင်စွမ်းနိုင်ပါသည်-ဟူလို့။]

ပရိကာယကဋ္ဌေန။ ။ပရိ+နိဓာတ်၊ ကျွန်ုပ် ဖြင့် နကို က ပြု၍ “ပရိကာယက”ဟုဖြစ်၏၊ ပရိကာယတိ-ဖဿစသောတရားတို့ကို (မိမိကမီရာအဖြစ်ဖြင့်) ရှေ့ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ ပရိကာယကံ၊ ဤသို့ ရှေ့ဆောင်ခြင်းကိုပင် ဋီကာ၌ “တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စေ ပဝတ္ထေတိ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၏။

စက္ခုယတနံ။ ။အာယတန၏အနက်ကို “သဉ္ဇာတိ သမောသရဏ” ဟု ပြသည်၊ သဉ္ဇာတိ၊ သမောသရဏအနက်ကို မနာယတနံပုဒ်၏ အဖွင့်၌လည်းပြခဲ့ပြီ၊ သဉ္ဇာတိ သမောသရဏ၌တို့၏ ဝစနတ္ထကို ဋီကာကြည့်ပါ။ “စက္ခု စ+တံ+ အာယတနသဉ္ဇာတိ စက္ခုယတနံ”ဟု ပြုပါ။

အဖြစ်ကို၊ ကာရေတိ-စက္ခုသမ္ပဿစသော တရားတို့ကိုပြုစေတတ်၏၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ စက္ခုန္တိယံပိ-စက္ခုန္တိလည်းမည်၏၊ [ဣန္ဒြိယံ ကာရေတိတိ ဣန္တိယံ”ဟု ပြု၊
အစိုးရခြင်းအဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ရှုပါ။] ဒေသော-ဤသဘောတရားလည်း၊ လုဇ္ဈန
ပလုဇ္ဈနဋ္ဌေန-ပျက်တတ် အပြားအားဖြင့် ပျက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်
ကြောင့်၊ လောကောပိ-လောကလည်းမည်၏၊ [လုဇ္ဈန ပလုဇ္ဈန၏ အဓိပ္ပာယ်ကို
လောကိယဒုက္ခံ၌ ပြခဲ့ပြီ။] သော-ဤသဘောတရားသည်၊ ဝဋ္ဌဇ္ဈနဋ္ဌေန-အထွက်
အဝင် သုံးဆောင်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဒွါရာပိ-တံခါးလည်း
ဟုတ်၏။

ဒေသော-ဤသဘောတရားသည်၊ အပ္ပရဏိယဋ္ဌေန-မပြည့်စေအပ်၊ မပြည့်
စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သမုဒ္ဒေါပိ-သမုဒ္ဒရာလည်းမည်၏၊
[ပကတိ သမုဒ္ဒရာသည် မိုးပေါ်ကကျလျှာသမျှရေတွေဖြင့် မပြည့်နိုင်သကဲ့သို့၊ စက္ခု
ပသာဒလည်း လာလာသမျှ ရူပါရုံတို့ဖြင့် ပြည့်လျှံ၍မသွားစေနိုင်-ဟုလို။] ဧကံ-
သည်၊ ပရိသုဒ္ဓဋ္ဌေန-ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊
ပဏ္ဏရံပိ-ဖြူစင်သောတရားလည်းဟုတ်၏၊ [စက္ခုစသော ရုပ်တရားသည် ပင်ကိုယ်
သဘောအားဖြင့် ဖြူစင်၏၊ ကိလေသာတို့နှင့် မယှဉ်သောကြောင့် ညစ်နွမ်းစရာ
လည်း မရှိ၊] ဧတံ-သည်၊ ဖဿာဒိနံ-ဖဿအစရှိသောတရားတို့၏၊ အဘိဇာယ
နဋ္ဌေန-ပေါက်ဖွားရာ၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ခေတ္တံပိ-လယ်နှင့်လည်းတူ၏၊
[လယ်သည် မျိုးစေ့တို့၏ပေါက်ဖွားရာဖြစ်သကဲ့သို့ စက္ခုပသာဒသည် ဖဿစသော
တရားတို့၏ ပေါက်ဖွားရာဖြစ်၏။] ဧတံ-သည်၊ တေသံ ယေဝ-ထိုဖဿအစရှိသော
တရားတို့၏ပင်၊ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-တည်ရာ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝတ္ထုပိ-
ယာနှင့်လည်း တူ၏။

ဧတံ-သည်၊ သမဝိသမံ-ညီညွတ်သောအရာ၊ မညီညွတ်သောအရာကို၊ ဝါ-
လမ်းကောင်းလမ်းဆိုးကို၊ ဒဿန္တံ-ပြလျက်၊ အတ္တဘာဝံ-အတ္တဘောကို၊ နေတိ-
ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နေတ္တံပိ-နေတ္တလည်းမည်၏၊ ဝါ-မျက်လုံးနှင့်လည်း

ဝလဉ္ဇနဋ္ဌေန။ ။ဝလဉ္ဇန၌ “ဝလဇိ-ပရိဘောဂေ”ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ ဝလဉ္ဇန္တိ
ဧတေနာကံ ဝလဉ္ဇနံ၊ ဧတေန-ဤတံခါးဖြင့်၊ ဝလဉ္ဇန္တိ-ဝင်ခြင်း၊ ထွက်ခြင်းအားဖြင့် သုံးဆောင်
ကြကုန်၏၊ ဣသိ ဝလဉ္ဇနံ၊ ဋီကာ၌ ပဝိသန္တိကာ သုံးဆောင်ပုံ သဘောကိုဖွင့်သော အဓိပ္ပာယ်တ္ထ
တည်း၊ သုံးဆောင်ကြောင်းဟူသည်လည်း ထိုစက္ခုဒွါရ၌ဖြစ်သော ဖဿစသော တရားတို့အား
ပကတုပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ [တံ ဒွါရိကာနံ ဖဿာဒိနံ
ဥပနိဿယ ပစ္စယဘာဝေါ ဧဝ ဝလဉ္ဇနတ္ထော၊ အနု၊] ဤနေရာဝယ် အဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌
“ဖဿာဒိ” စသည်ဖြင့် ဖဿကို ခေါင်းတပ်၍ပြခြင်းသည် ပါဠိတော်လာ “ဖဿော ဟောတိ၊
ဝေဒနာ ဟောတိ၊ သညာဟောတိ” စသည်ကိုရည်ရွယ်၍ ပါဠိတော်အတိုင်းပြခြင်းတည်း။

ဒုကနိဒ္ဒေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၃၉၇

တူ၏။ ဧတံ-သည်။ တောနေဝဋ္ဌေန-ထိုအနက်သဘောကြောင့်ပင်။ နယနံပိ-နယနလည်းမည်၏။ ဝါ-မျက်လုံးနှင့်လည်းတူ၏။ ဧတံ-သည်။ သက္ကာယ ပရိယာပနန္တဋ္ဌေန-ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာ ၅-ပါးအပေါင်း၌ အကျုံးဝင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ဩရိမတိရံပိ-ဤမှာဘက်ကမ်းလည်း ဟုတ်၏။ [သန္တော-ထင်ရှားရှိသော+ကာယော-ခန္ဓာ ၅-ပါးအပေါင်းတည်း၊ သက္ကာယော-ပေါင်း၊ သက္ကာယ ပရိယာပနန္တဋ္ဌေန ဩရိမတိရံ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သဠာယတနသံယုတ်၊ အာသီဝိသဝဂ် အာသီဝိသသုတ်၌လည်းကောင်း၊ ဒသကအင်္ဂုတ္တိုရ် တတိယပဏ္ဏာသက၊ အစ္စ္ဓာရော ဟနဝဂ်၊ သင်္ဂါရဝသုတ် စသည်၌လည်းကောင်း ရှုပါ။] ဧသော-သည်။ ဗဟုသာဓာရဏဋ္ဌေန-များစွာသော ရူပါရုံတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဿာမိကဋ္ဌေနစ-အရှင်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုညောဂါမောပိ-လူတို့မှကင်းဆိတ်သော ရွာနှင့်လည်းတူ၏။ [အာသီဝိသဝဂ္ဂ၊ အာသီဝိသသုတ်။]

ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအထိုင်းအရှည်ရှိသော ယံ စက္ခု စတုနံ မဟာဘူတာနံ အစရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ ပဿိဝါတိအာဒိဟိ-ပဿိဝါ အစရှိကုန်သော၊ စတုဟိ-နံသော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ စက္ခုဓမ္မေတံတိ အာဒိနိ-နံသော၊ စုဒ္ဒသ-နံသော၊ နာမာနိ-အမည်တို့ကို၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ စက္ခာယတနဿ-၏၊ စတ္တာရော-နံသော၊ ဝဝတ္ထာပနနယာ-ပိုင်းခြားမှတ်သားကြောင်းနည်းတို့ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နံ၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့သိထိုက်ကုန်သနည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ-အဖြေကား၊ ဧတ္တ-ဤ ယံ စက္ခု စတုနံ မဟာဘူတာနံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယေန၊ ပေ၊ စက္ခာယတနန္တိ-ဟူသော၊ အယံ-ဤနည်းသည်၊ ဧကော-သော၊ နယော-နည်းတည်း၊ ဧဝံ-တူ၊ သေသာပိ-ကြွင်းသော ၃-နည်းတို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နံ၏။

သုညော ဂါမော။ ။သုညဂါမဟူသည် ရွာနေသူ လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သောရွာတည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုရွာသည် “ဗဟုသာဓာရဏလည်းဖြစ်၊ အဿာမိကလည်း ဖြစ်သကဲ့သို့၊ စက္ခုပသာဒလည်း ရူပါရုံအများနှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် ဗဟုသာဓာရဏလည်းဖြစ်၏။ အတ္တမရှိသောကြောင့် အဿာမိကလည်းဖြစ်၏။ ရွာ၌ အနုပါနရှိလိမ့် မည်ထင်ရသော်လည်း အနုပါနမှ ကင်းဆိတ်သကဲ့သို့၊ စက္ခုပသာဒသည် အတ္တဟု ထင်ရသော်လည်း အတ္တမှ ကင်းဆိတ်၏။

ဧဝံ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။“ယေန စက္ခုနာ၊ပေ၊သပ္ပဋိယံ ပဿတိဝါ၊ စက္ခု ပေတံ၊ပေ၊ စက္ခာယတနံ”ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာဖြင့် နည်းတစ်ပါးလည်းကောင်း၊ ပဿတိနေရာဝယ် “ပဿိဿတိ” ဟု အနာဂတ်ကြိယာထည့်၍ နည်းတစ်ပါးလည်းကောင်း၊ ပဿိဿတိနေရာဝယ် “ပဿ ဝါ” ဟု ပရိကပ္ပကြိယာထည့်၍ နည်း တစ်ပါးလည်းကောင်း ဤသို့ ကြွင်းသော ၃-နည်းတို့ကို သိပါ-ဟူလို။

ဣဒါနီ-၌၊ ယသ္မာ၊ ဝိဇ္ဇနိစ္ဆရဏာဒိကာလေသု-လျှပ်စစ်ပြက်ရာ အစရှိသော၊ အခါတို့၌၊ အနောလောကေတု ကာမဿာပိ-ကြည့်ခြင်းငှာ အလိုမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်း၊ ရူပံ-ရူပါရုံသည်၊ စက္ခုပသာဒံ-ကို၊ ဃဋ္ဌေတိ-ထိခိုက်၏၊ တသ္မာ၊ တံ အာကာရံ-ထို ထိခိုက်ပုံအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေတံ-ငှာ၊ ဒုတိယော-၂-ခုမြောက် ဖြစ်သော၊ နိဒ္ဒေသဝါရော-ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓေါ-ပြီး၊ တတ္ထ-ထို ဒုတိယနိဒ္ဒေသဝါရ ၌၊ ယမိ စက္ခုမ္ပိတိ-ကား၊ အဓိကရဏဘူတေ-အဓိကရဏဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ယမိ စက္ခုမ္ပိ-၌၊ (ပဋိဟညိဝါ စသည်၌စပ်၊) ရူပန္တိ ဧတံ-ရူပဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်၊ ပစ္စတ္တဝစနံ-ပဌမာဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊ [“ရူပံ-ရူပါရုံကို”ဟု ဒုတိယန္တ ထင်မှားမည်စိုးသောကြောင့် “ပစ္စတ္တဝစနံ”ဟု ဖွင့်သည်၊] တတ္ထ-ထို ဒုတိယနိဒ္ဒေသဝါရ၌၊ ပဋိဟညတိဝါတိ-ဟူသောသဒ္ဓါသည်၊ အတိတတ္ထော-အတိတ် အနက်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊ ပဋိဟညတိဝါတိ-သဒ္ဓါသည်၊ ပစ္စုပ္ပန္တတ္ထော-တည်း၊ ပဋိဟညိဿတိဝါတိ-သဒ္ဓါသည်၊ အနာဂတတ္ထော-တည်း၊ ပဋိဟညေဝါတိ-သဒ္ဓါသည်၊ ဝိကပ္ပနတ္ထော-အထူးသဖြင့် ကြံစည်ခြင်းအနက်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း။ [ဤ၌ ပရိကပ္ပကြိယာကိုပင် “ဝိကပ္ပနတ္ထ”ဟု သုံးထားသည်။]

ဟိ-မှန်၊ အတိတ်-အတိတ်ဖြစ်သော၊ ရူပံ-သည်၊ အတိတေ-သော၊ စက္ခုသ္မိ-၌၊ ပဋိဟညိနာမ-ထိခိုက်ပြီးမည်၏၊ ပစ္စုပ္ပန္တံ-သော၊ (ရူပံ)، ပစ္စုပ္ပန္တေ-သော၊ (စက္ခုသ္မိ) ပဋိဟညတိနာမ-ထိခိုက်ဆဲမည်မည်၏၊ အနာဂတံ-သော၊ (ရူပံ)، အနာဂတေ-သော၊ (စက္ခုသ္မိ) ပဋိဟညိဿတိ နာမ-ထိခိုက်လတ္တံ့မည်၏၊ တံ ရူပံ-သည်၊ စက္ခုဿ-၏၊ အာပါတံ-သို့၊ သစေ အာဂစ္ဆေယျ-အံ (ဧဝံသတိ) စက္ခုမ္ပိ-၌၊ ရူပံ-သည်၊ ပဋိဟညေယျ-ရံ၏၊ ဣတိအယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဒုတိယ နိဒ္ဒေသဝါရ၌၊ ပရိကပ္ပေါ-ပရိကပ္ပတည်း၊ [ရှေးနိဿယဝယ် “ဧတ္ထ-ဤပဋိဟညေဝါ ဟူသောပုဒ်၌”ဟု အနက်ပေး၏။] ပန-ဆက်၊ အတ္တတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ပသာဒံ-စက္ခုပသာဒံကို၊ ဃဋ္ဌယမာနမေဝ-ထိခိုက်သော်သာ၊ ရူပံ-သည်၊ ပဋိဟညတိ နာမ-ထိခိုက်ဆဲမည်၏၊ [“ဃဋ္ဌယ”ဟု ကံဟောမရှိစေရ၊ ရူပံနှင့် အရတူအောင် “ဃဋ္ဌ”ဟု ရှိစေရမည်၊ ဃဋ္ဌဓာတ်သည် စုရာဒိဖြစ်မှု တာဠန-ထိခိုက်ပုတ်ခတ်ခြင်း အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ဃဋ္ဌယ” ဟု ခိုင်သည်။] ဣဓာပိ-ဤဒုတိယ နိဒ္ဒေသဝါရ၌လည်း၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ စတ္တာရော-န်သော၊ ဝဝတ္တာပနနယာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏။ [“ယမိ စက္ခုမ္ပိ၊ ပေ၊ ပဋိဟညိဝါ” စသည်၌ အတိတ် ကြိယာနှင့်စပ်၍ တစ်နည်း၊ “ပဋိဟညတိဝါ”ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာနှင့်စပ်၍ တစ်နည်း၊ “ပဋိဟညိဿတိဝါ”ဟု အနာဂတ်ကြိယာနှင့်စပ်၍ တစ်နည်း၊ “ပဋိဟညေဝါ”ဟု ပရိကပ္ပကြိယာနှင့်စပ်၍ တစ်နည်း၊ ဤသို့ ၄-နည်းတို့သိပါ။]

ဣဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဣစ္ဆာယ-အလိုအားဖြင့်၊ ဩလော
ကေတုကာမဿ-ကြည့်ခြင်းငှာ အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊ ရူပေ-၌၊
စက္ခု-စက္ခုပသာဒကို၊ ဥပသံဟရတော-ကပ်ဆောင်လသော်၊ ဝါ-သော၊
(ဩလောကေတုကာမဿ-၏၊) စက္ခု-သည်၊ ရူပသ္မိ-၌၊ ပဋိဟညတိ-၏၊ တသ္မာ၊
တံ အာကာရ-ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ တထိယော-သော၊ နိဒ္ဒေသဝါရော-ကို၊
(ဘဂဝတာ) အာရဇ္ဈေါ၊ သော-ထိုတတိယနိဒ္ဒေသဝါရသည်၊ အတ္တတော-အားဖြင့်၊
ပါကဋ္ဌောယေဝ-ထင်ရှားသည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤတတိယ နိဒ္ဒေသဝါရ၌၊
စက္ခု-သည်၊ အာရမဏံ-ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆမာနမေဝ-လက်ခံသော်သာလျှင်၊ ရူပမ္ပိ-၌၊
ပဋိဟညတိနာမ-ထိခိုက်သည်မည်၏၊ ဣဓာပိ-ဤတတိယနိဒ္ဒေသဝါရ၌လည်း၊
ပုရိမနယေနောပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏။

ဣတော-ဤတတိယနိဒ္ဒေသဝါရမှ၊ ပရံ-၌၊ ဖဿပဉ္စမကာနံ-ဖဿလျှင်
၅-ခုမြောက်ရှိသော တရားအပေါင်းတို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိဒဿနဝသေန-ဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်း၏
အစွမ်းဖြင့်၊ ပဉ္စ-၅-ဝါရတို့လည်းကောင်း၊ ဧတသံယေဝ- ထိုဖဿ ပဉ္စမ
တရားတို့၏ပင်၊ အာရမဏ၊ပေ၊ ဝသေန-အာရုံနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်း၏
အစွမ်းဖြင့်၊ ပဉ္စ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသ-န်သော၊ ဝါရော-တို့ကို၊
ဒဿိတာ-မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ၅-ဝါတို့၌၊ စက္ခု နိဿာယာတိ-ကား၊ စက္ခု-
စက္ခုပသာဒကို၊ နိဿာယ-၍၊ ပစ္စယံ-အကြောင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ [နိဿာယ
ပစ္စယံ-၌ “နိဿာယ ပစ္စယံ”ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။] ရူပံ အာရဇ္ဈာတိ-
ကား၊ ရူပါရမဏံ-သို့၊ အာဂမ္မ-ရောက်၍၊ သန္တာယ-ရည်ရွယ်သကဲ့သို့ဖြစ်၍၊
ပဋိစ္စ-ရှေးရှုရောက်ကုန်၍၊ [စက္ခုသမ္ပယော ဥပ္ပဇ္ဇိ” စသည်၌ စပ်။]

ဣမိနာ-ဤ စက္ခု နိဿာယ ရူပံ အာရဇ္ဈဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ စက္ခုပသာဒ
ဝတ္ထုကာနံ-စက္ခုပသာဒဟူသော မှီရာဝတ္ထုရှိကုန်သော၊ ဖဿာဒိနံ-ဖဿ အစရှိသော
တရားတို့အား [ပစ္စယဘာဝေါ၌စပ်၊] ပုရေဇာတပစ္စယေန-ပုရေဇာတ ပစ္စယသတ္တိ

ဒသဝါရာ။ ။ယံ စက္ခု နိဿာယ ရူပံ အာရဇ္ဈ စက္ခု သမ္ပယော ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ပေ၊ စက္ခု
သမ္ပယော ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ပေ၊ သညာ၊ပေ၊ ဧတနာ၊ပေ၊စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ စသော ဤ ၅-
ဝါရကို “ဖဿပဉ္စမကာနံ ဥပ္ပတ္တိဒဿနဝသေန ပဉ္စ”ဟုဆိုသည်၊ စက္ခုနိဿာယ ရူပါရမဏော၊ပေ၊
စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ” စသော ၅-ဝါရကို အာရမဏ ပဋိဗဒ္ဓဥပ္ပတ္တိ ဒဿနဝသေန ပဉ္စ” ဟု
ဆိုသည်။

အာရဇ္ဈနှင့် အာရမဏ။ ။အာရဇ္ဈကို “အာဂမ္မ၊ သန္တာယ၊ ပဋိစ္စ”ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊
ထို့ကြောင့် အာရဇ္ဈသဒ္ဓါသည် အာရမဏပစ္စည်းသာမက စွဲမှီစရာဖြစ်သော အာရမဏာဓိပတိ၊
အာရမဏူပ နိဿာယတို့ကိုလည်း ပြ၏၊ အာရမဏသဒ္ဓါ ကား အာရမဏ (အာရမဏ ပုရေဇာတ)
အဖြစ်မျှကိုသာပြ၏ဟု ဋီကာ၌ အထူးဆိုထားသည်။

၄၀၀

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

[ရူပကဏ္ဍ

ဖြင့်၊ စက္ခုဒွါရဇေနဝီထိပရိယာပနာနံ-စက္ခုဒွါရဇေနဝီထိ၌ အကျုံးဝင်သော ဖဿ အစရှိသောတရားတို့အား၊ အာရမဏာဓိပတိ၊ပေ၊ ပစ္စယေဟိ-အာရမဏာဓိပတိ၊ အာရမဏူပ နိဿယ ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရူပဿ-ရူပါရုံ၏၊ ဝါ-က၊ ပစ္စယဘာဝေါ-ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿိတော-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတရေသု-ဤ ၅-ဝါရမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ဝါရေသု-တို့၌၊ အဿ-ထိုစက္ခုသမ္ပဿ၏၊ ရူပံ-ရူပါရုံဟူသော၊ အာရမဏံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ရူပါရမဏော-မည်၏၊ ဣတိဇေ-ဤသို့၊ အာရမဏပစ္စယမတ္တေနာ-အာရမဏ ပစ္စယ သံတ္တိမျှဖြင့်သာ၊ [စက္ခုပသာဒ ဝတ္ထုကာနံ-န်သော၊ ဖဿာဒီနံ-တို့အားလည်းကောင်း၊ စက္ခုဒွါရဇေနဝီထိပရိယာပနာနံ-တို့အားလည်းကောင်း၊] ပစ္စယဘာဝေါ-ကို၊ ဒဿိတော-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ပုရိမေသု-န်သော၊ တိသု-၃-ပါးသော ဝါရတို့၌ (စတ္တာရော-န်သော၊ ဝဝတ္ထာပနနယာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတ္တာ) ယထာ-န်သကဲ့သို့၊ ဇေဝံ၊ တူ၊ ဣမေသု ဝါရေသု-တို့၌၊ စတ္တာရော စတ္တာရော ဝဝတ္ထာပနနယာ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဇေဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ကတမံ၊ပေ၊ ပုစ္ဆာယ-ဟူသောပုစ္ဆာဖြင့်၊ ဥဒ္ဓန္တံ-ထုတ်ပြအပ်သော၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒကို၊ တံ-ထိုစက္ခုပသာဒသည်၊ ဣဒံ-ဤတရားပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နာနပ္ပကာရတော-အထူးထူးသောအပြားအားဖြင့်၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပုရိမာ-န်သော၊ တယော-၃-ပါးသော နိဒ္ဒေသဝါရတို့၌လည်းကောင်း၊ ဣမေဒသ-ဤ ၁၀-ပါးသော ဝါရတို့၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တေရသ-န်သော၊ နိဒ္ဒေသဝါရာ-တို့ကို၊

ဣမိနာပေ၊ ဒဿိတော။ ။“စက္ခုပသာဒ ဝတ္ထုကာနံ ဖဿာဒီနံ-ဖြင့် စက္ခု ဝတ္ထုကို မှီသော ဖဿစသည်ကိုပြ၏၊ အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော ဝေဒနာသညာ စေတနာစက္ခုပသာဒတို့ကိုလျှာ၊ ထိုတရားတို့အား စက္ခုဝတ္ထုသည် ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ “ရူပံ အာရမ္မ”အရ ရူပါရုံသည် အာရမဏပုရေဇာတပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ထို့ပြင် စက္ခုဒွါရိက ဝီထိတွင် ပါဝင်သော လောဘမူ ဇေနပရိယာပနာဖဿစသောတရားတို့အား (ရူပါရုံက အဓိပတိ သတ္တိရှိလျှင်) အာရမဏ ပုရေဇာတသတ္တိသာမက အာရမဏာဓိပတိ၊ အာရမဏူပနိဿယသတ္တိတို့ဖြင့်လည်း ကျေးဇူးပြု၏၊ ဤသို့ ပြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤအဋ္ဌကထာဝယ် စက္ခုဝတ္ထုကိုမှီသော ဖဿပဉ္စမကတရားနှင့် အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်း ရထိုက်သော လောဘမူဇေနတို့အား စက္ခု ဝတ္ထု ရူပါရုံတို့က ကျေးဇူးပြုပုံကိုသာပြ၏၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပင်္ဂိန္ဒြိန်း၊ သန္တီရဏ၊ဝုဋ္ဌော၊ တဒါရုံတို့အားလည်းကောင်း၊ အခြားဇောတို့အားလည်းကောင်း ကျေးဇူးပြုပုံကို မပြ၊ ထိုသို့တိုက်ရိုက်မပြသော်လည်း ရူပါရုံကိုအာရုံပြုခြင်းတူသောကြောင့် သဒိသုပစာရအားဖြင့် ထိုတရားများအားလည်း ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ [စက္ခုပသာဒ ဝတ္ထုကာနံ ဖဿာဒီနံတိ ဣမိနာ ဝစနေန၊ပေ၊ ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-ဋီကာ။]

ဒဿိတာ-န်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ၁၃-ဝါရတို့တွင်၊ ဧကေကသ္မိ-၌၊ စတုန္တံ စတုန္တံ-န်သော၊ ၀ဝတ္ထာပနနယာနံ-တို့၏၊ အာဂတတ္တာ-လာကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒွိပညာသာယ-သော၊ နယေဟိ-ကိုဖြင့်၊ ပဋိမဇ္ဈေတွာဝ-ကန်ဆာဆင်တော်မူ၍သာ၊ ဒဿိတာ-န်ပြီ၊ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣတော-ဤစက္ခာယတနနိဒ္ဒေသမှ၊ ပရေသု-န်သော၊ သောတာယတနာဒိ နိဒ္ဒေသေသုပိ-သောတာယတနာဒိနိဒ္ဒေသတို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-အတူးကား၊ ဧတ္ထ-ဤသောတာယတနာဒိ နိဒ္ဒေသတို့၌၊ ဝိသေသမတ္တံ-ပုဒ်အထူးမျှကို၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ (ယံ ရူပံ-သည်) သုဏ္ဍာတိ-ကြားတတ်၏၊ (သောတဝိညာဉ်၏ မှီရာအဖြစ်ဖြင့် ကြားတတ်၏)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ ရူပံ-သည်) သောတံ-သောတမည်၏၊ တံ-ထိုသောတပသာဒသည်၊ သသမ္ဘာရသောတ ဗိလဿ-အဆောက်အဦနှင့်တကွဖြစ်သော နားတွင်း၏၊ (နားခလောင်တွင်းဝ၏)၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ တနု၊ ပေ၊ စိတေ-နုနယံ နိမြန်းသော အမွေးတို့သည် စိအပ်သော၊ (စိ၍ ပေါက်ရာဖြစ်သော)၊ အင်္ဂုလိဝေဓက သဏ္ဌာနေ-လက်စွပ်ကွင်းသဏ္ဌာန်ရှိသော၊ ပဒေသေ-အရပ်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရာဟိ-န်သော၊ ဓာတုဟိ-ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးတို့သည်၊ ကတူပကာရံ-ပြုအပ်ပြီးသော လျော်သော ကျေးဇူးရှိသည်၊ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ-တို့သည်၊ ဥပတ္တမ္ဘိယမာနံ-ထောက်ပံ့အပ်သည်၊ အာယုနာ-ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော အသက်သည်၊ အနုပါလိယမာနံ-အစဉ်မပြတ်၊ စောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ ဝဏ္ဏာဒီဟိ-ဝဏ္ဏ အစရှိသည်တို့သည်၊ (ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ သမ္ဘဝ၊ သဏ္ဌာနတို့သည်)၊ ပရိဝုတံ-ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ) သောတဝိညာဏာ ဒီနံ-တို့၏၊ ယထာရဟံ-စွာ၊ ဝတ္ထုဒ္ဓါရဘာဝံ သာဓယမာနံ တိဋ္ဌတိ-၏။

(ယံ ရူပံ) ဃာယတိ-အနံကိုယူတတ်၏၊ (ဃာနဝိညာဉ်၏ မှီရာအဖြစ်ဖြင့် အနံကို ယူတတ်၏)၊ ဣတိ (တံ ရူပံ) ဃာနံ-မည်၏၊ တံ-ထိုဃာနပသာဒသည်၊ သသမ္ဘာရဃာနဗိလဿ-အဆောက်အဦနှင့် တကွဖြစ်သော နာခေါင်းတွင်း၏၊ အန္တော-၌၊ အပေဒသဏ္ဌာနေ-ဆိတ်ရွာသဏ္ဌာန်ရှိသော၊ ပဒေသေ-၌၊ ယထာဝုတ္တ၊ ပေ၊ ပရိဝါရံ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး စသည်တို့၏ ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ ထောက်ပံ့စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ အခြံအရံရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ ဃာနဝိညာဏာနိနံ၊ ပေ၊ တိဋ္ဌတိ၊ သာယနဋ္ဌေန-သာယာတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဇိဝှာ-မည်၏၊ သာ-ထိုဇိဝှာပသာဒသည်၊ သသမ္ဘာရ ဇိဝှာ မဇ္ဈဿ-

သာယနဋ္ဌေန ဇိဝှါ။ ။ "ဇိဝှိတံ-အသက်ရှည်ကြောင်းအရသာကို၊ အဝါယတိ-ခေါ်တတ်၏၊ ဣတိ ဇိဝှါ-မည်၏" ဟူသည်နှင့်အညီ "ဇိဝှိတံ+အဝါ"ဟု ဆိုလိုလျက် နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် "ဇိဝှါ"ဟု ပြီးရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဇိဝှါပုဒ်၏ ဇိဝှိတံ အဝါယန အနက်သည် အရသာကို သာယာခြင်းအနက်ပင်တည်း။

အဆောက်အဦနှင့်တကွဖြစ်သော လျှာလယ်၏၊ ဥပရိ-အထက်ပိုင်း၌၊ ဥပ္ပလ
ဒလဂ္ဂသဏ္ဌာနေ-ကြာဖွင့်ဖတ်၏ အဖျားသဏ္ဌာန်ရှိသော၊ ပဒေသေ-၌၊ ယထာ
ဝုတ္တ၊ပေ၊ ပရိဝါရာ-သည်၊ ဟုတွာ၊ ဇိဝှာ ဝိညာဏာဒိနံ၊ပေ၊ တိဋ္ဌတိ။

ပန-ကား၊ ဣမသ္မိံကာယေ-ဤကိုယ်၌၊ ယာဝတာ-အကြင်မျှလောက်သော၊
ဥပါဒိန္နကရူပံနာမ-ဥပါဒိန္နကရုပ်မည်သည်၊ (ကမ္မရုပ်မည်သည်၊) အတ္ထိ၊ သဗ္ဗတ္ထ-
အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နကရုပ်ရှိရာကိုယ်အရပ်၌၊ ကံယာယတနံ-သည်၊ ကပ္ပာသပဋ္ဌလေ-
ဝါဂွမ်းလွှာ၌၊ သေဟောဝိယ-ဆီအစေးကဲ့သို့၊ ယထာဝုတ္တ၊ပေ၊ပရိဝါရမေဝ-သည်သာ၊
(ဟုတွာ)၊ပေ၊ တိဋ္ဌတိ၊ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤသောတာယတနာဒိ နိဒ္ဒေသ၌၊
ဝိသေသော-တည်း၊ သေသော-ကြွင်းသော ပါဠိပ္ပဘေဒေါစ-ပါဠိအပြားကို
လည်းကောင်း၊ အတ္တောစ-ကိုလည်းကောင်း၊ စက္ခုနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ
ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-စိုးစဉ်း အနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊
ကေဝလံ-စက္ခုပုဒ်စသည်မဖက် သက်သက်၊ ဣစ-ဤသောတာယတနာဒိ နိဒ္ဒေသ၌၊
စက္ခုပဒဿ-စက္ခုပုဒ်၏၊ ဌာနေ-အရာ၌၊ သောတပဒါဒိနိ-သောတပုဒ်အစရှိသည်
တို့သည်လည်းကောင်း၊ ရူပပ ဒဿ-၏၊ ဌာနေ-၌၊ သဒ္ဓပဒါနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊
ပဿိတိအာဒိနံ-အစရှိသောပုဒ်တို့၏၊ ဌာနေ-၌၊ သုဏီတိ အာဒိ ပဒါနိစ-
သုဏီအစရှိသော ပုဒ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အာဂတာနိ-နိဗြီ၊ စ-သည်သာမကသေး၊
နေတ္တဗ္ဗေတံ နယနံ ပေတံတိ ဣမဿ ပဒဒ္ဓယဿ-ဟူသော ဤပုဒ်၂-ပါးအပေါင်း၏၊
အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဒွါဒသ ဒွါဒသ-နိသော၊ နာမာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊
သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သောတာယတနာဒိနိဒ္ဒေသတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်
အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အပေါင်းနှင့် တူသည်သာ။

တတ္ထ-တို့ကာယာယတနအရာ၌၊ (ဌတွာ စောဒကဿ ဤဒိသိ စောဒနာ)
သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ (ကိဒိသိ စောဒနာ၊ သိယာ-နည်း၊) ဣမသ္မိံ ကာယေ-ဤခန္ဓာ

တတ္ထ သိယာ။ ။ကာယာယတနသည် ဥပါဒိန္နကရိရာ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံး၌ ပျံ့နှံ့နေလျှင်၊
စက္ခုပသာဒအတွင်း၌ ကာယာယတနက ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်နေစေရာရှိသောကြောင့် စက္ခုပသာဒဝယ်
ကာယာယတနသဘောလည်း ပါဝင်လျက်နေရာ၏၊ ထိုသို့ပါဝင်နေလျှင် စက္ခုပသာဒမှာလည်း
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ ထင်ရာအရိပ်အရောင်ရှိနေ၍၊ ကာယာယနမှာလည်း ရူပါရုံ၏ထင်ရာ အရိပ်အရောင်
ရှိနေရကား စက္ခုပသာဒနှင့် ကာယပသာဒတို့ လက္ခဏာချင်း ရောနှောဖွယ်ရာရှိသောကြောင့်
“တတ္ထ သိယာ” စေ၍ ဟောဒနာသည်။ ပြုလတ္တံ့အတိုင်း စက္ခုပသာဒသည် ရူပါဘိယာတာရဟဘူတပ္ပ
သာဒလက္ခဏာရှိ၍၊ ကာယပသာဒသည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဘိယာတာရဟဘူတပ္ပသာဒ လက္ခဏာရှိ၏၊
ထိုလက္ခဏာချင်း ရောစေရာရှိသည်၊ သောတ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။]

ဒုကနိဒ္ဒေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၄၀၃

ကိုယ်၌၊ ယာဝတာ-အကြင်မျှလောက်သော၊ ဥပါဒိန္နကရုပ်နာမ-ဥပါဒိန္နကရုပ်
မည်သည်၊ အတ္တိ-ရှိ၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နကရုပ် ရှိရာကိုယ်၌၊
ကာယာယတနံ-သည်၊ ကပ္ပါသပဋ္ဌလေ-ဝါဂွမ်းလွှာ၌၊ သေဟောဝိယ-ကဲ့သို့၊ ယဒိ
(တိဋ္ဌတိ)-အံ၊ ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ လက္ခဏသမ္ပိဿတာ-လက္ခဏာတို့၏
ရောနှောကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်သော၊ ဣတိ၊ (ဤဒိသီ
စောဒနာ၊ သိယာ-ရာ၏၊) ဧဝံသန္တေပိ-ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ လက္ခဏ
သမ္ပိဿတာ-သည်၊ နာပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ကသ္မာ၊ (နာပဇ္ဇတိ-နည်း၊) အညဿ-
အခြားသော ကာယပသာဒ၏၊ အညတ္ထ-အခြားသော စက္ခုဒသကကလာပ် စသည်
၌၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ (နာ ပဇ္ဇတိ)၊ ယဒိဧဝံ-ယင်းသို့ဖြစ်လသော်၊
[တစ်နည်း-အညဿ-အခြားသော ကာယပသာဒ၏၊ အညတ္ထ-အခြားသော စက္ခု
ဒသကကလာပ် စသည်၌၊ အဘာဝေါ-သည်၊ ယဒိသိယာ-အံ၊ ဧဝံသတိ-သော်၊]
သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နကရုပ်ရှိရာကိုယ်၌၊ ကာယာယတနံ-သည်၊ န-မရှိနိုင်၊
ဣတိ-ဤသို့ ဆိုအံ၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-၌၊ (ကာယာယတနံ-သည်၊)
နေဝအတ္တိ-မရှိနိုင်၊ ပန-ထိုသို့ပင် အစစ်အမှန်အားဖြင့် အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နကရုပ်ရှိရာ
ကိုယ်၌ မရှိနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဝိနိဗ္ဗုဇိတွာ-စက္ခုပသာဒ စသည် တို့မှ အသီးအခြားခွဲ၍၊
အဿ-ထိုကာယာယတန၏၊ နာနာကရဏံ-အသီးအခြား ပြုတတ်သော အထူးကို၊
ပညပေတုံ-ပညတ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ၊ တသ္မာ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ယာဝတာဣမသ္မိကာယေ
ဥပါဒိန္နကရုပ် အစရှိသည်ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအံ၊ ရူပရသာဒယော-ရူပါရုံ ရသာရုံ
အစရှိသော ရုပ်တို့ကို၊ ဝါလိကာစုဏ္ဏာနိဝိယ-သဲမှုန့်တို့ကိုကဲ့သို့၊ ဝိဝေစေတုံ-
တစ်ခု စီခွဲခြားခြင်းငှာ၊ အသက္ကုဏေယျတာယ-မတတ်ကောင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်၊ အညမည ဗျာပိနောတိ-အချင်းချင်း ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိကုန်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိယထာ-
န်သကဲ့သို့၊ စ-ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ရူပေ-
ရူပါရုံ၌၊ ရသော-ရသာရုံသည်၊ န အတ္တိယထာ-ကဲ့သို့၊ (ရူပေ-၌၊ ရသော-သည်၊)
ယဒိသိယာ-အကယ်၍ ရှိအံ၊ (ဧဝံသတိ) ရူပဂ္ဂဟဏေနေဝ-ရူပါရုံကို ယူခြင်းဖြင့်
ပင်၊ ရသဂ္ဂဟဏံ-ရသာရုံကိုယူခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆေယျယထာ-ရောက်ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-
တူ၊ ကာယာယတနံပိ-သည်လည်း၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-၌၊ နေဝအတ္တိ-
မရှိ၊ စ-ထိုသို့ပင်မရှိပါသော်လည်း၊ ဝိဝေစေတုံ-ခွဲခြားခြင်းငှာ၊ အသက္ကုဏေယျ
တာယ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-၌၊ နတ္ထိ-မရှိသည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊
ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤကာယာယတနအရာ၌၊ လက္ခဏသမ္ပိဿတာ-
လက္ခဏာတို့၏ ရောနှောကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ န အာပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-သို့၊
ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

အပီစ-သည့်သာမကသေး၊ လက္ခဏာဒီပဝတ္ထာပနတောပိ-လက္ခဏာ အစ ရှိသည်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ ဧတေသံ-ဤစက္ခုစသော ပသာဒတို့၏၊ အသမ္ဘိဿတာ-မရောနှောကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧတေသု-ဤ စက္ခု စသော ပသာဒတို့တွင်၊ (စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊) ရူပါဘိ၊ပေ၊ လက္ခဏံ-ရူပါရုံ၌ ထိခိုက်ခြင်းကိုထိုက်သော ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်လင် စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-ရူပါရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းကိုထိုက်သော ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ စက္ခု-စက္ခုသည်၊ ဒဋ္ဌ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-ကြည့်ရှုခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင်အရင်းခံရှိသော ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်း လက္ခဏာ ရှိ၏၊ ရူပေသု-ရူပါရုံတို့၌၊ အာဝိဇ္ဇန္တရသံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ စက္ခုပိညာဉ်ကို လည်းကောင်း ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ စက္ခုပိညာဏဿ-၏၊ အာဓာရဘာဝပစ္စုပ္ပန်- တည်ရာအဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့၏ဉာဏ်အား ရှေးရှုတင်လာ၏၊ ဒဋ္ဌကာမတာနိဒါန ကမ္မဘူတပဒဋ္ဌာနံ-ကြည့်ရှုခြင်းငှာ အလိုရှိသူတို့၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံကြောင့်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

သောတံ-သောတပသာဒသည်၊ သဒ္ဓါဘိ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-သဒ္ဓါရုံ၌ ထိခိုက် ခြင်းကိုထိုက်သော ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ- သဒ္ဓါရုံ၏ ထိခိုက်၊ ပေ၊ လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သောတံ-သည်၊ သောတု၊ပေ၊ လက္ခဏံ-နားထောင်ခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာ လျှင် အရင်းခံရှိသော ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်လင် စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ သဒ္ဓေသု-သဒ္ဓါရုံတို့၌၊ အာဝိဇ္ဇန္တရသံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆွဲငင်ခြင်း

ရူပါဘိ၊ပေ၊လက္ခဏံ။ ။ရူပေ+အဘိဃာတော ရူပါဘိဃာတော၊ (တစ်နည်း) ရူပဿ+ အဘိဃာတော ရူပါဘိဃာတော၊ ရူပါဘိဃာတောစ+သော+ဘူတပ္ပသာ ဒေါစာတိ ရူပါ၊ပေ၊ပသာဒေါ၊ ရူပါ၊ပေ၊ပသာဒေါ+လက္ခဏံ ယဿာတိ ရူပါဘိ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ (စက္ခု)။

ဒဋ္ဌ၊ပေ၊လက္ခဏံ။ ။ဒဋ္ဌ+ကာမေတိတိ ဒဋ္ဌကာမော၊ တဿ+ဘာဝေါ ဒဋ္ဌကာမတာ၊ (မြင်လိုသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာ)၊ ထို တဏှာအရင်းခံရှိ သော ကံသည် "ဒဋ္ဌကာမတာ နိဒါနံ+ကမ္မံ၊ ဒဋ္ဌကာမတာနိဒါန ကမ္မံ၊ ဒဋ္ဌကာမတာ နိဒါနကမ္မံ+သမုဋ္ဌာနံ ယေသံတိ ဒဋ္ဌ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌာနာ(ဘူတာ)၊ ဒဋ္ဌ၊ပေ၊ဘူတာနံ+ ပသာဒေါ ဒဋ္ဌ၊ပေ၊ ပသာဒေါ သော+လက္ခဏံ ယဿာတိဒဋ္ဌ၊ပေ၊ လက္ခဏံ၊ နိဿယ ကြည့်၍ အနက်ပေးပါ၊ ဆိုလိုရင်းမှာ-စက္ခုပသာဒသည် ကြည့်ရှုလိုသော တဏှာ အရင်းခံ၍ ကံကိုပြုခဲ့သူ၏သန္တာန်၌ ထိုကံကြောင့်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသည်-ဟူလို၊ သောတပသာဒ စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းကို မှီပါ။

ဒုကနိဒ္ဒေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၄၀၅

ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ-သောတဝိညာဉ်ကို ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ သောတဝိညာဏဿ-၏။ အာဓာရဘာဝပစ္စုပ္ပန်-၏။ သောတုကာမတာနိဒါနကမ္မဘူတပဒဋ္ဌာန်-နားထောင်ခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံကြောင့် ဖြစ်သော မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ဃာနံ-ဃာနပသာဒသည်။ ဂန္ဓာဘိ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-ဂန္ဓာရုံ၌ ထိခိုက်ခြင်းကို ထိုက်သော ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-ဂန္ဓာရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းကိုထိုက်သော၊ ပေ၊ လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဃာနံ-သည်။ ဃာယိတု၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-အနံ့ကိုယူခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဂန္ဓေသု-ဂန္ဓာရုံတို့၌၊ အာဝိဇ္ဇန္တရသံ-ပုဂ္ဂိုလ် (ဃာနဝိညာဉ်)ကို ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဃာနဝိညာဏဿ-၏။ အာဓာရဘာဝပစ္စုပ္ပန်-၏။ ဃာယိတု၊ ပေ၊ ပဒဋ္ဌာန်-အနံ့ကိုယူခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော၊ ပေ၊ အကြောင်းရှိ၏။

ဇိဝှာ-ဇိဝှာပသာဒသည်။ ရသာဘိ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-ရသာရုံ၌ ထိခိုက်ခြင်းကို ထိုက်သော၊ ပေ၊ လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-ရသာရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းကိုထိုက်သော၊ ပေ၊ လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ သာယိတု၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-အရသာကို သာယာခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ရသေသု-ရသာရုံတို့၌၊ အာဝိဇ္ဇန္တရသံ-ပုဂ္ဂိုလ်(ဇိဝှာဝိညာဉ်)ကို ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဇိဝှာဝိညာဏဿ-၏။ အာဓာရဘာဝ ပစ္စုပ္ပန်နာ-၏။ သာယိတုကာမတာနိဒါနကမ္မဘူတပဒဋ္ဌာနာ-အရသာကို သာယာခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံဖြစ်သောကြောင့် မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

ကာယော-ကာယပသာဒသည်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌ ထိခိုက်ခြင်းကိုထိုက်သော ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းကိုထိုက်သော၊ ပေ၊ လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ကာယော-သည်။ ဖုသိတု၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-တွေ့ထိခြင်းငှာအလိုရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု-တို့၌၊ အာဝိဇ္ဇန္တရသော-ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကာယဝိညာဉ်ကို ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ကာယဝိညာဏဿ-၏။ အာဓာရဘာဝ ပစ္စုပ္ပန်နာ-၏။ ဖုသိတုကာမတာနိဒါနကမ္မဘူတပဒဋ္ဌာနာ-တွေ့ထိခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံကြောင့်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

ပန-ဝါဒန္တရုက္ခာ၊ ကေစိ-တို့သည်။ [“ကေစိ-မဟာသင်္ဂါက အန္တယ်တို့တွင် ဝသုဓမ္မစသော အချို့ရှင်ပင်တို့သည်”ဟု ရှေးနိဿပေးသည်။] စက္ခု-စက္ခုပသာဒ ဟူသည်။ တေဇာဓိကာနံ-လွန်ကဲသော တေဇောဓာတ် ရှိကုန်သော၊ ဘူတာနံ-ဘူတ ရုပ်တို့၏၊ ပသာဒေါ-ကြည်လင်ခြင်းတည်း၊ သောတဃာနဇိဝှာ-သောတပသာဒ၊ ဃာနပသာဒ၊ ဇိဝှာပသာဒတို့ဟူ သည်၊ ဝါယုပထဝီ အာပါဓိကာနံ-လွန်ကဲသော ဝါယောဓာတ်ရှိကုန်၊ လွန်ကဲသော ပထဝီဓာတ်ရှိကုန်၊ လွန်ကဲသော အာပေါဓာတ် ရှိကုန်သော၊ ဘူတာနံ-တို့၏၊ ပသာဒေါ-ကြည်လင်ခြင်းတို့တည်း၊ [ရုပ်သီးခြားမဟုတ်၊ ထိုထိုဓာတ် လွန်ကဲသော ဘူတရုပ်တို့၏ ကြည်လင်ခြင်းကိုပင် စတ္တုစသည် မည်၏-ဟူလို။] ကာယော-ကာယပသာဒဟူသည်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော မဟာ ဘုတ်တို့၏၊ (ပသာဒေါ-တည်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ကုန်၏။

အပရေ-တစ်ပါးသောဆရာတို့သည်၊ စက္ခု-သည်၊ တေဇာဓိကာနံ-န်သော၊ (ဘူတာနံ-တို့၏၊) ပသာဒေါ-တည်း၊ သောတ ဃာန ဇိဝှာကာယာ-တို့သည်၊ ဝိဝရဝါယု အာပ ပထဝါဓိကာနံ-လွန်ကဲသော အပေါက်အကြားရှိကုန်၊ လွန်ကဲသော ဝါယောဓာတ်ရှိကုန်၊ လွန်ကဲသော အာပေါဓာတ်ရှိကုန်၊ လွန်ကဲသော ပထဝီဓာတ် ရှိကုန်သော၊ (ဘူတာနံ-တို့၏၊) ပသာဒေါ-တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ၊ [ကေစိဝါဒ နှင့် အနည်းငယ်သာကွဲသည်၊] တေ-ထိုကေစိဆရာ၊ အပရေဆရာတို့ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ- ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ (ကံ တုမေ) သုတ္တံ-သက်သေခံပါဠိတော်ကို၊ အာဟရထ- ထုတ်ဆောင်ကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗာ-န်၏၊) (တေ-ထိုကေစိဆရာ၊ အပရေ ဆရာတို့သည်၊) အဒ္ဓါ-မချွတ်ကေန်၊ အမှန်အားဖြင့်၊ သုတ္တမေဝ-သက်သေခံပါဠိ ကိုပင်၊ န ဒက္ခိဿန္တိ-မတွေ့ကုန်လတ္တံ့၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပါဠိသာဓက မပြနိုင်ကြပါ ကုန်သော်လည်း၊ စတ္တု-ဤကေစိဆရာ၊ အပရေဆရာတို့တွင်၊ ကေစိ-ကေစိဆရာ တို့သည်၊ တေဇာဒီနံ-တေဇောမဟာဘုတ်အစရှိသည်တို့၏၊ ဂုဏေဟိ-ဂုဏ်ဖြစ်ကုန်

ကာယော သဗ္ဗေသံ။ ။ဤ၌ “သဗ္ဗေသံ” သဒ္ဓါသည် “သမာနာနံ” အနက် ကိုပြ၏။ “အလွန်မရှိဘဲ သတ္တိတူညီနေကုန်သော မဟာဘုတ်အားလုံးတို့၏”ဟူလို၊ မှန်၏- “တေဇော လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ပသာဒ” ဟူသည်လည်း မဟာဘုတ် ၄-ပါးလုံးတို့၏ ပသာဒ ပင်ဖြစ်၏။ “ဝါယော စသည် လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ပသာဒ” ဟူသည်လည်း မဟာဘုတ် ၄-ပါးလုံးတို့၏ ပသာဒပင်ဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ လွန်ကဲခြင်းကို တားမြစ်လိုသော ကြောင့် “သဗ္ဗေ-အလွန် အယုတ်မရှိ၊ သတ္တိ တူညီနေသော မဟာဘုတ်အားလုံး တို့၏” ဟုဆိုသည်။ [သဗ္ဗေသံတိဝစနံ၊ပေ၊ ဝုတ္တတ္တာ၊-ဋီကာ၊] ထိုဋီကာ၌ “သမာ နာနံ” ဟုဖွင့်သော်လည်း “သဗ္ဗေသံ-တူညီသော မဟာဘုတ်တို့၏”ဟုမပေးရ၊ “သမာနာနံပုဒ်၏ အနက်ကို သဗ္ဗေသံပုဒ်ကဟောသည်”ဟု မဆိုလို၊ သဗ္ဗေသံပုဒ် က “သမာနာနံပုဒ်၏ အနက်ကို ပြသည်”ဟု ဆိုလိုသည်။

ဒုကနိဒ္ဒေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၄၀၇

သော၊ ရူပါဒီဟိ-ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့သည်၊ အနုဂ္ဂယုဘာဝတော-ချီးမြှောက်အပ်
ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (စက္ခု-သည်၊ တေဇာဓိကာနိ-နိသော၊ ဘူတာနိ-
တို့၏၊ ပသာဒေါ-တည်း၊ ပေ၊ ကာယော-သည်၊ သဗ္ဗေသံ-နိသော၊ ဘူတာနိ-
တို့၏၊ ပသာဒေါ-တည်း၊) ဣတိ-သို့၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ ဝဒန္တိ၊ တေစ-
ထိုကေစိဆရာတို့ကိုလည်း၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-နိ၏၊ (ကိ)၊ ရူပါဒယော-ရူပါရုံအစရှိသည်
တို့သည်၊ တေဇာဒီနိ-တေဇောမဟာဘုတ် အစရှိသည်တို့၏၊ ဂုဏာ-ဂုဏ်တို့တည်း၊
ဧဝံ-သို့၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ အာဟ-ပြောသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗာ-
နိ၏၊) ဟိ-မှန်၊ အဝိနိဗ္ဗောဂေသု-အသီးအသီး ခွဲခြားဝေဖန်၍ မရအပ်စကောင်း
ကုန်သော၊ ရူပေသု-ရုပ်တို့တွင်၊ အယံ-ဤတရားသည်၊ ဣမဿ-ဤရုပ်၏၊
ဂုဏော-ဂုဏ်တည်း၊ အယံ-သည်၊ ဣမဿ-၏၊ ဂုဏော-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊
ဝတ္တု-ခွဲခြား၍ဆိုခြင်းငှာ၊ န လတ္တ-မရအပ်၊ မရနိုင်။

(တေ-ထိုကေစိဆရာတို့သည်၊) အထာပိ ဝဒေယျံ-အကယ်၍မူလည်းဆိုကုန်
ငြားအံ့၊ (ကိ)၊ တေသုတေသု သဗ္ဗာရေသု-ထိုထိုအဆောက်အဦတို့၌၊ (မြေ၊ ရေ၊
လေ၊ မီး စသော အဆောက်အဦတို့၌၊) တဿ တဿ ဘူတဿ-ထိုထိုဘူတ
ရုပ်၏၊ အဓိကတာယ-လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပထဝီအာဒီနိ-မြေကြီး အစ
ရှိသည်တို့၏၊ သန္တာရဏာဒီနိ-ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်း အစရှိကုန်သော၊
ကိစ္စာနိ-တို့ကို၊ (တုမေ-အသင် ပရိဟာရ်ဆရာတို့သည်၊) ဣစ္ဆထယထာ-အလိုရှိ
ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တေဇာဒီ အဓိကေသု-လွန်ကဲသော တေဇောဓာတ်အစ
ရှိသော မဟာဘုတ်ရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗာရေသု-ထို့၌၊ ရူပါဒီနိ-ရူပါရုံအစရှိသည်တို့၏၊

တေဇာဒီနိ ဂုဏေဟိ။ ။ ဆီမီး၏အရောင်ဖြစ်သော ရူပါရုံ [အာဒိဖြင့် ဝါယု၊ ပထဝီ၊
ဥဒကတို့ကိုယူ၊] လေ၏အသံဖြစ်သော သဒ္ဓါရုံ၊ မြေ၏အနံ့ဖြစ်သော ဂန္ဓာရုံ၊ အာခေါင်ထဲ၌
တံတွေးဟူသော ရေ၏အရသာဖြစ်သော ရသာရုံတို့ကို တေဇော စသော မဟာဘုတ်တို့၏
ဂုဏ်ဟုဆိုသည်။ ထိုရူပါရုံစသော ဂုဏ်တို့က ချီးမြှောက်အပ် (ရူပါရုံ စသည်ကိုယူနိုင်အောင်
ကျေးဇူးပြုအပ်) သောကြောင့် “တေဇောအဓိက မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်ခြင်းသည် စက္ခုတည်း၊
ဝါယော၊ ပထဝီ၊ အာပေါ အဓိကဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်ခြင်းသည် အစဉ် အတိုင်း
သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှာဖြစ်၏။ အလုံးစုံသောမဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင် ခြင်းသည် ကာယဖြစ်၏” ဟု
ရှေ့ဖလဝါကျကို ထည့်စပ်ပါ။

ယထာ ဣစ္ဆထ။ ။ ဤစကားသည် ဇောဒကပုဂ္ဂိုလ်က ပရိဟာရ်ကျမ်းဆရာ ကို ပြန်၍
မေးသော ဥပမာစကားတည်း။ မြေ၌ ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲသောကြောင့် ထိုထိုအရာဝတ္ထုကို
ဆောင်ထားခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ရေ၌ အာပေါဓာတ် လွန်ကဲသောကြောင့် ယိုစီးခြင်းကိစ္စရှိ၏။ မီး၌
တေဇောဓာတ် လွန်ကဲသောကြောင့် အငွေ့ဖြစ်ခြင်းကိစ္စ ရှိ၏။ လေ၌ ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသောကြောင့်
ရွေ့ရှားစေခြင်း၊ တွန်းဖိခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဤသို့ အသင် ပရိဟာရ်ဆရာတို့အလိုရှိကြသတဲ့သို့။

အဓိကဘာဝဒဿနတော-လွန်ကဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုမြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ရူပါဒယော-
ရူပါရုံအစရှိသည်တို့သည်၊ တေသံ-ထိုတေဇာဒိ အဓိက မဟာဘုတ်တို့၏၊ ဂုဏာ-
တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ-အလိုရှိထိုက်ပါ၏၊
ဝါ-အလိုရှိပါလော၊ (ဤတိ-သို့၊ အထာပိ ဝဒေယျ-န်ငြားအံ။)

(ဧဝံသတိ-သော်၊) တေ-ထိုကေဓိဆရာတို့ကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗာ-ပြန်၍ပြောထိုက်ကုန်၏၊
(ကိံ)၊ အာပါမိကဿ-လွန်ကဲသော အာပေါဓာတ်ရှိသော၊ အာသဝဿ-အရက်၏၊
ဂန္ဓတော-အနံ့ထက်၊ ပတဝီအဓိကေ-လွန်ကဲသော ပထဝီဓာတ်ရှိသော၊ ကပ္ပါသေ-
ဝါဂွမ်း၌၊ ဂန္ဓော-အနံ့သည်၊ အဓိကတရော-သာလွန်သည်၊ ယဒိသိယာ-အံ၊ စ-
သည်သာမကသေး၊ တေဇာဓိကဿ-သော၊ ဥဏှောဒကဿ-ရေနွေး၏ (မီးအကူ
အညီပါသောကြောင့် ပူနေသောရေနွေး၏၊) ဝဏ္ဏတောပိ-အဆင်းထက်လည်း၊
သေတုဒကဿ-ရေအေး၏၊ ဝဏ္ဏော-သည်၊ ယဒိ ပရိဟာယေထ-အကယ်၍ယုတ်
လျော့အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ ရူပါဒယော-တို့သည်၊ တေသံ-ထိုတေဇာဒိ အဓိက မဟာ
ဘုတ်တို့၏၊ ဂုဏာ-တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊) ဣစ္ဆေယျာမ-
အလိုရှိပါကုန်၏၊ (လက်ခံပါကုန်၏၊) ပန-စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ၊ ဧတံ ဥဘယံ-
ဤ ၂-ပါးစုံသည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ၊ ဧတေသံဘူတာနံ-ဤ မှီရာမဟာဘုတ်တို့၏၊

ဧဝံပေ၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ။ဤအတူ တေဇောဓာတ်လွန်ကဲသော မီး၌ ရူပါရုံ၏ လွန်ကဲပုံ၊
ဝါယော ပထဝီအာပေါဓာတ် လွန်ကဲသော လေ မြေ တံတွေး ရေတို့၌ (အစဉ်အတိုင်း) သဒ္ဓါရုံ
ဂန္ဓာရုံ ရသာရုံတို့၏ လွန်ကဲပုံကို မြင်ရခြင်းကြောင့် “ရူပါရုံ စသည်တို့သည် ထိုတေဇောဓာတ်တို့၏
ဂုဏ်များဖြစ်ကြ၏” ဟု အလို ရှိထိုက်ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။“ကေဓိ ဝဒန္တိ၊ အပရေ ဝဒန္တိ”ဟု ၂-ဝါဒရှိရာ “တေဇာဒိနံ ဂုဏေဟိ
ရူပါဒိဟိ အနုဂ္ဂယုဘာဝတော”သည် တိုကေဓိတို့၏အကြောင်းပြတည်း၊ ထို့ကြောင့် “အထာပိ
ဝဒေယျံ”စသောစကားသည် ပဌမဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့က ပြောပုံကို ပြသော စကားတည်း၊ “ဣစ္ဆေယျာမ”
စသည်ကား ပဌမဝါဒီ၏အဖြေကို ပြသော စကားတည်း၊ ဒုတိယဝါဒီကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းနှိပ်ပုံကို
(ဖြေပုံကို) သိပါ-ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထို့ပြင် “အထာပိ ဝဒေယျံ” စသော ဝါဒကို ကဏာဒ
ဆရာ၏ တတိယဝါဒဟုလည်း တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။

ဣစ္ဆေယျာမပေ၊ ပရိဟာယေထ။ ။ကေဓိတို့က “တေဇောဓာတ်စသည် လွန်ကဲသော
မီးစသည်တို့၌ ရူပါရုံစသည်တို့က လွန်ကဲသောကြောင့်”ဟု မူလအကြောင်းကိုပြထား၏၊ ထိုအလို
ပထဝီဓာတ်လွန်ကဲသောမြေ၌ ကောင်းသောအနံ့ ထူးရှိ၏၊ တေဇောဓာတ်လွန်ကဲသောမီး၌
အဆင်းထူးရှိ၏ဟုဆို၏၊ ထိုစကားအရ အာပေါဓာတ်လွန်ကဲသော အရက်၏အနံ့ထက် ပထဝီ
ဓာတ်လွန်ကဲသော ဝါဂွမ်း၌ အနံ့ သာလွန်နေလျှင် တေဇောဓာတ်လွန်ကဲသော ရေပူ၏အဆင်းအောက်
ရေအေး၏အဆင်းက လျော့နေလျှင်၊ အသင်တို့အယူအတိုင်း ငါတို့ အလိုရှိကြဖို့ပါပဲ။ (လက်ခံဖို့ပါပဲ)

ဒုကနိဒ္ဒေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၄၀၉

ဧတံ ဝိသေသကပ္ပနံ-ဤသတ္တိထူးကို ကြံစည်ခြင်းကို၊ ပဟာယေထ-ပယ်စွန့်လိုက်ကြ ကုန်လော၊ (ဧယျာထဝိဘတ်)။

[“ဤသို့ပယ်ရမည်ဖြစ်လျှင် အဘယ်သို့ယူရမည်နည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသော ကြောင့် “ယထာ” စသည်မိန့်၊] ဧကကလာပေ-တစ်ခုသောရုပ်ကလာပ်၌၊ ဘူတာနံ-မဟာဘုတ်တို့၏၊ အဝိသေသေ-အထူးမရှိတုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ [ဘာဝပ္ပဓာန၊ ဘာဝလောမကြီး] (သမာဓေ) ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း ရူပရသာဒယော-ရူပါရုံ အစရှိသည် တို့သည်၊ အညမည-အချင်းချင်း၊ ဝိသဒိသာ-မတူကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ယထာ-နံသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အညသ္မိ-ကံမှတစ်ပါးသော၊ ဝိသေသကာရဏေ-ထူးသောအကြောင်းရှိသည်၊ အဝိဇ္ဇမာဓေပိ-မရှိပါသော်လည်း၊ စက္ခုပသာဒယော-စက္ခုပသာဒ အစရှိသည်တို့သည်၊ (အညမည ဝိသဒိသာဟောန္တိ) ဣတိဧဝံ-ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဂဟေကမ္ဘံ-ယူထိုက်၏၊ ဝါ-ယူပါလေ။

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊ အံ၊ ယံ-အကြင်အကြောင်းသည်၊ အညမညဿ-၏၊ အသာဓာရဏံ-မဆက်ဆံသောအကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တံ-ထိုအကြောင်းသည်၊ ကိ-အဘယ်နည်း၊ နေသံ-ထိုစက္ခုစသော ပသာဒတို့၏၊ ဝိသေသကာရဏံ-ထူးသောအကြောင်းသည်၊ ကမ္မမေဝ-ကံပင်တည်း၊ တသ္မာ ကမ္မဝိသေသော-

ယသ္မာ၊ပေ၊ပဟာယေထ။ ။ဤပြခဲ့သော အရာဝတ္ထုတို့၌ ထိုကဲ့သို့ ဝါဂွမ်း၌ အနံ့က လွန်ကဲခြင်း၊ ရေအေး၌ အဆင်းကလျော့ခြင်းမရှိရကား မှီရာ မဟာဘုတ် တို့၏ ထူးခြားမှုကြောင့် ဤစက္ခုစသော ပသာဒ ၅-ပါးတို့၏ ကွဲပြားခြားနားမှု ကြံစည်ခြင်းကို ပယ်စွန့်သင့်ပါသည်။

ဆက်ဦးအံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ကေစိပန တေဇာဓိကာနံ ဘူတာနံ စက္ခု” စသည်ဖြင့် ထိုထိုလွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ အကြည်ဓာတ်ကို “စက္ခုပသာဒ” စသည်ခေါ်၏ဟု အထူး ကြံပုံကိုချဲ့ပြ၏၊ ထိုသို့ အထူးကြံစည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း “တေဇာစသော ဓာတ်ကြီးတို့၏ ဂုဏ်ဖြစ်သော ရူပါရုံစသည်တို့က အာရုံကိုယူခြင်း၌ ကျေးဇူးပြုအပ်သောကြောင့်” ဟုလည်း ကေစိတို့၏ အကြောင်း ပြပုံကိုဆိုခဲ့၏၊ ဤနေရာ၌ “ယဒိအာပါမိကဿ အာသဝဿ” စသည်ဖြင့် “တေဇာစသည်တို့၏ ဂုဏ်သည် ရူပါရုံစသည်ဖြစ်၏” ဟူသော ကေစိတို့၏ဝါဒ ကို တိုက်ရိုက်တားမြစ်၏၊ ထိုသို့တားမြစ်လိုက်လျှင်ပင် (အရင်းလဲအဖျားထင်းဖြစ် ဆိုသကဲ့သို့) ထိုကေစိတို့၏အကြောင်းပြဖြစ်သော “တေဇာစသည်တို့၏ ဂုဏ် ဖြစ်သော ရူပါရုံစသည်တို့က ချီးမြှောက်အပ်သောကြောင့်” ဟူသောအကြောင်း ပြချက်ကိုလည်း ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်တော့၏၊ ဤသို့အဆက်ဆက်အားဖြင့် ထိုအကြောင်း အကျိုး ၂-မျိုးလုံး၏မရှိခြင်းသည် မှီရာမဟာဘုတ်တို့၏ အထူးကြံမှုကို ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် “တသ္မာ ပဟာယေထ” ဟု အဋ္ဌကထာ ဆိုသည်။ [တသ္မာတိ ဧတသုဘယဿ အဘာဝါ တဒဘာဝေန ဟိ၊ပေ၊ တသ္မာ ပဟာယေထေတံတိ အာဒိ၊-ဋီကာ။]

ထိုသို့ ကံ၏ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတေသံ-ဤစက္ခု စသောပုညာဒတို့၏၊
ဝိသေသော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘူတဝိသေသော-မှီရာမဟာဘုတ်တို့၏ ထူးကုန်
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧတေသံ-တို့၏။ ဝိသေသော-သည်၊) န (ဟောတိ)-
မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ဘူတဝိသေသော-မှီရာမဟာဘုတ်တို့၏ ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်
သည်၊ သတိ-သော်၊ ပသာဒေါဝ-ပသာဒသည်ပင်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်နိုင်၊ (ကသ္မာ
နုပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဟိ (ယသ္မာ) သမာနာနံ-တူကုန်သော၊ (အပိအလိုမရှိ ညီမျှကုန်သော၊)
(ဘူတာနံ-တို့၏၊) ပသာဒေါ-သည်၊) ဟောတိ၊ ဝိသမာနာနံ-မတူကုန်သော၊
(ဘူတာနံ-တို့၏၊ ပသာဒေါ-သည်၊) န ဟောတိ-မဟုတ်၊ (တသ္မာ ဘူတဝိသေသော
သတိ ပသာဒေါဝ နုပ္ပဇ္ဇတိ-နိုင်၊) ဣတိ-သို့၊ ပေါရာဏာ-တို့သည်၊ (ဝဒန္တိ-န်၏။)

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ကမ္မဝိသေသတော-ကံ၏
ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသေသဝန္တေသု-သဘောလက္ခဏာအားဖြင့် အထူးရှိ
ကုန်သော၊ ဧတေသု-ဤ ၅-ပါးသော ပသာဒရုပ်တို့တွင်၊ စက္ခုသောတာနိ-
စက္ခုပသာဒ သောတပသာဒတို့သည်၊ အသမ္ပတ္တဝိသယဂ္ဂါဟကာနိ-မိမိထံမှောက်သို့
မရောက်သော အာရုံကိုယူတတ်ကုန်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း)အတ္တနော-၏၊ (မိမိဟူသော
စက္ခု၊ သောတပသာဒ၏၊) နိဿယံ-မှီရာ မဟာဘုတ်ကို၊ အနုလ္လိနနိဿယေ ဧဝံ-

ဧဝံ၊ပေါဂါဟကာနိ။ ။[အသမ္ပတ္တ ဝိသယဂ္ဂါဟကရုပ်၊ သမ္ပတ္တဝိသယဂ္ဂါဟက ရုပ်တို့ကိုပြလို၍
“ဧဝံ”စသည်မိန့်။] သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၌ စက္ခုစသော ပသာဒရုပ် များကို ဂေါစရဂ္ဂါဟကဟုဆိုခြင်းသည်
ဤအဋ္ဌကထာကို မှီး၍ဆိုခြင်းတည်း၊ စက္ခု ဝိညာဉ်က ရူပါရုံကိုယူရာ၌ စက္ခုပသာဒကိုမှီး၍
ယူရသောကြောင့် စက္ခုပသာဒကိုပင် ဌာနျူပစာရအားဖြင့် “ဂေါစရဂ္ဂါဟက-အာရုံကိုယူတတ်
သောရုပ်”ဟု ဆိုရသည်၊ သောတပသာဒ စသည်တို့၌လည်းနည်းတူ၊ ထိုသို့အာရုံကိုယူရာ၌
စက္ခုသောတ တို့သည် အသမ္ပတ္တဂ္ဂါဟက၊ ဃာန ဇီဝါ ကာယတို့ကား သမ္ပတ္တဂ္ဂါဟကတို့တည်း။

အသမ္ပတ္တ၊ပေါဂါဟကာနိ။ ။သမ္မာပုဏ္ဏတိ-စက္ခု စသည်တို့၏ မှီရာ မဟာ ဘုတ်တို့သို့
ကောင်းစွာရောက်၏၊ ဣတိသမ္ပတ္တော(ဝိသယော)၊ န+သမ္ပတ္တော အသမ္ပတ္တော (ဝိသယော)၊
အသမ္ပတ္တဝိသယံ+ဂါဟကာနိ အသမ္ပတ္တ ဝိသယဂ္ဂါဟကာနိ၊ ဤ၌ အမ္ပတ္တ၊ အသမ္ပတ္တသဒ္ဒါသည်
ရူပါရုံစသည်တို့၏ လာခြင်း မလာခြင်း အဓိပ္ပာယ်ကို မပြ၊ မဟာဘုတ် အဆက်ဆက်အားဖြင့်
လာသည်ဖြစ်စေ၊ မလာသည်ဖြစ်စေ ပသာဒ၏ မှီရာမဟာဘုတ်သို့ ထိမိသောအားဖြင့် ရောက်ခြင်း၊
မရောက်ခြင်း အဓိပ္ပာယ်ကိုသာပြသည်။

အနုလ္လိ၊ပေါဝိသယေ။ ။အနုလ္လိနော+နိဿယော ယဿာတိ အနုလ္လိနနိဿယော၊
ယဿ-အကြင် ရူပ သဒ္ဒအာရုံ၏၊ အနုလ္လိနော-စက္ခု သောတတို့၏ မှီရာမဟာဘုတ်တို့သို့
မငြိကပ် မထိမစပ်သော+နိဿယော-မှီရာ မဟာဘုတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ အနုလ္လိနနိဿယော

ဒုကနိဒ္ဒေသအဖွင့်]

ဘာသာနိကာ

၄၁၁

၆၆

မငြိကပ်သော မှီရာမဟာဘုတ် ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိသယေ-ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၌၊ ဝိညာဏဟေတုတ္တာ-စက္ခုဝိညာဉ် သောတဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဃာန ဇိဝှာ ကာယာ-ဃာနပသာဒ၊ ဇိဝှာပသာဒ၊ ကာယပသာဒ တို့သည်၊ သမ္ပတ္တဝိသယဂ္ဂါဟကာ-မိမိထံမှောက်သို့ရောက်သော အရုံကိုယူတတ် ကုန်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) နိဿယဝသေနစေတ-မှီရာမဟာဘုတ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ကောင်း၊ သယံစ-မိမိဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ကိုယ်တိုင်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-၏၊ (မိမိဟူသော ဃာန ဇိဝှာ ကာယပသာဒ၏၊) နိဿယ-မှီရာမဟာဘုတ်ကို၊ အလ္လီနေယေဝ-ငြိကပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိသယေ-ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌၊ ဝိညာဏဟေတုတ္တာ-ဃာန ဝိညာဉ်၊ ဇိဝှာဝိညာဉ်၊ ကာယဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ပန-ဝါဒန္တရုကာ၊ အဋ္ဌကထာယံ-မဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ အာပါတဂတတ္တာဝ- ရှေးရှုကျခြင်းသို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ အာရမဏံ-အာရုံဟူသမျှသည်၊ သမ္ပတ္တနာမ-သမ္ပတ္တမည်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဒွါ စတ္တာလီသ၊ပေ၊ မတ္ထကေ-ယူဇနာ ၄- သောင်း ၂-ထောင်၏အထက်၌၊ (မြင်းမိုရ်တောင်၏ ထက်ဝက်ယုဂန္ဓိရ်တောင်ထိပ် နှင့်ညီမျှသော အရပ်၌၊) ဌိတာနံ-တည်ကုန်သော၊ စန္ဒ၊ပေ၊ မဏ္ဍလာနံ-လဝန်းနေဝန်း တို့၏၊ ဝဇ္ဈော-အဆင်းသည်၊ စက္ခုပသာဒ-ကို၊ ဃာနတိ-၏၊ သော-ထိုအဆင်းသည်၊ ဒူရေ-၄-သောင်း ၂-ထောင် အမြင့်ဆောင်သော အဝေး၌၊ ဌတော၊ ပညာယမာနောပိ- ထင်ရှားပါသော်လည်း၊ သမ္ပတ္တောယေဝနာမ-သမ္ပတ္တမည်သည်သာ၊ (အာပါတဂတ ဖြစ်လျှင် သမ္ပတ္တဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊) တဂ္ဂေါစရတ္တာ-ထိုသမ္ပတ္တအာရုံလျှင်

(ဝိသယော) ရူပါရုံသည် စက္ခု ပသာဒ၌ ထိခိုက်ထင်လာသောအခါ ရူပါရုံ၏မှီရာမဟာဘုတ်တို့က စက္ခု ပသာဒ၏ မှီရာမဟာဘုတ်တို့၌ မငြိကပ်မထိမစပ်ဘဲ ထိခိုက်ထင်လာသည်၊ သဒ္ဓါရုံလည်း နည်းတူ၊ ထို့ကြောင့် “စက္ခု သောတတို့သည် မိမိ၏မှီရာ မဟာဘုတ်သို့ အနန္တ နိဿယဖြစ်သော အာရုံကို ယူကြသည်”ဟု ဆိုသည်။

အလ္လီနေယေဝ ဝိသယေ။ ။ဂန္ဓာရုံသည် ဃာနပသာဒ၌ ထိခိုက်ထင်လာသော အခါ ဂန္ဓာရုံ၏မှီရာ မဟာဘုတ်တို့က ဃာနပသာဒ၏မှီရာ မဟာဘုတ်တို့၌ ငြိမိကပ်မိ ထိမိစပ်မိမှ ထိခိုက်တတ်လာ၏၊ ရသာရုံလည်း နည်းတူ၊ ထို့ကြောင့် ဃာနဇိဝှာတို့သည် မိမိမှီရာ မဟာဘုတ်သို့ နိဿယဝသေန အလ္လီနဖြစ်သော အာရုံကိုသာ ယူကြ၏၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကား မိမိတို့ယ်တိုင် မဟာဘုတ် ၃-ပါးဖြစ်သောကြောင့် ကာယပသာဒ၏မှီရာ မဟာဘုတ်၌ ကိုယ်တိုင်ငြိကပ်ထိစပ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ကာယပသာဒသည် မိမိမှီရာမဟာဘုတ်တို့သို့ ကိုယ်တိုင်ငြိကပ်ထိစပ်လာသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံမှတစ်ပါးသော အာရုံနှင့် ပသာဒတို့ကား ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဘော မရှိသောကြောင့် မငြိကပ် မထိစပ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် မှီရာ မဟာဘုတ်ချင်း ငြိကပ်၊ မငြိကပ်ကိုသာ ဆိုရသည်။]

အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ သမ္ပတ္တဂေါစရမေဝနာမ-သမ္ပတ္တဂေါစရမည်သည်သာ၊ (ရောက်လာထင်လာသော အာရုံရှိသည် မည်သည်သာ။)

ဒုရေ-၌၊ ရက္ခ-ကို၊ ဆိန္နန္ဒာနံပိ-ဖြတ်သူတို့၏လည်းကောင်း၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ ဝတ္ထ-ကို၊ ဓောဝန္တာနံ-ဖွပ်လျော်ကုန်သော၊ ရဇကာနံ(ပိ)-ခဝါသည်တို့၏ လည်းကောင်း၊ ဒုရတောဝ-အဝေး၌ပင်၊ ကာယဝိကာရော-ကိုယ်၏ ထူးခြားသောအမူအရာသည်၊ (သစ်ပင်ခုတ်ပုံ၊ အဝတ်ဖွပ်ပုံအမူအရာသည်၊) ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ ပန-ထိုသို့အဆေး၌ပင်ထင်ရှားပါသော်လည်း၊ သဒ္ဓေါ-အသံသည်၊ (သစ်ပင်ခုတ်သံ၊ အဝတ်ဖွပ်သံသည်၊) ဓာတုပရမ္ပရာယ-ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး အဆက်ဆက် အားဖြင့်၊ အာဂန္တော-လာ၍၊ သောတံ-ကို၊ ဃဋ္ဌေတွာ၊ သဏိကံ-ဖြည်းဖြည်း၊ ဝဝတ္ထာနံ-ပိုင်းခြားသည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ-ထိုမဟာဘအဋ္ဌကထာ၌၊ အာပါတ၊ ပေ၊ သမ္ပတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ကိဇ္ဇာပိ ဝုတ္တံ-အကယ်၍လည်း ဆိုအပ်ပါပေပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ စန္ဒ မဏ္ဍလာဒီဝဏ္ဏော-လဝန်းအစရှိသည်တို့၏အဆင်းသည်၊ စက္ခု-သို့၊ အသမ္ပတ္တော-မရောက်သည်၊(ဟုတွာ)၊ ဒုရေ-၌၊ ဌိတောဝ-လည်လျက်သာ၊ ပညာယတိ၊ သဒ္ဓေါပိ-သည်လည်း၊ သဏိကံ၊ သစေ အာဂစ္ဆေယျ-အကယ်၍လာအံ့၊ (မဟာအဋ္ဌကထာ ဆိုသည်အတိုင်း လာအံ့၊) ဒုရေ-၌၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်သောအသံကို၊ စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊ သုယျေယျ-ကြားရာ၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ပရမ္ပရဃဋ္ဌနာယ-အဆက်ဆက် ထိခိုက်ခြင်းအားဖြင့်၊ အာဂန္တော-လာ၍၊ (လာပြီးမှ၊) သောတံ-ကို၊ ဃဋ္ဌေန္တော-ထိခိုက် လသော်၊ အသုကဒိသာယနာမ-ထိုမည်သောအရပ်၌၊ (ထိုမည်သောအရပ်က)၊ သဒ္ဓေါ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ န ပညာယေယျ-မထင်ရှားရာ၊ တသ္မာ၊ တာနိ-ထိုစက္ခုသောတ တို့သည်၊ အသမ္ပတ္တဂေါစရာနေဝ-မိမိထံမှောက်သို့မရောက်သော အာရုံ ရှိကုန်သည်သာ။ [ဤအဓိပ္ပာယ်များ၏ အကျယ်ကို ဋီကာကျော်ဂါထာတို့ကိုယူ၍ သဂြိုဟ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

စ-ဆက်၊ တောနိ-ဤစက္ခုစသော ပသာဒရုပ်တို့သည်၊ အဟိအာဒိသမာနာနိ-မြွေအစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်၏၊ [အာဒိဖြင့် နောက်၌လာမည့် သံသုမာရ၊ ပက္ခိ၊ ကုက္ကုရ၊ သိင်္ဂီလတို့ကို ယူ၊ ဤဥပမာထိုးဖြင့် စက္ခုစသော ပသာဒတို့၏ သဘာဝ

ဆိန္နန္ဒာနံပိ ရဇကာနံ။ ။ဤ၌ ပီသည် ရှေးဝါကျ၌ ဌိတာနံကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဏနတည်း၊ ဒွါဒသယောနေမတ္တက၌ တည်သော လဝန်းနေဝန်းတို့၏ အဆင်းသာ သမ္ပတ္တမဟုတ်သေး၊ ဒုရေ ရက္ခ ဆန္နန္တ၊ ဝတ္ထ ဓောဝန္တ ရဇကာတို့၏ အသံလည်း သမ္ပတ္တပင်ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ စသဒ္ဓါကာ ဆိန္နန္တကို ဆည်းသော သမုစ္စည်းတည်း။ [ယောနေ၌ ပီကို စ ၏ အနက်ဟောဟု ဖွင့်လေသည်။]

ဒုကနိဒ္ဒေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၄၁၃

အားဖြင့် မတူပုံကိုပြသည်။] ဟိ-ချဲ့၊ အဟိနာမ-မြွေမည်သည်၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ သိနိဒ္ဒသမ္ပဋ္ဌဋ္ဌာနေ-ပြေပြစ်သောအရပ်၊ တံမြက်လှည်းအပ်သောအရပ်၌၊ နာဘိရမတိ ယထာ-မမွေ့လျော်သကဲ့သို့၊ ပန-အနွယ်ကား၊ သင်္ကာရဋ္ဌာန၊ပေ၊ ဝမ္ဘိကာနိယေဝ-အမှိုက်စွန့်ရာအရပ်၊ မြက်ရှုပ်၊ သစ်ရွက်ရှုပ်၊ တောင်ပို့တို့သို့သာလျှင်၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ နိပန္နကာလေ-အိပ်ရာရာအခါ၌၊ အဘိရမတိယထာ-လွန်စွာမွေ့လျော်သကဲ့သို့၊ ဧကဂ္ဂတံ-တစ်ခုတည်းသောအာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၊ (တည်ကြည်ခြင်းသို့) အာပဇ္ဇတိ ယထာ-ရောက်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဧတံ စက္ခုပိ-သည်လည်း၊ ဝိသမဇ္ဈာသယံ-မညီညွတ်သောအာရုံ၌ အလိုဆန္ဒ ရှိသူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဋ္ဌေသု-ညက်ညောကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏဘိတ္တိ အာဒိသု-ရွှေနံရံ အစရှိသော အာရုံတို့၌၊ နာဘိရမတိ-မမွေ့လျော်၊ ဩလောကေတံပိ-ကြည့်ခြင်းငှာလည်း၊ န လူ့စွတိ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ရူပ၊ပေ၊ယေဝ-ဆန်းကြယ်သော အဆင်း၊ ပန်း၊ အနွယ် အစရှိသော ဆန်းကြယ်သော အာရုံတို့၌သာ၊ အဘိရမတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တာဒိသေသု-န်သော၊ ဋ္ဌာနေသု-ဆန်းကြယ်သော အာရုံတို့၌၊ စက္ခုမိ-မျက်စိသည်၊ အပ္ပဟောန္တေ-မလောက်လသော်၊ (ကြည့်၍ အားမရလသော်) မုခံပိ-ပါးစပ်ကိုလည်း၊ ဝိဝရိတွာ-ဟ၍၊ ဩလောကေတုကာမာ-ကြည့်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

[စက္ခု၏ဥပမာကိုပြပြီး၍ သောတ၏ဥပမာကိုပြလိုသောကြောင့် “သံသုမာရောပိ” စသည်မိန့်။] သံသုမာရောပိ-မိကျောင်းသည်လည်း၊ ဗဟိ-ရေ၏ပြင်ဘက်၌၊ ဝါ-သို့၊ နိက္ခန္ဓော-ထွက်ရသည်၊ (သမာနော-သော်) ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်ယူထိုက်သောအရာကို၊ န ပဿထိ-မမြင်ရ၊ အက္ခီနိ-တို့ကို၊ နိမ္မိလေတွာဝ-မှိတ်၍သာ၊ စရတိယထာ-လှည့်လည်သကဲ့သို့၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ယဒါ၊ ဗျာမသတမတ္တံ-အလံတစ်ရာ အတိုင်းအတာရှိသော၊ ဥဒကံ-ရေသို့၊ ဩဂါဟိတွာ-သက်၍၊ ဗိလံ-တွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်ပြီး၍၊ နိပ္ပန္နော-အိပ်ရသည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ၊ တဿ-ထိုမိကျောင်း၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂံ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ (တည်ကြည်သည်)၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ သုခံ-ချမ်းချမ်းသာသာ၊ သုပတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ ဧတံ သောတံပိ-သည်လည်း၊ ဗိလဇ္ဈာသယံ-တွင်း၌ဖြစ်သော

ဝိသမဇ္ဈာသယံ။ ။ဝိသမေ-(အတွန့် အပျောက် စသည်ရှိ၍) မညီညွတ်သော အာရုံ၌+အဇ္ဈာသယော-ကြည့်ရှုလိုသောဆန္ဒသည်၊ ယဿာတိ ဝိသမဇ္ဈာသယံ၊ (စက္ခု)၊ စက္ခုသည် ရုပ်တရားဖြစ်၍ ထို အဇ္ဈာသယမုန့် မရှိသော်လည်း ရှိသကဲ့သို့ တင်စား၍ တဒ္ဓမ္မူပစာရအားဖြင့် “ဝိသမဇ္ဈာသယ”ဟု ဆိုထားသည်၊ (တစ်နည်း) ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဇ္ဈာသယကို စက္ခု၌ဘင်စား၍ ဌာဗျူပစာရအားဖြင့် (တစ်နည်း) ဧကဒေသျူပစာရအားဖြင့် “ဝိသမဇ္ဈာသယ” ဟုဆိုထားသည်၊ [အဇ္ဈာသယရဟိတမ္ဘိ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ စက္ခုမတော ဝါ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

အလိုဆန္ဒရှိသည်။ အာကာသသန္နိသိတံ-အာကာသကိုမှီသည်။ (ဟာလာဟင်းလင်းကို မှီသည်။ ဟုတွာ) ကဏ္ဍိဒ္ဓကူပကေယေဝ-နားပေါက်တည်းဟူသော တွင်း၌သာ၊ အဇ္ဈာသယံ-အလိုဆန္ဒကို၊ ကာရောတိ၊ ကဏ္ဍိဒ္ဓေါကာသော ယေဝ-နားပေါက်တည်းဟူသော အရပ်သည်သာ၊ တဿ-ထိုသောတပသာဒ၏၊ သဒ္ဓသဝနေ-အသံကို ကြားရခြင်း၌၊ ပစ္စယော ဟောတိ။ [တဿ သောတဿ သောတဝိညာဏ နိဿယဘာဝေန သဒ္ဓသဝနေ-ဋီကာ။]

အဇ္ဈာကာသောပိ-အဇ္ဈာကာသသည်လည်း၊ ဝါ-မရေးမဖြစ်အပ်သော ဟာလာဟင်းလင်းသည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ-သင့်သည်သာ။ [“အာကာသ သန္နိသိတံ” ဟု ဆိုခဲ့သောစကားနှင့်အညီ “အဇ္ဈာကာသောပိ ဝဋ္ဋတိ” ဟု ဆိုသည်။] [“သဒ္ဓေါ ပန ဓာတုပရံပရာယ” စသည်ဖြင့်ပြခဲ့သော မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒအတိုင်း “အဇ္ဈာကာသောပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ” ၏ အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကိုပြလို၍ “အန္တောလေဏသ္မိဟိ” စသည်ကိုမိန့်သည်။] ဟိ-ချဲ့၊ အန္တောလေဏသ္မိ-လိုဏ်၏ အတွင်း၌၊ သဇ္ဈာယေ-သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ ကရိယမာနေ-ပြုအပ်သော်၊ လေဏစ္ဗဒနံ-လိုဏ်၏ အမိုးကို၊ ဘိန္နိတွာ-ဖောက်၍၊ သဒ္ဓေါ-အသံသည်၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်သို့၊ န နိက္ခမတိ-မထွက်၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဒွါရဝါတပါနန္တိဒ္ဓေဟိ-တံခါးမအပေါက်၊ လေသောက် ပြတင်း အပေါက်တို့ဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ-၍၊ [ဤစကားဖြင့် အဇ္ဈာကာသကိုပြသည်။] ဓာတုပရံ ပရာယေဝ-ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး အဆက်ဆက်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ယဋ္ဌန္တော-လျက်၊ ဂန္ထာသောတပသာဒံ ယဋ္ဌေတိ၊ အထ-ထိုသို့ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်၊ တသ္မိ-ကာလ-ထိုထိခိုက်ရာအခါ၌၊ အသုကော နာမ-ထိုမည်သူသည်၊ သဇ္ဈာယတိ-သရဇ္ဈာယ်နေ၏၊ ဣတိ-သို့၊ လေဏပိဋ္ဌေ-လိုဏ်၏အမိုးပြင်၌၊ နိသိန္နာ-ထိုင်နေသူတို့သည်၊ ဇာနန္တိ-သိကြရကုန်၏။

ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ (ဤသို့ဓာတ်အဆက်ဆက်အားဖြင့် သွား၍ ထိခိုက်လသော်၊) သမ္ပတ္တဂေါစရတာ-သမ္ပတ္တဂေါစရ၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နေ၏၊ ကိပန-အသို့နည်း၊ ဧတံ-ဤသောတသည်၊ သမ္ပတ္တဂေါစရံ-သမ္ပတ္တဂေါစရရပ်ပါလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ [မဟာအဋ္ဌကထာဆရာကို သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာက ပြန်မေးသည်။] အာမ-အိမ်း၊ (ဧဝံ-ဤသောတ

ကဏ္ဍိဒ္ဓ၊ ပေ၊ အဇ္ဈာသယံ။ ။[ဗိလဇ္ဈာသယံကို ထပ်ဖွင့်သောစကားတည်း၊] သောတပသာဒသည် နားပေါက်ဟူသော တွင်း၌ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုအပေါက်သည် သဒ္ဓါရုံကိုယူခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း “ကဏ္ဍိဒ္ဓကူပကေယေဝ အဇ္ဈာသယံ ကရောတိ” ဟုဆိုသည်။ [ကဏ္ဍိဒ္ဓကူပန္တိဒ္ဓေယေဝ ပေ၊ ကရောတိတိ ဝုတ္တံ-ဋီကာ၊] ဤ၌လည်း တဒုမ္မုပစာ၊ ဌာနပစာဖြစ်ပုံကိုသိပါ။

ပသာဒသည်။ သမ္ပတ္တဂေါစရံ-တည်း။ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။) [မဟာ အဋ္ဌကထာ၏ အဖြေတည်း။] ယဒိဇဝံ-သော်၊ (သမ္ပတ္တဂေါစရရုပ် ဖြစ်လျှင်။) ဒုရေ-
 ဌံ၊ ဘေရိအာဒိသု-စည်ကြီးအစရှိသော တူရိယာတို့ကို၊ ဝဇ္ဇမာနေသု-မြည်စေအပ်
 ကုန်လသော်၊ (တီးအပ်ကုန်လသော်။) (ဒုရေ-ဌံ၊ ဝါ-က၊ သဒ္ဓေါ-တည်း။ ဣတိ-သို့၊
 ဇာနနံ-သိနိုင်ခြင်းသည်။ န ဘဝေယျ-မဖြစ်ရာ၊ [အချို့စာ၌ “န” ကျနေသည်။]
 ဣတိ-ဤကား အပြစ်ပြပုံတည်း။ [သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဘတ်က အပြစ်ပြပုံတည်း။]
 (ဒုရေ-ဌံ၊ ဝါ-က၊ သဒ္ဓေါ-တည်း။ ဣတိ-သို့၊ ဇာနနံ-သည်။) န ဘဝတိ-မဖြစ်
 သည်ကား၊ နော-မဟုတ်၊ (ဘဝတိဇဝ-ဖြစ်သည်သာ။) ဟိ-ချဲ့၊ သောတပသာဒသ္မိ-
 ကို၊ ဃဋ္ဌိတေ-သော်၊ ဒုရေ-ဌံ၊ ဝါ-က၊ သဒ္ဓေါ-တည်း။ အာသန္နေ-ဌံ၊ ဝါ-က၊
 သဒ္ဓေါ-တည်း။ ပရတိရေ-ဟိုဘက်ကမ်း၌၊ ဝါ-က၊ (သဒ္ဓေါ)၊ ဩရိမတိရေ-ဤ
 ဘက်ကမ်း၌၊ ဝါ-က၊ (သဒ္ဓေါ-တည်း။) ဣတိ-သို့၊ တထာတထာ-ထိုထိုအခြင်းအရာ
 အားဖြင့်၊ ဇာနနာကာရော-သိပုံအခြင်းအရာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဒေသာ-ဤသိနိုင်
 ခြင်းသည်၊ ဓမ္မတာ-ထုံးစံဓမ္မတာတည်း။ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း။ [မဟာ အဋ္ဌ
 ကထာဘတ်ကအဖြေတည်း။] တောယ ဓမ္မတာယ-ဤထုံးစံဓမ္မတာအားဖြင့်၊ ကိ-
 အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ယတော ယတော-အကြင်အကြင်အရပ်၌၊ ဆိဒ္ဓံ-အပေါက်
 သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတော တတော-၌၊ သဝနံ-ကြားခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊
 စန္ဒိမသူရိယာဒိနံ-လနေအစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဿနံဝိယ-မြင်ရခြင်းကဲ့သို့တည်း။
 (ကောင်းကင် ဟာလာဟင်းလင်း အပေါက်ရှိ၍ မြင်ရခြင်းကဲ့သို့တည်း။) ဣတိ-
 ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤသောတပသာဒသည်၊ အသမ္ပတ္တဂေါစရမေဝ-သာတည်း။ [“ကိ
 တောယ၊ ပေ၊ မေဝေတံ” ကား သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ၏ အဆုံးအဖြတ်တည်း။]

[ဃာနပသာဒ၏ ဥပမာကိုပြလို၍ “ပက္ခိပိ” စသည်မိန့်။] ပက္ခိပိ-ငှက်သည်
 လည်း၊ [ပက္ခော ယဿ အတ္ထိတံ ပက္ခိ-အတောင်ရှိသောငှက်။] ရက္ခေဝါ-၌ သော်
 လည်းကောင်း၊ ဘူမိယံဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ နရမတိယထာ-မမွေ့လျော်သကဲ့သို့၊
 ပန-အနွယ်ကား၊ ယဒါ၊ ဧကံ (လေဉ္စုပါတံ) ဝါ-ခဲတစ်ပစ်အရပ်ကိုသော်လည်း
 ကောင်း၊ ဒွေလေဉ္စုပါတေဝါ-ခဲ ၂-ပစ်အရပ်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကမ္မ-
 ကျော်လွန်၍၊ အဇ္ဈောကာသံ-ရေးခြစ်မထင်၊ ထက်ကောင်းကင်သို့၊ ပက္ခန္ဓော-
 ပျံသွား ရသည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ၊ ဧကဂ္ဂစိတ္တတံ-တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသည်၏
 အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဃာနံပိ-သည်လည်း၊ အာကာ
 သဇ္ဈာသယံ-ကောင်းကင်၌ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒရှိသည်၊ ဝါတူပနိဿယဂန္ထဂေါစရံ

ဝါတူပ၊ ပေ၊ ဂေါစရံ။ ။ဝါတော+ဥပနိဿယော ယဿာတိ ဝါတူပနိဿယော၊
 ဂန္ဓောယေဝ+ဂေါစရော ဂန္ဓာဂေါစရော၊ ဝါတူပနိဿယော+ဂန္ဓဂေါစရောယဿာတိ ဝါတူပနိဿယ
 ဂန္ဓဂေါစရံ (ဃာနံ)၊ ဤ၌ လေသည် ဂန္ဓဂဟဏ၏ ဥပနိဿယသာ ဖြစ်၏၊ ဂန္ဓ၏

လေဟူသော ဥပနိဿယရှိသော အနုလျှင် အာရုံရှိသည်။ (ဟောတိ)၊ တထာဟိ-
ထိုစကားမှန်၏။ ဂါဝေါ-တို့သည်၊ ဒေဝေ-မိုးသည်၊ နဝဂုဋ္ဌေ-ရွာပြီးသောမိုး၏
အသစ်ကာလရှိလသော်၊ (မိုးဦးကျလသော်)၊ [နဝေါ+ဂုဋ္ဌဿ ယဿာတိ နဝဂုဋ္ဌော။]
ဘူမိယံ-ဌ၊ ဃာယိတွာ-နမ်း၍၊ အာကာသာဘိမုခါ-ကောင်းကင်သို့ ရှေးရှုကုန်သည်၊
ဟုတွာ၊ ဝါတံ-လေကို၊ အာကဗုန္တိ-ဆွဲငင်ကြကုန်၏၊ (လေရှုကြကုန်၏)၊ စ-
သည်သာမကသေး၊ အင်္ဂုလီဟိ-လက်ချောင်းတို့ဖြင့်၊ ဂန္ဓပိဏ္ဍ-နံသာခဲကို၊ ဂဟေတွာ
ပိ-ယူပြီး၍လည်း၊ ဥပသိဃနကာလေ-နမ်းရှုရာအခါ၌၊ ဝါတံ-ကို၊ အနာကဗုန္တော-
မဆွဲငင်ရသေးသည်ရှိသော်၊ (မရှုရသေးသည်ရှိသော်)၊ တဿ-ထိုနံသာခဲ၏၊ ဂန္ဓ-
ကို၊ နေဝဇာနာတိ-မသိရသေးသည်သာ။

တုက္ကရောပိ-အိမ်ခွေးညီလည်း၊ ဗဟိ-ရွာ၏ ပြင်ဘက်၌၊ ဝိစရန္တော-လှည့်လည်
ရသော်၊ ခေမဋ္ဌာနံ-ဘေးကင်းရာအရပ်ကို၊ န ပဿတိယထာ-မမြင်ရသကဲ့သို့၊
လေဉ္စူပဟာရာဒီဟိ-ခဲဖြင့်ပုတ်ခတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ဥပဒ္ဒုတော-နှိပ်စက်
အပ်သည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ပန-အနွယ်ကား၊ အန္တောဂါမံ-ရွာတွင်းသို့၊
ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ဥဒ္ဓနဋ္ဌာနေ-ဖိုခနောက်ရှိရာအရပ်၌၊ ဆာရိကံ-ပြာကို၊ ဗျူဟိတွာ-
ယက်၍၊ နိပန္နဿ-အိပ်ရသောခွေးအား၊ ဖာသု-ချမ်းသာသည်၊ ဟောတိယထာ-
ကဲ့သို့၊ (အချို့စာအုပ်၌ ဖာသုကံဟုရှိ၏)၊ ဧဝ မေဝ၊ ဇိဝှာပိ-ဇိဝှာပသာဒသည်
လည်း၊ အာပဇ္ဈာသယာ-ရေ၌ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒရှိသည်၊ အာပေါသန္နိသိတရ
သာရမဏာ-အပေါ်ဓာတ်ကိုမှီသော ရသာရုံလျှင် အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တထာဟိ-
ထိုစကားမှန်၏၊ တိယာမရတ္တိ-ညဉ့် ၃-ယာမ်ပတ်လုံး၊ သမဏဓမ္မ-ကို၊ ကတွာပိ-
ပြုပြီး၍လည်း၊ ပါတောဝ-နံနက်စောစော၌ပင်၊ ပတ္တစိဝရံ-ကို၊ အာဒါယ-၍၊
ဂါမော-သည်၊ ဝါ-သို့၊ ပဝိသိတဗ္ဗော-ဝင်ထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ စ-ထိုသို့ပင်
မွတ်သိပ် ဆာလောင်သည်ဖြစ်၍ ရွာတွင်းသို့ ဝင်သွားထိုက်ပါသော်လည်း၊ ခေဋ္ဌေန-
တံတွေးသည်၊ အတေမိတဿ-မစိုစေအပ်သော၊ သုက္ခ ဓါဒနိယဿ-ခြောက်သော
ခဲဖွယ်၏၊ ရသံ-ကို၊ ဇာနိတုံ-ငှာ၊ နသက္ကာ-မတတ်နိုင်။

သင်္ဂါလောပိ-တောခွေးသည်သည်၊ [မြေတွင်း၌ နေသောကြောင့် “မြေခွေး”
ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏၊] ဗဟိ-တော၏ပြင်ဘက်၌၊ ဝိစရန္တော-လှည့်လည်ရသော်၊
ရတိ-မွေ့လျော်ခြင်းကို၊ န ဝိန္ဒတိယထာ-မရသကဲ့သို့၊ ပန-အနွယ်ကား၊ အာမက

ဥပနိဿယမဟုတ်၊ သို့သော် အနုကိုယူခြင်း၏ ဝါတုပနိဿယ အမည်ကို အနု၌တင်စား၍
ဂန္ဓကိလည်း “ဝါတုပနိဿယ”ဟု ဌာနျူပစာရအားဖြင့် ဆိုထားသည်။ [ဧတ္ထ၊ပေ၊ ဂန္ဓော
ဝါတုပနိဿယောတိ ဂုတ္တံ၊-ဋီကာ၊ ဋီကာ၌ နောက်တစ်နည်း ပြသေး၏။

သုသာနေ-လောလောလတ်လတ်ဖြစ်သော သူ့ဆေးကောင်တို့ကို ပစ်ရာသုသာန်၌၊
မနုဿမံသံ-ကို၊ ခါဒိတွာ-ခဲ၍၊ နိပန္နဿေဝ-အိပ်ရသောခွေးအားသာလျှင်၊ ဖာသုကံ-
သည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝ မေဝ, ကာယောပိ-သည်လည်း၊ ဥပါဒိန္နကဇ္ဈာ
သယော-ဥပါဒိန္နကဇ္ဈာကိုယ်၌ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒ ရှိ၏၊ ပထဝီသန္နိဿိတ
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမဏော-ပထဝီဓာတ်ကိုမှီသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဟူသော အာရုံရှိ၏၊ တထာဟိ-
ထိုစကားမှန်၏၊ အညံ-မိမိလက်မှတစ်ပါးသော၊ ဥပါဒိန္နကံ-ဥပါဒိန္နကကိုယ်ကို၊
အလဘမာနာ-မရကုန်လသော်၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ အတ္တနောဝ-မိမိ၏သာ၊
ဟတ္ထတလေ-လက်အပြင်၌၊ သီသံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ (ထား၍) နိပဇ္ဇန္တိ-အိပ်ကြကုန်၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာ-အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဖြစ်သော၊
(ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပဖြစ်သော) ပထဝီ-ပထဝီဓာတ်သည်၊ အဿ-ထိုကာယပသာဒ၏၊
အာရမဏဂ္ဂဟဏေ-အာရုံကိုယူခြင်း၌၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)
ဟိ-ချဲ့၊ သုသဏ္ဌိတဿပိ-ကောင်းစွာတည်သည်လည်း၊ ဖြစ်သော၊ [“သုသန္တတဿပိ-
ကောင်းစွာကင်းအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော” ဟုလည်း မူကွဲ ရှိ၏၊] သယနဿ-
အိပ်ရာ၏သော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ ထပိတာနံ-ထားအပ်ကုန်သော၊
ဖလာနံပဝါ-သစ်သီးတို့၏သော်လည်းကောင်း၊ အနိသီဒန္တေနဝါ-မထိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်
သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ထိုင်၍မကြည့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း၊
အိပ်ရာကိုရည်ရွယ်သည်၊) အနိပ္ပိဋ္ဌေန္တေနဝါ-မနိပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း
ကောင်း၊ (နိပ်၍မစွမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ လက်ပေါ်က သစ်သီး
ကို ရည်ရွယ်သည်၊) ထဒ္ဒမုဒုဘာဝေါ-ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်၊ နူးညံ့သည်၏အဖြစ်
သည်၊ ဝါ-ကိုး၊ ဇာနိတုံ-ငှာ၊ နသက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တိက
ဗာဟိရာ-သော၊ ပထဝီ-သည်၊ ဧတဿ ကာယပသာဒဿ-၏၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဇာနနေ-
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို သိခြင်း၌၊ ပစ္စယော ဟောတိ၊ ဧဝ-လျှင်၊ လက္ခဏာဒီဝဝတ္တာနတောပိ-
လက္ခဏာ အစရှိသည်တို့ကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့်လည်း၊ ဧတေသံ-ဤစက္ခု
အစရှိသော ပသာဒတို့၏၊ အသမ္ဘိဿတာ-မရောနှောတုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊
ဝေဒီတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ စက္ခုပသာဒဿ-၏၊
လက္ခဏာပေ၊ နိဿယာ-လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ပဒုပ္ပန်၊ အာရုံ၊ အဇ္ဈာသယ၊
မှီရာတို့သည်၊ အညေယေဝ-သောတစသည်တို့၏ လက္ခဏာ စသည်တို့မှ တစ်မျိုး
တခြားကိုသာတည်း၊ သောတပသာဒါဒိနံ-သောတပသာဒ အစရှိသည်တို့၏၊
(လက္ခဏာ၊ ပေ၊ နိဿယာ-တို့သည်၊) အညေ (ဧဝ)-စက္ခုပသာဒ၏ လက္ခဏာ
စသည်တို့မှ တစ်မျိုးတခြားတို့သာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စက္ခယကနာဒိနိ-
စက္ခယတန အစရှိသည်တို့သည်၊ အသမ္ဘိဿာနေဝ-မရောနှောကုန်သည်သာ
တည်း။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ နေသံ-ထိုစက္ခုပသာဒ အစရှိသည်တို့၏၊ အသမ္ဘိဿတာယ-မရောနှောကုန်သည်အဖြစ်၌၊ အယံ ဥပမာပိ-ကိုလည်း၊ [ပိဖြင့် ကုက္ကရစသော ဥပမာတို့ပေါင်း၊] ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်သေး၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပဉ္စဝဏ္ဏာန-၅-မျိုးအပြားရှိကုန်သော၊ ဥဿာပိတာနံ-စိုက်ထူအပ်ကုန်သော၊ ဓဇာနံ-အလံတို့၏၊ ဆာယာ-အရိပ်သည်၊ ဧကာဗဒ္ဒါဝိယ-တစပ်တည်းစပ်သကဲ့သို့၊ ကိဉ္ဇာပိ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တဿ တဿ-ထိုထိုအလံ၏၊ (ဆာယာ-သည်၊) အညမည-အချင်းချင်း၊ အသမ္ဘိဿာဝ-မရောနှောသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ပဉ္စဝဏ္ဏာန-၅-မျိုး အပြားရှိကုန်သော၊ ကပ္ပါသေန-ဝါချည်ဖြင့်၊ ဝဋ္ဋိ-မီးစာကို၊ ကတွာ၊ ဒိပေ-ဆီမီးကို၊ ဇာလိတေ-တောက်စေအပ်သော်၊ (ညှိထွန်းအပ်သော်၊) ဇာလာ-မီးလျှံသည်၊ ဧကာဗဒ္ဒါဝိယ-ကဲ့သို့၊ ကိဉ္ဇာပိ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တဿ တဿ-ထိုထိုဝါဂွမ်း၏၊ အံသုနော-ချည်မျှင်၏၊ ပါဠိယက္ကာ-အသီးအခြား တစ်မျိုးစီဖြစ်သော၊ ဇာလာ-မီးအလျှံသည်၊ အသမ္ဘိဿာဝ-မရောနှောသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ ယထာ၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဣမာနိ ပဉ္စာယတနာနိ-ဤ ၅-ပါးသော အာယတနတို့သည်၊ ဧကသ္မိ အတ္တဘာဝေ-တစ်ခုသော အတ္တဘော၌၊ (ခန္ဓာကိုယ် တစ်ကိုယ်တည်း၌၊ သမောသဇ္ဇာနိ-ပေါင်းစုကုန်သည်၊ ကိဉ္ဇာပိဟောန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ အညမည၊ အသမ္ဘိဿာနေဝ-နံသည်သာ၊ (ဟောန္တိ)။

ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ ဓဇာနံ။ ။ “ပဉ္စပူကာရာ ပဉ္စဝဏ္ဏာ”ဟု ဋီကာပွင့်၏၊ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် အဆင်းအနက်ဟောမဟုတ်၊ ပကာရအနက်ဟောဟု သိစေလိုသည်၊ “ဥပမာ- “ပဉ္စ ဝဏ္ဏာယ ပိတိယာ-၅-မျိုးအပြားရှိသော ပိတိဖြင့်” ဟူရာ၌ကဲ့သို့တည်း။] အလံ ၅-ခုကို ပူးတွဲ၍ စိုက်ထူထားရာ၌ အရိပ် ၅-မျိုးတို့သည် တစ်စပ်တည်း တစ်ခုတည်းကဲ့သို့ဖြစ်နေ၏၊ သို့သော် ထိုထိုအလံ၏ ထိုထိုအရိပ်သည် အချင်းချင်း မရောသကဲ့သို့ ထိုအတူစက္ခုစသော အာယတနတို့သည် မိမိဆိုင်ရာ လက္ခဏာအားဖြင့် မရောကြပါ-ဟူလို။

ယထာစ ပဉ္စဝဏ္ဏေန။ ။ ပဌမ ဥပမာ၌ အလံ ၅-ခုဖြစ်၍ “စက္ခု စသော အာယတန ၅-မျိုးနှင့်တူသော်လည်း အတ္တဘောတစ်ခုတည်းနှင့် မတူရသေးရကား ဥပမာတစ်နည်းပြပြန်သည်၊ ဤ၌လည်း ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် ပကာရအနက်ဟောပင် တည်း၊ ၅-မျိုးပြားသော ဝါဂွမ်းဖြင့် မီးစာကျစ်၍ မီးထွန်းထားရာ၌ ထို ဝါဂွမ်း ချည်မျှင်၏ မီးလျှံသည် မရောနှောကြသကဲ့သို့-ဟူလို၊ မီးစာတစ်ခုတည်းသည် အတ္တဘောတစ်ခုတည်းနှင့် တူ၏။

မူကွဲ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ဆာယာ ဧကာဗဒ္ဒါဝိယ ဟောတိ၊ ဇာလာပေ၊ ဟောတိ” ဟု ဧကဝုစကြိယာကိုတွေ့ရ၏၊ အရိပ်အများ-မီးလျှံအများဖြစ်သောကြောင့် “ဟောန္တိ”ဟု ဗဟုဝုစ ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊ “ပါဠိယက္ကာ ပါဠိယက္ကာ”ဟုလည်း နောက်ပြင်စာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏၊ ပါဠိယက္ကာပုဒ်က “အသီးအသီး” အနက်ကို ဟောနိုင်သောကြောင့် ထိုပုဒ်သာ ရှိသင့်မည်ထင်သည်။

စ-သည်သာမကသေး၊ ကေဝလံ-အခြားရုပ်တို့နှင့်မဖက်၊ သက်သက်၊ ဣမာ
နေဝ ပဉ္စ-ဤ ၅-ပါးသော ပသာဒရုပ်တို့သည်သာ၊ (အသမ္ဘိဿာနေဝ-န်သည်သာ၊)
န-မဟုတ်ကုန်သေး၊ သေသရူပါနိပိ-ပသာဒရုပ်မှ ကြွင်းသော ရုပ်တို့သည်လည်း၊
အသမ္ဘိဿာနေဝ-န်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ [သေသရူပါနိပိ အသမ္ဘိဿာနိ” ကို
ချဲ့လို၍ “ဣမသ္မိဟိ” စသည်ကိုမိန့်။] ဟိ-ချဲ့၊ ဣမသ္မိသရီရေ-ဤကိုယ်၌၊
ဟေဋ္ဌိမကာယော-အောက်ပိုင်း၌ဖြစ်သော ကိုယ်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမ ကာယော-
အလယ်ပိုင်း၌ဖြစ်သောကိုယ်လည်းကောင်း၊ ဥပရိမကာယော-အထက်ပိုင်း၌ ဖြစ်သော
ကိုယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တယော-န်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ-အဖို့အစုတို့သည်၊
(ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ-ထို ၃-ပါးသော အဖို့အစုတို့တွင်၊ နာဘိတော-ချက်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-
စ၍၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သော ကိုယ်သည်၊ ဟေဋ္ဌိမကာယော-နာမ-မည်၏၊
တသ္မိ-ထိုအောက်ပိုင်းကိုယ်၌၊ ကာယဒသကံ-ကာယဒသကလည်းကောင်း၊ ဘာဝ
ဒသကံ-လည်းကောင်း၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာနိ--အာဟာရဟူသော ဖြစ်ကြောင်း
ရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌ-စ-ပါးသော ရုပ်တို့လည်းကောင်း၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနာနိ-န်သော၊
အဋ္ဌ-တို့လည်းကောင်း၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ-န်သော၊ အဋ္ဌ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-
သို့၊ စတုစက္ကာလီသ-သော၊ ရူပါနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [“သမုဋ္ဌဟန္တိ ဧတေနာတိ
သမုဋ္ဌာနံ၊ စိတ္တံ သမုဋ္ဌာနံ ယေသန္တိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ” စသည်ပြု။]

နာဘိတော-မှ၊ ဥဒ္ဓံ-၌၊ ယာဝဂလဝါဠကာ-လည်မျိုတိုင်အောင်၊ (“ဂလာ
ဝါဠကာ” ဟု ရှိလျှင် “ဂလ+အာဝါဠကာ-လည်ပင်း၏ တွင်းငယ်
(ဇလုပ်)တိုင်အောင်”ဟု ပေးပါ။] မဇ္ဈိမကာယောနာမ-မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုအလယ်
ပိုင်းကိုယ်၌၊ ကာယဒသကံ-လည်းကောင်း၊ ဘာဝဒသကံ-လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုဒသကံ-
လည်းကောင်း၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာနိ-အာဟာရသမုဋ္ဌာန် အစရှိကုန်သော၊ တိဏိ-
န်သော၊ အဋ္ဌကာနိ-အဋ္ဌကတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုပညာသ-သော၊
ရူပါနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [“ဝတ္ထုဒသကသညံ ရင်ချိုင့်အတွင်း၌ဖြစ်၏” ဟု
အဆိုရှိသောကြောင့် ထိုဝတ္ထုဒသကအတွက် ရုပ်ကလာပ်တစ်ခုပိုလာသည်။] ဂလဝါဠက
တော-မှ၊ (တစ်နည်း) ဂလာဝါဠကတော-မှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သောကိုယ်သည်၊
ဥပရိမကာယောနာမ-မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုအထက်ပိုင်းကိုယ်၌၊ စက္ခုဒသကံ-လည်း
ကောင်း၊ ပေ၊ ဘာဝဒသကံ-လည်းကောင်း၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာနိ-န်သော၊
တိဏိ-ကုန်သော၊ အဋ္ဌကာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုရာသိတိ-၈၄-
ပါးသော၊ ရူပါနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

တတ္ထ-ထိုစက္ခုဒသက အစရှိသော ရုပ်တို့တွင်၊ စက္ခုပသာဒဿ-၏၊ ပစ္စယာနိ-
အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ စက္ကာရိ-န်သော၊ မဟာဘူတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇော-
အဆင်းလည်းကောင်း၊ ဂန္ဓော-အနံ့လည်းကောင်း၊ ရသော-အရသာလည်းကောင်း၊

ဩဇာ-ဩဇာလည်းကောင်း၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-လည်းကောင်း၊ စက္ခုပသာဒေါ-လည်းကောင်း၊ ဣတိဣဒံ-ဤရုပ်အပေါင်းသည်၊ ဧကန္တတော-ဧကန်အားဖြင့်၊ အဝိနိဘုတ္တာနံ-အသီးအသီး မခွဲခြားအပ်၊ မခွဲခြားနိုင်ကုန်သော၊ ဒသန္တံ-နံသော၊ နိပ္ပန္နရူပါနံ-တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ စက္ခုဒသကံနာမ-မည်၏၊ ဣမိနာနယေန-ဖြင့်၊ 'သေသာနီ-စက္ခုဒသကမ္ပ ကြွင်းသော သောတဒသက အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနီ-နံ၏။

တေသု-ထိုရုပ်ထို့တွင်၊ ဟေဋ္ဌိမကာယေ-အောက်ပိုင်းကိုယ်၌၊ ရူပံ-သည်၊ ["ရက္ခေ+သာခါ"ကဲ့သို့ အပေါင်းအာဇာရံ၊ အစိတ်အာဇာရံ၊] (တစ်နည်း) ဟေဋ္ဌိမကာယေ-၌၊ (ပဝတ္တံ-သော၊) ရူပံ-သည်၊ မဇ္ဈိမ၊ ပေ၊ ရူ ပေဟိ-အလယ်ပိုင်းကိုယ်၏ ရုပ်၊ အထက်ပိုင်းကိုယ်၏ရုပ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ အသမ္ဘိဿံ-မရောနှော၊ သေသကာယဒ္ဓယေပိ-ဟေဋ္ဌိမကာယမှကြွင်းသော မဇ္ဈိမကာယ၊ ဥပရိမကာယ ၂-ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ ရူပံ-သည်၊ ဣတရေဟိ-အခြားသောကာယမှ ရုပ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ အသမ္ဘိဿမေဝ-သည်သာ၊ ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ သာယနသမယေ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ ပဗ္ဗတစ္ဆာယာစ-တောင်ရိပ်သည်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခစ္ဆာယာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဧကာဗဒ္ဓါဝိယ-နံသကဲ့သို့၊ ကိဇ္ဇာပိဟောန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ အညမညံ-၊ အသမ္ဘိဿာဝ-နံသည်သာ၊ (ဟောန္တိ) ယထာ-နံသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣမေသုပိ ကာယေသု-တို့၌လည်း၊ (ဟေဋ္ဌိမကာယစသောကာယ ၃-ပါးတို့၌လည်း၊) စတုစတ္တာလီသ-သော၊ ရူပါနီ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌိမကာယအတွက်၊) စတုပညာသ-သော၊ (ရူပါနီ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမကာယအတွက်၊) စတုရာသီတိ-သော၊ ရူပါနီ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဥပရိမကာယအတွက်၊) ဧကာဗဒ္ဓါဝိယ-နံသကဲ့သို့၊ ကိဇ္ဇာပိ ဟောန္တိ-အကယ်၍လည်း

ဧကန္တတော အဝိနိဘုတ္တာနံ။ ။ကလာပ်အမျိုးမျိုး၌ တည်သောရုပ်များလည်း ဤရုပ်အပေါင်းသည် ကာယဒသက၊ ဤရုပ်အပေါင်းကား ဘာဝဒသကဟု ခွဲခြား၍ မရနိုင်ပါ။ သို့သော် အနေကန္တ အဝိနိဘုတ္တများဖြစ်ကြ၏။ တစ်ကလာပ်တည်း၌ရှိ သော ရုပ်အပေါင်းကား ဘယ်အခါမျှ (ဘယ်နည်းနှင့်မျှ) ခွဲခြား၍မရ၊ ထိုသို့ ဧကန္တ အဝိနိဘုတ္တ၊ အနေကန္တ အဝိနိဘုတ္တဟု ၂-မျိုးရှိသောကြောင့် အနေကန္တ အဝိနိဘုတ္တ တို့ကို တားမြစ်ခြင်းငှာ "ဧကန္တတော"ဟု ဝိသေသန ပြုရသည်။ [ဧကန္တတောတိ၊ ပေ၊ ဂတတ္တာတိ၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားကို ထောက်၍ ဓာတုဗေဒနည်းအားဖြင့် ရုပ်အစိုင်အခဲကို ဓာတ်ခွဲနိုင်စရာရှိသော်လည်း တစ်ကလာပ်တည်း၌ကား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မခွဲနိုင်၊ ထို့ပြင် တစ်ကလာပ်တည်းသာမက စက္ခုဒသကကလာပ်တစ်မျိုးမှာပင် ဖြစ်ဆဲကလာပ် ၁၊ ချုပ်ဆဲကလာပ် ၁၊ တည်ဆဲကလာပ် ၄၉-မျှရှိရကား ထို ၅၁-မျိုး သော ကလာပ်တို့သည် စု၍နေ၏။ ထိုကလာပ် အစုအဝေးကိုလည်း ဓာတုဗေဒ နည်းအားဖြင့် ဧကန်ပင် ခွဲ၍မရနိုင်-ဟု မှတ်ပါ။

ဒုကနိဒ္ဒေသအဖွင့်]

ဘာသာဋီကာ

၄၂၁

ဖြစ်ပါပေကုန်၏။ ပန-သော်လည်း၊ အညမညံ၊ အသမ္ဘိဿာနေဝ-နံသည်သာ၊
ဣတိ-အပြီးတည်း။

☞

ရူပါယတနနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝဏ္ဏောဝ-အဆင်းသည်ပင်၊ ဝဏ္ဏနိဘာ-ဝဏ္ဏနိဘာ
မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ နိဘာတိ-တောက်ပ ထင်ရှားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
နိဘာ-မည်၏၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-အား၊ ပါကဋ္ဌာ-ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ
အတ္ထော၊ ဝဏ္ဏောဝ-အဆင်းသည်ပင်၊ နိဘာ-တောက်ပ ထင်ရှားသည်တည်း၊
ဝဏ္ဏနိဘာ-အဆင်းသည်ပင် တောက်ပထင်ရှားသည်၊ ဝါ-တောက်ပ ထင်ရှားသော
အဆင်း၊ (ယံ ရူပံ-သည်၊) နိဒဿနေန-မြင်ထိုက်သည်၏အဖြစ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊
ဝတ္တတိ၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ ရူပံ-သည်၊) သနိဒဿနံ-မည်၏၊ စက္ခုဝိညာဏေန-
သည်၊ ပဿိတဗ္ဗံ-မြင်ထိုက်သော ရုပ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (ယံရူပံ-သည်၊)
ပဋိဃေန- ထိပါးတတ်သည်၏အဖြစ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ (ဝတ္တတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ
ရူပံ-သည်၊) သပ္ပဋိဃံ-မည်၏၊ ပဋိဃန္တနနိယံသနေကံ-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက်
ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောရုပ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

နီလာဒိသု-နီလအစရှိသော အဆင်းတို့တွင်၊ ဥမာပုပ္ဖသမာနံ-နှမ်းကြပ်ပွင့်၏
အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်၊ နီလံ-ညိုသောအဆင်းတည်း၊ ကဏိကာရပုပ္ဖ
သမာနံ-မဟာလှေကားပန်း၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်၊ ပီတကံ-ရွှေသော
အဆင်းတည်း၊ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖသမာနံ-မိုးစွေပန်း၏အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်၊
လောဟိတကံ-နီသော အဆင်းတည်း၊ သြသမိတာရကသမာနံ-သောက်ရှူးကြယ်၏
အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းသည်၊ သြဒါတံ-တည်း၊ ဈာမင်္ဂါရသမာနံ-မီးလောင်
အပ်ပြီးသော မီးကျိုးအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်၊ ကာဠကံ-မည်းနက်သော
အဆင်းတည်း၊ မန္တရတ္တံ-စဉ်းငယ်နီသော၊ သိန္တုဝါရ ကရ ဝီရ မကုဋ္ဌ သမာနံ-

ဝဏ္ဏနိဘာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ၂-နည်းဖွင့်ထား၏၊ ပဌမနည်း၌ နိဘာသဒ္ဓါသည်
အနက်အထူးမရှိ၊ “ဒိဋ္ဌိယေဝ+ဒိဋ္ဌိဂတံ”ဟုဖွင့်ရာ၌ ဂတအတွက် အနက်ထူး မရှိသကဲ့သို့တည်း၊
ဒုတိယနည်း၌ကား အနက်ရှိ၏၊ နိပုဗ္ဗ ဘာဓာတ် ဒိတ္တိအနက် ဟော၊ အပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက
အာပစ္စည်းသက်၊ ထိုတွင် ပဌမနည်းအလို အရောင်မရှိသော အဆင်းကိုရ၏၊ ဒုတိယနည်းအလို
အရောင်ရှိသော အဆင်းကိုရ၏၊ [အဋ္ဌကထာနည်းအတိုင်း ဝစနတ္ထ ပြုပါ။]

သနိဒဿနံ။ ။“သဒ္ဓိံ+နိဒဿနေန”သည် လဟုကနည်းအားဖြင့် ပြုအပ်သော ဝိဂ္ဂဟတည်း၊
“သဒ္ဓိံ+နိဒဿနေန ယံ ဝတ္တတိတိ သနိဒဿနံ (ရူပံ)” ဟု ပြုစေလိုသည်၊ နိဒဿနေန၌လည်း
ဘာဝပ္ပဓာန ကြံပါ၊ သနိဒဿနတိကံ အဖွင့်၌ “ဒဋ္ဌဗ္ဗဘာဝ သင်္ခါတေန နိဒဿနေန”ဟု
ဖွင့်ခဲ့သည်။

ဥမာပုပ္ဖသမာနံ။ ။စာအုပ်ထို့၌ “ဥမ္မာရ” ဟု ရှိ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဥမ္မာ” ဟုရှိ၏၊
ဆောင်မဲညှိပွင့်ဟုလည်းပေး၏၊ အဘိဓာန် (၄၅၂)၌ “ဥမာတု အတသီ” ဟု နှမ်းကြပ်ပရိယာယ်ရှိ၏၊
ထိုနှမ်းကြပ်ပွင့်များသည် ညှိသောအဆင်း ရှိ၏။

ရေအုန်နှင့်၊ ကုလားလေပ်ဝံ၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်၊ မဇ္ဈိန္ဒကံ-
မဇ္ဈိန္ဒက အဆင်းတည်း။ [ရှေးနိဿယ၌ “မောင်းသော အဆင်းဟု ပေး၏။]

ပန-ကား၊ ဟရိတ္တစ၊ပေ၊ ပက္ကမာတိတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ သုဝဏ္ဏံ-
ရွှေကို၊ ဟရိတိ-ဟူ၍၊ ကိဉ္ဇာပိ ဝုတ္တံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊
ပရတော-နောက်၌၊ အဿ-ထိုရွှေ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဇာတရူပဂ္ဂဟဏေန-ဇာတရူပသဒ္ဓါ
ဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဓ-ဤအရာ၌၊ သာမံ-
ဝါသော အဆင်းသည်၊ ဟရိနာမ-မည်၏၊ “သာမံ၊ပေ၊ပီတေ သာမလေတသု”
အဘိဓာန် (၈၃၉)၌ သာမံသည် ပီတအနက်ဟောတည်း၊ ထိုပီတကို ဝါသောအဆင်း
ဟု ပေး၏။] [ဟရိတ္တစ-ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ ဟေမဝဏ္ဏ-
ရွှေအဆင်းရှိသော၊ (ဟရိတ္တစကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) သုမုခ-သုမုခစစ်သူကြီး၊ ကာမံ-
အလိုရှိရာအရပ်သို့၊ ပက္ကမ-မဲသွားပါလော...ဝိသတိနိပါတ်၊ စူဠဟံသဇာတ်။]
သတ္တ-၇-ပါးကုန်သော၊ ဣမာနိ-ဤပုဒ်တို့ကို၊ ဝတ္ထု-တည်ရာဝတ္ထုကို၊ အနာမသိတွာ-
မသုံးသပ်မှု၍၊ သဘာဝေန-ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဒဿိတာနိ-
ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ [ဟရိဝဏ္ဏံ-အမွကံဝဏ္ဏံတို့၌ တည်ရာဝတ္ထုနှင့်တကွ ပြသကဲ့သို့
ဤပုဒ်၌ တည်ရာဝတ္ထုကိုမပါဘဲ ပြသည်-ဟူလို။]

ဟရိဝဏ္ဏံတိ-ကား၊ ဟရိတသဒ္ဓလဝဏ္ဏံ-စိမ်းစိုသော မြက်တော၏ အဆင်း
တည်း၊ အမွကံရဝဏ္ဏံတိ-ကား၊ အမွကံရေန-သရက်ညွန့်နှင့်၊ သမာနဝဏ္ဏံ-တူသော
အဆင်းတည်း၊ ဒွေ-နံသော၊ ဣမာနိ-ဤပုဒ်တို့ကို၊ ဝတ္ထု-အဆင်း၏ တည်ရာ
ဝတ္ထုကို၊ အာမသိတွာ-၍၊ ဒဿိတာနိ-နံပြီ၊ ဒိဃာဒိနိ-ဒိဃအစရှိကုန်သော၊
ဒွါဒယ-၁၂-ပါးသော ပုဒ်တို့ကို၊ [“ဒိဃံမှစ၍ ထူလံတိုင်အောင် ပုဒ်တို့ကို”
ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊] ဝေါဟာရတော-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုရုံအားဖြင့်၊ ဒဿိတာနိ-နံပြီ၊
[ရှည်သောအဆင်း၊ တိုသော အဆင်း စသောအားဖြင့် လောကပြောရိုးအတိုင်း
ပြတော်မူအပ်သည်-ဟူလို။] စ-ဆက်၊ နေသံ-ထိုဒိဃ စသည်တို့၏၊ သောဝေါ
ဟာရော-ထိုဝေါဟာရသည်၊ ဥပနိဓာယ-ထောက်စာ၍၊ သိဒ္ဓေါစေဝ-ပြီးသည်လည်း
ကောင်း၊ သန္နိဝေသ သိဒ္ဓေါစ-အစုအပေးအားဖြင့် ပြီးသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။

ဟရိဝဏ္ဏံ။ ။ဟရိနှင့် ဟရိတသည် ပရိယာယ်တည်း၊ “န ဟရိတေ” စသည်၌ကဲ့သို့
ဟရိဝ သဒ္ဓါသည် “စိမ်းစို” ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ သဒ္ဓလ သဒ္ဓါလည်း ဟရိတအနက်ဟော
ပင်တည်း၊ [သဒ္ဓလော ဟရိတေ ဒေသေ၊ အဘိဓာန် (၁၈၇)။] ဟရိတသဒ္ဓါကား ရွှေအဆင်းကို
ဟောသေးသောကြောင့် “သဒ္ဓလ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ [သက္ကတ၌ “သာဒ္ဓလ”ဟု ရှိ၏၊
သာဒ-မြက်+ဥလင်ပစ္စည်း၊ မြက်ပေါသောအရပ်။]

ဟိ-ချဲ့၊ ဒိဃာဒိနိ-အရှည် အစရှိသည်တို့သည်၊ အညမည်-အချင်းချင်း၊ ဥပနိဓာယ-၍၊ သိဒ္ဓါနိ-ပြီးကုန်၏၊ ဝဋ္ဋာဒိနိ-အလုံးအစရှိသည်တို့သည်၊ သန္နိဝေသ ဝိသေသေန-စုဝေးတည်နေပုံ အထူးအားဖြင့်၊ (သိဒ္ဓါနိ-နံ၏၊) တတ္ထ-ထို ဒိဃ စသည်တို့တွင်၊ ရသံ-တိုသောဝတ္ထုကို၊ ဥပနိဓာယ-၍၊ တတော-ကို တိုသောဝတ္ထု ထက်၊ ဥစ္စတရံ-မြင့်သော (ရှည်သော) ဝတ္ထုသည်၊ ဒိဃံ-ဒိဃ မည်၏၊ တံ-ထို အရှည်ကို၊ ဥပနိဓာယ၊ တတော-ထို အရှည်အောက်၊ နိစတရံ-နိမ့်သောဝတ္ထုသည်၊ ရသံ-မည်၏၊ ထူလံ-တုတ်သော(ကြီးသော) ဝတ္ထုကို၊ ဥပနိဓာယ-၍၊ တတော-ထို တုတ်သော(ကြီးသော) ဝတ္ထုအောက်၊ ခုဒ္ဒကတရံ-ငယ်သောဝတ္ထုသည်၊ အဏု-အဏုမည်၏၊ တံ-ထိုအသေးအငယ်ကို၊ ဥပနိဓာယ၊ တတော-ထို အသေးအငယ်ထက်၊ မဟန္တတရံ-ကြီးစွာသောဝတ္ထုသည်၊ ထူလံ-ထူလမည်၏၊ စက္ကသဏ္ဌာနံ-စက်ဝန်း သဏ္ဌာန်ရှိသော ဝတ္ထုသည်၊ ဝဋ္ဋံ-အလုံးမည်၏၊ ကုက္ကုဋ္ဌဏ္ဌာသဏ္ဌာနံ-ကြက်ဥသဏ္ဌာန် ရှိသော ဝတ္ထုသည်၊ ပရိမဏ္ဍလံ-အဝန်းအဝိုင်းမည်၏၊ (ခပ်ယားယားအဝိုင်းမည်၏၊) စတုဟိ-၄-ခုကုန်သော၊ အံသေဟိ-အဖို့အစုတို့နှင့်၊ (အထောင့်တို့နှင့်)၊ ယုတ္တံ-ယှဉ်သောဝတ္ထုသည်၊ စတုရသံ-စတုရသမည်၏၊ ဆဠသာဒိသုပိ-ဆဠသ အစရှိ သော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေသေ နယော၊ နိန္ဒန္တိ-ကား၊ ဩနတံ-ညွတ်တိုင်းသော အရပ်တည်း၊ (နိမ့်သောအရပ်တည်း၊) ထလန္တိ၊ ကား၊ ဥနုတံ-မြင့်မောက်သော အရပ်တည်း။

တတ္ထ-ထို ဒိဃစသည်တို့တွင်၊ ယသ္မာ၊ ဒိဃာဒိနိ-ဒိဃအစရှိသော ဝတ္ထုကိုကို၊ ဖုသိတွာ-တွေ့ထိ၍၊ ဇာနိတံ-ငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ နီလာဒိနိပန-နီလ အစရှိသော အဆင်းတို့ကိုကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ တွေ့ထိ၍သိခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ၊ တသ္မာ၊ နိပ္ပရိယာယေန-ပရိယာယ်မဟုတ်၊ မုချအားဖြင့်၊ ဒိဃံ-ရှည်သော အရာဝတ္ထု သည်၊ ရူပါယတနံ-ရူပါယတနမည်သည်၊ န-မဟုတ်၊ တထာ-တူး၊ ရဿာဒိနိ-တိုသော အရာဝတ္ထု အစရှိသည်တို့သည်၊ (ရူပါယတနံ-သည်၊ န-မဟုတ်၊) ပန-ထိုသို့ပင် ရူပါယတန မဟုတ်ပါသော်လည်း၊ တံတံ-ထိုထိုဘူတရုပ်အပေါင်းကို၊ နိဿာယ-၍၊ တထာတထာ-ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အရှည်အတိုစသော အခြင်း အရာအားဖြင့်၊) ဌိတံ-တည်သော ဘူတရုပ်အပေါင်းကို၊ ဒိဃ-ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ရဿန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တေနတေန ဝေါဟာရေန-ထိုထိုအခေါ်

တံတံ၊ ဧ၊ ဌိတံ။ ။ တံတံနိဿာယာတိ ဒိဃာဒိသန္နိဝေသံ (ရှည်လျားသော ပုံသဏ္ဌာန် အစရှိသည်ဖြင့် စုဝေးတည်နေသော) ဘူတသမုဒါယံ (မဟာဘုတ်အပေါင်းကို) နိဿာယ၊ တထာတထာဌိတန္တိ ဒိဃာဒိသန္နိဝေသေန (အရှည်အစရှိသော စုဝေးတည်နေခြင်းအားဖြင့်) ဌိတံ ဝတ္ထုသမုဒါယဘူတံ (အဆင်းအပေါင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော) ရူပါယတနမေဝ ဒိဃာဒိဝေါဟာရေန ဘာသိတံ။

အဝေါ်အားဖြင့်၊ ရူပါယတနမေဝ-ရူပါယတနကိုပင်၊ ဧတ္ထ-ဤ ရူပါယတနနိဒ္ဒေသဉ္စ၊ ဘာသိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏။

ဆာယာ-အရိပ်၊ အာတပေါ-နေပူ၊ ဣတိဣဒံ-ဤအဆင်း၊ ၂-မျိုးကို၊ အညမညပရိစ္ဆိန္နံ-အချင်းချင်းပိုင်းခြားအပ်ပြီ၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဣတိဣဒံ ပဒဒ္ဒယံ” ဟုစွဲ၏၊] အာလောကော-အရောင်အလင်းကိုလည်းကောင်း၊ အန္တကာရောစ-အမိုက်မှောင်ကိုလည်းကောင်း၊ တထာ-တူ၊ (အညမညပရိစ္ဆိန္နော) [နီးကပ်၍နေသော်လည်း၊ အဆင်းတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ရောယှက်ခြင်းရှိသောကြောင့် “အညမညပရိစ္ဆိန္နံ” ဟု ဆိုသည်။] အတ္တာမဟိကာတိအာဒိနိ-နိသော၊ စတ္တာရိ-၄-ပါးသောအဆင်းတို့ကို၊ ဝတ္ထုနာဝ-တည်ရာဝတ္ထုအားဖြင့်ပင်၊ ဒဿိတာနိ-ကုန်ပြီ၊ [ရှေ့၌ “ဝတ္ထု အာမသိတွာ ဒဿိတာနိ” ဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် “ဝတ္ထုနာဝ” ဟု ဝေဖြင့်ဆိုသည်၊ ဤဝေဖြင့် ဝတ္ထုအာမသနကို မြဲစေသည်။] တတ္ထ-ထိုအတ္တာအစရှိသည်တို့တွင်၊ အတ္တာတိ-ကား၊ ဝဠာဟကော-တိမ်တည်း၊ (တိမ်တိုက်တည်း၊) မဟိကာတိ-ကား၊ ဟိမံ-နှင်းတည်း၊ (ဆီးနှင်းတည်း၊) စတူဟိ-နိသော၊ ဣမေဟိ-ဤပုဒ်တို့ဖြင့်၊ အတ္တာဒိနိ-အတ္တအစရှိသည်တို့၏၊ ဝဠာ-အဆင်းတို့ကို၊ ဒဿိတာနိ-နိပြီ၊ စန္ဒမဏ္ဍလဿ ဝဠာနိဘာတိအာဒိဟိ-အစရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊ တေသံ တေသံ-ထိုထိုလဝန်းနေဝန်း အစရှိသည်တို့၏၊ ပဘာဝဠာ-တောက်ပသောအဆင်းတို့ကို၊ ဒဿိတာ-နိပြီ၊ [ဝဠာနိတာကို “ပဘာဝဠာ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပဘာနှင့် ဝဠာကို သမာသ် ပုဒ်တစ်ပုဒ်တည်းဟု ကြံပါ။]

တတ္ထ-ထို စန္ဒမဏ္ဍလဿ ဝဠာနိဘာ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ စန္ဒမဏ္ဍလာ ဒိနိ-လဝန်း အစရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထုနိ-တို့၏၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝိသေသော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ မဏိမယံ-ပတ္တမြားအတိပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝိသေသော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ မဏိမယံ-ပတ္တမြားအတိပြီးသော၊ (ပတ္တမြား အထည်ကိုယ်ရှိသော၊) ရဇတပဋိစ္ဆန္တံ-ငွေဖြင့်ဖုံးအုပ်အပ်သော၊ ဧကုန၊ ပေ၊ ဝိတ္တာရံ-၄၉-ယူဇနာ အလျားအနံရှိသော၊ စန္ဒဿ ဒေဝပုတ္တဿ-လနတ်သား၏၊ ဝိမာနံ-ဝိမာန်သည်၊ စန္ဒမဏ္ဍလံနာမ-မည်၏၊ သောဝဠာမယံ-ရွှေအတိပြီးသော၊ (ရွှေအထည်ကိုယ်ရှိသော၊) ဖလိကပဋိစ္ဆန္တံ-ဖန်ဖြင့် ဖုံးအုပ်အပ်သော၊ သမပဠာသ၊ ပေ၊ ဝိတ္တာရံ-

ဝိမာနံ။ ။သောဘာဝိသေသယောဂတော-တင့်တယ်ခြင်းအထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိသေသတော-အထူးအားဖြင့်+မာနေတဗ္ဗံ-မြတ်နိုးထိုက်၏၊ (မြတ်နိုးစရာ ကောင်း၏)၊ ဣတိဝိမာနံ၊ [ဝိ+မာဓာတ်၊ ယု။] (တစ်နည်း) ဥတုသမုဋ္ဌာနတ္ထေပိ ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနတ္တာ (ဝိမာန်ဟူသည် ဥကုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစုဖြစ်သော်လည်း သာမန်ရိုးရာမဟုတ်ဘဲ ကံအရင်းခံရှိသော ဥတုကြောင့် ဖြစ်ရကား) ကမ္မေန ဝိသေသတော မိနိယတိ ပရိစ္ဆိန္နိယတိတိ ဝိမာနံ-ကံသည် တစ်ဘုံ တစ်ဘုံ ထူးခြားအောင် ပိုင်းခြားအပ်သောကြောင့် ဝိမာနမည်၏။

အတိအကျ ယူဇနာ ၅၀ အလျားအနံရှိသော၊ သူရိယဿ ဒေဝပုတ္တဿ-နေနတ် သား၏၊ ဝိမာနံ-သည်၊ သူရိယမဏ္ဍလံနာမ-မည်၏၊ သတ္တရဘနမယာနိ- ရတနာ ၇-ပါးအတိပြီးကုန်သော၊ သတ္တဋ္ဌ၊ပေ၊ ဝိတ္တာရာနိ-ခုနစ် ယူဇနာ၊ ၈-ယူဇနာ၊ ၁၀-ယူဇနာ၊ ၁၂-ယူဇနာ အလျားအနံရှိကုန်သော၊ တေသံ တေသံ ဒေဝပုတ္တာနံ- ထိုထိုနတ်သားတို့၏၊ ဝိမာနာနိ-တို့သည်၊ တာရကရူပါနိနာမ-ကြယ်တာရာ အပေါင်း တို့မည်၏။

တတ္ထ-ထို လ နေ အစရှိသည်တို့တွင်၊ စန္ဒော-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝါ-က၊ (ဟောတိ)၊ သူရိယော-သည်၊ ဥပရိ-၌၊ ဂါ-က၊ (ဟောတိ)၊ ဥဘိန္ဒ-လ နေ ၂-မျိုးတို့၏၊ အန္တရံ-အကြားအရပ်သည်၊ ယောဇနံ-တစ်ယူဇနာသည်၊ ဟောတိ၊ စန္ဒဿ-၏၊ ဟေဋ္ဌိမန္တတော-အောက်၌ဖြစ်သော အစွန်မှ၊ သူရိယဿ-၏၊ ဥပရိ မန္တော-အထက်၌ဖြစ်သောအစွန်သည်၊ ယောဇနသတံ-ယူဇနာတစ်ရာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဒွိသု-၂-ဘက်ကုန်သော၊ ပဿေသု-ဘေးတို့၌၊ နက္ခတ္တဘာရကာ-နက္ခတ်ကြယ် တာရာတို့သည်၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားကြကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ တီသု-န်သော၊ ဧတေသု-ဤ လ နေ နက္ခတ်တာရာတို့တွင်၊ စန္ဒော-သည်၊ ဒန္တဂမနော-နှေးသောသွားခြင်းရှိ၏၊ သူရိယော-သည်၊ သီဃဂမနော-လျင်မြန်သောသွားခြင်းရှိ၏၊ နက္ခတ္တဘာရကာ- တို့သည်၊ သဗ္ဗသီဃဂမနာ-အလုံးစုံထို့ထက် လျင်မြန်သောသွားခြင်းရှိကုန်၏၊ (ထို့ကြောင့်) ကာလေန-တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ (စန္ဒိမသူရိယာနံ-တို့၏) ပစ္ဆာ-၌၊ ဝါ- က၊ (ဟောန္တိ)။

အာဒါသမဏ္ဍလန္တိ-ကား၊ ကံသမယံ-ကြေးဖြင့်ပြုအပ်သော အဝိုင်းတည်း၊ ဝေဠုရိယံ-ကြောင်မျက်ရွဲကို၊ ထပေတွာ-၍၊ သေသော၊ ဇောတိရသာဒိ- ဇောတိရသံကျောက် အစရှိသော၊ အနေကပ္ပဘေဒေါ-တစ်ပါးမက များသောအပြား

မှတ်ချက်။ ။“လဗိမာနံ”ဟူရာ၌ ယခုအခါ လောကဓာတ်ဆရာတို့ ရောက်အောင် ကြိုးစားရာဖြစ်သော ကျောက်တောင်ကျောက်ထုကြီးကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ ထိုကျောက်အထဲ၌ ကံအားလျော်စွာတည်နေသော ဘုံဗိမာန် “လဗိမာန်” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုဘုံဗိမာန်ကိုကား ဗိမာန်ရှင်တို့က တမင်လာမြင်အောင် မပြလျှင် ထိုလောကဓာတ်ဆရာတို့ ကျောက်အတုကြီးသို့ ရောက်သော်လည်း တွေ့ရ မြင်ရမည်မဟုတ်ပါ။ ယခု လူပြည်မှာရှိနေသော ရုက္ခစိုးတို့၏ ဘုံကို လည်းကောင်း၊ ရုက္ခစိုးနတ်တို့ကိုလည်းကောင်း လူကို မတွေ့မမြင်နိုင်သကဲ့သို့သာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

အာဒါသမဏ္ဍလံ။ ။ရှေးဇေတက ယခု မှန်မျိုးမရှိ၊ လူ၏အရိပ်ကိုကြည့်မှီရာ ကြေးပြားကိုသာ ကြည့်ရ၏။ ထို့ကြောင့် “ကံသမယံ”ဟုဆိုသည်။ “အာဒိဿတိ ဧတ္တာတိ အာဒါသော၊ ဧတ္တ- ဤကြေးမုံမှန်ဝိုင်း၌၊ အာဒိဿတိ-လူ၏အရိပ် စသည်တို့ ညွှန်ပြအပ်၏၊ ဣတိ အာဒါသော၊ အာဒါသဿ-ကြေးမုံမှန်၏+မဏ္ဍလံ-အဝန်း အဝိုင်းတည်း၊ အာဒါသမဏ္ဍလံ-ကြေးမုံမှန်ဝိုင်း။”

ရှိသောကျောက်သည်၊ မဏိတိ-မဏိမည်၏၊ သာမုဒ္ဓိကော-သမုဒ္ဓရာ၌ဖြစ်သော
 ခရသင်းသည်၊ သင်္ခေါတိ-သင်္ခမည်၏၊ မုတ္တာ-ပုလဲသည်၊ သာမုဒ္ဓိကာပိ-သမုဒ္ဓရာ၌
 ဖြစ်သောပုလဲသည်လည်းကောင်း၊ သေသာပိ-သာမုဒ္ဓိကပုလဲမှ ကြွင်းသော ပုလဲသည်
 လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ [ပုလဲ ၈-မျိုးကို ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ဗာဟိရနိဒါန်း
 တတိယသံဂါယနာတင်ခန်း၌ရှိပါ။] ဝေဠုရိယောတိ-ကာ၊ ဝေဠုဝဏ္ဏမဏိ-ဝါးအဆင်း၊
 ရှိသောပတ္တမြားတည်း၊ [အဘိဓာန် နိဿယသစ် “ဝေဠုရိယ အဆုံးအဖြတ်ကို”
 ကြည့်ပါ။] သတ္တုဝဏ္ဏော-မြတ်စွာဘုရား၏ အဆင်းတော်ကို၊ ဇာတရူပ-ဟူ၍၊
 ဝုစ္စတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သတ္တာ-သည်၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော-ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိတော်
 မူ၏၊ သုဝဏ္ဏံပိ-သည်လည်း၊ သတ္တုဝဏ္ဏံ-မြတ်စွာဘုရား၏ အဆင်းနှင့်တူသော
 အဆင်းရှိ၏၊ [ဇာတံ+ရူပံ ယဿာတိ ဇာတရူပံ၊ အဆင်းအရောင်မပြောင်းဘဲ
 မူလဖြစ်မြဲအရောင်ရှိသောကြောင့် ရွှေကို “ဇာတရူပ”ဟု ခေါ်သည်။]

ကဟာပဏော-အသပြာကို၊ ရဇတံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ လောဟမာသကော-
 ကြေးဖြင့်ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံလည်းကောင်း၊ ဒါရုမာသကော-သစ်သားဖြင့်
 ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံလည်းကောင်း၊ ဧတုမာသကော-ချိပ်ဖြင့် ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံ
 လည်းကောင်း၊ ယေ-အကြင်ပဲပိုက်ဆံတို့သည်၊ ဝေါဟာရ-ရောင်းဝယ်အပ်ကုန်သည်၏
 အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ပါရာဇိကဏ်
 ပါဠိတော်၊ ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်၌ ဟောတော်မူသည်။] တံ သဗ္ဗမ္မိ-ထိုအလုံးစုံသော
 ပဲပိုက်ဆံကိုလည်း၊ ဣဓ-ဤရဇတအရာ၌၊ ဂဟိတံ-ပြီ၊ [ရာဇတိ-တောက်ပတတ်၏၊
 ဣတိရဇတံ၊ ဖြူဖြူ ဖွေးဖွေး တောက်ပနေသော ငွေ။]

ယံ ဝါပနညမ္မိတိ ဣမိနာ-ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ပါဠိအာဂတံ-ဝါဠိတော်၌
 တိုက်ရိုက်လာသော ရူပါရုံကို၊ သေသံ-သော၊ တဠိက၊ ပေ၊ ဘေဒံ-သပေါ့ဖျာ၊
 အဝတ်ပိုင်း၊ မှီအဆင်း အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ ဂဟိတံ-ပြီ၊ ဟိ-
 မှန်၊ တံ သဗ္ဗ-ထိုအလုံးစုံသောအဆင်းသည်၊ ယေဝါပနကေသု-ယေဝါပနက
 ရူပါရုံတို့၌၊ ပဝိဋ္ဌံ-ပါဝင်ပြီး ဧဝံ-လျှင်၊ နိလာဒိနာ-နီလအစရှိသော၊ ဘေဒေန-
 အပြားအားဖြင့်၊ ဘိန္နုပိ-ပြားသည်လည်းဖြစ်သော၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဧတံ ရူပံ-
 ဤရူပါရုံသည်၊ လက္ခဏာဒီဟိ-တို့ဖြင့်၊ အဘိန္နမေဝ-မပြားသည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊
 သဗ္ဗံ-သော၊ ဧတံ ရူပံ-သည်၊ စက္ခုပဋိဟနနလက္ခဏံ-စက္ခုပသာဒ၌ ထိခိုက်ခြင်း
 လက္ခဏာရှိ၏၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ ဝိသယဘာဝရသံ-အထူးသဖြင့် ဖြစ်ရာအာရုံ၏
 အဖြစ်ဟူသော ကိစ္စရှိ၏၊ တဿေဝ-ထိုစက္ခုဝိညာဉ်၏ပင်၊ ဂေါစရပစ္စုပ္ပန်-
 ကျက်စားရာအာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ပေ၊ ထင်လာ၏၊ စတုမဟာဘူတပဒဋ္ဌာနံ-
 ၄-ပါးသော မှီရာမဟာဘူတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတံ-ဤ

ရူပါရုံသည်၊ (စတုမဟာဘူတ ပဒဋ္ဌာနံ-သည်၊ ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ သဗ္ဗာနိပိ-န်သော၊ ဥပါဒါ ရူပါနိ-တို့သည်၊ (စတုမဟာဘူတပဒဋ္ဌာနာနိ-န်သည်၊ ဟောန္တိ)။

ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) အထူးကား၊ ယတ္ထ-အကြင်ဥပါဒါရုပ်၌၊ ဝိသေသော-သည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထို ဥပါဒါရုပ်၌၊ ဝက္ခာမ-န်အံ၊ ဧတ္ထ-ဤရူပါယတနနိဒ္ဒေသ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ စက္ခာယတနနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဝေဒိတဗွံ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ တတ္ထ-ထို စက္ခာယတနနိဒ္ဒေသ၌၊ စက္ခုပုဗ္ဗင်္ဂမော-စက္ခုပဓာနရှိသော၊ နိဒ္ဒေသော-နိဒ္ဒေသသည်၊ ဟောတိ၊ ဣပေန-ဤရူပါယတနနိဒ္ဒေသ၌ကား၊ ရူပပုဗ္ဗင်္ဂမော-ရူပါရုံပဓာနရှိသော၊ (နိဒ္ဒေသော ဟောတိ)၊ တတ္ထ-ထို စက္ခာယတနနိဒ္ဒေသ၌၊ စက္ခုပေတံတိအာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊ စုဒ္ဒသ-န်သော၊ နာမာနိ ဟောန္တိ၊ ဣဓ-ဤရူပါယတနနိဒ္ဒေသ၌၊ ရူပပေတံတိအာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊ တိဏိ-န်သော၊ (နာမာနိ ဟောန္တိ)၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ တာဒိသမေဝ-ထိုစက္ခာယတနနိဒ္ဒေသ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အပေါင်းကဲ့သို့ ရူအပ်သည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ စတူဟိ စတူဟိ-န်သော၊ နယေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပဋိမဏ္ဍေတွာ-တန်ဆာဆင်၍၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒကို၊ ဝဝတ္ထပေတံ-အခြားရုပ်တို့မှ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းငှာ၊ တေရသ-ကုန်သော၊ ဝါရာ-ဝါရတို့ကို၊ ဝုတ္တာယထာ-ဟေအတော်မူအပ် ကုန်သကဲ့သို့၊ ဣဓာပိ-ဤရူပါယတနနိဒ္ဒေသ၌လည်း၊ တေ-ထို သု-ပါးသော ဝါရတို့ကို၊ တထေဝ-တူပင်၊ ဝုတ္တာ-န်ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဝိသယ ဂေါစရ။ ။[သဒ္ဓါကျမ်း-အာဓာရအခန်း၌လာသော အနုညတ္ထဘာဝ ဝိသယာဓာရကို သတိပြုပါ။] စက္ခုဝိညာဉ်သည် အခြားအာရုံ၌ မဖြစ်နိုင်ဘဲ ဤရူပါရုံ၌သာ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ရူပါရုံကို “စက္ခုဝိညာဉ်၏ ဝိသယ” ဟု ခေါ်သည်။ “ဝိသေသေန သေတိတ္ထောတိ ဝိသယော”-စက္ခုဝိညာဉ်၏ အထူးသဖြင့် ဖြစ်ရာအာရုံ၊ “နွားအများ၏ ကျက်စားရာ စားကျက်ကို နွားမှတစ်ပါး အခြားသတ္တဝါတွေ သွားလာနေသော်လည်း နွားတို့၏စားကျက်အဖြစ်က များသော ကြောင့် တဗ္ဗာဟုလ္လနည်းအားဖြင့် ဂေါစရဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ စက္ခုဝိညာဉ်၏သာ အများဆုံးကျက်စားရာဖြစ်၍ သမ္ပဋိစိုက် စသည်တို့ကား ဤအာရုံ၌လည်း ကျက်စားလိုက်၊ အခြားအာရုံများ၌လည်း ကျက်စားလိုက်ဖြစ်သောကြောင့် ရူပါရုံကို စက္ခုဝိညာဉ်၏ ဂေါစရ”ဟုခေါ်ရသည်။ သောတဝိညာဉ် စသည်တို့၌ ဝိသယ၊ ဂေါစရများကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းမှတ်ပါ။ [ဝိသယဂေါစရာနံ ဝိသေသော အနုညတ္ထဘာဝေါ တဗ္ဗဟုလဓာရိတာစ စက္ခုဝိညာဏဿ၊-ဋီကာ။]

ရူပါယတနနိဒ္ဒေသအဖွင့် ပြီး၏။
